

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET.

1593—1596.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELHÆR)

1910.

1593.

4. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Steen Bråhe. Da Kongen har befalet Herman Jul at istandsætte Broen ved Draxholm, der er forfalden, skal han, naar Herman Jul forlanger det, skaffe ham alle de Mursten, der behøves til Broen. Sj. T. 18, 225 b.

5. Jan. (—). Miss. til Peder Brahe, Oluf Rosensparre, Anders Thott, Oufve Ugerup, Vilhelm Dresselberg og Siverdt Grubbe. Kongen har tidligere¹ givet Ordre til, at nogle af dem skulle begive sig til Henrik Ramels Gaard Beckeskouf for at undersøge de Breve, Kister, Skrin og andre Ting, der tilkomme Gabriel Sparre, Embedsmand i Dalby Kloster, paa hans Hustrus² og hendes Medarvingers Vegne efter afdøde Fru Giørel Gyldenstjerne, og at andre af dem samtidig skulle møde og registrere de Breve, Registre og andet, der findes sammesteds og angaa Beckeskouf Gaard og Gods eller andet Kronens Gods. Da Henrik Ramel nu formener, at nogle af dem kunde blive forhindrede i at møde til den fastsatte Tid, paalægges det, saafremt nogle ved lovligt Forfald blive hindrede i at møde, de mødte uden al Undskyldning at udføre Kongens Befaling, for at Kongen kan faa bestemt Besked om, hvilke Breve der findes dér angaaende Beckeskouf Gaard og Gods eller andet Kronens Gods. Sk. T. 2, 210. Jvfr. 3. Marts 1593.

6. Jan. (—). Miss. til Landsdommeren i Skaane. Knudt Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, har berettet, at Landsdommeren i Blekinge to Gange har dømt Herredsfogden i Øster Herred til Kost og Tæring, uagtet han ikke har fældet Herredsfogdens Domme, hvorfor Knud Grubbe, der mener, at Landsdommeren har gjort Uret heri, vil stævne denne i Rette paa

¹ 26. og 27. Dec. 1592. ² Lisbet Trolle.

Skaane Landsting. Det befales Landsdommeren i Skaane at stævne Landsdommeren i Blekinge i Rette for sig og afsige Dom i Sagen. Sk. T. 2, 210 b.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til alle Kron-, Biske- og andre gejstlige Tjenere i Lykaa Len. Da Kongen har Brug for en stor Del Tømmer til Skibsbygningen paa Holmen ved Københavns Slot og der i Lykaa Len skal hugges en Del Tømmer, som siden skal føres ned til Ladestederne, befales det strengelig alle at møde med Heste og Vogn, hvor Knudt Grubbe eller hans Fuldmægtige tilsige, og køre Tømmeret ned til de Ladesteder, de faa Ordre til, saafremt de ikke ville straffes for Ulydighed. Sk. T. 2, 211.

9. Jan. (—). Miss. til hele Raadet, Regeringsraaderne undtagne, om at møde hos Kongen allerede 2. Febr., da der siden den sidste Skrivelse¹ om at møde 24. Febr. er forefalden nogle mærkelige og vigtige Handeler, saa Kongen ikke kan lade Mødet vente saa længe. Sj. T. 18, 226.

10. Jan. (—). Miss. til Hack Ulfstand. Denne Brevviserske, Marine Pouel Pedersens, Borgerske i Malmø, har berettet, at hun er kommen i lovligt Ægteskab med Pouel Pedersen og med ham har tilsat det Gods og de Penge, hun formaaede, men da hendes Gods og Penge vare fortærede og de vare komne i Gæld for det, som var udtaget og borget til hendes Husbondes egen Nytte og Gavn, er han formedelst sine Venners og Slægtnings underfundige og listige Raad letfærdigt draget fra hende til Sverrig og har ladet hende sidde tilbage i stor Elendighed med Spot og Gæld, hvorunder hun ikke kan mærke til eller vente nogen Trøst eller kristelig Medynk hos hans Slægt og Venner. Da dette er mod al kristelig Orden, Ret og Billighed og Kongen, der som den af Gud beskikkede Øvrighed bør tage sig af Enker og faderløse Børn, ikke kan tilstede saadan Letfærdighed i sine Lande, for at det ikke skal faa Udseende af, at saadan Forargelse og letfærdigt Levnet billiges, hvilket vil være Gud til største Fortørnelse og Kongens Riger og Undersaatter til største Forargelse, Spot og Eftertale i fremmede Lande, hvor det kunde spørges, at Ægteskabet agtedes saa lidt, befales det Hack Ulfstand, der med de andre Rigens Raader i Forening med Kongen bør forsvare Enker og faderløse Børn, at tage sig alvorligt af Sagen, da hun jo bor i Byen under ham, hjælpe

¹ 28. Nov. 1592.

hende til Ret mod hendes Modpart og sørge for, at der bliver grebet til de Midler, hvorved saadan letfærdig Handel kan blive tilbørlig straffet, for at andre ikke, hvis dette gaar ustraffet hen, skulle lade sig »forleckere saadan utilbørlig Stykker at begiere«. Sk. T. 2, 211 b.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Hobe. Da der til Nykøbing Slot er fremsendt et stort Antal Deler, hvoraf flere ikke ere tjenlige til noget Arbejde der, skal han med Kongens Skibe, som ligge der og skulle fremføre Havre, sende de ubrugelige Deler til Københavns Slot. F. og Sm. T. 2, 326.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Jensen i Nøimark¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Horsløf² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Rug og 1 Læst Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 146.

— Lignende Brev for Oluf Lauritsen i Reveldrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Guld- bierre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 146.

12. Jan. (—). Miss. til Hendrik Belov. Ofve Juel til Kieldt- gaard har berettet, at han skal tjene Riget med 1 gerust Hest af Kronens Part af Korntienden til Selle Kirke³, hvilken Tiende tidligere har været henlagt til Hospitalet og de fattige i Viborg. Da det siden er bevilget⁴, at Hospitalsforstanderne i Ste- det skulle have 12 Ørt. Byg af Hald Slot, befales det Hendrik Be- loy aarlig i rette Tid at levere Hospitalsforstanderne disse 12 Ørt. Byg af Loftet paa Hald Slot. J. T. 4, 343.

— Aab. Brev om, at Laurits Skriver, Borger i Halm- sted, maa købe og sise frit indføre 10 Læster Rostockerøl, dog skal han lade notere paa Brevet, naar og hvor han indfører Øllet. Udt. i Sk. R. 2, 122⁵.

13. Jan. (—). Aab. Brev om Forbud mod at bruge Handel i Hørlishafn i Flakkebjergs Herred. Sj. T. 18, 226. (Tr.: CCD. II. 622 f.).

— Miss. til Manderup Parsberg og Chresten Skeel. Kongen har for nogen Tid siden⁶ befalet dem at besigte noget Krongods i Biere Herred, som Johan Rud, Embudsmand paa Bøuling, har

¹ Nymark, Skovby H. ² Haarslev, samme H. ³ Se 17. Aug. 1590. ⁴ Dette Brev er ikke fundet indført. ⁵ Udenfor er skrevet: Hans Olsens Skrift. ⁶ 21. Dec. 1591.

begæret til Mageskifte for noget af sit Gods i Vordingborg Len. Da sidstnævnte Gods nu er blevet besigtet af Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland, og Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, skulle de, naar Johan Rud besøger dem med dette Brev og Besigtelsen over Godset i Vordingborg Len tilstilles dem, besigte Godset i Biere Herred og ligne Mageskiftegodset. J. T. 4, 343 b.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, om iligen at begive sig til København, da Kongen har givet Regeringsraadet Befaling til at tale med ham om noget magtpaaliggende. Orig. (underskrevet af N. Kaas og J. Rosenkrantz)¹.

17. Jan. (—). Miss. til Otte Hvitfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at naar hans Broder Anders Hvitfeldt til Trunstedt eller andre af Kongens Undersaatter have Sager at udføre mod ham paa Herredsting og Landsting, forlyster han sig med Trusler og Undsigelser mod dem og deres Tjenere, som om han med Vold og Vælde vil trænge enhver fra deres rette Tiltale og Forfølgning mod ham. Da Kongen som Øvrighed bør paase, at enhver bliver haandhævet ved Lov og Ret, og heller ikke kan finde sig i saadan Uskikkelighed, da det saa kunde se ud, som om man i Kongens umyndige Aar vilde have alt Regimente, Lov og Ret foragtet, befales det ham strengelig herefter at afholde sig fra alle Trusler, Undsigelser og Voldshandlinger og ikke foretage sig noget fjendtligt mod nogen af Kongens Undersaatter eller deres Tjenere, men udføre sine Sager med ordentlig Lovmaal og Ret, saafremt Kongen ikke, hvis der kommer yderligere Klager over ham, skal se sig foranlediget til at gribe til saadanne Midler mod ham, hvorved saadan Modvillighed en Gang for alle kan blive dæmpet og Kongens Undersaatter blive forskaanede for saadan Ulyst og i Dom og Rettergang faa, hvad Lov og Ret er. Han skal med det allerførste erklære sig til Regeringsraadet om, hvad han vil gøre, saa det kan rette sig derefter. J. T. 4, 344.

23. Jan. (—). Aab. Brev om, at Borgerne i Sæby, hvis Havn er ødelagt af Sand og andet, saa de ikke godt kunne komme derind med Skibe, til Havnens Istandsættelse med Bolværker og Stenkister i de følgende 2 Aar aarlig maa oppebære 500 Dlr. af Tolden, som svares af de Øksne, der drives af Byen, da

den med Istandsættelsen forbundne Bekostning meget overstiger deres egen Evne og Formue. Borgemestre og Raad skulle være forpligtede til kun at anvende Pengene til ovennævnte Brug og skulle aarlig gøre Lensmanden paa Aalborghus Regnskab for Pengenes Anvendelse, saa Kongen deraf siden kan erfare, at hans Benaadning ikke er sket forgæves. J. R. 5, 268 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ofve Lunge. Meddelelse om den Borgerne i Sæby givne Hjælp til Havnens Istandsættelse. Han skal paase, at Pengene udelukkende anvendes til Havnens Istandsættelse, foreholde Borgerne, at de aarlig skulle gøre Regnskab for ham, og, naar de 2 Aar ere forbi, indsende Regnskaberne til Kancelliet. J. T. 4, 345 b.

— Forleningsbrev for Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted Herred, paa Syndrum Hovedgaard, at bruge kvit og frit som Avlsgaard, da han, der har Halmsted By i Befaling, daglig skal være til Stede der for at have Opsigt med alt i Byen og ikke har nogen anden Gaard saa nær, som han kan holde Avl paa. Han skal selv udminde den i Gaarden boende Enke af Gaarden. Sk. R. 2, 122.

— Miss. til Tolderen i Sæby om at have flittigt Tilsyn med, at der ikke ind- og udskibes forbudte Varer ved Havnen Fladstrandt og Øen Hersholm, og tage sædvanlig Told af de lovlige Varer, der ind- og udføres. J. T. 4, 345. (Se CCD. II. 623).

25. Jan. (—). Miss. til Ofve Lunge om den ulovlige Handel ved Fladstrandt, Hersholm og andensteds. J. T. 4, 346. (Se CCD. II. 623).

— Bestalling for Peder Asmussen Veille, at lade sig bruge i Kongens Tjeneste til Lands og til Vands, hvor det befales. Han skal have 100 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, hvoraf han selv skal underholde sig, undtagen naar han bruges paa Skibene, da han saa som sædvanligt skal have Fetalje paa Skibet. Sj. R. 13, 307.

— Miss. til Knud Rud, Lensmand paa Korsør Slot. Det aabne Brev [13. Jan. 1593] om den ulovlige Handel i Hørlishavn sendes ham med Ordre til nøjagtig at paase, at der ingen Handel drives i Havnen med nogen Slags Varer hverken af indlændiske eller udlændiske, og at straffe dem, der forse sig herimod, da han

selv vil komme til at staa til Rette, hvis han ser gennem Fingre med nogen. Sj. T. 18, 226 b.

25. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Evnold Kruse om at levere Valter Jørgensen, Tolk, 100 Dlr., tage Bevis af ham derfor og siden afkorte Pengene i hans Pension. Udt. i Sj. T. 18, 227.

26. Jan. (—). Aab. Brev om, at Dr. Peder Ifversen, der i lang Tid har studeret udenlands og gjort saadan Fremgang i sine Studier, at han agtes duelig til at lade sig bruge i sin Fakultet baade hos Kongens Undersaatter og andensteds, hvor man kunde behøve ham, fra sidste 1. Maj at regne aarlig maa oppebære 120 gl. Dlr. af Hald Slot, indtil der bliver noget gejstligt Gods ledigt i et af Kapitlerne i Nørrejylland, som han kan blive forsørget med. J. R. 5, 269.

— Miss. til Albret Friis. Anders Olsen har berettet, at afdøde Hr. Niels Lange som Lensmand paa Riberhus har bortfæstet paa Livstid et Stykke Eng til hans Forældre, og derhos anmodet om, at han fremfor nogen anden fremdeles maa beholde Engen for den sædvanlige Afgift. Albret Friis skal undersøge Sagen og, hvis Engen nogenlunde kan undværes fra Slottet, lade Anders Olsen fremfor nogen anden beholde den for en rimelig Jordskyld. J. T. 4, 346 b.

— Miss. til Manderup-Parsberg. Hr. Niels Findsen, Sognepræst til Stouby og Hornum Sogne i Biugholm Len, har berettet, at han kommer til kort paa nogen Rettighed, som er Ægt, Arbejde, Frugt, Landgilde og Herlighed, der fra Arilds Tid har ligget til Stouby og Hornum Præstegaarde og formentlig har fulgt hans Formænd, og han har begæret fremdeles at maatte nyde den Rettighed, som de tidligere Præster have haft af Præstegaardene, og som er bevilget Præsterne i Ordinansen. Det befales Manderup Parsberg uhindret at lade Hr. Niels Findsen nyde den Indkomst og Rettighed, som efter Ordinansen bør følge Præsterne af deres Præstegaarde, og som hans Formænd have haft, og ikke gøre ham Hinder derpaa, medmindre det nøjagtigt kan bevises, at denne Rettighed med Rette bør følge Kronen. J. T. 4, 347 b.

27. Jan. (—). Miss. til Axel Brahe. Denne Brevviser, Peder Kelbrecker, Borger i Odense, har berettet, at der for nogen Tid siden er svoren Byfred over ham for Bardag, og derhos anmodet om, at Kongen i Betragtning af hans fattige Vilkaar vil

eftergive ham hans Forseelse og hvad han kan være falden i derfor. Da hans Forseelse kun bestaar i et almindeligt Bardag, har Kongen eftergivet ham hans Forseelse og hans Faldsmaal til Kronen. F. og Sm. T. 2, 283.

28. Jan. (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Mats Mogensens paa det efter afdøde M. Peder Andersen ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 122 b.

— Miss. til Niels Bild paa Gotland om at hjælpe Hr. Mickel Jensen, der har berettet, at han hos Indbyggerne i Visby har noget til gode af de 3 Fjerdingsaars Løn, som de skulde have betalt ham, da han tjente dem som Præst, og at han ogsaa har noget til gode hos andre der paa Landet, til med det første at faa det betalt, som han med Rette har til gode, da det ikke er mere end billigt, at han faar sin Løn for den Tid, han har tjent dem. Sk. T. 2, 212 b¹.

— Miss. til samme. Hr. Mickel Jensen har berettet, at Hr. Davidt, Superintendent paa Gotland, for kort Tid siden af Raadhuset har faaet et Brev over ham angaaende nogle Ord, der for nogen Tid siden ere faldne paa Visby Raadhus mellem ham og Hr. Davidt. Da han mener, at Ordene ere faldne meget anderledes, end de ere indførte i Raadhusbrevet, og at han derfor ved dette Brev er kommen til kort paa Ære, gode Navn og Rygte, men desuagtet ikke er bleven lovlig stævnet til Brevet, har han begæret nu at blive hjulpen til Ret. Det befales Niels Bild nøje at undersøge, om der er sket Hr. Mickel Uret med de Vidnesbyrd, der i hans Fraværelse ere givne beskrevne over ham, og hjælpe ham til Lov og Ret baade mod Hr. Davidt og Vidnesbyrdene, for at han ikke skal have noget yderligere at klage til Kongen over. Sk. T. 2, 213.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Bilde til Valløe paa Kronens Part af Korntienden af Herføgle Sogn i Biefverskoufs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 8

¹ Dette Brev er allerede medtaget under 28. Jan. 1592, da Koncepten til Brevet bærer Aarstallet 1592 og man ikke er bleven opmærksom paa, at Brevet er indført senere under 28. Jan. 1593. Da Aarstallet 1593 vistnok er det rigtige, eftersom Brevet formentlig maa være yngre end Brevet af 5. Juni 1592, hvorved Hr. Mikkel Jensen mister Visby Sogn, har man anset det for rigtigst igen at optage det paa nærværende Sted.

Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kronen, hvilken Afgift Dr. Niels Hemmingsen er forlenet med. Udt. i Tb. S. 2 b.

28. Jan. (Kbhvn.). Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af Korntienden af samme Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 3.

29. Jan. (—). Miss. til Detlef Holck om, at Kongen har eftergivet Voldborge Lauritsdatter, Hendrik Holstis Enke, i Slagslund de 30 Dlr., hun skyldte Kongen, formedelst hendes Armod og den store Gæld, der fandtes efter hendes Husbonde. Han skal lade hende faa det Gods tilbage, som var vurderet fra hende. Udt. i Sj. T. 18, 227 b.

— Miss. til Sten Matsen. Afdøde Pouel Hvitfeldt har, siden han tilskiftede sig¹ Snidstrup Gaard og Gods af Kongens Fader, tilholdt sig noget Pælefiskeri i Halmsted Herred. Da dette Fiskeri imidlertid ikke er tilskiftet ham i Mageskiftet og Borgerne i Halmsted altid tidligere have haft det i Brug, skal Sten Matsen igen lægge dette Pælefiskeri ind under Byen og ligesom tidligere lade Borgerne bruge det. Sk. T. 2, 213 b.

30. Jan. (—). Bestalling for Milchior Thurnis som Polérmester i Polérmøllen i Vesterport i København. Han skal polere hvad der skal poleres i Rustkammeret og istandholde Hellebarder, Federspyd, lange Spidser, Flanker, Knebspyd, Harnisker, Stukke- og Turnertøj og alt hvad der angaar Krigsrustningen. Han skal have 10 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning, 1 Okse, 2 Svin, 2 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt og 1 Td. groft Salt i aarlig Løn og Genant af Københavns Slot. Sj. R. 13, 307 b.

— Aab. Brev om Afgift af dem, som benytte Vandledningen i København. Sj. R. 13, 308. (Tr.: CCD. II. 623 f. KD. II. 475).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 60,000 glaserede Astrag i Sundet til Kongen og meddele Regeringsraadet, naar de have købt dem. Udt. i Sj. T. 18, 227 b.

— Aab. Brev om, at Hack Ulfstand, Hofmester og Embedsmand paa Malmøhus, der har en Del Staldøksne staaende, som han for adskillig Lejligheds Skyld gerne vil have udført til Skibs

¹ 6. Juni 1581.

fra Malmø eller Ysted til Foraaret, maa lade udføre 300 Staldøksne i alt fra de nævnte Byer, dog skal han svare Kongens Tolder sædvanlig Told deraf. Sk. R. 2, 123.

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf om at sørge for, at de 43 Planker og 5 firkantede Træer, der sidste Aar ere blevne huggede i Helsingborg Len til Skytslader, med det første ske kan blive førte ned til Ladestederne; derfra skal han sende Tømmeret til København, selv fragte Skuder til at føre det og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 214.

31. Jan. (—). Forleningsbrev for Oluf Bilde, Embedsmand paa Abramstrup, paa Herligheden i 2 Gaarde i Tornbye i Sjælland, som hans afdøde Fader og Moder Peder Bilde og Fru Birgitte Rosenkrantz have haft før ham. Sj. R. 13, 308 b.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse. Jens Bang, Tolder i Assens, har berettet, at Envold Kruse har gjort Antegnelse til hans Regnskab angaaende de Heste, som han har indført deri, og som de Købmænd, der uddrive Øksne, have ført med sig ud. Da det er gammel Sædvane, at Købmændene her i Riget have været fri for at svare Told af de Ride- og Vognheste, som de rejse ud med paa deres rette Rejse til Tyskland enten med Øksne eller i anden nødvendig Bestilling, har Kongen bevilget, at de Under-saatter, der uddrive Staldøksne, maa være fri for at svare Told af 2 Vognheste og 1 Ridehest. Envold Kruse skal godtgøre Jens Bang dette i hans Regnskaber til denne Dag og siden fremdeles. Sj. T. 18, 227 b.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om aarlig at give Rasmus Maler, der maler Kongens Orlogsskibe, 4 Dlr. mere, end han plejer at faa. Udt. i Sj. T. 18, 228.

— Miss. til Tolderne ved de store Toldsteder om ikke at give Kredit paa Øksentolden uden Haandskrift af de vederhæftige og Kavtion for dem, som de kunne tænke ikke ere saa vederhæftige, og om, at enhver Købmand, som uddriver Staldøksne, maa have 2 Vognheste og en Ridehest toldfri. Sj. T. 18, 228. (Tr.: CCD II. 625 f.).

1. Febr. (—). Miss. til Fru Tale Ulfstand. Da det gamle Stenhus, der staar paa den søndre Side af Kirken og paa Kirkegaarden, paa Helnekirke Kloster er meget forfaldent baade paa Tag og Mur, skal hun lade Huset bryde ned, bruge Muren til Ringmur om Klosteret og anvende de Sten og det Tøm-

mer, der kan bruges, til anden Slottets Bygning, hvor det behøves. Sk. T. 2, 214 b.

1. Febr. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pofvel Pedersen i Hammershøf paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Hammershøf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 9 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 9 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skp. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 55.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Las Pedersen i Arup¹ paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Kornig² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. 6 Skpr. Rug, 6 Pd. 6 Skpr. Byg og 3 Pd. 6 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 55.

2. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, da Mogens Joensen, forhen Sysselmand paa Island, er død og har efterladt sig Enke og 12 umyndige Børn, paalægger sin Befalingsmand paa Island samt Lagmænd, Lagrettesmænd og alle andre, der have Befaling paa Island, at hjælpe Enken, Ragneder Eggersdatter, hendes Børn og deres lovlige Værger til Ret og ej tilstede, at der vederfares dem noget mod Lov, Ret og Billighed, da mange maaske under hendes Enkesæde og deres umyndige Aar ville rejse Trætte paa deres Gods og Bjærgning og søge at fravende dem det. N. R. 2, 175 b.

3. Febr. (—). Miss. til N. N.³. Denne Brevviser, Laurits Lauritsen, født i Landskrone, har berettet, at hans afdøde Fader, der var Tolder i Landskrone, er bleven Kronen en Sum Penge skyldig, hvoraf Laurits Lauritsen for sin Part skal betale 115 Dlr. Han har anmodet om i Betragtning af sin Armod at faa nogen Forskaansel, og Kongen har nu eftergivet ham Beløbet paa 50 Dlr. nær, hvorfor N. N. skal indkræve disse hos ham og dermed lade ham være fri. Sk. T. 2, 215.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bortlejer til Thames Madsen, Foged i St. Knuds Kloster i Odense, og hans Arvinger en til St. Knuds Kloster hørende Jord og Have, som ligger nord for St. Knuds Klosters Port mellem Hestetorvet og

¹ Aarup, Sønderlyng H. ² Kvorning, samme H. ³ Man har glemt at angive, til hvem Brevet er stilet. Det er formentlig til Lensmanden i Landskrone Oluf Rosensparre eller muligvis til Rentemester Enevold Kruse.

Pugestrædet, fra Øst og i Vest langs med Hestetorvet 38 Al., fra Øst og i Vest langs med Pugestrædet 34 $\frac{1}{2}$ Al. og tværs over i den østre Ende 45 $\frac{1}{2}$ Al. og i den vestre Ende ved Hans Skrivers Boder 48 Al. 1 Kvarter, alt sjællandsk Maal. Der skal svares en aarlig Leje af 2 Mk., saa gode som $\frac{1}{2}$ enkende Dlr., at betale til Lensmanden i St. Knuds Kloster 14 Dage efter Mikkelsdag. Thames Madtsen og hans Arvinger skulle selv bruge Jorden og Haven og maa ikke uden Kongens Tilladelse oplade den til fremmede eller Udarvinger. De maa frit sætte Bygning derpaa, men ville de i Fremtiden sælge denne, skal den først tilbydes Lensmanden paa St. Knuds Kloster paa Kronens Vegne. F. og Sm. R. 2, 61.

3. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, har berettet, at der for nogen Tid siden er kommen 2 Karle ind for Aals i Hedensted Herred i en Baad med noget Gods, og at den ene Karl, medens de have ligget der, er bleven myrdet efter det derom tagne Syn og forhvervede Vidnesbyrd. Da Sagen hidtil er bleven fortiet og ikke forfulgt med Sandemænd, saaledes som den burde, meddeles der ham nu efter hans Begæring Oprejsning i Sagen, saa han maa lade den forfølge med Sandemænd til Herreds-, Birke- og Landsting, som om Gerningen nylig var sket. J. R. 5, 270.

4. Febr. (—). Miss. til Knudt Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviser, Knudt Andersen Tistrup, Kronens Bonde under Aarhusgaard, klager over, at Skriveren paa Aarhusgaard har frataget ham al hans Rugsæd for nogen Restance, som han stod tilbage med af sin Landgilde, og at nogle Bønder have overfaldet ham i hans Gaard og uden al Grund lemlæstet (»uformit«) ham. Knud Brahe skal undersøge Sagen, hjælpe ham, saa vidt Lov og Ret er, eller erklære sig til Kongen om, hvorledes Sagen forholder sig, saa Kongen kan vide at give Knud Andersen tilbørlig Besked, hvis han yderligere henvender sig. J. T. 4, 348.

5. Febr. (—). Miss. til Frederik Hobe. Da Kongen tidligere har befalet ham at sidde i Dommers Sted i en Sag, der angaar Mogens Gjøre til Bremersvold, men det endnu ikke er sket, befales det ham med det første at meddele Mogens Gjøre Stævning i Sagen og derefter bringe Sagen til en endelig Ende. Han skal tilholde Herredsfogden og Herredsskriveren, at de til Tinge

lade Mogens Gjøe nyde den samme Ret, som andre Undersaatter der i Landet nyde. F. og Sm. T. 2, 326.

6. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jøergen Hemming-
sen i Gientofte, der i mange Aar har været Sognefoged i Gien-
tofte og for sin lange Tjeneste af Kongens Fader var bleven frit-
taget¹ for Halvparten af den Landgilde, der svaredes af hans Gaard,
men nu for kort Tid siden formedelst Alderdom, Skrøbelighed og
Armod har afstaaet Gaarden med Undtagelse af 1 Fjerd. Jord, som
han har forbeholdt sig til Underhold for sig og sin gamle Hustru,
herefter maa være fri for at svare den Afgift, 1 Td. 6 Skpr.
Korn, der aarlig skulde svares til Kronen af denne Jord. Sj. R.
13, 309.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Laufrits Ibsen i
Fullebierg, der er bleven gjort nederfældig til Tinge for en Oldinge-
gang, han ikke har fuldgjort, men nu har stillet baade sit Herskab
og Sagvolderen tilfreds for sin Forseelse, hans Mandhelg igen,
saa han maa gaa og staa i Lov og Tov og søge Lav og Gildeshus
med gilde Mænd og gæve og ej være Mand desværre for den Sag
i nogen Maade. Sj. R. 13, 309 b.

— Aab. Brev om, at Peiter Paus, Perlestikker, for
denne ene Gang toldfrit maa lade udføre 16 Heste af Riget,
dog skal han lade Tolderen paa det Sted, hvor han udfører Hestene,
notere det paa Brevet, for at han ikke under det Skin skal udføre
flere Heste toldfrit. Udt. i Sj. R. 13, 310.

7. Febr. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Anders Thott
og Sten Matsen. Da Kongen vil gøre sin Hofmarskal Pred-
biørn Bilds Bryllup paa Københavns Slot Fastelavns Søndag
[25. Febr.] og dertil har Brug for forskellige Slags Fisk, skulle de,
hver i sit Len [Helsingborg, Laholm og Halmsted Herred], gøre sig
Flid for efterhaanden at skaffe nogle ferske Laks, sende dem
til Københavns Slot i god Tid og indskrive Udgiften i deres Regn-
skab. Sk. T. 2, 215 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. De have indberet-
tet, at en Karl, ved Navn Harder Jepsen, for faa Dage siden
ved Nattetid med draget Værge, Hujen og Skrigen har skikket sig
meget utilbørligt i deres By, og da Vagten saa havde grebet ham
og taget hans Værge og Daggert fra ham, har han dog med to an-

¹ 18. Febr. 1585.

dre smaa Knive ynkelig og uden al given Aarsag ihjelstukket to af Vægterne. Han er derefter straks bleven sat i Fængsel, og de have nu begæret Raad om, hvorledes denne modvillige og fast uørlige Manddraber skal straffes. Skønt det i sig selv er en meget slem Sag, som burde straffes uden al Naade, med Hjul fra nedén op, andre modvillige Kumpaner til Advarsel og Eksempel, har Kongen dog, for at Harder Jepsen ikke i saadan stor Pine skal falde i Mishaab og Fortvivlelse om Guds Naade og Barmhjærtighed, hvis han da ellers hjærtelig vil angre sine Synder og sin slemme Gerning, bevilget, at, endog han skal rettes med Hjul, skal Halsen først stødes itu paa ham, saa han straks kan blive af med Livet og ikke skal pines altfor meget; derefter skulle Lemmerne stødes itu, hvorefter han skal parteres og lægges paa 4 Stejler og Hovedet sættes paa en Stage, saa enhver kan se sig i Spejl paa hans ondé Gerning og dens Straf. Hvad den anden angaar, som de ligeledes have ladet fængsle, og som ogsaa har overfaldet Vagten paa Gaden med blottet Værge, men uden at gøre nogen Skade, kunne de lade gaa Dom over ham efter deres Stadsret og Privilegier, da han jo ingen Skade har gjort. J. T. 4, 348 b.

8. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Næstved paa Menighedens Vegne have berettet, at Sejladsdybet for Byen af Vinterens Haardhed og Vøjrlig er blevet fyldt med Sten og Sand, saa den Velsignelse af Fiskeriet, som for nogle Aar siden gik overflødig til der for Byen, og hvoraf dette ganske Land havde stort Gavn, er bleven saare formindsket. Da Byens Lejlighed i de foregaaende dyre Aaringer er taget meget af og forarmet, saa Borgerne ikke er formuende nok til at yde nogen Hjælp og paa egen Bekostning lade Dybet rense, have de begæret, at Kongen vil yde dem nogen Hjælp til at rense Dybet og siden holde det i Stand. Kongen har i den Anledning bevilget, at Borgemestre og Raad i Næstved i 3 Aar, fra Nytaarsdag 1592 til Nytaarsdag 1595, maa beholde deres aarlige Byskat til Dybets Rensning og Istandsættelse. Denne Hjælp i Forening med det, som Borgerne i Byen selv ville yde, skulle Borgemestre og Raad anvende til det nævnte Formaal efter deres bedste Forstand og gøre Regnskab derfor, saa Kongen kan se, at Hjælpen ikke er anvendt til andet. Sj. R. 13, 310.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sørge for, at der

i deres Len bliver hugget N Bøgepæle, som Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Næstved har skænket dem til at holde deres Havn i Stand med, naar den er bleven ryddet; de skulle levere Bøgepælene til Borgemestre og Raad eller deres Fuldmægtige. — Kansler Niels Kaas (Lekkinde Len) 100; Mourits Podebusk (Jungshofvit Len) 100; Caspar Paselich (Snegaards Len) 20; Hendrik Lykke (Vordingborg Len) 200. Sj. T. 18, 229.

8. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Arrild Hvitfeldt. Da Herlufsholms Skole ligger saa nær ved Næstved, at den ogsaa kan have Gavn af Havnens Istandsættelse, anmoder Kongen ham om at bevilge Næstved Borgere 40 Bøgepæle af Skolens Skove og lade dem hugge og føre til Næstved. Udt. i Sj. T. 18, 229 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt. For nogen Tid siden¹ fik han Ordre til at tiltale Sognepræsten i Hobro, fordi han uden Kongens Tilladelse havde bortskiftet en ved den ny Mølle liggende Eng og Jord fra Præstegaarden til afdøde Jørgen Skram. Da dette Mageskifte tillige er sket med Samtykke af Borgemestre og Raad i Hobro, skal han ogsaa med det første tiltale dem og tage Dom for sig i Sagen. Hvis han ogsaa kan have nogen Tiltale til Jørgen Skrams Arvinger for den ny Mølle, som er opsat til Skade for Kronens omkringliggende Møller, enten der skal være bygget eller støvet paa Kronens Ejendom, skal han ligeledes forfølge denne Sag til Herredsting og Landsting, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 4, 349 b.

10. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Chresten Høst i Lund Sogn, Provst i Vester Herred; paa Kronens Part af Korntienden af Outrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 10 Ørt. Byg til den, der oppebærer Kronens Stiftskorn. Udt. i Tb. S. 55. Jvfr. 7. Nov.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Palle Jørgensen, Sognepræst til Jern, paa Kirkens Part af Korntienden af Jern Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug og 10¹/₂ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 55.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Thomesen i Outrup paa Kirkens Part af Korntienden af Outrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 11 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 55.

¹ 18. Maj 1592.

11. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Anders Bendtsen, Kongens Hofprædikant, aarlig skal have 30 Dlr. i Huslejhjælp. Sj. R. 13, 311. (Tr.: KD. II. 476).

— Miss. til Steen Maltessen om at lægge Hørsholms Birks Ting, som han egenmægtig havde flyttet til Kroneborg, tilbage paa det gamle Sted. Sj. T. 18, 229f. (Tr.: CCD. II. 626 f.).

12. Febr. (—). Aab. Brev om, at Niels Pedersen, Byfoged i Æbeltoft, formedelst sin Embedsstilling indtil videre maa være fritaget for Hold, Vagt og anden kgl. og borgerlig Tyng. Udt. i J. R. 5, 270.

13. Febr. (—). Aab. Brev om, at Dommerne, naar Parternes Indlæg ere altfor vidtløftige, kun maa optage korte Uddrag af disse i Dommene. Sj. T. 18. 230. (Tr.: CCD. II. 627 f.).

14. Febr. (—). Miss. til Envold Kruse. I Anledning af de for kort Tid siden¹ til Lensmændene udgaede Missiver om Restancer og resterende Mandtalsregistre har Chresten Skeel, Embedsmand paa Aaker, indberettet, at da det brændte paa Beuling Slot, brændte alle de Kvittanser og Registre, hvormed han skulde forklare og bevise, hvad han havde betalt, og han har anmodet om, at Kongen i Betragtning heraf vil eftergive ham den resterende Forklaring og bevilge, at der gives ham Kvittans derfor. Kongen bevilger hans Begæring og befaler Envold Kruse at give ham Kvittans baade for Restance og resterende Mandtalsregistre. Sj. T. 18, 231.

— Miss. til Envold Kruse om at betale Bartholomeus von Wilp i Korsør den Vin og de Urter og andre Varer, som Knud Rud, Lensmand paa Korsør Slot, har ladet udtage hos ham til Hertuginde af Holstens Behov, medens hun laa der paa Slottet arresteret af Vinden. Udt. i Sj. T. 18, 231 b.

— Miss. til Fru Vivicke Beck til Beckeskouf og afdøde Tønne Galdes Børn og Arvinger. Da hendes Husbonde og deres Fader Tønne Galde havde Edtsberg Sogn i Norge i Forlening, skal han have erhvervet en Dom over Gunder Bagge, at denne skal have sit Arvegoods forbrudt under Kronen for nogle falske Breve, han skal have ladet gøre. Da der nu fremkommer Odelsmænd, der tale paa dette Gods, og der paa Aggershus ingen Breve

¹ 30. Nov. 1592.

eller Besked kan findes, hvormed Godset kan forsvares, skulle de opsøge denne Dom blandt Tønne Galdes Breve og tilstille Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, den, for at han dermed kan forsvare, hvad der efter Norges Lov og Ret er tilfalden Kronen. Sj. T. 18, 231 b.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Krabbe. For nogen Tid siden har han begæret kgl. Forskrift til Fru Kirsten Lindenov, Sten Bildes Enke, om, at hun skulde give ham Kvittans for de 3 Aars Afgift, som han resterer med af Tienden til Munke-lyngbye Sognekirke i Nørre Asbo Herred, mod at han lod lave en smuk Prædikestol i Kirken, og Kongen har ogsaa bevilget¹ ham det. Da Kongen nu imidlertid har erfaret, at Fru Kirsten Lindenov har Jus patronatus til Kirken, hvorfor det ikke vil være sømmeligt at bevilge ham noget mod hendes Ret, befales det ham at betale Fru Kirsten hvad han skylder hende af Tienden, herefter i rette Tid at svare sin Afgift og aldeles ikke befatte sig med nogen Bygning paa Kirken uden Fru Kirstens Bevilling. Sk. T. 2, 215 b.

— Miss. til Hack Ulfstand [Malmøhus], Christoffer Valkendorf [Helsingborg], Oluf Rosensparre [Landskrone] og Sten Maltissen [Kronborg]. Da Kongen med det første behøver nogle Læster Ballast til det store, ny Skib, han har ladet bygge, skulle de, hver i sit Len, med det allerførste lade samle 50 Læster smaa Sten til Ballast, straks sende dem til Holmen, saa de sikkert kunne være der, lige saasnart Isen er gaaet af, og selv skaffe Skuder til at fremføre Stenene. Sk. T. 2, 216 b.

— Aab. Brev om, at Mickel Pedersen, Skriver paa Aakier Slot, for en rimelig Indfæstning maa faa Kronens Gaard Kane i Hvilsted Sogn i Hats Herred, som Ofve Rasmussen og Mickel Christensen nu bo i, og maa beholde den indtil videre, fri for Ægt, Arbejde, Sandemændstov, Nævningeed og Herredsfogedbestilling, men mod at svare sædvanlig Landgilde deraf og ligesaa hans Part i de Skatter, der paabydes. Han skal holde Gaarden ved god Bygning og være Lensmanden paa Aakier lydig. J. R. 5, 270 b.

— Aab. Brev om, at Enken efter Claus Hønborg i Soeholm i Eld Herred fremdeles indtil videre maa oppebære Afgif-

¹ Denne Forskrift er ikke truffen indført.

ten af Kronens Korntiende af Tafle Sogn til Hjælp til at holde hendes 2 umyndige Sønner i Skole for, til hvilket Formaal Kongens Fader for nogen Tid siden¹ havde bevilget hendes afdøde Husbonde nævnte Afgift. J. R. 5, 271.

15. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Jylland, Fyen og Langeland om, at der under Proceduren med Høringsdele ikke maa gives Udsættelse, naar Procedurens fjerde Ting er endt. J. T. 4, 350 b. (Tr.: CCD. II. 628 f. Secher, Om Vitterlighed og Vidnebevis S. 231 f.).

— Miss. til Lensmændene og Landsdommerne i Jylland, Fyen og Langeland om at lade det aabne Brev om Høringsdele forkynde. J. T. 4, 351².

— Miss. til Mourits Podebusk. Denne Brevviser, Thomis Jensen Stadtsboe i Ribe, har berettet, at der for nogen Tid siden er slaet en ihjel en halv Mils Vej der fra Byen; da han blev funden død paa Mourits Podebuskes Grund, har dennes Foged ladet opkalde Sandemænd til at sværge om Drabet, hvilke saa have svoret, at en af Thomis Jensens Sønner har begaaet det, og denne Søn er ogsaa borttrømt for Sagen. Siden har Mourits Podebusk paa Kalslund Herredsting ladet opkræve 12 Mænd og villet have svoret, Aaraad over Thomis Jensen, da han mente, at denne havde været i Raad og Daad med, da Gerningen blev gjort; de 6 Mænd have svoret ham fri for samme Aaraad, men de andre 6 have svoret ham den over, og Mourits Podebusk har derefter ladet ham kalde fra det Ting til Frøs Herredsting, hvor han har ladet opkræve 6 andre Mænd, der ogsaa have svoret Thomis Jensen Aaraad over. Eftersom Thomis Jensen saaledes er blevet draget fra sit rette Værneting, Ribe Byting, til Herredsting ude paa Landet, har han anmodet om at blive hjulpen til Ret. Da Sagen ikke kan indstævnes til Landstinget i Nørrejyland og der ikke saa snart bliver holdt nogen almindelig Landretsdag i Fyrstendømmet Slesvig, anmoder Kongen Mourits Podebusk om at lade Sagen staa hen, indtil der bliver holdt en Landretsdag, for at Thomis Jensen, der mener at være sket for kort, kan appellere i Sagen. J. T. 4, 352.

— Miss. til Niels Skram om straks at lade føre alt det Tømmer, som findes enten paa Guden eller i Skovene og alle-

¹ 26. Juni 1586. ² Kun Listen over Lensmændene og Landsdommerne er indført, derimod ikke selve Missivet; jvfr. Miss. af 18. Febr.

rede er hugget, ned til Randers, saa det kan være til Stede, naar Kongen til Foraaret sender Skibe efter det. Udt. i J. T. 4, 352 b.

16. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Næstved By til Vedligeholdelse af Sejladsdybet der for Byen maa oppebære 4 Sk. danske af hver Hest, som sælges der paa Marked Aaret igennem. Sj. R. 13, 311 b. (Tr.: CCD. II. 629 f.).

— Aab. Brev om den Tid paa Dagen, da Landstingene skulle holdes. Sj. T. 18, 232. (Tr.: CCD. II. 630 f. Dsk. Saml. 2. R. II. 234. Troels-Lund, Danmarks og Norges Hist. i 16. Aarh. V. 213 f. Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 580 f.).

— Aab. Brev til menige Bønder paa Eyenø¹, som ligge og tjene til vort Slot Solte, om ikke at komme midtstrøms med deres Fiskevaad i Fjorden mellem Øen og Sjælland. Sj. T. 18, 232 b. (Tr.: CCD. II. 631 f.).

— Miss. til Envold Kruse. For nogle Aar siden² bevilgede Kongens Fader, at Kirkeværgerne til St. Catharinæ Kirke i Ribe i nogle Aar maatte oppebære Kronens Part af Korn-tienden af Bryndom Sogn i Skadts Herred til Kirkens Bygning; efter denne Bevillings Udløb have Kirkeværgerne endnu i nogle Aar oppebaaret Afgiften af Tienden til Kirkens Bygning, men da de intet Brev have haft derpaa, har Envold Kruse gjort Albrit Friis, Embedsmand paa Riberhus, det til Mangel i hans Regnskab. Det befales ham nu at godtgøre Albrit Friis, hvad Kirkeværgerne have oppebaaret ud over Benaadningen, og give ham Kvittans derfor. Sj. T. 18, 233.

— Forleningsbrev for Johannes Machabæus paa et Vikarie, kaldet St. Pouels Alter, i Lunde Domkirke, som hans Fader Christian Machabæus, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, under Forbehold af Kongens Samtykke vil afstaa til ham, for at han desbedre kan forfremme sig i sine Studier. Naar han ikke længere studerer eller er forhindret ved nogen Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 123 b.

— Følgebrev for Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa Slot, til de Kronens Bønder i Østre Herred i Blekinge og

¹ Enø, Ø, Flakkebjærg H. ² 9. Dec. 1580.

I Kronens Bonde i Lysterbie, der hidtil have svaret Henrik Ramel til Aahusgaard, at de fra 1. Maj skulle svare ham til Lykaa Slot. Sk. T. 2, 217.

[Omtr. 16. Febr.]¹. Miss. til Peder Brahe om sikkert at møde hos Raadet i København 25. eller 26. Febr. Udt. i Sk. T. 2, 217.

16. Febr. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Roskildeggaard, paa en Kronens jordegen Bondeggaard, kaldet Risum, i Borbiere Sogn i [Hiern]² Herred i Har Syssel, uden Afgift. J. R. 5, 271 b.

— Miss. til Albret Friis. Hr. Anders Nielsen, Sognepræst til St. Ibs Sogn i Varde, har berettet, at efter den Ildebrand, der for nogle Aar siden overgik Varde, er Størsteparten af de brandlidte flyttet fra det Sogn, de boede i, til det andet Sogn i Byen, saa St. Ibs Sogn for største Delen er øde, og de svare nu deres Tiende og Offer til det andet Sogn, saa hans Rente er bleven meget forkortet. Albret Friis skal undersøge, hvorledes det forholder sig med denne Sag, og give Ordre til, at de, der have deres Gaarde og Gaardsteder i St. Ibs Sogn, herefter, ligesom tidligere, skulle svare deres Tiende og Offer til dette Sogn, saalænge deres Gaardsteder endnu findes der, saa Sognepræsten kan faa sin Tiende, Offer og tilbørlige Rente og Kirken blive holdt ved Magt. J. T. 4, 353.

17. Febr. (—). Følgebrev, fra førstkommende 1. Maj at regne, for Prebisøern Bild til Lindtholm til Bønderne under Vinstrupgaard, som afdøde Henrik Bilde sidst havde i Forlening. Udt. i Sj. R. 13, 312.

— Sj. R. 13, 313 b. se 27. Febr.

18. Febr. (—). Aab. Brev om Retten til Sagefaldet i Birkerne. Sj. T. 18, 233 b. (Tr.: CCD. II. 632 f.).

— Miss. til Landsdommerne over hele Riget. De aabne Breve om 1. at Dommerne, naar Parternes Indlæg ere altfor vidtløftige, kun maa optage korte Uddrag af disse i Dommene [13. Febr.], 2. den Tid paa Dagen, da Landstingene skulle holdes [16. Febr.] og 3. Retten til Sagefaldet i Birkerne sendes dem med Ordre til straks at lade dem læse paa Landstinget, lade dem registrere blandt de

¹ Brevet er udateret, men indført mellem Breve af 16. og 20. Febr. ² Registranten har ved en Fejlskrift: Giern.

Breve, som Kongen har ladet forkynde paa Landstinget, og levere dem til deres Efterfølgere, saa de kommende Landsdommere altid kunne have dem hos sig og vide at rette sig efter dem. Sj. T. 18, 235.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene Albrit Friis i Ribe Stift, Knud Brahe i Aarhus Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vindelboe Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len, Mandrup Parsberg i Skanderborg Len, Christofver Parsberg i Sjællands Stift, Axel Brahe i Odensegaards Len, Laurits Brockenhus i Nyborge Len, Langeland og Taasinge, Frederik Hoube paa Laaland og Falster, Hack Ulfstand i Skaane, Jørgen Brahe i Sønder- og Nørrehalland og Falk Gjõe paa Bornholm. De aabne Breve om 1. den Tid paa Dagen, da Landstingene skulle holdes, og 2. Retten til Sagefaldet i Birkerne sendes dem med Ordre til straks at lade dem læse paa alle Herredsting i Stiftet, sende alle dem, der have Birker, Kopi af det sidstnævnte, lade Brevene registrere blandt Lenets og Stiftets Breve, opbevare dem og siden levere dem til deres Efterfølgere, saa de følgende Stiftslensmænd kunne vide at rette sig efter dem. Sj. T. 18, 234.

— Miss. til Lensmændene¹ i Jylland og Fyen. Hermed sendes der dem nogle aabne Mandater og Forordninger: 1. Aab. Brev [13. Febr.] om, at der i Dommene kun maa optages Uddrag af Parternes Indlæg, naar disse ere altfor vidtløftige; 2. Aab. Brev [15. Febr.] til Jylland, Fyen og Langeland om, at der under Proceduren med Høringsdele ikke maa gives Udsættelse, naar Procedurens fjerde Ting er naaet; 3. Aab. Brev [22. Febr.] om Forbud mod, at Præster købe sig Kald til, med Ordre til straks at lade dem forkynde paa alle Herredstingene og paa Bytingene i de Købstæder, de have i Befaling, saa alle, baade adelige og andre, kunne vide at rette sig derefter. De skulle paase, at Mandaterne i alle Maader overholdes, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, hvis de vise sig forsømmelige, og de skulle lade dem registrere blandt Lenets Breve og overlevere dem til deres Eftermænd, saa disse kunne vide at rette sig derefter. J. T. 4, 353 b.

20. Febr. (—). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Skaane, Halland og Blekinge, Laaland, Falster og Møen. Hermed sendes der dem nogle aabne Mandater og Forordninger: 1.

¹ De opregnes alle med deres Len.

Aab. Brev [13. Febr.] om, at der i Dommene kun maa optages Uddrag af Parternes Indlæg, naar disse ere altfor vidtløftige; 2. Aab. Brev [22. Febr.] om Forbud mod, at Præster købe sig Kald til; 3. (dog ikke i Brevene til Lensmændene i Halland og Bløkinge) Aab. Brev [20. Febr.] om den Hjælp, som Landkirkerne skulle yde til Opførelsen af Huset i Kollegiegaarden i København, med Ordre til straks at lade dem forkynde paa alle Herredstingene og paa Bytingene i de Købstæder, de have i Befaling, saa alle, baade adelige og andre, kunne vide at rette sig derefter. De skulle paase, at Mandaterne i alle Maader overholdes, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, hvis de vise sig forsømmelige, og de skulle lade dem registrere blandt Lenets Breve og overlevere dem til deres Eftermænd, saa disse kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 18, 237.

20. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Kirkeværgerne for alle Landkirker i 'Sjælland, Skaane, Laaland, Falster og Møen om, at enhver Kirke, der er ved god Formue og Forraad, skal give 3 gl. Dlr., og enhver Kirke, der ikke er ved god Formue og Forraad, 2 Dlr. til Fuldførelsen af det Hus, man har begyndt at bygge i Kollegiegaarden til et Kollegium for de 100 Studenter. Pengene skulle indkræves af Lensmændene og inden 1. Maj indbetales til Dr. Anders Lemviig, Forstander for de 100 Studenter. Sj. T. 18, 236. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 394 ff.).

— Aab. Brev om Ordningen af det Tilsyn, som Universitetets Rektor i Forening med Professorerne i det theologiske Fakultet og Dekanen i det filosofiske Fakultet herefter skulle føre med de 100 Studenter. Sj. T. 18, 238 b. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 205 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 396 ff.).

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Malmø, der for nogen Tid siden¹ have faaet nogen Hjælp til deres Bys Befæstning, fremdeles i 1 Aar efter dette Brevs Datum maa oppebære al den kongelige Sise og Byskat, som falder i og af Byen, til Byens Befæstning, da den endnu ikke er helt færdig, men Kongen har erfaret, at Byggeriet paa den er nyttigt og godt begyndt og har haft god Fremgang. Sk. R. 2, 124².

¹ 13. Febr. 1591.

² Tr. Weibull, Malmø Stads Urkundsbok I. 112 f.

20. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Hendrik Ramel til Beckeskouf, Hofraad, og hans Arvinger paa en øde Kirke i Aarhus, liggende nærmest op til Kronens Gaard sammesteds, med Mure og den nu tilliggende Kirkegaard, saaledes som den nu findes inden Murene. Han maa lade sætte Bygning derpaa eller i andre Maader lade Pladsen forandre efter eget Tykke. Han skal herfor betale 300 gl. Dlr., der maa blive staaende hos ham og hans Arvinger, saalænge de ønske det, mod at der betaales 5 Dlr. af Hundredet i aarlig Rente til Sognepræsten i Aarhus. Naar han eller hans Arvinger ikke længere ville beholde Pengene, skulle de opsigte Kirkeværgerne dem med et halvt Aars Varsel, hvorefter Lensmanden paa Aarhus med Kongens Bevilling skal sætte dem paa Rente paa et sikkert Sted. Sk. R. 2, 124 b.

— Miss. til Peder Brahe [Sølvitsborg], Knudt Grubbe [Lykaa], Detlof Holck [Baastad] og Anders Thott [Laugholm]¹ om med det allerførste at lade hugge og samle saa meget Brændevæd som muligt i deres Len og lade det føre ned til Ladestederne, saa det kan ligge rede, naar Kongen med det allerførste sender Skibe for at føre det til Københavns Slot. Sk. T. 2, 217 b. K.

— Forleningsbrev for Peder Munk, Admiral, paa noget Krongods i Drotningborg Len, nemlig 1 Gaard i Dyrby og 3 Gaarde i Randrup i Gassom Sogn i Hald Herred, uden Afgift. J. R. 5, 272.

— Miss. til Laurits Brockenhuus og Laurits Straale. Fru Anne Skovgaard til Bareløse, Morten Brocks Enke, har berettet, at Mogens Olufsen i Toruppe, Herredsfoged i Skam Herred, har gjort hende stor Uret ved en Dom, han har dømt mellem hende og Gabriel Knudtsen til Nørskouf, Landsdommer i Fyen, og hvorved han har tildømt sidstnævnte et Aars Landgilde, Smørskyld og anden Rente af 6 Kronens jordegne Bøndergaarde i Bordisse² i Skam Herred i Henhold til det Forleningsbrev³, Gabriel Knudtsen har faaet paa disse Gaarde, medens Fru Anne mener at kunne tilholde sig nævnte Landgilde, Smørskyld og Rente i Henhold til det Brev, dat. 22. Juli 1591, som Kongen har givet hende derpaa. Da hun nu vil lade Sagen indstævne til Fyenbo Landsting, men Gabriel Knudtsen som Part i Sagen ikke selv kan sidde i Dommers Sted,

¹ Saaledes K.; Registranten har, vistnok urigtigt, Sten Maltissen i Stedet for Anders Thott; bagpaa K. staar dog ogsaa Sten Maltessen. ² Baardesø. ³ 1. Juli 1592.

befales det dem med det allerførste at stævne begge Parter for sig, afsige endelig Dom i Sagen og give den beskreven. F. og Sm. T. 2, 284.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyen,* om at afholde sig fra at dømme i Sagen mellem Absolon Gjõe og Peder Eggertsen, afdøde Anders Bjelkes Banemand, da han er besvogret. Erik Venstermand til Lundegaard og Gabriel Skinkel til Søeholm skulle dømme deri, saaledes som de have faaet Befaling til¹. Udt. i F. og Sm. T. 2, 285.

— Miss. til Envold Kruse. Magdalene, forhen Tolder i Kolding Jens Pofvelsens Enke, der nu en Tid lang har været her for at forklare sin Mands Regnskab, har berettet, at hun har forskellige Haandskrifter og Beviser paa Tilgodehavende forskellige Steder, som hun ikke kan faa indkrævet, og hun har derfor ansøgt Kongen om i Betragtning af hendes Eløndighed og store Armod at bevilge, at disse Haandskrifter og Beviser maa modtages i Renteriet og godtgøres hende i hendes afdøde Mands Regnskab. Da Kongen har givet Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, Ordre til paa Kongens Vegne at tage de Gaarde og Ejendomme, hun har i og udenfor Kolding, i Betaling for hendes Mands Restance til Kronen, og endvidere at indkræve, hvad hendes afdøde Mand paa Kronens Vegne havde til gode hos nogle af Kongens Undersaatte i Kolding og nogle Steder i Fyrstendømmet Slesvig, og indføre rigtig Besked derom i Rentekammeret, og da der intet yderligere skal være at faa hos hende, skal han tage de Haandskrifter og Beviser, hun har, og derefter give hende Kvittans for hendes afdøde Mands Regnskab. Sj. T. 18, 240.

— Miss. til Kronens Bønder i Lykaa Len. Da Knud Grubbe, der har faaet Ordre til med det allerførste at lade hugge og samle saa meget Brændeved som muligt i Lenet og siden lade det føre ned til Ladestederne, har klaget over, at en Del af Bønderne i Lenet, naar der udgaar Breve til ham om enten at lade hugge og nedføre Tømmer eller lade andet Arbejde udføre, stille sig uvillige og undlade at møde med Heste og Vogn eller udføre det andet Arbejde, befales det dem strengelig i saadanne Tilfælde at møde, hvor Knud Grubbe eller hans Fogder tilsige dem, og udføre det Arbejde, der bliver dem paalagt, samt iøvrigt være ham lydige,

¹ 6. Juni 1592.

saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed mod Kongens Bud. Sk. T. 2, 234. K.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe. Da Kongen har tilladt Henrik Ramel, Hofraad, at lade det Pipholt, Bygnings-tømmer og andet Tømmer, Brændeved alene undtaget, som han lader hugge i sine egne Skove i Skaane, udskibe fra Sølvitsborg, befales det Peder Brahe at tillade Udførselen, men paase, at der derunder ikke udføres Brændeved eller andre forbudte Varer. Sk. T. 2, 217 b.

— Forleningsbrev for Hr. Sonne Lauritsen, Sognepræst i Middelfart; paa Kronens Part af Korntienden af Kavitslund Sogn, uden Afgift. F. og Sm. R. 2, 61 b.

22. Febr. (—). Bestalling for Borkort Gertsen som russisk Tolk og Styrmand paa Kongens egne og andre Skibe norden omkring Vaarøhus, naar Kongen tilsiger ham; ellers skal han altid tage Vare hos Regeringsraadet ved Hove eller hvor Kongen ellers behøver ham inden eller uden Riget, til Lands eller til Vands. Han skal have 200 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn af Rentekammeret og fri Husleje i København. Sj. R. 13, 312.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Præster købe sig Kald til. Sj. T. 18, 240 b. (Tr.: CCD. II. 633 ff. Dsk. KL. II. 506 ff. Ny kirkehist. Saml. V. 460 f.).

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, paa 1 Gaard i Bosebo¹, 8 Gaarde i Vedby, 1 Gaard i Langeløcke, 1 Gaard i Elemtreydt², 1 Gaard i Vidøe, 1 Gaard i Vesterlølle, 3 Gaarde i Tørkøø, 1 Gaard i Trossøø, 9¹/₂ Gaard i Mockløø, 3 Gaarde i Seeby, 12 Gaarde i Randle, 2 Gaarde i Tornbye, 4 Gaarde i Augrom og 1 Gaard i Listerbye i Øster Herred i Blekinge, uden Afgift. Sk. R. 2, 125 b.

— Miss. til Hans Nielsen Bang, Tolder i Middelfart. Han har berettet, at der ofte løber Skibe gennem Middelfart Sund med Heste, som til Dels komme fra Sverrig, og at de, der fremføre dem, mene, at han gør Uret i at tage Told af dem, hvorfor han nu begærer at faa Kongens Vilje om den Sag at vide. Det befales ham derfor, naar der kommer saadanne Heste der i Sundet, nøje at undersøge, om de tilhøre Svenske og have dissers Bud og

¹ Beseboda.

² Elemteryd.

Pasbreve hos sig, og i saa Tilfælde lade Hestene passere toldfrit, men tilhøre de andre, skal der svares sædvanlig Told af dem. F. og Sm. T. 2, 286.

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. Han har berettet, at der tidligere har været holdt et Marked i Randers St. Lodovici Dag [19. Aug.], hvilket han efter nogle faa Borgeres Angivelse med Kongens Faders Samtykke fik henlagt¹ til St. Galli Dag [16. Okt.], men nu mærker han, at det er til stor Skade baade for Indbyggerne i Byen og omkringboende Undersaatter af Adelen, og har derfor begæret, at det igen maa holdes St. Lodovici Dag. Da Kongens Fader har gjort Forandringen efter Niels Skrams Begæring og Kongen ikke kan vide, om det er til Fordel eller Skade for Borgerne i Randers, skal Niels Skram undersøge Sagen og, hvis Menigheden i Randers begærer Forandringen og det kan være dem alle gavnligt, lade dem alle ansøge Kongen derom, saa vil Kongen lade forordne, hvad Ret kan være. J. T. 4, 355 b.

23. Febr. (—). Aab. Brev om, at Mats Holdersen, der for nogen Tid siden har købt en jordeggen Bondegaard i Skullerup under Leckinde Len af Gregorius Brus, som havde faaet den efter sin afdøde Fader Olluf Samsing, og hans Arvinger maa beholde nævnte Gaard med alt dens Tilliggende og bygge og forbedre den, som det sig bør. De skulle svare sædvanlig Landgilde, Skat og Afgift til Kronen, skulle være Lensmanden paa Leckinde lydige og maa ikke forhugge Skovene til Gaarden til Upligt. Sj. R. 13, 312 b.

— Aab. Brev om, at Hospitalet i Varde, hvortil Kongens Fader har henlagt² Afgiften af Krontienden af Tiistrup, Tostrup³ og Hodde Sogne i Øster Herred, hvorimod Oppebørselen af Tienden i Kærven er bortfæstet til andre, selv for bedre at kunne faa Hjælp til Underholdning af de fattige maa oppebære de nævnte Tiender i Kærven, saasnart de, der have Tienderne i Fæste, dø, og siden beholde dem efter den til Hospitalet af Kongens Fader givne Benaadning. Endvidere har Kongen bevilget, at naar den Enghave, kaldet Hestehave, udenfor Varde, som nu er bortfæstet for en aarlig Afgift til Kronen af 5 Dlr., bliver ledig ved Fæsternes Død, maa Hospitalsforstanderne paa de fattiges Vegne faa den i Fæste for en rimelig Indfæstning og beholde den ind-

¹ 28. Maj 1586.

² 24. Marts 1580.

³ Torstrup, Ø. Horne H.

til videre mod at svare den sædvanlige Afgift, 5 Dlr., til Kronen. Afgiften skal svares i rette Tid, saafremt dette Brev ikke skal være forbrudt. J. R. 5, 272 b. Orig. (underskrevet af N. Kaas, P. Munk, J. Rosenkrantz og H. Ulfstand) i Landsark. i Viborg.

24. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev¹ om Forbud mod, at Bønder og Fiskere i Nibe og andensteds omkring Aalborg salte flere Sild end til eget Behov. J. R. 5, 273. (Tr.: CCD. II. 635 ff. Tidsskr. for Fiskeri III. 204 f.).

— Miss. til Jørgen Friis. Han har indberettet, at det østerste Hus paa Vindesløfgaard er meget bygfældigt baade paa Tag, Loft og alt andet, saa det med det allerførste og i Tide maa istandsættes, og derhos begæret at maatte faa nogle Tylter Deler og nogle Lægter til Istandsættelsen; Sparrer og Bjælker dertil ville uden Skovskade kunne hugges i Gaardens Skove. Kongen har i den Anledning bevilget, at han, naar han selv sender Skibe derefter, maa faa 30 Tylter Deler og 600 Lægter hos Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Agershus², og maa hugge de nødvendige Bjælker og Sparrer i Gaardens Skove, dog skal han paase, at de hugges paa de Steder, hvor det er mindst til Skovskade. J. T. 4, 356.

— Miss. til Kirkeværgerne for alle Landkirker i Koldinghus Len. Da Sognekirken i Kolding, der er meget bygfældig baade paa Taarnet og i andre Maader, saa det er højlig nødvendigt, at den med det første bliver sat i Stand, ikke er saa formuende, at den selv kan afholde Udgifterne ved Byggeriet, har Kongen bevilget, at alle Landkirker i Koldinghus Len, der ere ved god Formue, hver skal komme Sognekirken i Kolding til Hjælp med 2 Dlr. af sidste Aars Indkomst. Kirkeværgerne skulle betale Pengene inden førstkommende Paaskedag til Lensmanden Casper Markdaner, der i Forening med Kirkeværgerne for Kolding Bykirke skal paase, at Pengene blive anvendte udelukkende til Kirkens Bygning. Undlade Kirkeværgerne at udrede Hjælpen inden nævnte Tid, ville de blive tiltalte og straffede for Ulydighed. J. T. 4, 357.

26. Febr. (—). Miss. til Carsten Rytter, Byfoged i København, om at lade Christofver Bartskeer i København beholde hans halve Boslod, som er forfalden til Kronen efter hans til Døden dømte Hustru. Sj. T. 18, 241 b. (Tr.: KD. IV. 713).

¹ Borgerne i Aalborg fik Brevet.

² Se Norske Rigsregistr. III. 276.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe [Sølvitsborg] og Knudt Grubbe [Lykaa]. Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Malmø nogle Hundrede Stykker Bøgetømmer til et Pæleværk, som de til Befæstning af Byen have begyndt at sætte nedenfor Byen mellem Stranden og Byens Grave, skulle de med det allerførste lade hugge 300 Stykker Bøgetømmer, hvert paa 10 eller 12 Al., i Lykaa Lens Skove og 600 Stykker Bøgetømmer, hvert paa 10 eller 12 Al., i Sølvitsborg Lens Skove, og føre dem ned til de nærmeste Ladesteder, saa de kunne være til Stede der, naar Borgemestre og Raad i Malmø sende Skibe efter dem. De skulle paase, at Tømmeret bliver hugget paa de Steder, hvor det skader Skoven mindst. Sk. T. 2, 218.

27. Febr. (—). Aab. Brev om, at Borgerne i Skelskør denne ene Gang maa lade udføre til Skibs de Staldøksne, som de kunne tilforhandle sig af Undersaatterne der i Landet, dog skulle de svare sædvanlig Told deraf; de maa ikke udføre andre Øksne end Staldøksne, ej heller tillade andre at udføre Staldøksne uden Kongens Tilladelse. Udt. i Sj. R. 13, 313.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen giver Eyller Krausse til Egholm Lejde til frit at opholde sig her i Riget fra Paaskedag til Mikkelsdag i indeværende Aar og frit inden Mikkelsdag begive sig tilbage til sit Behold igen, da Peder Brahe til Krogholm som Eftermaalsmand paa egne, sin Søster Jomfru Sophie Brahes og sin afdøde Broders Børns Vegne har givet ham Lejde for samme Tid, dog skal Eyller Krausse i den Tid forholde sig lejdelig og maa ikke forgribe sig mod nogen. Sj. R. 13, 313 b².

— Miss. til Niels Hendriksen i Helsingør. Borgerne i Holbæk og Nykøbing i Odts Herred have klaget over, at han aarlig løber ind i Issefjorden med sit Skib, sælger Humle, Salt og andre Varer i Tønde- og Skæppetal til Bønderne deromkring og køber Korn i Skæppe- og Tøndetal af dem, hvilket er til Forprang for Borgerne og strider mod de dem af tidligere Konger givne Privilegier. Da han begrunder sin Ret til uhindret at drive denne Handel paa et Brev³, som Kongens Fader har

¹ Kongens Lejdebrev er, sikkert ved en Fejltagelse, dateret: 17. Febr.

² Derefter er Peder Brahes Lejdebrev, dateret 27. Febr., indført. Dette er bevilget paa Forbøn af Kongen og flere af Rigsraadet. Eyller Krausse maa ikke komme i noget Hus eller Selskab, hvor Peder Brahe, hans Søster eller Broderbørn ere, og Peder Brahe forbeholder sig efter Udløbet af Lejdet al sin Ret mod Eyller Krausse. ³ 28. Aug. 1566.

givet Undersaatterne i Helsingør, have de anmodet om, at hans Handel maa blive afskaffet og ikke tilladt ham videre, end Kongens Faders Brev hjemler. Da der ikke kan gives dette Brev videre Udstrækning, end at Undersaatterne i Helsingør maa købe til Nødtørf og til deres Huses Ophold, hvorfor han ikke dermed kan tilholde sig Ret til at drive nogen Handel med Landkøb i Skæppe- eller Tøndetal til Forprang og Skade for Borgerne i de 2 Byer, og da det ogsaa strider mod deres gamle Privilegier, befales det ham herefter at afholde sig fra al Handel med Bønderne omkring Issefjord med Køb og Salg i Skæppe- og Tøndetal, naar undtages, hvad han kan have fornøden til sit Huses Ophold. Sj. T. 18, 242.

27. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mourits Stygge og Niels Skram, der tidligere¹ have faaet Ordre til at besigte det Gods, som Admiral Peder Munk har begæret til Mageskifte af Kronen, og det Gods, han igen vil udlægge til denne, om ved Ligningen af det Gods, Kronen skal have af Peder Munk, at ligne 1 Svin mod 2 af Kronens i Vendsyssel og ligesaa 2 Læs Hø mod 3 af Kronens i Vendsyssel. J. T. 4, 357 b.

28. Febr. (—). Miss. til Lodvig Munk Olufsen. Da han resterer med nogle Aars Regnskab for Indkomsten af Kronens Gods og det gejstlige Gods i Ørum Len, hvilket beløber sig til en mærkelig stor Sum Penge, saaledes som han nærmere kan se af hoslagte Fortegnelse, og da Kongen, der daglig har store Udgifter baade til Hofsindernes Kostpenge og i mange andre Maader, ikke dertil har nærmere Raad end Lenenes Indkomst, som Lensmændene uden Paamindelse burde gøre Regnskab for hvert Aar i rette Tid, befales det ham at gøre hele sit Regnskab klart til førstkommende 1. Maj, saafremt Kongen ikke skal se sig foranlediget til at overdrage Lenet til en anden, der vil svare sin Afgift til Kronen i rette Tid. J. T. 4, 358.

1. Marts (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Borge-mestre og Raad i Roskilde have berettet, at der sidste Sommer, da Hertuginde Christina af Slesvig og Holsten med Datter og Følge rejste her igennem Riget paa Vejen til og fra Sverrig, er gjort nogen Fortæring hos dem, og de have anmodet om at faa den betalt. Det befales ham straks at sørge for, at Undersaat-

¹ 30. Marts 1592.

terne i Roskilde faa deres Betaling efter deres Registres Lydelse, og at føre den til Udgift i Røgnskabet. Sj. T. 18, 243.

1. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Olluf Smed, Borger i Saksøbing, har berettet, at han for nogen Tid siden, da han var Byfoged i Saksøbing, har forset sig og imod Loven og Stadsretten ladet en Kvinde, ved Navn Birgete Knabes, fængsle, hvorfor han er bleven dømt til at bøde 40 Mk. til Birgete og 40 Mk. til Kronen, ligesom han ogsaa, da han har taget hendes Gods ud af hendes Hus lovfordelt, er bleven dømt til at indføre det med Ed og bøde 3 Mk. derfor efter Loven. Men skønt han saaledes har stillet baade Sagvolderen og sit Herskab tilfreds, forekastes Sagen ham dog ofte, og han har derfor begæret at faa Oprensning. Kongen har nu bevilget, at Olluf Smed herefter maa være aldeles fri for denne Sag og søge Ting og Stævne, Gilde og Lavshus og ej være Mand desværre for den Sag. F. og Sm. R. 2, 130.

— Aab. Brev om, at Bønderne i Falster herefter maa forskaanes for at svare den ny Told af deres eget hjemmefødte Kvæg. F. og Sm. R. 2, 130 b. (Se CCD. II. 637).

2. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da de 500 Dlr., som de for nogen Tid siden efter Kongens Ordre¹ laante Jacob Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg, mod Reversal for deres Tilbagebetaling til en bestemt Tid, ere anvendte til Kongens Bedste, befales det dem at tilbagelevere Jacob Trolle den af ham udgivne Reversal og tage Kvittans af ham for Modtagelsen af Pengene. Sj. T. 18, 243 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne over hele Danmark om, at Kongen, da han og Rigsraadet have bestemt, at der skal holdes Herredag i Danmark i Aar, har besluttet at holde Herredagen Hellig Trefoldigheds Søndag, den 10. Juni, i København, hvor han selv og Rigsraadet ville sidde Retterting og hjælpe enhver til Ret. Det befales alle, der ville have Sager i Rette og ikke allerede have udtaget Stævning, med det første at henvende sig til Kancelliet derom, dog maa ingen Sager indstævnes for Herredagen, hvori der ikke er gaaet Dom paa Herredsting og Landsting, medmindre det er Sager, som der endelig bør dømmes i af Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 18, 243 b. K.

¹ 16. Sept. 1592.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i Stiftet (Lenet), saa Undersaatterne i Tide kunne udtage Stævninger. — Albrit Friis i Ribe Stift, Knud Brahe i Aarhus Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vendelboe Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len, Mandrup Parsberg i Skanderborg Len, Christofver Parsberg i Sjællands Stift, Jacob Trolle i Frederiksborg Len, Steen Maltessen i Kronneborge Len, Axel Brahe i Odensegaards Len, Laurits Brockenhuus i Nyborg Len, Hack Ulfstand i Skaane Stift, Falk Gjøe paa Bornholm og Frederik Hobe paa Laaland og Falster. Sj. T. 18, 244. K.

— Miss. til Landsdommerne om at forkynde det aabne Brev om Herredagen paa Landstinget og holde det til Stede, at det ikke bortkommer. — Mourits Stygge, Hans Lindenov og Jørgen Friis i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudtsen i Fyen, Gregers Jul paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Biørn Knudsen i Sønderhalland og Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 18, 245.

— Miss. til Rigsraaderne Peder Gyldenstjerne, Christoffer Valkendorf, Steen Brahe, Manderup Parsberg, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Absolon Gjøe, Jacob Seefeldt, Breide Rantzau, Chresten Skeel, Albrit Friis og Arrildt Hvittfeldt. Da Kongen vil holde Herredag 10. Juni og der samtidig vil forefalde adskillige vigtige Rigens Handeler at raadslaa om, hvilke Kongen gerne vil have afgjorte, før Herredagen begynder, eftersom alle søge hjem straks efter Herredagen, befales det dem at møde i København senest den 27. Maj, hvorefter de, naar Herredagen begynder, skulle sidde Dom og høre Sager med Kongen og raadslaa om andre Rigets Anliggender. Sj. T. 18, 245 b.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse. Fru Mette Rud, Hendrik Gyldenstjernens Enke, har nu ladet sin afdøde Mands Regnskab forklare paa Rentekammeret og givet Kongen sin Forskrivning¹ paa 10,000 Dlr. af Restancen, at betale til Om-

¹ Gælds brevet, der er dateret 2. Marts 1592, er indført i J. R. 5, 274 b. K. Saafremt Betalingen ikke erlægges til den fastsatte Tid, forpligte Christoffer Valkendorf til Glorup, Steen Brahe til Knudstrup, Gabriel Sparre til Svansholm, Jørgen Brahe til Gundestrup, Friderik Hobe til Bosserup, Claus Podebusk til Krapperrup, Knud Rud til Vedby, Eske Bilde til Ellinge, Christoffer Krasse til Egholm og Byrge Trolle til Troldholm sig og deres Arvinger, alle for en og en for alle, til personlig at inddrage i et ærligt Herberg enten i København

slaget førstkommende Hellig 3 Kongers Dag. Desuden har Kongen bevilget at tage 2 Skibe, som hendes Husbonde har ladet bygge, i Betaling for 13,000 Dlr., og hvad hun yderligere skylder, har han eftergivet hende. Det befales ham derfor at give Møtte Rud endelig Kvittans paa hendes Husbondes Regnskab. Sj. T. 18, 246.

2. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Lauge Urne, Jørgen Bilde, Anders Thott og Sten Matsen. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra denne Brevviser Peder Smidt, Borger i Halmsted, hvori han beretter, at han er kommen i Trætte med Sidtse Diriks der i Byen angaaende noget Gods, der blev ham forrykket under den store Ildebrand i Halmsted, og uagtet han ikke har sigtet hende for stjaalne Koster, men kun søgt og spurgt efter sit Gods, har dog Byfogden og den nævnte Kvindes Fuldmægtige forbudt ham under hans Godses Fortabelse at sælge eller afhænde Gaard eller Grund, rørligt eller urørligt, Sølv, Guld eller Penge, førend Sagen er kommen til en Ende. Da han mener, at det er mod al Lov og Ret og mod al borgerlig Frihed, har han nu anmodet om, at nogle gode Mænd maa undersøge Sagen og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. Det befales dem med det allerførste at begive sig til Halmsted, stævne begge Parter for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem samt give deres Afgørelse beskrevet fra sig. Sk. T. 2, 218 b.

— Miss. til Peder Gyldenstjerne, Axel Gyldenstjerne, Anders Thott, Gert Rosenkrantz, Fru Karen Gyldenstjerne Hans Lauritsens, Fru Birgitte Claus Glambeks, Fru Rigidtse Giord Pedersens og Fru Liisebet Sehested, Holger Ulfstand til Skabersøs Medarvinger. Holger Ulfstand har berettet, at der paaføres ham forskellige Trætter paa hans Gods i Fers Herred, og at Brevene, hvormed Godset skal forsvares, formentlig staa forseglede i Helliggejst Kirke i København uden at være skiftede mellem ham og hans Medarvinger, hvilket han mener bør ske, da Godset for lang Tid siden er skiftet mellem alle Arvingerne, saa hver har faaet sin Part. Da det i sig selv er billigt, at Brevene blive skif-

eller et andet Sted, hvor Kongen eller hans Efterfølgere indmane dem, holde et ridderligt Indlager der og ikke vige derfra, førend de 10,000 Dlr. ere betalte. (Tr.: Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschjør S. 613 ff. (med Dato 1. Marts)).

tede, befales det dem at møde, enten selv eller ved Fuldmægtige, i København førstkommende Pinsedag, optage Brevkisten og hver udtage de Breve, de bør have efter det Gods, de hver har faaet. J. T. 4, 359.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Niels Skinkel, Hartvig Brun, Claus Bilde og Tolluf Knudtsen om, at Kongen naadigst har forløvet dem af sin Tjeneste, da han daglig har en mærkelig stor Pengeudgift og derfor ser sig nødt til at aftakke nogle af sine Pensionærer; dog skulle de rette sig efter herefter at tjene deres fædrene Rige til Lands med de Heste og Harnisker, som de af deres Arvegoods ere pligtige til, saa de kunne møde dermed, naar Adelen forskrives til Mønstring. Sj. T. 18, 246 b.

— Miss. til Johan Bernekov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der nylig er brændt et Hus paa Svenstrupgaard, befales det ham at opsætte et nyt Hus, 1 Loft højt, og hugge Tømmer dertil i Gaardens Skove til Nødtørft og uden Skade for Skoven, saa Huset kan blive opført med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 18, 247.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne til Lingbiegaard og Ofve Ugerup til Aagisholm. I et Kammer paa Hofraad Henrik Ramels Gaard Beckeskouf staar der nogle Kister og Skrin med Breve og andet, der tilhøre Gabriel Sparre til Svansholm paa hans Hustrus¹ Vegne og hendes Medarvinger efter Fru Gørvel Gyldenstjerne, Lave Trudtsens Enke. Da Henrik Ramel nu har anmodet om, at Kisterne og Skrinene maa blive borttagne, og Gabriel Sparre har begæret, at Kister og Skrin med hvad der findes deri, saafremt de skulle udsættes, maa blive gennemsete, registrerede og igen forseglede af nogle gode Mænd, for at han i Fremtiden kan blive fri for Klammer og Trætte, befales det dem med det allerførste at begive sig til Beckeskouf, undersøge, hvilke Kister, Skrin og andet Gods, tilhørende Gabriel Sparres Hustru og hendes Medarvinger, der findes, optage Kister og Skrin, registrere Brevene og Godset og tilstille Gabriel Sparre Registret. Hvis der findes Breve deriblandt, som angaa Beckeskouf Gaard og Gods eller andet Kronens Gods, skulle de affatte 2 særskilte Registre over dem, levere det ene tilligemed Brevene til Henrik Ramel og indsende det andet til Danske Kancelli. De skulle igen forsegle Kister

¹ Lisbet Trolle.

og Skrin og give deres Forretning beskrevet fra sig under deres Signeter. Sk. T. 2, 219 b. Jvfr. 1. Maj.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Reinholdt von Bynenburg har berettet, at der paaføres ham Trætte angaaende et Markeskel mellem Sandbyegaard og Hørøe Len, som han er forlenet med, og de nærmestboende Lodsejere, og han har, da han mener, at Markeskellet findes indskrevet, Sted fra Sted, i en gammel Landebog i Kapitlet, kaldet Palten, begæret at faa en klar Udskrift deraf. Det befales dem at meddele ham en klar Udskrift under Kapitlets Segl af det, som findes indført om Markeskellet i nævnte Landebog Palten. Sk. T. 2, 220 b.

— Miss. til Absolon Gjæ og Axel Brahe om at hjælpe Gabriel Knudtsen, Landsdommer i Fyen, og Fru Mette Axelsdatter til Rette om nogen Kost og Tæring, som Gabriel Knudtsen lader æske af hende for nogle Domme, hvorfor hun lod ham indstævne for Kongen og Danmarks Riges Raad, hvor han blev funden fri. Udt. i F. og Sm. T. 2, 286 b.

— Miss. til Tolderen i Kolding om af Tolden at betale Anders Olsen paa Borger i Flensborg Thomes Jacobsens Vegne 3000 Dlr. paa det Regnskab, der er mellem Kongen og Thomes Jacobsen. Udt. i J. T. 4, 360.

Lignende Miss. til Tolderne i Ribe og Assens om at betale Anders Oelsen paa Thomes Jacobsens Vegne henholdsvis 2000 og 1000 Dlr. Udt. i J. T. 4, 360.

— Miss. til Torsten Viigfussen, Sysselmand paa Island. Borgemestre og Raad i Hamborg have berettet, at nogle af deres Medborgere, nemlig Kort Bassen, Hans Schomacker, Hans Hering, Marten Poitin og Fabian Steinmetz, have forstrakt hans Søn Torsten Viigfus, der forrige Aar druknede i Elfven ved Hamborg, med rede Penge, Varer og Klæder og desuden have noget til gode for Mad og Øl, som han har fortæret hos dem, hvorom de have forskellige Haandskrifter af Sønnen. Da de nævnte Borgere have krævet deres Betaling af Torsten Viigfussen, have de dog intet kunnet faa, skønt Borgemestre og Raad i Hamborg paa deres Vegne have skrevet venligt til ham derom, og Borgemestre og Raad have derfor nu begæret, at deres Medborgere maa blive hjulpe til deres Betaling. Det befales ham uden videre Forhaling at betale, hvad de nævnte Borgere have forstrakt hans Søn med,

i Betragtning af deres gode Vilje, da de have gjort det alene paa hans Søns Ord og Begæring, og for at de Islændere, der siden kunne komme til Hamborg og blive der nogen Tid, ikke skulle komme til at lide derunder, naar de i deres Nød ikke kunne blive noget betroet hos nogen. Retter han ikke sig selv heri, vil Kongen se sig forsaarsaget til at meddele dem andre Midler, hvorved de kunne blive hjulpne til deres Betaling. N. T. 2, 214 b.

4. **Marts** (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen, da Bygmester M. Hans Steinwinkel formedelst Byggeriet paa Aggershus og Varberg ikke altid kan være til Stede ved Byggeriet paa Baahus, har ladet forhandle med Lenart von Poiten om, at han stedse skal være til Stede ved Byggeriet paa Baahus og afyderste Evne og Forstand tage sig af Bygningen der, saa den kan blive varagtig og blive bygget efter den udkastede Form og Skabelon. Han skal være Lensmanden paa Baahus og Bygmester Hans Steinwinkel lydige. Han skal indtil anden Ordre have 100 Dlr. i aarlig Løn og 1 Ortdlr. i Dagløn af Lensmanden paa Baahus. Sj. R. 13, 314 b.

— Aab. Brev om, at Niels Suer, Raadmand i Slagelse, til Foraaret maa lade udføre 150 Staldøksne, som han har tilforhandlet sig her i Landet, til Skibs fra Sjælland, da det formedelst den ved den stærke Vinter forsaarsagede store Mangel paa Foder vil falde ham besværligt at lade dem uddrive over Land. Han skal svare sædvanlig Told af Øksnene til Tolderen paa det Sted, hvor han udskiber dem, og Bevillingen gælder kun for denne ene Gang. Sj. R. 13, 315.

— Miss. til Sten Matsen. For kort Tid siden¹ bevilgede Kongen, at Borgerne i Halmsted formedelst den Ildebrand, der i Sommer havde taget Overhaand i Byen, i 3 Aar maatte være fri for at svare Told af det saltede Kød, de kunde udføre, og i Henshold hertil ville nu ogsaa de Borgere, der ingen Skade have lidt ved Ildebranden, tilholde sig Toldfrihed i de nævnte 3 Aar. Da Kongen imidlertid vil have sit Brev forstaaet saaledes, at kun de, der have lidt Skade ved Ildebranden, skulle nyde Toldfrihed, medens de, der ingen Skade have lidt, skulle svare den sædvanlige Told, der saa skal deles mellem de brandlidte i For-

¹ 22. Nov. 1592.

hold til den Skade, de have lidt, befales det Sten Matsen at rette sig herefter. Sk. T. 2, 221.

4. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Gabriel Sparre. Da Hestehaven ved Dalbie Kloster formedelst gamle Hesler og andre unyttige Træer skal være meget forgroet, saa de unge Træer, der efterhaanden vokse til, ikke kunne faa nogen Fremgang, befales det ham at lade afhugge og bortføre alle de gamle unyttige Hesseltræer, der findes, lade Hestehaven forvare med Gærdsel og anden sædvanlig Lukkelse, saa den unge Vækst des bedre kan have Fremgang, og herefter ikke lade noget hugge deri uden Kongens Ordre. Sk. T. 2, 222.

— Miss. til Niels Bild. Da Kongen behøver en stor Mængde Rør til Postene paa Koldinghus og Skanderborg, skal han, naar Caspar Markdaner sender Skib derover [Gulland], lade ham faa 100 Træer til Render. Sk. T. 2, 222 b.

— Forleningsbrev for Dirick Fyrinck, Guldsmed i Odense, paa en Kronens Gaard i Smedstrup, som hans Hustru Else Hansdatter, Superintendent M. Niels Jespersens Enke, har været forlenet med, saalænge hun sad som Enke og indtil nu. Han skal ingen Afgift svare af Gaarden, men skal, saalænge han er forlenet med den, aarlig afkvitte 30 Dlr. i det Arbejde, han udfører for Kongen. F. og Sm. R. 2, 62.

— Aab. Brev om, at M. Mats Pors aarlig maa oppebære 2 smalle Læster Korn af Ribe Stifts Korn til sin Underholdning, indtil han kan blive forsørget med et gejstligt Kald eller Kongen giver anden Ordre. J. R. 5, 276.

— Miss. til Albret Friis. Dorrete, Peder Baggessens Enke, i Ribe har berettet, at hun endnu sidder inde med sine Børns Gods uskiftet og har en Søn, der med det første kan være hendes og sine Søskenes Værge, men alligevel vil hendes Broder, Raadmand Anders Søfrensen i Ribe, være Værge, og hun har derfor begæret, at hun, der sidder ugift, selv maa beholde Værgemaalet for sine Børn, for at hun og Børnene ikke skulle blive besværede med Værgpenge, Skifte eller andet. Det befales ham at hjælpe hende til at beholde Værgemaalet, saalænge hun sidder ugift. J. T. 4, 360.

— Miss. til Ofve Juel om at lade Christoffer von Festenberg, kaldet Packis, faa 30 Tytter Deler og 1000 Lægter

i Bradtsberg Len til Holbæk Slots Bygning, naar han sender Skibe efter dem. Udt. i J. T. 4, 360 b.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Alexander Durham og Kield Baad. Da Kongen straks til Foraaret vil sende nogle Orlogsskibe i Vestersøen og vil bruge dem paa Skibene, befales det dem at rette deres Lejlighed efter at kunne møde i København Palmesøndag den 8. April for at træde ind paa det Skib, de faa Ordre om, og belave sig paa at blive ude noget ud paa Sommeren. Der sendes dem Pasbord, hvormed de kunne blive befordrede paa Vejen. Sj. T. 18, 247 b.

— Miss. til Hendrik Krag om at tilholde Torsten Viigfussen, Sysselmand paa Island, at betale hans afdøde Søn Torsten Viigfus's Gæld til nogle hamborgske Borgere, for at det ikke i Fremtiden skal skade andre Islændere hos Ham-borgerne. N. T. 2, 216 b.

6. Marts (—). Miss. til Detlef Holck om at levere Urban Null, Furér, 1 Okse og 2 fede Svin, som Kongen har foræret ham til hans Bryllupskost. Udt. i Sj. T. 18, 247 b. K.

— Miss. til Gregers Bang om ligeledes at levere Urban Null 1 Læst Rostockerøl. Udt. i Sj. T. 18, 247 b. K. (i Udt.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pofvel Chrestensen, Borgemester i Kallundborg, paa Kronens Part af Biskopstienden af Uby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Gryn til Kongen. Udt. i Tb. S. 3.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Søfrensen Kræmmer i Kallundborg paa Kronens Part af Biskopstienden af Tommerup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kronen og 2 Pd. Korn til Sognepræsten. Udt. i Tb. S. 3.

7. Marts (—). Miss. til Dr. Anders Lemviig, Forstander for de 100 Studenter i København, om af Lensmændene at modtage Hjælpen til Fuldførelsen af Huset i Kollegiegaarden og i Forening med den, som bliver tilforordnet ham, anvende den til Husets Bygning; han skal straks købe Kalk, Sten og andet i Forraad, saa Arbejdet med det forderligste kan have Fremgang.

¹ Tommerup, Arts H.

Sj. T. 18, 247 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 398 f.).

7. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Christen Foss, Skolemester i Viborg, paa det Kannikedømme i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Albret Hansen, at bruge ligesom andre Kanniker i Aarhus Domkirke, der ikke have nogen speciel Benaadning. Naar han ikke er i Skoletjeneste eller i andet gejstligt Kald, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. J. R. 5, 276. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Hans Lyckov har berettet, at der er tilfalden ham en Arv i Aarhus efter hans Datter, som var gift med deres Medbroder M. Anders Veille, og derhos anmodet om en Forskrift til Kapitlet for hurtigere at komme til Arven. Det befales Kapitlet at hjælpe Hans Lyckov eller hans Fuldmægtig til at faa den ham med Rette efter Datteren tilfaldne Arv af M. Anders Veilles Bo, saa han ikke skal have noget at beklage sig over. J. T. 4, 361.

8. Marts (—). Forleningsbrev for Dr. Jacob Hassebardt paa Kronens Part af Korntienden af Store Heddinge Sogn i Stefn's Herred, at oppebære i Negene, uden Stedsmaal og Afgift. Det befales Sognemændene at tiende retfærdigt, da Dr. Jacob ellers skal have Fuldmagt til i Lensmandens eller hans Fuldmægtigs Nærværelse at lade deres Korn kaste, og den, hvis Brøst findes, vil derefter blive tiltalt og straffet efter Recessen. Sj. R. 13, 315 b.

10. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Jacob Thilinc, Amtsskriver paa Steenborg Slot, har berettet, at da han en Tid lang sammen med Niels Hendriksen, Toldskriver i Helsingør, har været Væрге for sin Søsters Søn, Andres Svendi, afdøde Bastian Svendis Søn, tilkommer der ham formentlig efter Loven for dette Værgemaal hans Part af den tredje Pending af alt Andres Svendis Gods. Da han nu til Paaske skal betale sin Søstersøn en stor Sum Penge, som er Renten af den Hovedsum, som han har staaende hos sig af sin Søstersøns Penge, vil han deri indeholde sin Part af Værgemaalspengene fra Overtagelsen af Værgemaallet indtil denne Dag, men det vil Niels Hendriksen formene ham, indtil Anders Svendi selv kommer ind i Riget og kommer til sine myndige Aar, hvilket Jacob Thilinc formener, at han allerede er kommen til, da han skal være 19 Aar

gammel. Da han har begæret at blive hjulpen til Ret, skulle de stævne Sagen i Rette for sig og uden al vidtløftig Forhaling endelig dømme, om Jacob Thilinck ikke efter Loven bør have sin Part af den tredje Pending af alt hans Søstersøns Gods for al den Tid, han har været sin Søstersøns Værge, og om ikke Andres Svendi herefter bør være sin egen Værge, da han skal være kommen til sine fuldmyndige Aar. De skulle give Dommen beskreven under deres Stads Signet. Sj. T. 18, 248.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen og Borgemestre og Raad i Halmsted. Denne Brevviser Peder Nielsen, Borger i Halmsted, har berettet, at da hans Gaard brændte tilligemed flere andre sidste Sommer, brændte ogsaa hans Adkomstbreve paa Gaarden og paa Halvparten af dens Grund, der tidligere tilhørte Kronen, men er afhændet til ham for en aarlig Jordskyld, hvilke Adkomstbreve vare givne ham af afdøde Pouel Hvittfeldt og Borgemestre og Raad. Da han har ansøgt Kongen om at være ham behjælpelig til fremdeles at beholde Grunden, befales det dem at undersøge Sagen og siden paa Kongens Vegne give ham et lignende Brev paa Grunden som det, han tidligere havde, saa han kan lade Grunden bebygge. Sk. T. 2, 222 b.

13. Marts (—). Miss. til Albret Friis til Harritskier og Casper Markdaner til Søeholm. Da Peder Gyldenstjerne, Marsk og Embedsmand i Vesterviig Kloster, har berettet, at der i Hing og Uldborg Herreder og Vesterviig Klosters Len, som han er forlenet med, er ødelagt meget Gods af Sand, og derhos begæret, at dette Gods maa blive besigtet, befales det dem med det allerførste at begive sig til Godset, undersøge, hvorledes det staar til med Godset, og give deres Besigtelse beskreven. J. T. 4, 361 b.

14. Marts (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da de baade skyldte Kongen noget paa deres Regnskab og restere med uforklarede Regnskaber og ikke have efterkommet Kongens tidligere Skrivelser til dem, befales det dem nu straks at sende deres Skriver eller Fuldmægtig til Rentekammeret for at betale, hvad de allerede skyldte, forklare de resterende Regnskaber og betale, hvad de maatte blive skyldige derpaa, saa Kongen, der daglig har store Pengeudgifter til sine Hofsinders og sine andre Tjeneres Kostpenge, en Gang for alle kan faa, hvad der med Rette tilkommer ham af Kronens Len. Sker det ikke, vil Kongen se sig foraarsaget

til at lade forordne anderledes derom. — Register: Albrit Friis skylder 1610 $\frac{1}{2}$ Dlr. 7 Sk. 3 Pend. lybsk paa Ribe Stifts Regnskab til 1. Maj 1589 og resterer med 3 Aars Regnskab af Stiftet til 1. Maj 1592; Johan Rud resterer med Regnskab og Afgift af Bøuling Len fra hans Overtagelse af Lenet til 1. Maj 1592 og med Stiftets Regnskab for samme Tid; Anders Thott resterer med Regnskab for Kronens og Stiftets Indkomst og sin Afgift af Laugholms Len lige fra hans Overtagelse af Lenet og skylder 310 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort af Landeskatten af Laugholms Len til Fastelavn 1587; Fru Tale Ulfstand resterer med 2 Aars Afgift, 200 Dlr., fra 1. Maj 1590 til 1. Maj 1592 af Helnekirke; Thomes Jørgensen i Ribe, forhen Tolder sammesteds, resterer med 1152 $\frac{1}{2}$ Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort paa hans sidste Regnskab til 2. Sept. 1590; Knud Grubbe resterer med 650 Dlr. af hans Afgift af Haldsted Kloster til 1. Maj 1578; Henning Gjøe resterer med 400 Dlr. paa hans Regnskab og den af ham udgivne Forskrivning paa 1000 Dlr., der skulde have været betalt til Mikkeladag 1592; afdøde Fru Anne Skovgaard's Arvinger restere med 278 Dlr. paa Helsingborg Slots Regnskab til 1. Maj 1580; afdøde Johan Venstermand's Arvinger restere med 525 Dlr. af hans Afgift af Rins Kloster; Johan Bockholt skylder i Penge og Varer ialt 2703 Dlr. 8 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend. lybsk paa hans Regnskab af Island; Claus Skeels Arvinger restere med 676 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa Vardøehus Regnskab foruden det, som Kongen har eftergivet dem, thi Kongen havde Claus Skeels Forskrivning paa alt det, han blev skyldig paa sit Regnskab. Sj. T. 18, 249.

15. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgere og Købmænd i Ysted denne ene Gang maa lade de Staldøksne, som de have tilforhandlet sig i Skaane, udføre til Skibs, dog skulle de betale Tolderen i Ysted sædvanlig Told deraf. Udt. i Sk. R. 2, 126 b.

16. Marts (--). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af nogle Borgere og Købmænd i Nyborg bevilger, at de straks paa Foraaret maa udføre til Skibs der fra Byen de Staldøksne, som de kunne have tilhandlet sig der i Landet og nu ville udføre, dog skulle de svare Tolderen i Nyborg samme Told af dem, som der svares paa andre Toldsteder. Benaadningen gælder kun for denne ene Gang. F. og Sm. R. 2, 62 b. K.

— Miss. til Albret Friis, Christoffer Kruse, Kieldt Brockenhuus og Casper Markdaner. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende en Trætte mellem

Jørgen Jensen, vor Mand og Tjener, og afdøde Claus Skeels Arvinger, men erfarer nu, at da Befalingen skulde fuldføres, og begge Parter ogsaa vare mødte, ere nogle af dem, der vare tiltagne i Befalingen, ikke komne til Stede, hvorfor Befalingen ikke blev fuldgjort, som det sig burde. Jørgen Jensen har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, for at han ikke ved saadan Opskydelse og Uendelighed skal blive besværet for meget over sin Evne, der, som han beklager, er meget ringe, saa han ikke kan taale saadan Opsættelse og Bekostning. Det befales dem derfor alvorligt at samles paa et belejligt Sted inden 8. Dagen efter Paaske, da igen stævne Sagen for sig, paalægge begge Parter at møde for dem med de Skøder, Adkomstbreve, Kvittanser og andre Breve og Beviser, som de maatte have mod hinanden, og uden yderligere Opsættelse enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 4, 362.

19. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Helvig, Steen Bilde til Kiersgaards Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Harendrup Sogn i Vendts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 146.

20. Marts (—). Miss. til Christian Friis. Kongen har givet sin Berider Lutke von Minden Ordre til af de ved Andvorskouf Slot gaaende unge og gamle Stod at udmønstre saa mange Heste, som ikke ere Kongen tjenlige, og har af disse udmønstrede Heste givet Admiral Peder Munk 3, Hofmester Hack Ulfstand 3 og Predbiørn Bild 4. Resten skal Christian Friis sælge og føre Pengene til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 18, 250 b.

— Miss. til Detlef Holck, Embedsmand paa Københavns Slot, om, at Kongen har bevilget Urtegaardsmanden paa Slottet Underholdning paa Slottet til 4 Personer indtil videre, hvilket han skal lade Slotsskriveren føre til Udgift. Udt. i Sj. T. 18, 251.

21. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har givet Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, og sin Købmand Christoffer Jørgensen, Borger i København, Ordre til at salte nogle Læster Sild i Nibe til Slottenes og Orlogsskibenes Behov. De skulle have Eneret paa at købe Sild fra Mandag Aften til Tirsdag Aften og fra Torsdag Aften til Fredag Aften, saalænge man kan købe og sælge. Ofve Lunge skal paase, at alle Net-, Bundgarns- og Vaad-

karle tilbyde Salteren de Sild, de fange paa de nævnte Dage, og ikke holde sig af Vejen med dem, som de tidligere have gjort, og straffe dem, der gøre dette. Salteren skal betale Sildene med rede Penge efter gammel Sædvane. J. R. 5, 277.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Anders Thott og Sten Matsen. Jomfru Margrete Skram til Arløsse har berettet, at der gennem hendes Vang ved Arløssegaard gaar en Alfarvej, som er hende til stor Trængsel og Hindring paa Gaardens Ejendom, og at mange drive ad den Vej med Øksne, Heste og andet og dermed fordrive Kronens Told i Halmsted, hvilket ikke kunde ske, hvis Vejen blev nedlagt; hun formener derhos, at Vejen bekvemmere kunde lægges uden om hendes Vang, og at det vilde være til stor Fordel for Kronens Told. De skulle derfor med det allerførste begive sig til Vejen, undersøge, om den fra Arilds Tid har været ret Alfarvej gennem Arløsse Vang, om den kan henlægges til et bekvemmere Sted, og om den kan være Kronen til Skade eller Fordel paa Tolden, og baade herom og om andre Omstændigheder sende Regeringsraadet klar Besked, saa det derefter kan forordne, hvad billigt og ret kan være. Sk. T. 2, 223.

— Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Ribe. Afdøde Søfren Krages Arvinger og Slægt have berettet, at deres Frænde Søfren Krage, der døde i Constantinopel, har erhvervet en Dom, dateret 30. Juni 1581, af Albret Friis til Harritskier og Borgemestre og Raad i Ribe, gaaende ud paa, at han skulde beholde sin Part i det Hus, Marrine Mule, M. Casper Mules Enke, havde købt af Chresten Bartskeer, indtil det kunde bevises, at han i nogen Maade havde faaet Fyldest for den. Derefter har Marrine Mule omtrent et Aar siden ved en vidtløftig Beretning erhvervet kgl. Forskrift¹ til dem om Sagen og har siden i Rette ført Søfren Krages og hans Broder Mortens Brev og Kvittans, hvori de med deres Ed bekende, at de have faaet nøjagtig Betaling for deres Part i Huset; derefter have Borgemestre, Raad og Byfoged tildømt Marrine Mule nævnte Part imod den første Dom, uanset at Søfren Krages Arvinger noksom med Brev og Segl skulle have bevist, at Søfren Krage og Morten Søfrensen, der skulle have faaet Betalingen, og Chresten Bartskeer, der skal have udgivet den, paa lovlige Steder have benægtet det, hvilket nu efter deres dødelige Afgang skal overbevises

¹ 2. Marts 1592.

dem alle 3 med et Brev, som hverken skal være udgivet til Tinge eller Stævne eller er stadfæstet med nogen Mands Nærværelse; desuden er det efter et Tingsvidne, som er taget 3 Dage efter at Dommen er falden, dateret: da Søfren Krage var 13 Aar gammel og noget paa det fjortende. Søfren Krages Arvinger have derfor nu anmodet om, at Kongen vil lade dem hjælpe til Ret, saa deres Breve kunne blive ansete ligesaa vel som deres Modparts og det endelig kan blive paadømt, hvilke af Brevene der bør staa ved Magt. Det befales dem herved, naar Søfren Krages Arvinger besøge dem med dette Brev, uden Opsættelse igen at stævne Parterne i Rette for sig med deres Breve og Beviser, nøje undersøge Sagen og siden afsige endelig Dom om, hvilke Breve der bør staa ved Magt, og hvem der bør nyde det omstridte Gods. De skulle give Dommen beskrevet under deres Stads Sekret. J. T. 4, 363.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Peder Lauritsen, Sognepræst i Tyelse i Skaane, der har berettet at ville lade trykke en Forklaring over Katekismen, saafremt Kongen vil give Tilladelse dertil og ved sit Privilegium sikre ham mod Eftertryk i nogle Aar, maa lade den nævnte Bog prente i København, dog skal han gøre sig den største Flid for, at den bliver trykt korrekt og paa det sirligste; for at han bedre kan komme til nogen Erstatning for den derpaa anvendte Bekostning, bevilger Kongen derhos, at ingen i de næste 5 Aar maa eftertrykke Bogen eller indføre den, trykt andensteds, her i Riget til Salg under Fortabelse af de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvpart til Kongen, den anden til Hr. Peder Lauritsen. Sk. R. 2, 126 b.

— Miss. til Jens Bang, Tolder i Assens. Da Kongen har skænket Grevinde Elisabet af Oldenburg 40 Øksne, skal Jens Bang lade disse Øksne passere toldfrit og leje 2 Karle til at drive Øksnene til Hamborg og levere dem til Lutken Eulinges. F. og Sm. T. 2, 286.

— Miss. til Fru Kristentse Viffert, Hendrik Bildes Enke. Predbiørn Bild til Lindholm har berettet, at Gærderne omkring Rugmarken, Abildhaven og de andre Marker omkring Vinstrupgaard ere meget forfaldne og med det første maa istandsættes, men hun har forbudt Kronens Bønder under Gaarden at hugge Tjørne til at lukke Gærderne med. Det befales hende

i den Anledning straks at give Bønderne Ordre til at møde for at hugge Tjørne og hjælpe til med at gøre Gærderne i Stand. K.

3. April (Frøderiksborg). Miss. til Hendrik Belov. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Fader har forskrevet en Dreng, Søfren Nielsen, til afdøde Jørgen Skram, da Embedsmand paa Hald, og Superintendenten i Viborg, for at han skulde holdes i Skole i Viborg, og paalagt Jørgen Skram at lade hans Kost betale af Hald Slot. Da Drengens Kost nu ikke skal være betalt fra Paaske 1592 til førstkommende Paaske, befales det Hendrik Belov at betale M. Hieronimus Jostsen Drengens Kost for den nævnte Tid og derefter sige til Drengen, at han herefter ikke skal nyde denne Benaadning. J. T. 4, 364 b.

4. April (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder. Da Kongen formedelst forskelligt forefaldende Arbejde og Rejser maa have sine Skibsfolk til Stede paa Holmen, skulle de give de Bøsseskytter og Baadsmænd, der ligge i Borgeleje i Byen, Ordre til straks at begive sig hid. — Register: Bøsseskytter: I Sjælland: Næstved 5. — I Skaane: Malmø 21; Ysted 20; Landskrone 11; Aahus 10; Trelleborg 9; Væ 7; Falsterbo med Skanør 6; Helsingborg og Varberg hver 4; Ronneby 3; Laugholm, Lykaa og Falkenberg hver 2; Sømmershavn, Sølvitsborg, Auskær og Elleholm hver 1. — I Jylland: Aalborg 22; Horsens 9; Randers 7; Nykøbing p. Mors, Skagen, Viborg, Thisted og Kolding hver 4; Ringkøbing 2; Grenaa, Hobro, Holstebro, Hjørring, Lemvig, Skive, Sæby og Vejle hver 1. — I Fyen: Kerteminde 6; Assens 5 og Faaborg 4. — Baadsmænd: I Sjælland: Skelskør 12; Næstved 9; Slagelse og Køge hver 8; Roskilde og Nykøbing i Ods Herred hver 6; Vordingborg og Stege hver 4; Heddinge, Præstø og Kallundborg hver 3. — I Skaane: Malmø 21; Ronneby 7; Væ og Auskær hver 5; Helsingborg 4; Landskrone, Falsterbo med Skanør, Sømmershavn og Sølvitsborg hver 3; Laugholm, Lykaa og Varberg hver 2; Trelleborg, Falkenberg og Elleholm hver 1. — I Jylland: Aalborg 21; Aarhus 12; Randers 9; Viborg 8; Nykøbing p. Mors, Skagen, Ringkøbing, Thisted og Kolding hver 6; Grenaa, Sæby og Vejle hver 5; Æbeltoft, Holstebro, Hjørring og Lemvig hver 4; Hobro og Skive hver 2; Horsens 1. — I Fyen: Odense 42; Svendborg 20; Kerteminde 12; Assens 10; Nyborg 8; Bogense 7; Middelfart, Faaborg og Rudkøbing hver 6. — I Smaalandene: Nakskov

18; [Stubbekøbing]¹ 8; Maribo 5; Nysted, Saksjøbing og Nykøbing hver 4. Sj. T. 18, 251. Orig. (til Skagen) i Landsark. i Viborg.

5. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Kistinne, forhenværende Superintendent i Aarhus Stift M. Albrets Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Breginge² Sogn i Arts Herred i Kallundborg Len. Udt. i Sj. R. 13, 316.

— Aab. Brev om, at M. Anders Bendtsen, Kongens Hofprædikant, har berettet, at han vil lade trykke en Forklaring over alle Søndagsevangelier, i Spørgsmaal kortelig forfattet, hvis Kongen vil give Tilladelse dertil og give ham Brev paa, at den ikke maa eftertrykkes i nogle Aar, for at ikke det Vederlag, som han kan vente sig for sin Bekostning, skal betages ham af andre med ringere Umag og mindre Bekostning. Kongen giver Tilladelse til, at M. Anders maa lade Bogen trykke i København, dog skal han gøre sig den største Flid for, at den kan blive trykt korrekt og saa sirligt som muligt. Endvidere bevilger Kongen, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke Bogen eller indføre den, trykt andensteds, her i Riget; Overtrædelse heraf straffes med Fortabelse af alle Eksemplarer, den ene Halvdel til Kongen, den anden til M. Anders Bendtsen. Sj. R. 13, 316.

— Miss. til Christofver Parsberg om at give Litsebet, Hr. Anders's, 2 Pd. Korn af Roskildegård, som Kongen har givet hende for hendes Armods Skyld. Udt. i Sj. T. 18, 253.

— Aab. Brev om, at M. Peder Hansen maa oppebære de Penge, der svares i Afgift af Kronens Part af Korntienden af [Kolbye]³ og Trandbiørg Sogne paa Samsø, indtil han kan blive forsørget med et Kannikedømme og noget gejstligt Gods. Udt. i J. R. 5, 277 b.

— Miss. til Jacop Seefeldt om at lade skyde 4 Stykker Vildt i Lenets [Mariager Klosters] Skove og levere dem til Fru Karine Stygge, Jens Clausens Enke, til hendes Datters⁴ Bryllup. Udt. i J. T. 4, 365.

6 April (—). Aab. Brev om, at Iddø Clausdatter, der i lang Tid har tjent som Mejerske paa Faurholm Ladegaard under Frederiksborg Slot og har tilbudt fremdeles at ville varetage

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Rudkøbing. ² Bregninge, Skip-
pinge H. ³ Registranten har ved en Fejlskrift: Holbye. ⁴ Christence
Dyre, g. m. Erik Høg (Banner) til Klarupgaard.

denne Bestilling, saalænge det for Alderdom og Skrøbelighed er hende muligt, maa, naar hun engang for Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld ikke mere kan passe den, bliver forløvet derfra og ned-sætter sig et Sted ved Frederiksborg Slot, faa fri Bolig enten i Hyllersødt eller Øelskøpen og desuden, saa længe hun lever, en aarlig Genant af 2 Pd. Rug og Mel, 2 Pd. Malt, 2 Svin, 1 Okse, 6 Lam, 6 Gæs, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 6 Lispd. Bergefisk og 1 Td. Byggryn af Frederiksborg Slot. Sj. R. 13, 317.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Alexander Durham om at tilholde sin Hustru, Fru Mette Urne, at betale [Peder Mortensen]¹, Borger i Odense, 30 Dlr. $\frac{1}{2}$ Mk., som hun skyldte hans afdøde Fader, Morten Pedersen, Borgemester i Odense, eller ogsaa tilbagelevere Peder Mortensen hans Brev, som han Mette Urne til troer Hænde lod læse, og som hun nu forholder ham. Udt. i F. og Sm. T. 2, 287.

— Aab. Brev om, at det Marked i Randers, som en Tid lang har været holdt St. Galli Dag [16. Okt.], herefter skal holdes Søndagen før Bartholomæi Dag [24. Aug.] som fra Arilds Tid af. J. R. 5, 277 b. K. (Se CCD. II. 637 f.).

7. April (—). Miss. til Herman Jul. Han har indberettet, at Ejerne af 2 jordegne Bøndergaarde i Draxholms Len, den ene i Asmindrup By og Sogn, den anden i Viig Sogn, have tilbudt ham paa Kronens Vegne Gaardene med tilliggende Ejendom til Købs, og at Ejeren af Gaarden i Asmindrup i Betaling kræver en Jord udenfor Nykøbing i Aadts Herred, kaldet Fogedjorden, og desuden nogle Penge, Ejeren af Gaarden i Viig Sogn kun Penge. Da Kongen har erfaret, at Købet kan være til Fordel for Kronen, skal Herman Jul handle med Ejerne om Gaardene paa de ovenanførte Vilkaar, ramme Kongens Bedste deri og siden tilsende Kancelliet klar Fortegnelse paa, hvorledes han er bleven enig med Ejerne om Købet. Sj. T. 18, 253.

— Miss. til Johan Urne. Knudt Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, har to Gange tidligere² faaet Skrivelser baade til ham og Kronens Bønder i Syndmøer Len om den Restance, han har at kræve hos disse. Han har ogsaa to Gange med ikke ringe Bekostning sendt sine Tjenere op for at indkræve Restancen, men de

¹ Registranten har paa dette Sted ved en Fejlskrift: Morten Pedersen.
² 28. Okt. 1589; jvfr. Norske Rigsregistr. III. 230 f.

have ikke kunnet udrette noget, og Restancen forholdes ham stadig, hvoraf Kongen kan mærke, at hans Skrivelser baade til Johan Urne og til Bønderne kun have baaret meget ringe Frugt. Da Knudt Grubbe nu paany har begæret kgl. Skrivelse til Johan Urne om, at den Restance, som Knudt Grubbe har udestaaende baade hos Bønderne i Syndmøer Len og hos hans afdøde Foged Jon Pedersens Hustru, maa blive ham betalt, befales det Johan Urne at rette sig selv heri og enten en Gang for alle hjælpe Knudt Grubbe til at faa de Restancer ind, der med Rette tilkomme ham, eller med det første erklære sig til Regeringsraadet om Sagen, for at det paa Kongens Vegne kan give tilbørlig Besked, hvis der gøres yderligere Anfordring. Sk. T. 2, 224.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at godtgøre Oluf Rosensparre de 140 Dlr., som han har forbygget paa Landskrone Slot, i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 253 b.

9. April (—). Miss. til Hack Ulfstand. Denne Brevviser Dirick Harmen har berettet, at Gillebert Jungs Enke¹ paa hendes Husbondes Vegne skylder ham 300 Dlr., som hun ogsaa af Hack Ulfstand og Borgemestre og Raad i Malmø er dømt til at betale ham, men alligevel har hun, da han i Henhold til Dommen ved to Borgere i Byen krævede Betaling af hende, svaret, at hun ikke agtede den Dom for noget, hvorfor han nu har begæret at blive hjulpen til Ret. Det befales Hack Ulfstand at tilholde hende at betale Pengene og efterkomme Dommen. Sk. T. 2, 224 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Hans Qverri² i Roelstrup i Varberg Len har berettet, at hans Hustru uden hans Vidende har gjort sig skyldig i Tyveri og er bleven henrettet derfor, hvorefter Jørgen Brahes Ridefoged Morten Ødemarck straks er draget ind i hans Gaard, har borttaget saavel hans Hovedpart og halve Bo som hans Hustrus, fornaglet alle Dørene, udvist ham og hans Børn af Gaarden og ikke villet lade ham nyde noget af hans Part af Godset, skønt han ikke har forbrudt det. Skønt de siden have bevilget, at han igen maa faa sit Gods, har Ridefogden dog kun villet give ham 11 Mk. 3 Sk. til hans

¹ Maren Eggertsdatter Sandberg. Kuerni.

² Navnet skrives senere i Brevet:

Part («høve keest hannom 11 Mk. 3 Sk. til hans Anpart»), uagtet Godset skal have beløbet sig til mere. Jørgen Brahe skal sørge for, at Hans Qverri faar det Gods tilbage, der tilkommer ham som hans Part, og tilholde sine Ridefogder, at de hverken i saadanne eller andre Maader forurette Kronens Undersaatte. Sk. T. 2, 225.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Albret Friis. Da Bendicts Rantzau til Møgeltønder har begæret, at den Tiltale, som Ribe Kapitel har til ham i Trætten mellem dem, maa gives ham beskreven artikelsvis og specialiter, skal Albret Friis sørge for, at dette straks sker, saa han kan vide at rette sig derefter og tilbørlig resolvare sig derpaa. J. T. 4, 365.

11. April (—). Miss. til alle Provster og Præster og alle Kirkeværgere for Landsbykirkerne i Sjællands Stift. Da Hr. Knud Jørgensen, Sognepræst til Gundersløf Kirke, har ansøgt Kongen om at skaffe ham nogen Hjælp, da han er kommen i den største Armod ved, at hans Præstegaard med alt hans Gods for kort Tid siden er brændt, befales det Provsterne og Præsterne velvilligen at komme ham til Hjælp med noget, enhver efter sin Evne og gode Tykke, og Kirkeværgerne ligesaa efter deres Kirkes Evne. Sj. T. 18, 254. K.

— Forleningsbrev for Hans Otsen, tysk Kancelliforvandt, paa et Vikarie, kaldet St. Michaelis Alter, i Lunde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Abraham Jensen, Rigens Skriver. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 127 b.

— Miss. til Casper Markdaner om at undersøge den Gaards Bygning, som Niels Krag i Gamst bor paa, siden hjælpe denne til at faa noget Tømmer til dens Istandsættelse og paase, at det kun anvendes dertil. Udt. i J. T. 4, 365 b.

14. April (—). Miss. til alle Kron-, Kirke- og Præstetjenere i Stefns Herred. Da Kongen har afkøbt Claus Podebusk til Vemmetoft noget i Vemmetoft Skove liggende Skibstømmer og med det allerførste vil lade Skibe hente det, befales det dem strengelig efter Tilsigelse af Arrild Hvitfeldt at møde med Heste og Vogn, hvor Tømmeret ligger, og hver hjælpe til én Dag med at føre Tømmeret ned til Ladestederne. Hvis nogen undlader at møde, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sj. T. 18, 254 b.

15. April (—). Aab. Brev om, at Kongen i de næste 3 Aar

vil give Christoffer Lunge, Søn af Oufve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, der en Tid har tjent i Kongens Kammer som Kammerdreng og nu skal sendes udenlands for at studere, 100 Dlr. aarlig til at studere for; Pengene skulle udbetales ham af Rentemesteren. Sj. R. 13, 317 b.

18. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Mickel Ibsen, Sognepræst i den kongelige og fri Skole Sorø, for sin Alderdoms og Skrøbeligheds Skyld indtil videre maa faa den aarlige Genant, 2 Pd. Rug, 1 Fjerd. Smør og 4 Smaaredsler, som afdøde Gert Kok hidtil har oppebaaret af Skolen. Udt. i Sj. R. 13, 318.

— Miss. til Albret Friis. Jens Nielsen, Borgemester i Varde, har for nogen Tid siden faaet kgl. Forskrift til Borgemestre og Raad i Hamborg angaaende noget Vraggodts, som var strandet der under Vestersiden, og som han havde tilkøbt sig af nogle Skibsfolk, men som Rederen, hvem Godset tilhørte, siden har ladet arrestere i Hamborg, da Skipperen og Skibsfolkene ingen Magt havde til at sælge det. Borgemestre og Raad i Hamborg have nu skrevet til Kongen, at man ikke har omgaaedes rettelig efter Sørerten med Godset, da det er solgt af Folk, der ingen Fuldmagt havde dertil, og derfor begæret, at deres Medborger, hvem Godset tilhører, maa blive hjulpen til Ret. Albret Friis skal kalde Borgemesteren i Varde for sig, undersøge, om der er handlet rettelig med Vraggodset, og om Borgemesteren med Rette kan tilholde sig det eller ej, og siden hjælpe Borgeren i Hamborg til at faa, hvad Ret er. J. T. 4, 366.

19. April (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Hoslagt sendes ham en Fortegnelse fra Knud Rud over den Fortæring, der er gjort paa Korsør Slot, da Hertuginde Christina af Slesvig og Holsten rejste frem og tilbage og da Kongens Moder opholdt sig paa Slottet, hvilket ialt beløber sig til en hel Hob. Envold Kruse skal sørge for, at denne Fortæring med det allerførste bliver Knud Rud betalt, for at han igen kan betale dem, hos hvem han har udtaget det fortærede. Sj. T. 18, 254 b.

— Forleningsbrev for Jørgen Mickelsen, Kannik i Lunde Kapitel, paa Johannes Baptistæ Vikarie i Lunde Domkirke, som M. Peder Hansen formedelst nogen Permutation og venlig Forhandling har afstaaet til ham. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 128.

— Forleningsbrev for M. Peder Hansen paa det Kan-

nikedømme i Aarhus Domkirke, som Jørgen Mickelsen, Kannik i Lunde Kapitel, hidtil har haft, men nu formedelst nogen Permutation og venlig Forhandling har afstaaet til Peder Hansen. Han maa fuldstændig indtræde i Jørgen Mickelsens Sted. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 278 b. K.

10. April (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd i Nørrejylland, der have Købstæder i Befaling. Da Kongen har bestemt at ville lade Undersaatterne i Købstæderne i Nørrejylland mønstre med det allerførste, skulle de give Undersaatterne i alle de Købstæder, de have i Befaling, Ordre til at møde med deres Værger og den Rustning, de ere takserede for, mønstre dem og, hvis nogle ikke have den Rustning, de ere takserede for, give dem Ordre til under den højeste Straf og Unaade uden al Forsømmelse at skaffe sig den og siden holde den til Stede i god Forvaring. De skulle optage 2 Registre over dem, de mønstre, hvoraf det ene straks skal indsendes til Kancelliet og det andet opbevares ved Lenet. — Albret Friis for Ribe og Varde; Casper Markdaner for Kolding og Vejle; Peder Gyldenstjerne for Ringkøbing og Holstebro; Johan Rud for Lemvig; Knudt Brahe for Aarhus; Manderup Parsberg for Horsens; Jørgen Rosenkrantz for Grenaa og Æbeltoft; Henrik Belov for Viborg, Høbro og Nykøbing p. Mors; Lodvig Munk for Thisted; Erik Lykke for Skive; Niels Skram for Randers; Ofve Lunge for Aalborg, Sæby, Skagen og Hjørring; Jacop Seefeldt for Mariager. J. T. 4, 366.

— Miss. til Mourits Podebusk. Thomis Jensen Stadtsboe i Ribe, der for nogen Tid siden¹ fik kgl. Forskrift til Mourits Podebusk om at lade Forfølgningen mod ham for et Drab, som han formentes at have været i Raad og Daad med, staa hen, indtil der blev holdt en almindelig Landretsdag i Fyrstendømmet Slesvig, har klaget over, at han kun har nydt ringe godt af denne Skrivelse, da Mourits Podebusk endnu foretager Tiltale og Forfølgning mod ham. Da det i sig selv er billigt og ret, at Sagen staar hen, indtil den kan blive indstævnet for og paa-dømt af andre Overdommere, eftersom han mener, at der er gjort ham Uret af de 12 Mænd, der have svoret ham Aaraad over, og ogsaa i andre Maader, anmoder Kongen endnu engang Mourits Pode-

¹ 15. Febr. 1593.

busk om for Kongens Forbøns Skyld at lade Sagen bero, indtil der bliver holdt en almindelig Landretsdag i Fyrstendømmet Slesvig, saa Thomis Jensen kan indstævne Sagen for Overdømmere og faa, hvad Lov og Ret er. J. T. 4, 367 b.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Eiller Bryske. Denne Brevviser Bonde Olufsen, Foged paa Brendtvedgaard, har berettet, at Eiller Bryske for nogen Tid siden har bortfæstet Slumpstrupgaard til hans Hustru Kisten Envoldts for en Indfæstning af 200 Dlr., men siden har afdøde Ifver Lunge udvist ham og hans Hustru af Gaarden, efter hans Formening uden skellig Grund, og han har end ikke kunnet faa den udgivne Indfæstning tilbage, men er bleven holdt hen med langvarig Rettergang og Tiltale og ved Hjælp af et Brev af Eiller Bryskes afdøde Moder, som Eiller Bryske har ført i Rette paa Herredsting og Landsting. Han har nu begæret, at han maa blive hjulpen til Ret, og det befales derfor Eiller Bryske at rette sig selv heri og betale ham Indfæstningen tilbage, da han og Konen ere blevne udviste af Gaarden, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 287 og 289¹.

— Miss. til Fru Margrete Erik Lykkes om at tilstille Jacop Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, en klar Jordebog over de Kirkegaarde i Kalløe Len, som hendes afdøde Husbonde har været forlenet med. Udt. i J. T. 4, 368 b.

— Miss. til Casper Markdanner om uden Hinder at lade Jens Ibsen, Svinesnider, faa den ham i hans Bestalling forskrevne Husleje og betale ham 20 Dlr. for hans Bekostning paa de Rejser, han har gjort her over til Landet til nogle af Kongens Huse og Slotte. Udt. i J. T. 4, 368 b.

— Kgl. Stadfæstelsesbrev for Arre Mogensen paa Baerdistrand Syssel paa Island med Gaardene Villingdahel, Bierke, Berg, Hvidsted, Seglunes, Vadai, Skelanes, Hunkettving og Gettegil og de dermed følgende Lejeqviller, som Hendrik Krag, Lensmand paa Island, under Forbehold af Kongens Samtykke, for nogen Tid siden har undt ham, at beholde, saalænge han svarer sædvanlig Afgift og anden Rettighed deraf. N. R. 2, 181 b.

24. April (—). Aab. Brev om, at Matias Lindenberg, Borger i Rostock, denne ene Gang maa lade udføre 16 Stald-

¹ Brevet er indført 2 Gange.

øksne til Skibs, dog skal han svare sædvanlig Told deraf. Udt. i Sj. R. 13, 318.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Peter Redtz og Chresten Friis om at overlevere Predbiørn Bild Vinstrup Gaard og Len 1. Maj med Breve, Registre, Jordebøger, Boskab og andet Inventarium og besigte Bygningerne og Lenets Skove. Udt. i Sj. T. 18, 255.

— Miss. til Steen Maltessen om med det allerførste at genopbygge den for kort Tid siden fuldstændig nedbrændte Kro-nens Mølle ved Esserom, men paase, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 18, 255.

— Kgl. Stadfæstelsesbrev for Hans Mogensen paa Dali Syssel paa Island, som Hendrik Krag, Lensmand paa Island, under Forbehold af Kongens Samtykke, for nogen Tid siden har undt ham, at beholde, saalænge han svarer sædvanlig Afgift og anden Rettighed deraf. N. R. 2, 182.

— Miss. til Pouel Pedersen, Kongens Købmand paa Vespensø, angaaende de Engelskes ulovlige Handel paa Vespensø [ligelydende med Miss. af 8. Maj 1592 til samme]. N. T. 2, 218 b.

27. April (—). Bestalling for Hans Vulf, Klejnsmed, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om, at han skal tjenø Kongen som Klejnsmed og istandholde og forarbejde Laase, Dørhængsler, andre Hængsler, Vinduesjærn og andet Jærnfang paa Kroneborg Slot, Esserum, Hørsholm og Tegelstrup, de to Møller Kongens Mølle og Holler¹ Møller og den ny Vej i Kroneborg Len mellem Kroneborg og Frederiksborg ligesom ogsaa de Bøsselader, der blive skudte itu eller paa anden Maade ødelagte i Arkeliet og paa Volden, hvilket altsammen skal gøres paa hans egen Bekostning, hvad Kul, Jærn og Svendeløn angaar. Han skal i aarlig Løn herfor have 50 gl. Dlr. og 10 Dlr. for en Klædning af Tolden. De Laase, Dør- og andre Hængsler og andet Jærnfang, som Hans Vulf laver fra ny af, vil Kongen betale ham særskilt for, som ret og billigt kan være. Sj. R. 13, 318 b.

— Miss. til Alexander Durham, Admiral for Flaaden i Vester-søen. Det skal ofte hændes, at mange Udlændinge forskellige Steder fra, der ingen Søpas have, men dog ere vel udrustede med Skyts og Krigsmunition, løbe ind i Havne under Norge og under

¹ Hulerød, Holbo H.

Skin af at være Købmænd købe et ringe Antal Deler eller Tømmerlast af Kongens Undersaatter, hvorom de tage Bevis af Fogderne; men saasart de igen komme i Søen, kaste de Deler og Tømmerlast over Bord og plyndre søfarende Folk ligesom andre Fribyttere. Han skal derfor, saasart han kommer i Søen med Flaaden, se at bemægtige sig alle de Skibe, der ere udrustede paa Orlogssvis med Skyts og Krigsmunition, men ikke have rigtige Søpasser, Søbrev eller anden Besked om, hvorfra de ere komne, anholde dem paa en Ret og tage dem med sig til København, for at der kan gaa Dom over dem. Naar han paa denne Rejse fører Kongens Flag paa Orlogsskibene og der paa Kronens Strømme møder ham nogle Skibe, som ikke ville stryge deres Sejl for Kongens Skibsflaade, som billigt er, skal han skyde efter dem, se at faa fat i dem og lade dem betale, hvad Krudt og Lod han har maattet bortskyde efter dem. Sj. T. 18, 255 b.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Georg Friderich, Markgreve af Onoldtsbach, har anmodet om at maatte faa 50 Fuder Rinskvin, som han i Aar har ladet sin Tjener Hans von Linen bestille til sin preussiske Hofholdning, toldfrit gennem Sundet, befales det dem at lade Hans von Linen passere toldfrit med 50 Fuder Rinskvin. Da Hans von Linen endvidere har berettet, at han skal indkøbe de paa hoslagte Seddel opførte forskellige Slags Urter og nogle Ting til Markgrevens Kælder, skulle de ligeledes lade ham passere toldfrit dermed, dog skal han forpligte sig til at skaffe Markgrevens Bevis for, at Urterne og Kælderredskaberne ere indkøbte til Markgrevens Bedste. Sj. T. 18, 256.

30. April (—). Skibsartikler, medgivne Alexander Duram, Skibshovedsmand paa Kongens Livskib Josaphat og Admiral over de andre Skibe, der skulle følge ham i Vestersøen. Sj. R. 13, 319 b. (Se CCD. II. 638 f.).

— Pas, medgivet Niels Koersøer, Skipper paa Kongens Skib den unge Hjort, der skal følge Kongens Livskib Raphael herfra til Skotland og efter nogen Tid tilbage igen. Hvis han paa denne Rejse paa Rigets Strømme træffer Sørovere, som plyndre Kongens Undersaatter eller andre søfarende Folk, skal han gøre sig den største Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Kongen beder sine Naboer og befaler

sine Undersaatter at hjælpe Niels Korsøer paa det bedste og, hvis han af Storm eller Uvejr trænges ind i nogen Havn, da undsætte ham med Ankere, Tov, Folk, Fetalje og andet, som han maatte behøve. Sj. R. 13, 318 b.

30. April (Kbhvn.). Pas, medgiven Kieldt Baad, Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Duen skal følge Admiral Alexander Durham i Vestersøen og hjælpe ham med at holde Kronens Strømme rene for Sørøvere. Han maa ikke uden Admiralens Samtykke løbe ind i nogen Havn med Skibet, medmindre han tvinges dertil af stor Storm, Uvejr eller andre vigtige Aarsager. Kongen beder sine Naboer [osv. som ovenfor]. Sj. R. 13, 319.

— Miss. til Albret Friis. Hr. Herman Koningk, Sognepræst paa Før, har berettet, at afdøde Erik Lykke som Lensmand paa Riberhus 1580 har bortfæstet fra Præsten til en anden nogen Ager og Eng, som i gammel Tid og for mange Aar siden skal være givet til et Vikarie i St. Hans Kirke paa Før, men dog til Underhold for Sognepræsten, saaledes som hans Supplikats vidtløftigere udviser. Albret Friis skal undersøge Sagen og, hvis Præstens i Supplikatsen givne Fremstilling er rigtig, hjælpe ham til at faa den bortfæstede Ager og Eng igen og sørge for, at der ikke gøres ham nogen Hinder derpaa, men ellers erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen kan give Præsten tilbørlig Besked, hvis han yderligere henvender sig. J. T. 4, 369.

— Miss. til samme. Jochim Møller, Tøffelmager i Ribe, har berettet, at han i 24 Aar har været bosiddende der i Byen og brugt sit Haandværk, men nu er han bleven forfulgt paa det højeste af Skomagerne i Byen og skal enten over sin Formue indkøbe sig i deres Lav eller helt opgive sit Embede, og han har derfor anmodet Kongen om at hjælpe ham til fremdeles at maatte blive boende i Byen og at eftergive ham, hvad han kan være falden i for den ham overgaaede Dom. Kongen har eftergivet ham dette og befaler Albret Friis at lade ham være utiltalt derfor og hos Skomagerne hjælpe ham til, at de for en rimelig Sum Penge optage ham i deres Lav og lade ham være fri for at gøre yderligere Bekostning. J. T. 4, 369 b.

1. Maj (—). Miss. til samme. Herman Jacobsen, Tøffelmager, har berettet, at han for nogen Tid siden har indkøbt sig i Skomagerlavet i Ribe, og at der blev sluttet den Kon-

trakt mellem ham og Skomagerne, at han skulde betale dem 40 Dlr. i 4 Terminer, 10 Dlr. hver Gang, og dermed være fri for al yderligere Bekostning, men da han formedelst Armod ikke straks har kunnet betale de 10 Dlr. til den første Termin, have Skomagerne ikke villet holde Kontrakten, men have fordelt og forfulgt ham, saa han er bleven dømt i Kongens Naade og Unaade. Han har nu anmodet Kongen om at lade denne Dom falde og hjælpe ham til Rette. Albret Friis skal hos Skomagerne hjælpe ham til, at de lade det bero ved den sluttede Kontrakt og lade ham blive i Lavet, da hans Forseelse, at han formedelst Armod ikke straks har kunnet overholde Terminen, jo kun er ringe og han gerne vil opfylde Kontrakten. Den ham overgaaede Dom har Kongen eftergivet ham, og Albret Friis skal lade ham være fri for det Faldsmaal, han kan være falden i til Kongen derfor. J. T. 4, 370.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Dr. Johan Bentius, Kongens Hofmedikus, er nu bleven forløvet fra Hove og vil straks begive sig over til Viborg for i Overensstemmelse med det ham paa Kontordømmet givne Forleningsbrev¹ at residere ved Domkirken. Da Kongen i den Anledning har bevilget til Aftakning at ville give ham hvad han endnu ikke har fortjent af dette Aars Pension, der først er forfalden til 1. Febr. 1594, skal Envold Kruse betale ham fuld Løn for Aaret og hvad han ellers maatte have til gode. Sj. T. 18, 257.

— Miss. til samme om at betale Anne Metkirck, Dr. Knibbius's Enke, hendes Mands fulde Løn for dette Aar, der først ender i Juli Maaned, skønt han ikke havde fortjent den. Udt. i Sj. T. 18, 257.

— Miss. til Siverdt Grubbe. Da der er Trætte mellem Hofraad Henrik Ramel til Beckeskouf paa Kronens Vegne og Fru Leene Thott, Hendrik Brahes Enke, om Engen Nellemag, som hidtil har været brugt til Olsrødt under Aahusgaard inden Olsrødt Vangetæppe, og begge Parter have bevilget og taget kgl. Befaling til gode Mænd om at afgøre Trætten, befales det ham at møde paa Aastederne, naar Henrik Ramel tilsiger, for paa Kronens Vegne at have Indseende med, hvad de gode Mænd forhandle i Sagen. Sk. T. 2, 226.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne og Ofve Ugerup. I Fortsættelse

¹ 13. Nov. 1590.

af den tidligere Befaling [af 3. Marts] befales det dem at lade Hofraad Henrik Ramel være til Stede ved Registreringen af de Kister og Skrin med Breve og andet, som staa paa Beckeskouf og tilhøre Gabriel Sparres Hustru og hendes Medarvinger, for at han i Forening med dem, kan paase, at de Breve eller andet, der maatte angaa Beckeskouf og tilliggende Gods, blive registrerede paa to Registre, hvoraf det ene skal indsendes til Kancelliet og det andet tilstilles Henrik Ramel, at Kister og Skrin igen blive tilbørligt forseglede, og at de Breve eller andet, der maatte tilkomme Gabriel Sparre og hans Medarvinger, blive tilstillede denne. Sk. T. 2, 226 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Alexander Durham. Da Kongens Svoger, Kong Jacob VI af Skotland, har berettet, at nogle af hans Undersaatter, deriblandt Guilhelmus comes Angusius, Georgius comes Hundtleig, Franciscus comes Errolig og Patritius Gordonus de Alindeum, med en Hob Jesuiters Selskab have gjort Oprør mod ham, befales det ham, naar han kommer i Søn med Flaaden og træffer nogen af de ovennævnte eller deres Selskab, da at anholde dem og sende dem vel forvarede til København. F. og Sm. T. 2, 290.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om uhindret at lade Kronens Bonde, Rasmus Adtsersen i Lunde, beholde en i Beldring Mark liggende Særjord, kaldet Rubierg Mark, da den fra Arilds Tid altid har ligget til den Gaard, han efter sin Faders Død har fæstet og udgivet en stor Indfæstning paa; Laurits Brockenhuus har nemlig nu bortfæstet denne Jord til en anden, da han mente, at der var Jord nok desforuden til Rasmus Adtsersens Gaard. K. Udt. i F. og Sm. T. 2, 291.

— Miss. til Knud Brahe. Kirsten, Superintendent i Aarhus Stift M. Albret Hansens Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde til den Bisperesidens, man har begyndt at bygge paa i Aarhus, dels for sine egne Penge, dels paa Borgen har udtaget adskillige Materialier, som ere anvendte til denne Bygning, og hun har derhos begæret, at hun maa faa det tilbagebetalt, som hendes Husbonde har lagt ud af sine egne Penge, og at Kongen vil betale det, som er udtaget paa Borgen hos Godtfolk og endnu er ubetalt, hvorover, hun mener, at der nok findes rigtige Registre. Knud Brahe skal undersøge Sagen og betale hende og andre, hvad det tilkommer Kongen at betale. Han

skal ligeledes sørge for, at hun i hendes Naadensaar uhindret faar, hvad hun med Rette bør nyde. J. T. 4, 371.

2. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Friderik Leigel, Davidt Hansen, Morten Jensen, Niels Henriksen og Hans Meier, Toldere og Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift paa Toldboden fra Nytaarsdag 1592, til hvilken Dag de sidst gjorde Regnskab, til Nytaarsdag 1593. De bleve intet skyldige. Sj. R. 13, 325 b.

— Miss. til Ebbe Munk om enten selv at udsmage eller lade en anden udsmage saa megen Vin, som Kongen behøver, af den Vin, Villumke, Johan von Dellens Enke, har liggende i Sundet, og sende Regeringsraadet Besked, saa det kan rette sig derefter. Udt. i F. og Sm. T. 2, 291.

— Miss. til Frederik Hobe om, at der af hver Kirke paa Laaland og Falster skal udredes 3 Dlr. til Bygningen af Kollegiehuset i København. F. og Sm. T. 2, 327. (Tr. Dsk. KL. II. 509).

3. Maj (—). Miss. til Hospitalsforstanderne [i Aarhus]¹ om at indtage Hans Knudsen, der boede i Søegaard i Skanderborg Len, eller hans gamle Hustru, hvilken af dem der findes mest skrøbelig, i Hospitalet. Udt. i J. T. 4, 372.

— Kgl. Stadfæstelsesbrev for Jon Joensen, Lagmand for Norden og Vesten paa Island, paa følgende Ombudsjorder i Vaasdal, nemlig Fesselu, Dallur, Saurber, As, Backi, Eyolfsstaader, Refstenisstaader, Titlingestader, Litleborg, Hvol, Tveraa 20 Hundrede, Krosanes, Keldadernes paa Strandum, Vester dermed en Kirkejord og Kiaren i Øyefjord, som Hendrik Krag, Lensmand paa Island, under Forbehold af Kongens Samtykke, for nogen Tid siden har undt ham, at beholde, saalænge han svarer sædvanlig Afgift og anden Herlighed deraf. N. R. 2, 182 b.

— Lignende Brev for samme paa nogle Ombudsjorder i Midfjordt, nemlig Tenstader, Myrer, Snertingsstader, Bergestader, Halfblycker, Saufvern, Muli, Hvammur, Grof, Hlidt og Bierg. Udt. i N. R. 2, 183.

4. Maj (—). Miss. til nogle Lensmænd. Magdalene Arendtsdatter, forhen Tolder i Kolding Jens Pouelsens Enke, har sidste 4. Marts paa Rentekammeret forklaret hendes Mands Regn-

¹ Byens Navn er glemt, men det er formentlig Aarhus.

skab, hvorpaa hun bliver Kronen en mærkelig stor Sum Penge skyldig; samtidig har hun i Rentekammeret indleveret forskellige Haandskrifter og Beviser paa hendes Tilgodehavende forskellige Steder, hvilket Tilgodehavende Kongen er gaet ind paa selv at lade indkræve ved sine Embedsmænd. Kongen sender dem hermed de Haandskrifter, som Undersaatter i Købstaden N. i deres Len have udgivet paa deres Skyld, med Ordre til derefter straks at indkræve Pengene og sende dem til Rentemester Envold Kruse, saa Kongen kan faa at vide, hvad han kan faa ind af dette Tilgodehavende. — Optegnelse om, at Magdalene Arendtsdatter 4. Marts 1593 paa Rentekammeret har forklaret hendes afdøde Mands Regnskab som Tolder i Kolding fra Mikkelsdag 1591 til 17. Febr. 1592, da han døde, hvorefter hun ialt blev Kronen skyldig 7549 Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb. lybsk. — Derimod har hun indleveret følgende Haandskrifter og Beviser paa hendes Husbondes Tilgodehavende: i Aarhus (Miss. til Knud Brahe) Tønnes Worm 505 Dlr., Jens Poulsen 568 Dlr., Efvort Worm 6 Dlr.; i Randers (Miss. til Niels Skram) Mats Villumsen 264 Dlr., Niels Pedersen 30 Dlr., Niels Sparkier 15 Dlr.; i Viborg (Miss. til Henrik Belov) Henrik Villømsen 260 Dlr.; i Varde (Miss. til Albert Friis) Peder Frantsen 18 Dlr., Jens Frandsen 4 Dlr. og Hans Pedersen 4 Dlr.; i Haderslev (Miss. til Casper Markdaner) Gert Busk 36 Dlr., Hans Baate 42 Dlr. og Niels Tolder 6 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk.; i Assens (Miss. til Axel Brahe) Sander Meel 79 Dlr.; i Güstrow (Miss. til Enevold Kruse) Hans Albrecht 10 Dlr., Claus von Rostock 7 Dlr.; paa Gottorp (Miss. til Casper Markdaner) Findsendts Grandten, Husfoged, 2 Dlr.; i Nakskov (Miss. til Christoffer Rosengaard) Henrik Jacobsen 26 Dlr. for 26 Tdr. Byg; i København (Miss. til Enevold Kruse) Valter Jørgensen 5 Dlr., Hans Sweinitz 1 Rosenobel, Peder Kotte 8 Dlr. 1 Mk. og Lawers Beier 12 $\frac{1}{2}$ [Dlr.]; i Klipløf Jørgen Ifversen, Jens Pouelsens Tjener, 9 $\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Sk. efter hans Haandskrift, hvori tillige findes 13 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk., som Jens Poulsen paa hans Vegne skulde oppebære af nogle af Knud Ruds Tjenere; i Snoghøf (Miss. til Casper Markdaner) Peder Offersen, Claus Søfrensen og Frants Pedersen 5 Dlr.; i Kolding (Miss. til Casper Markdaner) Ebbe Pedersen 2 $\frac{1}{2}$ Dlr., Niels Poulsen 12 Dlr. 1 Mk. 2 Sk., Laurits Thunne 2 Dlr., Bertel Jørgensen 2 Dlr., Jep Søfrensen 10 Dlr.; endvidere skylder Daniel Rantzau 17 Dlr., Erik Lange 66 Dlr. og desuden paa Tønnes Worms Vegne 96 Dlr., Knud Rud til Sandholt 28 Dlr. 1 Mk. 12 Sk. og Knud

Ruds Tjener Abraham 31 Dlr. 1 Mk. (Miss. til Knud Rud om at betale Pengene og igen annamme Haandskrifterne, der findes ved Rentekammeret). — For disse 34 Posters Vedkommende findes Haandskrifter og Beviser. — Endvidere skyldte i Kolding (Miss. til Casper Markdaner) Tygge Hierressen 133 Dlr., Peder Bøgvadt 474 Dlr., Simen Pedersen 106 Dlr., Knud Ifversen og Peder Hierressen 24 Dlr., Jens Andersen 24 Dlr., Johan Johansen $31\frac{1}{2}$ Dlr., Lafve Vaben $13\frac{1}{2}$ Dlr., Mats Markorsen 15 Dlr., Ebbe Knudsen 15 Dlr., Johan Nielsen Als 54 Dlr., Hans Ifversen og hans Medbrødre 62 Dlr., Bertel Arentsen 36 Dlr., Peder Hierressen 28 Dlr., Mikkel Kordtsen 13 Dlr., Jens Andersen, Lauers Jensen og hans Medbrødre 30 Dlr., Anders Døstrup og hans Medbrødre 33 Dlr., Kield Mogenssen 10 Dlr., Peder Offersen 22 Dlr., Jep Bøgvadt 8 Dlr., Otte Gregersen 4 Dlr., Knud Ifversen 12 Dlr. og Thomas Farsen 33 Dlr., og Haandskrifterne for disse Summer beretter Jens Pouelsens Hustru at have leveret til Casper Markdaner. — Summa paa nævnte Tilgodehavende $3404\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk. 6 Sk., som før gik. — Endvidere har hun overgivet et Register paa andet Tilgodehavende, som er uddraget af hendes afdøde Mands Regnskabsbog, men hvorfor hun ikke har overleveret Haandskrifter eller Beviser: i Horsens (Miss. til Mandrup Parsberg) Anders Madsen 14 Dlr.; i Haderslev (Miss. til Casper Markdaner) Niels Tolder 4 Dlr.; i København (Miss. til Enevold Kruse) Jacob Brun 9 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk., Jacob Trommeter $1\frac{1}{2}$ Dlr. 6 Sk.; Hr. Dampe i Aller $2\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. 2 Sk. og Peder Kræmmer i Kolding 4 Dlr. (om disse 2 Miss. til Casper Markdaner); Henrik Ramel 8 Dlr., Adam Normand $6\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk., Jørgen Falck 20 Dlr., Henning Valkendorf $21\frac{1}{2}$ Dlr. og Niels Kaas den unge 11 Mk. 4 Sk. (om disse 5 Miss. til Enevold Kruse); Geert Rantzau 3 Dlr. 1 Mk. og Thommis Jul 52 Dlr. (om disse 2 Miss. til Casper Markdaner); Laurits Mule $7\frac{1}{2}$ Mk. og Laufve Lykke 76 Dlr., for hvilke han har sat et Smykke af Guld i Pant, (om disse 2 Miss. til Enevold Kruse); Hans Brede (Miss. til Casper Markdaner) 3 Dlr. 1 Mk. 2 Sk.; Harbert Vognmester (Miss. til Enevold Kruse) 6 Dlr. 1 Mk. 6 Sk.; Jørgen von Rønne 3 Dlr. 4 Sk. og Jørgen Bøcke $7\frac{1}{2}$ Dlr., men hos disse 2 er der intet at faa, da den ene er død og den anden aftakket. — Summa paa dette Tilgodehavende $247\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. 5 Sk., som før gik. — Summa paa hele Tilgodehavendet $3602\frac{1}{2}$ Dlr. 19 Sk., som før gik. J. T. 4, 372¹.

¹ Udenfor er skrevet: Laurits Mulis Skrift.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jacob Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg. Da han har indberettet, at Hafvelsegaard i Ølsted Sogn under Frederiksborg Slot staar øde, fordi den er sat for højt i Landgilde, og at der hører saa stor Ejendom til den, at den godt kan besættes med 2 Bønder, befales det ham at gøre sig den største Flid for med det første at faa 2 Mænd til at overtage den; Kongen vil i nogen Tid fritage dem for $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Td. Havre af deres Landgilde, hvorom de kunne ansøge Regeringsraadet, naar de have fæstet Gaarden; Benaadningen skal da blive tilstillet dem. Sj. T. 18, 257.

— Resolution og Svar paa den af Islændernes Fuldmægtig Jon Jonsen, Lagmand for Norden og Vesten paa Island, nu paa Københavns Slot overgivne Supplikats og de deri indeholdte Klager. N. R. 2, 183. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 150—68).

— Miss. til Hendrik Krag. I Anledning af den af Joen Jonsen, Lagmand for Norden og Vesten paa Island, som Fuldmægtig for Indbyggerne paa Island overgivne Supplikats, hvori klages over de store Trætter og uafdelige Delemaal, som Bisperne, Præsterne og den gejstlige Stand paa Island opvække, befales det ham at føre nøje Tilsyn med, at de gejstlige Personer tage Vare paa deres Embede og ikke indvikle sig i nogen verdslig Handel eller tilkøbe eller antage sig fremmede Sager og dermed begynde Klammer og Trætte, som ikke sømmer sig for deres Embede og strider mod Ordinansen. N. T. 2, 219.

— Lignende Miss. til Superintendenterne om at afholde sig fra saadant og sørge for, at Præsterne ligesaa gøre det og alene tage Vare paa deres Embede. N. T. 2, 220. (Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 51 f. M. Ketilson, Forordninger til Island II. 172 ff.).

— Miss. til Hendrik Krag om med det allerførste at beskikke en indfødt Mand til Lagtings skriver paa Island og at udele det ham tilsendte Tømmer til de brøstholdne Kirker og til de Folk, der have Kronens Kløstre og Ombudsjorder i Værge, dog mod tilbørlig Betaling. N. T. 2, 221 b. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 171 f. Stephensen og Sigurdsson, Lovsamling for Island I. 128).

— Aab. Brev om, at der paa Island skal holdes Lag-

ting 8 Dage eller mere hvert Aar. N. T. 2, 222. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 174 ff.).

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Krag. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hr. Odur Einersen, Superintendent i Skalholt Stift, samt flere af Præsterne og Skolemestrene i Stiftet, hvori klages over adskillige Brøst og Besværinger, med Ordre til med det allerførste i Forening med Superintendenten i Skalholt nøje at undersøge Sagen og hvad der bedst kan gøres, saa han ved sin Tilbagekomst fra Island kan have nøjagtig Besked med sig. N. T. 2, 222 b. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 185).

— Aab. Brev om, at Henrik Krag, Embedsmand paa Island, skal tiltage 24 uvildige Dannemænd og i Forening med dem enten bilægge Trætten mellem Hr. Gudbrandt Torlaksen, Superintendent i Holle Stift, og Jon Jonsen, Lagmand for Norden og Vesten paa Island, i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem. N. T. 2, 224. (Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 403 f. M. Ketilson, Forordninger til Island II. 178 ff.).

— Miss. til Hendrik Krag om det samme. Han skal straks, naar han kommer til Island, udvælge de 24 Mænd og i Forening med dem udføre Kongens Befaling. N. T. 2, 223.

— Miss. til Hendrik Krag om Opbevaringen og Brugen af det Indsegl, som Kongen efter Begæring af Indbyggerne paa Island har ladet gøre til dem. N. T. 2, 225. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 169 f. Stephensen og Sigurdsson, Lovsamling for Island I. 127 f.).

10. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg, Svendborg, Kerteminde og Faaborg. Kongen har erfaret, at Borgerne i disse Byer, uagtet de nogle Gange tidligere ere blevne mønstrede og det er blevet dem paalagt at skaffe sig, hvad Rustning og Værge de ere takserede til, alligevel nu, da Laurits Brockenhuus, Embedsmand paa Nyborg, efter Kongens Befaling har mønstret dem, ikke have anskaffet sig det. Det befales derfor Borgemestre og Raad at give Borgerne Ordre til straks, under den højeste Straf, at skaffe sig hvad Rustning og Værge, de ere takserede for, og siden altid holde det til Stede. De skulle to Gange om Aaret undersøge hos Borgerne, om de have deres Værge rede, og hvis der findes Mangler, straffe dem, saafremt de ikke selv ville staa til Rette. F. og Sm. T. 2, 291.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at tilstille Hans Otsen, tysk Kancelliforvandt, 60 Dlr., som Bernt Prenger i Rostock har forstrakt ham med, og som han har fortæret i Kongens Ærinde udenlands. Udt. i Sj. T. 18, 257 b.

14. Maj (—). Aab. Brev om, at Henrich von Bergen af »vor« Stad Hamborg har berettet, at da han nu vil lade indkræve nogen Gæld, som han paa egne og andre Hamborgeres Vegne har til gode hos nogle af Kongens Undersaatter i Danmark, er han bange for, at der skal blive tilføjet ham nogen Overlast af nogle ubesindige og ubeskedne Folk, fordi han er en fremmed, og at han ikke let skal faa Pengene ind, medmindre han bliver befordret dertil af Kongen og bliver forsvaret mod al Overvold. Kongen tager derfor Henrich von Bergen i sin Beskærmelse og byder alle, der have Tiltale til ham, at tiltale ham for hans tilbørlige Dommere og ikke anderledes, dog skal Henrich von Bergen saa ogsaa forholde sig fredeligt og lovligt mod alle. Endvidere befaler Kongen sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre at befordre Henrich von Bergen paa det bedste og hjælpe ham til at faa de Penge betalt, som han kan bevise med Rette tilkommer ham. Sj. R. 13, 327.

— Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Middelfart om at hjælpe Fru Ide Ulfstand til Trudtsholm, Falk Gjoes Enke, til Rette med nogen Tiltale, som hun har til Hans Nielsen Kræmmer, Borger i Middelfart, fordi han uden hendes Viden og Vilje har købt nogle Øksne af hendes Tjener, da han, der skulde bringe Øksnene til Frandts Poel i Nørrejylland, som tidligere havde købt Øksnene af hende, er kommen til Middelfart med dem, og saaledes har gjort hende ordløs; endvidere har han kun givet hendes Bud en Haandskrift paa Pengene, at betales i 2 Terminer, medens hun har ventet at faa rede Penge hos Frandts Poel. K. Udt. i F. og Sm. T. 2, 292.

15. Maj (—). Forleningsbrev for Hendrik Ramel til Beckeskouf, Hofraad, paa Visbye og Stubberup Len i Kulden i Skaane, som afdøde Fru Anne Parsberg sidst havde i Værge, uden Afgift, i Stedet for noget Gods i Øster Herred i Blekinge, som tidligere laa til Aarhus Gaard, hvormed Hendrik Ramel er forlenet, men for kort Tid siden¹ er blevet forlenet til Knud Grubbe, Embedsmand paa Lykaa. Sk. R. 2, 128 b.

¹ 22. Febr. 1593.

15. Maj (Kbhvn.). Følgrebrev for Hendrik Ramel til Bønderne i Visbye og Stubberup Len. Udt. i Sk. R. 2, 129.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Pouel Nielsen, Raadmand i Odense, har berettet, at han har Trætte mød Otho Emmiksen til Steensgaard om nogle Haandskrifter og Regnskaber og af den Grund vil se sig forarsaget til at tiltale ham med Retten paa Salling Herredsting. Da han imidlertid er bange for, at Otho Emmiksen saa skal komme med allehaande Vidnesbyrd af hans egne Tjenere og Folk og derved forspilde ham hans Ret, har han anmodet Kongen om at paase, at der ikke vederfares ham noget mod Retten. Det befales derfor Laurits Brockenhuus, i hvis Len Nyborg Herredstinget ligger, at drage Omsorg for, at Pouel Nielsen ingen Overlast eller Uret lider paa Herredstinget, og tilholde Herredsfogden at paase, at de Vidnesbyrd, der blive førte i Sagen, ere lovlige og aflagte af Folk, der under Ed ville vidne Sandhed, og lade dem straffe, der aflægge usandtru Vidnesbyrd. F. og Sm. T. 2, 293. K.

16. Maj (—). Søpas, medgivne nedennævnte, der med Kongens Skibe skulle løbe til Færøe for at indtage den Landgilde og anden Rettighed, der tilkommer Kongen der paa Landet. — Søefren Nielsen og Skipper Niels Malmøe paa den graa Falk, Mogens Nielsen og Skipper Peder Søefrensen paa den skotske Løve, Skipper Chresten Nielsen paa den engelske Grib. Udt. i Sj. R. 13, 328.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hertugerne Barmin og Casimirus af Pommerns Fuldmægtige passere toldfrit gennem Sundet med 12 Fuder Rinskvin til hver af Fyrsterne. Udt. i Sj. T. 18, 257 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Skomagerne i Odense have berettet, at deres Skraa og Lavsret er frataget dem i Grevens Fejde af Fjenderne, og at de, da det er til stor Skade for dem i deres Lavsret, have ladet forfatte en ny Skraa, som de nu søge Konfirmation paa. Borgemestre og Raad skulle gennemse Skraaens Artikler, overveje, om de stemme overens med Byens og dens Indbygges Lejlighed og om der kan forandres noget deri, og med det allerførste, endelig inden den forestaaende Herredag, tilskrive Regeringsraadet deres Betænkning derom. F. og Sm. T. 2, 294¹. Orig. (underskrevet af N. Kaas, St. Brahe og A. Hvitfeldt) i Landsark. i Odense.

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Bidrag til Odense Byes Hist. III. 1, S. 44 f.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Anders Thott om at bortfæste Kronens Korntiende af Laugholms Sogn, der er bleven ledig efter afdøde Hr. Mats Thyboe, Sognepræst i Laugholm, og af Anders Thott igen er bortfæstet til Christoffer Wulff, til den Sognepræst, der er eller bliver beskikket i Hr. Mats Thyboes Sted, for tilbørlig Indfæstning og sædvanlig Afgift til Kronen, for at den ny Sognepræst kan have nogen Hjælp deraf til sit Ophold. Han skal give Præsten Fæstebrev paa Tienden, saa Præsten siden kan kræve Kongens Stadfæstelse derpaa. Sk. T. 2, 227.

19. Maj (—). Miss. til Casper Markdaner om at lade Jens Simmensens i Hersløf i Koldinghus Len være fri for dette ene Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt og han derved er kommen til Agters. Udt. i J. T. 4, 375 b.

20. Maj. (—). Miss. til Axel Brahe om med Retten at tiltale Hans Urne for nogle store Slag og Hug, som han har givet Oluf Hansen, Borger i Odense, først i dennes eget Hus og siden i Hans Urnes eget Herberg. Udt. i F. og Sm. T. 2, 295.

—¹ Miss. til Hendrik Krag. Joen Mortensen paa Island har berettet, at der paa hans egen Grund, i hans Fjælde og indenfor hans Landemærker, findes Brændesten og Svovl, som han har tilbudt Hendrik Krag og tidligere Laurits Kruse paa Kongens Vegne til Købs, og han har nu begæret Tilladelse til at sælge det til fremmede og udlændiske, for at han dermed kan betale, hvad han skylder bort. Hendrik Krag skal tillade Joen Mortensen denne Gang at sælge de Brændesten og det Svovl, som han enten allerede har eller i Aar kan faa i sine egne Fjælde og paa sin egen Ejendom, til dem, der ville købe det, og imidlertid undersøge, om en saadan Tilladelse kan skade Kongen noget, og erklære sig til Regeringsraadet derom. N. T. 2, 226 b.

21. Maj (—). Miss. til Tolderne i Øresund. Da de Stater i Nederlandene have meddelt, at de ville lade deres Fuldmægtige indkøbe et Antal Skippund Kobber og Kugler i Sverrig og Preussen, befales det dem at lade disse Fuldmægtige passere for at købe Kobberet og Kuglerne og, naar de komme tilbage og paa Staternes Vegne begære at faa Kobberet og Kuglerne toldfrit gennem Sundet, indberette Sagen til Regeringsraadet, førend Fuldmæg-

¹ I Registranten er Brevet ved en Fejltagelse dateret: 1594.

tigene løbe igennem med det, for at Regeringsraadet kan forordne, hvad Ret er. Sj. T. 18, 258.

22. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Gert Roust som Taarnmand paa Københavns Slot. Sj. R. 13, 328. (Tr.: KD. IV. 713 f.).

— Aab. Brev om, at Fru Magdalene Banner til Krabisholm, lfver Krabbes Enke, der for nogen Tid siden har fæstet Kronens Korntiende af Sindal Sogn i [Aalborghus]¹ Len for en aarlig Afgift, indtil videre maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. J. R. 5, 279.

23. Maj (—). Oprejsningsbrev for Uldrich Sandberg til at forfølge en Sag angaaende et Kvindfolk, som var fundet liggende død paa Strancke² Mark i Mols Herred, fra ny af, som om den nylig var sket. Udt. i J. R. 5, 279 b.

25. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mickelsen i Kongsgaard paa Kronens Part af Tienden af Vistofte Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 55 b.

26. Maj (—). Forleningsbrev for Hans Ottessen, tysk Kancelliforvandt, paa det efter afdøde Abraham Jensen ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 129 b.

— Miss. til Knud Brahe. Hr. Niels Gammel, Sognepræst til Liisberg og Skeybye Sogne i Aarhus Stift, har berettet, at Kongens Fader for nogen Tid siden³ har bevilget ham at maatte oppebære al Landgilden af en Kronens Gaard i Liisberg By, da han ingen Præstegaard har i Sognene, eftersom den Kirkegaard i Liisberg Sogn, som ellers med Rette burde være hans Præstegaard, af Kongens Fader er bortskiftet til afdøde Jørgen Skram⁴. Da Bonden paa den Gaard, som Hr. Niels oppebærer Landgilden af, nu vil flytte fra Gaarden, har Hr. Niels anmodet om at maatte faa den til Præstegaard. Da Kongen ikke formoder, at hans Fader har forskrevet Jørgen Skram mere end Herligheden af Kirkegaarden og Tienden af Liisberg Sogn, skal Knud Brahe undersøge, om Jør-

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Skivehus. ² Strandkær. ³ 20. Jan. 1575. ⁴ 18. Maj 1568.

gen Skram og hans Arvinger have tilholdt sig eller ville tilholde sig mere, end Kongens Fader har forskrevet dem, hvilket kun er Herligheden, ikke Landgilden, og hvis saa er, hjælpe Hr. Niels Gammel til at faa Landgilden af Kirkegaarden. Han skal med det allerførste erklære sig til Regeringsraadet om Sagen, saa det kan vide at rette sig derefter. J. T. 4, 375 b.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck om at lade Lambert N., Mestersvend paa Reberbanen paa Holmen for Københavns Slot, faa den Bolig, afdøde Knud Søfrensen boede i, og lade ham beholde den indtil videre. Udt. i Sj. T. 18, 258.

— Kvittans til Christen Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Aakier, paa hans Regnskab for Afgiften af den visse Rente og for den uvisse Rente af Beuling Len fra 1. Maj 1569, da han fik det i Forlening efter Vincens Juel, til 1. Maj 1588, da han overleverede det til Johan Rud, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for Stiftets Indkomst fra 1582 af, da den blev lagt under Slottet. J. R. 5, 279 b.

29. Maj (—). Følgebrev for Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, til 3 Kronbønder, de to i Remsø¹ og den tredje i Hammelef, og 6 Kirketjenere: 1 i Glesborg, 1 i Nørager, 3 i Kuodt² og 1 i Skarnsøe³, som Kongens Fader havde givet afdøde Erik Lykke i Pant⁴, og som Kongen nu har tilladt Jacob Seefeldt at indløse fra Erik Lykkes Arvinger; dog maa Jacob Seefeldt aldeles ikke befatte sig med den Landgilde og anden Retlighed, som svares til Kirkerne af de 4 Kirkegaarde og 2 Gadehuse. J. R. 5, 280 b.

— Miss. til Fru Margrete Gjøe, Erik Lykke til Skoufgaards Enke. Kongens Fader har for nogen Tid siden pantsat hendes afdøde Husbonde nogle Kirkegaarde, nemlig 1 i Glesborg By og Sogn, der svarer Landgilde til Fiellerup Kirke, 1 i Nørreagger, der svarer Landgilde til Giesling⁵ Kirke, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Kuodt By og Sogn, der svare Landgilde til Nimtoft Kirke, og 1 i Skarresøe i Lisberg Herred, der svarer Landgilde til Kolding⁶ Kirke, og 2 Kronens Gaarde, den ene i Remsøe og den anden i Hammelef. Da Kongen nu har bevilget, at Jacob Seefeldt, Embedsmand

¹ Rimsø, Nørre H., Randers A.
Ø. Lisbjerg H.

⁴ 4. Dec. 1570.

² Koed, Sønderhald H.
⁵ Gesing, Sønderhald H.

³ Skarresø,
⁶ Kolind,

i Mariager Kloster, maa indløse dette Gods, befales det hende at modtage Pengene og straks overlevere Jacob Seefeldt Godset. J. T. 4, 376 b.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Rostrup. Hr. Jacob Terkelsen, Sognepræst til Søften og Fuolbye Sogne, har berettet, at han har en Annekskirkegaard i Norring i Fuolbye Sogn, hvortil der ligger et lille Stykke Skov, som Præsten altid har haft i Brug, indtil nu Christian Munk til Gieslinggaard, hvis Hustru, Fru Anne Skram, har faaet Kronens Herlighed i Kirkegaarden til Mageskifte¹, ogsaa vil tilholde sig Skoven. Hans Rostrup skal undersøge, hvad Adkomst Christian Munk og hans Hustru have paa Skoven, og hjælpe Præsten til Ret. J. T. 4, 377.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Rasmussen Udtsen i Omistrup paa Kronens Part af Korntienden af Mørke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg, 2 Ørt. Havre og 3 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 55 b.

31. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Caspar Wies maa faa hans halve Aarspension, beregnet fra Mikkelsdag 1592 til Paaske 1593, i alt 150 Dlr., skulle de tilstille Caspar Wies's Fuldmægtig disse 150 Dlr. og tage Kvittans derfor. Sj. T. 18, 258 b. K.

1. Juni (—). Forleningsbrev for Rasmus Lang, Byfoged i Helsingør, paa Kronens Part af Korntienden af Grefvinge Sogn i Ods Herred, kvit og frit, for hans Besværing. Udt. i Sj. R. 13, 329.

— Aab. Brev om, at Rasmus Rossing, i Betragtning af sin Alderdom, Skrøbelighed og lange Tjeneste, indtil videre aarlig maa faa saa megen Fetalje af Københavns Slot, som der aarlig medgaar til en Baadsmand paa Holmen, nemlig 6 $\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, 1 Krop 1 Fjerd. Nødkød, 3 $\frac{1}{2}$ Lispd. Smør, 3 $\frac{1}{2}$ Fjerd. Sild, 1 $\frac{1}{2}$ Vog 1 Fjerdepart Bergefisk, 1 $\frac{1}{2}$ Fjerd. Gryn, 1 Fjerd. Ærter, 5 Tdr. Brød og 13 Tdr. Øl. Udt. i Sj. R. 13, 329.

— Aab. Brev om, at Axel Brahe, der af Kongens Fader er bleven forlenet med Odensegaards Len for en vis aarlig Kornafgift, indtil videre maa svare 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. F. og Sm. R. 2, 63. K.

¹ 24. Marts 1579.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Steen Maltessen, Embedsmand paa Kronneborg Slot. I Kongens Faders Tid blev der antaget nogle fri Knægte, som skulde gøre Tjeneste (»opvare«) i Helsingør og paa Kronneborg, om noget hastigt skulde komme paa, og de skulde derfor være fri for al kgl. og borgerlig Tyngde, men ellers ingen Løn nyde, førend de bleve brugte. Borgemestre og Raad i Helsingør have nu klaget over, at disse Knægte bruge Købmandskab og anden borgerlig Næring til stor Skade for de Borgere, der skatte og skyldte, og de have derfor anmodet om, at det maa blive afskaffet. Steen Maltessen skal undersøge Sagen og alvorligt foreholde de fri Knægte, at de af dem, der ville bruge borgerlig Handel, Næring og Købmandskab, uden al Undskyldning skulle gøre kgl. og borgerlig Tyngde sammen med de andre Borgere og være aftakkede af deres Bestilling, medens de, der ville afholde sig fra al borgerlig Næring og Købmandskab, fremdeles maa være fri for kgl. og borgerlig Tyngde. Han skal strengt holde over, at der intet sker herimod. Sj. T. 18, 258 b.

— Miss. til Mourits Stygge. Kongen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden er skudt et stort Stykke Vildt i Kronens Enemærke i Framløf Herred under Skanderborg, og nu fortælles det, at den, der har skudt det, er i Mourits Stygges Tjeneste. Da Kongen vil lade denne Sag forfølge, saa vidt han kan gøre det med Retten, skal Mourits Stygge holde sin Dyreskytte til Stede indtil Sagens Uddrag, saa han kan komme til at svare til sine Gerninger, saafremt Mourits Stygge ikke selv vil staa til Ansvar, hvis Skytten undkommer. J. T. 4, 378.

— Miss. til Mourits Stygge og Niels Skram. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling¹ og siden Skrivelse til dem om med det første at besigte det Gods, Kongen vil udlægge Admiral Peder Munk til Mageskifte. Da Peder Munk nu har berettet, at det Gods, han vil udlægge Kronen, ikke beløber sig til nær saa meget som Kronens Gods, og har begæret, at der af Kronens Gods kun maa blive besigtet og lignet saa meget, som hans Gods beløber sig til, skulle de af Kronens Gods, som de allerede have besigtet, udlægge ham saa meget, som hans Gods beløber sig til, og give Besigtelsen beskrevet. J. T. 4, 378.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfa-

¹ 30. Marts 1592 og 27. Febr. 1593.

ring, at en Del Kirker i Skanderborg Len ere meget bygfældige og saa forarmede, at de ikke ved egen Indkomst kunne istandsættes, medens andre Kirker ere ved godt Forraad og ved god Bygning, saa de ikke saa snart behøve at hjælpes paa, skal Mandrup Parsberg undersøge enhver Kirkes Brøst og Formue, give Ordre til, at de Kirker, der ere ved Formue og god Bygning, komme de uformuende og brøstholdne Kirker til Hjælp, enhver efter sin Evne, indkræve denne Hjælp hos Kirkeværgerne og anvende den til de brøstholdne og uformuende Kirkers Istandsættelse. Hvis Kirkeværgerne ved de formuende Kirker vægre sig ved at udrede Hjælpen, skal han lade dem tiltale paa Ting og straffe som ulydige. J. T. 4, 378 b.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Søfren Islænder, Købmand paa Ferøe, om at lade Jacob Jonsen¹, Borger i Bergen, hvis Skib med Folk og Gods strandede under Ferøe sidste Høst paa Hjemreisen fra Rusland, faa det Gods, der er bjærget og endnu findes hos Kongens Undersaatter paa Ferøe, dog skal han betale tilbørlig Bjærgeløn efter Sørettens Lydelse. N. T. 2, 227 b².

6. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen befaler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Raadmænd og alle andre uhindret at lade denne Brevviser, Jacob Soldan Krumpeneme, Oculist, — der i nogle hosliggende Fyrstendømmer og Lande har ladet sig bruge i sin Kunst og hjulpet Folk, der have givet sig under hans Kur, hvorom han har stadselige Beviser, og nu har begivet sig her ind i Riget for at lade sig bruge hos Kongens Undersaatter og andre, der have ham behov — passere og bruge sin Kunst, dog skal han i alle Maader forholde sig tilbørligt og op-
 rigtigt mod Kongens Undersaatter. Sj. R. 13, 329.

— Forleningsbrev, fra sidste Paaske at regne, for Hr. Hans Bredal, Sognepræst i Kongsbacke, paa Kronens Tiende af Lyngbye Sogn i Faaraas Herred, som er 1 Td. Smør, og af Grimetom Sogn i Hiemble Herred, som er 1/2 Td. Smør, til Hjælp til hans Underhold, da han har klaget over, at han ikke kan ernære sig af den ringe Indkomst, han har af Byen. Sk. R. 2, 130.

— Miss. til Lodvig Munk. Hr. Niels Riber, Præst til

¹ Kaldes senere i Brevet Jacob Hansen.
 284 f.

² Tr.: Norske Rigsregistr. III.

Hvidbjerg og Liøngs Sogne paa Thyholm, har berettet, at han paa Sønberg Kirkes Grund har haft staaende en Vejrmølle, som for nogen Tid siden er blæst om af Storm og er falden ned, og samtidig begæret at maatte genopføre Møllen paa sin Præstegaards Grund, da det er ham noget langt fra Haanden at genopføre den paa det gamle Sted; han vil svare samme Jordskyld deraf til Hvidbjerg Kirke, som han tidligere har svaret til Sønberg Kirke. Lodvig Munk skal undersøge, om det kan være Hvidbjerg Kirke til samme Fordel, som det har været Sønberg Kirke, og erklære sig til Regeeringsraadet derom. J. T. 4, 379.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Thomes Fasti. Kronens Bønder i Rackeby i Sønder Herred paa Mors under Lund Gaard, som han er forlenet med, have berettet, at uagtet de bo en stor Mils Vej fra Gaarden og der er to Vand imellem, som man om Vinterdage ikke uden stor Livsfare kan komme over, besværes de dog meget med Pløjning og Harvning og med usædvanligt Arbejde paa Lund Mark, som Udførsel af Gødning og Tørvegravning, mere end i tidligere Lensmænds Tid; naar de ikke kunne komme med Plov og Harve, kaldes de undertiden fra deres Værneting til Birketing, ja for nogen Tid siden har han ladet dem kalde til Lund og ladet dem sætte i Fængsel, hvor de hverken have faaet Mad eller Øl, indtil en Del ere baarne ud som halvdøde Mennesker, nogle ere siden blevne slaaede og behandlede ilde, ja vare maaske blevne værre medfarne, hvis ikke andre Godtfolk af kristelig Medynk havde afvendt det. Skønt Kongen ikke lettelig kan lade sig den Mening indbilde om ham, at han ikke selv skulde betænke, at baade disse Undersaatter og andre i Lenet ere forlenede til ham, for at han skal forsvare dem, men ikke for at han skal besvære og fordærve dem med ny usædvanlige Paalæg eller anden Ubillighed, vil Kongen dog, hvis de ere behandlede saaledes af ham selv eller andre, herved have ham paamindet om, at baade han selv og hans Fuldmægtige herefter maa afholde sig fra saadant og ikke besvære Bønderne med nye Paalæg, mere end fra Arilds Tid og i tidligere Lensmænds Tid sædvanligt, saafremt Kongen ikke skal se sig foranlediget til at gribe til Midler, hvorved hans Undersaatter kunne blive tilbørligt forsvarede og han selv blive fri for saadanne usædvanlige Klager og Overløb. J. T. 4, 379 b.

7. Juni (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Helsingør have berettet, at der i Byen ligger forskellige Jorder og

Ejendomme, hvoraf der af de Borgere, der have dem i Leje og have bygget paa dem, svares aarlig Jordskyld til Kirken, Skolen, Hospitalet og Byen. Da denne Jordskyld imidlertid kun beløber sig til saare lidt, have de ansøgt om Tilladelse til at sælge disse Jorder og Ejendomme til Borgere i Byen, hver Marks Jordskyld for 10 Dlr., idet de mene, at naar disse Penge blive satte paa Rente hos formuende og vederhæftige Folk, vil det være til større Fordel for Kirken, Skolen, Hospitalet og Byen. Kongen tillader Salget til saa høj Pris som muligt og i det ringeste til 10 Dlr. for hver Mk. Jordskyld. Borgemestre og Raad skulle selv være gode for, at Jorderne og Ejendommene blive solgte alene til Fordel for Kirken, Skolen, Hospitalet og Byen, og at Pengene blive satte paa Rente hos sikre og vederhæftige Folk, saa Kirke, Skole, Hospital og By aarlig i rette Tid uden Forhindring kunne faa, hvad der med Rette tilkommer dem, saafremt Borgemestre og Raad selv og deres Arvinger ikke ville staa til Rette derfor. Sj. R. 13, 329 b.

7. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peiter Pester, der af Kongens Fader fik Tilladelse¹ til at holde Apothek i Helsingør et vist Aaremaal, hvilken Tid nu er forløben, fremdeles maa holde Apothek i Byen i N. Aar efter dette Brevs Datum, da Byen har tiltaget meget og det derfor er fornødent, at Apotheket bliver holdt ved Magt, saa Byens Indbyggere og fremmede, der komme til Byen, der kunne faa Urter og andet, der bør holdes fal paa et Apothek, til Købs. Det forbydes Borgerne i deres Kram at holde saadant Speceri fal, som bør være i et Apothek. Han skal holde Apotheket forsynet med friske og uforfalskede Urter og andet Tilbehør, sælge sine Varer til en rimelig Pris og skikke sig saaledes, at ingen Klagemaal med Billighed kunne rejses mod ham. Nogle af de højlerde ved Universitetet i København skulle aarlig føre Tilsyn med, at der paa Apotheket holdes uforfalskede og friske Varer. Det forbydes alle andre at holde Apothek eller holde Speceri og Urter fal. Sj. R. 13, 330 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales alle Kongens Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Herredsfogder og alle andre at være Hans Speigels Fuldmægtige behjælpelige med at paagribe hans Foged paa Ørtofte, der har vist sig utro mod ham og er rømt fra ham. Sk. R. 2, 130 b.

¹ 16. Juli 1581.

7. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Vor Herredsting i Skanderborg Len herefter skal holdes om Onsdagen. J. R. 5, 281. (Se CCD. II. 639).

— Miss. til Manderup Parsberg. Kirkeværgerne for Hveringe¹ Kirke i Biugholms Len have berettet, at de i de forløbne Aar have bygget meget paa Kirken og derved paa Kirkens Vegne sat sig i en Gæld paa 250 Dlr., til hvis Afbetaling de nu anmode om en Hjælp af de Kirker i Lenet, der ere ved Forraad og ikke have Bygning behov. Da der i Kongens Faders Tid er udgaaet Forordning² om, hvorledes der skal forholdes med brøstholdne Kirker, skal han drage Omsorg for, at de Kirker i Biugholms Len, der ere ved Forraad og ikke selv behøve Bygning, komme Hveringe Kirke noget til Hjælp. J. T. 4, 380 b.

— Miss. til Hendrik Belov, Bispen og Kapitlet i Viborg Domkirke. Kongen har bragt i Erfaring, at de for nogen Tid siden have været forsamlede i Viborg og forhørt Hr. Morten Hvas's og M. Jens Blockis Regnskab for Hospitalet, og at Regnskabet er indlagt i Hospitalet, men at der ingen Kvittanser, Inventarium, Restanceregistre eller anden Besked, som bør findes ved Regnskaber, forefindes eller ere fremlagte. De skulle derfor med det første samles igen, paany tage Regnskaberne for, baade Hr. Morten Hvas's og M. Jens Blockis, og derefter de senere Hospitalsforstanderes, flittig gennemse dem og, hvor der ikke findes nøjagtige Kvittanser ved Regnskaberne, kræve rigtig Besked af Arvingerne; hvis de ikke kunne faa saadan, skulle de æske den med Lov og Ret af disse og tilholde dem at gøre Regnskabet klart. Naar de saaledes have hørt Regnskaberne, det ene efter det andet, og fundet dem rigtige, skulle de give hver rigtig Kvittans. J. T. 4, 381.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kongen agter om kort Tid at begive sig over til Nørrejylland med hele Hoffet for at holde Vinterlejr dér og vil den største Del af Tiden blive liggende paa Koldinghus. Caspar Markdaner skal derfor skaffe alt hvad der behøves til Kongens Underholdning i Forraad, ligesaa Havre og Rufoder til Kongens egne Heste; endvidere skal han give Borgerne i Kolding Ordre til at forsyne sig, saa Kongens Hoftjenere og deres Folk hos dem kunne faa, hvad de behøve, for Betaling. J. T. 4, 381 b.

¹ Hvirring, Nim H. ² 6. Juni 1586.

7. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Niels Skram [Dronningborg] om at holde alt i Forraad til Prinsens Ankomst. Udt. J. T. 4, 382.

8. Juni (—). Aab. Brev om, at Jesper Kyndissen i Reersløf, Herredsfoged i Løefve Herred, der har været Herredsfoged i nogle Aar, men ingen Benaadning eller Forskaansel har haft derfor, indtil videre maa være fri for 1 Pd. Korn af den Landgilde, han svarer af sin Gaard, da han formedelst sin Tjeneste maa forsømme sin egen Næring meget. Sj. R. 13, 331 b.

— Miss. til Bønderne i Giers Herred. Da Landevejene i Giers Herred paa adskillige Steder ere meget onde, saa vejfarende Folk ikke let kunne komme frem, befales det dem efter nærmere Tilsigelse af Arildt Hvitfeldt, Rigens Kansler, eller hans Fuldmægtige straks at oprydde Linderødts og Vrams Mile, saa vejfarende Folk uden Fare og bekvemt kunne komme frem, og siden holde disse Mile og alle andre Landeveje, der gaa gennem Herredet, i Stand. De, der sidde dette Paabud overhørigt, ville blive tiltalte og straffede for Ulydighed. Sk. T. 2, 227.

— Miss. til Landsdommeren i Skaane. Denne Brevviser, Olle Hanken¹, Borger i Bremen, har berettet, at Borgemestre, Raad og Byfoged i Aarhus uden al billig Aarsag ikke alene have frataget hans Broder Carsten Hanken, der var bosat i denne By, hans Gods og Varer, som han lod indføre til Skibs i Byen, og det medens han var fraværende, men ogsaa have tilføjet ham Overvold i hans eget Hus, idet hans Laas og Gemmer ere blevne opbrudte og hans Regnskabsbøger med andet mere, som han havde i Huset, ere udtagne og bortkomne; ja efter hans Hjemkomst have de endog sat ham i Fængsel og paa hemmelig Vis mod al Ret og Billighed dømt ham fra Halsen. Paa Godtfolks Forbøn blev han vel fri for denne Dom, men har ved sin højeste Ed maattet love ikke i nogen Maade at beklage sig over, hvad der var vederfaret ham. Hans Broder, Olle Hanken, der derfor har paataget sig at udføre Broderens Sag med Retten, har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret, og Borgemestre og Raad i Bremen have flittig intercederet hos Kongen for ham. Det befales derfor Landsdommeren at meddele Olle Hanken Stævning over Borgemestre, Raad og Byfoged i Aarhus og afsige Dom i Sagen, ligesom ogsaa

¹ Kaldes senere i Brevet flere Gange: Bolle Harken.

dømme om, hvorvidt Carsten Hankens Ed og Forpligtelse har været saa lovlig og ret gjort, at Borgemestre, Raad og Byfoged dermed kunne befries for, hvad de med Urette have gjort, og om de med nogen Ret have kunnet kræve Ed og Forpligtelse af ham og dermed berøve ham hans Ret, og om de ikke, hvis han med Rette kan tiltale dem, ere pligtige at staa til Rette derfor. Han skal give sin Dom beskreven. Sk. T. 2, 228 b.

8. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Jens Giødtsen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i København, til Superintendent i Aarhus Stift efter afdøde M. Albret Hansen, da han er rettelig valgt og har aflagt Ed til Kongen paa at ville forestaa sit Embede ustraffeligt. Han skal nyde den Superintendenten tillagte Rente og Rettighed, være forpligtet til at forestaa sit Embede retteligt, have flittigt Tilsyn med, at Guds Ord prædikkes og læres rent og purt allevegne i Stiftet, at Skolerne forsynes med gode Skolemestre og at alt med Religionen gaar ordentligt til efter Ordinansen, og vise sig uforsømmelig i Visitats og anden Bestilling. Det befales alle Provster, Sognepræster, Sognedegne og andre gejstlige i Aarhus Stift at anse ham for deres Superintendent og være ham lydige paa Embeds Vegne i alle tilbørlige Sager. J. R. 5, 331.

— Aab. Brev til alle Kongens Embedsmænd og menige Adel og Ridderskab i Aarhus Stift om at staa Superintendent M. Jens Giødtsen bi i Embedssager, hvis han har deres Bistand behov, og beskærme ham mod Overvold og Uret. J. R. 5, 331 b.

— Ekspektancebrev for M. Jens Giødtsen, Superintendent i Aarhus Stift, paa det første ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke; tidligere udgivne Ekspektancebreve hermed dog uforkrænkede. J. R. 5, 281 b.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Enken¹ efter M. Hermand, forhen tysk Prædikant i Helsingør, 100 Dlr., som Kongen har foræret hende. Udt. i Sj. T. 18, 259.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Blasius Eckenberg 50 Dlr., som Kongen vil give ham for den jydsk

¹ Anne Herman Maltans.

Lovebog, han har oversat paa Tysk. Kopi (Bilag t. Rentemesterregnsk.). Udt. i Sj. T. 18, 259 b.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til samme om at betale Detlef Holck 40 Dlr., som han har købt Hø for i Lenet til Kongens Heste. Udt. i Sj. T. 18, 259 b.

— Miss. til Hack Ulfstand. Menige Sognemænd i Sandbye Sogn have berettet, at de have begyndt at bygge sig en Sognekirke, men endnu ikke helt have kunnet fuldføre Arbejdet, fordi Kirken kun har ringe Formue; de ere allerede komne i Gæld ved det Byggeri, der er udført paa Kirken, og have derfor anmodet Kongen om at skaffe dem nogen Hjælp til Kirkens Bygning. Det befales ham at undersøge Sagen og paa Kongens Vegne drage Omsorg for, at Sandbye Kirke kan faa nogen Hjælp af de formuende Kirker i Lenet, saa den kan blive sat helt i Stand. Sk. T. 2, 229 b.

— Miss. til Jørgen Friis, Hans Lindenov og Borgemestre og Raad i Viborg. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Mette Andersdatter, Enke efter Jens Andersen i Viborg, hvori hun klager over, at hendes Svogre og Børn paaføre hende forskellige Trætter angaaende Arv og Skifte efter hendes afdøde Husbonde; da hun formener, at de have faaet deres Medgift af Fællesboet, og da der endnu findes stor Gæld efter hendes Husbonde, har hun begæret at blive hjulpen til Ret. Det befales dem at indstævne Mette Andersdatter og hendes Modpart i Rette for sig, undersøge Sagen og uden Opsættelse enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem samt give Dommen beskrevet under deres Signeter. J. T. 4, 382.

10. Juni (—). Aab. Brev om, at Forbuddet¹ mod Udførsel af Havre er opgivet, fordi der nu fast allevegne skal være god Evne og Forraad paa Havre. Sj. T. 18, 259 b. (Se CCD. II. 639).

— Miss. til Landsdommerne over hele Riget om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Havre forkynde paa Landstinget og siden holde det i god Forvaring ved Landstinget. Sj. T. 18, 260.

11. Juni (—). Miss. til Peder Grubbe, Knud Urne og Morten Venstermand. Der er en langsommelig Trætte mellem Frede-

¹ 30. Sept. og 28. Okt. 1591.

rik Hobe, Embedsmand paa Aalleholm Slot, og Christoffer Guldsmed i Maribo, angaaende nogle Registre og Regnskaber og noget Gods, som Frederik Hobe, efter Christoffer Guldsmeds Mening med Urette, har frataget dennes Hustrus Søsters Husbonde, afdøde Johan Klye. Denne har tjent Frederik Hobe i nogle Aar som Foged paa hans Gaard i Skaane, og efter hans Død har Frederik Hobe frataget hans Hustru et Skrin med hans Registre og Regnskaber, taget disse ud og sendt hende Skrinet tomt tilbage; siden har Frederik Hobe ladet Regnskabet gennemse af Borgemesteren i Nykøbing og Landstingsskriveren paa Laaland, der have givet ham Bevis for, at Johan Klye skylder ham nogle Hundrede Daler, skønt Johan Klyes Hustru ikke har haft nogen paa sine Vegne ved Regnskabets Opgørelse. Derefter har Frederik Hobe frataget hende og hendes Børn en fri Bondegaard, som Johan Klye med Frederik Hobes egen Tilladelse har købt; endvidere skal Johan Klye i Henhold til Frederik Hobes Skrivelse have købt nogle Øksne til denne og borget dem hos Bønderne, og disse have nu efter Johan Klyes Død taget hendes Gods som Betaling, skønt Frederik Hobe selv har solgt Øksnene til Købmænd; nogle yderligere Besværinger kunne de se af hoslagte Supplikats. Da Christoffer Guldsmed nu som tidligere har anmodet om kgl. Befaling til nogle gode Mænd om at gennemse Regnskaber og andet og dømme retfærdigt i Sagen og det, skønt Frederik Hobe mener at have des større Ret til at tage Johan Klyes Registre, Regnskaber og Gods til sig, fordi Johan Klye har været hans Tjener, i sig selv er billigt og kristeligt at have Tilsyn med Enker og faderløse Børn, befales det dem at samles med det første, stævne begge Parter i Rette for sig med deres Registre, Regnskaber, Breve og andre Vidnesbyrd, nøje gennemse Registrene og derefter adskille dem enten i Mindelighed eller med Retten, saa ingen af Parterne yderligere skal have noget at beklage sig over til Kongen. F. og Sm. T. 2, 328.

11. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Undersaatterne paa Skagen i de næste 3 Aar maa være fri for deres aarlige Byskat og for at holde Baadsmænd og Bøsseskytter, da de have ansøgt om nogen Forskaansel i Anledning af, at de i nogle Aar have lidt stor Skade af stor Storm og Vandflod, saa Størsteparten af de fornemste Fiskere ere blevne borte med deres Baade og Fiskeredskaber og have efterladt sig mange Enker og faderløse Børn; desuden ere mange Gaarde slaaede ned af Vandfloden og

flydte i Søen med Gods og Bjærgning, en Del ere ogsaa overføgne af Sand, hvorved Undersaatterne ere blevne meget forarmede. J. R. 5, 282.

11. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestrene i Skagen i de næste 3 Aar hver maa indføre sise frit 1 Læst Rostockerøl til Hjælp til deres Underhold. Udt. i J. R. 5, 282 b.

— Aab. Brev om, at Christen Nielsen i Lille Thorlund, Jørgen Lassen i Eistrup, Jens Ibsen i Rønslund og Morten Andersen i Biørnskouf, Sandemænd i Vradts Herred, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. Udt. i J. R. 5, 282 b.

— Miss. til Niels Skram. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der var et meget ringe Inventarium af Duge, Lagener, Haandklæder og lignende Linklæder og Boskab paa Drotningborg, da Niels Skram fik det i Forlening, saa han ofte har maattet bruge sit eget, har Kongen bevilget, at han til Slottets Behov maa købe Lærred for 200 Dlr. og deraf lade lave de Linklæder og det Boskab, der mangler. Det, der bliver lavet, skal han indskrive blandt Slottets Inventarium. Endvidere skal han sørge for, at der aarlig bliver saaet baade Høfrø og Hampefrø til Slottet, hvoraf der kan laves Lærred til at holde Slottets Inventarium af Linklæder vedlige med. J. T. 4, 382 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Niels Skram, Embedsmand paa Drotningborg, har berettet, at de to Tiender¹, der efter Claus Glambeks Død bleve bevilgede² ham for Afgift, ere satte altfor højt, fordi afdøde Christoffer Skaaning, forhen Borgemester i Horsens, da han havde Tienderne i Pant, satte Bønderne Tienderne saa højt i Afgift, for at de skulde betale Fodringen. Det befales Manderup Parsberg med det allerførste at sætte Tienderne for en rimelig Afgift og give Niels Skram Brev paa dem, for at han siden kan søge Kongens Stadfæstelse derpaa. J. T. 4, 383.

— Miss. til Kiønne Qvitzov. Christoffer Bang, Borger i Odense, har berettet, at Kiønne Qvitzovs afdøde Broder, Otte Qvitzov, for en rum Tid siden, da han var i Kongens Faders Hoftjeneste, er bleven ham en Sum Penge skyldig, som han har givet ham sin Haandskrift paa, men skønt han ofte i al Venlighed har krævet Pengene hos Kiønne Qvitzov, der formentlig har faaet

¹ Lundum, Vor H., og Underup, Nim H. ² 24. Febr. 1591.

Broderens Gods, har han dog ikke kunnet udrette noget og har nu anmodet om kongelig Befordring til at faa sin Betaling. Det befales Kiønne Qvitzov at rette sig selv heri, betænke, hvad han efter sin Broders Haandskrift bør gøre, og en Gang for alle betale Christoffer Bang Pengene, saa Kongen kan blive fri for yderligere Overløb i den Sag. J. T. 4, 383 b.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Chresten Skeel, der har berettet, at der paa Aakier Slot findes meget gammelt og ubrugeligt Boskab, baade Sengklæder og andet, som ikke kan være Kongen nyttigt, om at give det til Hospitalerne i Aarhus og Horsens. Udt. i J. T. 4, 384.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Andersen i Sønder Vonsild paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Sønder Vonsild Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 4 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 55 b.

— Lignende Brev for Ofve Lunge paa Kirkens Parter af Korntienden af Sønder og Nørre Tranders Sogne, hvoraf der aarlig skal svares til Kirken af Sønder Tranders Tiende 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 Pd. Havre og af Nørre Tranders Tiende 3 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre. Udt. i Tb. S. 55 b.

— Lignende Brev for Fru Anne Munk til Logge, Jørgen Juls Enke, paa Kronens¹ Part af Korntienden af Sindbjerg Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen og 3 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Hospitalet i Vejle, hvilket Kongen har bevilget Hospitalet. Udt. i Tb. S. 55 b.

— Lignende Brev for Ifver Juel til Villestrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Rostrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 56.

14. Juni (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd, Byfogder og Toldere. Da den Fetalje, som de for nogen Tid siden fik Ordre til at fremsende til Slottets og Holmens Behov, endnu ikke er fremskommen altsammen, befales det dem at fremsende det resterende med det alleriligste. — Register over resterende Fetalje: Christofver Parsberg (Roskildeggaard) med 10 Øksne, 81 Lam og 7

¹ Tb. har ved en Fejlskrift: Kirkens.

Læster Brød; Steen Brahe (Kallundborg) med 1 Okse og $5\frac{1}{2}$ Td. Smør; Herman Jul (Draxholm) med $1\frac{1}{2}$ Læst Gryn; Knud Brahe (Aarhusgaard) med 10 Øksne; Caspar Markdaner (Koldinghus) med 19 Øksne; Frands Rantzau (Silkeborg) med 7 Øksne; Ofve Lunge (Aalborghus) med 2 Læster 2 Tdr. Kød og $2\frac{1}{2}$ Læst Smør; Hack Ulfstand (Malmøhus) med 11 Øksne; Steen Madsen (Halmsted) med 6 Læster Kød; Niels Bild (Visborg) med 40 Kroppe Nødkød, 5 Læster Smør og $\frac{1}{2}$ Læst Sælspek; Byfogden i Helsingborg med $2\frac{1}{2}$ Læst Nødkød; Byfogden i Landskrone med 6 Læster Nødkød; Tolderne i Malmø med 10 Tdr. Nødkød; Tolderen i Trelleborg med 3 Læster 4 Tdr. Nødkød og Tolderen i Halmsted med 9 Tdr. Nødkød. Sj. T. 18, 260. Orig. (til Mats Lauritsen, Tolder i Trelleborg).

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Raader og Landsaatter. Da Kongen, der i Sommer maa rejse til Flensborg i Hertugdømmet Slesvig, formedelst de Grunde, der foraarsage ham til denne Rejse, ønsker at have nogle af sine Raader og gode Mænd med sig og venter, at de ville være villige til denne Rejse, anmodes de om at rette deres Lejlighed efter at kunne følge Kongen paa denne Rejse med deres Heste og Folk. De skulle staffere baade sig selv og deres Folk med gode Klæder, skaffe sig gode og veludrustede Heste, saa de kunne være baade Kongen, deres fædrene Rige og sig selv til Ære, og møde med dem i Kolding 24. Aug. Kongen vil bekende deres underdanigste Tjeneste med Gunst og Naade. — Register: Raader: Kansler Niels Kaas og Hack Ulfstand, Rigens Marsk, hver med 13 Heste; Mandrup Parsberg og Absolon Gjõe hver med 10 Heste; Steen Brahe og Breide Rantzau hver med 9 Heste; Hendrik Belov med 8 Heste; Jørgen Rosenkrantz, Jacob Seefeldt og Hendrik Ramel hver med 7 Heste og Peder Rantzau med 4 Heste. — Landsaatter: Knud Rud med 10 Heste; Mourits Podebusk, Hans Johansen, Laurits Brockenhuus, Axel Brahe, Mogens Gjõe, Hans Lange, Ofve Lunge, Prebiørn Gyldenstjerne, Hendrik Lykke, Erik Lykke, Niels Skram, Christen Friis, Knud Brahe, Godtslef Budde, Frands Rantzau, Johan Bernekov, Caspar Markdaner og Oluf Munk Ludvigsen hver med 7 Heste; Jacob Ulfeldt Jacobsen med 5 Heste; Godske von Ahlefeld, Hermand Jul, Niels Friis, Chresten Munk, Hans Rostrup, Morten Venstermand, Peder Redtz, Albret Skeel, Erik Lunge, Mogens Jul Pallessen, Henning

Reventlov, Uldrik Sandberg og Albret Skeel Chrestensen hver med 4 Heste; Kiøn Qvitzov med 3 Heste. Sj. T. 18, 261 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hack Ulfstand. Kongen har bragt i Erfaring, at der blandt Skaane Stifts paa Lundegaard staaende Breve findes mange Genbreve af Adelen¹ paa forskelligt gejstligt Gods og paa Kirkegaarde, og han har, da han nu vil lade undersøge, om nævnte Gods og Kirkegaarde ere lagte under Kronen efter Genbrevenes Lydelse, befalet Lauge Urne, Landsdommer i Skaane, og Vilhielm Dresselberg til Huillerødt med det allerførste at begive sig til Lundegaard, udtage de adelige Genbreve paa gejstligt Gods og Kirkegaarde af Brevkisterne med Stiftets Breve og levere ham dem. Det befales ham at modtage Brevene, give Lauge Urne og Vilhielm Dresselberg underskrevet og beseglet Register og Reversal for, at han har modtaget Brevene, og lægge nævnte Register og Reversal ind i Brevkisterne. Da Kongen har givet sine Lensmænd i Skaane Ordre til at sætte Dele paa det Gods i deres Len, som de ovennævnte Genbreve lyde paa, skal han, hvis de faa Brug for eller kræve nogle Hovedbreve eller Genbreve hos ham, tilstille dem disse mod Reversal for, at de ville levere dem tilbage inden en bestemt Tid. Sk. T. 2, 230.

— Miss. til Lauge Urne og Vilhelm Dresselberg om med det allerførste at begive sig til Lundegaard, udtage de paa hoslagte Register opførte adelige Genbreve af Brevkisterne med Stiftets Breve, levere dem til Hack Ulfstand mod hans underskrevne og beseglede Register og Reversal for Modtagelsen og indlægge Register og Reversal i Brevkisterne. — Register paa de Genbreve, der skulle udtages: 1. Hustru Ingeborg Steensdatters Genbrev paa nogle Kirkegaarde til Kadløsse Kirke i Liuniids Herred (Malmø Len). 2. Jens Holgersens Genbrev paa 2 Aaledrætter ved Søndre Strand (Malmø Len). 3. Anders Nielsen paa Skotborgs² Genbrev paa 2 Kirkegaarde til Hestvede Kirke (Helsingborg Len). 4. Fru Anne Hr. Oluf Stissens Genbrev om 1 Kirkegaard i Hannelse, som ligger til Sønderløf Kirke i Giers Herred (Giers Herred). 5. Anders Nielsens Genbrev paa 1 Kirkegaard i Høgs Herred, som ligger i Kaggerup³ (Laugholms Len). 6. Oluf Jensens Genbrev paa 1 Kirke-

¹ Registranten har her og senere i Brevet det meningsløse: aldeelis; det følgende Brev viser, at der skal læses: Adelen. ² Fejlskrift for: Skotterup. ³ Ø. Karup, Høgs H.

gaard til Kaggerup Kirke (Laugholms Len). 7. Eskild Gjões Recognits paa 5 Kirkegaarde til Slimminge Kirke (Malmø Len). 8. Genbrev af Jep Nielsen, som var Forstander for Tommerup Hospital, paa 2 Kirkegaarde, den ene i Heddinge til Vandstad Kirke, den anden i Vinderup til [Jeridsta]¹ Kirke (Malmø Len). 9. Hr. Oluf Ibsens Recognits paa Biskopstienden af Skurup Sogn (Malmø Len). 10. Thor Ibsens Genbrev paa 2 Kirkegaarde i Illerødt i Linderødts Sogn, som ligge til Vrams Kirke i Giers Herred, paa 1 Gaard i [Hufverødt]², der ligger til [Hufverødts] Kirke, og paa 4 Gaarde i Hammyndehøyg, der ligge til Hammyndehøyg Kirke (Giers Herred). 11. Laurits Thorstensen i Røgles Genbrev paa 1 Gaard i Skiørpinge, som Anders Persen boede paa, hvilket Brev skal være meget ulæseligt (Helsingborg Len). 12. Genbrev af Hustru Sitsille Kiørning til Demingstorp³ paa 6 Kirkegaarde i Halland, de 3 i Rødinge i Snedstorp Sogn, 1 i Thorp i Haasløf Sogn, der ligger til Haasløf Kirke, 1 i Kaggerup og 1 i Brooholt⁴ (Laugholms Len). 13. Jon Svenskes Genbrev paa et Dragegarnsæt i Nysseaa i Halland og fri Fægang i Næs og Snedstorp Mark af Lunde Sæde (Laugholms Len). 14. Erik Jensen til Ugerups Brev paa Fløddø i Helligaa, at han havde den i Leje af Biskop Børge (Giers Herred). 15. Hr. Adtsers Recognits paa 1 Kirkegaard i Rebelberg (Helsingborg Len). 16. Knud Lauritsen til Tommerups Genbrev, givet Biskop Børie, paa 8 Kirkegaarde, først 1 Fæste i Lundetofte⁵ i Vedbye Sogn, 1 Bolig i Vedbye, 1 Bolig i Mølletofte i Liungbye Sogn, 1 i Liungby, 1 i Sande i Qvidinge Sogn og 1 i Giordtshøyg, 1 Gaard i Ørbye og 1 Gaard i Grefvie i Biere Herred (Helsingborg Len). 16. Et andet Genbrev af Knud Lauritsen paa samme 8 Kirkegaarde, hvilket han har givet M. Jørgen Skotborg. 17. Laurits Rauvels Brev og Recognits paa en Eng udenfor Varberg (Varberg Len). 18. Marquer Thomessens Genbrev paa 2 Kirkegaarde i Arie (Malmø Len). 19. Trued Axelsen til Bendtsægges Recognits paa 2 Kirkegaarde, en til Halmsted Kirke og en til Kaagerødt Kirke, under Hr. Adtsers og Sten Stensens Signet, meget ulæseligt (Helsingborg Len). 20. Trued Axelsens Genbrev paa 2 Koggerødts Kirkegaarde, den ene i Koggerødt, den anden i Bøgetofte, med det Vilkaar, at Trued Axelsen selv skal dele dem ind fra Helsingborg, da Bønderne selv lagde sig under

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Seridsta.

en Fejlskrift: Loufverødt.

³ Dømmestorp, Høgs H.

² Registranten har ved

⁴ Brødalt, Høgs H.

⁵ Lindetofte.

Helsingborg (Helsingborg Len). 21. Tord Ibsens Bekendelsesbrev paa 10 (1) Høiby Kirke- og Præstegaarde: 2 Gaarde, den ene kaldet Myren, den anden Eggerødt¹, i Knidslinge Sogn, 3 Gaarde i Svenskiøbing Sogn i Froste Herred, den ene i Østre Svenskiøbing, den anden i Bøgeløkke, den tredje i Svenskiøbing, Gaarden Sassertorp i Espinge Sogn, 1 Gaard i Vismørløf og 1 Gaard i Thegerup (Helsingborg Len). 22. Aage Knudtsens Genbrev paa 6 Kirkegaarde i Gyding Herred (Helsingborg Len). 23. Sammes Genbrev paa 6 Kirkegaarde til Høybye Kirke (Helsingborg Len). 24. Nogle Genbreve af Fru Karoline, Tage Hendriks Enke, paa 12 eller flere Kirkegaarde: 1 i Skerntofte², 1 i Jelstorp³, 1 Gaard og 1 Fæste i Blenterup i Torne Herred, 1 Gaard og 1 Fæste i Karup, 4 Kirkegaarde i Søfvitstad, 1 Præstegaard og 1 Kirkegaard i Bircke (Fers Herred). 25. Sammes Genbrev paa Præstegaardene i Arie og i Efverløf og 1 Gaard, kaldet Asmodtorp, i Heglinge Len i Gydinge Herred, der giver 1 Pd. Smør til Melby Kirke i Gyding Herred (Malmø Len). 26. Sammes Genbrev paa 2 Gaarde, en i Vestre Vemingshøyg, der svarer 2 Pd. Byg og 2 Sk. Grot til St. Petri Alter i Ysted, og 1 Kirkefæste i Ødeløf, der svarer 10 Sk. Landgilde til Kirken sammesteds (Malmø Len). 27. Fynde Jensen i Løfvidtstads Genbrev paa 6 Gaarde i Driehierg Sogn i Giers Herred (Giers Herred). 28. Niels Høgs Brev. at han har Bispetienden af Ingelstad i Forlening af Biskop Børge (Giers Herred). 29. Oluf Holgersens Recognits paa 1 Kirkegaard i Ulstrup i Ingelstadt Herred, som skylder 30 Skpr. Byg til Kirken (Malmø Len). 30. Thor Ibsens Bekendelsesbrev paa 5 Præste- og Kirkegaarde i Gydinge Herred til Hiersaas Præst (Helsingborg Len). 31. Thor Ibsens Genbrev, at han har Tienden af sine egne Tjenere i Skaane i Forlening af Biskop Børge. Sk. T. 2, 234 b. og 232⁴.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hack Ulfstand (Malmø Len), Christoffer Valkendorf (Helsingborg Len), Arrildt Hvitfeldt (Gærs Herred), Anders Thott (Laugholm Len), Jørgen Brahe (Varberg Len) og Oluf Rosensparre (Landskrone Len) om med det allerførste at undersøge, om det paa vedlagte Register opførte gejstlige Gods og Kirkegaarde i deres Len, hvorpaa Adelens Genbreve lyde, er kommet ind under Kronen, straks sætte Dele paa Godset, undersøge, hvad Adkomst Adelen, der nu har

¹ Esperød. ² Skartofte, Færs H. ³ Ilstorp, samme H. ⁴ Jvfr. Ældste dsk. Arkivregistr. IV. 296—300.

Godset i Værgø, har dertil, og vinde det tilbage til Kronen, saavidt de kunne gøre det med Lov og Ret, med Undtagelse af det Gods, hvorpaa Adelen har lovlig Adkomst eller som allerede er kommet ind under Kronen. Der¹ er givet Ordre til, at Genbrevene skulle tilstilles Hack Ulfstand, hos hvem de kunne kræve de Breve, som de faa Brug for under Sagen. Sk. T. 2, 231.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Biørn Lauritsen i Ugelrup i Varberg Len har paa egne og Medtjeneres Vegne berettet, at det af en Abbed i As Kloster er paalagt dem at give nogle Næver til Varberg Slot, og at de, da de godvilligt havde bevilliget dem, ere blevne indskrevne i Jordebogen for dem som en aarlig Ydelse. Da deres Skove forhugges og ødelægges meget derved og Næverne ikke bruges meget til Slottets Gavn, men henkastes og brændes, have de begæret herefter at blive fri for at svare dem. Det befales ham at sørge for, at de herefter blive fri for at svare Næverne, og at slette dem derfor i Jordebogen. Sk. T. 2, 235.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Bagge Griis, Slotsfoged paa Aalborghus, paa egne og menige Gaardmænds Vegne i Nibe paa Kirkens Part af Korntienden af Nibe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 56.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Bilde til Billisskouf paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Kaerte² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 146.

15. Juni (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at skaffe Borgerne i Halmsted Betaling for det, som Hertuginde af Slesvig Holsten og hendes Følge have fortæret hos dem paa Rejsen til og fra Sverrig. Udt. i Sj. T. 18, 262 b.

— Aab. Brev om, at Ifver Juel til Villestrup, der for nogen Tid siden er bleven forlenet med Kronens Parter af Korntienden af Store Arden, Vebestrup, Volsgaard³ og Rostrup Sogne i Hindsted Herred og Torup Sogn i Hellum Herred for en

¹ Denne Artikel kom ikke i Brevet til Hack Ulfstand. ² Kerte, Baag H.
³ Valsgaard.

aarlig Afgift, indtil videre maa være fri for at svare denne Afgift. J. R. 5, 282 b.

15. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Andreis von Haanen, Kongens Skovrider og Dyrevogter i Liusgaard Herred, for sin Tjeneste og i Stedet for Vindersløfgaard, som han en Tid var forlenet med, men mistede, da Landsdommer Jørgen Friis fik den i Forlening, uden Stedsmaal maa faa den Gaard i Ans i Liusgaard Herred, som Jens Jensen bor paa, og indtil videre være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tyngte af den. J. R. 5, 283.

— Miss. til M. Peder Thøgersen, Superintendent i Viborg Stift. M. Jens Lauritsen, Sognepræst til Biørnsholm, har berettet, at efter den besværlige Trætte, der har været mellem Fru Erme-gaard Gyldenstjerne, Trud Biørn til Biørnsholms Enke, og hendes Modparter, har hun i lang Tid ikke villet søge Kirken og høre hans Prædiken, og han har derfor begæret at maatte faa et andet Kald, da han hellere vil være Kaldet kvit end blive der mod hendes Villie. M. Peder skal undersøge Sagen og enten sørge for, at M. Jens Lauritsen faar et andet Sogn i Stiftet, saasart der bliver et ledigt, eller se at ordne det saaledes, at en anden Sognepræst afstaar sit Sogn til M. Jens Lauritsen og faar dennes Sogn Biørnsholm i Stedet. J. T. 4, 384. Orig. (underskrevet af N. Kaas, P. Munk, J. Rosenkrantz og H. Ulfstand) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Frandts Rantzau. For nogen Tid siden har han faaet Kongens Bevilling¹ til at annamme den gejstlige Jurisdiktion over Grønbek Sogn i Liusgaard Herred under Silkeborg Slot. Da imidlertid Landsdommer Jørgen Friis til Krastrup nu er bleven forlenet med Liusgaard Herred og den gejstlige Jurisdiktion deri og alle Kronens Parter af Sognetienderne i Herredet ere henlagte til Randers Hospital undtagen Grønbek Tiende, skal Frandts Rantzau herefter lade Jørgen Friis følge Kronens Part af Tienden af Grønbek Sogn og den gejstlige Jurisdiktion i Sognet i Overensstemmelse med hans Forleningsbrev. J. T. 4, 384 b.

— Miss. til Tyge Krabbe. Kongen, der for nogen Tid siden har forlenet ham med Kronens Gods paa Jegent, har nu ogsaa bevilget ham den gejstlige Jurisdiktion til Jegent Kirke, for at der kan føres bedre Tilsyn med Kirkens Indkomst, Tiende og Regnskab. Han skal aarlig lade Kirkens Regnskab forhøre og

¹ 29. Aug. 1591.

paase, at Kirkens Indkomst alene anvendes til Kirkens Bygning og Forbedring. J. T. 4, 385.

16. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod at drive Landkøb i Egnen om Odense. F. og Sm. R. 2, 63 b. (Tr.: CCD. II. 639 f. Vedel Simonsen, Bidrag til Odense Byes Hist. III, 1. S. 45).

— Miss. til Absolon Gjøe og Axel Brahe. Da de endnu ikke have udført den tidligere Befaling¹ til dem angaaende Trætten mellem Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyen, og Fru Mette Axelsdatter om den Kost og Tæring, som Gabriel Knudsen kræver af hende, og begge Parter nu ere her i Byen, skulle de straks indstævne dem for sig, undersøge Sagen og, inden de selv rejse her fra Byen, dømme i Sagen. F. og Sm. T. 2, 295.

— Følgebrev for Manderup Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg, til Bønderne paa 7 Gaarde i Gransløf og 1 Gaard i Haufrum i Hofvelbierre Herred, som afdøde Fru Sidtsel Oxen sidst har haft i Værge. J. R. 5, 283 b.

— Lignende Følgebrev for Hendrik Belov til 1 Bonde i Vinkel By og Sogn. Udt. i J. R. 5, 284.

— Følgebrev for Niels Skram, Embedsmand paa Dronningborg, til alle de Kronens Bønder i Medelsom Herred, med Undtagelse af 1 Gaard i Vinkel, og til alle de Kronens Bønder i Hofvelbierre Herred, med Undtagelse af 7 Gaarde i Gransløf og 1 Gaard i Haufrum, som afdøde Fru Sidtsel Oxen sidst har haft i Værge. J. R. 5, 284.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Jørgensen i Bogense paa Kirkens Part af Korntienden af Orre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 146.

17. Juni (—). Miss. til Mourits Stygge, Jørgen Friis og Hans Lindenov. Denne Brevviser, Kield Mogensen, Borger i Viborg, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Søfren Mortensen, Raadmand sammesteds, angaaende nogen Gæld, som Søfren Mortensen kræver, men som Kield Mogensen med Brev og Segl vil bevise er betalt, og angaaende et Skøde, Søfren Mortensen har faaet, og hvormed han vil tilholde sig Fjerdeparten i

¹ 3. Marts 1593.

Kield Mogensens Hustrus afdøde Faders Gaard og Jord. Da han tidligere har været i Rette for dem, men Sagen formedelst mangfoldige Opsættelser og anden Vidtløftighed endnu ikke er kommen til Ende, har han nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales dem igen at stævne Sagen for sig og enten forlige de stridende Parter eller dømme dem endeligt imellem, saa Kongen kan blive fri for alt Overløb. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 4, 385 b.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Christensen, Borger i Væ, der paa egen Bekostning har begyndt at syde Salpeter i Skaane og har indleveret det i Arkeliet ved Københavns Slot, indtil videre maa syde Salpeter i Froste og Fers Herreder. Han maa lade søge og grave efter Materie paa Kronens Grund i de nævnte Herreder og skal levere Salpeteret til Arkelimesteren paa Københavns Slot til en Pris af 14 gl. Dlr. pr. Centner lutret Salpeter. [De øvrige Bestemmelser ere de samme som i Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 2, 131.

— Miss. til Biørn Knudtsen, Landsdommer i Halland. Kongen har ladet udgaa Befaling til nogle gode Mænd angaaende en Trætte mellem Peder Smidt, Borger i Halmsted, og en Kvinde sammesteds, der af Peder Smidt er sigtet for Tyveri. Da Sten Madtsen, Befalingsmand i Halmsted Herred, der er med i Befalingen, imidlertid selv er Sagsøger, skal Biørn Knudtsen indtræde i Befalingen i Sten Madtsens Sted og i Forening med de andre deri navngivne gode Mænd undersøge Trætten, afsige Dom deri og give Dommen beskrevet. Sk. T. 2, 235 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Friis til Farskouf paa Kronens Part af Korntienden af Haldum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørt. Havre og 6 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 56.

19. Juni (—). Miss. til Claus Podebusk om at holde en af sine Skytter, der har overfaldet og skudt løs paa en af Kronens Tjenere under Tryggeveld, ved Navn Jens Nielsen, til Stede, saa man kan lade ham tiltale med Retten. Udt. i Sj. T. 18, 263.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Dr. Johan Bendz 4 Maaneders Kostpenge, der tilkomme ham for den Tid, han er bleven ved Hove efter hans endelige Afsked. Udt. i Sj. T. 18, 262 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse. Da Borgemestre og Raad i Horsens have anmodet om at faa nogen Fortæring, der er gjort hos dem af Kongens Ride- og Rustvognshæste og i andre Maader, afkortet i deres aarlige Byskat, befales det ham at undersøge, hvad Fortæring der er gjort og hvilke Beviser og Fortegnelser de have derpaa, og afkorte, hvad der findes rigtigt, i Byskatten. Sj. T. 18, 263.

— Aab. Brev om, at Hr. Sivende Hansen, Sognepræst til Glimagger Sogn i Gynge Herred, der med stor Bekostning har genopbygget sin ved Vaadeild to Gange afbrændte Præstegaard og bor paa en alfar Vej, hvorfor han ofte besøges af fremmede, i de næste 2 Aar maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af et lille Selvejerfæste lige op til Præstegaardens Jord, som han formedelst den saare ringe Avling til Præstegaarden har tilkøbt sig. Sk. R. 2, 132.

— Miss. til Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke, om, at hun maa give hendes Foged fri af Fængselet for de Dyr, han skal have skudt i Falster, dog skal hun tage en sikker Borgen af ham paa 300 Dlr. for, at han ikke vil rømme, men blive og svare til Beskyldningen. F. og Sm. T. 2, 296.

-- Aab. Brev om, at Hr. Jørgen Pedersen, Sognepræst til Idum Sogn, der er kommen storlig til Agters og i Armod ved sin Præstegaards Brand, i 1 Aar efter dette Brevs Datum maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Mierup Sogn, kvit og frit. J. R. 5, 284 b.

— Aab. Brev om, at Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, indtil videre aarlig maa svare 500 Dlr. mindre i Afgift af Klosteret end hidtil. J. R. 5, 285.

— Følgebrev for Johan Rud til Møgelkier og hans Arvinger til Grafvers Thomessen i Nebel, Jens Lauritsen i Glaptrup og Jens Søfrensen i Skiold. J. R. 5, 285 b.

— Miss. til Hendrik Belov og til Jørgen Skrams Arvinger. Denne Brevviser, Niels Jepsen, har berettet, at en Mikkøl Kaas for nogen Tid siden har slaæet en af sine Medborgere i Nykøbing, og at han derefter har sagt god for Mikkøl Kaas, at han ikke skulde undvige; dette gjorde denne dog, da Borgeren i Nykøbing, efter at have ligget nogen Tid under Bartskeer, omsider døde af Skaden, og Niels Jepsen er saa bleven tiltalt af afdøde Jørgen Skram, da Lensmand paa Hald, og har maattet udgive en Sum Penge. Da

imidlertid Mikkel Kaas nogen Tid efter er kommen tilbage, er bleven paagreben og har maattet staa sin Ret for sin Gerning og hans Gods er blevet taget til Kronen, har Niels Jepsen nu begæret at maatte faa sine udgivne Penge tilbage. Det befales Hendrik Belov at undersøge Sagen og tilbagebetale Niels Jepsen, hvad denne med nøjagtig Kvittans kan bevise er tilfaldet Kronen af Pengene (i Brevet til Jørgen Skrams Arvinger: Da Sagen forholder sig saaledes og Kongen har tilbagegivet Niels Jepsen, hvad der er tilfaldet Kronen af de udgivne Penge, beder Kongen dem ogsaa tilbagebetale ham, hvad der af Pengene er tilfaldet deres afdøde Husbonde og Broder efter hans Forleningsbrev, da det i sig selv er billigt og ret). J. T. 4, 386.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jacob Seefeldt. For nogen Tid siden fik han Ordre¹ til at tiltale Sognepræsten og Borgemestre og Raad i Hobro for det Mageskifte, som de sluttede med nu afdøde Jørgen Skram, og hvorved denne ødelagde to af Kronens Møller under Mariager Kloster. Da han har faaet Dom for, at Mageskiftet skal være magtesløst, men alligevel tiltaler dem derfor, have de ansøgt om, at deres Forseelse maa blive dem eftergivet, og at de maa blive fri for Tiltalen, hvilket Kongen herved bevilger. J. T. 4, 386 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Denne Brevviserske, Marine Pedersdatter, har berettet, at hendes afdøde Husbonde, der boede i Aalborg, ⁷formedelst stor Nød og Trang under sin Sygdom har pantsat sine Huse og sin Jord i Aalborg, og at Pouel Poppe, Borger sammesteds, siden, da de, til hvem Husene og Jorden vare pantsatte, vare døde, har tilforhandlet sig Husene og Jorden. Herved mener hun at komme til kort, da Husene og Jorden skulle være mere værd end Pantet, og har derfor anmodet Kongen om at hjælpe hende til Ret. Det befales dem at undersøge Sagen og siden hjælpe hende mod Pouel Poppe, saa der ved Dom og Ret vederfares hende hvad kristeligt og ret er. J. T. 4, 387.

— Miss. til Peder Gyldenstjerne og Kield Jul. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Jomfru Eddel Ryttersdatter, hvori hun beretter, at hun har Trætte med sin Moder² og Broder³ an-

¹ 18. Maj 1592 og 8. Febr. 1593.

² Fru Ide Munk, g. m. Oluf Rytter.

³ Anders Rytter.

gaaende Arven efter hendes afdøde Fader, der forholdes hende, og anmoder Kongen om at hjælpe hende til Lov og Ret, da hendes Broder, der er hendes rette Værge, ikke vil tage sig af hendes Sag. Det befales dem at staa hende bi, saa hun faar den Arv, der tilkommer hende efter hendes Fader. J. T. 4, 387 b.

20. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen samtykker i, at Fru Ingeborg Skeel til Vorgaard, Otte Banners Enke, godvillig har afstaaet til Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, 2 Kronens Bol, det ene i Moestrup¹, det andet i Graarup, under Segelstrup Gaard, som Kongens Fader har forlenet hende med, mod igen paa Kronens Vegne at faa 2 Ofve Lunge tilhørende Bol i Børglum Herred, det ene i Rackeby By og Sogn, det andet i Gaarestrup By i Hiøring Sogn, med derpaa byggede Gadehuse og Boliger, hvilke 2 Bol hun maa bruge lige saa frit som dem, hun afstaar, indtil Kongen træffer anden Overenskomst med Ofve Lunge. J. R. 5, 285 b.²

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, bevilger, at denne indtil videre maa faa 2 under Segelstrup Gaard hørende Bol i Mosberg Sogn i Huorns Herred, det ene i Moestrup, det andet i Graarup, med de paa Bolenes Grund byggede Gadehuse og andre Boliger i Stedet for 2 ham tilhørende Bol i Børglum Herred, det ene i Rackeby By og Sogn, det andet i Gaarestrup i Hiøring Sogn, med de paa Bolenes Grund byggede Gadehuse og andre Boliger, da Fru Ingeborg Skeel, der har Segelstrup Gaard i Forlening, selv godvillig er gaaet ind derpaa. J. R. 5, 287 b.

21. Juni (—). Kgl. Lejde for Eyller Krausse til Egholm fra Mikkelsdag til Paaske 1594. Udt. i Sj. R. 13, 332³.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aalborg om at optage en Bøsseskytte, ved Navn Bertel Chrestensen, i Hospitalet, hvis der er og ellers saa snart der bliver en Plads ledig, og hvis han findes at være ret Hospitalslem, og siden give ham Klæder og Føde ligesom andre Hospitalslemmer. Udt. i J. T. 4, 388.

¹ Maastrup, Børglum H. ² Derefter er indført et aabent Brev af samme Dato, hvorved Ofve Lunge udlægger de 2 Bol i Rackeby og Gaarestrup til Segelstrup i Stedet for de to Bol i Moestrup og Graarup og forpligter sig til, saafremt Kongen ikke senere vil bevilge ham de 2 sidstnævnte Bol til Mageskifte, da godvillig igen afstaa disse mod at faa Bolene i Rackeby og Gaarestrup tilbage. J. R. 5, 286 b. ³ Derefter er i Udt. indført Peder Brahe til Krogholms Lejde for samme Tid.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Gyldenstjerne. Denne Brevviserske Catharina, Johan Pouelsens Hustru, har berettet, at hendes Husbonde godvillig har sagt god for Jacob Rostrup for en Sum Penge i England og desuden forstrakt ham med nogle Penge, hvilke Penge Jacob Rostrup paa adelig Ære og Love har forpligtet sig til at betale til en bestemt Termin; det er dog ikke sket, saa Johan Pouelsen til sin store Skade har maattet laane Penge og betale dem i England; desuden er Catharina efter hendes Mands Bortrejse fra England bleven arresteret for Pengene til stor Skade for dem, og hun har derfor nu begæret, at hun maa blive hjulpen til Ret og til sin Betaling. Det befales ham at sørge for, at Jacob Rostrup betaler Johan Pouelsen eller hans Hustru nævnte Sum Penge og hvad hun ellers med Rette kan have at fordre hos ham, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 388.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Carl Bryske paa Kirkens Part af Korntienden af Skåmbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 18 Pd. Byg og 4 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 146 b.

22. Juni (—). Miss. til Lauge Beck. Christofver Jensen, Borgemester i Ringsted, har berettet, at han og flere andre Borgere i Byen have noget af Klosterets Jord i Brug mod at svare aarlig Landgilde deraf til Klosteret. Da hans Landgilde blev forhøjet i afdøde M. Ifver Bertelsens Tid og de andre Borgere for nogen Tid siden, i Kongens Faders Tid, have faaet deres Landgilde nedsat, har han anmodet om, at hans Landgilde ogsaa maa blive nedsat med det, som den er bleven forhøjet med over Billighed. Lauge Beck skal undersøge Sagen, nedsætte Landgilden saa meget, som den er forhøjet over Billighed, og som han kan finde rimeligt efter Kongens Faders Brev, og lade det forandre i Jordebogen. Sj. T. 18, 263.

— Miss. til Falk Gjøe og Niels Bild. Da Kong Sigismundus af Polen, der med det første vil rejse fra Polen til Sverrig til Skibs og paa denne Rejse kan formodes at komme der under Landet [Bornholm og Gulland], ved Sendebud har anmodet om at maatte faa venlig Befordring der, befales det dem, hvis Kong Sigismundus kommer enten til nogen af Købstæderne ved Søsiden eller til Landsbyerne og bliver til Sinds at tøve der nogen Tid, da at sørge for Losering og hvad andet, som maatte behøves til Kongens Underholdning. Ligeledes skulle de, hvis Kon-

gen til sine Skibe behøver Øksne, Faar, Lam eller andet, enten til sit eget Behov eller til sit Følge, og det er dem muligt at faa det paa Landet, uden Forsømmelse skaffe Kongen det uden Betaling og føre det til Udgift i Regnskabet, saa Kongen ikke skal komme til at lide Mangel eller blive sinket i sin Rejse. Sk. T. 2, 236.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Gyldenstjerne om at lade al Tiltale falde mod Mogens Tygesen og Niels Jørgensen, Kirkeværger for Ifvetofte Kirke i Villandts Herred, for de 8 Skpr. Byg, der fra Arilds Tid have været svaret af en Gaard paa Ifvø til Ifvetofte Kirke, da Gaarden er tilskiftet Henrik Ramel. Sk. T. 2, 279 b.

— Forleningsbrev paa 2 Aar for Peder Jørgensen, Borgemester i Bogense, paa Kronens Part af Korntienden af [Søndersøe]¹ Sogn, uden Afgift. Udt. i F. og Sm. R. 2, 64.

— Forleningsbrev for Hr. Niels Philipsen, der har klaget over, at han kun har en meget ringe Underholdning, og at 3 Byer i Sognet ere helt ødelagte af Sand, paa Kronens Part af Korntienden af Alsøe² Sogn, kvit og frit, til hans Underholdning. J. R. 5, 288.

— Miss. til M. Peder Thøgersen, Biskop i Viborg Stift, om som nærmest boende Superintendent at begive sig til Aarhus og i Menighedens Nærværelse ordinere M. Jens Giødsen til Superintendent. J. T. 4, 388 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfruerne Helvig og Kistinne Ulfeldt til Østergaard paa Kirkens Part af Korntienden af Malling Sogn i Ning Herred, hvoraf der aarlig skal svares 14 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 56.

23. Juni (—). Forleningsbrev for Hr. Christoffer, Sognepræst til Semmerbølle Sogn paa Langeland, paa Afgiften af Kronens Part af Tienden af Semmerbølle Sogn. Udt. i F. og Sm. R. 2, 131.

— Forleningsbrev for Knudt Raali paa Kroen ved Skanderborg Slot, som Urban Noll før ham har haft den [lige lydende med Forleningsbrevet af 26. Maj 1584 for Christoffer Jensen]. J. R. 5, 288 b.

— Aab. Brev om, at Rødding Herredsting i Salling

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Søndersøe.

² Aal, V. Horne H.

igen maa lægges paa sit gamle Arilds Sted. J. R. 5, 290. (Se CCD. II. 640 f.).

23. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Jensen Lundum, Prædikant i Almindeligt Hospital i Aarhus, maa blive boende i Aarhus og være fri for Skat, Hold, Vagt og anden kgl. og borgerlig Tyngde, saalænge han er Prædikant i Hospitalet, dog maa han saa i den Tid ikke bruge nogen borgerlig Næring til Forprang for Borgerne i Aarhus. Udt. i J. R. 5, 290 b.

— Skøvlingsbrev for Ludvig Munk, Embedsmand paa Ørum, over Søfren Haarboe, som han har ladet forfølge for Tyveri og ogsaa faaet endelig Dom over paa hans Hals paa Herredsting og Landsting, men som alligevel opholder sig i Lenet hos sine Venner, daglig driver stor Modvillighed og Skelmeri og truer og undsiger Folk med Ildebrand og andet. Ludvig Munk maa ved sine Tjenere og Fuldmægtige lade Søfren Haarboe paagribe, hvor han kan faa fat i ham, og lade ham staa sin Ret efter Loven. Det forbydes alle at hindre ham heri eller at huse, hæle eller forsvare Søfren Haarboe. J. R. 5, 291.

— Forleningsbrev for Erik Lykke, Embedsmand paa Skivehus, paa Gaarden Røgdrup og Halvparten af Røgdrup Mølle i Hensted Herred, uden Afgift. J. R. 5, 291 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Han har efter Kongens Befaling tiltalt Embedsmand paa Silkeborg Frants Rantzau Foged Hendrik Lyneborg, der paa Gierne Herredsting, efterat Tinget er blevet sat, har skudt til en Bonde paa Tinget og gjort Tingfred, saa Retten derved er bleven forhindret. Kongen har dog nu ladet al Tiltale mod Hendrik Lyneborg falde, hvorfor Mandrup Parsberg skal standse Forfølgningen. J. T. 4, 389.

— Miss. til Frants Rantzau. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori Jomfru Helvig Kaas Mogensdatter til Løngsgaard klager over, at nogle Bønder pludselig have overfaldet hende og hendes Folk i Marken, da hun vilde lade indhegne og med Rækker og Pæle omsætte en Skov og et Enemærke, der arvelig var tilfalden hende og hendes Søskende efter deres Forældre, og hvori ingen anden har nogen Del. Frants Rantzau skal undersøge Sagen og lade Bønderne tiltale med Retten, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 4, 389 b.

— Miss. til Casper Markdaner. Peder Bøgvadt, Borger i Kolding, har berettet, at han har været Jens Poulsen, for-

hen Tolder i Kolding, en Sum Penge skyldig og derfor sat ham sin Gaard til Underpant; efter Jens Pouelsens Død har det vist sig, at hans Gæld er opført med 150 Dlr. mere, end han formener at være skyldig, og i Henhold til Kongens Befaling¹ tillaales han nu af Casper Markdaner for hele Summen. Casper Markdaner skal undersøge, hvilke Beviser de have mod hinanden, og hvad Peder Bøgvadt med Rette er skyldig, saa han kan vide, hvad han med Rette kan kræve hos denne, og med det første indkræve det. J. T. 4, 390.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Kruse, Christian Lange, Caspar Markdaner, Superintendenten, Prælater, Kanniker og menige Kapitel i Ribe Domkirke. Der har været en langvarig og besværlig Trætte mellem Albert Friis, Embedsmand paa Ribberhus, og Hr. Søfren Trogelsen, Sognepræst paa Fanøe, angaaende et Brev, som Hr. Søfren efter Albert Friis's Formening ikke har holdt, som det burde sig; paa Viborg Landsting er Hr. Søfren ogsaa bleven tilfunden ikke at have holdt Brevet, som det burde sig, og Kapitlet i Ribe har dømt ham til at afstaa sit Kald, men alligevel har han uden Superintendentens Tilladelse og uanset, at han har været i Dele, gjort Tjeneste i Fanøe Kirke med Sakramenternes Uddelelse, Prædiken og i andre Maader, hvori Albert Friis mener, at han har gjort Uret. For at begge Parter en Gang for alle kunne komme til Ende med denne Trætte, gives der dem herved Fuldmagt til med det allerførste at samles i Ribe, stævne Albert Friis og Hr. Søfren for sig, undersøge hele Trætten og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. J. T. 4, 390.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Christentse Viffert, Hendrik Bilde til Mogenstrups Enke, paa følgende Kronens Havretiender og Kirkens Korntiender: Sleminge Tiende i Vemmindhøgs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Tdr. Havre til Kronen og 1½ Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken; Ørsiøe Tiende, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Havre til Kronen og 3 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 14 Tdr. Havre til Kirken, Sønder Villie Tiende, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Havre til Kronen og 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken, Snersted² Tiende i Lindvidts Herred, hvoraf

¹ 4. Maj 1593. ² Snarestad, Ljunits H.

der aarlig skal svares 5 Tdr. Havre til Kronen og $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken, Kierstrup Kirketiende i Oxie Herred, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken, Ingelsted Kirketiende, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, og $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken, Grefve Kirketiende, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 187.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Steen Maltessen om, at Kongen har eftergivet Mattes von Brunsvig, Møller i Dronningens Mølle under Kroneborg, de 2 Læster Mel, han resterer med, og Mølleren i Esseroms Mølle 4 Pd. Mel, hvorfor han skal lade dem være utiltalt derfor. Udt. i Sj. T. 18, 263 b.

24. Juni (—). Aab. Brev om, at Mathias von Brunsvich, Møller i Dronningens Mølle ved Kronneboerg, indtil videre maa nøjes med aarlig at svare 3 Læster Mel i Afgift i Stedet for 4 Læster. Udt. i Sj. R. 13, 332.

— Aab. Brev om, at Klejnsmed i Helsingør Henrik Dreyers Enke og Arvinger maa sælge til hvem, de ville, den Grund med paaførte Bygninger i Helsingør, som Kongens Fader gav¹ Henrik Dreyer, dog med det Forbehold, at hvis Grunden og de Bygninger, der opførtes derpaa, nogensinde skulde sælges, skulde de først tilbydes Kronen. Henrik Dreyers Enke har nu tilbudt Kongen Grund og Bygninger, men Kongen er ikke til Sinds at købe dem. Sj. R. 13, 333.

— Miss. til Envold Kruse. Kongen har eftergivet Fru Anne Gyldenstjerne, Corfits Vifferts Enke, 500 Dlr. af den Restance, hun skylder paa sin Mands Regnskab af Malmøhus Len. Han skal afkorte dem i Restancen og, naar hun har betalt, hvad hun derudover skylder, give hende Kvittansiarum. Sj. T. 18, 264.

— Lignende Miss. til samme om, at Kongen har eftergivet Fru Chrestentse Viffert, Hendrik Bildes Enke, 350 Dlr. af den Restance, hun skylder af hendes Mands Afgift af Vinstrup. Udt. i Sj. T. 18, 264.

— Aab. Brev om, at Truedt Axelsen efter Begæring af menige Bønder, som bo under Hallandsaas, maa lade udgrave Steensaa, der er forstøvet meget af Sand og gaar op paa deres

¹ 24. Marts 1576.

Enge, hvorved det omliggende Gods med Tiden vil blive helt ødelagt. Udt. i Sk. R. 2, 133.

24. Juni (Kbhvn.). Kvittans til Niels Friis til Hesselagger paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af den visse og uvisse Rente af Nykøbing Len fra 1. Maj 1586, da han overtog Lenet efter Henning Gjøe, til 1. Maj 1588, da han overleverede det til Dronning Sophia, for Stiftets Indkomst og for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter samt for den Told, Sise og anden Kronens Rettighed, som han har ladet oppebære af Havnefogderne i Lenet. Ligeledes har han gjort Regnskab for Told, Sise og Vrag, som han har oppebaaret af Havnefogderne i Lenet, hvilket tilkommer Kongen alene, og for Udgifterne ved de Byggearbejder, Kongen har ladet foretage paa Dronning Sophias Livgedingshus Nykøbing, alt fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1592, da han overleverede Slot og Len med klart Inventarium til Friderik Hubbe, som Dronning Sophia har forlenet med Lenet. For den af ham i samme Tid oppebaarne visse og uvisse Indkomst af Lenet og Stiftet har han gjort Kongens Moder særskilt Regnskab. Han blev ikke Kronen noget skyldig. F. og Sm. R. 2, 131.

— Forleningsbrev for Manderup Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg. paa 7 Kronens Gaarde i Gransløf By og Sogn og 1 Gaard i Haufrum i Hofvelbiereg Herred, som afdøde Fru Sidsel Oxen sidst havde i Værge, for en aarlig Afgift af 80 gl. Dlr. J. R. 5, 292.

— Oprejsningsbrev for Ludvig Munk til paany at lade forfølge en Sag mod en Kvinde i Thye, der havde ombragt 2 Børn, hvilken Gerning hendes Slægt havde fordulgt. Udt. i J. R. 5, 292 b.

25. Juni (—). Aab. Brev om, at Kieldt Baad, der af Kongens Fader er antaget¹ som Skibshøvedsmand med en aarlig Løn af 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, men har klaget over ikke at kunne komme ud af det med denne Besolding, herefter skal have 250 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Naar han løber ud med Kongens Skibe, skal han paa dem have fri Underholdning til sig selv og sine Folk. Sj. R. 13, 332.

— Aab. Brev om, at Grev Ernst von Mansfeldt, »vor

¹ 11. Marts 1582.

Raad«, for denne ene Gang ved sin Fuldmægtig maa lade købe 20 Stykker ungt Fæ, 16 Heste og 20 Faar her i Riget og toldfrit udføre dem. Sj. R. 13, 332 b.

25. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jøergen Hansen, Byfoged i Slangerup, maa være fri for al kgl. og borgerlig Tyngde, saalænge han er Byfoged. Udt. i Sj. R. 13, 333 b.

— Følgebrev for Christoffer Parsberg til Kronens Bønder i Sengeløes, Kallerup, Bollersbrøndt, Kragehaufve, Taastrup, Valdtbye og Ishøve i Lille Herred og i Hundige i Tunne Herred, der tidligere have ligget til Københavns Slot, at de herefter skulle svare ham til Roskildegård. Udt. i Sj. R. 13, 334.

— Aab. Brev om, at Kirkeværgerne til Ifvetofte Kirke og Sognepræsten sammesteds herefter maa oppebære, med Halvdelen hver, Landgilden af 1 Krongaard i Sønder Opmading¹ By og Sogn i Villandts Herred, som er 1 Pd. Smør, 5 Skpr. Rug og 7 Skpr. Byg, i Stedet for en Gaard paa Iføe, som fra Arilds Tid har ligget til Ifvetofte Kirke og Præstegaard og svaret 8 Skpr. Byg til hver, men af Kong Frederik II er tilskødet Hofraad Hendrik Ramel til Beckeskouf. Sk. R. 2, 133.

— Aab. Brev om, at Niels Jacobsen, der en Tid har været Skriver paa Skanderborg Slot og nu har fæstet Kronens Gaard Nyegaard i Dofver Sogn, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden Tyngde af Gaarden; han maa ikke befatte sig med den tilliggende Skov, uden hvad han kan have fornødent til sin Fædrift og nødtørftig Ildebrændsel. J. R. 5, 293.

— Oprejsningsbrev for Ofve Lunge til paany at følge en Drabssag om Anders Kierull i Katterup², der blev slaæet ihjel i Sundbye af Clemendt Ransen i Vraa, hvilken Sag formedelst noget Forfald er bleven fortiet. Udt. i J. R. 5, 293.

— Miss. til Albert Friis, Superintendenten og Kapitlet i Ribe. Indlagt sendes dem en Supplikats fra M. Rasmus Heidtmann, Ærkedegn i Ribe Domkirke, hvori han klager over, at nogen Rente, som fra Arilds Tid har været udgivet til det Prælatur i Ribe Domkirke, som han er forlenet med, er bleven forkortet, fordi to Kapellaner til Brøns og Emmerløf Kirker, der altid aarlig

¹ Oppmanna. ² Kettrup, Hvetbo H. (?).

have givet noget Tiendekorn til ham og hans Formænd, nu for kort Tid siden ikke have villet give ham mere end Halvparten af det, som fra Arilds Tid har været givet. Der gives dem herved Fuldmagt til i Fællesskab at undersøge Sagen mellem M. Rasmus og de to Kapellaner, stævne begge Parter for sig og ordne det saaledes, at Kapellanerne lade sig nøje med deres tilbørlige Underholdning og svare til Prælaturet, hvad der fra Arilds Tid er givet dertil og hører dertil med Rette. J. T. 4, 391.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da M. Hans Kirchman har tilbudt at sælge Kronen den Gaard, han har bygget i Helsingør, for 500 Dlr. og saa meget engelst Klæde, som gaar med til en Kaabe til hans Hustru, hvilket Tilbud Kongen har modtaget, skulle de, naar Steen Maltessen, Embedsmand paa Kroneborg, har faaet nøjagtigt Skøde af Hans Kirchman paa Gaarden og dens tilliggende Ejendom, en Gang inden Mikkelsdag betale Hans Kirchman de 500 Dlr. og det ovennævnte Engelst og tage Kvittans af ham derfor. Sj. T. 18, 264.

26. Juni (—). Miss. til Steen Maltessen om at tage nøjagtigt Skøde paa Gaarden paa Tinge af Hans Kirchman og modtage Gaarden og de Ejendomsbreve, Hans Kirchman har derpaa. Udt. i Sj. T. 18, 264 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre om med det allerførste at lade det meget bygfældige Fangetaarn paa Landskrone Slot istandsætte saaledes, at Fangerne, der skulle sættes deri, kunne være tilbørligt forvarede der, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 2, 236 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da Rasmus Skriver, forhen Borgemester i Svendborg, er bleven Kronen en Sum Penge skyldig, har Laurits Brockenhuus paa Kronens Vegne taget hans Gaard, Ejendom og rørlige Gods. Nu har imidlertid Mourits Podebusk til Kiørup berettet, at Rasmus Skriver ogsaa skylder ham en anselig Sum Penge og derfor har pantsat ham sin Gaard, og Kongen har desuden erfaret, at Rasmus Skriver tillige skylder en Hob til Almindeligt Hospital i Odense. For at alle Parter kan ske Skel og Ret, skal Laurits Brockenhuus undersøge, hvor meget Rasmus Skriver skylder enhver efter nøjagtigt Brev og Bevis, lade Gaarden og Godset taksere og derefter gøre den Forordning, at den ene saa vel som den anden kan faa noget for sit Tilgodehavende. F. og Sm. T. 2, 297. K.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Gyldenstjerne og Anders Dresselberg. Borgemestre, Raad og menige Almue i Ringkøbing have berettet, at de have foretaget nogen Bygning paa deres Sognekirke, da det gjordes storlig fornødent, og de have, da Bygningen ikke kan fuldendes ved Kirkens egen Indkomst, begæret at faa nogen Hjælp dertil. Peder Gyldenstjerne og Anders Dresselberg skulle sørge for, at de omliggende Kirker i Herredet, der have Formue og ikke saa snart behøve Bygning, komme Ringkøbing Kirke til Hjælp med noget af deres Indkomst, saa Bygningen med det første kan blive fuldendt. J. T. 4, 391 b.

— Aab. Befaling til Hans Lange til Breining, Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Tygge Krabbe til Bustrup og Kield Juel til Stubbergaard. Da en stor Del af Kronens Gods i Thy under Ørum Slot er ødelagt af Sand og den til dem tidligere udgaaede Befaling¹ om at besigte det endnu ikke er bleven udført, befales det dem med det allerførste at begive sig til Thy og nøje undersøge Godsets Tilstand, hvad der er ødelagt af Sand og hvorledes det er ødelagt; dernæst skulle de taksere de Sogne, der ere ødelagte af Sand, for en rimelig Afgift til Kronen, give alt beskrevet under deres Segl og indsende en Genpart til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare alle Omstændigheder. Hvis nogen formedelst lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden al Forhaling udføre Befalingen. J. T. 4, 391 b.

— Miss. til Lodvig Munk til Qvistrup. Kongen har nogle Gange skrevet til ham, at da han for nogle Aar resterede med Regnskab for Stiftets Indkomst i Ørum Len og med nogen Afgift af Lenet, skulde han straks fremsende sin Skriver for at forklare Regnskabet og betale, hvad han bliver skyldig, hvilket beløber sig til en stor Sum. Kongen erfarer dog nu, at disse Breve ingen synderlig Frugt have baaret, idet Lodvig Munk, efter at have betalt en ringe Sum paa Rentekammeret, uden videre Afsked og uden Regnskabsforklaring og tilbørlig Betaling af Restancen har begivet sig fra København, hvilket har forundret Kongen ikke saa lidt. Det befales ham derfor nu straks at sende sin Skriver her til Rentekammeret for at forklare det resterende Regnskab og inden førstkommende Mikeldsdag at betale alt, hvad han bliver skyldig saavel af

¹ 24. Marts 1592.

Stiftets Indkomst som af Afgiften af Ørum Len; sker det ikke, maa han være betænkt paa straks at afstaa Ørum Len, da Kongen har besluttet saa at forlene det til en anden, som aarlig vil betale Kronen dens Rettighed deraf. J. T. 4, 393 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ludvig Munk til Qvistrup om, at alle Kronens Bønder i Refs og Hillersløf Herreder, selv om de ere bortforleuede til andre, ere pligtige til at paatage sig Ombud som Herredsfoged, Skriver, Sandemand eller Nævning. J. T. 4, 394. (Tr.: CCD. II. 641).

— Miss. til Hans Lindenov og Kapitlet i Viborg. Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, har berettet, at der i Viborg Kapitel er indsat nogle Kister, hvori der efter hans Formening findes nogle Breve vedrørende Hald Slot og dets tilliggende Gods. Da det er at befrygte, at disse Breve med Tiden skulle blive ødelagte af Mul og Skimmel, befales det dem at optage Kisterne, registrere de deri værende Breve, levere Hendrik Belov de Breve, der vedrøre Hald Slot og dets tilliggende Gods, ledsaget af et klart Register, tage Reversal af ham derfor, indlægge denne i Brevkisten og til Kancelliet indsende Register dels over alle de Breve, de registrere, dels over de Breve, de levere Hendrik Belov. J. T. 4, 392 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Kongen har bragt i Erfaring, at naar der bliver indført noget Tyskøl til Hobro, føres det igen bort derfra af Købmænd og Borgere fra Viborg og andre Steder, og kun sjælden gives der Sise deraf, idet de fleste have Sedler, som de foregive at have faaet af Adelige, for, at disse have bestilt Øllet hos dem, og andre, der ikke have saadanne Sedler, give alene Tolderen Bevis for, at de have faaet saa mange Læster eller Tønder Tyskøl, og inden Aar og Dag eller naar de kunne det, levere de Tolderen lignende Sedler, som de foregive, at Adelsfolk have udgivet. Da det heraf kan befrygtes, at Størstedelen af det Øl, som indføres til Hobro, bliver uforsiset, og at Adelen alligevel faar den mindste Part deraf, befales det ham at føre alvorligt Tilsyn hermed og give Ordre til, at naar nogen paa en Adeligs Vegne vil udtage Tyskøl hos Tolderen og have det sise frit, skal han straks, naar han tager Øllet, levere Tolderen Seddel, egenhændig underskrevet og beseglet af den Adelige eller den anden til Sise frihed berettigede Person, paa hvis Vegne Øllet udtages. I andre Tilfælde maa Tolderen ikke tilstede, at der føres

Tyskøl uforsiset fra Byen, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor, hvilket Hendrik Belov skal foreholde Tolderen. J. T. 4, 392 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner om i Koldinghus Lens Skove at lade fange 4 eller 5 Stykker Daavildt og levere Hendrik Belovs Fuldmægtig dem levende. Udt. i J. T. 4, 394 b.

27. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Assens. Denne Brevviser, Hendrich Mehl i Elmehorn i Grevskabet Schawenborg, har ved en Intercessionsskrivelse fra Grev Adolf af Schawenborg ladet tilkendegive, at en af deres Medborgere, Sander Mehl, i nogle Aar har forhandlet Gods og Varer for ham her i Riget, men endnu ikke gjort ham Regnskab for det, han har solgt, ja han forlyster sig endog med at indkræve Penge hos Kongens Undersaatter for de Varer, han har solgt for Hendrich Mehl, og bruger dem til sin egen Nytte. Endvidere har Hendrich Mehl for et Aar siden sagt god for Sander Mehl til en Købmand i Hamborg for noget engelsk Klæde, Sander Mehl har faaet, men skønt Sander Mehl havde lovet at ville stille Hendrich Mehl tilfreds for denne Borgen, inden han drog fra Byen, er han dog draget fra Byen og har hverken givet Hendrich Mehl nogen Forvaring for Løftet, ej heller siden fremsendt Penge til Betaling af Klædet. Da Sander Mehl saaledes ikke vil gøre Regnskab med ham og ej heller betale ham, har Hendrich Mehl begæret at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales dem derfor at tilholde Sander Mehl, at han uden al Forhaling retter sig efter at gøre Regnskab med Hendrich Mehl for det af dennes Gods, som han har forhandlet her i Riget og andensteds, og derefter betale Hendrich Mehl, hvad han med Rette findes at være denne skyldig, saa Hendrich Mehl uden vidtløftig Trætte og Rettergang en Gang for alle kan komme til det, som han med Rette kan kræve hos Sander Mehl efter nøjagtigt Register, Regnskab, Breve og Reviser. F. og Sm. T. 2, 298.

— Følgebrev for Steen Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, til 7 Bønder i Nøresø i Broust Sogn, 1 i Broust og 1 i Vestergaard i Han Herred, hvilke afdøde Erik Lykke til Skoufgaard sidst havde i Værge. J. R. 5, 293 b. Jvfr. 31. Aug.

28. Juni (—). Kvittans til Morten Venstermand til Søeholdt paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg Len og Fauverholms Ladegaard fra 24. Juni 1589, da

han overtog Lenet, til 11. Juni 1592, da han blev det kvit, og for det af Jochim Leist modtagne og til Jacob Trolle overleverede Inventarium. Sj. R. 13, 333 b.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Admiral Peder Munk. Da Kongen paa Forbøn af sin Svoger, Kong Jacob VI af Skotland, har bevilget at tilbagegive disse Brevvisere, Skotterne Hans Mestertam og Valter Villumsen, det skotske Skib, der for nogen Tid siden blev antaget for et Fribytterskib, skal han, naar Skibet, der nu er udløbet i Søen, kommer hjem, overlevere det til Skotterne. Sj. T. 18, 265.

— Miss. til Envold Kruse. For omtrent 16 Aar siden har Kongens Fader ladet annamme noget Gods paa Falster, der tilhørte Fru Liitsebets Friis, Jacob Hvitfeldts Enke, og først for omtrent 2 Aar siden¹ har hun faaet Vederlag derfor. Da hun i den Mellemtid ikke har faaet nogen Oppebørsel af Godset, har hun nu anmodet om at faa den Landgilde, som Kronen i den Tid har oppebaaret af Godset; han skal undersøge Sagen og, hvis hun har rigtig Besked derpaa, sørge for, at hun straks med det første faar det, hun har mistet, af Vordingborg Slot, enten i Korn eller Penge. Sj. T. 18, 265.

— Skøde til Jacop Tofarn, Løjtnant paa Visborg Slot, og hans Arvinger paa den Kronens Gaard i Visby, som han nu selv bor paa. Sk. R. 2, 133 b.

— Aab. Brev om Gentagelse af forskellige Paabud vedkommende Bornholm. Sk. R. 2, 134. (Tr.: CCD. II. 642 ff. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 516 ff. (med Dato 30. Juni 1593)).

— Miss. til Falk Gjøe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Undersaatterne paa Bornholm, hvori de anmode om at blive fritagne for den Told, som de indtil denne Dag skulde have svaret af nogle Heste, Hopper og andet Fæ, som de i de foregaaende dyre Aaringer have udført for at skaffe sig Brød og Mel til deres Underholdning og Huses Behov, og som nu Kongens Tolder paa Bornholm tiltaler dem for. Han skal nøje undersøge, hvem der har udført noget og hvor meget Tolden deraf kan beløbe sig til, og tilskrive Regeringsraadet udførlig Besked om Sagen, for

¹ 25. Nov. 1591.

at det derefter kan forordne, hvad ret og billigt kan være. Sk. T. 2, 237.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne og Vilhelm Dreselberg. Kongen har nu ladet udgaa Befaling til dem og flere andre gode Mænd om at dømme i en Trætte mellem Fru Lehene Thott til Viidskiøfle, Henrik Brahes Enke, og Henrik Ramel til Beckeskouf, Hofraad, paa Kronens Vegne om et Markeskel, der for nogen Tid siden er svoret mellem Hiortholm og Olsrødt¹, og om en Eng inden Markeskallet, som Kronens Tjenere i Olsrødt i 50 Aar eller mere have haft i Brug, medens Fru Lehene Thott mener, at Engen bør følge hende til hendes Gaard Hiortholm i Henhold til en Lavhævd, hun har derpaa, uanset at Engen aldrig skal have fulgt denne Lavhævd. Det befales dem at møde, naar Befalingen skal fuldføres, og siden paadømme alle Stridighederne sammen med de andre i Befalingen nævnte Mænd, dog skulle de paase, at Kronens Tjenere ikke komme til kort paa det, som de fra Arilds Tid angerløst have haft i Hævd og Brug, og som derfor efter Recessen bør følge dem med Retté. Sk. T. 2, 237 b.

— Miss. til alle Bønder, hvem de end tjene, i Høgs, Tyndersø, Halmsted, Bierre og Aasted Herreder. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aabent Brev om Oprensningen af den af Sand tilstoppede Steensaa, saa den igen kunde faa det Udløb, den fra Arilds Tid har haft. Da imidlertid den Graver, der havde paataget sig dette Arbejde, nu er rømt og Truit Axelsen i Stedet vil paatage sig Oprensningen af Aaen, befales det Bønderne i Høgs, Tyndersø, Halmsted og Bierre Herreder hver at lade sig bruge i 3 Dage ved dette Arbejde efter Truit Axelsens Anvisning og Bønderne i Aasted Herred hver 1 Dag, da Arbejdet er saa vel til deres som til Menigmands Gavn. Sk. T. 2, 238.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Truit Axelsen, »vor Mand og Tjener«, der har paataget sig Arbejdet med Udgravningen af Steensaa, har begæret at maatte faa 2 Pd. Rug og 2 Pd. Malt til sin Underholdning, befales det Christoffer Valkendorf at lade ham faa dette og føre det til Udgift i Regnskab. Sk. T. 2, 238 b.

— Miss. til Peder Gyldenstjerne, Jørgen Friis, Hans Lindenov, Valdemar Parsberg, Thomes Maltessen og Ifver Munk. Kongen har

¹ Ølserød, Gørs H.

for kort Tid siden udstedt aaben Befaling til dem angaaende en Trætte mellem Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg og Hr. Sigvardt Rindskat til Herningsholm om nogle Enge, som Predbiørn Gyldenstjerne vil tilholde sig til sin Tjeners Gaard i Birke, da de ligge i hans Tjeners Mark, uanset at de fra Arilds Tid skulle være brugte til Hr. Sigvardts Gaard Laulund. De have ogsaa været paa de omtrættede Aasteder og tildømt Predbiørn Gyldenstjerne Engene, skønt disse i 60 Aar og mere have fulgt Laulund, men de have endnu ikke givet deres Dom beskreven. Kongens Fader har tilskiftet¹ Hr. Sigvardts Hustru² Gaarden Laulund, og da Mageskiftegodset blev besigtet og lignet, ere de nævnte Enge blevne opregnede og vedkendte som Laulunds rette Grund og Ejendom af de Bønder, der da boede paa Gaarden, blevne indførte i Besigtelsen og tilskiftede Hr. Sigvardts Hustru som Kronens rette Ejendom. hvorfor hun ogsaa har gjort Kronen Fyldest af sit Arvegodts. Kongen har endvidere erfaret, at Predbiørn Gyldenstjerne har faaet Gaarden i Birke af Peder Gyldenstjerne, der igen har faaet den til Mageskifte af Kongens Fader³, og at Engene ikke ere indførte eller navngivne i den i Anledning af dette Mageskifte foretagne Besigtelse; Kongens Fader har heller ikke tilskiftet Peder Gyldenstjerne mere, end der fra Arilds Tid har ligget til og med Rette bør ligge til Gaarden. Da Hr. Sigvardt i Betragtning af disse Forhold har begæret at blive hjulpen til Ret, befales det dem foreløbig at beholde den afsagte Dom hos sig og ikke give den beskreven, førend de faa nærmere Ordre fra Kongen, for at der imidlertid kan træffes en anden Ordning. J. T. 4, 394 b.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Lykke. Da Skivehus er plat og aldeles bygfældigt, befales det ham med det allerførste at lade det istandsætte og dertil aarlig anvende 200 Dlr. af Slottets Indkomst, indtil det igen kan blive nogenlunde opbygget eller han faar nærmere Besked. J. T. 4, 395 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Lauritsen i Henning paa Kronens Part af Korntienden af Skråveløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 $\frac{1}{2}$ Td. 5 Skpr. Rug, 5 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 146 b.

— Lignende Brev for Mats Christensen i Lollisgaard paa Langeland paa Kirkens Part af Korntienden af Simel-

¹ 27. Marts 1579.

² Magdalene Munk.

³ 12. Aug. 1585.

bøel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 146 b.

29. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Peder Lauritsen, Kannik i Lund, paa det efter afdøde M. Oluf Biørnsen ledige Vikarie i Lunde Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 135 b.

— Miss. til Falk Gjøre og Landsdommeren paa Bornholm. To Kronens Bønder paa Bornholm, Satser Andersen i Olsker Sogn og Laurits Pedersen i Maglegaarden i Østremarker Sogn, have klaget over, at Ridefogden paa Hammershus i forskellige Maader har forurettet dem, saaledes har Satser Andersen beklaget sig angaaende Sædet i Peregaard, som han beretter at have tilkøbt sig, men alligevel har Ridefogden opnævnet 12 Mænd til at sige, hvøm af Slægten der skulde være nærmest til at besidde Gaarden, og de have kendt en Kvinde, Margrethe Walters, for nærmest berettiget, og Laurits Pedersen har klaget over, at Ridefogden uden al Grund har frataget ham hans Gaard og imod hans Vilje overdraget en anden at opløje hans Jord og saa Vinterrug deri, saaledes som Kongens forrige Skrivelse¹ til Falk Gjøre om den Sag yderlige viser. Da Kongen nu har erfaret, at de to Bønder have erhvervet denne Kongens forrige Skrivelse ved vrang Undervisning, skulle Falk Gjøre og Landsdommeren, for at Sagerne kunne komme til Forhør og enhver faa sin Ret og Kongen blive fri for alt yderligere Overløb, indstævne de to Bønder og deres Modpart for sig, nøje undersøge Sagerne, afsige Dom deri og give den beskreven under deres Signeter. Sk. T. 2, 239².

— Aab. Brev om, at Niels Bagger, Borger i Odense, der har købt en jordeggen Bondegaard i Beldring og ansøgt om at maatte give Penge for den Landgilde og anden Herlighed, der skal svares til Kronen deraf, indtil videre aarlig inden St. Mortensdag skal betale 10 gl. Dlr. i Skriverstuen paa Odensegaard for Landgilden og Herligheden og være fri for al Ægt og Arbejde. F. og Sm. R. 2, 64 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Da Skolemesteren i Nykøbing paa Mors har klaget over, at han lider Brøst paa sin Underholdning, fordi den Gaard paa Thy, som han hidtil har

¹ Denne Skrivelse er ikke funden indført. ² Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 511 f. (med urigtigt Aarstal: 1596).

haft til sit Underhold, er meget ødelagt af Sand, skal Hendrik Belov med det første undersøge Sagen og sende Regeringsraadet Besked, for at det derefter kan forordne anderledes derom. J. T. 4, 396.

29. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Elline Hans Kordtzens i Næstved paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Mogenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 3.

— Lignende Brev for samme paa Kronens Part af Korntienden af Egisborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 3.

30. Juni (—). Aab. Brev om Forbud mod at holde eller opføre Kroer eller Boder til Udskænkning af stærke Drikke i Landsbyerne, lige udenfor Byerne eller ved Tingstederne. Sj. T. 18, 266. (Tr.: CCD. II. 644 ff. Kirkehist. Saml. 3 R. VI. 581 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade det aabne Brev om Forbud mod Krohuse publicere i deres Len og paase dets Overholdelse. Udt. i Sj. T. 18, 267.

— Miss. til Landsdommerne Mourits Stygge og Jørgen Friis i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudtsen i Fyen, Lauge Urne i Skaane, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Biørn Knudtsen i Nørre- og Sønderhalland, Jens Koefoed paa Bornholm og Gregers Juel paa Langeland om at lade det aabne Brev om Forbud mod Krohuse læse paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 18, 268.

— Kvittans til Fru Lissebet Sehested, Niels Parsbergs Enke, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronens og Stiftets Rente af Roskildegaaards og Svendstrup Len fra 1. Maj 1587, da hendes Mand først fik dem i Forlening, til 1. Maj 1592, da hun blev dem kvit, for den til Midfaste 1589 udgivne Pengeskat og for det modtagne og overleverede Inventarium. Sj. R. 13, 334 b.

— Miss. til Carsten Rytter, Byfoged i København, om at lade Jørgen Grabow, Gæstgiver i Oxekoppen i København, faa det Gods, som en afdød Tysker Marten thor Glatt, der

¹ De opregnes alle med deres Len.

med sin Tjener har haft Herberg og Underhold hos ham i 25 Aar, har efterladt sig og har indsat ham til Arving af. Sj. T. 18, 265 b. K. (Tr.: KD. IV. 714 f.).

30. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Konstitutionen¹ for Bornholm, dat. Maglegaard Mandag efter vor Frue Dag [9. Sept.] 1555, dog med Forbehold af Ret til at forandre den efter Tidens tilfaldende Lejlighed. Sk. R. 2, 136.

— Miss. til Falk Gjøe. I den af nogle af Kongens Farfaders Raader gjorte Konstitution mellem Undersaatterne paa Bornholm og de Lybskes Fogder, der da havde Bornholm i Forsvar, er blandt andet indført, at Bønderne skulle svare deres Sommernød efter gammel Sædvane; de have ofte givet Penge i Stedet, fordi de ikke havde saadanne Sommernød, som Kongens Embedsmænd kunde tage for fulde, undertiden mere, undertiden mindre, da der ikke i Konstitutionen var fastsat, hvad der skulde gives for et Sommernød. Det befales ham nu, naar han ikke kan faa Sommernød, som han kan nøjes med, at tage 4 Dlr. for hvert Sommernød. Sk. T. 2, 240².

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ysted. Ifver Poulsen har paa afdøde Roeger Kampherbeche i Lybæks Arvingers Vegne berettet, at deres Medborger Christoffer Thyloffsen skylder disse en Sum Penge, hvorfor han paa deres Vegne efter lang Maning og stor forgæves Bekostning har faaet udvurderet en ubejlig Damhave og en øde Stald i Ysted, skønt Christoffer Thyloffsen havde anden Formue og bedre Ejendom, hvormed han kunde betale sin Gæld. Det befales dem derfor at hjælpe Ifver Poulsen til at faa Betaling af Christoffer Thyloffsen enten i rede Penge eller i saadanne Varer, hvormed han kan holdes skadesløs, og til at faa de rimelige Bekostninger godtgjort, som han har anvendt paa Sagen, saa Kongen kan blive fri for alt yderligere Overløb. Sk. T. 2, 239 b.

— Forleningsbrev for Peder Munk, Admiral og Embedsmand paa Ermelundgaard, paa noget Krongods i Vendsyssel, nemlig 1 Gaard i Farshafve, Hiedegaard, Bisp[gaard], 3 Gadehuse og Blegrauf i Jensmark Sogn i Hvetbo Herred, 1 Gaard i Vester

¹ Konstitutionen af 9. Sept. 1555, der er indført i Konfirmationen, er trykt: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 252—55. Thurah, Beskrivelse over Bornholm S. 222—25. ² Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 515 f.

Brønderslef By og Sogn, 1 Gaard i Skiallerup¹ i Vonsild Herred og 4 Gaarde i Kneistedt i Gierløf Herred, for en aarlig Afgift af 60 Dlr. J. R. 5, 294.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ofve Lunge. Kongens Fader har af afdøde Anders Banner faaet 2 Gaarde og 1 Bol i Visborrig i Nørrejyland til Mageskifte og straks overtaget dem, men der er endnu ikke gjort Anders Banner eller hans Arvinger Fyldest derfor. Da Anders Banners Søn Erik Banner nu paa egne og Søskendes Vegne har begæret at faa 2 Kronens Gaarde, kaldede Hesselholte, og 1 Bol sammesteds i Arens² Sogn i Hinsted Herred til Vederlag, skal Ofve Lunge undersøge, om nævnte Gaarde og Bol kunne undværes fra Slottet [Aalborghus], og med det første erklære sig til Regeringsraadet derom. J. T. 4, 396.

— Miss. til Fru Mette Rud, Hendrik Gyldenstjernes Enke. Denne Brevviser Morten Simensen, Skolemester i Marstrand, har berettet, at Kongens Fader kort før sin Død har bevilget³, at Skolemesteren i Marstrand formedelst den skadelige Ildebrand, der kort før havde været i Byen, indtil videre aarlig maatte oppebære 30 gl. Dlr. af Slottets [Bahus] Indkomst. Hendes afdøde Husbonde har dog forholdt ham 2 Aars Pension, og skønt han ofte har gjort Anfordring derom, er han bleven holdt hen fra en Tid til en anden, indtil hendes Husbonde er død. Da han nu har begæret at blive hjulpen til sin Ret, befales det hende at undersøge Sagen og drage Omsorg for, at Morten Simensen faar, hvad han har til gode hos hendes Husbonde af de 2 Aars Pension, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 396 b.

— Miss. til Søfren Nielsen, Kongens Foged paa Ferrøe. Han har paa Kongens Vegne anholdt Skipper Niels Ferrøes Skib, som havde faaet Tilladelse til at hente den Skyld, der kunde tilkomme Fru Helvig Hardenberg, Erik Rosenkrantz's Enke, paa Ferrøe, fordi det under det Skin skal have brugt Handel med Indbyggerne paa Ferrøe. Kongen har nu bevilget, at Skibet igen maa komme løs, og befaler Søfren Nielsen at frigive det og derefter aarlig uhindret lade Niels Ferrøe hente den Landgilde og Skyld, der med Rette tilkommer Fru Helvig hos hendes Bønder paa Ferrøe, dog

¹ Skallerup, Onsild H. II. 724.

² St. Arden.

³ Se Norske Registranter

skal han føre nøje Tilsyn med, at Niels Ferrøe ikke driver nogen Handel med Indbyggerne paa Ferrøe. N. T. 2, 234 b.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rasmus Lang, Byfoged i Helsingør. Da Kong Sigismund af Polens Sendebud, Hr. Gustaf Brahe, med Følge har gjort nogen Fortæring i Helsingør paa Rejsen gennem Byen til Sverrig, skal Rasmus Lang betale denne Fortæring efter den af Steen Madtsen, Embedsmand i Halmsted Herred, der var medgiven Gustaf Brahe paa Rejsen, underskrevne Seddel. Sj. T. 18, 268.

— Miss. til Hendrik Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at Vandposten paa Vordingborg Slot er meget ødelagt, hvilket medfører, at Bønderne under Slottet besværes meget med at age Vand op, og at der altid tidligere skal have været holdt en Postvogn paa Slottet, hvorved Bønderne i nogen Maade kunde blive forskaanede for Ægter og bruges til anden Slottets Behov. Det befales ham med det allerførste at lade Vandposten gøre i Stand, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og siden holde den ved Magt samt give Ordre til, at der herefter altid skal holdes en Postvogn paa Slottet. Endvidere skal han lade Bønderne under Slottet faa nødtørftigt Bygningstømmer i Lenets Skove, men paase, at Tømmeret bliver udvist paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade. Sj. T. 18, 268 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tager Olluf Hansen, Borger i Odense, der har klaget over at være bleven overfaldet og slaet af nogle af Kongens Undersaatter i Fyen og har ansøgt om at blive forsvaret derimod, i sin Beskærmelse og lover at forsvare ham, saa alle, der have nogen Tiltale til ham, skulle tiltale ham med Lov og Ret for hans tilbørlige Dommere, dog skal han saa ligeledes forholde sig fredeligt og tilbørligt mod alle. F. og Sm. R. 2, 65.

— Miss. til Eske Brock. Fru Anne Tidemands, Chresten Maltessens Enke, har berettet, at hun ingen Værge har, der kan forsvare hende og hendes Gods tilbørligt, og da hendes Morbroder¹, der ellers burde være hendes Lavværge, ikke kan paatage sig Værgemaalet formedelst den Bestriking, han er i, har hun begæret kgl. Forskrift til Eske Brock om godvillig at paatage sig det. Kongen beder Eske Brock om i Betragtning af hendes bedrøvelige

¹ Otto Emmiksen til Stensgaard.

Vilkaar og Kongens Forbøn velvillig at paatage sig Værgemaal for hende. J. T. 4, 397 b.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Biørn Saxstrup om blandt Skaane Landstings Bøger og Registre at opsøge en Døm, som han for nogen Tid siden skal have afsagt mellem Gabriel Sparre og afdøde Hartvig Bilde om noget Græs og Korn, som Hartvig Bilde skal have ladet slaa og bortføre fra Gabriel Sparres Bønder, og meddele Gabriel Sparre klar Kopi deraf. Udt. i Sk. T. 2, 240.

— Forleningsbrev for Hr. Sigvordt Rindtschadt til Herningsholm paa Hollingholdts Mølle i Herning Sogn i Hammerum Herred med alt Møllens Tilliggende, uden Afgift. Han skal holde Møllen vedlige med Dam og Dæmning og maa ikke forurette Mølleren eller besvære ham med ny Indfæstning eller andet usædvanligt Paalæg. J. R. 5, 295.

— Miss. til Niels Skram. Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Tryggevelde, har klaget over, at Skriveren paa Drotningborg Slot understaar sig til at høre Kirkernes Regnskab i Hofvelbierge Herred, skønt Kirkerne høre til det Provsti i Aarhus Domkirke, som Arrildt Hvitfeldt er forlenet med, og denne altid tidligere selv har ladet Regnskaberne høre, indtil afdøde Jørgen Skram begyndte at befatte sig dermed, da Kongens Faders Brev¹ udgik om, at hver skulde være Stiftslensmand i sit Len, og det uagtet dette Brev ikke taler noget om Kapitelskirker og der findes Aarhus Kapitels Bevis for, at Kirkerne høre til Provstiet. Det befales Niels Skram at drage Omsorg for, at hans Skriver ikke mere befatter sig med at høre disse Kirkers Regnskab, men lader Arrildt Hvitfeldt beholde den Rettighed til Provstiet. J. T. 4, 397 b.

6. Juli (—). Miss. til Hack Ulfstand om paa Malmøhus at levere Fru Mette Emiksdatter, Jørgen Thiimandts Enke, $\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{2}$ Læst Byg eller Malt, 1 Td. Smør og 20 Sider Flæsk til hendes Underholdning. Udt. i Sk. T. 2, 240 b.

— Miss. til Albert Friis og Borgemestre og Raad i Ribe. Disse Brevvisere, Torben Jensen, Gundi Jensen og Niels Jensen, have paa egne og Søskenes Vegne berettet, at deres Fadersøster, Karine Hans Faningers, for nogen Tid siden er død,

¹ 19. Juni 1582.

men da de som hendes rette Arvinger krævede Arven efter hende paa Tinge i Ribe, erfarede de, at Mourits Podebusk, Embedsmand paa Jungshofvit, i deres Fraværelse straks efter hendes Død havde taget alt hendes Ejendoms gods inden og uden Byen med Regnskabsbøger, Registre, Breve og alt andet, som fandtes efter hende, for nogen Gæld, som han mener at have hendes Gaard og Ejendom i Pant for, uagtet denne Gæld er Arvingerne uvitterlig og Pantebrevet ikke er lovlig taget til Tinge. De have siden til Tinge æsket Pantebrevet i Rette og villet lide Dom derpaa, men Mourits Podebusk har ikke villet føre det i Rette. Da de mene, at der sker dem for kort. heri, have de anmodet Kongen om at hjælpe dem til Ret, saa Indgæld og Udgæld kan blive rigtig registreret og lignet og de faa, hvad der bliver tilovers. Det befales Albert Friis og Borgemestre og Raad nøje at undersøge Sagen og det mellem Mourits Podebusk og nævnte Kvinde værende Regnskab, stævne begge Parter for sig og afsige endelig Dom om, hvorvidt Mourits Podebusk bør beholde Godset eller ej; endvidere skulle de lade Godset med Indgæld og nøjagtig Udgæld rigtig registrere, siden ligne det, saa det tiloversblivende kan komme til nævnte Kvindes rette Arvinger. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 4, 398.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mourits Podebusk om godvillig at møde med de Breve, han har paa Arven og Godset efter afdøde Karine Fanningers, naar han bliver stævnet, og siden undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 4, 399.

7. Juli (—). Forleningsbrev for Prebiørn Bildt til Lindtvedt [o: Lindholm] paa Vinstrupgaard i Sjælland, saaledes som afdøde Henrik Bilde sidst har haft den i Værge, uden Afgift i Aaret fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594. Naar dette Aar er forbi, skal han henvende sig til Kongen om, paa hvilke Betingelser han fremdeles maa beholde Gaarden. Han skal holde Gaarden ved god Bygning, som den nu er. Sj. R. 13, 335.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om efter Lejligheden at betale Villomke, Johan von Deldens Enke, 6307 Dlr. 1½ Ort for Vin, som Kongen har købt af hende. Udt. i Sj. T. 18, 269.

— Aab. Brev om Forbud mod i Blekinge at hugge Egetræer i Kronens Skove uden Udvisning af Lens-

manden. Sk. R. 2, 139 b. Sk. R. 2, 143 (med Dato: Koldinghus 25. Aug. 1593). (Tr.: CCD. II. 646 f.).

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Else Jørgen Borringholms, Borgerske i Malmø, har berettet, at hendes »Forældre« paa mødrenes Side have stiftet et Vikarie til deres Slægt paa Sværdsiden, hvilket Vikarie hendes afdøde Morbroder Mickel Vessel har haft, og efter hans Død har Elses Moder velvillig afstaaet Vikariatet til Elses Broder M. Vessel Pallessen i Henhold til Fundatsen, som blev fundet efter hendes afdøde Morbroder, og som hendes afdøde Broder tog til sig. Da der nu ikke er flere paa Sværdsiden, men Broderen har efterladt sig nogle Pigebørn, mener hun, at eftersom hun tidligere er gaaet lige i Arv og Skifte med Broderen Vessel Pallessen efter deres afdøde Fader og Moder, bør hun ogsaa have sin Part i Vikariatet, og hun har, da der blandt Kapitlets Breve skal findes en Genpart af Fundatsen, anmodet Kongen om at hjælpe hende til at faa en Kopi heraf, for at hun deraf kan forfare, om hun har nogen Rettighed til Vikariatet. Det befales Kapitellet at opsøge Genparten og tilstille hende en rigtig Kopi deraf. Sk. T. 2, 240 b.

— Pantebrev til Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, paa Kronens Gaard og Gods i Ramsø¹ By og Sogn og 1 Gaard i Hammersløf By og Sogn i Nør Herred samt Kronens Rettighed i nogle Kirke- og Præstegaarde og Degneboliger, nemlig 1 Gaard i Nørager, 1 Gaard i Skarressøe, 1 Gaard og 2 Bol i Koedt og 1 Præstegaard i [Glesborg]², hvilket Gods han har indløst for 400 gl. Dlr. fra afdøde Erik Lykke til Skoufugaards Arvinger. Han maa ikke befatte sig noget med den Skyld og Rente, som tilkommer Kirkerne, Præsterne og Degnene. J. R. 5, 295 b. K.

9. Juli (—). Aab. Brev om, at Tienden skal ydes i Kærven paa Ageren, førend Kornet maa indføres i Ladden. Sj. T. 18, 269. (Tr.: CCD. II. 649 ff. Dsk. KL. II. 510 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 176 f.).

— Miss. til Lensmændene³ i Danmark om at lade det aabne Brev om Tiendens Ydelse paa Ageren publicere i deres Len og alvorligt paase dets Overholdelse. Udt. i Sj. T. 18, 269 b.

— Miss. til Lensmændene over hele Riget om at holde Orden i Lenenes Arkiver og altid aflevere dem

¹ Rimsø. ² J. R. og K. have ved en Fejlskrift: Blesborg.

³ De op-

regnes alle med deres Len.

til deres Eftermænd tillige med rigtig Fortegnelse. Sj. T. 18, 270 b. (Tr.: CCD. II. 647 ff.).

9. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Ophævelse af Forbuddet mod at udføre Heste og Foler, som ere under 3 Aar gamle, af Riget. Sj. T. 18, 271 b. (Se CCD. II, 647).

— Miss. til Lensmændene¹ om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Heste og Foler forkynde paa Herredstingene i deres Len. Udt. i Sj. T. 18, 272.

— Miss. til Anders Thott. Kronens Bønder, Peder Jude og Aage Pedersen i Skøvitslef² i Høgs Herred, have berettet, at deres Gaardes Ejendom er meget ødelagt af Sand og Vandflod, at Sandfoget stadig tager til, og at desuden den Graver, der var sat til at udgrave Steensaa, men nu er bortløben, har tilføjet deres Gaardes Ejendom stor Skade; af disse Grunde kunne de ikke blive ved med at svare deres sædvanlige Landgilde og Afgift og have derfor anmodet om at faa nogen Forskaansel derpaa. Det befales ham at undersøge Sagen, paa Tinge lade opkræve 12 forstandige og uvildige Dannemænd og lade disse vurdere den Skade, Gaardene have lidt, og nedsætte Landgilden med et dertil svarende Beløb, saa Bønderne kunne blive ved Gaardene. De 12 Mænds Taksation skal han indsende til Kancelliet, saa Regeringsraadet kan rette sig derefter. Sk. T. 2, 241 b.

— Aab. Brev om, at Hans Johansen, Embedsmand paa Hintsgafvel, nu straks med det allerførste maa lade udskibe 200 Staldøksne, som han endnu har staaende paa Foder, paa det Sted, der er ham mest belejligt, dog skal han svare sædvanlig Told af dem og maa ikke under det Skin udføre nogle Græsøkne. F. og Sm. R. 2, 66.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Anne Gundisdatter, hvori hun beretter, at hun for nogen Tid siden har trolovet sig med en ung Person her i Byen og af den Grund forstrakt ham med hvad hun kunde til hans Studeringer, men siden er hun af Aarhus Kapitel fradømt ham, da deres Trolovelse efter Ægteskabsartiklerne ikke var saa lovlig gjort, som det burde sig. Da nævnte Person nu har faaet Kald i Aarhus Stift i Skanderborg Len, har hun anmodet

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Skummeslev.

om Hjælp til at faa det tilbage, som hun har forstrakt ham med. Det befales ham at hjælpe hende til uden al vidtløftig Rettergang at faa det. J. T. 4, 399 b.

9. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Brostrup Gjedde til Tomerup paa Kirkens Part af Korn-tienden af Sønderslef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Skpr. Rug og 15 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 187 b.

— Lignende Brev for samme paa Kronens Part af Korntienden af samme Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $7\frac{1}{2}$ Skp. Rug og $7\frac{1}{2}$ Skp. Byg til Herritsvad Kloster. Udt. i Tb. S. 187 b.

10. Juli (—). Miss. til Stiftslensmændene over alt Riget om, at der Aften og Morgen skal ringes med Freds- og Bedeklokken og af Sognemændene selv, hvor der ikke findes nogen Sædedegn. — Albrit Friis i Ribe Stift, Knud Brahe i Aarhus Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vendelbo Stift, Mandrup Parsberg i Skanderborg Len, Caspar Markdaner i Koldinghus Len, Christoffer Parsberg i Sjæl-lands Stift, i Fyen Axel Brahe i Odensegaards Len og Laurits Brockenhuus i Nyborg Len, Langeland og Taasinge, Frederik Hobe paa Laaland og Falster, Hack Ulfstand i Skaane Stift og Falk Gjøe paa Bornholm. Sj. T. 18, 273. (Tr.: CCD. II. 551 f. Dsk. KL. II. 512. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 178. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 518 f.).

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at godtgøre Christoffer Parsberg i hans Regnskab det, som er gaæet med til Bidstrups Avl og Ladegaardsfolk, da Kongen selv nyder den Fordel, der kan komme af Avlen. Udt. i Sj. T. 18, 274.

11. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Christentse Nielsdatter til Bersholm, Biørn Kaas's Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Broest Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 56.

12. Juli (—). Pas for Laufrits Geyel, Skipper paa den lille Engel, der skal til Norge efter en Skibsladning Deler, som han skal føre til København. Udt. i Sj. R. 13, 335 b.

— Aab. Brev om, at ingen maa rejse eller rejse lade, forfølge eller forfølge lade Dele eller Delemaal paa det Gods,

som Knudt Rud til Sandtholdt paa egne og Søskenes Vegne har i Værge, saalænge han er paa Rejse uden Riget med Kongen og 6 Uger derefter, dog maa han saa i den Tid heller ikke paaføre andre Trætte. Sj. R. 13, 336.

12. Juli (Kbhvn.). Gælds-brev til Niels Bild, Embedsmand paa Visborg, paa 2500 Dlr. for et Skib, som Kongen har købt af ham; Kongen lover at betale ham Pengene af Rentekammeret til Trinitatis Søndag [26. Maj] 1594. Sj. R. 13, 336.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at lade Pofvel Arkeliskriver paa Københavns Slot aarlig faa Penge og Fetalje til et Beløb af 100 Dlr. i alt. Udt. i Sj. T. 18, 274.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om igen at lægge de Bønder, som Holger Ulfeldt har været forlenet med, ind under Helsingborg Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og føre deres Landgilde og anden Rettighed til Indtægt. Udt. i Sk. T. 2, 242.

— Miss. til Laurits Brockenhuus og Knud Rud om at holde alle Skuder og Færger til Stede for at overføre alle Kongens Heste og Kongens Staldmester, der sendes i Forvejen til Kolding, hvor de skulle vente, indtil Kongen kommer. Udt. i F. og Sm. T. 2, 300.

— Kvittans til Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1592, for Stiftets Indkomst i Lenet, for den til Midfaste 1589 paabudte Pengeskat og for det Inventarium, som han modtog efter Geert Rantzau og igen overleverede til Christoffer Valkendorf. Han blev ialt skyldig 117 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk. 5 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 Alb. 1 $\frac{1}{2}$ Pend., som han nu har indbetalt i Rentekammeret. Sk. R. 2, 140.

13. Juli (—). Kvittans til Fru Anne Gyldenstjerne til Nes, Corvits Vifferts Enke, paa hendes Regnskab for hendes Mands Indtægt og Udgift af Malmøhus og Lundegaards Len fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1591, for Skaane Stifts Indkomst i Aarene 1580 og 1581, for Stiftets Indkomst i Malmøhus og Lundegaards Len alene fra 1582 af, da hver Lensmand fik den gejstlige Jurisdiktion i sit Len i Befaling, for de i Lenene udgivne Penge og Mads-katter og for det af Axel Viffert modtagne og til Hack Ulfstand overleverede Inventarium. Hun blev ialt skyldig 693 Dlr.

3¹/₂ Sk. 1 Alb. lybsk, som hun straks idag har betalt Rentemester Envoldt Kruse. Sk. R. 2, 141.

13. Juli (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev for Hans Speigel paa Gladtsaxe Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af Kronens og Stiftets visse Indkomst og af Avlén til Gladtsaxe Slot, aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, og tjene Riget med 4 geruste Heste. Sk. R. 2, 142.

— Miss. til Laug Urne, Landsdommer i Skaane, Peder Brahe til Kragholm og Knudt Grubbe til Torup. Borgemestre og Raad i Rønneby i Blekinge have berettet, at der ved Byen ligger nogle Smaaøer, som de formene altid og før den svenske Fejde have ligget til Rønneby, men de omkringboende Bønder have taget Øerne, slaaet deres Fæ ud paa dem og mene at have brugt dem saa lang Tid uden Modsigelse og at have svaret aarlig Landgilde deraf. De skulle med det allerførste begive sig til Øerne, stævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge, hvilke Breve og Adkomster hver især har paa Øerne, afgøre, hvem Øerne med Rette bør følge, give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter og sende Besked til Kancelliet, saa Regeringsraadet kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 2, 242.

— Miss. til Erik Venstermand angaaende Told, Sise og Vrag i Venø Klosters Len. Han skal gøre Kongen Regnskab for den Told og Sise, som han har oppebaaret, og fremdele gøre Regnskab for det, han oppebærer, i Skriverstuen paa Aggershus. Udt. i F. og Sm. T. 2, 300.

— Forleningsbrev for Hannibal Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bahus, paa Gaarden Bynderup i Voxløf Sogn i Hvornum Herred. Han skal svare sædvanlig Landgilde af Gaarden, men ellers være fri for al anden Besværing. J. R. 5, 296.

— Mageskifte mellem Peder Munk til Estvadgaard og Kronen. J. R. 5, 297. K. (Se Kr. Sk.).

14. Juli (—). Kvittans til Fru Christentse Viffert, Henrik Bildes Enke, paa hendes Regnskab for hendes Husbondes Afgift og den uvisse Rente af Vinstrupgaard fra 1. Maj 1591, da hendes Husbonde først fik Lenet, til 1. Maj 1593, da hun blev det kvit. Hun blev skyldig 390 Dlr. 1 Ort, som hun nu har betalt til Rentemester Envoldt Kruse. Sj. R. 13, 337.

14. Juli (Kbhvn.). Kvittans til Fru Anne Gyldenstjerne til Nes, Corfvildts Vifferts Enke, paa hendes Regnskab for hendes Mands Indtægt og Udgift af Kallundborg Len fra 1. Maj 1591, da han fik det i Forlening, til 1. Maj 1592, da hun overleverede det med klart Inventarium til Steen Brahe. Hun blev skyldig 1502 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 2 $\frac{1}{2}$ Sk. $\frac{1}{2}$ Pend., som hun nu har betalt til Rentemester Envoldt Kruse. Sj. R. 13, 338.

— Aab. Brev om, at Poufvel Arkeliskriver aarlig maa oppebære 10 Dlr. af Rentemesteren til Husleje, indtil han kan faa fri Bolig i København. Udt. i Sj. R. 13, 337 b.

16. Juli (—). Forleningsbrev for Niels Bild, Embedsmand paa Visborg, paa Kronens Herlighed af nogle Kirkebol i Fyen, nemlig 2, der svare Landgilde til Lango Kirke, og 1, der svarer Landgilde til Øxendrup Kirke, uden Afgift; han maa ikke befatte sig med Landgilden af Bolene. F. og Sm. R. 2, 65 b.

18. Juli (—). Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse paa 2035 Rosenobler af den siden Nytaar faldne Skibstold i Helsingør, som han den 12. Juli efter Regeringsraadets Befaling og i dets Nærværelse har indsat i Hvælvingen paa Københavns Slot, og som han har givet Tolderne i Helsingør Kvittans for. Sj. R. 13, 338 b.

— Aab. Brev om, at Christen Hansen til Nørregaard har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i stor Ulykke, idet han i Nødværge har ihjelstukket Peder Rud. Han har derefter ved Slægt og Venner hos Peder Ruds Sødskende og Arvinger anholdt om en kristelig Sone for deres Broders Død, men det er blevet fuldstændig afslaaet, hvorfor han har taget kgl. Stævning i Sagen til første almindelige Herredag, for at han ved Dom og Ret kan komme til Ende med den Sag. Han har nu begæret, at han frit og sikkert maa komme her ind i Riget og opholde sig paa sin Gaard og sit Gods, indtil han enten ved Slægt og Venner kan søge videre Forhandling og Udsoning hos Peder Ruds Sødskende, Slægt og Venner eller lide, hvad Dom og Ret kan give. Kongen giver ham frit og sikkert Løjde, fra i Dag indtil 14 Dage efter første Herredags Slutning, til at færdes her i Riget og udføre sin Sag, og hvis denne Tid udløber, uden at Sagen bliver bilagt, maa han frit uddrage af Riget og begive sig i sit Behold igen; dog skal han i den Tid forholde sig lejdlig, undgaa Peder Ruds Brødres og Arvingers Nærværelse og ikke i nogen Maade forgribe sig mod

nogen. Ligeledes skal den, der forkynder Kongens Lejde eller Stævningen for Peder Ruds Søkende og Arvinger, i alle Maader være sikker for og ukrænket af dem og alle andre. F. og Sm. R. 2, 132 b.

19. Juli (Kbhvn.). Kvittans til Christoffer Valkendorf paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronens og Stiftets Indkomst i Vordingborg Len fra 1. Maj 1589, da han først fik Lenet, til 1. Maj 1592, da han blev det kvit, og for det af Johan Svave modtagne og til Henrik Lykke overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. Sj. R. 13, 338 b.

— Bestalling for Christen Pedersen, Skipper, som Tilsynsmand paa Holmen ved Københavns Slot i Erik Vogensen til Søndervangs Sted. Han skal føre Tilsyn med alt, ligesom det tidligere var paalagt Erik Vogensen. Han skal have 200 Dlr., 12 Al. Engelst og 12 Al. Foderdug i aarlig Løn af Rentekammeret og 4 Øksne, 10 Svin, 10 Lam, 12 Gæs, $1\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 8 Pd. Rug, 8 Pd. Malt, $\frac{1}{2}$ Td. Torsk, $\frac{1}{2}$ Td. Aal, $\frac{1}{2}$ Td. Laks, 1 Td. Ærter, 1 Td. Gryn, 6 Lispd. Bergefisk og 1 Oksehud i aarlig Genant samt maanedlig til sin Underholdning 1 Side Flæsk, 1 Fjerd. Nødkød. 2 Kroppe Faarekød, 4 Kroppe Gaasekød, $\frac{1}{2}$ Otting Smør, 1 Otting Sild, $1\frac{1}{2}$ Vorde Kabliav, $\frac{1}{4}$ Otting Laks, 100 Flyndere, $\frac{1}{2}$ Otting Gryn, $\frac{1}{2}$ Otting Ærter og $\frac{1}{2}$ Otting Lyneborgersalt af Københavns Slot. Sj. R. 13, 339.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at sende Fetalje til Udspisningen paa Københavns Slot og Bremerholm og til Kongens Hoflejr i Jylland. — Detlef Holck i Københavns Len skal straks uddele 4 Læster Byg til Bønderne i Lenet, lade dem male 8 Læster Gryn deraf og straks indkræve Grynene, da der ikke er nærmere Raad dertil; naar Bønderne have høstet, skal han lade dem bage 50 Læster Brød af Landgilden og sørge for, at Brødet bliver bagt og leveret inden Dionysii Dag [9. Okt.]; endvidere skal han købe 10 gode Græsøksne i Lenet, at levere inden 10. Juli (!), og 1 Læst saltet Aal af Hollænderne paa Amager, at levere særlig vel forvaret inden Mortensdag; han skal, hvis Gud giver Olden, gøre sig al mulig Flid for at skaffe Kongen 500 Oldensvin og, hvis Kongens Part af Oldengælden ikke løber saa højt op, købe de resterende til en rimelig Pris, men hvis der ingen Olden bliver, skal han i god Tid melde det til Rentemesteren, for at Kongen kan blive forsynet paa anden Maade; han skal indkræve Slottets Landgilde, baade gammel og ny, i god Tid og herefter ikke

lade noget staa uden særlig Aarsag; Christofver Parsberg paa Roskildegaard skal købe og levere med det første 20 Græsøksne og 100 Lam, lade male 4 Læster Gryn og bage 30 Læster Brød, at levere inden alle Helgens Dag [1. Nov.], og skaffe 200 Oldensvin; hvis Kongens Part af Oldengælden ikke beløber sig til saa meget, skal han købe de resterende og i Tide underrette Rentemesteren om, hvorvidt de kunne faas eller ej, Oldensvinene skulle sendes levende hid; Arrild Hvitfeldt paa Tryggeveld skal købe og inden Jacobi Dag [25. Juli] sende 300 Græsøksne og 100 Lam samt skaffe 300 Oldensvin, de resterende at købe, hvis Kongens Part af Oldengælden ikke beløber sig til saa meget; hvis de ikke kunne skaffes, skal han i Tide lade Rentemesteren det vide; Svinene skulle sendes levende hid; Vordingborg Len 30 Græsøksne inden St. Olufs Dag [29. Juli], 100 Lam til Bartholomæi [24. Aug.], 4 Læster Gryn og 20 Læster Brød inden Mortensdag og om muligt 400 Oldensvin ligesom ovenfor; Ringsted Kloster om muligt 100 Oldensvin; Frederiksborg Len 20 Læster Brød inden Mortensdag i det allerseneste; Kronneborg Len 10 Læster Brød inden Mortensdag i det allerseneste; Andvorskouf Len 30 Øksne, 200 Lam af Slottets Indkomst og 3 Læster Smør inden Bartholomæi, 5 Læster Gryn og 60 Læster Brød inden Jul, 10 Læster Rug, 30 Læster Byg og Malt og 200 Kroppe røget Gaasekød, naar Kongens Skibe komme efter det enten til Mortensdag eller til Foraaret, og om muligt 500 Oldensvin, der skulle sendes levende; Kallundborg Len 30 Øksne til Bartholomæi, 3 Læster Smør og 200 Lam snarest muligt inden Mikkelsdag, 5 Læster Gryn og 60 Læster Brød inden Jul, 10 Læster Rug, 50 Læster Byg og Malt, 1500 Tdr. Havre og 200 Kroppe Gaasekød, naar Kongens Skibe komme efter det, og om muligt 500 Oldensvin; efter Byg og Rug skal der blive sendt Skibe inden Vinter, det tiloversblevne Byg skal gøres i Malt inden Foraaret, af Brød og Gryn kan noget fremsendes over Land, naar Føret bliver godt; Draxholm Len ligesom Kallundborg Len, dog skal der kun sendes 800 Tdr. Havre og Smørret skal sendes inden den sidste Juli; Aaleholm Len 10 Læster Ærter; Trannekier Len 30 Øksne inden Mikkelsdag og 12 Skippd. Flæsk til Foraaret; Nyborg Len 30 Øksne inden Mikkelsdag og 15 Skippd. Flæsk og 300 Tdr. Havre, Havren at levere til Kongens Hoflejr i Kolding, til Foraaret; Odensegaard Len 30 Øksne inden Mikkelsdag og 15 Skippd. Flæsk til Foraaret; Dalum Kloster 30 Øksne inden Mikkelsdag og 6 Skippd. Flæsk til Foraaret; Aarhusgaard Len 30 Øksne

inden Mikkelsdag, 40 Læster Brød og 30 Læster Malt, jydsk Maal, og 20 Skippd. Flæsk til Foraaret samt 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr i Jylland; Silkeborg Len det samme; Aakier Len 30 Øksne inden Mikkelsdag, 10 jydsk Læster Rug, 20 Læster Brød og 40 Skippd. Flæsk til Foraaret samt 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr i Jylland; Skanderborg Len 50 Øksne inden Mikkelsdag, 60 Læster Brød, 40 Skippd. Flæsk og 30 Læster Malt til Foraaret samt 1500 Tdr. Havre til Hoflejren i Jylland; Drotningborg Len 40 Øksne inden Mikkelsdag, 4 Læster Smør inden Vinter, 60 Læster Brød, 30 Skippd. Flæsk og 4 Læster Gryn til Foraaret; Aalborg Len 40 Skippd. Flæsk, 10 Læster saltet Kød, 60 Læster Brød og 5 Læster Gryn straks paa Foraaret og 1000 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr i Jylland; Helsingborg Len 30 Øksne og 200 Faar og Lam inden Bartholomæi, 500 Oldensvin og Bolsvin, naar Tid er, 4 Læster Smør saa snart som muligt, af Havre og Skattekør saa meget, Slottet kan undvære; Malmøhus Len 40 Øksne, 500 Oldensvin, naar Tid er, og 1500 Tdr. Havre, at sende til København; Sølvitsborg Len 30 Læster saltet Kød af Nød, Faar og Geder og 20 Skippd. Flæsk i god Tid til Foraaret, $1\frac{1}{2}$ stort Hundrede Baandholt og 20,000 Baandstager inden Vinter; Laugholm Len 30 Øksne og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk inden Vinter; Halmsted Herred 6 Læster Okse- og Gedekød inden Mikkelsdag; Varberg Len 20 Skippd. Flæsk, 10 Læster Nødkød og 6 Skippd. smeltet Talg inden Vinter, 25 Læster Smør med det første og 400 Tdr. Havre til Foraaret; Hammershus Len 10 Læster saltet Kød af Nød, Faar og Geder og 6 Skippd. smeltet Talg i god Tid til Foraaret; Visborg Len paa Gotland 10 Læster saltet Nød-, Faare- og Gedekød, 6 Skippd. smeltet Talg, $\frac{1}{2}$ Læst Sælspek og 500 Faarekroppe i god Tid paa Foraaret; Bahus Len 10 Læster saltet Nød-, Faare- og Gedekød, 6 Skippd. smeltet Talg, 1 stort Hundrede gode Knapholt, $\frac{1}{2}$ stort Hundrede Barkholt, 1 stort Hundrede Baandholt og 20,000 Baandstager inden Vinter, om det er muligt; Albret Skeel af Laksefiskeriet i Topdal i Norge 1 Læst Laks til Kongens Behov inden Vinter. Sj. T. 18, 274 b.

19. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Toldere og Sisemestre om at skaffe Fetalje og andet Gods. — Tolderne i Helsingør 110 Skippd. preussisk Humle og 4 Skippd. Voks; Gregers Bang, Tolder i København, 6 Læster saltet Nødkød, at levere inden Vinter; Jacob Fisker, Byfoged i Helsingborg, 2 Læster Nødkød og 2 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; Byfogden i Landskrone ligesaa; Rasmus

Ludvigsen, Tolder i Malmø, 10 Skippd. Flæsk, 10 Læster Nødkød og 6 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; Hans Lov, Tolder paa Falsterbo, 10 Læster saltet Kød inden Vinter; Mats Lauritsen, Tolder i Trelleborg, 4 Læster Kød inden Vinter; Bendt Hellessen, Tolder i Halmsted, 6 Læster Nødkød inden Vinter; Hans Bergen, Tolder i Rødby, 10 Læster Ærter inden Vinter; Tolderen paa Ska-gen skal fremsende de Fisk, der tilfalde Kongen af Tolden, og skal, da Borgerne i Byen ere fritagne for deres aarlige Byskat, i det Sted købe 2 Læster saltet Torsk til Kongen og sende dem hid til For-aaret; Chresten Friis, Tolder i Ysted, 10 Læster Nødkød, 1 Læst Torsk og 2 Skippd. smeltet Talg inden Vinter. Sj. T. 18, 278.

19 Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har berettet, at det er regnet ham til Mangel i hans Regnskab, at han ikke deri har indført, hvad Fodring, Byg-sel og Holding der er falden i Nunne Klosters Len samt hvad Gaardbygsel og Holding der er falden i Frøland, Heggen og Edts-berg Sogne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at disse Ting altid tidligere have fulgt dem, som have været forlenede med Klosteret og Sognene, skal han godtgøre Axel Gyldenstjerne det i hans Regn-skab og give ham Kvittans derfor. Sj. T. 18, 274.

— Miss. til Envold Kruse. Axel Gyldenstjerne, Stathol-der i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har berettet, at En-vold Kruse har regnet ham til Mangel i hans Regnskab nogle Tiender, som nogle Præster i Lenet have oppebaaret i nogle Aar, nemlig: Hr. Hans, Sognepræst i Ofverskrug¹ Sogn i Rommeriiges Fogderi, Tienden af nævnte Sogn, kvit og frit, siden Axel Gylden-stjerne fik Aggershus Len; Hr. Engelbret, Sognepræst i Fit² Sogn, Halvparten af Tienden af nævnte Sogn i 1589, kvit og frit; Hr. Chresten, forhen Sognepræst i Lørenskrug³, Kronens Part af Tien-den af Lørenskrug Anneks for hans Fattigdoms Skyld siden 1589; Hr. Svend, Sognepræst i Eidtsvold, 10 Tdr. Blandkorn af Kronens Tiende 1590; Hr. Christoffer, Sognepræst paa Øier i Guldbrandsdal, Halvparten af Kronens Tiende sammesteds i 1589, kvit og frit; Hr. Christofver i [Haabel] i Folloug Fogderi Kronens Part af Tien-den af [Haabel]⁴ Sogn indtil 1590; Hr. Peder paa Vesby 10 Tdr. Havre af Kronens Part af Tienden 1590; Tørstel Bordsen har faaet

¹ Urskog. ² Fet. ³ Registranten har her ved en Fejlskrift: Lorumskrug. ⁴ Registranten har ved en Fejlskrift: Faabel.

Kronens Part af Tienden af Nes Sogn i Hedemarken i 1589, kvit og frit; Præsten i Rinsdalen har faaet Kronens Part af Tienden af Rinsdalen Sogn i 1590; Hr. Hans paa Tyndsetter har faaet Kronens Part af Tienden af Tyndsetter Sogn i 1590; Peder Chrestensen, Lagmand under Augdum, har faaet Kronens Part af Tienden af Ringerie Sogn i Hadeland, kvit og frit, i 1589 og det næstfølgende Aars Regnskab, og i Regnskabet fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1592 har han faaet den altsammen; Hr. Peder, Sognepræst til Asche Sogn i Aggers Fogderi, har faaet Kronens Part af Tienden af Asche Sogn i 1589 og samme Tiende skal være bevilget ham 1591; endvidere have de 7 Skrivere i Lenet hver faaet 11 Dlr. aarlig til Løn og Klædning, ligesom de have haft i Ofve Juels Tid, og Byfogden i Oslo har siden 1589 aarlig faaet 12 Dlr. i Løn, da han tidligere intet havde for sin Tjeneste. Kongen har bevilget, at alle disse Poster maa blive godtgjorte Axel Gyldenstjerne i hans Regnskaber indtil 1. Maj 1592, og at der ligeledes i Regnskaberne til samme Dag maa godtgøres ham, hvad Hr. Carl paa Nesholden i Folloug Fogderi har oppebaaret af Kronens Part af Tienden i Aarene 1589 og 1590. Sj. T. 18, 279.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse. Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har berettet, at Envold Kruse har gjort Antegnelse til hans Regnskab for den femte Part af Sagefaldet, som han har tilskrevet sig baade af de Sager, der ere aftingede i Købstæderne, og af dem, der ere aftingede med Bønderne, fordi dette ikke findes i hans Instruks, ligeledes fordi han har tilskrevet sig fuld Genant fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1589, uanset at hans Formand Ofve Juel ogsaa har tilskrevet sig Genant fra 1. Maj 1588 til 5. Okt. 1588, og for 44½ Dlr. 6 Sk. lybsk og 12 Al. Vadmel, som ere førte til Udgift, og som Slotsfolkene paa Slottet have faaet mere i Løn, end de burde have, fra 1. Maj 1588 til 5. Okt. 1588, da de have faaet baade af ham og af Ofve Juel, af hvilke Folk nu en Del ere borte, hver sin Vej. Kongen har bevilget, at disse Poster maa blive godtgjorte Axel Gyldenstjerne i hans sidst aflagte Regnskab. Sj. T. 18, 280.

— Miss. til Envold Kruse. Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har berettet, at Envold Kruse har gjort Antegnelse til hans Regnskab af Aggershus Len om den Fodring, ½ Dlr., som er afkvittet Bønderne i Lenet det Aar, da de have holdt Kongens Slagtefæ eller de Folk,

der have inddrevet det til Slottet. Da Axel Gyldenstjerne i denne Sag har rettet sig efter en Retterbod, som nogle Danmarks Riges Raader i Kongens Faders Tid have udgivet i Norge, skal han godtgøre Axel Gyldenstjerne denne Fodrings Afkvitning i Regnskabet fra den Dag af, da han fik Lenet, og fremdeles, indtil anden Ordre gives. Sj. T. 18, 280 b.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse. Da Kongen har bevilget afdøde Jens Jonsen, Fyrbøder i Tyske Kancelli, 10 Dlr. aarlig til Husleje og han er død nogen Tid før Aarets Udløb, skal Envold Kruse betale Enken, hvad der resterer af de 10 Dlr. K. Udt. i Sj. T. 18, 280 b.

— Miss. til samme om at betale Kirkeværgerne for St. Nicolai Kirke i København 200 Dlr. for de 4 Hofsinders Lejersted, der bleve begravede i Kirken, og 20 Dlr. for Ringning med Klokkerne og Kastning af Gravene. Udt. i Sj. T. 18, 280 b.

— Miss. til samme om at betale Admiral Peder Munk til Estvadgaard 250 Dlr. for en Vejrmølle paa Møen, som han solgte til Kongen¹. Udt. i Sj. T. 18, 280 b.

— Miss. til Anders Thott. Hr. Jordan Hansen har indstævnet M. Mogens Matsen, Superintendent i Skaane Stift, og nogle Provster i Skaane for Kongen og Rigsraadet paa den sidste Herredag for en Dom, de havde udgivet over ham; Dommen blev funden ved Magt, og Hr. Jordan dømt til at skulle straffes tilbørligt for sin Forseelse af Anders Thott paa Kongens Vegne. Kongen har dog nu af Naade og af Hensyn til nogle gode Mænds Forbøn eftergivet Hr. Jordan Forseelsen og befaler Anders Thott at lade ham være fri for al Tiltale. Sk. T. 2, 242 b.

— Mageskifte mellem Johan Rud til Møgelkier og Kronen. J. R. 5, 307 b. (Se Kr. Sk.).

20. Juli (—). Miss. til Ofve Jul. Kongen sender et af sine Skibe, Prinsbarken, op til ham og befaler ham at skaffe Skipperen derpaa, Brøndel Oelsen, saa mange Master, Spir, Aaretræer, Vindbomme og Bergtræer i Bratdsbjerg Len, som Skibet kan føre, og gøre sig sin muligste Flid for, at han med det første kan faa Ladning, saa han straks kan komme paa Hjemrejsen. J. T. 4, 400.

¹ Peder Munks Skøde, dat. 13. Juli 1593, til Kronen paa denne Vejrmølle paa Magleby Mark paa Møen er indført Sj. R. 13, 336 b. (Se Kr. Sk.).

1. Aug. (Roskildegaard). Miss. til Tyge Brahe. Kongen har nu selv været her i Kirken og beset Hellig 3 Kongers Kapel, som Tyge Brahe er forlenet med. Da det er meget byg-fældigt baade paa Tag, Tømmerværk og Hvælving, saa man højlig maa frygte for, at det vil falde helt ned og gøre stor Skade paa Begravelsen i Kapellet og i andre Maader, saafremt det ikke bliver sat i Stand inden Vinter, befales det ham at istandsætte Kapellet med det allerførste, uden al Forhaling, baade med Tømmer, Sten og Kalk. Gør Tyge Brahe det ikke inden en kort Tid, vil Kongen selv, men paa hans Bekostning, handle med en Bygmester om at paatage sig Bygningen og istandsætte Kapellet og i andre Maader drage ham til Ansvar for denne Forsømmelse, da han nogle Gange tidligere¹ har faaet Skrivelse derom. — Postscriptum: Han skal straks med denne Brevviser erklære sig til Kongen, for at denne kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 18, 281².

— Miss. til Ofve Ugerup. Reinholdt von Bynenburg til Sandbygaard har berettet, at Ofve Ugerup for nogen Tid siden paa Gyding Herredsting har ladet hugge Freden af hans Foged paa Sandbygaard, fordi denne ikke har villet fuldkomme en over ham paa Herredstinget afsagt Dom, og han har, da Sagen er kommen af en saare ringe Ting, begæret kgl. Forskrift til Ofve Ugerup om at lade Sagen og Forfølgningen bero, indtil Kongen selv igen kommer der over til Landet og kan forhandle dem imellem. Kongen anmoder ham om for hans Skyld at lade Sagen bero, indtil Kongen selv kommer did og kan forfare Sagen og sørge for, at den enten bliver forligt eller paa anden Maade afhandlet. Sk. T. 2, 243.

5. Aug. (Antvorskov). Miss. til Kapitlet i Lund. Denne Brevviser Christen Hansen, født i Ribe, har berettet, at han en Tid lang for sin Fædrenearv har holdt sig i Skole og ved adskillige Akademier i Tyskland, hvor han haaber at have gjort saadan Fremgang i sine Studier, at han med Tiden med Frugt vil kunne tjene sit fædrene Rige, og han har nu, da han har fortæret det meste af det, han ejede, og derfor er bange for at skulle blive nødt til at lade sine Studier falde, anmodet Kongen om Forskrift til Kapitlet om at lade ham faa det Stipendium, som Ka-

¹ 30. Aug. 1591. ² Tr.: Dsk. Mag. II. 281. Werlauff, De hell. tre Kongers Kapel i Roskilde Domkirke S. 19.

pitlet har bevilget til fattige Studenter. Kongen anmoder Kapitlet om at undersøge Christen Hansens Vilkaar og Studier og for Kongens Skyld bevilge ham Stipendiet. Sk. T. 2, 243 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 707 f.).

7. Aug. (Odense). Miss. til Fru Birgitte Christoffer Gjões. Da Kongen med Retten vil lade en af hendes Dyreskytter tiltale, som for nogen Tid siden har skudt 2 Stykker Vildt i Kronens Enemærke i Skanderborg Len, befales det hende at holde Dyreskytten til Stede, indtil Kongen har ladet ham tiltale, saa han kan komme til at staa til Rette for sine Gerninger. Hvis han bortkommer, vil hun komme til at staa til Ansvar derfor. J. T. 4, 400 b.

9. Aug. (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg. Da han har berettet, at der er saa meget Vildt i Skanderborg Len, at det gør Bønderne stor Skade paa deres Korn, vil Kongen begive sig derhen den 12. Aug. med 5 eller 6 Hofjunkere for at lade jage. Han skal derfor sørge for at have i Forraad hvad Kongen kan behøve til sin egen og sine Folks tilbørlige Underholdning. Udt. i J. T. 4, 400 b.

10. Aug. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus. Disse 5 Kronens Bønder i Restrup¹, der ere Ugedagsmænd til Nyborg Slot, have berettet, at deres Gaarde og Gods for kort Tid siden ere aldeles brændte ved Vaadeild, hvorved de ere komne i største Armod, og de have ansøgt om i Betragtning heraf at blive fritagne for Landgilde. Han skal undersøge Sagen og hvis deres Foregivende er rigtigt, lade dem være fri for dette Aars Landgilde. F. og Sm. T. 2, 300 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at forløve Anders Hansen i Ullersløf, der i langsommelig Tid har været Sandemand i Vindinge Herred under Nyborg Slot, men nu har erklæret, at han formedelst Alderdom og Skrøbelighed paa Hørelsen ikke kan forestaa Bestillingen længere, og derefter beskikke en anden i hans Sted. F. og Sm. T. 2, 301.

— Miss. til Hans Johansen. For rum Tid siden, i Kongens Faders Tid, klagede nogle af Kronens Bønder i Causlunde, Gangborg² og Eistrup³ over, at der var blevet kastet en Grøft mellem dem og nogle omliggende Byer, hvilket var dem til stor Trængsel

¹ Rejstrup, Vinding H.

² Gamborg, Vends H.

³ Ejstrupgaard.

paa deres Græsgang. Kongens Fader undersøgte selv Sagen og lod Brev¹ udgaa til Hans Johansen om, at da Ejendommen ikke i Forvejen var adskilt af Sandemænd, skulde han alvorligt tilholde de Kronens Bønder, der havde kastet Grøften, igen at skyde og fylde den, saavidt enhver selv havde gravet. Da imidlertid nu Voldbye Bymænd have kastet en ny Grøft mellem dem og de ovennævnte Byer til Skade for disse sidstes Græsgang, befales det ham alvorligt at tilholde de Kronens Bønder i Voldbye, der have gravet Grøften, igen at skyde og fylde den, saavidt enhver har gravet, og med det allerførste at lade opnævne nogle Dannemænd, der kunne træffe en endelig Ordning om, hvorledes der skal forholdes med Græsgang og Fædrift mellem Byerne, og lade den skriftlig affatte, saa de paa alle Sider kunne nøjes dermed. F. og Sm. T. 2, 302.

10. Aug. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Klaussen i Sæholm paa Kronens Part af Korntienden af Ullerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 11 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 56 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Caspar Markdaner paa Kirkens Part af Korntienden af Skiellerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4¹/₂ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 146 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at give alle dets Tjenere Ordre til at møde med Heste og Vogn i Hierbek for at hjælpe til med at føre nogle Deler til Viborg, som Kongen har ladet forskrive til Domhusets Bygning. Udt. i J. T. 4, 400 b.

11. Aug. (—). Miss. til Hendrik Belov om at give Bønderne i Halds Len Ordre til at fremføre nogle Mursten til Domhusets Bygning i Viborg. Udt. i J. T. 4, 401.

— Miss. til Caspar Markdaner og M. Hans Lauritsen, Superintendent i Ribe Stift. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra denne Brevviser, Hr. Niels Pedersen, Sognepræst i Vordbasse Sogn i Slaugs Herred, hvori han klager over, at en Person, som han har kaldet til sin Kapellan, handler meget uskikkeligt imod ham, idet han bortødsler og modvillig fordøjer hans Gods og Næring, og desuden er bleven svoren Vold over for sit utilbørlige Lev-

¹ 16. Juni 1578.

net. Han har derfor begæret, at han maa blive fri for denne Person og faa beskikket en anden gudfrygtig Person i hans Sted. Det befales dem at undersøge Sagen, og hvis Præstens Fremstilling er rigtig, befri ham for Kapellanen og tilforordne ham en anden, som kan være ham til Hjælp i hans Alderdom, dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 4, 401.

14. Aug. (Koldinghus). Miss. til Steen Maltessen om at aftakke 20 af Knægtene paa Kroneborg, hvilke han finder mindst duelige til denne Bestilling, og beholde 80 Knægte af de bedste og mest forfarne Krigsfolk, da Kongen, for at formindske de store daglige Udgifter, herefter kun vil holde 80 Knægte paa Slottet foruden Befalingsmændene. Sj. T. 18, 281 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Jens Nielsen i Maarte¹ i Fyen og hans Medfølger Peder Pedersen i Sveninge² deres Mandhelg igen, da de, der for nogen Tid siden paa Salling Herredsting ere blevne lovsøgte og fordelte for nogle Ord, som de inden Tinge have tilsagt en Frues Foged, have udlagt deres Faldsmaal til Sagvolderen og have tilfredsstillet deres Herskab; de maa herefter ligesom tilforn staa og gaa i Lov og Tov og søge Lav og Gildehus med gilde Mænd og gæve og ej være Mænd des værre for den Sag. F. og Sm. R. 2, 66 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da Kongen for vigtige Aarsagers Skyld ikke selv kan komme til Skanderborg for at jage, sender han sin Dyreskytte Claus N. for der i Lenet at skyde saa meget Vildt, som gøres behov. Mandrup Parsberg skal skaffe denne Salt, Underhold til ham selv og hans Hest og hvad andet han ellers behøver. Udt. i J. T. 4, 401 b.

— Miss. til Ofve Lunge. De Møllere, der have fæstet Kronens 3 Møller og 1 Stampemølle i og ved Aalborg, have berettet, at de i disse tørre Aaringer kun have haft ganske ringe og undertiden saa godt som intet Vand til Møllerne, og at Aaen og Bækken tørres meget ud, saa at de en stor Del af Aaret slet ikke kunne male, hvilket medfører, at de komme i stor Armød og ikke kunne udrede deres Landgilde til Kronen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der lige ved skal findes en Aa, som med ringe Bekostning og uden Skade for nogen kan udgraves i den Aa, der løber til Møllerne, hvoraf disse ville have stort Gavn,

¹ Maare, Vinding H.

² Svanninge, Salling H.

skal Ofve Lunge undersøge, hvorledes dette bedst kan lade sig gøre, og, hvis det kan have Bestand og være til Gavn for Møllerne og Stampemøllen, lade den ene Aa udgrave i den anden med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 4, 401 b.

17. Aug. (Koldinghus). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Daniel Bockov, Adelsburs paa Kroneborg, Maa-nedspenge i den Tid, han af Steen Maltessen, Embedsmand paa Kroneborg, er forløvet udenlands i hans egen Bestilling, naar han igen melder sig til rette Tid. K. Udt. i Sj. T. 18, 281 b.

— Miss. til Knud Brahe. Af hans Skrivelse til Kansler Niels Kaas har Kongen set, at nogle Skibe, som Jacob Rostrup og hans Konsorter skulle have taget i Søen, ere komne ind for Aarhus med Varer, og at han har anholdt en Kaptejn og fem andre af Folkene derpaa og begærer at faa at vide, hvad han skal gøre med disse. Det befales ham med det allerførste at sende dem til Koldinghus og sætte saa mange af Borgerne i Byen til at føre dem, at de kunne komme velforvarede hid; bortkomme de paa Vejen, ville de, der fremføre dem, komme til at staa til Ansvar derfor. Der sendes ham Pasbord, for at de des bedre kunne blive befordrede med Vogne paa Vejen. Han skal gøre sig den største Flid for at faa at vide, hvor Jacob Rostrup er, og hvis denne kommer der til Byen, gøre sit bedste for at gøre ham haandfast og indtil videre lade ham indlægge i et Herberg. J. T. 4, 402.

18. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at indstævne og paadømme en Sag mellem Fru Margrette Gjøre, Erik Lykkes Enke, og en hollandsk Skipper. Sj. T. 18, 282. (Tr.: KD. IV. 715f.).

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Jacobsen, Sognepræst til Synderbye Sogn i Fyen, har berettet, at hans Formands Fader Hr. Hans Jørgensen, forhen Sognepræst i Synderbye Sogn, i nogen Tid har været Kirkeværge i Sognet og som saadan, da han var kommen i stor Udgift for en Broder, er bleven Kirken en stor Sum Penge skyldig; da Hr. Hans's Søn efter Faderens Død blev Sognepræst i Sognet, paatog han sig for Faderens Navns og Rygtes Skyld at betale Gælden, men fik den ikke betalt før sin Død. Da nu Hr. Niels er bleven Sognepræst, er det tilfaldet ham at betale Gælden, men han har erklæret, at han ikke kan gøre det uden sin største Fordærvelse, og derfor ansøgt om, at noget af den store Gæld, som han jo ikke selv har gjort, maa blive eftergivet.

Kongen har bevilget, at Hr. Niels maa blive fri for Halvparten af Gælden mod at betale den anden Halvpart til Synderbye Kirkes Værge til tilbørlig Tid. F. og Sm. R. 2, 67.

18. Aug. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle. Da der ved Vejle Hoved ligger et lille Fribytterskib, hvorpaa der kun er faa Folk, skulle de straks sætte saa mange af Kongens Bøsseskytter eller Baadsmænd, der have Borgeleje i Byen, eller saa mange af Borgerne i Byen paa faste Baade eller andet, at de kunne overvælde og indtage Skibet og føre det til Kolding. Hvis der kommer nogle af Skibets Folk i Land, skulle de anholde dem indtil videre og sende Kongen Besked derom. J. T. 4, 402 b.

19. Aug. (—) Miss. til Steen Maltessen. Han har indberettet, at han paa Slottet [Kronborg] har ladet anholde en Herremand, som angiver at være født i Bremen Stift, og hans Tjener, fordi han skal have været i Selskab med Jacob Rostrup, der opbragte et hollandsk Skib paa Kronens Strømme, og han har fremsendt Herremandens Bekendelse om Jacob Rostrups Handel med Anmodning om at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med denne Herremand. Da Kongen i disse Dage baade her i Byen og paa forskellige Steder her i Landet og paa Fyen har faaet et »passeligt« Antal af de Kumpaner, der have været med Jacob Rostrup i Sørøveriet, og hver Dag formoder at faa flere, befales det ham endnu i nogen Tid at holde Herremanden og hans Tjener i god Forvaring paa Slottet, indtil Kongen kan faa yderligere Oplysning om Sagen og da give ham nærmere Ordre. Sj. T. 18, 283.

— Miss. til Mandrup Parsberg og Knud Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at Jacob Rostrup for kort Tid siden paa Kronens Strømme har taget og plyndret nogle Hollænder Skibe og ladet Folkene paa Skibene kaste overbord, saaledes som hans Selskab har bekendt, hvoraf nogle ere anholdte i Aarhus, andre her i Byen og atter andre i Middelfart og andensteds. Da disse Kumpaner foregive, at Jacob Rostrup er deres Høvedsmand, skulle Mandrup Parsberg og Knud Brahe, inden de paabegynde deres Rejse til Kongen, begive sig til Jacob Rostrups Broder Laurits Rostrups Gaard, dér udkræve Jacob Rostrup, hvis han er at finde der, og tage Haanden af ham paa og streng skriftlig Forpligtelse paa Ære og Redelighed om, at han

straks vil begive sig ind i et ærligt Herberg i Aarhus og ikke undvige derfra, hverken ved Nat eller Dag, førend han faar nærmere Ordre fra Kongen eller denne giver sin Tilladelse dertil. J. T. 4, 403.

21. Aug. (Koldinghus). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da disse Brevvisere, Petter Pettersen von Horn og Frandts Diriksen von Flielandt, have berettet, at de paa Kronens Strømme ved Skagen ere blevne plyndrede af Jacob Rostrup og hans Selskab, har Kongen i Betragtning af deres arme og bedrøvelige Tilstand bevilget, at de for denne Gang maa passere toldfrit gennem Sundet med deres Skibe og Gods. Sj. T. 18, 283 b.

— Miss. til Frants Rantzau om i nogen Tid at laane Kongen en Vejdemand og en vel afrettet Vejdehund. Udt. i J. T. 4, 403 b.

23. Aug. (—). Miss. til Jørgen Bilde paa Ellinge. I Kontinuation af Kongens tidligere Skrivelse¹ til ham om de 2000 Dlr., som M. Jacop Matsen, Superintendent i Fyens Stift, har laant Hans Skomager i Haderslev mod Pant i en Omslagsforkriving af Jørgen Bildes afdøde Søn Niels Bilde meddeles ham, at M. Jacop, der paa sidste Herredag er dømt til at betale Hans Skomager de 420 Dlr. Rente, fordi han har udleveret Jørgen Bilde Hovedbrevet, og siden paa Herredsting og Landsting at søge Jørgen Bilde for disse Rente-
penge, har erklæret, at han formedelst sine Embedsforretninger vanskeligt kan og ej heller gerne vil udføre denne Sag med Retten, hvorfor han har anmodet om kgl. Forskrift til Jørgen Bilde i det Haab, at denne vil rette sig derefter og betænke hvad der kan være ret og kristeligt. Kongen beder Jørgen Bilde betænke Sagen og, da M. Jacop ikke har paaført og ej heller agter at paaføre ham nogen Skade og han jo heller ikke har lidt nogen Skade for M. Jacops Skyld, slaa sig selv til Rette og ikke tilstede, at M. Jacop lider nogen Skade i en Sag, som enhver, der har Samvittighed, kan dømme er retfærdig, men betale M. Jacop de 420 Dlr. Sk. T. 2, 244.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Skinke til Østrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-
tienden af Østrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares

¹ 10. Juni 1592.

1 Pd. 5 Skpr. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. 10 Skpr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 146 b.

24. Aug. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Kongen har eftergivet Borgemestre og Raad i Slangerup, der for nogen Tid siden have laant 1000 Dlr. af Kronen, hvoraf de for kort Tid siden have tilbagebetalt Halvdelen og skulle betale den anden Halvdelen til Mikkelsdag, Halvparten af de resterende 500 Dlr. og giver dem Henstand med Resten til førstkommende Mortensdag, da Byen har sat sig i stor Gæld ved Byggeriet paa Kirken og de i den Anledning have begæret nogen Forskaansel og Henstand. Sj. R. 13, 340.

— Miss. til Envold Kruse. Da Kongen vil have gjort og bestilt nogle Tapeter og Omhæng til fyrstelige Gemakker og Senge, hvilke altid skulle blive her paa Slottet som Inventarium, skal han dertil skaffe det paa vedlagte Seddel opførte Fløjel og Silketøj og levere det til Caspar Markdanner. Sj. T. 18, 283 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Jens Jensen, Sognepræst i Herslef og Viuf Sogne, i de næste 2 Aar maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Viuf Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 311.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Andersens i Qverkebye paa Kirkens Part af Korntienden af Qverkebye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 3 b.

25. Aug. (—). Miss. til Envold Kruse. Mogens Krag har berettet, at han har en Søn [Niels Krag], som han en Tid lang har holdt til Studering udenlands, men nu formaar han ikke længere at holde ham der og har derfor ansøgt Kongen om nogen Hjælp, da han ikke gerne saa, at Sønnen skulde forlade sine begyndte Studier. Kongen har bevilget Mogens Krag 100 Dlr., hvilke Envold Kruse skal betale ham og føre til Udgift i sit Regnskab. Kopi (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og Mandrup Parsberg) i Bil. til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 284.

— Miss. til Detlef Holck. Kongen har for kort Tid siden baade her i Byen og andre Steder faaet fat paa nogle Kumpaner, der vare beskyldte for og siden ogsaa selv have bekendt at have været i Selskab med Jacob Rostrup og plyndret nogle Skibe paa Kronens Strømme, og Jacob Rostrup er ogsaa selv for faa Dage

siden bleven paagreben og ført hid til Koldinghus. Kongen vil have Jacob Rostrup sat i Fængsel paa Københavns Slot og sender ham nu did med disse Brevvisere. Detlef Holck skal sørge for, at han bliver holdt i god Forvaring paa Kammeret i Blaataarn, indtil der kommer nærmere Ordre, og give ham daglig Underholdning med Mad og Øl, men der maa aldeles ingen komme til ham, undtagen den, der bringer ham Mad og Øl, medmindre Detlef Holck eller Fogden er til Stede og ved, hvad der tales og gøres med ham. Sj. T. 18, 284.

25. Aug. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen sender dem herved nogle Kumpaner, der have været i Selskab med Jacob Rostrup og paa Kronens Strømme plyndret nogle Skibe, tillige med de Bekendelser, som de, hver for sig, have aflagt for de gode Mænd, der have forhørt dem her paa Koldinghus. De skulle modtage disse Kumpaner og sætte dem i god, fast Forvaring; dernæst skulle de nøje undersøge Sagen baade af de Bekendelser, der sendes dem, og af det, som disse Kumpaner yderligere maatte bekende, eller som de selv kunne udsørge af dem, og derefter dømme paa dem og deres Gerninger. Hvis der findes nogle fremmede Skippere i Sundet, skulle de opholde dem en Dag eller to og tage dem til, saa de i Forening med dem kunne sidde Dom og Ret i den Sag. Naar Dommen er afsagt, skulle de lade hver af Kumpanerne staa deres Ret. Sj. T. 18, 284 b.

— Miss. til [Borgemestre og Raad i] nedennævnte Købstæder om at modtage Bøsseskytter og Baadsmænd i Borgeleje og skaffe dem tilbørlig Underholdning med Mad og Øl eller Kostpenge; de skulle i alle Maader med Hensyn til dem rette sig efter de tidligere udgaaede Breve¹ og paase, at de ikke vise sig modvillige mod Borgerne, men heller ikke blive besværede af disse. — Næstved 14; Skelskør 12; Slagelse og Køge hver 8; Roskilde og Nykøbing i Aadts Herred hver 6; Vordingborg og Stege hver 4; Holbæk, Heddinge, Præstø og Kallundborg hver 3; Ringsted 2; Malmø 42; Ysted 20; Landskrone 14; Væ 12; Trelleborg, Aarhus og Ronneby hver 10; Falsterbo og Skanør 9; Helsingborg, Lund og Halmsted hver 8; Auskier og Varberg hver 6; Laugholm, Sømmershavn, Sølvitsborg og Lykaa hver 4; Falkenberg 3 og Elleholm 2; Odense

¹ 24. Okt. 1587.

42; Svendborg 20; Kerteminde 18; Assens 15; Faaborg 10; Nyborg 8; Bogense 7; Middelfart og Rudkøbing hver 6; Nakskov 18; Stubbekøbing 8; Maribo 5; Nysted og Saksøkøbing hver 4. Sj. T. 18, 285.

25. Aug. (Koldinghus). Sk. R. 2, 143, se 7. Juli 1593.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Voldemar Parsberg paa Kronens Part af Korntienden af Foleby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 56 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Skram paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Lundo Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og 7 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 56 b.

26. Aug. (—). Miss. til Skipper Christen Pedersen, Kongens Tilsynsmand paa Holmen for Københavns Slot. Da Kongen og Rigsraadet paa den sidste Herredag have bestemt, at der herefter kun skal holdes 608 Baadsmænd i Tjeneste paa Holmen, skal han aftakke saa mange, som der nu er over dette Tal, men passe godt paa, at det bliver de mindst brugelige, der blive afskedigede. Sj. T. 18, 286.

— Miss. til Niels Paaske, Slotsskriver paa Københavns Slot, om at føre de Varer, som annammes med Vægten, til Indtægt i Regnskabet med den lybske Vægt, som er mest gængs i Danmark. Sj. T. 18, 286. (Se CCD. II. 652).

— Miss. til Detlef Holck om at skaffe den nu udnævnte Møntmester Andres Metzener Bolig i Møntgaarden tilligemed Kongens Bøssestøber og efter hans Anvisning istandsætte Ovne og andet til Møntværket fornødent. Sj. T. 18, 286 b. K. (Tr.: KD. IV. 717).

— Miss. til Anders Rytter. Da Kongen paa Grund af de store daglige Pengeudgifter maa afskedige nogle af de i hans Bestilling, til Skibs eller i andre Maader, værende Pensionærer, vil Kongen ogsaa naadigst have ham forløvet, dog skal han rette sig efter herefter at tjene Riget til Lands med Heste og Harnisk, saaledes som han er pligtig at gøre af sit Arvegods, saa han kan møde dermed, naar Adelen forskrives til Mønstring. J. T. 4, 403 b.

27. Aug. (—). Miss. til Steen Maltessen. Da Kongen nu har sendt nogle Kumpaner, der beskyldes for at have været med Jacob Rostrup ved Plyndringen af nogle Skibe paa Kronens

Strømme, til Helsingør og befalet Borgemestre og Raad dér at dømme dem, skal han give Byfogden Ordre til paa Kongens Vegne at anklage dem, lade gaa Dom over dem efter deres Bekendelse og lade dem staa deres Ret efter Dommen. Han skal samtidig lade dem stille for Retten, som han har siddende paa Slottet. Sj. T. 18, 287.

27. Aug. (Koldinghus). Miss. til Tolderne i Helsingør om paa Kongens Vegne at lade Dronningen af Skotlands Snedker faa 100 Vognskud og 100 gode udvalgte Savdeler, som Snedkeren selv kan udvælge dem. Udt. i Sj. T. 18, 287 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg om at modtage nogle Tagsten ved Hesselagger og levere dem til Niels Paaske, Slotsskriver paa Københavns Slot. Udt. i F. og Sm. T. 2, 304.

— Miss. til Karl Bryske. Da Kongen har tilladt Erik Bilde til Kiersgaard at indløse de 6 Gaarde i Brendrup i Vendts Herred, som Karl Bryske har i Pant, befales det denne at modtage Pantessummen af Erik Bilde. Kongen vil dog med det allerførste igen betænke ham med en Forlening, som skal være bedre og ham mere gavnlig. F. og Sm. T. 2, 304.

29. Aug. (Ribe). Aab. Brev om, at Erik Bilde til Kiersgaard straks maa indløse 4 Gaarde og 2 Bol i Brendrup By og Sogn i Vendts Herred fra Karl Bryske til Margaard for de 600 Dlr., som denne har dem i Pant for, og siden beholde dem som et brugeligt Pant, indtil de indløses fra ham. F. og Sm. R. 2, 67 b.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Ditlef Holck til Rønnehaufve paa Københavns Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne [ligelydende med Forleningsbrevet af 12. Nov. 1588, naar undtages, at han kun maa beholde Tredjeparten af den uvisse Rente og Husbondholdet og slet intet af Oldengælden, og at han maa oppebære 8 Dlr. aarlig til en Kældersvend, men ingen Fyrbøder maa holde, da hans Jægerdreng skal gøre Ild]. Sj. R. 13, 342.

— Nyt Forleningsbrev for Jacop Trolle til Brødtagger paa Frederiksborg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal aarlig have 500 gl. Dlr. paa sit eget Liv og til at lønne sine Svende og Dreng med, Underhold til 6 Personer, frit Foder og Maal til 4 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget, og til

2 Vognheste samt Tredjeparten af Sagefald, Gaardfæstning, Husbondhold, Drift, Førlov og Rømningsgods. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 29. Nov. 1589 for Morten Venstermand]. Sj. R. 13, 345.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Steen Maltessen til Hollumgaard paa Kronneboerg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal holde Slottet i en tryg og fast Slotslov, Kongen og Riget til troer Hænde, som det sømmer sig en ærlig Riddermandsmand, og han skal have flittigt Tilsyn med alt, baade den daglige Udspisning paa Slottet og paa Kronens Gaarde og Ladegaarde under Slottet og med andet i Lenet, at alt gaar tilbørligt til og at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. Han skal til hver 1. Maj gøre Regnskab for Lenets visse og uvisse Indkomst og for den gejstlige Rente. Til Løn og Klæder til sig selv, sine Folk og Drønge skal han af Tolden i Helsingør aarlig have 600 Dir. og af Slottet Underhold til de nævnte Personer og Foder og Maal til 6 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget. Endvidere maa han oppebære Halvparten af den uvisse Rente, dog forbeholder Kongen sig alene al Oldengæld, Told, Sise og Vrag. Han skal aarlig gøre Regnskab for Affødning, Avl og Afgrøde til de Gaarde i Lenet, som Kongen selv bruger, nemlig Esserum, Hørsholm, Tegelstrup, Lundegaard og Gourfvevong. Folkeløn og Udspisning paa Esserum og Hørsholm skulle indskrives i Regnskabet som hidtil, men han skal paase, at der tilskrives Kongen saa ringe Bekostning som muligt. Med Hensyn til de Forandringer, der ere gjorte enten paa Kronneborg eller nogen af de underliggende Gaarde og Ladegaarde, skal der forholdes efter den underskrevne Seddel, som er tilstillet Steen Maltessen, og hvorefter han ogsaa skal forklare sit Regnskab. Da Steen Maltessen skal have Slottet i en Slotslov, skal han ogsaa i alle Maader have Magt til at byde over Befalingsmænd, Løjtnanter, Knægte og alt andet Krigsfolk paa Befæstningen. Hvis nogen af disse viser sig modvillig mod ham eller forsømmelig i deres Gerning, skal han uden al Naade lade dem straffe og forvise dem af Slottet og Tjenesten. Sj. R. 13, 348.

— Miss. til Detlef Holck, Lensmand paa Københavns Slot, Jacob Trolle, Lensmand paa Frederiksborg, og Steen Maltessen, Lensmand paa Kroneborg. Kongen har for adskillige Aarsagers Skyld ladet nogle Rigsraader omtaksere Lenene i Danmark

og sender dem hermed nye Forleningsbreve, hvorefter de skulle rette sig. De Forandringer, som ellers ere gjorte i deres Len, kunne de se af indlagte Seddel, hvorefter de skulle rette sig ved Aflæggelsen af deres Regnskab. Rentemester Envold Kruse har ogsaa faaet Ordre om at rette sig herefter. — Seddel i Detlef Holcks Brev: Den Lægedom, han hidtil har haft til sine Heste, Brødet til hans Hunde, Smørelsen til hans Vogntøj og Blyet til hans Rør skal herefter være afskaffet, dog maa han faa Mang¹ til 4 Mynder. Der skal herefter kun holdes 10 Skytter og 10 Liggere i Porten, de øvrige skulle straks aftakkes. Den Fuglefænger, som har haft Fetalje, naar han var i Lenet, og fri Kost, naar han var paa Slottet, skal helt afskaffes. Mikkel Fisker i Vartov, der drager til København og sælger Fisk, og Hans Poleck, der passer Digerne ved Vartov og Otterslef Sø, skulle straks aftakkes, og Hans Fisker, der bor i Vartov og har Gaarden kvit og frit, skal igen passe hele den Handel. Hans Jacobsen, der passer Kongens Vej, skal straks aftakkes, og Lensmanden skal sætte en Indestemand eller Husmand til at passe Vejen. Laurids Sejermager skal ikke mere have den Fetalje, han hidtil har haft af Slottet, men skal fremdeles beholde de 10 Dlr., han aarlig har af Rentekammeret, for at passe Sejerværket under Drejerkammeret. Hans Breboss, Orge-mager, skal herefter ikke have den Fetalje, han hidtil har haft af Slottet, da han faar Betaling for alt det Arbejde, han laver for Kongen. Hans Ryemand, Dronningens Skrædder, skal miste hvad Genant, Fetalje, Korntiender og anden Besolding han hidtil har haft. Jacob Nielsen i Baadsted, som køber Ved der og sender det til København, skal herefter ingen Løn eller Fetalje have, og Lensmanden i Baadsted skal besørge det Arbejde. De 2 Sider Flæsk, som 2 Dragere og 2 Vogtere paa Slottet hidtil hver have faaet foruden fri Kost, skulle herefter afskaffes. Der skal afkortes $\frac{1}{2}$ Læst Korn i Byfogden i Københavns Genant. Laurits Jensen i Balderup skal herefter svare fuld Landgilde af sin Gaard og ingen Forskaansel nyde. Det Gods, som afdøde Fockis Hustru² hidtil har haft i Forlening, skal lægges under Slottet, og hun skal indtil videre i Stedet have 1 Læst Korn af Slottet. Jørgen Hemmingsen i Giefventoft skal herefter svare fuld Landgilde af sin Gaard og ingen Forskaansel nyde. Den Forskaansel, Skovfogderne i Københavns Len hidtil

¹ Hundeklid.² Eline Olufsdatter, Focas Stafrofskis.

have haft paa deres Landgilde, skal herefter ophøre, derimod skulle de være fri for Ægt og Arbejde. — Seddel i Steen Maltessens Brev: Conrad, som passer Vinkælderen, skal straks aftakkes, og den, der i afdøde Jesper Skammelsens Sted bliver beskikket til at passe Kælderen, skal holde en Dreng, som skal passe paa Kælderen paa Kroneborg. I Lunde- haven har der hidtil været holdt 1 Urtegaardsmand og 2 Svende og ved Teigelstrup 1 Mester og 1 Svend; heraf skal den ene Mester og den ene Svend straks aftakkes, og den anden Mester og de to Svende herefter passe begge Haver. Den ene af de 4 Postvogne, som hidtil have været holdte paa Slottet, skal herefter afskaffes tilligemed al den Bekostning, der kan medgaa hertil. Carsten Holdst, som passer Lunde- haven, skal straks aftakkes, da Urtegaardsmanden godt kan have det Tilsyn. Maltgørereren paa Esserom skal straks aftakkes, da Mælke- dejen og hendes 4 Piger godt kunne passe den Handel. — Seddel i Jacob Trolles Brev: Den Fordel, der kan falde af den lille Ladegaard i Dyrehaven, skal herefter føres til Indtægt for Kongen, eller ogsaa skal Ladegaarden afskaffes, hvis der ingen Fordel kan være af den. Dørvogteren for Stegerset skal aftakkes, da Prinsens Kokke have deres egen Dørvogter med, hvor de drage hen. Da Bryggeren, der har 3 Svende, nok kan komme ud af det med mindre, skal den ene af dem, der har 5 Dlr. i Løn, afskediges; ligeledes skal Bageren, der er selvferde, herefter have en Svend mindre. Glarmesteren paa Frederiksborg skal afskediges, og Glarmesteren paa Kroneborg skal herefter forestaa Arbejdet paa begge Slotte. Slagteren, der foruden Løn til en Dreng for sin egen Person har 24 Dlr. i aarlig Løn og 10 Dlr. til en Klædning, skal herefter have 12 Dlr. mindre i Løn, da den nuværende Løn er altfor ubillig. Gartneren, der har 3 Svende hos sig, skal herefter have 1 Svend mindre. Vogngemmeren skal straks afskediges. Den Person, som hidtil er lønnet og underholdt for at løbe omkring Dyrehaven, skal afskediges, og Lensmanden skal i Stedet sætte en af Postriderne eller en af Bønderne til at gøre det. Pligtsfogden skal straks afskediges, da der nu ikke bygges og heller ikke er andet synderligt Arbejde at tage Vare paa. Den Svend, der er hos Fiskeren, skal afskediges, da Fiskeren har Bønder at bruge til det Arbejde og Kongen har sin egen Fisker med sig, naar han kommer did. Snedkeren skal afskediges, da der intet synderligt Arbejde er paa Slottet. Af de 6 Postvogne, der holdes paa Slottet, skulle de

2 afskaffes. Mælkedej, der nu har 10 Piger, skal herefter kun have 8. Blasius Smed, der hidtil har haft 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, skal herefter kun have 4 Dlr. Christian Svarver skal nu straks helt afskædiges. Rubbert Jacobsen, der hidtil har været fri for sin hele Landgilde, fordi han er Kongens Fyrbøder, skal herefter kun være fri for den halve Landgilde. Niels Jensen i Taagerup, Rasmus Nielsen, der bor i et Hus i Mierløsse¹, Jørgen Friis i Lønholt, Peder Sterck i Mielbye², Johan Smed i Hylderødt, Søfren Kok i Ølskiøb og Peder Nielsen i Brerødt, der hidtil have haft deres Gaarde, Huse og Ejendomme kvit og frit, skulle herefter allesammen svare deres fulde Landgilde. Da der medgaar stor Bekostning paa Møllen ved Slottet, fordi Mølleren skal gøre Regnskab for Toldmelet, skal Møllen sættes for en aarlig Landgilde, og Mølleren skal desforuden male frit for Slottet. Sj. T. 18, 290 b.

31. Aug. (Koldinghus). Miss. til Christofver Parsberg. Kongen har nu ladet gøre Forandring med flere af Lenene i Danmark for at forbedre den aarlige Indkomst af dem, og fra 1. Maj 1593 skal der i Roskildegaard's Regnskab ske Afkortninger for følgende Personer: M. Christoffer Knopf, Kongens forrige Prædikant, afkortes de 104 Tdr. Havre, han hidtil aarlig har haft af Gaarden, Bendt Gregersen i Roskilde de 6 Pd. Byg, han hidtil aarlig har haft, Rasmus Smed i Svenstrup de 51 Dlr. 1 Mk., som han hidtil aarlig har haft af Gaarden for at vogte paa Svenstrup Skove, hvilke Johan Bernekov herefter selv skal lade vogte; Jacob Vildtskytte, der hidtil aarlig har haft 145 Dlr. i Fetalje, Klæder og Penge for at vogte Skovene i Lenet, skal herefter kun have 100 Dlr., og Bendt Gregersen, der hidtil har været fri for at svare 2 Pd. Byg af Custerhave, som han nu har i Brug, skal herefter svare disse 2 Pd. Byg. Han skal foreholde de nævnte Personer dette og selv rette sig derefter ved sin Regnskabsaflæggelse. Sj. T. 18, 288.

— Miss. til samme om at lægge en Kronens Gaard i Grefve Sogn, som Otte Brockenhuus hidtil har været forlenet med, ind under Roskildegaard og gøre Regnskab for Indtægten deraf. Udt. i Sj. T. 18, 288 b.

— Nyt Forleningsbrev for Olluf Bilde til Vallø paa Abramstrup Gaard og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 400 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Kro-

¹ Meelløse, Strø H.

² Meelby, samme H.

nens Part af 2 Tiender, som udtærskes paa Abramstrup, og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. [I øvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 3. Juli 1588]. Sj. R. 13, 340 b.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Steen Brahe til Nesbyeholm paa 8 Gaarde i Førsløef, 8 Gaarde i Lefvetofte og 1 Mølle i Feritsløef, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 40 gl. Dlr. i aarlig Afgift. Sj. R. 13, 344 b.

— Nyt Forleningsbrev for Knudt Rud til Sandtholdt paa Korsør Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Rente, aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, og tjene Riget med 2 geruste Heste. Sj. R. 13, 346.

— Nyt Forleningsbrev for Arildt Hvitfeldt paa Kroens Bønder i Sollerøedt og Mossede, 4 Bønder i Jersie og 2 i Øelsemagle, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift. Sj. R. 13, 346 b.

— Nyt Forleningsbrev for Peiter Reitz paa Kroens Gods i Undtløesse¹ By i Mierløesse Herred. Han skal svare 175 Dlr. i aarlig Afgift. Sj. R. 13, 347.

— Nyt Forleningsbrev for Moufrits Podebusk paa Jungshoufvit Slot og Len. Han skal svare 300 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Rente, aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde den ene Halvpart, og tjene Riget med 4 geruste Heste. Sj. R. 13, 347 b.

— Nyt Forleningsbrev for Johan Bernekov til Nielstrup paa Svendtstrupgaard med tilliggende Gods, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Rente og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Sj. R. 13, 350.

— Nyt Forleningsbrev for Christian Friis paa Andtvorskouf Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal i alle Maader ramme Kongens Gavn og Bedste med Indtægt og Udgift af Slottets Indkomst og paase, at det gaar ordentligt til baade med den daglige Udspising paa Slottet og i Ladegaarden og i Lenet, og at det bliver til saa ringe Udgift for Kongen som muligt.

¹ Ondløse.

Han skal aarlig til 1. Maj gøre Regnskab for al Slottets visse og uvisse Indkomst og for den gejstlige Rente i Lenet. Han skal i Løn til sig selv og de Karle og Dreng, som han er takseret for, have 600 Dlr., Underholdning til de samme Personer, frit Foder og Maal paa 4 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget, frit Foder og Maal paa 2 Vognheste, beregnet 1 Td. Havre om Ugen til hver Hest, frit Foder og Maal til 4 daglige Arbejdsheste paa Slottet og i Ladegaarden, beregnet 1 Spund Havre i Døgnet til hver Hest. Endvidere maa han selv beholde Tredjeparten af den uvisse Indtægt, naar undtages Oldengæld, Told, Sise og Vrag, som Kongen forbeholder sig alene. Sj. R. 13, 350 b.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Henrik Lykke til Ofvergaard paa Vordingborg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne [ligelydende med Forleningsbrevet af 9. Juni 1592, naar undtages, at i Genanten nævnes 146 (i Stedet for 668 (646)) Dlr. og 6 Voger (i Stedet for 6 Vorder) Rokker; der tilføjes en Bestemmelse om, at han af Genanten selv skal lønne og underholde Urtegaardsmanden paa Slottet. Han skal tjene Riget med 7 (i Stedet for 8) geruste Heste]. Sj. R. 13, 351 b og 362. Orig.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 5 Kronens Gaarde i Odderup¹, som Lauge Lykke hidtil har haft i Forlening, ind under Vordingborg Slot og gøre Regnskab for Indtægten deraf. Udt. i Sj. T. 18, 288 b.

— Nyt Forleningsbrev for Hack Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, paa St. Peders Kloster i Lund, Qvindevadts Mølle og 2 Kronens Gaarde sammesteds, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 600 gl. Dlr. i aarlig Afgift af Klosteret og 12 Pd. Mel aarlig af Møllen og de 2 Gaarde, hvilke 12 Pd. Mel han skal føre Kronen til Indtægt i sit Regnskab af Malmøhus. Sk. R. 2, 144.

— Nyt Forleningsbrev for Christoffer Valkendorf til Glorup paa Helsingborg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne [ligelydende med Forleningsbrevet af 9. Juni 1592, naar undtages, at Pengegenanten sættes til 236 Dlr. i Stedet for 736 Dlr.]. Sk. R. 2, 144 b.

— Nyt Forleningsbrev for Axel Gyldenstjerne, Stat-

¹ Aaderup, Tybjerg H.

holder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, paa Villandts Herred og 4 Gaarde i Herredet, der tidligere svarede til Aahusgaard, de to kaldede Hagenrødt, den tredje Ynde og den fjerde Veilløe, samt 1 Fæste i Vandebierg. Han skal svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift. Sk. R. 2, 145 b.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Gabriel Sparre til Svansholm paa Dalbye Kloster, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 100 gl. Dlr. i Afgift af den visse Indkomst, aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, og tjene Riget med 2 geruste Heste. Sk. R. 2, 146 b.

— Nyt Forleningsbrev for Falk Gjøre paa Hammershus Slot og Len med Bornholm, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 2000 gl. Dlr. i Afgift af Slottets og Stiftets visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. [De øvrige Bestemmelser ere de samme som i Forleningsbrevet af 13. April 1587]. Sk. R. 2, 147.

— Nyt Forleningsbrev for Geerd Rantzau til Bredenburg, Embedsmand paa Flensborghus, paa Aasum By og Len i Giers Herred med Flødøe Eng i Helligaae. Han skal svare 50 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Sk. R. 2, 148 b.

— Nyt Forleningsbrev for Peder Brahe til Kragholm paa Sølvitsborg Slot og Len. Han skal svare 600 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Avlen. [De øvrige Bestemmelser ere de samme som i Forleningsbrevet af 3. Juli 1588]. Sk. R. 2, 149 b.

— Nyt Forleningsbrev for Anders Thott til Nes paa Laugholm Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. [Ligelydende med Forleningsbrevet af 3. Juli 1588, naar undtages, at han selv kun maa beholde Tredjeparten af den uvisse Indkomst]. Sk. R. 2, 150 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Jacob Krabbe til Rytseholm paa noget Gods i Skaane, nemlig 16 Gaarde i Munkeliungby, 1 Gaard i Hillerup, 2 Gaarde i Hellofvetofte¹, 5 Gaarde i Osse og 1 Gaard i Ebberup af Her-

¹ Fejlskrift for: Ræfvetofto.

ritsvadts Klosters Gods og noget Kronens Gods i Helsingborg Len i Nørre Asbo Herred, nemlig i Nedre Tredinge 3 Gaarde i Hillerup, 7 Gaarde i Axelstorp, 2 Gaarde i Ebberup, 4 Gaarde i Boarp, Baasholm, Staversholt, Holtsholt, i Mellem Tredinge Synkemose og Lyngeskouf. Han skal svare 100 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Sk. R. 2, 151 b.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Niels Bild til Rafnholt paa Visborg Slot med Gotland, fra 1. Maj 1593 at regne [ligelydende med Forleningsbrevet af 8. April 1591, naar undtages, at Lønnen sættes til 500 Dlr., 2¹/₂ Læst Rostockerøl, Klæder og Penge til 12 Karle, Foder og Maal til 12 Heste og Fjerdeparten af det Sagefald og Gaardfæstning, som falder i Byen og paa Landet. Endvidere bestemmes, at han selv maa beholde Avlen til begge Ladegaardene paa Landet mod en aarlig Afgift af 200 Dlr.]. Sk. R. 2, 152.

— Miss. til Niels Bild. Da der paa Visborg Slot hidtil er holdt 16 Skytter, 2 Redesvende, 1 Høfoged og 3 daglige Vogne, hvoraf en Del synes unødvendigt, befales det ham straks at af-takke Halvparten af Skytterne, ligesaa den ene Redesvend og Høfogden og herefter ikke holde mere end 2 Vogne, hvorefter han har at rette sig ved sin Regnskabsaflægelse fra 1. Maj 1593 af. Sk. T. 2, 245.

— Nyt Forleningsbrev for Hans Johansen til Hundtslund paa Hintsgafvel Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. F. og Sm. R. 2, 68.

— Miss. til Axel Brahe. Paa den sidste Herredag har Kongen og Danmarks Riges Raad forordnet, at Kronens Len i Danmark og Norge skulle billigen takseres og omsættes, hvilket ogsaa er gjort af nogle dertil forordnede Rigsraader. Med Hensyn til Odensegaard er det ordnet saaledes, at han fra 1. Maj 1593 skal gøre Regnskab for al den uvisse Rente, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, medens det iøvrigt forbliver ved det tidligere Forleningsbrev. Rentemester Envold Kruse har faaet Ordre til at rette sig herefter. F. og Sm. T. 2, 305.

— Ligelydende Miss. til Laurits Brockenhuus om, at hans Genant af Nyborg Len er bleven nedsat med 546 Dlr. og at han

herefter kun skal have Tredjeparten af den uvisse Rente. Herefter skal hans Regnskab aflægges fra 1. Maj 1593. F. og Sm. T. 2, 306.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Ofve Lunge til Odden paa Aalborg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal i aarlig Genant have 300 Dlr., 13 Læster Rug og Mel, 24 Læster Byg, hver Læst beregnet til 24 Tdr., 12 Læster Havre, hver Læst beregnet til 48 Tdr., 12 Tdr. Smør, 200 Faar og Lam, 150 Gæs, 600 Høns, 225 Skovsvin, som han aarlig skal tage til sig og ikke maa lade blive staaende hos Kongen eller hos Kronens Tjenere, 20 Skattekør, $\frac{1}{2}$ Læst saltet Sild, 81 Ol røgede Sild, 1300 tørre Flyndere, 2 Tdr. Honning, 15 Skpr. Gryn af Lenet og de Tønder, som behøves til det Smør, der sendes til København eller andre Kronens Slotte og Gaarde. Resten af den visse Indkomst skal han aarlig med Flid indkræve og holde den i god Forvaring, indtil Kongen eller Rentemesteren skriver til ham om at sende den til København eller giver ham anden Ordre om den. Han skal gøre Regnskab for al uvis Rente og for Gæsteriet, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. [De øvrige Bestemmelser ere de samme som i Forleningsbrevet af 10. April 1584]. J. R. 5, 311 b.

— Nyt Forleningsbrev for Niels Skram, Embedsmand paa Drotningborg, paa Roxe Herred, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 100 gl. Dlr. i Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. J. R. 5, 313 b. K.

— Nyt Forleningsbrev for Predbiørn Gyldenstjerne paa Aastrup Slot og Len og det Gods, som blev tilovers af Vreløf Klosters Gods og blev lagt under Aastrup Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 200 gl. Dlr. i Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste af Lenet. Han maa selv beholde al den gejstlige Indkomst, der falder i Lenet, men skal tjene Riget med 2 geruste Heste deraf. J. R. 5, 314 b.

— Nyt Forleningsbrev for Peder Gyldenstjerne til Tim paa Hing og Uldborg Herreder og 9 Gaarde i Lundenes Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 400 gl.

Dir. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst og gøre Regnskab for al Told, Sise og Vrag, som falder i Herrederne og paa det øvrige Gods. J. R. 5, 315.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Bertel Holck paa Kronens Bønder i Vilstedt By og Sogn i Sledt Herred, fra 1. Maj 1593 at regne, Han skal svare 80 gl. Dir. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. J. R. 5, 316.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, paa noget Gods i Nørrejylland, som tidligere har ligget til Sibber Kloster, nemlig 2 Gaarde i Tyrestrup, 1 Gaard i Grudsted¹ og 1 Gaard i Synderholm By og Sogn i Hvorum Herred, 2 Gaarde i Mellerup², 1 Gaard i Vormstrup og 2 Gaarde i Vindbles i Slet Herred, 3 Gaarde i Blerre, 2 Gaarde i Ederup³, 1 Gaard i Hernverp⁴ og 1 Gaard i Søstrup i Aars Herred, 1 Gaard i Store Røerbek og 1 Gaard i Allestrup i Gieslum Herred. Han skal svare 100 gl. Dir. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. J. R. 5, 317. K.

— Nyt Forleningsbrev for Tygge Krabbe til Bustrup paa Kronens Gods paa Jegene. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest deraf og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. J. R. 5, 318. K.

— Nyt Forleningsbrev for Ludvig Munk til Qvistrup paa Ørum Slot og Len. Han skal svare 850 Dir. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han maa ikke beregne Kongen nogen Fortæring, naar han selv eller hans Folk rejse her i Landet. Han skal have Præster, Degne, Krontiender og Kirkernes Indkomst i Forsvar, oppebære Indtægterne og gøre Kronen Regnskab derfor uden i nogen Maade at beregne Kongen nogen Bekostning. J. R. 5, 318 b.

— Nyt Forleningsbrev for Knud Brahe paa Aarhus

¹ Grydsted, Hornum H.
⁴ Hvorvarp, Aars H.

² Mjallerup, Slet H.

³ Ejdrup, Aars H.

Gaard og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 1600 gl. Dlr. i aarlig Afgift af Lenets visse Rente og af den gejstlige Jurisdiktions visse Rente og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. Han skal gøre særligt Regnskab for det Gods, som efter Fru Marine Juels Død er lagt under Aarhusgaard, og baade den visse og uvisse Indkomst af dette Gods skal føres til Indtægt for Kronen. [De øvrige Bestemmelser i Lensbrevet ere de samme som i Lensbrevet af 4. Sept. 1587 for Manderup Parsberg]. J. R. 5, 319 b. K.

31. Aug. (Koldinghus). Nyt Forleningsbrev for Johan Rud til Møggelkier paa Beufing Slot og Len, fra 1 Maj 1593 at regne. Han skal svare 400 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. [De øvrige Bestemmelser i Lensbrevet ere de samme som i Lensbrevet af 12. Juli 1588]. J. R. 5, 322.

— Nyt Forleningsbrev for Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, paa 1 Gaard i Vinkel og paa alt Kronens Sund- og Brokorn i Halds Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 100 gl. Dlr. i aarlig Afgift og holde de Færger og Broer, hvoraf der svares Sund- og Brokorn, i Stand, saa der ingen Klager kommer. J. R. 5, 323.

— Nyt Forleningsbrev for Albret Friis, Embedsmand paa Riberhus, paa Skarpenbergs Gods paa Mors, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 300 gl. Dlr. i aarlig Afgift. J. R. 5, 324.

— Nyt Forleningsbrev for Erik Lykke til Eskier paa Skivehus Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. Han skal svare 150 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Slottets Avl og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal gøre Regnskab for Stiftets Indkomst, der alt sammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. J. R. 5, 324 b.

— Forleningsbrev for Sten Brahe til Knudstrup paa 7 Gaarde og 3 Gadehuse i Nørøxe i Brouist Sogn i Han Herred. Han skal, fra 1. Maj 1593 at regne, svare 24 gl. Dlr. i aarlig Afgift. J. R. 5, 325 b. K. Jvfr. 27. Juni.

— Nyt Forleningsbrev for Frandts Rantzau til Brobye

paa Silkeborg Slot og Len, fra 1. Maj 1593 at regne. [Forleningsbrevet er enslydende med Forleningsbrevet af 4. Sept. 1589, naar undtages, at han nu kun maa beholde Tredjeparten af den uvisse Rente, med Undtagelse af Told, Sise og Oldengæld, som Kongen forbeholder sig alene, og Tredjeparten af Sagefald og Gaardfæstning af den gejstlige Rente]. J. R. 5, 326.

31. Aug. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner. Kongen har paa sidste Herredag i København ladet nogle af Rigsraadet omtaksere Lenene i hele Danmark; hans Len Koldinghus er ogsaa blevet omtakseret, og indlagt sendes ham en underskreven Fortegnelse over de skete Forandringer saa vel som paa det, som Kongen ellers i andre Maader vil have afskaffet og bestilt i Lenet. Det befales ham at rette sig herefter og fra 1. Maj 1593 at aflægge Regnskabet derefter. Rentemester Enevold Kruse har ogsaa faaet Ordre til at rette sig derefter. — Fortegnelse over de gjorte Forandringer i Koldinghus Len: 1. Lensmanden skal herefter kun have Fjerdeparten af den uvisse Indkomst og slet intet af Oldengælden, men beholder ellers Lenet paa de samme Vilkaar som hidtil. 2. I Urtegaardsmandens Betaling for Løn og Kost, ialt 134 Dlr. aarlig, skal afkortes 34 Dlr. 3. De 2 Læster Korn, som Thomas Husfoged har haft af Loftet, skulle afskaffes. 4. Den ene af de 3 Urtegaardssvende skal afskaffes. 5. Jep Thomissen i Noes, der baade er Herredsfoged og Skovrider, maa fremdeles have sin Gaard frit, fordi han er Herredsfoged, men de 20 Dlr., han har haft som Skovrider, skulle afkortes og Bestillingen afsiges, da han ikke kan forestaa 2 Bestillinger og der desforuden holdes 2 Skovridere. 6. Den Genant i Penge eller Fetalje, som Hans Ryemand, Dronningens Skrædder, Frederik Possementmager, Catharine Perlestickers, Hr. Hans Kneus og en af Bysvendene i Byen hidtil have haft, skal herefter ikke mere gives dem. 7. Frederik Sejermager, der hidtil har haft 30 Dlr. for at holde Sejerværkerne paa Koldinghus og Haderslevhus i Stand, skal herefter kun have 15 Dlr. for at holde Sejerværkerne paa Koldinghus og i Lenet i Stand. 8. I Skarpretterens Løn af Slottet, 20 Dlr. og 1 Klædning, skal der afkortes 10 Dlr., men han skal saa have Betaling for hvad han retter for Kongen. 9. Bertel Søfrensen i Dons, Ifver Jensen i Boenstrup, Søfren Smed i Vrambdrup¹, Hans Hansen i Skierup, Jens Thomessen i Borkop, Mats Mortensen i Vilstrup og Mats Jensen i Sterup², der

¹ Vranderup, Anst H. ² Starup, Brusk H.

hidtil have haft deres Gaarde frit, men ingen Bestilling have, skulle herefter svare deres fulde Landgilde. 10. Pouel Gries i Tolstrup, der har været fri for Halvdelen af sin Gaards Landgilde, fordi han skal være Skovrider i Brusk Herred, maa herefter ikke nyde denne Frihed. J. T. 4, 404 b.

31. Aug. (Koldinghus). Lignende Miss. til Frants Rantzau om de med Silkeborg Len gjorde Forandringer. — Fortegnelse over Forandringerne: 1. De 2 Postvogne, der nu holdes, skulle straks afskaffes, da Frants Rantzau har Lenet paa Genant og Prinsen kun sjælden kommer did. 2. De 6 Dyrevogtere, der holdes, skulle straks aftakkes med Undtagelse af den ved Karup, der skal have 80 Dlr. til Løn og Underhold; der skal ansættes 2 gaaende Dyrevogtere, den ene i Tem og den anden, hvor Lensmanden finder det fornødent, og hver af dem skal have 24 Dlr. til Kost og Løn. 3. Hans Pedersen, forhen Slotsskriver, Stii Søfrensen, Herredsskriver, 4 Mænd i Liungebye og Søfren Jensen i Borre, der have haft Frihed paa deres Gaarde, skulle herefter svare deres fulde Landgilde. J. T. 4, 406.

— Miss. til Caspar Markdaner om straks at lægge Slaugs Herred med Kronens og Stiftets Gods deri, som Erik Lange, Embedsmand paa Biugholm, en Tid har haft i Forlening, ind under Koldinghus, indskrive Landgilde og anden Rettighed deraf i Slotstets Jordebog og aarlig føre det til Regnskab med anden Slottets Indkomst. J. T. 4, 404. Orig.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Niels Krabbe til Vesløesgaard paa Viigs Gods i Nørrejylland, som bestaar af 1 Gaard i Viig, 1 Gaard i Tønderup¹, Vestergaard, 2 Gaarde i Øster Vannit, 1 Gaard i Tøfting og 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Torsted. Han skal svare 40 gl. Dlr. i aarlig Afgift. J. R. 5, 328. K.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Christen Skeel, Embedsmand paa Aakier Slot, paa Synderliung Herred med alle Kronens Bønder deri og den gejstlige Jurisdiktion og Rettighed af Kronens Tiender og andet. Han skal svare 150 gl. Dlr. i aarlig Afgift. J. R. 5, 329.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1593 at regne, for Hans Rostrup til Sellusskougaard paa Saubroe Herred med

¹ Tanderup, Hillerslev H.

alle Kronens Bønder deri og den gejstlige Jurisdiktion og Rettighed af Kronens Tiender og andet, saa vidt det har fulgt Kronen og ikke ved nogen synderlig Fundats er kommet derfra. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af Kronens og Stiftets visse Indkomst, aarlig gøre Regnskab for det uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, og tjene Riget med 2 geruste Heste. J. R. 5, 330.

31. Aug. (Koldinghus). Miss. til Niels Skram. Da Kongen ikke mere vil give Peder Nelsen, forhen Skolemester i Randers, de 15 Dlr., han en Tid har oppebaaret af Slottet [Dronningborg], maa Niels Skram ikke mere give ham dem, men skal føre dem til Indtægt for Kongen i Regnskabet. J. T. 4, 404 b.

— Miss. til Lensmændene paa København, Kroneborg, Frederiksborg, Andvorskouf, Koldinghus, Skanderborg og Drotningborg. Da der gaar stor Bekostning med til Indkøb af Rostockerøl paa de Huse, hvor Kongen mest holder Hoflejr, og Kongen kunde slippe billigere ved at lade brygge godt Danskøl, skulle de, naar Kongens Ankomst bliver meldt dem ved Skrivelse eller paa anden Maade og Kongen vil holde Hoflejr der i nogen Tid, i god Tid i Førvejen lade brygge godt Danskøl til Kongens Tjenere, saa den store Bekostning med Indkøb af Rostockerøl og Transport af det til Hoflejren kan blive afskaffet. Sj. T. 18, 287 b. K.

— Miss. til Christofver von Festenberg, kaldet Pachisch, der refterer med Afgift og Regnskab af den visse og uvisse Indkomst af noget Kronens Gods i Qvandløsse og andensteds i Sjælland, som han er forlenet med, om straks at forklare Afgift og Regnskab paa Rentekammeret og gøre Rede for, hvad det er for noget Gods, og om der er bortskiftet eller afhændet noget deraf. Sj. T. 18, 288 b. K.

— Miss. til alle Lensmænd¹ om, at de i Forening med Byfogderne skulle træffe Aftale i Købstæderne om Bøderne i alle Bødesåger undtagen Voldsager og aarlig til Rentekammeret indsende Registre over Sagefaldet med Angivelse af Personernes Navne, Sagefaldets Størrelse og Sagens Art. Sj. T. 18, 289. Orig. (til Laurits Brockenhuus). (Tr.: CCD. II. 652 f.).

3. Sept. (—). Sk. T. 2, 246 b. se 30. Sept.

7. Sept. (Flensborg). Aab. Brev om, at Indbyggerne i

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

Flensborg, der have klaget over, at de besværes med usædvanlig Told paa det Farvand for Norden for Norge, indtil videre ikke maa besværes med større Told der, end andre Undersaatter i Danmarks Rige udgive. J. R. 5, 332 b.

8. Sept. (Koldinghus). Miss. til Fru Karine Holger Rosenkrantz's og Fru Margrete Hans Johansens om at begive sig til Kolding for at drage og tilfly nogle Gemakker paa Slottet henimod de fremmede Fyrsters og Herrers Ankomst. Udt. i J. T. 4, 406 b.

9. Sept. (Flensborg). Miss. fra Regeringsraadet til nogle andre af Raadet. Paa deres Skrivelse, hvori de udbede sig Regeringsraadets Betænkning om Sagen mellem Fru Margrete Gjõe, Erik Lykkes Enke, og en Skipper fra Rotterdam, ved Navn Johan Rickertsen, kan Regeringsraadet ikke forholde dem, at da Kornet og Godset ikke tilhører Skipperen, men dem, der have fragtet ham, og det er oplagt der i Byen under Fru Margrete Gjøs Moders, Fru Idde Falk Gjøs, Laas, forekommer det Regeringsraadet raadeligst, at de ved 2 eller 3 Dannemænd lade tilsige Fru Margrete eller hendes Moder, hvis de ere i Byen, eller deres Fuldmægtig, at de skulle oplade deres Laase; hvis disse ikke ville det, skulle de udføre Kongens Befaling og saa snart som muligt dømme i Sagen og lade Skipperen faa Kornet og Varerne mod nøjagtig Kavtion og Forsikring for, at han, hvis Dommen gaar ham imod, vil staa tilbørlig til Rette derfor; dog skulle de, hvis Skipperen har Korn eller andre Varer inde, udover det hans Certifikats lyder paa og han har fortoldet, have i tilbørlig Agt, at det er forbrudt til Kongen alene. J. T. 4, 406 b.

12. Sept. (Koldinghus). Miss. til nogle Lensmænd i Nørrejylland. Da der kun er kommet en ringe Ting ind af den Hjælp, som Adelen i Nørrejylland har lovet at give til Bygningen af Domhuset i Viborg, og som de tidligere¹ have faaet Ordre til at indkræve, befales det dem paany at indkræve Hjælpen hos dem, der endnu ikke have ydet den, og levere den til Hans Lindenov til Ødtløf senest til Mauriti Dag [22. Sept.], for at man en Gang kan komme til Ende med Bygningen, og for at ikke det, som allerede er bygget, skal staa og forfalde formedelst den lange Forhaling. J. T. 4, 407.

13. Sept. (—). Miss. til Steen Brahe om at lægge 1 Gaard

¹ 10. Dec. 1592.

i Fellitsløf¹ By og Sogn i Skipping Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Admiral Peder Munk, ind under Kallundborg Slot og indskrive den i Jordebogen blandt det tilskiftede Gods. Sj. T. 18, 293.

13. Sept. (Koldinghus). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at give Augustus Erich, kgl. Sekretær, en Æreklædning, som var bevilget ham paa den flensborgske Rejse. Udt. i Sj. T. 18, 293 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om straks at lægge 1 Gaard og 2 Landboer i Skartvedt By i Bierre Sogn i Tystrup Herred i Sønderjylland, som Fru Helvig Ulfstand, Steen Bildes Enke, i Henhold til en Forhandling mellem Kongen og hendes Søn Erik Bilde til Kiersgaard har tilskødet Kronen, ind under Koldinghus, indtegne dem i Jordebogen blandt det tilskiftede Gods og føre Landgilde og anden Rettighed til Regnskab. J. T. 4, 407 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, har berettet, at der blandt Viborg Kapitels Breve findes nogle, der angaa hans Gaard Spøtterup og dens tiliggende Gods, og har anmodet om at maatte faa disse tilstillet, da der føres Trætte paa Gaarden og Godset. Kapitlet skal opsøge de Breve, der angaa Gaarden og Godset, og levere ham dem mod Reversal for, at han vil levere dem tilbage, naar han har taget Vidisser af dem. J. T. 4, 408. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Albert Friis om at begive sig til Kolding og ligge i Regeringen, indtil de Regeringsraader, der rejse bort i deres nødvendige Bestilling, komme tilbage igen. Udt. i J. T. 4, 408 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen har bevilget Peder Gyldenstjerne Olden til 100 Svin i Silkeborg Skove, skal han sørge for, at disse Svin blive drevne hen til Skove, hvor der er god Olden. Udt. i J. T. 4, 408 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frederik Folkner paa Kirkens Part af Korntienden af Svogersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug og Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 3 b.

14. Sept. (—). Bestalling for Claus Urne, at lade sig

¹ Følleslev.

bruge i Kongens Tjeneste til Lands og til Vands, hvor det befales. Han skal i aarlig Løn have 150 Dir. og sædvanlig Hofklædning og, naar han bruges til Skibs, Underholdning paa Skibet ligesom andre Skibshøvedsmænd. Sj. R. 13, 352.

14. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Roskilde, der paa Grund af det idelige Besøg i Byen af vejfarende Folk saavel af Kongens egne Undersaatter som af fremmede have begyndt at holde en Vinkælder i Byen, hvor der kan udskænkes baade Vin og anden fremmed Drik til de vejfarende, til denne Vinkælders Vedligeholdelse i de næste 2 Aar aarlig maa nyde 4 Læster Rostockerøl sisebrit, da de have klaget over, at de formedelst forskellige Besværinger, navnlig den store Besværing med daglige Ægter, ikke kunne holde Vinkældereren ved Magt, særlig da det er dem meget besværligt og ikke saa lidt bekosteligt at lade Vinen og den fremmede Drik hente fra København eller Køge. Sj. R. 13, 352 b.

— Aab. Brev om, at Marcus Jøergensen maa bosætte sig i København og i de næste 3 Aar være fri for Skat, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tynge. Sj. R. 13, 353.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om med det forderligste at dømme i Sagen mellem Fru Margrette Gjøe, Erik Lykkes Enke, og en Skipper fra Rotterdam, ved Navn Johan Richardtsen, og straks mod Kavtion lade Skipperen faa det Korn og de Varer, han havde i Skibet. Sj. T. 18, 293 b. (Tr.: KD. IV. 717 f.).

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om, at Kongen har eftergivet Pofvel Skriver, Kongens Købmand paa Vespensøe, 269 $\frac{1}{2}$ Dir. 11 Sk. 3 Pend. lybsk, som han skylder paa sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 294.

— Miss. til Lauge Beck. Der er nogen Trætte mellem Niels Hendriksen, Toldskriver i Helsingør, og Borgemestre, Raad og en Del af Menigheden i Nykøbing i Aadts Herred angaaende et Skib med deri værende Gods, som de for nogen Tid siden have frataget Niels Hendriksen i Issefjord. Kongen har for nogen Tid siden givet nogle gode Mænd Ordre til at forhøre og dømme Parterne imellem, og de have dømt Borgemestre og Raad i Nykøbing til at staa Niels Hendriksen til Rette paa deres Værneting efter Loven og Recessen. Da han imidlertid finder sig besværet ved, at de skulle dømme i Sagen, og de heller ikke med Billighed

kunne være Dommere i deres egen Sag, skal Lauge Beck med det første indstævne Sagen til Landstinget, nøje undersøge den, dømme Parterne endeligt imellem og give Dommen beskrevet. Sj. T. 18, 294.

14. Sept. (Koldinghus). Miss. til Detlef Holck om denne ene Gang at give M. Mikkel Bartskeer 1 Læst Korn af Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 18, 295.

— Miss. til Lensmænd, Toldere og Byfogder om at forklare resterende Regnskaber og indbetale Restancer. — Lensmænd: Christofver Pachisch (Holbæk Len) resterer med Regnskabet for Stiftets Indkomst fra 1. Maj 1591; Ludvig Munk (Ørum Len) med Forklaring af Regnskaber og Afgiften af Lenet til 1. Maj 1593 og med Stiftets Regnskab til samme Tid; Johan Rud (Beuling Len) med 3480 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 2 Alb., som han bliver skyldig paa 5 Aars Afgift og Regnskab fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1593; Oluf Rosensparre (Landskrone Len) med 569 $\frac{1}{2}$ Dlr. 9 $\frac{1}{2}$ Sk., som nu gaar, paa Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1593; Anders Thott (Laugholm Len) med 1699 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskaberne til 1. Maj 1592 og med Regnskabet siden den Tid; Axel Gyldenstjerne (Villands Hæred) med 1627 Dlr. 15 Sk. 5 $\frac{1}{3}$ Pend. paa Regnskaberne til 1. Maj 1592; Falk Gjøe (Bornholm) med 2 Aars Regnskaber fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1593; Axel Gyldenstjerne (Aggershus Len) med 4719 $\frac{1}{3}$ Dlr. 13 $\frac{1}{2}$ Sk. 4 Pend., 2 rinske Gylden, 22 $\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin Sølv, som han skylder Kongen paa sine Regnskaber, med Regnskabet til 1. Maj 1593 og 921 $\frac{1}{2}$ Dlr. 6 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend. af Brudeskatten til Fastelavn 1589; Fru Dorette Juel (Oensøens Len) med 2 Aars Afgift, 100 Dlr., fra St. Hans Dag 1591 til St. Hans Dag 1593. — Restancer af Købstædernes aarlige Byskatter til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og 1592: Næstved 100 Dlr. til Mortensdag 1592; Helsingør 19 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og 1592; Assens 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. til Mortensdag 1592; Horsens 35 Dlr. til Mortensdag 1592; Vejle 26 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og 1592; Holstebro 7 $\frac{1}{2}$ Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Sk. til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og 1592; Hobro 6 Dlr. til Mortensdag 1592; Lykaa 3 Dlr. 11 Sk. 2 Pend. til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og 1592; Aarhus, der har Fritagelse for den ene Halvpart af Byskatten, med den anden Halvpart, 22 Dlr. 4 Sk. 1 Alb., til Mortensdag 1592; Aaskær 5 Dlr. til Mortensdag 1589, 1590, 1591 og

1592; Borgemestre og Raad i Elleholm skulle paa Rentekammeret gøre Regnskab for deres Byskat og anden kgl. Højhed, som Told, Sise, Sagefald og andet, der kan være falden i Byen, da der i langsommelig Tid ikke er gjort noget Regnskab, og medtage den sidste Kvittans, de have faaet, da Kongen, hvis de nu ikke rette sig mere efter hans Breve end tidligere, vil se sig foraarsaget til at søge det hos dem paa anden Maade. — Restancer hos Toldere, Sisemestre og Byfogder, hvem Lensmændene fik Ordre til at give alvorligt Tilhold om med det allerførste at forklare deres Regnskab og betale deres Restancer: Magdalenne Arrildtsdatter, Enke efter Mickel Lang, Tolder for København, skal med det allerførste sende sin Fuldmægtig til Rentekammeret i Kolding for at kræve Kvittans paa hendes Mands Regnskab fra 1. Maj 1591 til Nytaarsdag 1593 samt samtidig afbetale de 1175 Dlr. 1 Ort $6\frac{1}{2}$ Sk., som før gik, som hun i rede Penge og i andre Maader skylder Kongen paa dette Regnskab; Anders Lauritsen, Byfoged i Roskilde, med Regnskabet siden Paaske 1590, da han først fik Befalingen; Jens Nielsen, Byfoged i Køge, med $22\frac{1}{2}$ Dlr. $15\frac{1}{2}$ Sk. $2\frac{1}{2}$ Pend. paa Regnskabet til 14. Jan. 1590 og med Regnskabet siden den Dag; Peder Thomessen, [Byfoged] i Kallundborg, gjorde sidst Regnskab til Fastelavn 1592; Hans Jacobsen, Sisemester i Skelskør, med Regnskabet siden 1. Maj 1592 og Søfren Lauritsen, Byfoged sammesteds, med Regnskabet, siden han fik Befalingen; Hieronimus Hansen, [Byfoged] i Nykøbing i Aadts Herred, med 9 Dlr. paa Regnskabet til Mikkelsdag 1591 og med Regnskabet siden den Dag; Otte Hansen, forhen Sisemester i Næstved, med uforklaret Regnskab til Fastelavn 1590, da han døde, og Byfogden sammesteds med nogle Aars Regnskab; Claus Pedersen, Byfoged i Ringsted, gjorde sidst Regnskab til Paaske 1592; Marcus Mickelsen, Tolder i Korsør, med 114 Dlr. 1 Sk. 5 Pend. paa Regnskabet til Bartholomæi 1592, da han sidst gjorde Regnskab, og Byfogden sammesteds med nogle Aars Regnskab; Havnefogden i Jungshofvit Len med nogle Aars Regnskab indtil 1. Maj 1593; Bertel Eriksen, Byfoged i Nyborg, gjorde sidst Regnskab til 1. Maj 1591; Peder Steer, Sisemester i Svendborg, med 10 Dlr. 1 Ort paa Regnskabet til 23. Okt. 1592, og Byfogden sammesteds med uforklaret Regnskab siden Paaske 1592; Mickel Rafn, forhen Byfoged i Faaborg, med 29 Dlr. paa Regnskabet til 25. Aug. 1585; Hans Lauritsen, Byfoged i Bogense, med 29 Dlr. 2 Sk. paa Regnskabet til Pinsedag 1592;

Byfogden i Assens med nogle Aars Regnskab; Niels Svinding, Sise-
mester i Kerteminde, med Regnskabet siden St. Knuds Dag 1591
og Byfogden sammesteds med nogle Aars Regnskab; Mickel Hansen,
Tolder i Rudkøbing paa Langeland, med 79 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Sk. lybsk
paa hans Regnskab til Mortensdag 1592 og Niels Lauritsen, By-
foged sammesteds, med Regnskabet siden Paaske 1592; Hans
Nielsen, Tolder i Middelfart, med Regnskabet siden 1. Maj 1592
og Jep Pedersen, Byfoged sammesteds, med Regnskabet siden 1. Maj
1592; Peder Jude, forhen Tolder og Byfoged i Nakskov, med 70
Dlr. paa Regnskabet til 20. April 1584, Karrinne, Enke efter Chri-
stofver Brun, forhen Byfoged sammesteds, med $60\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Pend.
paa hendes Husbondes Regnskab til 24. Maj 1592, da han døde,
og den følgende Byfoged med Regnskabet siden den Tid; Hans
Bergen, Tolder i Rødby, med 41 Dlr. 1 Ort paa Regnskabet fra 1.
Maj 1592 til 1. Maj 1593; Laurits Lauritsen, Byfoged i Nykøbing,
med Regnskabet siden 10. Maj 1591; Jacob Villomsen, Borgemester
i Maribo og forhen Byfoged i Saksøbing, med 44 Dlr. 1 Ort 9
Sk. paa Regnskabet som Byfoged i Saksøbing fra 9. April 1586
til 5. Juli 1588; om der tilkommer Kongen nogen Sise, Sagefald,
Told eller andet af Maribo, vides ikke her i Rentekammeret, dog
er saadant ført til Indtægt for Kongen i den forrige Rentemesters
Regnskab; Byfogden i Aalborg med Regnskab siden 8. Aug. 1591;
Svend Bendtsen, Byfoged i Aarhus, med 41 Dlr. $10\frac{1}{2}$ Sk. lybsk
til 1. Maj 1592; Anker Pofvelsen, Byfoged i Randers, med Regn-
skabet siden 12. Dec. 1591; Madts Breidal, Byfoged i Vejle, med
Regnskabet siden 17. Juli 1590; Rasmus Holst, Tolder og Byfoged
i Horsens, med 19 Dlr. $8\frac{1}{2}$ Sk. lybsk paa Regnskabet til Nytaars-
dag 1593; Anders Bøgvad, forhen Byfoged i Kolding, med 29 Dlr.
 $7\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. paa hans sidste Regnskab og den nuværende By-
foged med Regnskabet siden 14. Juli 1591; Thomes Jørgensen,
forhen Tolder i Ribe, med 1152 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort. paa Regnskabet til 2.
Sept. 1590, da han blev Befalingen kvit; Frederik Busch, Tolder i
Ringkøbing, med $177\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{3}$ Ort paa Regnskabet fra Pinsedag
1592 til Pinsedag 1593; Jacob Pedersen, Byfoged i Varde, har
sidst gjort Regnskab til 1. Maj 1592; Jens Pofvelsen, Byfoged i
Lemvig, med Regnskabet, siden han fik Befalingen; Peder Nielsen,
Byfoged i Holstebro, med Regnskabet siden Pinsedag 1592; Tol-
deren i Hobro med Regnskabet siden 24. Dec. 1591 og Byfogden
sammesteds med Regnskabet siden Nytaarsdag 1592; Byfogden i

Grenaa gjorde sidst Regnskab til 16. Marts 1592; Peder Lauritsen, Byfoged i Viborg, med Regnskabet siden 30. Marts 1588; Byfogden i Thisted med nogle Aars Regnskab; Byfogden i Skive med nogle Aars Regnskab; Søfren Skrædder, Sisemester i Sæby, med nogle Aars Regnskab og Byfogden sammesteds ligesaa; Byfogden i Nykøbing p. Mors med Regnskabet siden 8. April 1592; Byfogden i Malmø med Regnskabet siden Dionisii 1589; Byfogden i Skanør har sidst gjort Regnskab til Pinsedag 1592; Jens Skriver, der blev Tolder paa Falsterbo efter Peder Jude, med Regnskabet, medens han har haft Befalingen, og Jacob Hansen, Byfoged, med nogle Aars Regnskab; Jochim Fisker, Byfoged i Helsingborg, med 213 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk. 3 Pend. paa Regnskabet til 1. Maj 1592; Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, med 11 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk. lybsk paa Regnskabet til 1. Maj 1592; Chresten Friis, Høsttolder og Byfoged i Ysted, med 87 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk. lybsk paa Regnskabet til Dionisii 1592; Jens Jude, Tolder, og Niels Block, Byfoged i Aarhus, begge med nogle Aars Regnskab; Niels Nielsen, Byfoged i Lund, med Regnskabet siden 1. Maj 1591; Børge Andersen, Byfoged i Varberg, med Regnskabet siden 1. Maj 1591; Byfogden i Halmsted med Regnskabet siden 8. Aug. 1591; Bendt Hansen, Byfoged i Lykaa, med Regnskabet, siden han først fik Befalingen; Byfogden i Auskær med Regnskabet siden Mikkelsdag 1588; Jens Jensen, Byfoged i Sølvißborg, med 10 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa Regnskabet til 18. Febr. 1592 og med Regnskabet siden den Dag; Byfogden i Elleholm med nogle Aars Regnskab; Oluf Hansen, Byfoged i Laugholm, med Regnskabet siden 1. Maj 1591; Mogens Pedersen, Tolder i Marstrand, med 20 Rosenobler, 8 Goltgylden, 823 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend. paa Regnskabet fra Kyndelmisse [2. Febr.] 1590 til Kyndelmisse 1592. — Restance af adskillige Regnskaber: Oluf Madtsen, Indbygger i København, der ikke har forklaret sit Regnskab for de Kongens Vespenøes Fisk, han solgte 1589, fik Ordre til straks at forklare det, da Kongen ellers, hvis han, ligesom tidligere, viser sig forsømmelig, maa søge ham med Retten. Sj. T. 18, 295. Orig. (underskrevet af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) til Horsens i Landsark. i Viborg.

14. Sept. (Koldinghus). Miss. til Mourits Podebusk om at betale Pøitter Holing, Juvelér i Brunsvig, nogle Penge, som hans Hustru¹ skylder denne for et Klenodie og nogle Unser (»Øenser«)

¹ Magdalene Sehested.

Perler, og stille ham tilfreds for den Kost og Tæring, han har anvendt derpaa. Udt. i F. og Sm. T. 2, 307.

14. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Godske von Ahlefeldt til Emkendorff, Embedsmand paa Lønborg Bispegaard, maa købe 40 Øksne paa førstkommende St. Mikkels Dags Marked i Kolding og lade dem uddrive til Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. J. R. 5, 332 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Da de jordegne Bønder i Rindts Herred under Hald Slot have klaget over, at de imod de dem af tidligere Konger givne Friheder og Benaadninger besværes med Ægt, Arbejde og andre usædvanlige Paalæg mere end fra Arilds Tid sædvanligt, befales det ham nøje at undersøge den Sag og, hvis det viser sig, at de besværes mere end fra Arilds Tid sædvanligt, afskaffe dette og lade dem blive ved den sædvanlige Ægt og Arbejde. J. T. 4, 408 b.

— Miss. til Ofve Lunge. Da Laurits Ebbessen til Tulstrup, der en Tid har været Værge for Laurits Bertelsens Børn i Vesterris, ikke kan vedblive at være det, fordi der er Trætte mellem ham og Laurits Bertelsens Børn og deres Moder, befales det Ofve Lunge at overtage Værgemaalet, medens Trætten staar paa. J. T. 4, 409. Jvfr. 18. Okt. 1593.

— Miss. til Peder Gyldenstjerne. Da Herredstinget¹ skal være meget opfyldt med Sand, saa Folk af den Grund ikke kan komme dertil, skal han straks undersøge Sagen og siden flytte Herredstinget hen paa det Sted, som han finder bekvemtest for Menigmand. J. T. 4, 409.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for unge Las Gied i Synderlund paa Kirkens Part af Korntienden af Skiffum Sogn i Aars Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 56 b.

15. Sept. (—). Miss. til Steen Maltessen om med saa ringe Bekostning som muligt at opsætte en Stald til 30 Heste paa Hørsholm og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 300 b.

— Miss. til Steen Maltessen. Da den tyske Prædikant i

¹ Man har i Registranten glemt at angive, i hvilket Herred.

København¹ for kort Tid siden skal være død, har Kongen bestemt, at den tyske Prædikant i Helsingør, M. Johan Krafft, skal træde i hans Sted, og at Augustinus Sandt, der en Tid lang har tjent i Kongens Kantori, skal antages i Johan Kraffts Sted. Naar Augustinus Sandt er bleven ordineret og sendes til ham af Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, skal han sørge for, at han bliver annammet i Kaldet, og derefter sende M. Johan Krafft til København. Sj. T, 18, 300 b².

15. Sept. (Koldinghus). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, om at ordinere Augustinus Sandt til Præst og siden gøre den Forordning, at M. Johan Krafft bliver annammet til Prædikant ved den tyske Kirke i København og Augustinus Sandt i hans Sted i Helsingør. Udt. i Sj. T. 18, 301.

— Miss. til Axel Brahe til Elved og Eyler Bryske til Dalund. Da Kongen har tilladt Erik Bilde til Kiersgaard at indløse 4 Gaarde og 2 Bol i Brenderup By og Sogn i Vendts Herred fra Karl Bryske til Marki³, og Karl Bryske er bange for, at det i Fremtiden skal kunne blive tilregnet ham, om der findes nogen Brøst paa Ejendommene og Skovene, befales det dem at begive sig til Godset, besigte det og de dertil hørende Skove, undersøge, hvad der er hugget i disse, før Karl Bryske fik Godset, og hvad der er hugget i hans Tid, ligeledes om noget af Gaardenes og Bolenes Ejendom er bortskiftet eller forringet, medens han har haft dem i Pant eller før han fik dem. De skulle give deres Besigtelse beskreven. F. og Sm. T. 2, 308. K.

— Aab. Brev om, at Søfren Bødker, der i lang Tid har tjent og arbejdet her for Koldinghus, men nu har faaet stor Sygdom og Vanførsel i Arme og Ben, saa han ikke længere kan bruges i denne Tjeneste, i 3 Aar maa være fri for al borgerlig Skat, Tyng og Besværing i Kolding. J. R. 5, 333.

21. Sept. (—). Miss. til Steen Brahe (Kallundborg) og Laurits Brockenhuus (Nyborg) om inden Mortensdag at fremsende henholdsvis 1500 og 300 Tdr. Havre af Lenets Indkomst til Koldinghus Slot og selv fragte Skibe til Havren. Ud. i Sj. T. 18, 301.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Middelfart om at levere Issebrandt Thomessen de 2 Stykker Skyts, som Jacob

¹ Johan Homann. ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. III. 185. ³ ∴: Marggaard.

Rostrup og hans Selskab have taget paa det hollandske Skib, og som nu ere oplagte i Middelfart. F. og Sm. T. 2, 309.

21. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Horsens, der have berettet, at Bygningen paa Byens Kirke endnu er ufærdig, og at de kun have ringe Hjælp til at gøre den færdig for, i 1 Aar efter dette Brevs Datum maa oppebære Afgiften af Kronens Korntiende af Nefsagger Sogn, men de maa kun anvende den til Kirkens Bygning. J. R. 5, 333 b.

— Miss. til Erik Lange. Kongen har tidligere givet ham Befaling til, saa ofte Kongen holdt Hoflejr i Nørrejyland, at holde Holdsvogne paa Biugholm, der kunde hjælpe Borgerne i Horsens med at fremføre det, som kom til Byen og paa Kongens Vegne skulde fremføres, men erfarer nu, at denne Befaling aldeles ikke efterkommes af ham eller hans Fuldmægtig i hans Fraværelse. Kongen undrer sig ikke lidt over, af hvad Myndighed han tør understaa sig til ikke at agte Kongens Befaling, og befaler ham alvorligt, saalænge Kongen holder Hoflejr her i Landet, at holde saa mange Holdsvogne, som han tidligere har faaet Ordre til. Sker det ikke og kommer der yderligere Klager, maa Kongen tænke paa at straffe og forekomme hans Ulydighed ved andre Midler. J. T. 4, 409 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at undersøge, hvad Fortæring der er gjort i Byen saavel af andre fremmede Herrer og Fyrsters Sendebud og Folk som af Hertug Hendrik Julius af Brunsvigs Følge, aftinge det med Borgerne, som billigt og ret kan være, og derefter betale dem det. Udt. i J. T. 4, 410.

22. Sept. (—). Miss. til Steen Maltessen. Kongen har for nogen Tid siden sendt nogle Kumpaner, der i Selskab med Jacob Rostrup paa Kronens Strømme havde plyndret nogle hollandske Skibe og kastet Folkene paa et af Skibene over Bord, til Helsingør og givet Borgemestre og Raad der Ordre¹ til at dømme dem efter den Bekendelse, som nogle af dem allerede havde aflagt, og efter hvad de yderligere kunde faa ud af dem, og derefter lade dem staa deres Ret. 5 af disse Kumpaner ere allerede blevne henrettede i Henhold til den over dem derefter afsagte Dom, og over de andre er der afsagt den Dom, at de ogsaa

¹ 25. Aug. 1593.

skulle henrettes, medmindre de kunne blive benaadede af den høje Øvrighed; de holdes dog endnu i Fængsel og man har søgt om Raad i den Sag hos Regeringsraadet, der nu er hos Kongen. Da Kumpanernes egen Bekendelse lyder paa, at de alle have været i Selskab og Følge sammen ved Skibenes Plyndring, og da nogle af dem allerede ere henrettede og Borgemestre og Raads Dom over de endnu ikke henrettede gaar ud paa, at da ogsaa disse Kumpaner ere anklagede for, at de have ladet sig bruge og indtaget 3 Skibe ligesom andre Sørøvere, hvilket de ikke kunne benægte, ligesom de ogsaa derfor have faaet en Del af den dem tilsagte Besolding, kan der ikke afsiges anden Dom over dem, end at de ligesom andre Sørøvere bør staa deres Ret og deres Hoveder afhugges og sættes paa Stejle, saa kan Kongen heller ikke anse andet for raadeligt, end at de allesammen bør staa deres Ret efter den af Borgemestre og Raad i Helsingør afsagte Dom, saa vidt denne medfører. Sj. T. 18, 301. K.

22. Sept. (Koldinghus). Miss. til Tolderen i Horsens. Da Borgemestre og Raad i Horsens have berettet, at de til forskellige Tider have holdt nogle af Kongens Rustvognsheste, Kudsheste og Sadelheste, og have anmodet om, at dette Hold maa blive afkortet i deres aarlige Byskat, befales det ham at undersøge Sagen og, hvis det tidligere har været brugeligt, at saadant Hold er blevet betalt dem, betale dem derfor af Tolden. J. T. 4, 410 b.

25. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden aarlig at betale Jørgen N., Berider, hans Kostpenge og Pension og ligesaa hvad han til Kongens Behov lader lave hos Sporemagere og Remmesnidere. Udt. i Sj. T. 18, 302.

— Miss. til Jacob Trolle om at lade Jørgen Berider faa Havre, Hø og Strøfoder og hvad andet, han kan behøve til de Heste og Foler, han berider for Kongen. Udt. i Sj. T. 18, 302.

— Miss. til Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke. Kongen gav hende for nogen Tid siden Ordre til enten at anholde hendes Foged for de Dyr, han beskyldtes for at have skudt i Falster, eller tage en Borgen paa 300 Dlr. af ham for, at han ikke vilde undvige Retten før Sagens Ende. Da der nu er gaaet Dom i Sagen, først paa Landstinget, hvor de Vidnesbyrd, der ere vidnede i Sagen, ere underkendte og dømt magtesløse, og dernæst paa Fulse Herredsting, hvor Fogden er bleven frikendt, hvilken sidste

Dom ikke er bleven indstævnet til Landstinget, befales det hende herefter at lade Fogden og hans Forlovere være fri for Borgen. F. og Sm. T. 2, 309.

26. Sept. (Koldinghus). Miss. til Mandrup Parsberg om at lade Søfren Jyde i Firgaarde være fri for dette ene Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt, og sætte ham til Dyrevogter i Skovene deromkring, saaledes som han hidtil har været. Udt. i J. T. 4, 410 b.

29. Sept. (—). Miss. til nogle Lensmænd om straks at lade hugge noget Tømmer til Bremerholm og Skibenes Bygning og lade det føre ned til de nærmest liggende bekvemme Ladesteder. — Hendrik Lykke i Vordingborg Len 100 Knæer; Steen Brahe i Kallundborg Len 50 Knæer; Hack Ulfstand i Malmøhus Len 100 Indholt, 6 og 7 Al. lange; Peder Brahe i Sølvitsborg Len skal med det første bestille 300 gode, tykke Planker i Lenet til Skibenes Bygning og med det allerførste sende dem til København og levere dem paa Bremerholm; hvad de komme til at koste, skal betales ham af Rentemesteren; Peder Ifversen i Brunlaug Len i Norge 2 Tylter Egebjælker, 17 Al. lange; Børge Trolle i Nedenes Len en god Skibsladning ret Egetømmer til Gretter, Skærstokke og Lugekarme til Skibene. Udt. i Sj. T. 18, 302. Sk. T. 2, 245 b. (til Peder Brahe).

30. Sept. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Arrildt Hvitfeldt. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse, hvori han begærer at faa at vide, hvad han skal gøre med den engelske Købmand, som Pofvel Skriver har taget sidste Sommer med Skib og Gods ved Vespene, og som nu er kommen fra Hamborg til København, hvor Arrildt Hvitfeldt har ladet ham gøre haandfast og indlægge i et Herberg. Da Skib og Gods ere forfaldne til Kongen og allerede tagne, mener Regeringsraadet det bedst, at Købmanden løslades, dog skal Arrildt Hvitfeldt tage streng Forpligtelse af ham paa, at han under Livs og Gods Fortabelse herefter aldeles vil afholde sig fra Handel paa Vespene mod Kongens Forbud. Hvad de Varer angaar, som, han skriver, skulle forhandles paa Ferø til Foraaret og pleje at bestilles i Forvejen i Danschen, saa maa det aldeles forblive denne Gang, da Ferø igen skal forpagtes til Købmænd. Sj. T. 18, 302 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Froste og Fers Herreder. Da der til den Bygning paa Befæstningen paa Malmøhus,

som Kongen med det første vil lade foretage, behøves et stort Antal Kampesten, befales det strengelig dem alle at møde efter nærmere Tilsigelse af Hack Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, eller hans Fuldmægtige med Heste og Vogne og hver køre 3 store Kampestenene eller 3 gode Læs Kampesten til Malmøhus fra de Steder, de faa Ordre om. De, der ikke møde, ville blive straffede for Ulydighed mod Kongens Bud. Sk. T. 2, 246.

30.¹ Sept. (Koldinghus). Miss. til Lunde Kapitel om efter nærmere Tilsigelse af Hack Ulfstand at give Lunde Domkirkes Tjenere i Malmøhus og Lundegaards Len samt i Froste og Fers Herreder Ordre til hver at køre 3 Læs Kampesten til Malmøhus Befæstning, da det vil falde Kronens Bønder under Malmøhus meget besværligt alene at sammenføre de Kampesten og andet, som behøves til Bygningen. Sk. T. 2, 246 b.

1. Okt. (—). Miss. til Frants Rantzau om at lade Peder Gyldenstjerne, der har bevilget Kongen noget tørt Vogntømmer, i Stedet for faa Tømmer i Silkeborg Skove til 2 Vogne. Udt. i J. T. 4, 411.

— Miss. til Frederik Leyel og Davidt Hansen, Toldere i Helsingør. Denne Brevviser, Hans Rasmussen, har berettet, at han en Tid har arbejdet som Snedkersvend paa Kroneborg Slot, men ikke faaet den Løn betalt, som med Rette tilkommer ham. De skulle undersøge Sagen og, hvis hans Foregivende er rigtigt og det tilkommer Kongen at betale hans Løn, betale ham, hvad der resterer. Orig.

4. Okt. (—). Miss. til Chresten Skeel om at henvise Kongens Hjulmænd til det Sted i Lenet [Aakær], hvor der er bedst Vogntømmer at faa, saa de der kunne hugge saa meget, som behøves; siden skal han lade Vogntømmeret oplægge i tørre Lader indtil nærmere Ordre. Udt. i J. T. 4, 411.

5. Okt. (—). Aab. Brev om, at Henrik Ramel denne ene Gang maa lade udføre af Riget 50 Græsøksne, som han vil lade stalde paa Foubittschlet, dog skal der svares sædvanlig Told af dem i Kolding. Udt. i Sj. R. 13, 353.

6. Okt. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen, der for nogen Tid siden har forordnet ham til at ligge i Køben-

¹ Brevet er i Registranten, sikkert ved en Fejltagelse, dateret: 3. Sept., men indført efter det foranstaaende Brev af 30. Sept.

havn og føre Tilsyn med alt i Kongens Fraværelse og sende, hvad vigtigt der maatte komme af Breve og nye Tidender, har erfaret, at han skal have begivet sig derfra, anmodes han om igen at begive sig did og blive der endnu i nogen Tid. Kommer der Breve eller nye Tiender, skal han sørge for, at de straks blive sendte til Kongen. Sj. T. 18, 303.

7. Okt. (Koldinghus). Miss. til Jørgen Harboe til Holriis. Rektor, Doctores og Magistri ved Universitetet i Wittenberg have paany skrevet til Kongen om de Penge, hans Søn Chresten Harboe er bleven en Borger i Wittenberg, ved Navn Mickel Blum, skyldig og hidtil ikke har villet betale. Kongen har jo tidligere¹ skrevet til ham om at betale Pengene med den Omkostning og Budløn, som bevislig er løben paa, men han har hverken villet efterkomme denne Skrivelse eller villet tage noget Hensyn til sin Søns Ære og gode Rygte og Navn, ja han har endog spotteligen afvist Buddet, der fremsførte Kongens Skrivelse, med Hug og Trusler, hvilket kommer Kongen noget sælsomt for. Det befales ham derfor nu alvorligt enten at betale Mickel Blum eller hans Fuldmægtig Pengene med al bevislig Kost, Tæring og Budløn og det uden al Trussel og Hug, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for yderligere Overløb i den Sag, eller ogsaa med denne Brevviser skriftlig erklære sig om, hvad han er til Sinds at ville gøre, saa Kongen kan vide at rette sig derefter. J. T. 4, 411.

— Miss. til Kronens Bønder i Fers og Froste Herreder og Malmøhus Len. Da Hack Ulfstand straks til Foraaret skal lade brænde et stort Antal Sten til Bygningen paa Malmøhus, befales det strengelig dem alle, straks naar Vejen bliver god og de tilsiges af Hack Ulfstand eller hans Fuldmægtige, at møde med Heste og Vogne, hvor de tilsiges, og hver køre (i Fers Herred 2 Læs, i Froste Herred 3 Læs og i Malmøhus Len 3 eller 4 Læs) Ved til Fulesang Tegllade. De, der ikke møde, ville blive straffede for Ulydighed mod Kongens Bud. Sk. T. 2, 247.

8. Okt. (—). Miss. til Kapitlet i Lund om at tillade, at alle Kapitels-, Kirke- og Præstetjenere i Malmøhus Len og i Froste og Fers Herreder ligeledes hver maa køre 3 Læs Ved til Fulesang Tegllade. Sk. T. 2, 247 b.

— Miss. til Knud Brahe om at give Skipper Laurits Friis, der

¹ 11. Marts 1592.

blev sendt til Norge efter nogle Østers, 2 Maaneders Fetalje til ham selvfjerde og medgive ham $1\frac{1}{2}$ Læst tomme Tønder til at pakke Østersene i. Udt. i J. T. 4, 411 b.

8. Okt. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Grøn i Borup paa Kronens Part af Korn-tienden af Katstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. 7 Skpr. 1 Fjerdingskar Rug, $4\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Byg og $4\frac{1}{2}$ Ørt. $4\frac{1}{2}$ Skp. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 57.

9. Okt. (—). Miss. til Caspar Markdaner. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Bunde Christensen i Jerlof, hvori han beretter, at før Kongens Fader befalede, at der skulde gaa Jævning over Vilstrup og Jerlof Marker, laa der mellem begge disse Marker en Mark, kaldet Hvolbøl Mark, hvoraf den ene Halvdel brugtes til Jerlof By og den anden til Vilstrup By, og hvoraf begge Byer hver svarede 1 Ørt. Rug til Jerlof Kirke. Skønt hver af Byerne ogsaa efter Jævningen har sin halve Part af Hvolbøl Mark, svares dog nu hele Afgiften af Marken til Jerlof Kirke alene. Nu er der imidlertid paa Herredsting og Landsting fældet den Dom, at den Ørt. Rug, som de i Vilstrup svare af deres Halvdel, bør svares til deres Sognekirke, Skibet Kirke, skønt den ligger i Torrildt Herred, men alligevel er denne Ørt. Korn ikke slettet i Jerlof Kirkes Bog, saa han maa aarlig svare den, da han er Kirkeværge, medmindre der med Kongens Tilladelse kan ske nogen Forandring heri. Da begge Byer efter Jævningen have hver sin Halvpart af Marken og have hver sin Sognekirke, skal Caspar Markdaner lade Bunde Christensen være fri for at svare den ene Ørt. Korn til Jerlof Kirke og lade ham svare den til Skibet Kirke, saalænge ovennævnte Domme staa ved Magt. J. T. 4, 412.

17. Okt. (—). Aab. Brev om, at Dr. Daniel Zollner og Jøergen Dorn, Borgere i Lybæk, have besøgt Kongen med en Intercessionsskrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk og berettet, at de ere Formyndere for deres afdøde Medborger Johan Meinermantz Hustru og Arvinger og paa disses Vegne have allehaande Tilgodehavende hos Kongens Undersaatter her i Riget, hvorpaa de have Haandskrifter og andre gode Beviser. Da de nu ville lade dette Tilgodehavende indkræve af denne Brevviser, deres Fuldmægtig, og have ansøgt Kongen om Befordring til uden lang Forhaling at komme til deres Betaling, befaler Kongen alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, By-, Herreds- og

Birkefogder og andre Dommere at være denne Brevviser behjælpelig med at faa Betaling for det Tilgodehavende, som han har klare Beviser for, og sørge for, at der i Dom og Ret uden ulovlig Forhaling vederfares ham Lov og Ret mod Skyldnerne. Sj. R. 13, 355.

17. Okt. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Jochim og Jørgen van Smeden af Lybæk have været hos Kongen med en Intercessionsskrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk og berettet, at de en Tid lang i deres Handel have brugt en af deres Tjenere, Kort Walekelling; men da han nu skal gøre dem Regnskab for det Gods, de have betroet ham, og igen tilstille dem det og de dem tilkommende Regnskabsbøger, kunne de ikke faa det af ham; de have derfor besluttet at lade ham tiltale med Retten i Malmø og have i den Anledning henvendt sig til Kongen for at faa en Forskrift til Borgemestre og Raad om at hjælpe dem til Ret. Det befales Borgemestre og Raad at stævne begge Parter for sig, saasnart de besøges med dette Brev, undersøge Sagen og uden Forhaling hjælpe Klagerne til Ret, saa de ikke videre skulle have noget at klage over. Sk. T. 2, 248.

— Miss. til Jomfru Margrette Skovgaard. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Davinde, som Kongens Fader har givet hende Livsbrev¹ paa, besværes af hende med Hovning og andet udover hvad de tidligere ere blevne, før hun fik dem i Forlening, saaledes som hun nærmere kan se af vedlagte Seddel. Kongen kunde ikke godt tænke sig andet, end at de 2 kgl. Forskrifter², som Bønderne tidligere have erhvervet til hende, skulde have baaret Frugt, og forundrer sig ikke lidt over, at det ikke har været Tilfældet. Da Kongens Faders Brev tilholder hende at holde dem ved Lov, Skel og Ret, ikke at forurette dem mod Loven og ikke at besvære dem med usædvanlige Paalæg, og det paa ingen Maade kan taale at spørges, at Kronens Bønder, der ere bortforleenede til Folk til disses Gavn, skulle besværes og ødelægges til Skade for Kronen, minder Kongen hende nu for tredje Gang om selv at rette sig heri, have Kronens Bønder forskaanede for saadan usædvanlig Besværing og lade dem blive ved den sædvanlige Ægt og Arbejde, saafremt Kongen ikke, hvis der kommer yderligere beviselige Klager, skal se sig forarsaget til at forordne anderledes

¹ 14. Febr. 1585.

² 2. Juli 1588; en, vistnok tidligere, Forskrift ses ikke

at være indført.

derom, saa han en Gang for alle kan blive fri for disse ynkelige Klager. F. og Sm. T. 2, 311.

17. Okt. (Koldinghus). Miss. til Albert Friis. Da der i Riberhus Len er strandet et Skib, som har Bergeskud og andet inde, og de, der have Befaling over Skibet, sælge Bergeskuden, befales det ham at købe al den Bergeskud, som er ufordærvet, til Kongen og sende den til Koldinghus. Udt. i J. T. 4, 412 b.

18. Okt. (—). Miss. til Frederik Hobe. Han har tidligere nogle Gange faaet Ordre til at dømme mellem Mogens Gjõe til Bremmersvold og Povel Sur, Herredsfoged i Mosse Herred, om en af Herredsfogden udgiven Dom, og mellem Mogens Gjõe og Herredsfogden i Fulsøe Herred om en af denne afsagt Dom, begge Domme angaaende Mogens Gjõe; endvidere har han faaet Ordre til at dømme om nogle Oldinge, der ikke have fuldgjort deres Tov, da de vare opkrævede dertil, og i nogle Sager mellem Mogens Gjõe og Landsdommeren. Da han endnu aldeles ikke har efterkommet disse Ordre og Landsdommeren ikke godt kan være Dommer i sin egen Sag, men den anden Part heller ikke af den Grund bør forholdes sin Ret, befales det ham som Kongens Mand og Tjener med det første at stævne Sagerne i Rette for sig, sidde i Dommers Sted og siden enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. Han skal føre nøje Tilsyn med alle Herredsfogder og Herredsskrivere i sine Len, saa der til Ting og for Retten vederfares baade Mogens Gjõe og andre hvad Lov og Ret er, baade med Indtegnelse, Beskrivning, Forsegling og andet, saa Kongen deri kan se og spørge hans underdanige Vilje og Flid. F. og Sm. T. 2, 330. K.

— Miss. til Mats Nielsen til Kiergaard. Da der er Trætte mellem Laurits Ebbessen til Tulstrup og afdøde Laurits Bertelsens Børn angaaende en Gaard, som har tilhørt Laurits Ebbessen, og som Laurits Bertelsen har bortskiftet, da han var hans Værge, og da Laurits Ebbessen, der nu igen vil tale paa denne Gaard og paa Værgemaalet, ikke kan komme til det, fordi han nu selv er Værge for Laurits Bertelsens Børn, befales det Mats Nielsen at overtage Værgemaalet for Børnene, saalænge denne Trætte staar paa. J. T. 4, 412 b. Jvfr. 14. Sept. 1593.

19. Okt. (—). Aab. Brev om, at Lauge Christensen, født i Ribe, indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens

Korntiende af Giørring Sogn i Giørring Herred, kvit og frit, til Fortsættelse af sine begyndte Studier. J. R. 5, 334.

19. Okt. (Koldinghus). Miss. til Albert Friis. Las Andersen, Birkefoged i Jelling Birk, der har fæstet Kirkens Part af Korntienden af Jelling Sogn, har klaget over, at han ikke kan svare den høje Afgift, Tienden er takseret for, da Fru Marine Bilde, Laurits Skrams Enke, siden Takseringen fandt Sted, er begyndt at bruge Avl baade paa hendes egen Gaard og to andre af hendes Gaarde i Jelling Sogn. Albert Friis skal undersøge Sagen og siden takserer Tienden for en rimelig Afgift. J. T. 4, 413.

— Miss. til Caspar Markdaner og Erik Lunge om hver at skaffe en Budfoged mod Jelling Birk, hvor det kan være belejligst, saa de, der rejse frem eller tilbage, dér kunne faa nødtørftig Befordring med Vogne og Undersaatterne i Birket blive forskaanede for at gøre længere Ægt. Udt. i J. T. 4, 413 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om, saalænge Kongen bliver liggende i Jylland, at bestille 6 Holdsvogne, der skulle møde i Vejle og befordre Kongens og Raadets Folk og Gods, for at Borgerne i Vejle ikke skulle blive for meget besværede med at gøre Ægt. Udt. i J. T. 4, 413 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kirkeværgerne for Molt Kirke have paa egne og menige Sognemænds Vegne berettet, at Kirketaarnet for nogle Aar siden er faldet ned og har gjort Skade paa Kirken og slaaet Skriftehuset ned. Da de nu ville genopbygge Taarnet, men ikke hos sig selv kunne faa tilstrækkelig langt Tømmer, har Kongen paa deres Begæring bevilget, at de maa købe saa meget Tømmer, de behøve til Taarnet, hos de jordegne Bønder i Andts Herred. Han skal tillade dem dette, men der maa ikke under det Skin hugges noget til andet Brug, for at Skovene ikke skulle blive forhuggede. J. T. 4, 413 b. Orig.

— Miss. til Caspar Markdaner. Hans Hansen i Skierup har klaget over, at Caspar Markdaner paa Kronens Vegne kræver mere Skyld, Ægt og Arbejde af hans jordegne Gaard, end det Brev¹, som Kongens Fader har givet hans Fader, paalægger ham. Da Brevet gaar ud paa, at ikke alene hans Fader, men ogsaa han selv for Livstid skal nyde den i Brevet omhandlede

¹ 19. Febr. 1579.

Forskaansel paa Skyld, Ægt og Arbejde, skal Caspar Markdaner fremdeles lade ham nyde denne Forskaansel. J. T. 4, 414.

23. Okt. (Koldinghus). Miss. til Erik Bilde til Kiersgaard om at lade Knud Hansen i Sundsled beholde den Arv, der er tilfalden ham efter hans afdøde Fader, og ikke forurette ham eller nogen af de Bønder i Vissenbierg Birk, som hans Hustru¹ har Livsbrev paa. Udt. i F. og Sm. T. 2, 312.

24. Okt. (—). Miss. til Steen Maltessen om at tage Daniel Werner von Ulm i Tjeneste paa Kroneborg som Bøssesmester. Udt. i Sj. T. 18, 303 b.

— Miss. til Jens Bang, Tolder i Assens, om at lade Arent Peitersen, Borger i Odense, passere ud af Landet med et Par store Staldøksne, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. K. Udt. i F. og Sm. T. 2, 313.

— Miss. til Caspar Markdaner om i Overensstemmelse med Kongens Faders Brev at lade Søfren Smed i Vranderup være fri for de 5 Skpr. Rug, han aarlig skal svare af det Bol, han bor i, da han fører Tilsyn med, at Kronens Told ikke fordrives paa de forbudte Vadesteder. Udt. i J. T. 4, 414 b.

27. Okt. (—). Miss. til Hans Lange. Indlagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Mette Jensis i Nertorp², angaaende et Mageskifte med Mats Nielsen og nogen Jord, som han skulde udlægge til det Bol, som nævnte Kvinde og hendes Husbonde bo paa. Hans Lange skal undersøge Sagen og, hvis Mats Nielsen skal udlægge nogen Jord til Bolet, æske den af ham. J. T. 4, 414 b.

30. Okt. (—). Miss. til Laurits Brockenhuus om at hjælpe M. Hans Lang, Læsemester i Odense, til at faa Horne Sogn. F. og Sm. T. 2, 313. (Tr.: Dsk. KL. II. 513 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Christoffer Bang, Borger i Odense, har berettet, at der er Trætte mellem ham og hans Medarvinger om det Jordegods, som endnu er uskiftet efter Karrine Kottis, saa de ikke kunne komme til noget endeligt Skifte hverken om Hovedgaarden, hvori hun boede, eller det øvrige Gods; hun har nemlig i hendes Velmagt laant en Del af Arvingerne rede Penge, saaledes som deres til Stede værende Haandskrifter udvise, og Christoffer Bang og flere af hans Medarvinger

¹ Magdalene Emmiksen.

² Nørtarp, N. Horne H.

mene nu, at enten bør disse Penge efter Loven indføres til Skifte eller ogsaa afkortes i de paagældende Laaneres Arvepart i Hovedgaarden, eftersom den billig bliver vurderet, og derefter bør enhver have sin Part af det, der bliver tilovers, dog skal der først gøres Udlæg til ham og de andre Medarvinger efter den Kontrakt, som tidligere er lavet mellem dem. Da Christoffer Bang har begæret at blive hjulpen til Ret, befales det dem at indstævne Karrine Kottis Arvinger for sig efter i Forvejen at have skaffet dem Værger, der ingen have, nøje undersøge Sagen og siden enten forlige dem i Mindelighed om Skiftet eller adskille dem ved Dom, saa enhver kan faa, hvad der tilkommer ham. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Stads Signet. F. og Sm. T. 2, 314.

30. Okt. (Koldinghus). Miss. til Niels Skram. Hendrik Krag, Befalingsmand paa Island, har berettet, at der paaføres ham Trætte paa noget Gods paa Hvornum Mark, som han har faaet til Mageskifte af Kongens Fader, og at han til at forsvare dette Gods med kun har selve Mageskiftet, da de andre Breve, der kunde angaa Godset, formentlig findes blandt Kronens Breve paa Drotningborg Slot. Da han har begæret at maatte faa disse Breve overladte en Tid, skal Niels Skram undersøge, om der blandt Brevene paa Slottet findes nogle, der angaa ovennævnte Gods, og i saa Fald levere dem til Hendrik Krag mod Reversal for, at de ikke skulle blive brugte til Skade for Kronen paa dens omliggende Gods, og at han med det første vil tilbagelevere dem lige saa gode. J. T. 4, 415.

— Miss. til Christoffer Mikkelsen til Lundbek. Da Jomfru Pernelle Lykke ikke har anden Værge end hendes Broder¹ og dennes Lejlighed nu ikke falder saaledes, at han uden Besværning for sig og hende længere kan varetage Værgemaalet, befales det Christoffer Mikkelsen, der er en af hendes nære Slægt, at antage sig Pernelle Lykkes Gods og Værgemaal, for at hun ikke skal lide nogen Skade eller forurettes af andre, hvilket ofte kan hænde faderløse Børn og dem, der ingen Værge have. J. T. 4, 415 b.

31. Okt. (—). Miss. til Steen Maltessen om igen at antage Morten von Fridtberg, der tidligere blev aftakket, blandt

¹ Lage Lykke.

Knægtene paa Kroneborg og give ham samme Løn som de andre. Udt. i Sj. T. 18, 303 b.

1. Nov. (Koldinghus). Miss. til Jørgen Brahe. I Anledning af hans Indberetning om den store Armod blandt Bønder og menige Almue i Varberg Len, foranlediget ved at Kornet i nogle Aar efter hinanden har slaget sig meget, saa de ikke kunne udrede deres Landgilde, medmindre de faa nogen Forskaansel, har Kongen bevilget, at de Bønder, der formedelst Armod ikke kunne udrede deres fulde Landgilde, maa faa eftergivet i alt 4 Læster Byg i dette Aar efter enhvers Armod og Lejlighed. Jørgen Brahe skal selv paase, at kun de forarmede blive forskaanede, saa Kongen kan blive fri for alt yderligere Overløb. De 4 Læster Byg maa han føre til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 2, 248 b.

4. Nov. (—). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Hans Axelsen til Rudgaard har berettet, at Kongens Fader blandt andet har udlagt ham noget Aarhus Kapitels Gods i Hyllestedt¹, hvorpaa der nu paaføres ham stor Trætte, og at de Breve og Jordebøger, hvormed Godset skal forsvares, findes i Aarhus Kapitel, og han har derhos begæret at faa dem overladte en Tid. Kapitlet skal med Flid opsøge den Jordebog, hvori Godset og dets Landgilde findes indskreven, og de Ejendomsbreve, der angaa Godset, og levere Hans Axelsen baade Jordebog og Breve mod Reversal for, at de ikke skulle komme Kronen til Skade paa dens hosliggende Ejendom, og at de med det første skulle blive leverede tilbage lige saa gode. J. T. 4, 416.

7. Nov. (—). Miss. til Biørn Kaas's Arvinger. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Biørn Kaas, medens han var Lensmand paa Malmøhus og Lundegaard og Stiftslensmand i Skaane Stift, af Stiftets Breve, der vare indsatte paa Lundegaard eller i Lunde Domkirke, har udtaget forskellige Breve samt et af nogle Raader og gode Mænd efter Kongens Faders Befaling for nogen Tid siden optaget Register over Brevene, der var indlagt i Kisten ved Brevene. Det befales dem med det allerførste blandt Biørn Kaas's Breve at opsøge alle de Stiftsbreve, han har udtaget, samt Registret og med det første overlevere baade Breve og Register til Hack Ulfstand, Embedsmand paa Malmøhus, saa de igen kunne blive indlagte i Brevkisterne. Sk. T. 2, 249.

¹ 8. Juli 1579.

7. Nov. (**Koldinghus**). Ligelydende Miss. til Corfvits Vifferts Arvinger angaaende de Breve, denne har udtaget. Udt. i Sk. T. 2, 249 b.

— Miss. til Niels Bild. Da der paa Gotland er stor og farlig Sygdom, som kan befrygtes ogsaa at ville komme blandt Folket paa Visborg Slot, vil det af denne og andre Grunde være højlig fornødent, at Slottet holdes i en god og fast Slotslov. Det paalægges ham derfor med det allerførste personlig at begive sig til Gotland for at have tilbørlig Opsigt med alt baade paa Slottet og i Visby samt i alle Havne og paa alle andre Steder der paa Landet, eftersom han kan tænke, at det er Riget meget magtpaaliggende. Hvis hans Lejlighed ikke er saaledes, at han selv saa snart kan begive sig did, skal han selv forhandle med en Riddermandsmand om med det allerførste at begive sig did og i hans Sted føre Tilsyn med alt, indtil han selv kan komme til Stede, samt efterhaanden tilskrive Kongen Besked om, hvad der forefalder paa Landet, og de rigtige Tidender, der spørges. Sk. T. 2, 249 b.

— Miss. til Albert Friis. Indlagt sendes ham en Supplikats fra Thomes Karlson i Terpagger, hvori han beretter, at han for mange Aar siden har fæstet Kirkens Part af Korntienden af Sneum Sogn, men nu kommer til kort, da afdøde Erik Lykke siden har tilhandlet sig en halv Gaard i Terpagger, hvorpaa han selv lader bruge Avl og derfor selv beholder Tienden af. Albert Friis skal, saalænge Erik Lykkes Arvinger bruge Avl til nævnte halve Gaard, men ikke længere, afkorte saa meget i Afgiften af Tienden, som Tienden af denne halve Gaard kan beløbe sig til. J. T. 4, 416 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Chresten Høst i Lund paa Kronens Part af Korntienden af [Outrup]¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 10 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 57. Jvfr. 10. Febr. 1593.

— Lignende Brev for Erik Terkelsen i Allerup paa Kronens Part af Korntienden af Sneum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 10 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 57.

— Lignende Brev for Jomfru Anne Skovgaard paa Kronens Part af Korntienden af Giøring Sogn, hvoraf

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Betrup.

der aarlig skal svares 11 Ørt. Rug og 8 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 57.

7. Nov. (Koldinghus). Lignende Brev for Fru Bodel Søfrensdatter i Aldum paa Kirkens Part af Korntienden af Stenderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 57.

8. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Jørgen Meyer¹, Borgemester i Helsingør, hos hvem det skotske Sendebud, der nylig var her i Riget, har ligget i Herberg i nogen Tid, har begæret at faa den Fortæring betalt, som Sendebuddet har gjort hos ham, skulle de undersøge Sagen, gøre Afregning med ham og betale ham. Sj. T. 18, 303 b.

— Miss. til Kield Jørgensen, Tolder i Ribe, om at betale Anders Søfrensen, Raadmand i Ribe, de Tørfisk, som Caspar Markdaner denne Gang har bestilt hos ham til Kongens Hofholdning paa Koldinghus. Udt. i J. T. 4, 416 b.

10. Nov. (—). Miss. til Niels Bild, der tidligere har faaet Ordre til at sende nogle Læster Tjære til København, men hidtil kun har sendt 10 Læster, om før Vinteren at fragte et Skib og sende Resten af Tjæren til Holmen, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor, hvis Kongen lider nogen Skade og Forsømmelse paa sine Orlogsskibe, der skulle sendes i Søen straks paa Foraaret. Udt. i Sk. T. 2, 250.

— Miss. til samme. Han har tidligere her i Byen talt med nogle af Regeringsraaderne om det Kød, som han tidligere havde faaet Ordre til at købe der paa Landet [Gulland], og fik den Bescjed, at han kun skulde købe 2 Læster. Det befales ham at rette sig herefter og fremsende de 2 Læster Kød til den i Kongens Skrivelse fastsatte Tid. Sk. T. 2, 250 b.

12. Nov. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at gøre Afregning med Borgemestre og Raad i Vejle for det, som Kongens Ride- og Vognheste til forskellige Tider have fortæret hos Borgerne i Byen siden 1590, og afkorte det i deres resterende Byskat. Udt. i Sj. T. 18, 304.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale Arbejdslønnen til dem, der have opbygget den af-

¹ Jørgen Mehr (Mahr).

brændte Esserums Mølle, som Steen Maltessen havde kgl. Befaling til igen at lade opbygge. Udt. i Sj. T. 18, 304.

12. Nov. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Thomis Lauritsen i True, Herredsfoged i Hasløf Herred i Aarhusgaards Len, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. J. R. 5, 334 b. K.

13. Nov. (—). Miss. til Detlef Holck, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at lægge det Gods, som afdøde Phocas Stafrofschis Enke var bleven forlenet med, ind under Slottet [Kbhvn.], om at lade hende faa Indkomsten af Godset for dette Aar, da hun har berettet, at hun hidtil intet har faaet deraf; men naar dette Aar er forbi, skal han lægge Godset under Slottet og aarlig give hende 1 Læst Korn, hvilken Slotsskriveren skal føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 18, 304.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Han har tidligere faaet mundtlig Befaling til at gøre Præsten i Ifvetofte Udlæg af Kronens Tiendekorn i Villands Herred for den aarlige Indtægt, han har mistet af den Gaard paa Iføe, som tidligere har ligget til Ifvetofte Kirke og Præstegaard, men som Henrik Ramel siden har faaet til Ejendom [8. Jan. 1584]. Det befales ham nu herved af nævnte Tiendekorn at udlægge Præsten saa meget Korn, som han har mistet, siden Forandringen skete, og siden føre det til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 2, 250 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Dorette Skeel paa Kronens Part af Korntienden af Hundborg Sogn i Hundborg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 57 b.

14. Nov. (—). Miss. til Breide Rantzau, Henrik Gyldenstjerne til Ifversnes og Mickel Nielsen til Togstrup. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om en Trætte mellem Fru Sare Petersen, Chresten Svales Enke, paa den ene og Gabriel Svale paa egne og Søskendes og Medarvingers Vegne paa den anden Side angaaende hendes Brudeskat, Fæstensgave, Løsøre og Boskab, som skal deles mellem dem, at de enten skulde forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, da begge Parter havde betroet dem til det. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, befales det dem at mødes i Assens senest inden 3 Uger, uden Forhaling udføre Kongens Befaling og give deres

Afgørelse beskreven, saa Kongen kan blive fri for alt yderligere Overløb i den Sag. F. og Sm. T. 2, 316. Jvfr. 12. Dec. 1593.

14. Nov. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Kirkeværgerne for St. Karrene Kirke i Ribe i 1 Aar efter dette Brevs Datum maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korn-tienden af Brøndom Sogn i Skadts Herred til Kirkens Bygning, dog skulle de gøre klart Regnskab for, at Tienden er anvendt alene dertil. J. R. 5, 335.

— Miss. til M. Hans Laugesen, Superintendent i Ribe Stift. Denne Brevviserske Ingeborg Lauritsdatter har berettet, at Hr. Knud Chrestensen i Eyssing havde lovet hende Ægteskab, og at hun, da han ikke efterkom sit Løfte, har anmodet M. Hans om ikke at tillade ham at prædike, førend han havde gjort det. Da han, efter at det var forbudt ham at prædike, har trolovet sig med hende i Præstens og Godtfolks Nærværelse, har hun nu anmodet om, at han igen maa faa Tilladelse til at prædike, da han er sin Faders Kapellan. M. Hans skal undersøge Sagen og, hvis de i Præstens og andre Godtfolks Nærværelse ere trolovede for Ægtefolk at være, igen tilstede ham at prædike og gøre Tjeneste, dog maa der ikke ske noget mod Ordinansen. Orig. (underskrevet af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

15. Nov. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Da Kongen vil forære 20 Rosenobler til sin Farbroder Hertug Johan af Slesvig og Holstens Kancelli for nogle Breve og nogen Forhandling, som for nogen Tid siden gjordes mellem Hertugen og Kongens Fader, skal Envoldt Kruse tilstille nævnte Kancelli den nævnte Sum. Kopi (underskrevet af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 304 b.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge 4., 5. og 6. Febr. for at afbede og formilde Guds retfærdige Vrede, der en Tid lang har besøgt og endnu daglig besøger Kongens Riger og Undersaatter med Pestilens og andre hæftige Sygdomme, skal han med det allerforderligste skrive derom til de andre Superintendenter i Danmark og Norge og forordne en bekvem Tekst til Behandling, saa Superintendenterne, hver i sit Stift, kunne forordne hos Provster og Præster, at Bededagene maa blive holdte til ovennævnte Tid med til-

børlig Ære, Reverens og kristelig Andagt. Han skal sørge for, at Bededagsteksten bliver bestemt snarest muligt, saa den kan blive sendt i Tide og Bededagene bestemt blive holdte paa ovennævnte Dage baade i Danmark og Norge. Sj. T. 18, 304 b.

15. Nov. (Koldinghus). Miss. til Lensmændene over alt Riget om at sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling paa Bededagene. Sj. T. 18, 305. Orig.¹ (dat. 17. Nov.) til Christoffer Valkendorf.

— Miss. til Landsdommerne over hele Riget om at lade Bededagene forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 18, 305.

— Miss. til Jørgen Brahe, Anders Thott og Steen Matsen om straks at lade det paa medfølgende Register optegnede Gods i Sønder og Nørre Halland, som Kongen har ladet indløse fra Arrildt Hvittfeldt, Rigens Kansler, lægge ind under henholdsvis Varberg Slot, Laugholm Slot og Halmsted Herred, indskrive det i Jordebogen og føre den visse og uvisse Rente til Indtægt i Regnskabet. — Følgende Gods skal lægges under Varberg Slot: i Fierre Herred: 4 Bønder i Hunehals, 2 i Steistorp, hvoraf den ene svarer af en Faldsjord, 5 i Torkelstorp, 2 i Edtslof, 1 i Giøstødt, 1 i Hielme, 1 i Kulolt, 1 i Hvore, 1 i Hede, 2 i Voxløf, 2 i Haslønge, 1 i Fixoldt, 1 paa Hallandt, 1 i Bischopegierde, 1 i Torp, 1 i Fauroldt af en Faldsjord, 1 i Hinds Mølle og 1 i Bischopsløcke; i Vere Len: 1 i Skudgaarde, 6 i Lidden, 1 i Andbyrtorp, 1 i Bischofshavn, 1 i Sønder Vere og 1 i Baufve; i Treslof Len: 2 i Treslof og 2 i Abelarig; i Arvidstrup Len: 9 i Arvidstrup, 1 i Smedeholm, 1 i Olsbeck, 1 i Hellerup, 1 i Agstøren, 1 i Kierdbierg af en Faldsjord, 1 i Beimerød af en Faldsjord, 1 i Tobberødt og 1 i Falkenbierg af en Faldsjord. — Følgende Gods skal lægges under Laugholm Slot: i Arsted Len: 6 Bønder i Arsted, 2 i Tregaarden, 1 i Aastedt, 1 i Sierstødt, 1 paa Sletten, 4 i Fiellundt (Fellelund), 1 i Schey, 1 i Mossegaarden og 1 i Schiellent; i Mielby Len: 9 i Mielby og 2 i Aamade; i Randersløf Sogn: 8 i Randersløf, hvoraf 1 i Randersløf Schudgaard, 1 i Ogelund, 1 i Skrammerødt og 1 i Randersløf Møllegaard. — Følgende Gods skal lægges under Halmsted Herred: i Ønge Len: 5 Bønder i Ønge, 2 i Slette-lønge, 1 i Holt, 1 i Kullerup, 1 i Reestorp, 1 i Kerre, 1 i Mestrup, 1 i Opnor, 1 i Forsemølle, 3 Gaarde i Ofverby, som Borgerne i

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I. 174.

Halmsted bruge under Halmsted og svare Landgilde af efter Kongens Bevilling, 1 i Skadtkier, 1 i Brødholm og 1 i Vilsherridt. Sk. T. 2, 251.

15. Nov. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Hr. Christen Eskissen, forhen Kapellan til Velling Sogn, der har klaget over, at han i lang Tid har været holdt fra sin Tjeneste, hvorved han er kommen i stor Armod, maa blive boende i Ringkøbing, hvor han har bosat sig, og være fri for Hold, Vagt og al anden borgerlig Tyngde, indtil han bliver forsynet med et gejstligt Kald. J. R. 5, 335. K.

— Miss. til Caspar Markdaner. Ifver Jensen i Bønstrup har berettet, at Kongens Fader har fritaget¹ ham for Halvdelen af Landgilden og for al Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, og derhos begæret, da Caspar Markdaner nu efter Kongens Befaling kræver Landgilde, Ægt og Arbejde af ham, at han formedelst sin høje Alderdom og Skrøbelighed fremdeles maa nyde denne Frihed. Kongen har bevilget dette. J. T. 4, 417.

16. Nov. (—). Forleningsbrev for Jacop Møller, Borgemester i Malmø, paa den Kronens Gaard i Burloe i Malmøhus Len, som afdøde Peder Jude, Borgemester i Malmø, tidligere havde i Værge, uden Afgift. Sk. R. 2, 154 b.

— Forleningsbrev for samme paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Høyby² Sogn, kvit og frit. Sk. R. 2, 155.

— Miss. til Hack Ulfstand. Da han i Anledning af Kongens Skrivelse³ til ham om at lade noget Skibstømmer hugge der i Lenet [Malmøhus] har erklæret til Regeringsraadet, at saadant Tømmer ikke vel kan findes der i Lenet, har Kongen nu skrevet til Fru Giørvel Faddersdatter, at han har givet Hack Ulfstand Ordre til at lade Tømmeret hugge i Børing Klosters Skove, og befalet hende at skaffe de Tømmermænd, som sendes did for at udse Tømmeret, nogle Bønder til at hjælpe dem med at fælde det og siden føre det ned til Ladestederne. Brevet sendes ham med Ordre til at sørge for, at Tømmeret med det første bliver hugget og ført ned til Ladestederne. Sk. T. 2, 254.

— Miss. til Fru Giørvel Faddersdatter om at anvise de af Hack Ulfstand sendte Tømmermænd, hvor i Børing Klo-

¹ 17. Juni 1580.

² Hyby, Bare H.

³ 29. Sept. 1593.

sters Skove de kunne hugge 100 Indholter, 6 og 7 Al. lange, skaffe dem Bønder til Hjælp ved Fældningen og lade Tømmeret føre ned til Ladestederne, saa det kan ligge rede straks paa Foraaret. Sk. T. 2, 254 b.

16. Nov. (Koldinghus). Miss. til Hack Ulfstand. Da Biørn Kaas's Arvinger i Anledning af Kongens tidligere Skrivelse¹ til dem om de af Biørn Kaas i sin Tid udtagne Skaane Stifts Breve have erklæret, at de ikke kunne vide, hvilke Breve der ere udtagne, medmindre Biørn Kaas's Reversal for Brevene er indlagt i Brevkisten og de deraf kunne forfare, hvilke Breve der skulle være udtagne, befales det ham med det første at undersøge, om der findes indlagt nogen Reversal af Biørn Kaas eller nogen anden over udtagne Breve, og i saa Fald sende Kongen rigtig Kopi deraf, saa Kongen deraf kan se, hvilke Breve der ere udtagne, og hvem der har udtaget dem. Sk. T. 2, 254 b.

— Miss. til Caspar Passelich om med det allerførste at begive sig over til Kongen og rette sig efter at blive her nogen Tid, da Kongen har tilladt Hendrik Ramel i nogen Tid at begive sig over til Skaane til sin Behusing. Udt. i J. T. 4, 417.

— Miss. til Ofve Jul og Christian Friis. Da Kongen straks til Foraaret vil sende nogle gode Mænd og Sendebud til Malmes og derfra ind i Rusland, hvor de skulle være en Gang inden 1. Juli, og vil bruge dem paa denne Sendelse, befales det dem at rette deres Lejlighed efter at være til Stede i København 1. April for siden efter Lejligheden at træde ind paa et af Kongens Skibe, som skal udrustes dertil, og lade sig bruge paa denne Rejse efter den Instruks og Besked, som skal medgives dem og de andre gode Mænd. De skulle staffere sig selv og deres Folk paa det bedste baade med Klæder og i andre Maader, saa de kunne være Kongen, deres fædrene Rige og sig selv til Ære. J. T. 4, 417 b².

18. Nov. (—). Forleningsbrev for Mats Jacobsen paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Synderbye Sogn i Bog Herred til Hjælp til at studere for. Udt. i F. og Sm. R. 2, 68 b.

19. Nov. (—). Miss. til Caspar Markdaner om at lade 6 af Kronens Bønder i Almind være fri for ét Aars Landgilde, da de have klaget over, at deres Huse og Gaarde ere brændte for

¹ 7. Nov. 1593.

² Nedenfor er skrevet: Denne Rejse gik ikke for sig.

dem, hvorved de ere blevne forarmede, saa de endnu restere med 2 Aars Landgilde, som de ikke formaa at udrede. Udt. i J. T. 4, 418.

20. Nov. (Koldinghus). Miss. til Christoffer Valkendorf. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Peder Andersen, Borger i København, angaaende de Jærnedskaber, som findes i Jærnhytten i Helsingborg Len, med Ordre til at undersøge, om Jærnhytten kan bruges eller bruges til Bedste for Kronen og om Redskaberne deri kunne være Kongen tjenlige. Hvis det er Tilfældet, skal han lade dem vurdere og betale Peder Andersen dem. Hvis de ikke kunne bruges i Jærnhytten eller denne ikke mere bruges, skal han straks lade Peder Andersen faa de af Redskaberne, der tilkomme ham. Sk. T. 2, 255 b.

— Miss. til Knud Urne. Hr. Christoffer Pedersen, Sognepræst til Tingsted Sogn paa Falster, tiltales af Frederik Hobe, Embedsmand paa Nykøbing Slot, fordi han skal have givet sin Nabopræst, Hr. Oluf¹, nogen Electuarium og Medicin under hans Sygdom, hvoraf Hr. Oluf paa sit yderste har klaget over at have faaet sin Død, medens Hr. Christoffer mener at kunne bevise, at det forholder sig anderledes, saaledes som Tiltale og Gensvar, der ere gaaede for Provsten i Superintendent M. Jacob Madtsens Nærværelse, nærmere udvise. Da Frederik Hobe selv forfølger Sagen og derfor ikke kan dømme deri, har M. Jacob Madtsen begæret, at der i Frederik Hobes Sted maa blive tilforordnet en anden god Mand, der kan dømme i Sagen sammen med M. Jacob. Det befales Knud Urne at træde i Frederik Hobes Sted, naar M. Jacob Madtsen tilsiger, og i Forening med ham og andre, der maatte blive tilforordnede, nøje at undersøge og overveje Sagen og dømme deri. De skulle alle i Forening give Dommen beskrevet. F. og Sm. T. 2, 317.

— Aab. Brev om, at Thomas Liifland, der har tjent Kongens Fader, Kong Frederik II, i den svenske Fejde og siden Kongen selv som Dyrevogter i Skanderborg Len, formedelst sin lange Tjeneste indtil videre maa nyde Halvparten af den Gaard, han bor paa, kvit og frit. J. R. 5, 336. K.

— Aab. Brev om, at Kronens jordegne Bønder i Aanst og Brusk Herreder skulle have udvist af Lens-

¹ Hr. Oluf Pedersen i Nørre Ørslev.

manden paa Koldinghus, hvad der maa hugges i deres Skove. J. R. 5, 336. (Tr.: CCD. II. 653 ff.).

20. Nov. (Koldinghus). Miss. til Hans Lange og Superintendenten i Ribe Stift. Da Ingeborrig Lauritsdatter havde berettet, at Hr. Knud Christensen i Eysing havde lovet hende Ægteskab, blev det, da han blev kaldet til Kapellan i hans Faders Sogne, forbudt ham at prædike, førend han havde holdt sit Løfte til hende; han trolovede sig da ogsaa med hende, og Kongen bevilgede derefter, at han igen maatte stedes til Kaldet, men nu have de berettet, at han, medens han var trolovet med den anden, har beligget en af sin Faders Piger. Da hans idelige Forseeelse ikke kan taales, men bør straffes til Eksempel for andre, skulle de undersøge denne Sag og, hvis han har bedraget en af Faderens Piger, tage ham i tilbørlig Straf og Pøn derfor og lade ham staa aabenbart Skrifte; derefter maa han efter Kongens tidligere Benaadning igen stedes til Kald og prædike og gøre Tjeneste ligesom tidligere, dog skal alting gaa efter Ordinansen. J. T. 4, 418.

21. Nov. (—). Aab. Brev om, at M. Hans Lang, Sognepræst til Horn Sogn og forhen Læsemester i Odense, og hans Arvinger maa beholde til evindelig Ejendom en Gaard i Graabrødre Sogn i Odense paa Vestergade sønden for Adelgade, liggende mellem hans egen Gaard og Hendrik Norby til Skoufgaards Gaard, hvilken Gaard han har købt og paa Odense Byting faaet lovligt Skøde paa af Christen Jørgensen, Glarmester og Borger i Odense, og Thomis Nielsen, Borger i Aalborg, paa egne og Medarvingers Vegne; dog skal der som hidtil svares en aarlig Jordskyld af $6\frac{1}{2}$ Mk. 8 danske Hvider til St. Knuds Kloster, den ene Halvpart 14 Dage efter Paaske, den anden 14 Dage efter Mikkelsdag i det allerseneste. M. Hans Lang og hans Arvinger skulle selv bruge Gaarden og maa ikke uden Kongens Tilladelse oplade den til fremmede og Udarvinger; de skulle holde god Købstadsbygning med Tegltag paa Gaarden og skulle, i Tilfælde af, at de ville sælge den, først tilbyde den til Lensmanden paa St. Knuds Kloster for en rimelig Pris, men vil han ikke købe den, maa de frit sælge den til hvem, der vil købe den, dog Klosterets aarlige Jordskyld hermed uforkrænket. F. og Sm. R. 2, 69.

— Aab. Brev om, at Hr. Christen Eskessen, der i lang Tid har boet i Ringkøbing og ikke været forsørget med noget gejstligt Kald, hvilket har medført, at han har lidt stor Nød, i de næste

2 Aar aarlig maa oppebære 15 gl. Dlr. af Tolden i Ringkøbing. J. R. 5, 337 b.

21. Nov. (Koldinghus). Miss. til Hans Lange, Predbiørn Gyldenstjerne, Tygge Krabbe og Kield Jul. Da den tidligere Befaling¹ til dem om at besigte det af Sandfog ødelagte Kron-gods i Ørum Len og sende Regeringsraadet Besked derom endnu ikke er bleven udført, befales det dem med det allerførste at begive sig til Godset og uden Forhaling udføre Befalingen. Da menige Sognemænd i Øster Vandet og Vester Vandet Sogne i Thy nu have berettet, at deres Marker i de foregaaende Aaringer ogsaa ere blevne stærkt ødelagte af Sand, saa de ikke kunne formaa at svare deres sædvanlige Landgilde og deres Tiende til Kronen og Kirken, skulle de samtidig begive sig paa disse Sognemænds Marker og Ejendom, undersøge, hvor meget der er ødelagt af Sand og i hvor høj Grad det er ødelagt, og sende Regeringsraadet rigtig Besked derom under deres Haand og Segl, saa det kan vide at rette sig derefter og forordne, hvad ret og billigt er. J. T. 4, 418 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om at give Anders Brun i Kolding og hans Medhjælpere, der førte Jacob Rostrup og de andre Fanger til København og Kronborg, 40 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Orig. Udt. i J. T. 4, 419.

— Miss. til Hans Lange. Denne Brevviser, Oluf Hansen, har berettet, at han efter Begæring af menige Sognemænd i Egvadt Sogn af M. Hans Laugissen, Superintendent i Ribe Stift, er sendt til Egvadt Sogn for at lade sig høre, om de skulde ville kalde ham til Sognepræst; efter at han i Herredsprovstens Nærværelse havde ladet sig høre, har han ogsaa faaet et fuldt og fast Kaldsbrev af Sognemændene, men Herredsprovsten har nægtet at besegle det, fordi det skulde være ham forbudt af Hans Lange. Da Oluf Hansen af M. Hans Laugissen har faaet et godt Vidnesbyrd om, at han, baade hvad Lærdom og Levnet angaar, er duelig til at forestaa Kaldet, og har faaet et fuldt og fast Kaldsbrev af Sognemændene, og da Egvadt Sogn i mange Aar har været skilt fra Lønborg Sogn, saa hver af Sognene godt kan underholde sin egen Sognepræst, befales det ham at tilstede, at Oluf Hansen faar

¹ 24. Marts 1592.

Kaldet, og paa Kongens Vegne give ham Kollats derpaa, saa han siden kan begive sig til Superintendenten for at lade sig forhøre og ordinere. J. T. 4, 419 b¹.

22. Nov. (Koldinghus). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Disse Brevvisere, 11 Skibsfolk fra Holland, have berettet, at to af deres Skibe med Gods for kort Tid siden i stor Storm og Uvejr ere gaaede under paa Skagens Rev; de ere selv med Nød og næppe blevne reddede og have nu intet at rejse hjem for, hvorfor de have ansøgt Kongen om nogen Hjælp. Han skal give dem ialt 10 Dlr. Orig. (underskr. af Niels Kaas, Jørgen Rosenkrantz, Sten Brahe og Manderup Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnskabet.

24. Nov. (—). Aab. Brev om, at Claus Maltissen til Hyfveriis, der en Tid lang har haft Kronens Part af Korn-tienden af Løderup, Redsted, Ørding og Bliistrup Sogne paa Mors i Fæste for aarlig Afgift, maa være fri for at svare denne Afgift mod at tjene Riget med 1 gerust Hest af disse Tiender. J. R. 5, 338.

— Forleningsbrev for Hr. Olluf Søfrensen, Sognepræst paa Helnes, paa Kronens Part af Korntienden af Helnes Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 338.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Jens Peder- sen, Sognepræst i Kolling² Sogn, paa Kronens Part af Korntienden af Skaresø Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 1/2 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 57 b.

— Lignende Brev for Peder Nielsen i Skofvølkier paa Kronens Part af Korntienden af Mielby Sogn i Øster Lis- bier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 57 b.

26. Nov. (). Miss. til Lensmændene³, som bo ved Søsiden, om Kongens Ret til herreløst Vrag, til hvilket ingen Ejer melder sig inden Aar og Dag. Sj. T. 18, 305 b. (Tr.: CCD. II. 655 f).

Miss. til Borgemestre og Raad i Assens. Af hoslagte Sup- plikats og Brev ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Henrik Meel, har beklaget sig over til sin Landsherre, Grev Adolf til Schowenborg, angaaende den langvarige Trætte mellem ham og Sander Meel i Assens, og at han hos Kongen har ansøgt om

¹ Tr.: Ny
3 1.

² Kolind, Sønder H., Randers Amt.

at faa Fængsel og Ret over Sander Meel, da denne offentlig har truet og undsagt ham, fordi han har villet forfølge sin Sag mod ham med Lov og Ret. Borgemestre og Raad skulle straks erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til, at de i saa langsommelig Tid ingen Ende gøre paa de Sager, der komme i Rette for dem, saaledes som deres Ed tilholder dem, saa Kongen kan blive forskaanet for saadant Overløb, og endelig skille Henrik Meel og Sander Meel ad. F. og Sm. T. 2, 319.

26. Nov. (Koldinghus). Miss. til Niels Skram. Da Kongen straks efter Juledagene vil begive sig herfra til Drotningborg for at holde Hoflejr der en Tid, skal han sørge for at holde alt i Forraad, saa der intet skal mangle, naar Kongen kommer did, og give Borgerne i Randers Ordre til ligeledes at holde godt Forraad paa alt det, som Kongens medhavende gode Mænd og Tjenere kunne behøve, saa disse for Betaling kunne faa det hos Borgerne. J. T. 4, 419 b.

2. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hr. Søfren Poulsen, Sognepræst i Egtved Sogn, der for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Egtved Sogn for en aarlig Afgift, indtil videre maa svare Penge, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, i Stedet for Kornafgiften, da han besværes med dagligt Gæsteri og er meget brøstholden paa Foder til sit eget og fremmede Folks Brug. Pengene skulle betales til Lensmanden paa Koldinghus inden Fastelavn i det allerseneste, saafremt han ikke vil have Kongens Stadfæstelsesbrev paa Tienden forbrudt. J. R. 5, 338 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers om at gøre den Forordning, at de med Straa tækte Huse inden Aar og Dag behænges med Teg. J. T. 4, 420 b. (Se CCD. II. 656 f.).

— Miss. til Forstanderne for Almindeligt Hospital i Vejle om at indtage Mikkell Tygessen i Jerløf i Hospitalet, hvis der er en Plads ledig og ellers saasart der bliver en ledig, saa fremt han findes at være ret Hospitalslem. Udt. i J. T. 4, 421.

3. Dec. (—). Miss. til Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, og Albert Friis, Embedsmand paa Riberhus. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling¹ til dem og Manderup Parsberg, Hof-

¹ 13. Aug. 1590, jvfr. 10. Marts 1591.

mester og Embedsmand paa Skanderborg, angaaende en Bro, som Lodvig Munk, Embedsmand paa Ørum, havde erhvervet Kongens Faders Befaling til at lade lægge over Vadestedet Struen mellem Thy og Hardsyssel, til hvilket Arbejdes Bekostning han maatte lade oppebære Korn af Almuen i Thy, hvad dog nogle af Almuen ikke have villet yde, da de boede langt derfra og det ikke var dem synderlig belejligt at age den Vej. Da denne Befaling endnu ikke er udført, skulle de, uagtet Manderup Parsberg nu daglig er forhindret i Regeringsraadets Bestilling og ikke kan være med ved Befalingens Udførelse, en Gang inden Midfaste Søndag i det allerseneste begive sig til Broen, nøje undersøge, hvorledes den er bygget, hvilke Herreder der ligge nærmest og mest søge Broen, hvilke Herreders Almue der bør give Brokorn, og hvorlænge de behøve at udgive dette. De skulle give deres Undersøgelse og Kendelse beskrevet. J. T. 4, 421¹.

3. Dec. (Koldinghus). Miss. til Albert Friis. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til Erik Lunge til Stoufgaard om, at Kronens Bønder i Jelling Birk klagede over, at de besværedes med Ægter udenfor Birket ind i Nørvongs Herred, men nu have Kronens Bønder i Vinnerløf i Nørvongs Herred i høj Grad klaget over, at de ikke kunne overkomme disse Ægter, da de kun ere 7 Mand i Byen, hvoraf nogle ere Herredsfoged og Søndemænd og som saadanne bør være fri for Ægter; Kronens Bønder i Jelling Birk have heller ikke over $\frac{1}{2}$ Mil at køre fra Jelling ind i Nørvongs Herred til Vinnerløf. For at den ene ikke skal besværes mere end den anden, har Kongen truffet den Ordning, at Kronens Bønder i Torrild Herred, Jelling Birk og Vinnerløf By skulle skiftes til at fremføre dem, som paa Kongens Pasbord eller med anden nødvendig Bestilling skulle befordres herfra ind i Nørrejylland, og skulle modtage dem i Jelling og age dem til Nim Birk, hvor de skulle have Forlæskning og Vognskifte. Albert Friis skal i Forening med Erik Lunge tilforordne en Foged, som kan føre Tilsyn med disse Vognægter, saa den ene ikke besværes mere end den anden og den ene ikke bliver tilsagt, førend den anden har aget. Kongen har

¹ Udenfor er tilføjet en Notits om, at denne Befaling paa ny udgik 31. Jan. 1594, kun med den Forandring, at der i Stedet for Ordene »mellem Thy og Hardsyssel« sattes »udi Giemsiug Sogn liggendis«.

truffet Foranstaltning til, at der gives dem Vognskifte i Nim Birk, som saa skal age til Skanderborg. J. T. 4, 421 b.

3. Dec. (Koldinghus). Miss. til Erik Lunge til Stonfgaard. For kort Tid siden¹ har han faaet Skrivelse fra Kongen om, at Kronens Bønder i Jelling Birk have klaget over, at de over Billighed besværes med Ægter udenfor Birket ind i Nørvongs Herred, og han fik i den Anledning Ordre til at forordne en Budfoged saa nær imod Jelling Birk som muligt, saa de, der komme med Vogne af Birket og skulle videre ind i Nørrejylland gennem Herredet, dér kunne faa nødtørfigt Befordring med Vognskifte. Nu have dog Kronens Bønder i Vinnerløf i høj Grad klaget over, at da der ikke er mere end 7 Mand i Byen og nogle af disse ere Herredsfoged og Sandemænd og som saadanne bør være fri for Ægter, vil det falde dem meget besværligt alene at overkomme Ægterne og fremføre alt det, der tilføres dem fra Jelling Birk og Torrild Herred. For at den ene ikke skal besværes mere end den anden (osv. som i Brevet til Albert Friis). J. T. 4, 422 b.

— Lignende Miss. til Kield Brockenhuus for Bønderne i Nim Birk og Knud Brahe for Bønderne i Ning Herred, at de i Forening skulle beskikke en Foged til at have Tilsyn med Vognægterne, saa Kronens Bønder i Nim Birk og Ning Herred skiftes til at befordre dem, der komme fra Jelling Birk til Nim Birk, til Skanderborg eller andensteds, hvor deres Rejse falder. Udt. i J. T. 4, 424 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om af Tolden efter indlagte Register at betale Anne Jacob Arps 53¹/₂ Dlr., som Kong Jacob af Skotlands Gesandter have fortæret for hos hende. Udt. i J. T. 4, 423 b.

4. Dec. (—). Miss. til nogle Lensmænd om, saafremt der i Aar i deres Len har været nogen Oldengæld, da at overlade Kongen alt det Flæsk, som de maatte have i Forraad af deres Part af Oldengælden, da der i Aar kun har været ganske ringe Olden i Skovene her i Riget og Kongen behøver et mærkeligt Antal Skippund Flæsk til Udspisningen paa Københavns Slot, paa Holmen og andre Steder. De anmodes om med nærværende Brevviser at tilskrive Rentemester Envold Kruse, hvor meget

¹ 19. Okt. 1593.

Kongen kan faa hos dem, for at Rentemesteren kan rette sig derefter. Kongen vil give dem 11 gl. Dr. for hvert Skippd. Flæsk, hvilke Penge skulle blive dem godtgjorte i deres Regnskab. — Steen Brahe (Kallundborg), Herman Juel (Draxholm), Hendrik Lykke (Vordingborg), Arrildt Hvitfeldt (Tryggevelde), Christoffer Parsberg (Roskildegaard), Predbiørn Bild (Vinstrupgaard), Oluf Bilde (Abramstrupgaard), Johan Bernekov (Svenstrupgaard); Mandrup Parsberg (Skanderborg), Knud Brahe (Aarhusgaard), Chresten Skeel (Aakier), Niels Skram (Drotningborg), Frandts Rantzau (Silkeborg), Jørgen Friis (Liusgaard Herred, hvoraf al Oldengælden tilkommer Kongen, han skal derfor skrive, hvor meget den i Aar kan beløbe sig til), Hendrik Belov (Hald), Hans Rostrup (Saubro Herred); Laurits Brockenhuus (Nyborg), Axel Brahe (Odensegaard); Hack Ulfstand (Malmøhus), Oluf Rosensparre (Landskrone), Christoffer Valkendorf (Helsingborg), Anders Thott (Laugholm), Jørgen Brahe (Varberg Løn), Fru Kistinne Lindenov (Herridtsvad Kloster). Sj. T. 18, 306 b. Orig. (til Oluf Rosensparre).

5. Dec. (Koldinghus). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Dr. Niels Krage den Fortæring, han efter sin Hjemkomst fra Skotland har gjort paa 2 Rejser til Kolding, og hvad han har fortæret i Kolding, medens han har ligget der og gjort sin Relation. Udt. i Sj. T. 18, 307 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Slangerup, Ringsted, Varberg, Falkenberg, Lykaa, Ronneby og Auskær. Da de i nogen Tid ingen Skat have givet af Byen og mene at være fritagne derfor, skulle de straks paa Rentekammeret fremvise den Benaadning, hvormed de tilholde sig saadan Fritagelse. Hvis de derudover blive Kongen noget skyldige, skulle de straks betale det. Sj. T. 18, 307 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Jomfru Margrete Skovgaard. Raadet har modtaget hendes Erklæring paa Bønderne i Davindes Klager over, at hun besværer dem over Billighed med Ægt og Arbejde, hvori hun hævder, at dette ingenlunde er sket, men at hun tværtimod har handlet billigen mod dem og ikke oppebaaret saa høj Landgilde af dem, som hendes Forleningsbrev lyder paa, og derfor begærer en kgl. Befaling til dem om at vise sig lydige mod hende. Hun kan lade dem, der have vist sig ulydige mod hende, tiltale med Retten paa Tinge, eller ogsaa vil Raadet, hvis hun begærer det, lade udgaa kgl. Befaling til gode Mænd om at

forhøre Sagen og dømme hende og Bønderne imellem. F. og Sm. T. 2, 320.

5. Dec. (Koldinghus). Miss. til Absolon Gjøe og Axel Brahe. Da der er en vidtløftig Trætte mellem Erik Bilde til Kiersgaard paa hans Hustrus¹ Vegne og Otte Emmiksen til Steensgaard, skulle de, for at Parterne ikke skulle komme i større Uenighed, som maaske vanskeligt vilde kunne bilægges, straks gøre sig den største Flid for at bilægge Trætten og give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 321.

— Miss. til Hans Lange. Da han i Anledning af Kongens Skrivelse til ham om at give Oluf Hansen Kollats paa Egvadt Sogn har indberettet, at Egvadt Sogn siden Ordinansens Udstedelse har været Anneks til Lønborg Sogn, indtil for nogle Aar siden 2 Præster under sig selv have gjort Forandring heri, befales det ham at sørge for, at Sognene igen blive Annekser og blive betjente af én Præst, da de tidligere ere lagte sammen af gode Mænd. J. T. 4, 424².

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Kield Mogensen, Borger i Viborg, har berettet, at afdøde Anders Mortensens Hustru og Arvinger have frasagt sig Arven efter denne, men at der i Boet findes nogle ringe Sengklæder og andet Borskab, som er beskrevet af Byfogden og indlagt i et Kammer. De skulle lade dette Gods vurdere og lade Kield Mogensen faa det mod Bevis for, at han paa egne og hans Hustrus Medarvingers Vegne har taget det til sig til den Værdi, for at hans Hustrus Medarvinger ikke skulle komme til kort. Udt. i J. T. 4, 424.

6. Dec. (—). Miss. til Biørn Kaas's Arvinger. Da de i Anledning af Kongens tidligere Skrivelse³ til dem om de af Biørn Kaas i sin Tid udtagne Skaane Stifts Breve have erklæret, at de ikke kunne vide, om der findes saadanne Breve blandt Biørn Kaas's Breve, medmindre de kunne faa den Reversal, der er indlagt i Brevkisten i Brevenes Sted, sendes der dem hermed en Fortegnelse over de Breve, der formenes at være udtagne, med Anmodning om at undersøge blandt Biørn Kaas's Breve, om nogle af disse Breve findes deriblandt, og hvis saa er, med det allerførste

¹ Magdalene Emmiksen.
Nov. 1593.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 676.

³ 7.

indsende dem, saa de igen kunne blive indlagte i Stiftets Brevkister. Sk. T. 2, 256.

6. Dec. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner. To af Kronens Tjenere, Las Pedersen og Peder Hansen, der bo paa deres jordegne Gaard i Eystrup, have berettet, at de af Nød og Trang have pantsat noget af Gaardens Ejendom til to andre Mænd, der nu sidde i Gaarden med dem, men at han af den Grund paa Kronens Vegne er faret saaledes frem mod dem med Retten, at deres Gaard skal være forfalden til Kronen. Da de have begæret, at de i Betragtning af deres Armod maa faa nogen Betaling for deres Ejendom, befales det ham at forhandle med dem om en rimelig Betaling, betale dem og derefter bortfæste Gaarden, der tilsammen er 4 Ottinger Jord, som to Gaarde til to Bønder. J. T. 4, 424 b.

— Aab. Brev om, at Lensmanden paa Island aarlig skal tage 24 af de fornemste og forstandigste Mænd paa Island til sig, stævne alle de Domme, som Lagmændene paa Island have afsagt, og som Undersaatterne besvære sig over, for sig, undersøge dem, fælde dem, hvis Lagmændene have dømt urigtigt, og hjælpe enhver til Lov og Ret. N. R. 2, 220. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island II. 189 f. Stephensen og Sigurdsson, Lovsamling for Island I. 128 ff.).

7. Dec. (—). Miss. til nogle Lensmænd, [Købstæder, Kapitler, Byfogder og andre]. Da Kongen daglig har store Pengeudgifter og af det af forhenværende Rentemester Christofver Valkendorf indleverede Restanceregister ser, at de endnu restere med Afgift og Regnskab, befales det dem med det allerførste at sende deres Skriver til Rentekammeret for at forklare deres resterende Røgnskaber og siden betale, hvad de blive skyldige, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige og han lider nogen Skade derved, skal kræve dem til Regnskab derfor. — Restancer hos Lensmænd¹: Christoffer Pax resterer med 88 Dlr. paa Afgift og Regnskab af Vinderup Len til 1. Maj 1585, med Forklaring paa Selsøe Len og med Mandtalsregister paa Madskatten af Holbæk Len 1574, 1577 og 1578 og paa Madskatten af Kronens egne Tjenere til Paaske 1587; Knud Grubbe med 650 Dlr. af Afgiften af Haldstedt Kloster til 1. Maj 1578; Henning Gjøe har med Danmarks

¹ Udenfor er skrevet: Sigvort Beckis Dreng.

Riges Raads Tilladelse den 12. Juli 1592 indlagt i Rentekammeret sin Forskrivning paa 2893 Dlr. 3 Sk. 3 Pend., som han blev Kongen skyldig af Nykøbing Len, og hvoraf han skulde betale 1000 Dlr. til Mikkelsdag 1592 og Resten til Pinse 1593; heraf har han 22. Nov. 1592 betalt 600 Dlr. i Rentekammeret, og der refterer altsaa 2293 Dlr. 3 Sk. 3 Pend.; Erik Ruds Arvinger med 100 Dlr. 10 Sk. paa Aalborghus Regnskab, som de lod forklare 17. April 1581, og med uforklaret Inventarium; Biørn Andersens Arvinger med uforklaret Inventarium paa Aarhusgaard og med $20\frac{1}{2}$ Dlr. af Madskatten i Aarhusgaards Len 1580; Erik Lange med Regnskab for Stiftets Indkomst af Biugholms Len fra 1. Maj 1583 til 1. Maj 1589, medmindre hans Forleningsbrev anderledes formelder, og med Mandtalsregistre paa Pengeskatterne af Biugholms Len til Jul 1585 og Fastelavn 1587 og paa Madskatten til Paaske 1587; afdøde Lauridts Offesens Broder Hans Offesen med Lauridts Offesens Afgift af noget Kronens Gods paa Mors fra 1. Maj 1578 til 1. Maj 1592, aarlig 24 Dlr., ialt 336 Dlr.; Erik Lykke til Eskier med Regnskabet for den uvisse Indkomst af Dueholm Klosters Len fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1587; Arvingerne efter Fru Anne Hans Skovgaards med 278 Dlr. paa Helsingborg Slots Regnskab til 1. Maj 1580 og med 67 Dlr. 11 Sk. af Madskatten af Helsingborg Len 1580; Fru Tale Arrildt Ugerups med 434 Tdr. Havre paa hendes Mands Regnskab af Helsingborg Len, med 10 Tdr. $\frac{1}{2}$ Pd. Smør og 6 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Pd. Honning, som hun skulde levere til Niels Paaske, Slotsskriver paa Københavns Slot, og med Mandtalsregister paa Madskatten af Helsingborg Len til Fastelavn 1583; Axel Gyldestjerne med Forklaring af Inventarium paa Landskrone Slot og med Mandtalsregister paa Landeskatten af Landskrone Len og Fers Herred til St. Bartholomæi [24. Aug.] 1584; Hack Ulfstand med Inventarium af Lykaa Len til 1. Maj 1578, da han blev det kvit; Emmike Kaas' Arvinger med 616 gl. Dlr. 1 Ort og $5\frac{1}{2}$ ny Dlr. 1 Ort paa hans Regnskab af Gotland; Tygge Jensen Brahes Arvinger med Regnskabet af Villandts Herred fra 1. Maj 1576 til 1. Maj 1581, dog har han betalt 1000 Dlr. paa Regnskab; Holger Brahes Arvinger med Regnskabet af Villandts Herred fra 1. Maj 1575 til 1. Maj 1576; Anders Thott med 310 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort af Pengeskatten af Laugholms Len til Fastelavn 1587 og med Mandtalsregister paa Madskatten 1587; Lodvig Munk til Nørlundt med Regnskab for Afgiften af Helgelandt fra 1. Maj 1584 til 1. Maj 1586, med Regn-

skab for den uvisse Indkomst af samme Len til 1. Maj 1586, med Kvittansiarum af Trondhjemsgaard og det, der var optegnet i hans Kvittans til 1. Maj 1576, da han første Gang havde Trondhjem Len i Forlening, og med Kvittansiarum af Aggershus Len; Johan Venstermands Arvinger med omtrent 525 Dlr. af Afgiften af Rins Kloster foruden de 1000 Dlr., der bleve betalte til Omslaget i Kiel Hell. 3 Kongers Dag 1590, og med Kvittansiarum; Hans Pedersen til Semb med Regnskab for det uvisse af Marie Kirke i Opslos Gods fra St. Hans Dag 1584 til St. Hans Dag 1588, med Regnskab for det uvisse af Vestralen og Loffogdens Len fra 1. Maj 1579 til Mikkelsdag 1580 og med Besked for, hvor meget hans Afgift for $\frac{1}{2}$ Aar beløber sig til mere end de 172¹ Dlr., han har betalt; Niels Mikkelsen til Kyes Arvinger skulde efter Kong Frederik II's Bevilling betale 1200 Dlr. for hans Restance af Hedemarken og Østerdallen i Norge, heraf er der 2. Aug. 1587 betalt 450¹ Dlr., og siden har den udvalgte Konge ved Missive til Rentemester Envoldt Kruse eftergivet 600 Dlr., saa der resterer endnu 150 Dlr.; Claus Skeels Arvinger med 676 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa Vardhus Regnskab foruden det, Kongen har eftergivet dem; Henning Falsters Arvinger med Regnskabet af Vardhus Len i den Tid, han har haft det, som er noget nær 2 Aar. — Restancer af Penge- og Madskatter: Fru Abelle Skeels Arvinger (Lundenes Len) med Mandtalsregistre paa Madskatterne 1574, 1577 og 1578 og paa Pengeskatten til St. Bartholomæi Dag 1584 og med 48 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort af Madskatten 1580; Fru Magdalena Sehested, Mourits Podebusk's Enke, (Tranekier Len) med Mandtalsregistre paa Pengeskatten til St. Catharina Dag [25. Nov.] 1575 og paa Madskatterne 1578 og 1580; Hr. Jørgen Lykkes Arvinger (Gislum Herred) med Mandtalsregister paa Madskatten 1577; Henrik Brahes Arvinger (Halmsted Herred) med Mandtalsregistre paa Madskatterne 1574 og 1577; Predbiørn Gyldestjerne (Vestervig Birk) Hans Spegel (Gladsaxe) og Johan Urne (Bornholm) med Mandtalsregistre paa Madskatten 1574; Hans Johansen (Hindtsgafvels Len) med 115 Dlr. 1 Ort af Madskatten 1587 og med 14 Dlr. af Madskatten 1580; Axel Brahe (Rudgaards Len) med 17 Dlr. af Madskatten 1580; Laurits Skrams Arvinger (Nørvongs Herred) med Mandtalsregister paa Madskatten 1583; Lauge Beck (Roskildegaard's Len) med Mandtalsregister paa Madskatten

¹ Sj. T. har her ved en Fejlskrift henholdsvis 222 og 500, jvfr. Restancelisten af 8. April 1592.

1587; Lodvig Munk Olufsen (Ørum Len) med 50 Dlr. 1 Ort af Madskatten 1587. — Restancer af Købstædernes aarlige Byskatter: Præstø for Aarene 1581—88, aarlig 10 Dlr., ialt 80 Dlr.; Malmø for Aarene 1586—88, aarlig 100 Dlr., ialt 300 Dlr. — Restancer af Købstædernes Pengeskat til Jul 1576: Korsør med 180 Dlr., som det siges, at Kongen har fritaget dem for, men de skulle dog møde hos Rentemesteren for at forklare Regnskabet; Helsingør, Slangerup og Ringsted have ingen Skat givet, da de mene at være fritagne, men de skulle dog møde og forklare, hvormed de mene sig fritagne; Malmø med 1250 Dlr.; Trelleborg med 50 Dlr.; Varberg, Falkenberg, Lykaa, Ronneby og Auskær have ingen Skat givet, da de mene at være fritagne, men de skulle dog møde paa Rentekammeret med deres Fritagelse. — Restancer af de norske Købstæders Pengeskat til Mortensdag 1578: Marstrand med 200 Dlr.; Oddevold med 150 Dlr. — Restancer af Kapitlernes Pengeskat: Lunde Kapitel med 30 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. af Skatten til Jul 1576 og med Regnskab for Skatten til Mortensdag 1578, dog er der herpaa betalt 739 $\frac{1}{2}$ Dlr.; Aarhus Kapitel med 19 $\frac{1}{2}$ Dlr. af Skatten til Mortensdag 1578. — Restancer hos Byfogderne fra Nytaarsdag 1574 til 1. Maj 1588: Albredt Pedersen (Kbhvn.) med Regnskab fra 28. April 1584, da han først blev Byfoged, til Paaskedag 1585, da han blev Bestillingen kvit; Peder Nielsen og Laurits Harniskvisker (Næstved) med Regnskabet fra Midfaste 1580 til Midfaste 1582; Hendrik Lauritsen (Næstved) med Regnskabet fra Mikkelsdag 1584 til Mikkelsdag 1588; Christoffer Fynbos Arvinger (Vordingborg) med Regnskabet fra 19. Aug. 1577 til St. Pouls Dag 1578; Dynes Jørgensens Arvinger (Vordingborg) med Regnskabet fra Alle Helgens Dag 1580 til Alle Helgens Dag 1588; Jens Lauritsens Arvinger (Ringsted) med 2 Aars Regnskab fra 1574 til 1576; Bernd Christensen (Stege) med Regnskabet fra Paaskedag 1582 til 4. Dec. 1584; Søfren Hansen (Svendborg) med 52 Mk. 4 Sk. paa Regnskabet til Paaske 1577, da han blev Befalingen kvit; Laurits Remmesnider (Kerteminde) med Regnskabet fra Hell. Trefoldigheds Søndag 1581 til Hell. Trefoldigheds Søndag 1588; Laurits Andersen (Assens) med 40 Dlr. paa Regnskabet til Nytaarsdag 1578, hvilke ikke kunde godtgøres ham deri, og derefter restere Byfogderne med deres Regnskaber til 1588; Søfren Sriver (Nyborg) med 88 Mk. paa Regnskabet til 8. Dec. 1578; Rasmus Lauritsen (Bogense) med

Regnskabet fra Mikkelsdag 1580 til Pinsedag 1582, fra hvilken Dag Hans Lauritsen først gjorde Regnskab; Søfren Vinter (Vejle) med 31 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskabet til St. Hans Dag 1587; Ebbe Knudtsen (Kolding) med Regnskabet fra 14. Juli 1585 til 25. Juli 1587; Anders Brun (Kolding) med 58 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskabet fra 1587 til 1588, hvilke ikke kunde godtgøres ham i Regnskabet; Jens Mogensen (Æbeltoft) med Regnskabet fra Paaske til Bartholomæi 1587; Jens Christensen (Æbeltoft) med Regnskab fra Bartholomæi 1587 til Bartholomæi 1588; Byfogden i Varde med Regnskabet fra 1578 til 1581; Jens Pedersen (Lømvig) med Regnskabet fra 1. Maj 1582 til 1. Maj 1588, dog har han 7. Dec. 1587 betalt 10 Dlr. paa Regnskab; Niels Tranes Hustru (Viborg) med 65 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa hendes afdøde Mands Regnskab fra 1581 til 3. Sept. 1582, og derefter restere Byfogedregnskaberne indtil 1588; Palle Chrestensen (Thisted) med Regnskabet fra Juledag 1582 til 1588, dog har han 11. Febr. 1590 betalt 159 Dlr. paa Regnskab; Jens Viibe (Hobro) med Regnskabet fra Mortensdag 1580 til Mortensdag 1584; Jens Christensen (Nykøbing p. Mors) med Regnskabet fra 1. Maj 1578 til Vor Frue Dag visitationis [2. Juli] 1581; Jens Madtsen (Lund) med Regnskabet fra St. Hans Dag 1576 til 1. Maj 1578; Madts Jespersen (Lund) med Regnskabet fra Petri og Pauli Dag 1586 til 29. Okt. s. A.; Laurits Nielsen (Trelleborg) med Regnskabet fra 27. Juni 1573 til 1579, dog har han betalt noget paa Regnskab, og med Regnskab for Høsttolden for Aarene 1578 og 1579; Jacob Kiellebeck (Aahus) med sine Regnskaber til Mikkelsdag 1575; Niels Block (Aahus) med Regnskabet fra 14. Aug. 1587 til 1588; Rasmus Andersen (Falsterbo) med Regnskabet fra Mortensdag 1581 til Paaskedag 1582; Jacob Hansen (Falsterbo) med 197 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk. paa Regnskabet til Vor Frue Dag 1586 og med Regnskabet fra 1586 til 1588; Jep Nielsen (Skanør) med Regnskabet fra Mortensdag 1587 til 1588; Rolluf Pouelsen (Varberg) med 3 Fjerdingsaars Regnskab til Fastelavn 1580; Anders Stiunck (Lykaa) med 18 Mk. 4 Sk. paa Regnskabet til Mikkelsdag 1576; Berndt Hansen (Lykaa) med Regnskabet fra det første, han blev Byfoged, dog har han betalt 9 Dlr. 1 Ort paa Regnskab, og derefter restere Regnskaberne til 1588. — Restancer hos Toldere og Sisemestre: Rasmus Henriksen (Svendborg) med 72 $\frac{1}{2}$ Dlr., 1 $\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr. Øl og 4 Læster tomme Tønder paa Regnskabet til Mikkelsdag 1587 og med Regnskabet fra den Tid til Mikkelsdag 1588; Tolderen i Ringkøbing

med Regnskab fra 16. Okt. 1578 til 1588; Sildesalter i Nibe Olluf Hammers Arving, Christen Hammer i København, med 137 Dlr. 1 Mk. paa sin Faders Regnskab under Vaarfiskeriet i Nibe 1584, med $9\frac{1}{2}$ Dlr. paa sin Faders Regnskab under Vaarfiskeriet ved Muelbjerg 1579 og med 43 Dlr. 2 Mk. $12\frac{1}{2}$ russisk Denning paa sin Faders Regnskab for de Norge og Nibe Sild, som han 5. Juni 1581 modtog af Niels Paaske, Slotsskriver paa København, for paa Kongens Vegne at sælge dem i Narven; Jens Mortensen, Borger i København, med $246\frac{1}{2}$ Mk. paa Regnskabet af Hamborgsunds Tolderi til Fastelavn 1580 og med $22\frac{1}{2}$ Mk. paa Regnskabet under Vaarfiskeriet ved Mulbjerg 1578; Laurits Ingversen [o: Jørgensen], Tolder i Malmø, med Regnskabet fra Dionisii Dag 1583 til Dionisii Dag 1584, dog har han betalt 800 Dlr. paa Regnskab; Simon Mickelsens Arvinger (Ysted) med $339\frac{1}{2}$ Dlr. paa hans Regnskab til Vor Frue Dag 1580, da han blev Befalingen kvit, med hvilke Penge han fik Henstand i 3 Aar; Jens Lauritsen, nu Hospitalsforstander i Slagelse, med Regnskabet som Høsttolder i Ysted 1581, dog har han betalt 100 Dlr. paa Regnskab, og med $25\frac{1}{2}$ Dlr. paa Regnskabet af Hermandsunds Tolderi til Fastelavn 1579; Henrik Fredrik (Halmsted) med $151\frac{1}{2}$ Dlr. 14 Sk. paa Regnskabet til 24. Dec. 1580, med Regnskabet fra 24. Dec. 1580 til 1. Maj 1584, da han blev Befalingen kvit, og med Regnskabet for det Tiendekorn, han har faaet i Halland 1581; Morten Lauritsen (Auskær) med Regnskabet fra 1. Maj 1578 til 9. Juli 1585, da han sidst leverede paa Regnskab, og med det, der blev optegnet ham i hans sidste Kvittans; Madts Pouelsens Arvinger og Hustru i København med 266 Gylden paa hans Regnskab af Ferøe til Mikkelsdag 1581; Johan Bockholdt med omtrent 2700 Dlr. paa hans Regnskab af Island, der endnu er ukvitteret. — Restancer hos Kongens Købmænd: Søfren Hofmand i Randers og hans Konsorter, Mickel Bagger i Odense og Niels Skriver i Randers, deres Arvinger med Regnskabet for det Korn, som de have faaet af Drotningborg og andre Kronens Len i Nørrejylland fra 1. Maj 1576 til 1577, dog have de til adskillige Tider betalt paa Regnskab; Jacob Skriver i København med Afregning for det Korn, han har faaet af Sorø og Ringsted Len 1580, 1581 og 1582; Frandts Christensen, Borger i København, med 24 Dlr. paa hans Regnskab 31. Marts 1587 for nogle Sild, som han havde solgt for Kongen til Konningsberg; Olluf Bagger i Odense med $3771\frac{1}{2}$ Dlr. paa hans Regnskab til 27. Febr.

1582, dog fragaar heri 2464 Dlr. for 56 Stykker engelsk Klæde à 44 Dlr., som han 20. Maj 1589 og 2. Juli 1590 har leveret til Renteskriver Hans Mickelsen, og 120¹/₂ Dlr. 1 Ort for 1¹/₂ Skippd. 4¹/₂ Lispd. Voks, til 70 Dlr. pr. Skippd., som han 17. April 1589 har leveret til Niels Paaske, Slotsskriver paa Københavns Slot, hvorefter han endnu resterer med 1186¹/₂ Dlr. 1 Ort; Jacob Møller i Malmø med 1518 Dlr. paa hans Regnskab 1588, der dog er ukvitteret. — M. Albret, Kongens Hofprædikant, der siden blev Biskop i Aarhus, har laant 400 Dlr., som Kongen siden har eftergivet ham, dog fik Rentemesteren ikke Brev derom; M. Hans Aalborg har laant 200 Dlr. til Trykningen af den ny Bibel; Anders Dresselberg købte Kongens Skib Flasken og skulde derfor betale 200 Dlr. til Fastelavn 1583. Sj. T. 18, 308.

9. Dec. (Koldinghus). Miss. til M. Anders Vedle. Thomis Juel har berettet, at hans Sognekirke, Molt Kirke, er bleven meget forfalden, maaske fordi de, der have haft Kirkens Tiende, ikke i rette Tid have svaret deres Afgift til Kirken, saa den efterhaanden kunde være bleven anvendt til Kirkens Bygning, og han har nu, da den, der havde Kirketienden i Fæste, er død, begæret at faa Tienden i Fæste mod at svare sædvanlig Afgift deraf og anvende den til Kirkens Bygning. Da Thomis Juel selv bor i Sognet og vil gøre Kirken Skel og Fyldest, skal M. Anders bortfæste Kirketienden til ham for den sædvanlige Afgift, saa Kirken desbedre kan komme til Bygning igen. J. T. 4, 425 b.

10. Dec. (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at lade lave en Kæde paa 44¹/₂ Lod ungersk Guld og et Kontrafej af Guld af Kongen, som Kongen vil forhøre Hendrik Rantzau til Putles, hvem Kongen vil antage i det holstenske Raad, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Kopi i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 318.

— Miss. til samme om at betale Eggert Abildgaard til Skodborg 200 Dlr., som dennes Morfader, afdøde Claus Ulfeldt, for lang Tid siden¹ har forstrakt Kong Frederik II med. Kopi i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 318.

11. Dec. (—). Aab. Brev om, at Sognepræsten til Harte og Bramdrup Sogne til evig Tid aarlig maa oppebære 3 Pd. Korn af Loftet paa Koldinghus, Halvdelen Rug og Halvdelen

¹ 8. Juni 1553.

Byg, til hans Underhold, da den nuværende Sognepræst Hr. Hans Kneufs har berettet, at der er taget 2 Marker fra Harte Sogn, hvoraf den ene er lagt her under Slottet, den anden til Byens Fædrift, hvorved han lider Brøst paa sin Underholdning, da han tidligere har haft Tiende af disse Marker. J. R. 5, 339.

11. Dec. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Søfrensen i Viif paa Kronens Part af Korn-tienden af Viif Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 $\frac{1}{2}$ Ørt. Korn, halvt Rug og halvt Byg, til Kronen. Udt. i Tb. S. 57 b.

12. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hans Andersen, der i nogle Aar har været Foged i Ringsted Kloster, mens Christian Macchabæus havde Ringsted Kloster i Forlening, og senere i Sorø Skole, mens Christian Macchabæus har haft den, men nu vil bosætte sig i Skelskør, maa bosatte sig i denne By, bruge sin Næring ligesom andre Undersaatter sammesteds og i 1 Aar være fri for Hold, Vagt og anden borgerlig Tyngge. Sj. R. 13, 356 b.

— Miss. til Laurits Straale om at træde i Henrik Norbys (!) Sted i Befalingen mellem Fru Sare Petersen og Gabriel Svale paa egne og Søskendes Vegne. Udt. i F. og Sm. T. 2, 322. Jvfr. 14. Nov. 1593.

— Miss. til Caspar Markdaner. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kirstine, M. Laurits Thomessens Enke, Borgerske i Kolding, hvori hun beretter, at hun forfølges til Tinge af Anders Brun, Borger sammesteds, for den Gaard, hun bor i og har i Pant, i hvilken Gaard Kronen ogsaa har nogen Del. Han skal undersøge Sagen og hjælpe hende til Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. J. T. 4, 425 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Urne til Dreybygaard paa Halvparten af Kirkens Part af Korntienden af Monkeboe Sogn i Bierge Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 9 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirkevængerne i Sognet. Udt. i Tb. S. 147.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frederik Skovgaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Sandbye Sogn, hvoraf der aarlig af Kronens Part skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Hospitalet i Landskrone og af Kirkens Part 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 187 b.

— Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af

Korntienden af [Rebinge]¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 1½ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 187 b.

12. Dec. (Koldinghus). Miss. til Lauge Urne, Jørgen Bilde, Anders Thott og Biørn Knudtsen. Kongen har for nogen Tid siden² ladet udgaa Befaling til dem angaaende nogle Sager mellem Borgemestre, Raad og Byfoged i Halmsted paa den ene og Petter Smed, Borger i Helsingborg og paa den Tid Borger i Halmsted, paa den anden Side, og Petter Smed har nu berettet, at de ogsaa have dømt i Sagen, som han nu er kommen til Ende med, men i den Il og Hastighed er der intet talt om hans Gods, som Byfogden havde i Beslag, og siden er der opkommen en ny Trætte mellem dem angaaende 4 Tdr. Kød, som Byfogden har frataget ham, skønt de ikke skulde have været sendte udenlands, men Dr. Anders Lemviig, Professor ved Københavns Universitet og Forstander for de 100 Studenter, skulde have haft dem til de 100 Studenter Underholdning, ligeledes en Strid om Skudsmaal, som de nægte ham, medmindre han vil give dem lige saadant igen. Det befales dem at indstævne begge Parter for sig paany paa belejlig Tid og Sted, paadømme de Trætter, som de ikke tidligere have dømt i, eller bilægge dem i Mindelighed, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb, og give deres Dom eller Forhandling beskreven. Sk. T. 2, 256.

13. Dec. (—). Miss. til Stehen Matsen om paa Kongens Vegne at betale Peter Smed, hvad denne bevisligt har givet for 1½ Ame Vin og 1½ Læst Øl, som Stehen Matsen har taget hos denne, da Hertuginde Christina af Slesvig Holsten og Datter rejste gennem Halmsted. Udt. i Sk. T. 2, 257.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Blasius von Eickenberg 100 gl. Dlr., som Kongen har givet ham. Kopi (underskr. af Niels Kaas, Jørgen Rosenkrantz og Sten Brahe) i Bilag til Rentemesterregnsk.

— Miss. til Hack Ulfstand om af Slottet [Malmøhus] aarlig at levere Hendrik Lyneborg saa megen Landgilde, som det Gods, Hack Ulfstand for nogen Tid siden igen havde taget fra Hendrik Lyneborg, kan svare, og ligesaa den Landgilde, som Hendrik Lyneborg har til gode, siden han kom af med Godset, dog skulle Bønderne fremdeles svare under Slottet. Udt. i Sk. T. 2, 257.

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Sebinge. ² 2. Marts 1593.

13. Dec. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. De have tidligere faaet Ordre til at hjælpe Dr. Niels Krage, Professor ved Universitetet i København, til endelig Ende med den Gæld, som Marcus Kottes Børn skyldte hans Hustru¹ og hendes Børn, og de have nu ogsaa dømt Marcus Kottes Børn til at holde deres Brev, men der er endnu ikke sket nogen Eksekution i Sagen; skal han nu blive liggende i Byen og se Sagen forhalet med lang Rettergang og maaske med forskellige Opsætninger og andre Paafund, saa han ikke maa nyde Gæsteretten ligesaa vel som andre, vil det ikke alene falde ham selv besværligt, men ogsaa være til stor Forsømmelse for hans Kald ved Universitetet, hvilket Kongen paa ingen Maade vil have. For at han en Gang for alle kan komme til Ende med Sagen og ikke skal være nødt til at forløves fra Universitetet den ene Gang efter den anden, befales det dem herved alvorligt at hjælpe ham til Ret efter Gæsteretten, som her i Riget brugeligt er, saa han kan faa det Gods under Hænder, som er forskrevet hans Hustru og Stifbørn, og faa at vide, hvad det er og hvor hver Ting er, indtil han bliver betalt, og ikke skal være nødt til tredje Gang at henvende sig til Kongen derom. F. og Sm. T. 2, 322 b.

— Aab. Brev om, at M. Peder Steen, der for nogen Tid siden er kaldet til Sognepræst til Graabrødre Sogn i Viborg, men har klaget over, at der er saare ringe Underhold til denne Tjeneste, da et Vikarie, hvoraf hans Formand havde sin største Underholdning, er kommet derfra, aarlig maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Tødtse Sogn i Nørre Herred paa Mors, kvit og frit, indtil han kan blive aflagt med noget gejstligt Gods eller Kongen giver anden Ordre. J. R. 5, 339 b.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Anders Pedersen i Børup, der for nogen Tid siden af Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, er beskikket til Herredsfoged i Eld Herred i afdøde Claus Hønborgs Sted, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor paa, fra den Tid, han blev Herredsfoged, og saalænge han beklæder denne Stilling. J. R. 5, 340.

— Miss. til Caspar Markdaner. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra nogle af Kongens Undersaatter, hvori de klage

¹ Else Mule.

over, at afdøde Albret Galskøt med Urette har fratåget dem en Gaard og at Sagen er bleven opholdt i mange Aar. Det befales ham at undersøge Sagen og, hvis der ikke er gaaet endelig Dom i den, hjælpe dem til Lov og Ret, saa de en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Overløb af dem. J. T. 4, 426.

13. Dec. (Koldinghus). Miss. til Claus Strangessen. Peder Norby til Urup har berettet, at en af hans Bønder, ved Navn Christen Giødtsen, for nogen Tid siden uden hans Vidende og Tilladelse er draget fra hans Gods ind paa Claus Strangessens Gods og har ført sit Gods med sig; da Peder Norby derefter har villet tiltale ham paa Øster Herreds Ting, i hvilket Herred han nu bor, har Christen Giødtsen med hans Medfølgere og Selskab overfaldet Peder Norby paa Tinget, stunget og slaaet ham og jaget ham fra Tinget, saa han næppe er undsluppen med Livet. I det nævnte Selskab har der været en anden af Claus Strangessens Tjenere, Chresten Søfrensen i Hvornum Sogn. Da Peder Norby med det allerførste vil lade Sagen forfølge til Herredsting og Landsting og har begæret at maatte blive hjulpen til Ret, og da Kongen ikke kan tillade saadan Modvillighed og Overvold paa Ting og Stævne, befales det Claus Strangessen at tage Borgen af sine Tjenere Christen Giødtsen og Chresten Søfrensen, saa de blive til Stede og svare til Peder Norbys Tiltale til dem for samme Slagsmaal og Tingfred, og ikke forsvare dem mod Billighed og Loven, men lade dem lide hvad Lov og Ret kan give. J. T. 4, 426 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe om at holde nogle af dets Tjenere, der have været med i samme Parti, Slagsmaal og Tingfred, til Stede indtil Sagens Udføring. Udt. i J. T. 4, 427. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og St. Brahe) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hans Lange om at tilholde Herredsfogden og Herredsskriveren i Øster Herred, at de, naar Peder Norby kommer i Rette for dem i ovennævnte Sag, hjælpe ham, saa vidt Lov og Ret er, mod hans Modstandere, og ikke tillade, at han i nogen Maade bliver forurettet. J. T. 4, 427.

14. Dec. (—). Aab. Brev om, at Bertel Guldsmid, Borger i Kolding, indtil videre maa bruge det Kronen tilhørende Stykke Jord, der ligger nærmest op til hans Gaard op imod Slot-

tet, saaledes som det nu er indhegnet, dog skal han aarlig svare 8 Sk. danske deraf til Slottet. J. R. 5, 340 b. Orig.

14. Dec. (Koldinghus). Aab. Brev om Stadfæstelse paa et Mageskifte, dateret Ribe 19. Okt. 1593, mellem M. Anders Søfrensen Vedel, Domdegn i Ribe Domkirke, og Ribe Kapitel, hvorved Kapitlet under Forbehold af, at M. Anders kan faa Kongens Stadfæstelse derpaa, overdrager M. Anders og hans Arvinger en Kapitlets Gaard i Ribe norden op til hans egen Gaard til evig Ejendom i Stedet for en ham tilhørende Gaard i Stenbodegaden og 100 Rigsdlr., der skulle staa paa Rente og altid følge den, som i Kapitlet opterer og besidder denne Gaard. Den Eng, som tidligere laa til M. Anders's Gaard, skal herefter følge den Gaard, han faar af Kapitlet, paa det Vilkaar, at den, som besidder denne Gaard, skal svare deraf som andre Borgere svare af de Enge, der ligge til deres Gaarde i Ribe. J. R. 5, 341.

— Miss. til Albert Friis. Da Kongen vil rejse herfra til Skanderborg den 19. i denne Maaned, skal han give Adelens, Kapitlets og Kronens Tjenere i Torrildt Herred Ordre til at møde samme Dag om Aftenen i god Tid med Heste og Vogne i Vejle for at føre Kongens Folk og Gods til Horsens; vise de sig forsømmelige, ville de blive straffede. Udt. i J. T. 4, 427 b.

— Miss. til Erik Lunge om at tilsige Adelens, Kapitlets og Kronens Bønder i Nørvongs Herred til at møde samme Tid og Sted. Udt. i J. T. 4, 428.

— Miss. til Erik Lange om at tilsige Adelens, Kapitlets og Kronens Bønder i Biugholms Len; de, der bo i Bierre og Hatting Herreder nærmest omkring Vejle, skulle møde den 19. Dec. i Vejle, og age til Horsens, de andre Dagen efter i Horsens og age til Skanderborg. Udt. i J. T. 4, 428.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Palli Fasti til Mindstrup paa Kronens Part af Korntienden af Qvorning¹ Sogn i Hatting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4¹/₂ Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 57 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Skovgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Qvinge², Biernekuld³, Biuf, Mørup og Bersløf⁴ Sogne, hvoraf der

¹ Korning. ² Kvidinge, S. Asbo H. ³ Bjørnekulla, samme H. ⁴ Bårs-
løf, Luggude H.

aarlig skal svares til Qvinge Kirke 2 Pd. Rug og 3 Pd. Byg, til Biernekuld Kirke 2 Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, til Biuf Kirke 2 Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg, til Mørup Kirke 2 Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg og til Bersløf Kirke 2 Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 188.

15. Dec. (Koldinghus). Bestalling for Valter Klerck, der skal passe Vinkældereren paa Københavns Slot og tillige have Vinkældererne paa Kronneborg og Frederiksborg Slotte i Forvaring og, saa ofte det gøres nødvendigt, begive sig did og have Tilsyn med dem, saa Vinen bliver godt bevaret og ikke bliver fordærvet. Han skal have 60 Dlr. aarlig til Løn, Klæder og Underhold for sig selv og 20 Dlr. til en Dreng, at udbetales af Rentekammeret; endvidere skal han have Underhold til Drengen paa de ovennævnte Slotte, naar han kommer did. Lensmændene paa Slottene skulle skaffe ham og Drengen god Befordring med Heste og Bøndervogne, naar de rejse mellem Slottene. Lønnen skal regnes fra sidste 15. Juli. Sj. R. 13, 356.

— Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse paa 200 Dlr., som han har indleveret i Prinsens eget Kammer til Prinsen selv. Udt. i Sj. R. 13, 357.

17. Dec. (—). Miss. til Fogden paa Jungshofvit. For nogen Tid siden skrev Kongen til hans afdøde Husbonde Morits Podebusk om at lade hugge i Lenets Skove 100 Bøgepæle, som Kongen havde bevilget Borgemestre og Raad i Næstved til deres Havns og Sejladsdybs Forbedring. Da Borgemestre og Raad have berettet, at de endnu ikke have faaet disse Pæle, skal han i Overværelse af Embedsmand paa Vordingborg Slot Hendrik Lykkes Fuldmægtig lade hugge 100 Bøgepæle, hver 10 eller 12 Al. lange, i Jungshofvit Lens Skove og lade dem fremføre til Bolværket, hvortil de skulle bruges. F. og Sm. T. 2, 324. (Overstregtet).

— Aab. Brev om, at Kronens jordegne Bønder i Koldinghus Len, hvoraf Størsteparten findes indskrevne i Jordebogen for 20 Læs Landgilveded hver, at yde til Koldinghus, herefter, da de flestes Skove findes at være saa forhuggede, at de hverken nu eller i Fremtiden kunne yde Veddet, medmindre deres Skove skulle helt ødelægges, i Stedet for de 20 Læs Ved maa give 12 Skpr. Byg eller 6 Mark danske og blive indskrevne i Jordebogen derfor, naar de med uvildigt Syn kunne bevise, at Skovene ere saaledes forhuggede, at de ikke uden den allerstørste Skovskade og Fordærvelse kunne lade hugge deri. Det paabydes Lensmanden straks at lade opkræve uvildigt Syn til Undersøgelse af de jordegne Bønders Skove. J. R. 5, 342 b.

17. Dec. (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg om igen at lægge Afgiften af Kronens Part af Korntienden af følgende Sogne: Hvorning¹ Sogn, som Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, har haft, Skoufbye Sogn, som Laurits Skriver i Skoufbye har haft, Adtsløf Sogn, som Hr. Pofvel i Adtsløf har haft, Raarup Sogn, som Jens Skriver i Randers har haft, ind under Skanderborg Slot. J. T. 4, 428.

— Miss. til M. Hans Laugessen, Superintendent i Ribe Stift. Da menige Sognemænd i Egvadt Sogn i Nør Herred i Nørrejylland have anmodet om at faa beskikket en Præst til Sognet, der nu er ledigt, men det er berettet Kongen, at Egvadt Sogn skal være annekteret til Lønborg Sogn, skal han i den Forordning, som Kong Christian III har udgivet om Annekser, nøje undersøge, om Egvadt Sogn er annekteret til Lønborg Sogn og, hvis det er rigtigt, befale Sognemændene i Egvadt Sogn og den, der søger Kaldet, at lade deres Forsæt falde, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 428 b².

18. Dec. (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Frederik Leil og David Hansen, Toldere i Helsingør, have tilkendegivet ham, at en Embder Skipper nogle Gange i Sundet har angivet sit Skib falsk til Fortolding, og at Skibet derfor er blevet beslaglagt paa en Ret og ført til København. Han skal sørge for, at Skibet bliver oplagt i god Forvaring, saa intet af det deri værende Gods og Redskaber bortkommer, og siden give Tolderne Ordre til at stævne Skipperen i Rette og lade gaa Dom i Sagen, saa vidt kristeligt og ret er, saa Skipperen ikke skal kunne have noget at beklage sig over. Sj. T. 18, 318 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen ved Afregningen med Johan Mariaborg er bleven denne 1000 Dlr. skyldig, skulle de ved allerførste Lejlighed betale Johan Mariaborg disse 1000 Dlr. af Tolden, hvorved han efter sit i Rentekammeret indlevere rede Regnskab er betalt baade paa egne og Peiter von Thegens Vegne for de Sten af Marmor og Alabast, som de have ført ind i Riget; Peiter von Thegens Besolding skal hermed være afregnet og klargjort til førstkommende 31. Dec. De skulle tage Kvitte- ring for Pengene. Sj. T. 18, 318 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme

¹ Hørning, Hjelmlev H.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 676 f.

endeligt mellem Laurents Clætan og Pofvel Pedersen, Borger i Aarhus, om de engelske Skibe, der bleve tagne under Vespensøe. Udt. i Sj. T. 18, 319.

18. Dec. (Koldinghus). Miss. til Breide Rantzau om at hjælpe Mats Knudsen til at faa det Tilgodehavende, som han paa sin Broders¹ Vegne, der tidligere var Skriver paa Tranekier, med Rette kan have at fordre hos Kongens Undersaatter der i Lenet. Udt. i F. og Sm. T. 2, 325.

—² Miss. til Peder Gyldenstjerne og Superintendenten i Ribe Stift. Erik Vogensen til Søndervong har paa egne og menige Sognemænd i Stadel Sogns Vegne berettet, at de fra gammel Tid have haft en siddende Degn i Sognet, indtil for nogle Aar siden en Degn af Ringkøbing Skole blev beskikket til at gøre dem sædvanlig Kirketjeneste. Da denne imidlertid om Vinterdage og naar der ellers er stor Vandflod og Uføre ikke kan komme til dem, saa de ofte maa undvære Gudstjeneste, have de begæret igen at faa en i Sognet siddende Degn. De skulle undersøge Sagen, om Sognemændenes Begæring strider mod Forordningen om³, at der skal holdes Degn af Skolen, eller den kan bevilges dem og da paa hvilke Vilkaar, og om der aarlig kan svares noget af Degnerenten til Skolen, og erklære sig til Regeringsraadet derom. J. T. 4, 425.

— Miss. til Fru Margrete, Erik Lykkes Enke. Rentemester Holger Gagge har berettet, at hendes afdøde Husbonde i lang Tid har været Kirkeværge for Broust Kirke i Han Herred, der ligger i det Provsti, Holger Gagge er forlenet med, og har oppebaaret Kirkens Indkomst, men hverken i Holger Gaggens eller hans to Formænds Tid gjort noget Regnskab for dette Kirkeværgemaal, skønt Holger Gagge ofte, siden han er bleven forlenet med Provstiet, baade skriftlig og ved sin Prokurator har krævet det af ham. Da Kirken derved er bleven meget forarmet og bygfældig, har han ansøgt Kongen om at sørge for, at Kirken ikke kommer til kort paa sin Indkomst og Rettighed, og at han selv faar den Rettighed af Kirken, der tilkommer ham efter hans Forleningsbrev. Det befales hende derfor at lade hendes Fuldmægtige møde ved Broust Kirke inden førstkommende Fastelavn i det allerseneste og én Gang for alle gøre Holger Gagge Regnskab for de Aar, som hendes af-

¹ Morten Knudsen. ² Da Brevet er indført mellem Breve af 6. og 9. Dec., er 18. Dec. maaske en Fejlskrift for 8. Dec. ³ Kirkeordinans 1539. Bl. LXXI, jvfr. Aabne Breve af 17. Sept. 1567, 24. Marts 1568, 28. Jan. 1574 og 20. Aug. 1574.

døde Husbonde resterer med uforklaret, og samtidig betale ham den Rettighed, der tilkommer ham af Kirken, men som hidtil er bleven forholdt ham, saa han ikke videre skal have noget at klage over. J. T. 4, 429.

18. Dec. (Koldinghus). Miss. til Ofve Jul, Christian Friis, Lodvig Munk og Kaptejn Normand, der for nogen Tid siden¹ fik Skrivelse om den russiske Rejse, om, at Rejsen nu for adskillig forefaldende Lejlighed er opgivet foreløbig. Udt. i J. T. 4, 429 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Menige Sognemænd i Seestedt² Sogn i Koldinghus Len have berettet, at deres forrige Sognepræst Hr. Hans Thonnissen for nogle Aar siden formedelst Sognets Ringhed har faaet Kongens Faders Brev³ paa at maatte nyde nogle til Seestedt Kirke liggende Jorder og Enge uden Afgift, medens Afgiften altid tidligere havde fulgt Kirken. Da Hr. Hans for nogen Tid siden er død og Kirken er meget bygfældig, eftersom den kun har ringe Indkomst, have de ansøgt om, at Afgiften af nævnte Jorder og Enge herefter igen maa følge Kirken. Det befales ham derfor at gøre den Forordning, at hvis den ny Præst fremdeles vil beholde Jorderne og Engene til Præstegaarden, skal han svare sædvanlig Afgift til Kirken deraf, saa den kan blive istandsat. J. T. 4, 429 b.

22. Dec. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om at sende 12 Baadsmænd til Skanderborg og lade de andre blive i Byen indtil videre. Udt. i J. T. 4, 430.

24. Dec. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Terkild Hansen paa Kirkens Part af Korntienden af Høring Sogn i Hoellomslef Herred, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 4 Ørt. 1¹/₂ Skp. Byg og 2¹/₂ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 58.

26. Dec. (—, 1594). Miss. til Knud Brahe. Da Kongen vil begynde sin Rejse 7. Jan. og vil have Natteleje paa Hafreballegaard, befales det ham at holde Forraad paa alt og have saa mange Vogne til Stede, at de om anden Dagen kunne age Kongens Raader og gode Mænd og deres Folk til Drotningborg. Udt. i J. T. 4, 431.

¹ 16. Nov. 1593: jvfr. Norske Rigsregistr. III. 319 f.

² Sest, Anst H.

³ Dette Brev er ikke fundet indført.

26. Dec. (Skanderborg, 1594). Miss. til Niels Skram [paa Dronningborg] om at have Forraad paa alt til Prinsens Ankomst. Udt. i J. T. 4, 431.

27. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Middelfart, Kerteminde og Svendborg om at hjælpe Mats Knudtsen til at faa det Tilgodehavende, der paa hans afdøde Broder Morten Knudtsens Vegne tilkommer ham hos deres Medborgere, og tilholde disse at betale uden lang Forhaling. Udt. i F. og Sm. T. 2, 333.

30. Dec. (—). Miss. til Knud Brahe. Denne Brevviser, Anders Stouffgaardt, Borger i Flensborg, har berettet, at han i Betaling for nogle Varer, han har forhandlet i Kolding, har faaet nogle Tønder saltet Kød, som han vilde have haft til sin Husholdnings og sit Skibs Behov, men da han vilde udføre det fra Aarhus til Flensborg, blev det beslaglagt for ham, da der var udgaaet Forbud. Han har nu begæret at faa Køddet frigivet, da han foregiver ikke at have vidst, at det var forbudt at udføre saadanne Varer. Knud Brahe skal straks undersøge, hvorledes det forholder sig hermed og af hvad Grund Køddet er beslaglagt, og erklære sig til Regeringsraadet derom, saa det kan rette sig derefter. J. T. 4, 431 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Bierre, Hatting og Niim Herreder. Da den Forte og Vej, som gaar paa begge Sider til Horsens, er meget foraget og ødelagt, og de selv kunde have stor Fordel af, at den blev istandsat med Stenbro og siden holdt vedlige, eftersom det er deres Torvevej og der ogsaa ofte falder Ægter for Kronen der til Byen, befales det strengelig alle efter nærmere Tilsigelse af Manderup Parsberg, Hofmester og Embedsmand paa Skanderborg, eller hans Fuldmægtige at møde med Heste og Vogn og køre saa mange Læs Sten og Sand, som Manderup Parsberg eller hans Fuldmægtige paa Kongens Vegne befale, saa samme Vej og Forte med det allerførste igen kan blive istandsat. De, der vise sig ulydige, ville blive tiltalte og straffede for Ulydighed mod Kongens Bud. J. T. 4, 431 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da menige Sognemænd i Stillinge Sogn under Skanderborg Slot have berettet, at deres Kalk og Disk for nogen Tid siden er bleven stjaalet i Kirken, og derhos ansøgt om, at Kongen vil skænke dem den Kalk og Disk, som Manderup Parsberg har laant dem af Slottets Inventarium, eftersom Sognet, der er saare ringe, ikke selv kan lade sig

gøre en anden, befales det ham at lade dem beholde nævnte Kalk og Disk. J. T. 4, 432 b.

31. Dec. (Skanderborg, 1594). Miss. til Lodvig Munk. Da han i sin Erklæring paa Kongens Skrivelse¹ om den Vejrmølle, som Hr. Niels Ribber, Sognepræst i Hvidbjerg og Liøngs Sogne i Thy, har haft staaende paa Sønbiørg Kirkes Grund, men nu, da den er blæst om, vil lade genopbygge paa Hvidbjerg Kirkes eller Præstegaards Grund, har udtalt, at det kan være Hvidbjerg Kirke til samme Fordel, som det har været Sønbiørg Kirke, men Kongen synes, at det er en saare ringe Jordskyld, som tidligere er svaret af Vejrmøllen til Sønbiørg Kirke, befales det ham at undersøge, hvad der med Billighed kan svares i Jordskyld til Hvidbjerg Kirke af den Plads, hvorpaa Præsten nu vil genopbygge Vejrmøllen, og hvad der kan svares i Stedsmaal til Sønbiørg Kirke af den Plads, hvorpaa Møllen tidligere stod, og med det allerførste erklære sig derom til Regeringsraadet, saa det kan rette sig derefter. J. T. 4, 432 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Nielsen i Grumbs² paa Kirkens Part af Korntienden af Ubye Sogn i Borsøe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 3 b.

1594.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Mandrup Parsberg. Margrete Søfrensdatter i Hemstok i Hiermsløf Herred under Skanderborg Slot har berettet, at siden hun blev skiftet fra Løysaggegaard til Gaarden i Hemstok, er Størsteparten af hendes store Fæmon død, og hun har ovenikøbet aarlig maattet købe Størsteparten af det Korn, hun skulde give i Landgilde og bruge til sin Underholdning. Da hun i Betragtning af disse Forhold har begæret nogen Forskaansel, skal Mandrup Parsberg, saafremt hun kan sætte

¹ 6. Juni 1593.

² Grumløse, Baarse H.

nøjagtig Forvaring for, at hun herefter vil forbedre den Kronens Gaard, hun bor i, og svare sin Landgilde i rette Tid, fritage hende for et Aars Landgilde. Udt. i J. T. 4, 433 b.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Manderup Parsberg om at lade Jens Nielsen i Hørby¹ være fri for et Aars Landgilde, da han har slaæet sine Ben itu og derved er bleven vanfør og kommen i stor Armod. Udt. i J. T. 4, 433 b.

2. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Karrine Gyldenstjerne til Stiernholm paa Kronens Part af Korntienden af Stenderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen, og paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Dalby Sogn i Hatting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 58.

— Miss. til Manderup Parsberg om at give Hr. Knud Nielsen, Præst til Ring², hvis Præstegaard med Boskab, Gods, Kvæg og andet er brændt, 10 Ørt. Korn af Loftet og lade ham faa frit Tømmer i Skovene til Præstegaardens Genopbygelse. Udt. i J. T. 4, 433 b.

[**Omtr. 2 Jan.**]³ (—). Miss. til Manderup Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Jens Nielsen, Møller i Collens Mølle i Atsløf Sogn her under Slottet, hvori han beklager sig. Manderup Parsberg skal med det allerførste nøje lade undersøge, paa hvad Tid, hvorledes og paa hvilke Vilkaar Møllen er lagt under Skanderborg Slot, og erklære sig til Regeringsraadet derom, for at det kan vide at rette sig derefter. Han skal, indtil Sagen nøje kan blive undersøgt, lade Mølleren være fri og utiltalt for 1 Ørt. Mel af hans aarlige Afgift. J. T. 4, 450.

3. Jan. (—). Miss. til samme om at lade Peder Holdst, Krudtmaler i Røedbeck Mølle, være fri for et halvt Aars Landgilde, fordi Møllens Landgilde er sat for højt og der kun er ringe Søgning til den. Udt. i J. T. 4, 434.

—⁴ Aab. Brev om, at Villum Hesselsen, Borger i Skelskør, denne ene Gang maa lade udføre 300 Staldøksne

¹ Haarby, Hjelmlev H. ² Fruering, Hjelmlev H. ³ Brevet er indført med Bemærkningen »incerto dato« mellem Breve af 27. Febr. og 1. Mars, men maa, da det er dateret Skanderborg, henføres til 1. el. 2. Jan. ⁴ Brevet er i Registranten ved en Fejlskrift dateret: Dronningborg.

til Skibs, dog skal han svare sædvanlig Told af dem. Udt. i Sj. R. 13, 357 b.

9. Jan. (Dronningborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. De have indberettet, at der nu er gaaet Dom i Sagen mod den Skipper fra Embden, der nogle Gange har sejlet gennem Sundet og angivet sit Gods falskt for at bedrage Kongen for Told, hvorefter Skibet med Skipperens eget deri værende Gods skal være forfalden til Kronen, men at Skibet er meget ødelagt og næsten ubrugeligt. For at give andre et afskrækkende Eksempel, skulle de, hvis Skibet ikke synes tjenligt at bruge for Kongen, sælge det saa dyrt som muligt. Angaaende Skipperen selv, der er dømt i Kongens Naade og Unaade, skulle de med det første faa Besked. Sj. T. 18, 319.

— Miss. til Detlef Holck. Han har indberettet, at han efter Kongens Ordre har ladet det Gods registrere, som fandtes i de 4 af Jacob Rostrups Kister, som han har ladet hente fra Køge, men at der deriblandt aldeles intet findes, som kan gives Jacob Rostrup til Hjælp til Klæder, Skjorter eller Strømper. Da Jacob Rostrup imidlertid har klaget over Mangel paa disse Ting, skal han, hvis Jacob Rostrup mangler Klæder, lade lave nødtørftige Klæder til ham af gement sort Engelst og ligesaa nogle Skjorter, Kraver og Strømper og lade Slotsskriveren føre det til Udgift i Regnskabet. Det Gods, der findes i Jacob Rostrups Kister, skal han holde i Forvaring indtil videre. Sj. T. 18, 319 b.

12. Jan. (—). Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at levere Albret N., Kongens Karl, $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl, som Kongen har foræret ham til hans Bryllup, og lade ham faa 1 Læst Rostockerøl sise frit ind. Udt. i J. T. 4, 434.

14. Jan. (—). Miss. til Hendrik Belov. Denne Brevviserske, Karen Søfrensdatter i Nykøbing paa Mors, har berettet, at hendes Husbonde for nogen Tid siden er kommen i Ulykke og har slaaet en Niels Sveningsen ihjel, for hvilken Gerning han straks er bleven greben og dømt og har staaet sin Ret. Halvdelen af hans efterladte Bo, der for den Sag er hjemfalden til Kronen, er af Borgemestre og Raad bleven vurderet for Penge, men da der ogsaa findes nogen Gæld efter hendes Husbonde, som er bleven æsket i Borgemestres, Raads og Byfogdens Nærværelse, har hun ansøgt om, at der ikke maa blive handlet med hende paa det strengeste. Hendrik Belov skal undersøge Sagen og siden tage,

hvad der efter Loven med Rette tilkommer Kronen. J. T. 4, 434.

26. Jan. (Dronningborg). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale disse Brevvisere, Peder Tuorsen og Rasmus Jensen paa Skagen, 4 Dlr. hver, som Kongen har givet dem for den store Skade, de berette at have lidt af den store Vandflod der. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 320.

— Miss. til Niels Skram. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hr. Daniel Christoffersen, Kapellan hos Herredsprovsten i Galten Herred, hvori han beretter, at han for 6 Aar resterer med 2 Mk. Gæsteri og 1 Brændsvin, som han skal svare til Drotningborg Slot af det Bol, han bor i, og ligesaa med nogle Skatter, og anmoder om at blive forskaanet derfor, da han formedelst Armod ikke kan udrede Restancen. Niels Skram skal lade Hr. Daniel være fri for Restancen, men denne skal saa for Fremtiden svare Gæsteriet og Svinet i rette Tid. J. T. 4, 434 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at lade M. Peder Hegelund, Sognepræst til Ribe Domkirke, faa 1 Læst Rostockerøl sise frit ind til hans Datters Bryllup. Udt. i J. T. 4, 435.

— Miss. til Niels Poulsen, Tolder i Ribe, om at lade M. Peder Hegelund faa 2 Læster Hamborgerøl sise frit ind. Udt. i J. T. 4, 435.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Oluf Søfrensen, Sognepræst paa Helnes, paa Kirkens Part af Korn tienden af Helnes og Knøbel Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Helnes Kirke af Helnes Sogn og $2\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 3 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Knøbel Kirke af Knøbel Sogn. Udt. i Tb. S. 58.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Jens Pedersen, Sognepræst til Kolling¹ Sogn, paa Kirkens Part af Korntienden af Kolling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 58.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Søfren Jensen, Sognepræst til Vistofte Kirke, paa Kirkens Part af

¹ Kolind, Sønder H., Randers Amt.

Korntienden af Vistofte Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 58 b.

26. Jan. (Dronningborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Jensen i Veilby paa Kronens Part af Korntienden af Veilby Sogn i Hasløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 58 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Villadtsen i Veilby paa Kirkens Part af Korntienden af Veilby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 58 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen i Testrup paa Kirkens Part af Korntienden af Morslet Sogn i Ning Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 14 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 58 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Jensen i Trige paa Kirkens Part af Korntienden af Trige Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 58 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Pofvelsen i Stouterup¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Kolt Sogn i Ning Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 58 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Albrit Friis paa Kronens Part af Korntienden af Skibedt Sogn nord for Aaen i Tørrild Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 59.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tygge Chrestensen, Tømmermand i Aarre, paa Kronens Part af Korntienden af Aarre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 59.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ofve Lunge til Odden paa Kirkens Part af Korntienden af Miesbjerg² Sogn i Horns Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 59.

28. Jan. (—). Kvittans til Rentemester Envold Kruse paa 200 gl. Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget

¹ Stautrup, Ning H.

² Mosbjærg.

Kammer paa Drotningborg til Kongen selv. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. R. 13, 357 b.

28. Jan. (Dronningborg). Følgrebrev for Fru Karine Krabbe, Falk Gjøes Enke, til Kronens Bønder paa Bornholm, at de skulle svare hende til 1. Maj eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. T. 2, 257.

— Miss. til Jens Kofoedt, Landsdommer paa Bornholm, og Peder Hansen. Da Gud for kort Tid siden har hjemkaldt Falk Gjøe, Embedsmand paa Hammershus, og hans Enkes Lejlighed ikke er saaledes, at hun selv kan være til Stede paa Slottet og have Tilsyn med alt, hvorfor det vil være højlig fornødent, at der bliver beskikket nogle gode Mænd til at ligge i Slotsloven, indtil Kongen faar udnævnt en ny Lensmand, befales det dem straks at begive sig til Hammershus, rette deres Lejlighed efter at kunne blive liggende der indtil Udnævnelsen af en ny Lensmand, holde Slottet i en god og fast Slotslov og have Tilsyn med alt paa Bornholm. Sk. T. 2, 257 b.

— Oprejsningsbrev for Anders Knudtsen i Freer, der for nogle Aar siden er bleven gjort lovfædlig paa Tinge for nogen Sag, men siden har optinget og stillet Sagvolderen tilfreds. Han maa herefter, ligesom tilforn, gaa og staa i Lov og Tov og følge Lav og Gildehus med gilde Mænd og gæve og ej være Mand des værre for den Sag. J. R. 5, 351.

— Miss. til Albert Friis om at lade udbedre den Skade, som den store Vandflod har gjort paa Riberhus Slot baade paa Vold, Mure, Lader og Møller, med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 435.

— Miss. til Ofve Lunge. Kongen har bragt i Erfaring, at der under Aalborghus i Skiørping Sogn i Hellum Herred ligger en Mølle, paa hvis Vedligeholdelse med Bygning og andet der aarlig anvendes stor Bekostning, skønt Kronen kun har en saare ringe Fordel af den. Da Bønderne i Skiørping Sogn nu have ansøgt om at maatte bruge den Jord, der hører til Møllen, og have tilbudt til Gengæld at ville svare den Landgilde og Skyld, der gaar af Møllen, skal Ofve Lunge undersøge Sagen og, hvis Møllen ikke kan være Kongen til videre Gavn, lade den nedbryde og skifte Jorden mellem Bønderne, dog skulle disse siden paa Tinge gøre

deres strenge Forpligtelse, at de aarlig i rette Tid ville svare den Landgilde og Skyld, som nu svares af Møllen, hvorfor de skulle indskrives i Jordebogen. J. T. 4, 435.

28. Jan. (Dronningborg). Miss. til Knud Brahe. Som Kongen har erfaret, er der funderet et Vikarie til Vor Frue Alter i Aarhus Domkirke, hvortil er capituleret Lisbjerg Kirke og Sogn. Da afdøde Erik Skram fik Kongens Faders Brev¹ paa, at han som nærmeste Arving maatte faa og til evig Tid beholde dette Vikarie, har han ogsaa taget Præstegaarden til Lisbjerg Kirke, og hans Arvinger have siden beholdt og brugt den. Nu have Sognepræsten og Sognemændene beklaget sig over det ubejlige og besværlige i, at Sognepræsten ikke har nogen Præstegaard i Sognet, men maa bo i Aarhus, hvorved han undertiden forhindres i at gøre sine Sognefolk tilbørlig Tjeneste i deres Sygdom og i andre Maader, og ansøgt Kongen om at have et tilbørligt og kristeligt Indseende dermed. Da det, skønt Erik Skram har faaet Vikariet, ikke dermed kan være Meningen, at han ogsaa skal have Præstegaarden, som ikke hørte til Vikariet, skal Knud Brahe straks lade Sagen undersøge og siden paa Tinge tiltale Erik Skrams Arvinger for Præstegaarden, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og tage Dom for sig, om den bør følge Erik² Skrams Arvinger eller ej. J. T. 4, 435 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frandts Rantzau til Broby paa Kirkens Part af Korntienden af Sønder Brobye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 3¹/₂ Pd. Byg og 1¹/₂ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 147.

29. Jan. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at levere Jacob Trolle 10 Læster Salt til Frederiksborg Slots Behov. Udt. i Sj. T. 18, 320.

— Miss. til Jacob Trolle. Kongen har tidligere³ givet ham Ordre til at bortfæste Møllen ved Frederiksborg for aarlig Landgilde og med Forpligtelse for Mølleren til desuden at male frit for Slottet. Da ingen vil overtage Møllen paa disse Vilkaar og den tidligere Møller er kommen fra Møllen, har han antaget en anden i hans Sted og paa Kongens Vegne lovet ham 18 Dlr. i aarlig Løn til sig selvanden. Kongen billiger dette. Sj. T. 18, 320.

— Miss. til Jacop Trolle om straks at lade de Huse, der nylig brændte i den gamle Kro ved Frederiksborg, op-

¹ 22. og 23. Dec. 1566.
² 31. Aug. 1593.

³ Paa dette Sted har Registranten: Jørgen.

bygge med saa ringe Bekostning som muligt og indskrive Udgiften i sit Regnskab. K. Udt. i Sk. T. 2, 258¹.

29. Jan. (Dronningborg). Aab. Befaling til Laurits Brockenhuus, Niels Friis og Axel Brahe. Mange af Kronens Bønder i Davinde By og Sogn, som Jomfru Margrete Skovgaard er forlenet med paa Livstid, have ofte besøgt Kongen med mangfoldige Klager over hende, saaledes som de nærmere kunne se af hoslagte Supplikats fra en Del af dem, og paa den anden Side har hun haardelig beklaget sig over Bøndernes Ulydighed mod hende, saaledes som begge Parter yderligere kunne berette dem. For en Gang for alle at blive fri for disse idelige Klager og faa Sagen grundig undersøgt, befaler Kongen dem at samles med det allerførste paa belejlig Tid og Sted, indstævne Jomfru Margrete Skovgaard og alle de Bønder, hun er forlenet med, i Rette for sig, undersøge de gensidige Klager, antegne dem og uden al Forhaling eller Opsættelse enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem samt give deres Afgørelse beskrevet fra sig under deres Signeter. Hvis der blandt Klagerne findes nogle, som de finde sig besværede ved at dømme om, skulle de klarligen lade dem optegne under deres Signeter og med det allerførste sende Kongen rigtig Besked baade om deres Dom og om de gensidige Klager og Gensvar, saa Kongen i alle Maader kan vide at rette sig derefter. F. og Sm. T. 2, 334 b. K.

— Miss. til Axel Brahe. Da Fru Margrete Viffert til Viffertsholm, Envoldt Sehesteds Enke, efter hendes Husbondes Død sagde sig fra Arv og Gæld efter ham, blev alt det Guld, Sølv, Købstadsgods og alt andet, som fandtes blandt Løsøret i begges Fællesbo, udlagt til Betaling af Gælden efter ham, deriblandt en af Fru Margretes Gaarde i Odense, som er vurderet til 150 Dlr. Da Størstedelen af Envoldt Sehesteds Kreditorer nu have faaet deres Betaling og det af det til Gældens Betaling udlagte Løsøre, som er blevet til overs, nu har staaet Aar og Dag, uden at nogen har gjort Anfordring derpaa, og derfor er forfalden til Kronen, skal Axel Brahe straks tage Gaarden i Odense, opbære den aarlige Husleje deraf og føre den til Indtægt i sit Regnskab. Han skal lade tage Syn over Gaarden og siden paase, at den ikke forfalder. F. og Sm. T. 2, 333. K.

¹ Brevet er overstreget i Sk. T., men vistnok kun, fordi det ikke skulde have været indført der.

29. Jan. (Dronningborg). Lignende Miss. til Oluf Rosen-sparre angaaende en Fru Margrete Viffert tilhørende Gaard i Landskrone. K.

— Miss. til Ofve Lunge. Da Fru Margrete Viffert til Viffertsholm, Enevold Sehesteds Enke, efter hendes Husbondes Død sagde sig fra Arv og Gæld efter ham, blev alt det Guld, Sølv og andet, som fandtes blandt Løssøret i begges Fællesbo, udlagt til Betaling af Gælden efter ham; deriblandt udvurderedes ogsaa Bygningen paa hendes Gaard Viffertsholm, Møllen sammesteds og Fru Margretes egne Klæder. Da Størstedelen af Enevold Sehesteds Kreditorer nu ere blevne betalte og det af det til Gældens Betaling udlagte Løssøre, som er blevet til overs, nu har staaet Aar og Dag, uden at nogen er kommen og har gjort Anfordring derpaa, har Kongen eftergivet Fru Margrete Viffert alt det, som kunde tilfalde ham i Bygningen paa Viffertsholm, Møllen sammesteds og hendes egne Klæder, og befaler Ofve Lunge at lade hende faa det og ikke gøre hende nogen Hinder derpaa; derimod skal han lade det, der findes af Enevold Sehesteds Klæder, Rustninger og andet, som ogsaa var udlagt til Gældens Betaling, indpakke godt og straks til Foraaret sende det til Københavns Slot, hvor han skal levere det til Lensmanden Detlef Holck, ledsaget af et af ham selv underskrevet Register derover, og tage Bevis af denne for alt det, han leverer. Dog har Kongen bevilget, at de Støvler, Sko og andre saadanne unyttige Ting, som findes deriblandt og ogsaa ere udlagte til Betaling af Gælden, skulle gøres i Penge og Pengene gives til Hospitalet i Aalborg. J. T. 4, 436 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har eftergivet Fru Margrete Viffert, Enevold Sehesteds Enke, alt det, som kunde tilfalde ham i Bygningen paa Viffertsholm, Møllen sammesteds og hendes egne Klæder. [Motiveringens ligesom i det foranstaaende Brev til Ove Lunge]. J. R. 5, 351 b.

— Miss. til Jomfru Inger Stygge. Hr. Laurits Pedersen i Ørum har klaget over, at hun formener ham Tiende af Viskum Hovedgaard, som hun for nogen Tid siden¹ fik til Magelæg. Da Kong Christian, Kongens Farfader, har udgivet et Brev² om, at der altid

¹ 8. Nov. 1579. ² Klemmebrevet af 9. Maj 1555 om Forbedringer i Præsternes Løn i Viborg Stift. (Dsk. KL. I. 449).

skal gives Tiende af Viskum Hovedgaard til Sognepræsten til Ørum, og det i sig selv er rimeligt og kristeligt, at enhver hjælper sin Sjælesørger til at faa en tilbørlig Underholdning for hans Tjeneste, befales det hende herefter at svare Sognepræsten til Ørum samme Tiende af Viskumgaard som tidligere og ingen Hinder gøre ham derpaa mod Kong Christians Brev, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 437.

29. Jan. (Dronningborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra denne Brevviserske, Voldborrig Nielsdatter, Borgerske i Randers, hvori hun beretter, at hendes Husbonde for nogen Tid siden er død, og at hans Arvinger, da de ikke havde Livsarvinger sammen, have ladet hans efterladte Gods og hvad andet, der kunde findes i Boet (»Boden«), registrere og forsegle hans Regnskabsbøger. Da hun i langsommelig Tid ikke har kunnet komme til nogen rigtig Ende med disse hendes Medarvinger, der forholde hende Skifte, saa hun ikke kan vide, hvad der med Rette kan tilkomme hende af hendes Husbondes Gæld eller Gods, og da hun manes til Betaling af sin Husbondes Gæld, har hun anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales Borgemestre og Raad at indstævne alle hendes afdøde Husbondes Arvinger i Rette for sig, give dem alvorligt Tilhold om med det første at skifte med hende og føre Tilsyn med, at der ved Skiftet vederfares hende, hvad kristeligt og ret er, saa hun en Gang for alle kan komme til Ende dermed og Kongen blive fri for yderligere Overløb. J. T. 4, 437 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Da der paa Slottet [Silkeborg] ofte er Mangel paa Rufoder, naar Kongens Heste komme did, skal han oppebære Kirkens Part af Korntienden af Skorrup Sogn og aarlig i god Tid svare Afgiften deraf til Skorrup Kirke. Udt. i J. T. 4, 438.

30. Jan. (—). Miss. til Frants Rantzau. Da Kirkeværgerne for Voldbye Kirke have berettet, at Kirken er meget bygfalden og daarlig forvaret med Tag, skal han lade dem faa 2000 Tagsten fra Teglovnén i Silkeborg Len. Udt. i J. T. 4, 438.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Skierkiers Eng, der tidligere har ligget under Silkeborg Slot, men af Henning Reventlov, Embedsmand i Dueholms Kloster, bortfæstedes til Kronens Bønder i Balle, da han var Lensmand paa Silkeborg, ikke kan undværes

fra Slottet, fordi Vindersløfgaard er bleven bortforlenet derfra, befales det ham straks at lægge Engen ind under Silkeborg Slot igen, tilbagebetale Bønderne i Balle den udgivne Indfæstning og føre den til Udgift i Regnskabet. J. T. 4, 438 b.

30. Jan. (Dronningborg). Aab. Brev om, at de Stykker Jord, som denne Brevviser, Madts Søfrensen i Saxild i Hadts Herred, der for nogle Aar siden solgte sin Gaard i Saxild til Kongens Fader, samtidig fik udlagt til Gaarden af Claus Glambek, der da var forlenet med Skanderborg og Aakier, til evig Tid maa høre til ovennævnte Gaard i Saxild. J. R. 5, 352.

— Miss. til Ofve Lunge, der tidligere har faaet Ordre til at brænde Mursten i Forraad til fremtidig Brug ved Aalborg- hus Slots Bygning, om at lade holde 2 Heste og en Vogn til at køre Ler og andet og føre Bekostningen dermed til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 439.

[Omtr. 30. Jan.]. Aab. Brev om, at Sandemændene i Synderliung Herred indtil videre maa være fri for Ægt og Arbejde, saalænge de ere i Sandemænds Bestilling. Udt. i J. R. 5, 352 b.

31. Jan. (Dronningborg). Miss. til Detlef Holck om at modtage afdøde Envold Sehesteds Klæder, Rustning og andre Ting, som Ofve Lunge, Lensmand paa Aalborghus, sender ham, give Ofve Lunge Kvittans derfor og indsætte dem i god Forvaring paa Københavns Slot indtil videre. Udt. i Sj. T. 18, 321.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse. Borgemestre og Raad i Malmø, til hvem Kongen for nogen Tid siden [7. Dec. 1593] har skrevet om 1250 Dlr., som de resteré med af en for nogle Aar siden paabudt Pengeskat, have erklæret, at de hidtil ikke have vidst noget om denne Restance, men de have søgt blandt Byens Breve i Byens Gemme og fundet den Besked, at Kongens Fader, da de søgte om Forskaansel, fordi Byen ikke kunde udrede saa mange Penge, har bevilget [9. Dec. 1579], at Restancen maatte staa hen indtil videre, og de have nu, da de ikke kunne udrede Restancen baade for den Bygnings Skyld, de have for paa Byen, og for anden deres Besværing, paa Menighedens Vegne ansøgt om, at Kongen enten vil eftergive dem Restancen eller give dem nogen Henstand med Betalingen. Da Kongen ved, hvilken smuk og nyttig Bygning, de føre paa Malmø, og at det sker med ikke ringe Bekostning, har han eftergivet dem Restancen til Byens Forbed-

ring, saaledes som Hack Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, har faaet nærmere Ordre om. Envold Kruse skal give Borgemestre og Raad Kvittans for Pengene og herefter lade dem være utiltalt derfor. Sj. T. 18, 320 b.

31. Jan. (Dronningborg). Miss. til Hack Ulfstand. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til Borgemestre og Raad i Malmø om 1250 Dlr., som Byen resterer med af en for nogle Aar siden paabudt Pengeskat. De have herpaa berettet, at de Folk, der vare i Raadet i Malmø, da Skatten blev paalagt, nu ere døde allesammen, og at de nulevende aldeles ikke vide noget om denne Restance, men at der blandt Byens Breve findes et Brev af Kongens Fader om, at Borgemestre og Raad indtil videre skulde beholde denne Restance hos sig. Da de aldeles ikke have vidst noget om, at denne Restance skulde findes hos dem, have de nu anmodet om nogen Henstand med Betalingen. I Betragtning af, at Borgerskabet i Malmø har paataget sig den store Bygning paa Byens Befæstning, som allerede har haft en mærkelig Fremgang, har Kongen aldeles eftergivet Byen Restancen, dog paa det Vilkaar, at de skulle anvende den til Fuldførelse af Befæstningen. Hack Ulfstand skal straks tage Forskrivning af Borgemestre og Raad om, at de efterhaanden ville anvende Restancen paa Befæstningen og gøre ham Regnskab derfor, og siden føre alvorligt Tilsyn med, at det sker, saa Befæstningen med det allerførste kan blive forfærdiget, særlig den Runddel for Sønderport. Sk. T. 2, 258 b.

— Miss. til Niels Skram om at give Borgemestre og Raad i Randers Tilhold om at skifte mellem forhenværende Borgemester i Randers afdøde Peder Pedersens Børn og Arvinger, for at de en Gang kunne faa at vide, hvor meget der kan tilfalde enhver af dem efter deres Fader, og beskikke de unge og umyndige Børn vederhæftige, bosiddende Dannemænd til Værger, der kunne have Tilsyn med Børnenes Arv, saa disse kunne vide, hos hvem de til en anden Tid kunne kræve den. Udt. i J. T. 4, 439.

— Fornyelse af den under 3. Dec. 1593 til nogle af Raadet udgaaede Befaling om at besigte den Bro, som Lodvig Munk har ladet bygge over Vadestedet Struen i Giemsing Sogn. Udt. i J. T. 4, 439.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Voldemar Parsberg paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af

Hammel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt. 2 Skpr. Rug, 4 Ørt. 4 Skpr. Byg, $2\frac{1}{2}$ Ørt. 6 Skpr. Havre og $4\frac{1}{2}$ Skp. 1 Fjerd. Gryn til Kronen og $5\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Rug, $4\frac{1}{2}$ Ørt. $2\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 3 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 59.

31. Jan. (Dronningborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Ibsen i Aastrup paa Kronens Part af Rugtienden af Tostrup Sogn i Rings Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug til Kronen. Udt. i Tb. S. 59.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for M. Peder Hansen, Kannik i Aarhus Domkirke og Sognepræst til Aastrup¹ Sogn, paa Kirkens Part af Korntienden af Aastrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 59 b.

1. Febr. (—). Aab. Brev om, at Borgerne i Kallundborg denne ene Gang maa lade udføre de Øksne, de have tilforhandlet sig, til Skibs, dog skulle de svare sædvanlig Told af dem. Udt. i Sj. R. 13, 357 b.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Augustus Erich, tysk Kancelliforvandt, 12 Dlr., som Kongen har skænket et tysk Bud, der var sendt til Kongen med nogle Breve fra Kejser Rudolph, og som Augustus Erich havde lagt ud af sine egne Penge. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 325.

— Miss. til Absalon Gjøre og Laurits Oldeland. For kort Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende Regnskab og Gæld mellem Otte Emmiksen til Stensgaard og Povel Nielsen, Raadmand i Odense. Da Otte Emmiksen erhvervede denne Befaling, vidste Kongen aldeles ikke, at Povel Nielsen har haft Æskning beskrevet paa Herredsting og Landsting over Otte Emmiksen, og da Povel Nielsen nu har klaget over, at han ved ovennævnte Befaling imod Recessen drages fra den Ret, han har begyndt, tilbagekalder Kongen herved Befalingen og forbyder dem at befatte sig med Sagen, der skal udføres til Ting eller hvor Parternes Ret kan falde. F. og Sm. T. 2, 336 b. K.

— Forleningsbrev for Hr. Christen Pedersen, Sogne-

¹ Astrup, Ning H.

præst i Astrup¹ Sogn i Sledt Herred, paa Kronens Part af Korntienden af Astrup Sogn, som han nu selv har i Fæste, kvit og frit, da han har berettet, at han kun har det ene Sogn, der tilmed skal være saare ringe, og ikke godt kan ernære sig af det. J. R. 5, 352 b.

1. Febr. (Dronningborg). Miss. til Chresten Skeel. Da Kronens Bønder i Tanum have klaget over, at de nu besværes meget med lange Ægter til Viborg, og have ansøgt om, at de ligesom tidligere, medens Sønderliung Herred laa til Drotningborg Slot, maa faa Vognskifte i Hammersløf, for at de ikke skulle blive helt ødelagte, skal han straks gøre den Forordning, at Tanum Bønder faa Vognskifte i Hammersløf², naar de skulle køre til Viborg, og indsætte en Foged i Hammersløf, der skal tilsige Bønderne i hele Sønderliung Herred til at tage Vognskifte i Hammersløf og der afløse Bønderne i Tanum. Han skal give Bønderne i Hammersløf alvorligt Tilhold om at rette sig herefter, saafremt de ikke ville straffes for Ulydighed. J. T. 4, 439 b.

— Miss. til Niels Skram. Meddelelse om den til Chresten Skeel givne Ordre om, at Kronens Bønder i Tanum skulle have Vognskifte i Hammersløf, og at Kronens Bønder i Sønderliung Herred skulle køre derfra til Viborg, med Ordre til at lade det forkynde paa Sønderliung Herreds Ting, saa Bønderne i Tanum og Sønderliung Herred kunne vide at rette sig derefter. J. T. 4, 440.

— Miss. til Frants Rantzau. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kronens Bønder i Tvilum Birk, hvori de klage over, at de besværes med mere Arbejde og Trældom end fra Arilds Tid sædvanligt. Han skal undersøge Sagen og enten rette sig selv heri og sørge for, at der ikke paalægges Bønderne noget nyt mod Billighed eller formenes dem noget mod deres gamle Frihed og Rettighed, eller ogsaa med det første erklære sig til Kongen herom, saa denne kan rette sig derefter. J. T. 4, 441.

— Miss. til Niels Skram. Da Kronens Bønder i Salle i Drotningborg Len have ansøgt om nogen Forskaansel paa deres Smørlandgilde, fordi deres Enge ere meget ødelagte af Møllestøvning

¹ Ajstrup. ² Hammershøj, Sønderlyng H.

og deres Kvæg død, skal han i Aar lade dem være fri for Halvdelen af deres Smørlandgilde. Udt. i J. T. 4, 440.

1. Febr. (Dronningborg). Miss. til Niels Skram om at hjælpe Christoffer Olsen og Inger Thomesdatter i Randers med noget Tømmer til deres afbrændte Huses Genopbyggelse, dog paa det Sted, hvor det mindst kan skade Skoven. Udt. i J. T. 4, 440 b.

— Miss. til Jørgen Friis. Denne Brevviser, Anders Jensen paa en af Viborg Hospitals Gaarde i Liusgaard Herred, har berettet, at et løst Kvindfolk for nogen Tid siden har sat Ild paa hans Gaard, der er brændt ved Nattetid med alt, hvad han havde, og derhos ansøgt om at maatte faa noget Bygningstømmer af Kroens Skove under Vindersløfgaard, da han ikke kan faa noget i Hospitalets Skove. Jørgen Friis skal undersøge Sagen og, hvis hans Beretning er rigtig, anwise ham noget Bygningstømmer i Vindersløfgaards Skove, hvor der sker mindst Skovskade. J. T. 4, 440 b.

— Miss. til Ofve Lunge. Bertel Holck har berettet, at han selv ønsker at holde Hus paa en Gaard, hørende til Vilstedt Gods, som han er forlenet med, men at den derpaa boende Bonde Hans Christensen ikke gerne vil lade sig udminde af Gaarden, og han har derfor ansøgt om at faa en kgl. Forskrift til Ofve Lunge om at hjælpe ham til at faa Hans Christensen til at afstaa Gaarden, idet han tilbyder gerne at ville betale Hans Christensen hans Indfæstning tilbage. Det befales Ofve Lunge at være Bertel Holck behjælpelig hermed eller ogsaa, hvis der bliver en Gaard ledig i Lenet eller Herredet, hjælpe Hans Christensen til at faa den i Stedet, dog skal Bertel Holck saa betale Indfæstningen for ham. J. T. 4, 441.

— Miss. til Frants Rantzau om af Loftet at give Hr. Jacob Jørgensen i Gamel [? Hammel] $\frac{1}{2}$ Læst Korn til hans Underhold, da han har klaget over, at han har 2 ringe Sogne og en meget ringe Præstegaard og derfor er kommen i stor Armod. Udt. i J. T. 4, 441 b.

2. Febr. (—). Miss. til Mandrup Parsberg om at lade Laden paa Ladegaarden ved Skanderborg, der ikke er velforvaret med Tagsten, tække med Langhalm og føre Bekostningen derved til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 441 b.

— Miss. til samme om at give Niels Jensen Kok i Ring

1 Pd. Korn af Loftet og lade ham være fri for ét Aars Landgilde formedelst den store Skade, han har lidt ved hans Gaards Brand. Udt. i J. T. 4, 442.

2. Febr. (Dronningborg). Miss. til samme om at lade Kirkens Part af Korntienden af Oustedt Sogn oppebære til Skanderborg Ladegaard og levere Kornet deraf til Kirkeværgerne for Oustedt Kirke. Udt. i J. T. 4, 442.

— Miss. til Lodvig Munk. Kongen har ofte skrevet til ham, at han med det forderligste paa Rentekammeret skulde forklare sit Regnskab af Ørum Slot baade for den gejstlige Rente og alt andet lige fra den Dag, han fik det i Forlening, da han endnu ikke har forklaret noget Regnskab, og derefter betale, hvad han maatte blive skyldig. I den sidste Skrivelse¹ til ham gav Kongen ham alvorlig Befaling til at gøre det inden Mikkelsdag, saafremt Kongen ikke skulde forlene Lenet til en anden. Da han aldeles ikke har villet efterkomme denne Befaling, men endnu har Lenets Regnskab uforklaret hos sig, vil Kongen nu til 1. Maj forlene Lenet til en anden. Det befales ham derfor at rette sig efter til den Tid at overlevere Lenet med Jordebøger, Breve, Inventarium og andet til den, som Kongen forlener med det, og samtidig forklare hele sit Regnskab og uden Forhaling betale, hvad han bliver skyldig, saafremt Kongen ikke skal foraarsages til at kræve det med Retten hos ham. J. T. 4, 442.

— Miss. til Henrik Belov om af Loftet [paa Hald] at levere Skolemesteren i Hobro 24 Tdr. Korn, som Kongen har givet ham for hans Tjeneste. Udt. i J. T. 4, 442 b.

— Miss. til Niels Skram om denne ene Gang at fritage Mølleren ved Dronningborg for 4 Tdr. Aal, som han skulde svare i Landgilde. Udt. i J. T. 4, 443.

— Miss. til Forstanderne for Almindeligt Hospital i Randers om at indtage Christen Baggi, Bøsseskytte, i Hospitalet, hvis han findes at være ret Hospitalslem, og skaffe ham samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. Udt. i J. T. 4, 443.

3. Febr. (—). Aab. Brev om, at Brødrene Burckhart, Gert² og Hillebrandt von Salleren have berettet, at nogle Folk have understaaet sig til imod Guds Bud, gemen kristelig beskrevet Ret og det hellige romerske Riges Konstitutioner, Ordning

¹ 26. Juni 1593.

² Kaldes senere i Brevet: Churt.

og Afsked og uden al given Aarsag at udsprede Skandskrifter og Viser om dem og deres Søster, Fridtz von der Skullenburchs Enke, i forskellige Lande, og at de anse det for nødvendigt at lade udgaa et Gensvar paa Tryk til Forsvar derimod, hvorfor de nu have anmodet Kongen om Tilladelse til at lade deres Defensionspatent og Erklæring, der kun tilsigter at forsvare deres adelige Ære og gode Rygte, publicere i Danmark og opslaa forskellige Steder af deres Tjenere. Det tillades dem at lade Patentet og Erklæringen opslaa, hvor de lyste og hvor det er sædvanligt, at saadant opslaaes. Sj. R. 13, 357 b.

3. Febr. (Dronningborg). Aab. Brev om, at Hr. Jens Rasmussen, Sognepræst til Støfring Kirke, indtil videre aarlig maa oppebære 2 Ørt. Korn af Drotningborg Slot. Han har nemlig berettet, at Præsten i Støfring paa Grund af Sognets ringe Vilkaar og Lejlighed for langsommelig Tid siden af Kong Christian III har faaet Bevilling¹ paa aarlig at maatte oppebære 2 Ørt. Korn af Kronens Part af Korntienden af Støfring Sogn, men at disse 2 Ørt. Korn ere blevne glemte, da Støfring med flere andre Tiender henlagdes til Almindeligt Hospital i Randers², og at han intet har faaet i Stedet, skønt Kornet i nogen Tid derefter har fulgt ham. J. R. 5, 353.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Randers i de næste 2 Aar maa oppebære den aarlige Byskat af Byen til Istandsættelse af Byens Broer, Bolværk og Taarne, der ere meget bygfældige, hvilket Arbejde Byen ikke kan udføre for sin egen Formue. De maa kun anvende Byskatten til ovennævnte Formaal og skulle gøre Regnskab for Anvendelsen. J. R. 5, 353.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Kongen har for nogen Tid siden³ befalet dem at give deres Medborgere alvorlig Ordre til inden Aar og Dag at tække de Huse og Stalde, der ere tækkede med Straatag, med Tegltag, da de ellers skulde være forbrudte til Kronen, og de have nu i den Anledning indberettet, at Størsteparten af Borgerne ikke uden meget Besvær og største Fordærv i saa kort Tid kunne forandre deres Tage, hvorfor de anmode om nogen Respit. Kongen bevilger dem 3 Aars

¹ Ved Klemmebrev af 9. Maj 1555 om Forbedring af Præsternes Løn i Aarhus Stift. (Dsk. KL. I. 455). ² 10. Dec. 1558. ³ 2. Dec. 1593.

Respit, inden hvilken Tid saa ogsaa alle Huse og Stalde skulle være tækkede med Tegltag, i modsat Fald skulle de være forbrudte til Kronen. Da dette Paabud er til Gavn for Byen selv, for at forebygge større Ulykker ved Ildebrand, skulle de alvorligt paase, at det bliver efterkommet af deres Medborgere, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. J. T. 4, 444.

3. Febr. (Dronningborg). Aab. Breve om, at Niels Pedersen og Jørgen Sommerfeldt, Borgemestre i Aarhus, i et Aars Tid hver maa have 4 Læster Rostockerøl sise frit, dog skulle de lade skrive paa deres Breve, hvor de indføre Øllet, for at de ikke under det Skin skulle indføre mere Øl sise frit. Udt. i J. R. 5, 353 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Denne Brevviserske, Margrete Jensdatter, Borgerske i Randers, har berettet, at der efter hendes afdøde Fader og Moder er tilfalden hende en jordeggen Bondegaard i Farrøe i Giern Herred i Silkeborg Len, som hun formener er tilfalden hende alene, da hendes Søskende alle ere døde, men alligevel ville nu nogle Søsterbørn tilholde sig Gaarden og dens Ejendom, de pløje og saa i dens Jord, overfalde hendes Folk og ville med Magt trænge sig ind i Gaarden, saa hun ikke kan nyde den i Fred og Ro. Da hun har anmodet Kongen om at forsvare hende i den Sag, eftersom hun er en Enke og hjælpeløs Kvinde, befales det Frants Rantzau at undersøge Sagen og hjælpe hende til Lov og Ret, saa hun maa beholde Gaarden og dens Ejendom efter de Breve og Adkomster, hun har derpaa, og saa vidt hun har Ret til den. J. T. 4, 443.

— Miss. til Niels Skram. Fru Karine Banner, Gregers Ulfstands Enke, har berettet, at der paaføres hende Trætte paa 6 Gaarde i Faxinge¹ By og Sogn i Estrup Birk i Sønderhald Herred, hvilke Gregers Ulfstand har faaet til Mageskifte² af Kongens Fader, og at Brevene til at forsvare Godset med findes blandt Drotningborg Slots Breve. Da hun tillige har ansøgt om at maatte faa de Breve og den Besked, der findes om Gaardene, mod nøjagtig Reversal, skal Niels Skram undersøge, om der blandt Slottets Breve findes Breve, der angaa de ovennævnte Gaarde og deres Ejendom, og hvis saa er, levere hende eller hendes Fuldmægtige dem mod Reversal for, at hun, saasart hun har

¹ Favsing, Sønderhald H. ² 9. Juli 1561.

brugt dem, vil levere dem uskadte tilbage. Han skal passe nøje paa, at der ikke udleveres Breve, der kunne komme Kronen til Skade paa dens Ejendom. J. T. 4, 443 b.

3. Febr. (Dronningborg). Miss. til Ofve Jul. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra disse Brevvisere, Jens Thomessen i Ulstrup, Rasmus Kofver i Hanitløef¹ og Gunde Olufsen i Lanidt², hvori de klage over, at han besværer dem med mere Ægt, Arbejde og Pløjning, end de have gjort fra Arilds Tid. Det befales ham at lade dem blive ved den Ægt og Arbejde, som de fra Arilds Tid have gjort, og ikke besvære dem mere end sædvanligt, saafremt Kongen ikke, hvis han overløbes med yderligere Klager af dem, skal se sig forårsaget til igen at indløse dem fra ham. J. T. 4, 445.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus angaaende 19 $\frac{1}{2}$ Dlr., som Kapitlet resterer med af en Skat for nogle Aar siden. Det skal give M. Laurits Fønboe Tilhold om at betale disse 19 $\frac{1}{2}$ Dlr., da han fremførte Skatten og tog disse Penge med sig tilbage igen, idet han berettede, at det tilkom 2 Enker at svare dem i deres Naadensaar. Kongen vil paa ingen Maade have dem forskaanet derfor, hvorfor de med det allerførste skulle fremsende Pengene til Rentekammeret. Udt. i J. T. 4, 445.

4. Febr. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Fru Beate Brahe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, til hvem Kongen for nogen Tid siden³ har skrevet om at lade Mandtalsregistret paa et Aars Madskat af Gislum Herred forklare paa Rentekammeret, har erklæret, at nævnte Madskat er leveret i København, hvilket hun mener at kunne bevise med Kvittans, men at hun ikke ved Besked om Mandtallet, og hun har derfor begæret at maatte faa endelig Kvittans. Naar hun med Kvittans beviser, at Madskatten er leveret i København, skal han give hende endelig Kvittans baade for Mandtalsregister og Madskat. Sj. T. 18, 321 b.

— Miss. til Knud Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats, hvori denne Brevviser, Chresten Madtsen, beretter, at han for nogen Tid siden har fæstet en jordegen Bondegaard i Galten Herred af Jacob Hagemester, forhen Forstander for Almindeligt Hospital i Aarhus; da Jacob Hagemester siden solgte Gaarden til en anden, er han bleven trængt derfra, hvorfor han nu vil

¹ Hammelev, Nørre H., Randers A. ² Laen, samme H. ³ 7. Dec. 1593.

søge sit udgivne Stedsmaal hos Jacob Hagemester. Knud Brahe skal undersøge Sagen og hjælpe Chresten Madsen til Lov og Ret. J. T. 4, 445 b.

4. Febr. (Dronningborg). Miss. til Jørgen Friis om at lade 3 Kronens Bønder, der ere forordnede at være Sandemænd i Liusgaard Herred, men ligge under Hald Slot og ere Ugedagstjenere dertil, være fri for Sandemænds Tov og Bestilling og i deres Sted tilforordne nogle andre Kronens Bønder i Herredet. Udt. i J. T. 4, 445 b.

5. Febr. (—). Miss. til Jacob Trolle om at indføre en Tyr og de Kør med Affødning, der findes paa den lille Ladegaard ved Frederiksborg, i Slottets Inventarium og blandt Slottets Kvæg paa den store Ladegaard ved Slottet og derefter afskedige de Folk, der holdes paa den lille Ladegaard. Udt. i Sj. T. 18, 321 b.

— Aab. Brev om, at Christoffer Holgersen i Niim indtil videre aarlig maa være fri for 2 Ørt. Korn af sin Landgilde. Udt. i J. R. 5, 354.

— Oprejsningsbrev for Christen Jensen Bølle, Christen Smed, Niels Nielsen, Niels Staldsvend, Morten Høg, Søfren Espensen, Bertel Nielsen og Anders Christensen, der for nogen Tid siden ere blevne opkrævede som Sandemænd paa Viborg Landsting for at sværge om et Manddrab og ere blevne fældede for deres Ed, men nu have optinget til Fogden i Viborg paa Kongens Vegne [osv. som Oprejsningsbrev af 28. Jan. 1594 for Anders Knudsen]. J. R. 5, 354.

— Miss. til Niels Skram. Da Stalden ved Drotningborg Slot er meget bygfældig og med det første maa tages ned og genopbygges paa ny, hvortil der behøves et stort Antal Mursten, skal han med det allerførste lade bygge en Teglovn og Tegllade ved Taarup Ladegaard, lade brænde Sten der og siden af Grund lade opmure og opsætte en ny Stald, som Kongen kan bruge til sine egne Heste; de andre Sten skal han i andre Maader lade bruge paa Husene her paa Slottet, hvor det mest gøres behov. Da Vindueskarmene paa Drotningborg Slot overalt ere medet forraadnede, skal han med det første lade lave nye Vindueskarne, hvor det gøres behov. Alle Bekostninger herved skal han føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 4, 446.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Hoslagt sendes

dem en Supplikats fra denne Brevviser, Jens Rasmussen, Borger i Aalborg, hvori han beretter, at han er kommen i Handel med 2 Købmænd fra Embden, Johan Krop og Johan Brix, og derved er bleven dem en Sum Penge skyldig; Johan Brix har saa nogen Tid efter ladet ham arrestere i Amsterdam, og han har af den Grund paa Regnskab maattet afhænde til denne det Gods og de Penge, han da havde hos sig. Da han forment, at Godset og Pengene beløb sig til mere, end han skyldte de 2 Købmænd, hvilket de dog ikke have villet tage Hensyn til, ere de siden komne i Trætte med hinanden, og Jens Rasmussen har ladet de 2 Købmænd kalde i Rette for Borgemestre og Raad i Randers, der have taget Borgen af begge Parter, at de skulle gøre hinanden Regnskab og betale, hvad de maatte blive hinanden skyldige. Da han nu har anmodet om, at det maa ske, skulle Borgemestre og Raad give dem, der ere Borgen for Johan Krop og Johan Brix, Tilhold om med det første efter deres Løfte at gøre rigtigt Regnskab med Jens Rasmussen, saa han kan komme til en endelig Ende dermed og ikke skal have noget at klage over. J. T. 4, 446 b.

5. Febr. (Dronningborg). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Hobro. Denne Brevviserske, Marren Pedersdatter, har berettet, at hendes Broder for nogen Tid siden er bleven henrettet for et Manddrab, som han har begaaet i Hobro, og at han som hendes Værge har forkommet den Fattigdom, der var tilfalden hende efter hendes Forældre. Da hun har begæret, at Kongen i Betragtning af hendes fattige Vilkaar vil give hende det ringe Boskab, vurderet til 7 Dlr. 8 $\frac{1}{2}$ Sk., som fandtes efter hendes Broder og er forbrudt til Kronen, befales det dem at undersøge Sagen og, hvis hendes Fremstilling er rigtig, lade hende faa dette Boskab. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg).

6. Febr. (—). Aab. Brev til Indbyggerne over hele Danmark om, at der skal holdes almindelig Herredag i Danmark Hellig Trefoldigheds Søndag, den 26. Maj [ligelydende med det aabne Brev af 2. Marts 1593]. Sj. T. 18, 322. K.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i Stiftet (Lenet), saa Undersaatterne i Tide kunne udtage Stævninger. — Albrit Friis i Ribe Stift, Knud Brahe i Aarhus

Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vendelboe Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len, Manderup Parsberg i Skanderborg Len, Christoffer Parsberg i Sjællands Stift, Jacob Trolle i Frederiksborg Len, Steen Maltessen i Kroneborge Len, Axel Brahe i Odensegaards Len, Laurits Brockenhuus i Nyborg Len og Taa-singe; Hack Ulfstand i Skaane Stift, N. N. paa Bornholm og Frederik Hobe paa Laaland og Falster. Sj. T. 18, 322 b.

6. Febr. (Dronningborg). Miss. til Landsdommerne om at forkynde det aabne Brev om Herredagen paa Landstinget og holde det til Stede, at det ikke bortkommer. — Mourits Stygge og Jørgen Friis i Jylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudtsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Biørn Knudtsen i Nørre- og Sønderhalland, Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 18, 323.

— Miss. til Rigsraaderne Hack Ulfstand, Peder Gyldenstjerne, Peder Munk, Christoffer Valkendorf, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Absalon Gjøe, Jacob Seefeldt, Breide Rantzau, Chresten Skeel, Albrit Friis og Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen vil holde Herredag 26. Maj og der samtidig vil forefalde adskillige vigtige Rigens Handeler at raadslaa om, hvilke Kongen gerne vil have afgjorte, før Herredagen begynder, eftersom alle søge hjem straks efter Herredagen, befales det dem at møde i København senest den 12. Maj, hvorefter de, naar Herredagen begynder, skulle sidde Dom og høre Sager med Kongen og raadslaa om andre Rigets Anliggender. Sj. T. 18, 323 b.

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Grinsten¹, Holstrop² og Stafnstrop³, der hidtil have søgt deres Ret til Middelsom Herreds Ting, herefter maa ligge under Vellinge Birk. J. R. 5, 354. (Se CCD. II. 657).

— Miss. til Knud Brahe. Da Kongen agter at rejse fra Dronningborg til Koldinghus, skal han holde alt i godt Forraad paa Hafverballegaard og bestille Vogne til Befordring af Kongens gode Mænd, Folk og Fadebur. Udt. i J. T. 4, 447.

— Miss. til Erik Lange om at give Bønderne i Bygholms Len Ordre til at møde i Horsens 11. Febr. for at føre Kongens Fadebur derfra til Vejle. Udt. i J. T. 4, 447.

¹ Grensten, Middelsom H. samme H.

² Helstrup, samme H.

³ Stevnstrup,

6. Febr. (Dronningborg). Miss. til Caspar Markdaner om at holde alt i godt Forraad til Kongens Ankomst og give Bønderne Ordre til at møde i Vejle for at føre Kongens gode Mænd, Folk og Fødebur derfra til Kolding Slot. Udt. i J. T. 4, 447.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mats Pedersen i Gierderup¹ paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Jersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 3¹/₂ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 59 b².

7. Febr. (—). Miss. til Lensmændene³ over hele Riget. Kongen skrev for nogen Tid siden⁴ til dem om med det allerførste nøje at undersøge, hvad gejstligt Gods og Tiender, der findes i deres Len og alene tilkommer Kronen, paa hvilke Vilkaar og til hvem Gods og Tiender ere bortforleuede, og hvad de aarlig kunne indbringe, og indsende klare Fortegnelser derover til Kancelliet, saa Regeringsraadet ved forefaldende Lejlighed kunde vide at rette sig derefter. Da Kongen imidlertid har erfaret, at flere af Lensmændene ikke have fremsendt disse Fortegnelser, og at de fremsendte Fortegnelser ikke ere underskrevne af Lensmændene selv, saa man ikke kan vide, om man kan forlade sig paa dem, befales det dem paany med det allerførste og senest inden førstkommende 1. Maj til Renteriet at indsende de befalede Fortegnelser, egenhændigt underskrevne af dem selv; de skulle derhos tilkendegive Kongen deres Betænkning om, hvem af dem, der ere forleuede med Tiender og gejstligt Gods i deres Len, der ere saa trængende eller i nogen Maade have fortjent dem og have dem behov, at de med Billighed bør beholde dem, og hvem der med Rette bør miste dem, saa Kongen ved forefaldende Lejlighed kan rette sig efter denne Fortegnelse. Sj. T. 18, 324.

— Aab. Brev om, at Thomis Jørgensen, der for nogen Tid siden har fæstet en Kronens Gaard i Skiering i Lisberg Herred under Skanderborg Slot og anvendt stor Bekostning paa dens Istandsættelse, hvorved han har sat sig i stor Borg og Gæld, indtil videre maa være fri for ¹/₂ Td. Smør af sin Landgilde. J. R. 5, 354 b.

¹ Gendrup, Børglum H. ² Udenfor er skrevet: Dette blev forandret 5. Juli 1595. ³ De opregnes alle med deres Len. ⁴ 28. Dec. 1590 og 20. Nov. 1592.

7. Febr. (Dronningborg). Miss. til Frandts Rantzau. Mene Sognemænd til Siøbye Kirke under Silkeborg Slot have berettet, at deres Kirke er meget bygfældig, saa det kan befrygtes, at den vil falde helt ned, hvis den ikke bliver hjulpen, men at den ikke er ved saadant Forraad, at den kan istandsættes ved egen Hjælp. Frandts Rantzau skal undersøge, i hvad Maade Kirken er bygfældig og ved hvad Middel den bedst kan istandsættes, sørge for, at de Kirker i hele Silkeborg Len, der er noget formuende, hver efter sin Evne, komme Siøbye Kirke til Hjælp, og paase, at den af Kirkerne udgivne Hjælp bliver anvendt til Siøbye Kirkes Bygning. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen om, hvorledes Siøbye Kirke kan hjælpes og hvor megen Hjælp Kirkerne i Lenet kunne yde. J. T. 4, 447.

14. Febr. (Koldinghus¹). Miss. til Detlef Holck, Hovedsmand paa Københavns Slot, om i den for nogen Tid siden afskedigede Gravers Sted at antage en anden Graver til at passe Dammene i Lenet og give ham samme Løn og Underholdning som den forrige. Udt. i Sj. T. 18, 326.

— Miss. til Chresten Skeel. Kronens Bønder i Døngbye i Hadts Herred under Aakier Slot have klaget over, at de besværes med aarlig at svare 1 Skp. Skriverbyg til Skriveren paa Aakier, hvilken Besværing først er paalagt dem for kort Tid siden, og de have begæret at blive fritagne derfor. Chresten Skeel skal nøje undersøge Sagen og, hvis Bønderne ikke fra Arilds Tid have svaret dette Skriverbyg, give Ordre til, at de herefter maa være fri derfor, og ikke tilstede, at de i saadanne eller andre Maader besværes med nye og usædvanlige Paabud. J. T. 4, 447 b.

16. Febr. (—). Miss. til Hans Lange, Embedsmand paa Lundenes, om Flytning af Øster Herreds Ting. J. T. 4, 448. (Se CCD. II. 657 f.).

— Miss. til Hans Lange. Mogens Gregersen, barnefødt i Skierne, der for nogen Tid siden har forset sig med utilbørlig Løstgighed og derfor i Henhold til de herom tidligere udgaaede Forordninger er bleven dømt fra Livet, har nu ansøgt om at blive benaadet. Kongen har ogsaa af Hensyn til hans Ungdom skænket ham Livet paa den Betingelse, at han fortsætter sine Studier udenlands og i 5 Aar efter dette Brevs Datum forsværger

¹ Brevet er i Registranten, sikkert ved en Fejlskrift, dateret: Drotningborg.

Kongens Riger og Lande, saaledes at han kan findes at have skikket sig tilbørligt i den Tid. Hans Lange skal løslade ham af Fængselet, lade ham forsværge Kongens Riger og Lande i 5 Aar, saaledes at han straks skal staa sin Ret efter den over ham afsagte Dom, hvis han i den Tid lader sig finde i Hans Langes Len eller andensteds i Riget; herefter skal Hans Lange rette sig, hvis Mogens Gregersen findes i hans Len eller andensteds der omkring. Naar de 5 Aar ere forløbne og han har gjort saadan Fremgang i sine Studier, at han kan kendes duelig til Præsteembede, skal Hans Lange i Forening med Superintendenten i Ribe hjælpe ham til et Præstekald der i Lenet [Lundenæs], naar der bliver et ledigt, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. J. T. 4, 448¹.

19. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Laurits Brockenhuus. Jomfru Ingeborg Bilde til Hvedholm har berettet, at Herredsskriveren i Salling Herred bor paa Fru Helvig Hardenberg til Arreskouf, Erik Rosenkrantz's Enkes Gods, og at hun af den Grund ikke kan faa de Domme, Vidner og andet, som udgives og forhandles i hendes Sager paa Herredstinget, beskrevne, men opholdes dermed i langsommelig Tid til stor Skade for hende. Da hun har anmodet Kongen om at sørge for, at der vederfares hende Lov og Ret, befales det Laurits Brockenhuus at undersøge Sagen og sørge for, at der vederfares saavel Jomfru Ingeborg Bilde som alle andre, der søge deres Ret paa Salling Herredsting, hvad Lov og Ret er, og at de faa de i deres Sager afsagte Domme og udgivne Tingsvidner beskrevne. Hvis det ikke sker, skal han straks tilforordne en anden Tingskriver, der bor paa Kronens Gods og kan varetage sit Embede tilbørligt eller ogsaa blive tilbørligt afstraffet til advarende Eksempel for andre, saa Kongen kan blive helt fri for saadanne Klager. F. og Sm. T. 2, 337. K.

22. Febr. (—). Miss. til Hack Ulfstand. Han har paa Truidt Axelsens Vegne tilkendegivet, at denne begærer at maatte faa nogle Penge paa Haanden til Udgravningen af den Aa i Halland, som han har faaet Kongens Bevilling paa, og tilbyder at sætte 6 Riddermændsmænd som Forlovere, der skulle være forpligtede til at betale Pengene tilbage, saafremt han ikke udfører Arbejdet. Hack Ulfstand skal med det allerførste paa Kongens Vegne tage en saadan skriftlig Forpligtelse af de 6 Ridder-

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 708 f.

mændsmænd og derefter tilstille Anders Thott hoslagte Brev. Han skal passe paa, at Forskrivningen bliver saaledes, at Kongen kan være forvaret dermed. Sk. T. 2, 259.

22. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Anders Thott om efter nærmere Tilsigelse af Hack Ulfstand at give Trued Axelsen N. Daler paa Haanden til at begynde Udgravningen af Steensaa i Halland med, hvilken Kongen har overdraget ham efter Graverens Bortrømning. Da Arbejdet skal udføres i Anders Thotts Len, skal denne føre Tilsyn med, at Arbejdet udføres saaledes, at det kan have Bestand. Sk. T. 2, 259 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da det er i høj Grad nødvendigt, at Volden paa Malmøhus, der paa adskillige Steder er indfalden, med det allerførste bliver opsat og færdiggjort, skal han give Kongens Bygmester paa Varberg Slot Ordre til straks at begive sig til Malmøhus for at undersøge, i hvad Maade Volden er bygfældig og indfalden, og raadslaa med Hack Ulfstand om, hvorledes den med det forderligste igen kan blive opsat og forbedret, saa det kan have Bestand. Bygmesteren skal dog med det allerførste igen begive sig op til Varberg Slot for at fuldføre den paa Fæstningen der foretagne Bygning, saa den derover ikke skal blive forsømt. Sk. T. 2, 260.

23. Febr. (—). Miss. til Lauge Urne, Biørn Knudsen, Jørgen Bilde og Anders Thott. For kort Tid siden¹ lod Kongen udgaa aaben Befaling til dem om en Trætte mellem Borgemestre og Raad i Halmsted og Peter Smidt, forhen Borger sammesteds, og han har nu bragt i Erfaring, at de i Henhold hertil have indstævnet ikke alene Borgemestre og Raad i Halmsted, men ogsaa adskillige af Borgerne sammesteds til at møde for dem i Helsingborg Palmelørdag [23. Marts]. Da en stor Del af de indstævnede Borgere ere af saare ringe Formue, saa det vil falde dem meget besværligt paa egen Bekostning og Fortæring at rejse fra Halmsted til Helsingborg for der at gaa i Rette med Peter Smidt, med hvem Størsteparten aldeles ikke har noget at gøre, og da tilmed en Del af de Sager, der ere indstævnede for dem og skulde paadømmes, ere saadanne Sager, der billig burde udføres paa Bytinget og Lands-tinget, have Borgemestre og Raad i Halmsted paa Menighedens Vegne begæret, at Borgerne maa blive forskaanede for saadan be-

¹ 2. Marts 1593, jvfr. 12. Dec. 1593.

sværlig og unyttig Fortæring og Rejse, og at Sagen maa blive foretaget enten i Halmsted eller paa et andet bekvemt Sted i Halland, ligesom ogsaa at de Sager, der bør udføres paa Bytinget og Landstinget, ikke maa stævnes derfra, men blive forhandlede paa deres Værneting. Det befales dem at undersøge denne Sag, siden indstævne de stridende Parter til Halmsted eller et andet belejligt Sted i Halland og der udføre Kongens Befaling. Hvis der ved den Lejlighed er indstævnet eller bliver indstævnet Sager for dem, som billig bør forhandles paa Byting og Landsting, og som de ikke kunne forlige i Mindelighed, skulle de henvise dem til deres tilbørlige Steder og Dommere og paase, at hverken Borgemestre og Raad eller nogen af Borgerne i Halmsted blive forurettede. Sk. T. 2, 260 b.

23. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Otte Emmiksen. Dirick Høiken til Avenbulgaard har berettet, at han for nogen Tid siden er bleven Forlover for Otte Emmiksens Hustru, Fru Dorrete Heiste, for nogle Penge, som hun har udtaget paa Omslaget, og at han, da han blev manet derfor, har maattet betale sin Part baade af Rente og Hovedstol. Da han siden krævede sine udlagte Penge af hende, har hun hverken villet betale ham Hovedstol eller Rente eller i nogen Maade stille ham tilfreds derfor, hvorfor han har ladet hende indstævne til den sidste Landretsdag i Slesvig, hvor hun blev dømt til at betale ham Pengene inden 6 Uger og 3 Dage; desuden har hun siden skrevet til ham, at hun vilde betale ham Pengene paa sidste Omslag. Da hun alligevel indtil denne Dag ikke har gjort det, har Dirick Høiken nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til uden yderligere Forhaling, Rettergang og Pengeudgift, som han allerede har haft nok af, at faa sin Betaling og Erstatning for den Skade, han har lidt, hos Otte Emmiksen, da Fru Dorrete Heiste nu er i hans Vold og er hans Hustru. Det befales Otte Emmiksen at undersøge Sagen, selv betænke, hvad der er kristeligt og ret, og med det allerførste enten betale Dirick Høiken Pengene eller stille ham tilbørligt tilfreds derfor, saa Kongen kan blive fri for yderligere Overløb i den Sag. Han skal med denne Brevviser meddele Kongen, hvad han vil gøre, for at Kongen kan vide at give Dirick Høiken tilbørlig Besked, naar han yderligere lader gøre Anfordring. F. og Sm. T. 2, 339. K.

26. Febr. (Koldinghus). Miss. til Alexander Durhan og Kield Baad om med det første at begive sig over til Køben-

havn og rette sig efter at begive sig i Søen med Kongens Skibe. Udt. i F. og Sm. T. 2, 341. K. (i Udt.).

26. Febr. (Koldinghus). Oprejsningsbrev for Morits Stygge, Landsdommer i Nørrejylland, der har berettet, at hans Tjener Olluf Ollufsen for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel paa Thyrsted Mark af Anders Pedersen i Hvornum i Biere Herred, der ogsaa for den Gerning er svoren fra sin Fred, men at der desuden efter hans Mening har været nogle andre i Flok og Følge med, da Manddrabet blev begaaet, nemlig Peder Jørgensen Hiort, Jahan Jørgensdatter, Terkild Sefrensen, Kiersten Jørgensdatter, Niels Thomissen og Lauge Thomissen i Hvornum, Niels Ifversen i Bred, Anders Nielsen, Morten Lauridsen og Jens Søfrensen i Harup¹ og Hans Rasmussen i Vrigsted. Da det er blevet fortiet og disse Folk ikke i Tide ere blevne lovligt forfulgte med Aaraadsvold, som det burde sig, og der i Bolver Birk ikke findes saa mange Nævninger, som der skal sværge om saadanne Sager, har han begæret Oprejsning i Sagen. Morits Stygge maa begynde Sagen og lade de ovennævnte Folk forfølge efter Loven for Aaraadsvold med Nævninger eller Sandemænd paa Herreds-, Birke- og Landsting, som om Gerningen nylig var sket. J. R. 5, 355.

— Skøvlingsbrev for Mourits Stygge, Landsdommer i Nørrejylland, over Anders Pedersen i Hvornum i Biere Herred, som Mourits Stygge har forfulgt og faaet gjort fredløs for Drabet paa Olluf Ollufsen, men som nu opholder sig andensteds i Riget. For at Retten kan have sin Gang, befaler Kongen alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, By-, Herreds- og Birkefogder og alle andre at være Mourits Stygge eller hans Fuldmægtige behjælpelige med at paagribe Anders Pedersen, hvor de kunne opspørge ham, saa han kan komme til at staa sin Ret. Det forbydes alle at huse eller herberge Anders Pedersen, saafremt de ikke ville straffes derfor. J. R. 5, 355 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Da M. Peder Tøgersen, Superintendent i Viborg Stift, har klaget over, at hans Residens er meget bygfældig, skal Hendrik Belov paa Kongens Vegne lade den gøre saaledes i Stand, at Superintendenten kan have tilbørlig Bolig deri, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 448 b.

¹ Hyrup, Bjærg H.

27. Febr. (Koldinghus). Miss. til Jens Koføedt og Peder Hansen, der ligge i Slotsloven paa Hammershus. M. David Chytræus, Professor ved Universitetet i Rostock, har berettet, at der for kort Tid siden er blevet et Rostockerskib under Bornholm, og at der blandt det fra Skibet bjærgede og paa Hammershus indførte Gods findes noget, der tilhører ham. Da han har begæret at maatte faa dette Gods, skulle de undersøge Sagen og, hvis der paa Hammershus eller andensteds paa Bornholm findes oplagt bjærget Gods, der tilhører M. David Chytræus eller andre, straks tilbagelevere dem dette mod Erlæggelse af en rimelig Bjærgeløn. Sk. T. 2, 261 b.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Jens Nielsen, der har handlet med nogle af Adelen i Nørrejylland og lovet at ville nedsætte sig som Bøsssemager i Viborg, maa bosætte sig der og i de næste 3 Aar være fri for Skat, Hold, Vagt og al anden kgl. og borgerlig Tyngge, for at han bedre kan komme i Forraad. J. R. 5, 356.

— Miss. til Erik Lykke, Lodvig Munk, Valdemar Parsberg og Erik Lunge. Jacob Bjørn til Stenholdt paa egne og paa en Del af hans Medejere til Ørsted, Boe og Hollandsbjerg deres Vegne har berettet, at der er Trætte mellem dem paa den ene og Karl Bryske til Margaard og Eske Brock til Estrup paa den anden Side om Sivslet, Tagskør og Engslet og om noget Fiskeri, som Karl Bryske og Eske Bræk ville tilholde sig som Enemærke til Estrup Gaard og Gods over Herredsskel og Markeskel ved Hjælp af en Lavhævd, som afdøde Hr. Lauge Brocks Foged, Peder Mortensen, har gjort paa samme Fiskeri, Grund og Vand og derved indvordet det som Enemærke til Estrup Gaard og Gods, medens Jacob Bjørn og hans Medejere mene, at Fiskeriet ikke har fulgt Karl Bryske, Eske Brock eller deres Forældre som Enemærke efter Lavhævdens Lydelse, men at det har staaet Jacob Bjørn og hans Medejere, deres Forældre og deres Tjenere i de ovennævnte Byer, der støde paa det nævnte Vand, frit for at fiske deri til Midtstrømmen, hvor Herredsskel og Markeskel vedtager. Da Jacob Bjørn formener, at der ingen Riddermændsmænd have været med, da Lavhævdens blev gjort, har han villet have paadømt paa Landstinget, om den bør blive ved Magt eller ej, men Mourits Stygge og Jørgen Friis, Landsdommere i Nørrejylland, have vægret sig ved at give Stævning eller dømme

i denne Sag, da de selv ere Lodsejere til en Part af de ovennævnte Byer og derfor kunne agtes for vildige, og Jacob Bjørn har derfor begæret, at der maa blive beskikket nogle andre gode Mænd til i Landsdommernes Sted at indstævne og paadømme Sagen. Det befales derfor de ovennævnte fire gode Mænd, naar Jacob Bjørn eller nogen af hans Medejere eller deres Fuldmægtige forlange det, da med det første at indstævne Sagen for sig til Viborg Landsting, nøje undersøge, om nævnte Fiskeri og Ejendom er lovlig vedgaaet for Sandemænd, da de have svoret Herreds- og Markeskel, og siden endelig dømme, om Lavhævden er saa lovlig og nøjagtig, at de dermed kunne tilholde sig Fiskeriet som Enemærke og Ejendom over Herredsskel og Markeskel, eller ej. Endvidere skulle de paadømme, om de Vidnesbyrd, der ere forhvervede om Fiskeriet og Ejendommen, ere saa lovlige og nøjagtige, at de bør have nogen Magt, og om den Landstingsdom, der for nogen Tid siden er dømt i Sagen, men ikke er endelig, længere bør have nogen Magt. De skulle uden videre Forhaling skille Parterne endeligt ad og give deres Undersøgelse og Dom beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 4, 449.

27. Febr. (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg. Da der klages over, at Løesning Kirke i Biugholms Len er meget bygfældig, at Kirkeklokken er itu, og at Kirken intet har i Forraad, skal han undersøge Sagen og sørge for, at de Kirker i Herredet, der ere ved godt Forraad, komme Løesning Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue. Udt. i J. T. 4, 450.

— Miss. til Niels Skram. Da Sognemændene i Hofvelbierre Sogn have klaget over, at Klokken i deres Kirke ikke er saa stor, at den kan høres over hele Sognet, og at Kirken ikke har saadant Forraad, at den kan bekoste en Klokke, skal han undersøge Sagen og give Ordre til, at alle de Kirker i Hofvelbierre og Galten Herreder, der ere ved godt Forraad, skulle komme Hofvelbierre Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue. Udt. i J. T. 4, 450.

—¹ Miss. til Erik Hardenberg og Laurits Brockenhuus. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Borgere i Sønderborg og nogle Indbyggere paa Als forrige Sommer have understaaet sig til at udføre nogle Græsøksne og Heste paa nogle

¹ I F. og Sm. T. er Brevet ved en Fejlskrift dateret: København.

usædvanlige Steder og Vige mellem Svendborg og Faaborg, mellem Faaborg og Hagenskouf Slot og for Hornsnes og aldeles ingen Told svaret deraf; en Del af Øksnene skulle endnu staa paa Foder paa Als og i Sønderborg. Da det kan befrygtes, at saadant ogsaa vil finde Sted i Fremtiden, skulle de med største Flid lade undersøge, hvor saadant er sket, og hvem af Kongens Under-saatter der have overført dem med Øksnene og Hestene imod Forbuddet, og lade disse tiltale med Retten. Derefter skulle de beskikke Havnefogder paa disse Steder og Vige, som skulle føre Tilsyn med, at Kronen ikke i nogen Maade kommer til kort paa sin Rettighed, og at de, der forse sig mod Kongens Forbud, blive tilbørligt straffede derfor. F. og Sm. T. 2, 341. K.

28. Febr. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Kongen, der har bragt i Erfaring, at nogle i Sønderborg og paa Als sidste Sommer paa usædvanlige Steder mellem Faaborg og Hagenskouf, ved Hornisse og ellers mellem Faaborg og Svendborg have udført Græsøksne og Heste mod Kongens Mandat og uden at svare Told af dem, nu har befalet Zacharias Smidt med Retten at tiltale og forfølge dem, som kunne overbevises om at have uddrevet Græsøksne og Heste paa usædvanlige Steder mod Kongens offentlig forkyndte Mandat og ovenikøbet fordrevet Kongens Told. Kongen befaler alle sine Embedsmænd at hjælpe ham hermed. J. R. 5, 356.

— Miss. til Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus. Denne Brevviserske, Marrisonne Thammisiss, har berettet, at hendes afdøde Husbonde i mange Aar har tjent under Slottet som Kulbrænder og ellers ved andet Arbejde, hvor det befaledes, og derhos ansøgt om, at hun i Betragtning af hendes Husbondes lange Tjeneste og hendes egen Armod og Alderdom maa bo kvit og frit i et lille gammelt Hus, der hører til Slottet og ligger i St. Jørgens Gaard. Det befales ham at lade hende bo frit i Huset, indtil anden Ordre gives. Orig. (underskr. af N. Kaas. J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg)¹.

— Miss. til Steen Brahe. Da Kongen har erfaret, at der paa Kallundborg Slot findes et Karnap eller Udskud, kaldet Glarborg, som er meget bygfældigt, og at det store Hus sammesteds, hvori Kronens Korn indlægges, ogsaa er me-

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 151.

get forfaldent paa Taget, saa det i Tide maa istandsættes, befales det ham med det allerførste at lade Glarborg opbygge og istandsætte af Grund og lade Kornhuset skelne og istandsætte, alt dog med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 18, 326.

28. Febr. (Koldinghus). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om, at Kongen har eftergivet Eddelle Jørgensdatter 30 Dlr., som hendes afdøde Husbonde Søfren Vinter, forhen Byfoged i Vejle, er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab, hvorfor han skal give hende Kvittans. Udt. i Sj. T. 18, 326.

— Miss. til Jørgen Brahe. Denne Brevviser, Anders Børgessen i Varberg, har berettet, at hans Fader Børge Andersen, som i nogen Tid har været Byfoged i Varberg og oppebaaret Told af det saltede Kød og de Heste, der udførtes fra Byen, ved sidste Mortensdags Tid er bleven under Anholt med Skib og Gods, og at Jørgen Brahe derefter paa Kongens Vegne har beslaglagt hans Gaard og Gods, indtil Anders Børgessen har gjort sin Faders Regnskab klart hos Rentemesteren og betalt, hvad han maatte blive skyldig derpaa. Han har besværet sig derover, da han ikke godt kan gøre Regnskabet klart, førend han faar Tilladelse til igen at komme i sin Faders Gaard og gennemse de Regnskaber og andre Beviser, der maatte findes i Faderens Gemme, og har derfor begæret, at dette maa tillades ham, mod at han sætter Jørgen Brahe Loven og Vissen for, at han vil gøre Regnskabet klart. Det befales i den Anledning Jørgen Brahe igen at lade ham faa Gaarden med det Gods, der findes deri, men forinden tage nøjagtig Borgen af ham for, at han med det første vil forklare sin afdøde Faders Regnskab hos Rentemesteren og betale, hvad han maatte blive skyldig. Sk. T. 2, 262.

— Miss. til Jørgen Brahe. Denne Brevviserske, Karrine, afdøde Anders Tyllerødts, Borgerske i Varberg, har berettet, at hun er bleven tiltalt for 25 Dlr. i Told og 30 Dlr. i Sise, som hendes afdøde Husbonde resterede med til afdøde Børge Andersen, forhen Byfoged i Varberg, og som Jørgen Brahe paa Kongens Vegne har befalet Børge Andersens Søn Anders Børgessen at betale paa Rentekammeret. Hun har derhos berettet, at hendes Husbonde for nogen Tid siden er druknet sammen med Børge Andersen og har efterladt hende i stor Armod og med mange smaa Børn, hvorfor hun har ansøgt Kongen om Eftergivelse af Restancen. Jørgen Brahe skal undersøge hendes Forhold og give An-

ders Børgesen Bevis om, hvorledes de ere, for at Kongen, naar Anders Børgesen forklarer sin Faders Regnskab paa Rentekammeret, kan vide, hvad han kan godtgøre og eftergive denne af Karrine Anders's Restance. Sk. T. 2, 262 b.

28. Febr. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Leenne Jul, Manderup Holckis Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Svenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares af hver Part 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 59 b.

— Miss. til Hans Johansen. Da Kongen Mandagen den 11. Marts vil rejse herfra til Sjælland med sin Moder, de 2 unge Herrer og Kongens 2 Søstre og samme Nat vil have Natteleje i Middelfart, skal Hans Johansen skaffe det i Forraad, som Kongen behøver til sin Underholdning, og skaffe Vogne, der Dagen efter kunne hjælpe til med at fremføre Kongens, Kongens Moders og de ledsagende Raaders og gode Mænds Folk og Gods. F. og Sm. T. 2, 343.

— Lignende Miss. til Axel Brahe [Odensegaard] og Laurits Brockenhuus [Nyborg]. Udt. i F. og Sm. T. 2, 343.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at holde Færger til Rede til Kongens Ankomst. Udt. i F. og Sm. T. 2, 343.

1. Marts (—). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen med det allerførste vil rejse herfra til Sjælland og siden til Falster og paa denne Rejse sammen med sin Moder vil have Natteleje 1 Nat i Næstved og 1 Nat paa Vordingborg Slot, skal han paa begge Steder bestille, hvad der behøves, i Forraad og baade paa Slottet og i Næstved lade istandsætte bekvemme Losementer og Gemakker, eftersom paa den Tid Lejligheden bedst kan give sig. Naar Kongens Furér kommer til ham, skal han bestille Vogne til at fremføre Kongen og dennes gode Mænd, Folk og Tjenere, og ligesaa Skuder til at overføre Kongen til Falster, saaledes som Kongens Furér nærmere skal tilkendegive ham. Sj. T. 18, 326 b.

— Miss. til Bønderne i Vendts Herred, hvem de end tilhøre. Da Kongen, der med det første vil rejse herfra til Sjælland, har bragt i Erfaring, at nogle af dem vægre sig ved at age, medmindre Kongen selv personlig kommer frem, skønt Kongen fremsender sit Fadebur paa forskellige Tider, for at de ikke skulle blive for meget besværede paa én Gang, befales det

dem strengelig uden al Undskyldning at møde med Heste og Vogn, naar de tilsiges af Hans Johansen, Embedsmand paa Hindtsgefvel, for at fremføre Kongens Fadebur, indtil baade Kongen og hans Moder ere fremkomne. Vise nogle sig forsømmelige, ville de uden al Naade blive straffede som ulydige. F. og Sm. T. 2, 344.

1. **Marts (Koldinghus)**. Miss. til Envoldt Kruse om at betale Hans Ottessen, tysk Kancelliforvandt, 11 Dlr. maanedlig i Kostpenge. Udt. i Sj. T. 18, 326 b.

— Aab. Brev om, at Niels Andersen, Byfoged i Vejle, der daglig har stor Umage med sin Bestilling og maa forsømme sin egen Næring ikke saa lidt, indtil videre aarlig maa oppebære 10 Dlr. af Koldinghus derfor. J. R. 5, 356 b.

— Forleningsbrev for Hr. Hans Findtsen, Kapellan i Vejle, der skal have en ringe Underholdning, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nykirke Sogn i Nørvangs Herred. J. R. 5, 357.

— Aab. Brev om, at Morten Søfrensen i Rye indtil videre aarlig maa oppebære 2 Pd. Korn af Skanderborg Slot. J. R. 5. 357 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne til Voesborg og Thomis Maltessen til Tanderup. Johan Rud, Embedsmand paa Beuling, har berettet, at den store Storm og Uvejret ved Juletid, der har gjort Skade adskillige Steder i Jylland, ogsaa har gjort Skade paa Bygningen paa Beuling Slot og paa Slottets Mark og Ejendom. Da han har begæret at faa Skaden besigtiget, skulle de med det allerførste paa belejlig Tid begive sig til Beuling, undersøge, hvad Skade der er sket paa Slottes Bygning og paa dets Mark og Ejendom af Uvejr og Vand, give det beskrevet og med det forderligste tilstille Kongen Beskrivelsen. J. T. 4, 450 b.

— Miss. til Hans Lange om at lade Kronens Bønder i Lundenes Len tilsige til, naar de have pløjet og tilsaæet, at køre noget Kalk 4 Mils Vej for Holger Ulfstand til Vosborg til nogen Bygning, han har for, hvilket Kongen har bevilget ham, da han har lidt stor Skade paa sin Gaard af Vandflod. Udt. i J. T. 4, 451.

— Miss. til Superintendenten og Kapitlet i Ribe Domkirke. Da der skal finde megen Uskikkelighed Sted mellem 2 Præster i Vorbasse Sogn, der ligge i Trætte og Klammeri med hinanden, hvilket for det daarlige Eksempels Skyld ikke kan

taales, befales det dem alvorligt, da Sagen tidligere¹ har været indstævnet for dem, nu, naar Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, paany indstævner Sagen for dem, straks enten at afsige endelig Dom om, hvilken af Præsterne der bør blive i Embedet, eller i andre Maader ordne det saaledes, at Sognemændene i Vorbasse Sogn maa blive tilbørligt forsørgede med en duelig Præst, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. J. T. 4, 451. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg².

1. **Marts (Koldinghus).** Miss. til nedennævnte Toldere. Da Kongen skylder Mette N., Thomas Jacobsen i Flensborgs Enke, en mærkelig Sum Penge for Kramvarer og Silketøj, som Kongen har faaet af hendes afdøde Husbonde og hende, skulle de med det forderligste og af den tilstandende nærværende Øksentold betale hendes Fuldmægtig N. Dlr. mod nøjagtig Kvittans. — Tolderen i Ribe 2000 Dlr., Tolderen i Kolding 3000 Dlr. og Tolderen i Assens 1000 Dlr. J. T. 4, 451 b. Orig. til Tolderen i Kolding.

2. **Marts (—).** Aab. Brev om, at Borgerne i Ribe i de næste 2 Aar maa være fri for Skat, Bøsseskytte- og Baadsmændshold og al anden kgl. Tyngge, medmindre der kommer noget andet mærkeligt paa, saa de ikke kunne forskaanes, for at de bedre kunne genoprette den store Skade, som Borgemestre og Raad have berettet, at Byen nylig har lidt af den store Vandflod, der har fundet Sted der saa vel som andensteds i Riget, og hvorved en Del af deres Møller, Bolværker, Diger og Damme ere blevne brudte ud og ødelagte. J. R. 5, 357 b.

— Miss. til Albert Friis. Da Laden paa Ladegaarden ved Riberhus er bleven meget forslaaet og ødelagt af det store Vandløb, som for kort Tid siden har været under Vester-siden, og nødvendigvis maa gøres i Stand med Bygning, skal han med det første købe Tømmer, Mursten og andet, som gøres behov, saa Laden med det første igen kan blive istandsat. J. T. 4, 453.

— Aab. Brev om, at Jacob Clausen Hønborg, der nu er beskikket til at være Herredsfoged i Eld Herred under Koldinghus og slet intet har for sin Tjeneste, herefter aarlig maa oppebære $\frac{1}{2}$ Læst Korn, halvt Rug og halvt Byg, af Loftet paa Kol-

¹ 11. Aug. 1593.

² Tr.: Dsk. Saml. III. 336.

dinghus, indtil han bliver forsørget paa anden Maade eller Kongen giver anden Ordre. J. R. 5, 358.

2. Marts (Koldinghus). Miss. til Hendrik Belov, Jacob Seefeldt og Albert Friis. Kongen har for kort Tid siden¹ ladet udgaa aaben Befaling til dem om at begive sig til Broen over Vadestedet Struer og undersøge, af hvilke nærmest liggende Herreder der kan udgives Brokorn. Da Kongen erfarer, at denne Befaling endnu ikke vil blive efterkommet, medmindre Lodvig Munk har den gamle Befaling² til Stede, befales det dem, eftersom den sidste Befaling ikke er anderledes lydende end i den samme Mening som den gamle, der nu findes i Kongens Kancelli og dér er korrigeret og kasseret, med det første at begive sig til Broen og uden videre Forhaling udføre Kongens sidste Befaling, saa Lodvig Munk en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. De skulle give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 4, 452.

— Miss. fra Regeringsraadet til Lodvig Munk til Qvistrup. Raadet har modtaget hans Erklæring paa Kongens forskellige Skrivelser til ham angaaende hans Afgift af hans Len [Ørum] og hans Regnskab af Lenet og det gejstlige Gods deri, som endnu resterer uforklaret fra hans Overtagelse af Lenet (til denne Dag. Raadet kan ikke forholde ham, at det af menige Danmarks Riges Raad paa sidste Herredag blev besluttet, at der paa Kongens Vegne skulde skrives til ham, at han til sidste Mikkelsdag skulde gøre sit Regnskab baade af Lenet og det gejstlige Gods klart paa Rentekammeret og betale, hvad han maatte blive skyldig; da han ikke har gjort det til nævnte Termin, besluttede Rigsraadet, at Lenet skulde opsiges ham. Regeringsraadet har derfor ikke vidst og ved endnu ikke andet at gøre, men maa lade det blive ved den sidste kgl. Skrivelse, indtil Rigsraadet igen samles og de alle kan forordne derom. J. T. 4, 452³.

— Miss. til Casper Markdaner. Da det ofte hænder, at der kommer Brøst paa Tag, Vinduer og andet saadant her paa Slottet og paa Nygaard og Vambdrup og ligesaa paa Vejene og Broerne her i Lenet, skal han, for at der i Tide kan blive raadet Bod herpaa, saa det ikke siden skal kræve des større Bekostning, have flittigt Tilsyn med alt sligt Smaaflickeri og altid straks

¹ 31. Jan. 1594. ² 3. Dec. 1593. ³ Tr.: Erslev, Aktst. og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 63 f.

lade det istandsætte og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. J. T. 4, 453.

2. Marts (Koldinghus). Miss. til Casper Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, om Stadfæstelse paa en Forordning¹ om Stolestand og Begravelser i Kolding og Vejle Bys Kirker. J. T. 4, 453 b. (Se CCD. II. 658. Dsk. KL. II. 515 f.).

— Aab. Brev om, at Sognepræsten og Borgemestre og Raad i Vejle have berettet, at deres Sognekirke er meget bygfældig, saa det er nødvendigt, at den med det første bliver istandsat, men at de ikke alene kunne overkomme at gøre den i Stand. For at den des bedre kan blive istandsat, har Kongen nu bevilget, at Kirkeværgerne for Kirken i de næste 2 Aar maa oppebære den aarlige Byskat af Byen til Kirkens Istandsættelse, dog skulle de være forpligtede til kun at anvende den dertil og til aarlig at gøre Lensmanden paa Koldinghus Regnskab for Anvendelsen. Hvis det viser sig, at Byskatten ikke er anvendt, som det burde sig, skulle Kirkeværgerne og Borgemestre og Raad staa Kongen til Rette derfor. J. R. 5, 358 b. K.

— Miss. til Caspar Markdaner. Sognepræsten og Borgemestre og Raad i Vejle have berettet, at deres Sognekirke er meget bygfældig, hvorfor de selv godvillig have bevilget nogen Hjælp til den for Stolestand i Kirken og Begravelse paa Kirkegaarden, ligesom ogsaa Kongen efter deres Begæring har bevilget dem nogen Hjælp. Da Jomfru Magdalene Pogwisch nu har bosat sig i Vejle og det derfor er tilbørligt, at hun ogsaa yder nogen Hjælp til Kirken, skal han paa Kongens Vegne forhandle med hende om godvillig ogsaa at yde nogen Hjælp til Kirkens Bygning og til Gengæld skaffe hende en bekvem Stolestand i Kirken. J. T. 4, 454. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Jørgen Jørgensen i Grimstrup paa Kronens Part af Korntienden af Grimstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug og 10 Ørt. Byg til Hospitalet i Ribe. Udt. i Tb. S. 59 b.

4. Marts (—). Miss. til Peder Brahe. Kongen har for nogen Tid siden, baade skriftlig og mundtlig, anmodet ham om at

¹ Forordningen for Vejle er trykt: Dsk. KL. II. 516 f.

give hans Broder Tyge Brahes Banemand Eiller Krausse frit Lejde i nogen Tid, og han har ogsaa vist sig villig dertil, hvorfor Kongen naadigst vil have ham takket. Da det af ham udgivne Lejde¹ udløber til førstkommende Paaske, have Eiller Krausse, hans Hustru og Børn og flere af deres Venner paany anmodet Kongen om at anholde om yderligere Lejde hos Peder Brahe. Kongen har i Betragtning af Eiller Krausses Ulykke og Elendighed, hans Hustrus og Børns store Sorg og Bedrøvelse og deres Venners Medlidenhed ikke kunnet nægte dette og beder derfor Peder Brahe, Kongen til syndelig Vilje og Velbehag, give Eiller Krausse frit Lejde til endnu i nogen Tid at opholde sig paa sin Gaard i Sjælland, da Drabet jo ikke er sket med Forsæt, men mere af Vaade, og de og deres Børn ere beslægtede. Han anmodes om straks at erklære sig til Kongen med denne Brevviser, saa Kongen kan give Eiller Krause, hans Hustru og Børn tilbørlig Besked. Kongen venter sikkert, at han for Kongens Skyld vil vise sig villig, og vil igen forsylde det med al Gunst og Naade. Sk. T. 2, 263 b.

4. Marts (Koldinghus). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Thomis Balkenberg, Borger i Aalborg, at salte et Antal Læster Sild i Nibe til Kongens Slottes og Orlogsskibes Behov [ligelydende med Brev af 21. Marts 1593]. J. R. 5, 359.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Friderik Splet, Borger i Kolding, paa Kronens Part af Korntienden af Veilby Sogn i Eil Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Lensmanden paa Koldinghus. Udt. i Tb. S. 59 b.

5. Marts (—). Kvittans til Rentemester Envold Kruse paa 100 Rosenobler, som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv, og som skulle foræres bort ved Kejserens Hof. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. R. 13, 358 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Lauritsen, Sognepræst til Vissenberg Kirke, og Niels Pedersen i Brede, Kirkeværge, have berettet, at der til Vissenberg Kirke ligger en Skov, hvoraf Kirken altid har nydt den Fordel, der kunde falde ved Salg af Vindfælder, ved Oldengæld eller andet, saaledes som et for nogle Aar siden udgaaet Tingsvidne viser. Da de derhos have begæret, at

¹ Se 21. Juni 1593.

Skoven fremdeles maa blive ved Kirken, bevilger Kongen herved, at Skoven indtil videre maa blive ved Kirken, saa denne maa nyde, hvad Vindfælder, Oldengæld og andet der falder. F. og Sm. R. 2, 71. K.

5. Marts (Koldinghus). Aab. Brev om, at Jørgen Brungsen i Belle, Herredsfoged i Biere Herred under Biugholms Len, maa være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. Udt. i J. R. 5, 359 b.

— Miss. til Mourits Stygge og Jørgen Friis, Landsdommere i Nørrejylland. Denne Brevviser, Lauge Chrestensen, Borger i Varde, har klaget over, at 2 af hans Medborgere, Tulli Pedersen og Chresten Nielsen, have vundet et Vidnesbyrd paa ham, som angaar hans Hæder og Ære, og at han, skønt han i 8 ganske Aar med 10 Stævninger har indstævnet dette Tingsvidne til Viborg Landsting, alligevel ingen endelig Besked har kunnet faa, men ved de store Bekostninger er bleven en forarmet Mand. Det forekommer Kongen meget sælsomt, hvis det da forholder sig saaledes, at hans Undersaatter i saa mange Aar blive opholdte med unødig Kost og Tæring, og det befales Landsdommerne med det allerførste at stævne Sagen i Rette for sig og dømme endeligt deri, saa Lauge Chrestensen en Gang for alle kan komme til Ende med den. J. T. 4, 454 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om at lade Thomes Jørgensen i Vindinge i Holmends Herred være fri for ét Aars Landgilde. Udt. i J. T. 4, 455.

6. Marts (—). Miss. til Envoldt Kruse. Geert Rantzau, Embedsmand paa Haderslevhus, har berettet, at Envoldt Kruse har antegnet ham nogle Mangler i hans Regnskab af Kroneborg Len fra Paaskedag 1589 til 24. Maj 1590. Det befales ham herved at give Geert Rantzau endelig Kvittans paa nævnte Regnskab, da han nu har gjort Regeringsraadet rigtig Besked og Erklæring paa disse Mangler. Sj. T. 18, 327.

— Aab. Brev om, at Christen Lange til Bramminge, Kantor i Ribe Domkirke, der en Tid lang aarlig har svaret Sognepræsten til Vordbassi og Green Sogne 6 Ørt. Korn af Kronens Part af Korntienden af Vordbassi Sogn, til Erstatning for det, han saaledes efter Kvittansers Lydelse har leveret nævnte Sognepræst, maa beholde den Afgift, som han til sidste Fastelavn skulde have svaret Kronen af Kronens Parter af Korntienden af Ou-

strup¹, Nyekirke og Bramming Sogne for 1593, da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Kronens Parter af Korntienden af Vordbassi og Green Sogne af Kongens Fader ere henlagte² til Kantordømmet i Ribe Domkirke. J. R. 5, 359 b.

6. Marts (Koldinghus). Bestalling for Anker Mogenssen, Borgemester i Kolding, som Tolder og Sisemester i Kolding. Han skal oppebære al Kronens Øksentold, Hestetold, Ølsise og al anden Told, Sise og Rettighed, som kan falde, og skal aarlig til 1. Marts gøre Rentemesteren Regnskab derfor. Han skal føre godt Tilsyn med, at der ikke ud- eller indskibes Øksne, Heste, Øl eller andre Varer, som bør fortoldes eller forsises, uden at Kronen faar sin Told og Sise deraf. Hvis nogle ikke have rede Penge eller Varer, som de straks kunne betale Tolden med, maa han ikke lade dem passere gennem Toldstedet, uden at de stille Vissen og Loven og gøre ham nøjagtig Forvaring derfor, saa han kan være vis paa at faa Kronens Rettighed til den Tid, den loves. Han skal i aarlig Løn til sig selv og sin Skrивerdreng have 100 gl. Dlr. af Rentemesteren, naar han har gjort sit Regnskab klart paa Rentekammeret. J. R. 5, 360. K.

— Aab. Brev om, at Jens Thamessen, Vægter paa Koldinghus, indtil videre maa være fri for at svare Jordskyld af den Kaalhave ved Kolding mellem St. Jørgens Gaard og Provstegaarden ved den Sti, som løber til Ørredgaarden, hvilken Have han selv har indhegnet og nu har i Brug. J. R. 5, 361.

— Aab. Brev om, at Kirstine N., Borgerske i Vejle, forhenværende Borgemester i Vejle Peder Juels Enke, indtil videre maa blive boende i Vejle og være fri for at svare den hende tilkommende aarlige Byskat, derimod skal hun svare Skat og anden Tyngge af den Ejendom, hun har inden- og udenfor Byen, lige med de andre Borgere. J. R. 5, 361.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kongen har for nogen Tid siden³ efter den paa sidste Herredag gjorte Forordning skrevet til ham om at afkorte Mats Mortensen i Vilstrup den Benaadning, som Kongens Fader havde givet ham paa hans Gaard i Vilstrup. Da Mats Mortensen har ansøgt om, at Kongen fremdeles vil lade ham nyde denne Benaadning, skal Caspar Mark-

¹ Aastrup, Gørding H.

² 9. Nov. 1583.

³ 31. Aug. 1593.

daner indtil videre lade ham beholde Gaarden paa de i Kongens Faders Brev indeholdte Vilkaar. J. T. 4, 455.

6. Marts (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner om, at Kongen har eftergivet Thomes Hansen i Nørre Vilstrup ét Aars Landgilde, som han tiltales for, da han formedelst Armod har opgivet Gaarden. Udt. i J. T. 4, 455 b.

— Miss. til samme om, at Kongen har eftergivet Knud Nielsen, Møller i Serstedt¹ Mølle, 2 Pd. Korn af dette Aars Landgilde. Udt. i J. T. 4, 455 b.

— Miss. til M. Hans Laugessen, Superintendent i Ribe Stift. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Landsbydegner, der tidligere have ligget til Vejle Skole, for kort Tid siden ere fravendte Skolen, saa Skolepersonerne der nu aldeles ingen Hjælp have. M. Hans skal undersøge, hvorledes Degnedømmerne ere komne fra Skolen, og hvilke Degnedømmer der efter Ordinansen billigen kunne lægges til den, og med det første erklære sig til Regeringsraadet derom. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, M. Parsberg) i Landeark. i Viborg.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Høg, der den 5. Juni 1592 blev dømt fra sin Hals af Kongen og Rigsraadet, fordi han uden al given Aarsag havde ihjelskudt Borge-mesteren i Skive² i dennes eget Hus, men blev benaadet³ af Kongen paa det Vilkaar, at han inden 6 Ugers Dagen efter Dommen skulde forsværge Kongens Riger og Lande og lade sig bruge mod Tyrken, alligevel mod sin udgivne edelige Forpligtelse opholder sig her i Riget. Da Kongen paa ingen Maade kan finde sig i det, har han nu sendt Anders Brun, Borger i Kolding, til Thy, Har Sys-sel, Mors og alle andre Steder i Nørrejylland for at opspørge og paagribe Jørgen Høg og velforvaret føre ham til Kongens Hof-lejr, hvor denne er. Det befales alle Embedsmænd og andre at være Anders Brun behjælpelige hermed. K.

7. Marts (—). Aab. Brev om, at Magdalene, forhenværende Tolder i Kolding Jens Pouelsens Enke, i de næste 2 Aar husleje frit maa blive boende i den Gaard i Kolding, som hun nu bor i, men som Kronen sammen med andet Gods har taget i Betaling for de Penge, som Jens Pouelsen er bleven Kronen skyldig paa sit Regnskab. Hun har nemlig begæret at

¹ Vistnok Sest, Anst H.

² Svend Christensen.

³ 5. Juni 1592.

maatte blive boende husfrit i den, da hendes Husbonde og hun have arvet Gaarden efter hendes Forældre. J. R. 5, 361 b.

7. Marts (Koldinghus). Miss. til Albert Friis. For nogen Tid siden har han paa Kongens Vegne hos Enevold Woie til Rødginge beslaglagt 2 Øksne, som det formenes, at Claus Søfrensen, forhen Herredsfoged i Froste Herred, har uddrevet af Riget uden at svare Told af dem. Kongen har nu bevilget, at den ene af Øksnene maa gives til Hospitalet i Haderslev og den anden til Hospitalet i Ribe, hvorefter Albert Friis skal rette sig. J. T. 4, 455 b.

— Miss. til Albert Friis. Da Chresten Rosenkrantz til Kouxbølle, saaledes som hoslagte Brev nærmere viser, vil til-mageskifte sig nogle Møgeltønder Kirkes Kirkejorder af M. Rasmus Heidmand, Ærkedegn i Ribe Domkirke, der paa Kapitlets Vegne har Jus patronatus til Kirken, og vil udlægge Kirken lige saa god Ager og Eng baade i Bønderstavn og Kirkeland, skal Albert Friis med det første begive sig til Møgeltønder Kirkes Jorder og til Chresten Rosenkrantz's Bønderstavne og det Kirkeland, der er tilfæstet, besigte Godsets Lejlighed og undersøge, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kirken og uden Forringelse af Kronens Herlighed og Højhed, dog maa han ingen. endelig Aftale træffe med Chresten Rosenkrantz udover, at han med det første vil erklære sig til Kongen om Sagen og høre dennes Mening. J. T. 4, 456.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Hr. Hans Pouelsen, Sognepræst til Tafle og Erritsøe Sogne, der i nogen Tid har været forlenet med Kronens Part af Korntienden af Erritsøe Sogn, har Underholdning nok desforuden, skal Caspar Markdaner straks lægge Tienden ind under Slottet, kræve Forleningsbrevet tilbage og indsende det til Kancelliet. J. T. 4, 456 b.

11. Marts (Nyborg). Miss. til Erik Bilde. Da nogle af Kronens Bønder i Vissenberg Birk, som hans Hustru¹ er forlenet med, ere blevne gjort nederfældige paa Landstinget for en Sag, anmodes han om for Kongens Forbøns Skyld at tage et lideligt Faldsmaal af dem og give dem Bevis for, at de have stillet ham tilfreds og aftinget hos ham, saa Kongen siden efter deres Begæring kan give dem Oprejsning igen. F. og Sm. T. 2, 345.

¹ Magdalene Emmiksen.

20. **Marts** (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Hack Ulfstand. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse, hvori han beretter, at nogle af Kongens Undersaatter af Adelen, Borgere og andre, der enten selv have staldet Øksne i forrige Vinter eller i dette Foraar have tilhandlet sig Staldøksne, have ansøgt om Tilladelse til at maatte udføre disse Staldøksne til Skibs af Riget, da de paa Grund af den store Dyrtid paa Foder allevegne i Riget og anden Ubejlighed ikke uden største Besværing og Fordærv kunne uddrive dem over Land. Raadet har nu ladet udgaa kgl. Skrivelser til Tolderne i Malmø, Landskrone, Ysted, Trelleborg og Helsingborg om, at de ovennævnte Undersaatter i dette Foraar maa udføre deres Staldøksne til Skibs, hvilke Breve han skal tilstille Tolderne. Da han i samme Skrivelse taler om den Brøst og Mangel, som findes paa Husene der paa Slottet [Malmøhus], men skriver, at han selv med det første vil komme herover og tale med Raadet derom, vil det lade det staa hen med at gøre Forordning om denne Bygning, indtil det faar talt med ham derom. Axel Gyldenstjerne har for nogen Tid siden tilskrevet Raadet, at Volden paa Aggershus paa den Side mod Klippen er fuldstændig falden ned, saa Slottet staar helt aaben paa den Side, men at der ikke der i Riget findes enten Voldmestere, Gravere eller andre, der have Forstand paa saadant Arbejde og kunne genopføre Volden, hvorfor han har begæret, at der med det allerførste maa blive sendt ham nogle Gravere op, der have Forstand paa saadant Arbejde. Da Axel Gyldenstjerne selv nævner en Valtin Graver, der skal bo mellem Kroneborg og Frederiksborg, og Raadet erfarer, at denne Valtin Graver nu er hos Hack Ulfstand paa Malmøhus, befales det ham med det allerførste at sende Valtin Graver her over til Raadet, saa han uden Forsømmelse kan blive sendt op til Aggershus og Volden med det forderligste igen blive opsat, da der ligger ikke ringe Magt derpaa. Sk. T. 2, 264 b.

— Miss. til Tolderne i Malmø, Landskrone, Ysted, Trelleborg og Helsingborg om at tillade de adelige, Borgere og andre, der i dette Foraar ville udskibe Staldøksne fra Byen, at gøre dette, dog skulle de tage sædvanlig Told af disse Staldøksne og føre nøje Tilsyn med, at der ikke under det Skin i Fremtiden udskibes Græsøksne, men at de tidligere udstedte Forbud overholdes. Sk. T. 2, 266 b.

21. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Mats Hellessen, der med Kongens Livskib Raphael skal ligge i Bæltet for at paase, at ingen forløbe Kronens Told, og at ingen fordægtige og forbudte Varer føres igennem. Han skal ligge under Sprue eller paa de Steder under Sjælland og Fyen, som ere mest belejlige, saa han kan have Opsigt med de Skibe, der løbe igenem paa begge Sider, og han maa ikke, saaledes som hidtil, stadig blive liggende under Fyen ved Knudtshoufvit. Han skal paase, at franske og engelske Skibe ikke løbe gennem Bæltet, men blive henviste til at sejle gennem Øresund, som sædvanligt, medmindre de da ville besøge nogle af Kongens Stæder i Nørrejylland. Det forbydes ham at tvinge Kongens egne Undersaatter i Fyen og Jylland til at løbe ned til Toldstedet ved Nyborg, naar de have fremvist Søbrev, ligesom ogsaa at forurette Kongens egne Undersaatter eller fratage dem noget, saafremt han og hans Folk ikke ville være i Kongens Unaade og straffes derfor. Kongen befaler alle at undsætte ham med Folk, Fetalje, Tov, Ankere og andet nødvendigt, hvis han af Storm og Uvejr trænges ind i nogen Havn. Sj. R. 13, 358 b.

— Miss. til Anders Thott. Hertug Ulrich af Meklenborg, Kongens Moders Fader, har skrevet til Kongen om en af hans Undersaatter, Peter Randow i Wernemynde, der har beklaget sig over, at han har noget til gode hos Anders Thotts Ridefoged, Christoffer Wolff, dels for Varer, som denne har faaet hos ham, dels for Løfter, denne er gaaet i for andre til ham efter de mellem dem gaaede Vekselskrivelser, og han har anmodet om, at Peter Randow uden vidtløftig Rettergang og unyttig Fortæring maa blive hjulpen til sin Betaling. Det befales i den Anledning Anders Thott at give Christoffer Wolff alvorligt Tilhold om med det allerførste at betale Peter Randow baade hvad han selv er bleven skyldig og hvad han er gaaet i Borgen for til ham for andre, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 267.

22. Marts (—). Miss. til Fru Mette Rud. Kongen har nogle Gange skrevet til Borgemestre og Raad i Marstrand om at betale de 200 Dlr., som de restere med af Pengeskatten af Byen til Mortensdag 1578, og de have nu indberettet, at de i Henhold til Kongens Faders Befaling for rum Tid siden have leveret Pengene til hendes afdøde Husbonde Hendrik Gyldenstjerne, saaledes som hun nærmere kan erfare af hoslagte Kopier under Mar-

strands Stads Signet af Kongens Faders Befaling og Hendrik Gyl-
denstjernes Kvittering for Pengene. Da hendes Husbonde ikke har
leveret Pengene fra sig, skal hun med det allerførste uden al
Forhaling betale de 200 Dir. i Rentekammeret, saa Kongen
ikke skal have behov yderligere at skrive til hende derom. J. T.
4, 456 b.

22. Marts (Kbhvn.). Søpas for Mogens Nielsen, Kon-
gens Købmand, der med Kongens Skib Hector, som Peder Vramer
er Skipper paa, skal begive sig til Ferrøe, indtage Kongens Gods
der og begive sig til København med det. Udt. i N. R. 2, 223 b.

23. Marts (—). Miss. til Niels Bild. Da der behøves ad-
skilligt Tømmer til den Bygning, som Kongen har givet Hack
Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, Ordre til med det
allerførste at lade foretage paa Malmøhus Slot, skal Niels Bild
med det allerførste paa Gotland lade hugge 150 Bjælker, hver
16 Al. lange, 200 Sparrer, hver 18 Al. lange, og 800 Lægter og
lade Tømmeret føre ned til bekvemme Ladesteder, saa de Skibe,
som Hack Ulfstand sender efter det, uden al Forhaling kunne faa
Ladning. Sk. T. 2, 267 b.

26. Marts (—). Skøvlingsbrev over Hans Peder-
sen i Snarup, Peder Hansen i Egeskoufs Søn, hvem denne
Brevviser, Jens Piilegaardt, Borger i Odense, har forfulgt og faaet
gjort fredløs, fordi han har slaaet hans Slægtning Hans Hansen
ihjel, men som alligevel modvillig opholder sig her i Riget mod
Jens Piilegaardts og nogle af hans Slægtninges Vilje. Kongen be-
faler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, By-,
Herreds- og Birkefogder og andre, at de, saafremt Peder Hansen
ikke har Oprensnings- eller Lejdebrev i Sagen, skulle være Jens
Piilegaardt behjælpelige med at paagribe Hans Pedersen, hvor han
kan opspørge ham, og lade ham staa sin Ret. Det forbydes alle
at huse eller herberge Hans Pedersen, saafremt de ikke ville staa til
Rette derfor. F. og Sm. R. 2, 71 b. K.

27. Marts (—). Aab. Brev om, at Mickel Kneudtzel og
Paufvel Puldtz, Købmænd i Nürnberg, skulle hjælpes til
at faa deres Tilgodehavende her i Riget indkrævet. Udt.
i Sj. R. 13, 359.

28. Marts (—). Aab. Brev om, at Tolden af den Vin,
som indføres i Bæltet, skal erlægges i Nyborg. F. og
Sm. R. 2, 72 b. (Tr.: CCD. II. 658 f.).

30. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Gregers Bang, Borger i København, som Tolder og Sisemester i København. Hans Regnskab skal begynde 1. Jan. 1593, da han overtog Embedet efter afdøde Mickel von Kemnitz, og endes paafølgende 1. Maj og skal derefter begynde med og gaa til 1. Maj. Han skal oppebære al den Told og Sise, der falder i Byen, dog den Borgemestre og Raad for deres Arbejde givne Frihed for Vinsise hermed uforkrænket, og han skal rette sig efter Rentemesterens Ordre baade med Hensyn til Varer til Kongens Handel paa Island, Vespønø og Ferøe og i andre Maader. Han skal paaase, at Bommene ved Toldboden hver Aften blive tilbørligt tilslaaede med Laas og Lukkelse, saa der ikke ved Nattetid kan ind- eller udføres ufortoldet og uforsiset Gods. Han skal have 50 Dlr. i aarlig Løn, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 24 Skpr. Humle, 1 Td. Smør, 2 Øksne, 4 fede Svin, 10 Faar, 10 Gæs, 1 Td. Ærter og 1 Td. Byggryn i aarlig Genant, Underholdning med Mad og Øl til den Skrивerdreng, han bruger paa Toldboden, hos Renteskriverne paa Københavns Slot, sædvanlig Hofklædning til sig selv anden og 12 Dlr. i Løn til Skrивerdrengen, at udrede af Rentekammeret. Han skal være fri for al kgl. og borgerlig Tyngde, men maa saa heller ikke gøre Borgerne nogen Forprang i nogen Maade, dog hans borgerlige Næring som en Byens Borger hermed uforkrænket. Sj. R. 13, 359.

31. Marts (—). Sk. T. 2, 268 se 30. Maj.

[Marts]¹. Miss. til Niels Kaas til Damsgaard. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Borgemestre og Raad i Nykøbing paa Mors paa Menighedens Vegne, hvori de berette, at de fra Arilds Tid og i tidligere Kongers Tid have brugt Fiskeri i Limfjorden med Bundgarn østen og norden for deres Bys Marker, og ingen har forment dem det, førend han nu for nogle Aar siden har gjort det, efter at han af Kongens Fader havde tilskiftet sig noget Gods i Alstedt og Bisrøndrup². Da de nu i saa lang Tid, ulast og upaaklaget, have brugt Fiskeriet, have de ansøgt om fremdeles at maatte bruge det. Det befales ham enten fremdeles at lade dem bruge dette Fiskeri og ikke tilholde sig mere Frihed i Limfjorden, end der er tilskiftet ham af Kongens Fader, eller erklære sig til Kongen om, med hvad Adkomst han vil formene Borgerne og tilholde sig

¹ Brevet er indført mellem Brevene fra December, men ved et Tegn henvist til Slutningen af Marts. ² 1. Febr. 1591.

Fiskeriet, saa Kongen kan vide at rette sig derefter, og imidlertid uhindret lade Borgerne i Nykøbing bruge Fiskeriet, indtil han og de kunne blive lovligt skilte ad. J. T. 4, 493.

3. April (Kbhvn.). Bestalling for Kieldt Baad, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib den hvide Due og Admiral over de medfølgende Skibe. Han skal begive sig i Vestersøen med Skibene til Lindesnes eller under Norge, saa vidt Kongens Strømme strække sig, holde Strømmene rene for Sørovere, gøre sig den største Flid for at faa fat paa dem, der plyndre Kongens Under-saatter og andre søfarende Folk, og føre dem til København. Han maa ikke begive sig ind i nogen Havn med Skibene, medmindre han tvinges dertil af Storm, Uvejr eller andre vigtige Aarsager, men skal stadig holde Søen, for at han bedre kan have Opsigt med de Skibe, der løbe gennem Kongens Strømme. Sj. R. 13, 360 b.

— Pas for Peder Velle, Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Barking skal følge Admiral Kieldt Baad i Vestersøen for at hjælpe til med at holde Kronens Strømme rene. Han maa ikke uden Admirals Vidende begive sig ind i nogen Havn med Skibet, medmindre han tvinges dertil af Storm, Uvejr eller andre vigtige Aarsager. Sj. R. 13. 361.

— Ligelydende Pas for Kaptejn Hans Simensen som Høvedsmand paa Papegøjen. Udt. i Sj. R. 13, 361.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Kongen med det første vil sende nogle Orlogsskibe i Søen og til dem behøver nogle gode, forstandige Bartskeer, skulle de med det allerførste undersøge en god, forstandig Bartskeer i deres By og straks sende ham til København, hvor han skal melde sig hos Admiralen; Bartskeeren skal udruste sig med det, han kan behøve paa denne Rejse. Sk. T. 2, 269.

— Miss. til Niels Bild. Kongen har befaleet Dr. Anders Lemvig, Professor ved Københavns Universitet og Forstander for de 100 Studenter, at bygge et Kollegiehus i København og at bestille og købe det dertil fornødne i Forraad. Dr. Anders har derefter bestilt 120 Bjælker, 18 Al. lange og 1½ Fod i Kanten, hos Anders Meyer, Tjæreskriver paa Gulland, og Kongen har nu, for at Byggeriet kan have bedre Fremgang, bevilget selv at ville betale Anders Meyer for disse Bjælker. Niels Bild skal paa Kongens Vegne gøre Tingning med Anders Meyer om Bjælkerne, betale ham en rimelig Pris for dem og føre det til Udgift

i sit Regnskab. Naar Dr. Anders Lemvig sender Skibe efter Bjælkerne, skal han levere ham dem. Sk. T. 2, 269 b.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Albert Friis, Christoffer Kruse, Kield Brockenhuus og Caspar Markdaner. Da de endnu ikke, fordi de ikke allesammen ere mødte, have udført den til dem for nogen Tid siden udgaaede Befaling til at dømme afdøde Claus Skeels Frue¹ og Arvinger og Jørgen Jensen, »vor Mand og Tjener«, endeligt imellem om en Sum Penge, som Claus Skeel paa sin afdøde Broders Vegne er bleven Jørgen Jensen skyldig, og Jørgen Jensen nu har ansøgt om, at Sagen igen maa blive taget for, for at han ikke formedelst deres langsommelige Forhaling skal blive helt ødelagt og komme til agters, befales det dem i det allerseneste inden Pinse paany at indstævne Sagen for sig og, selv om de ikke kunne møde alle, dømme Parterne endeligt imellem, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 457.

4. April (—). Kvittans til Gerdt Rantzau, Embedsmand paa Haderslevhus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronneboerg Slot og Len med underliggende Ladegaarde fra 26. Marts 1584, da han først fik Lenet, til 24. Maj 1590, da han igen blev det kvit. Han blev intet skyldig. Sj. R. 13, 361 b².

— Miss. til Provster, Præster og alle Kirkeværger for alle Landsbykirker i Sjælland. Da Hr. Thomes Madtsen, Sognepræst til Marvede Sogn i Flackebierg Herred, har berettet, at hans Præstegaard er brændt sidste Høst ved Nattetid med det Gods, han havde deri, hvorved han er kommen i stor Skade, og han i den Anledning har ansøgt Kongen om at skaffe ham nogen Hjælp, befales det Provsterne og Præsterne velvilligen at komme ham til Hjælp med noget, enhver efter sin Evne og gode Vilje, og Kirkeværgerne ligesaa efter deres Kirkes Evne. Sj. T. 18, 327.

— Miss. til Knud Rud, Embedsmand paa Korsør Slot, om, at Kongen har givet Hr. Thomes Madtsen 2 eller 3 Ege til hans Præstegaards Genopbyggelse, hvilke Ege Knud Rud skal anvise ham i Korsør Lens Skove, hvor der sker mindst Skovskade. Udt. i Sj. T. 18, 327 b.

5. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. For nogen Tid siden have de indberettet, at en Embder Skipper, ved Navn Jelle Jørgens, har angivet sit Skib falskt paa Toldboden,

¹ Mette Wohnsflæth.

² Tr.: Dsk. Mag. IV. 109 f.

hvorfor han er bleven tiltalt og for sin Person dømt i Kongens Naade og Unaade, medens Skib og Gods, saa vidt begge Dele tilkomme ham, skulle være forbrudte til Kongen, og at denne Skipper endnu er anholdt i Helsingør for sin Gerning. Grev Edtzert af Ostfriesland har nu intercederet for ham og anmodet Kongen om at eftergive ham hans Forseelse, da han er et halvgalt Menneske, og lade ham faa Skibet igen, der er meget gammelt og kun lidet værdt, for at han og Hustru og Børn ikke skulle blive aldeles forarmede. Kongen har af Hensyn til Greven bevilget dette og befaler dem at løsgive Skipperen og levere ham Skib og Gods, hvis de have det i deres Forvaring, men give ham Tilhold om herefter at afholde sig fra saadant, saafremt han ikke vil straffes paa det højeste og uden al Naade. Sj. T. 18, 327 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Christofver Parsberg, Embedsmand paa Roskildegaard, om at undersøge den meget bygfeldne Bidstrup Mølle, sørge for, at den bliver sat i Stand, ramme Kongens Gavn derved og indføre Bekostningen i Røgnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 328.

— Aab. Brev om, at Laurits Hansen, som for nogen Tid siden er bleven gift med Magdalene Faddersdatter, der efter hendes forrige Husbonde Kort Langenbergs Død har faaet Tilladelse til at grave og syde Salpeter i Skaane, indtil videre maa nyde denne Bestilling med at syde Salpeter i Skaane i de Len, hvor ikke tidligere andre have faaet Bestalling. [Brevet er iøvrigt enslydende med Brevet af 20. Juni 1592 for Margrete Faddersdatter]. Sk. R. 2, 159¹.

— Miss. til Frederik Hobe. Kongen har bragt i Erfaring, at naar de tyske Kancellibude blive affærdigede med Breve og Bestillinger, kunne de ikke blive befordrede paa Gitsør og i Rødby, medmindre der er mange flere, som skulle den Vej, hvorved Kongens Bestilling bliver forsømt. Det befales ham at give dem i Gitsør og i Rødby Ordre til uden Forhaling at befordre Kongens Bude, der skulle ilig afsted. F. og Sm. T. 2, 390.

¹ Paa det foregaaende Blad er skrevet: Dette register begyntis udi stormectige, høigborne førstis och herris, her Christian dendt fierdis, Danmarkis, Norgis, Vendis och Gottis udvalde koning, hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn och Dytmarsken, greffe udi Oldenborg och Delmenhorst, vor allernaadigste herris cantzeli paa Kiøpnehafns slot. Dendt 10. Aprilis anno 1594.

Hanns Oluffssen
medt egen haandt.

5. April (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Admiral Peder Munk til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at lade forfølge Madts Grydestøber i Sundbye, der den 23. Januar sidst forleden uden al Grund har ihjelslaaet Ib Nielsen i Utrup i Kier Herred, hvilken Sag for adskillige Aarsagers Skyld er bleven fortiet og ikke paataalt i lovlig Tid. J. R. 5, 362. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Mørch i Hvorup paa Kronens Part af Korntienden af Sundbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 60.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Sundbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 60.

8. April (—). Miss. til Bisperne over hele Riget om ved deres Visitatser med største Flid at visitere Skolerne og eksaminere saa vel Skolemestrene som Hørrerne og Disciplene. Sj. T. 18, 328 b. Orig. (til Superintendenten i Eyen) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintendenterne i Ribe, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. II. 519 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 703 f. Rietz, Skånska Skolväsendets Hist. S. 85 f.).

— Miss. til Peder Grubbe og Knudt Urne. Hans Matsen i Flintinge, Herredsfoged i Mosse Herred paa Laaland, har berettet, at han af Hermand Juel til Aabierg og Anders Dresselberg til Vognerup, der ved kgl. Befaling ere blevne beskikkede til at dømme paa ham for en Dom, som han har udgivet i en Sag mellem Erik Mogensen til Bramsløkke, Landsdommer paa Laaland og Falster, og Mogens Gjæe til Bremmersvoldt paa Fru Anne Abildgaards Vegne, er bleven dømt til at give Mogens Gjæe, som Sagen er medfalden, billig Kost og Tæring. Han har derhos nu beklaget sig over, at Mogens Gjæe har beregnet ham denne Kost og Tæring meget ubilligt, til omtrent 420 Dlr., og at han ingen Dom kan faa paa Landstinget, da Landsdommeren er vildig i Sagen, medmindre Kongen vil hjælpe ham og beskikke dem til at sidde i Landsdommers Sted. Det befales dem at indstævne begge Parter for sig, afsige endelig Dom om, hvorvidt Kost og Tæring er opskrevet saa billigen, som det burde sig, eller ej, og

hvad Hans Matsen billigen bør give Mogens Gjõe, og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 391.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gjõe, Niels Friis, Frederik Hobe, Peder Grubbe, Knud Bilde og Hendrik Gjõe. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til Jørgen Daa, Hening Gjõe, Chresten Friis, Mogens Gjõe, Niels Friis og Peder Grubbe om Trætten mellem Fru Anne Hardenberg, Anders Bjelkes Enke, paa den ene og Fruerne Inger Mogensdatter og Anne Mogensdatter, Anders Bjelkes Arvinger, paa den anden Side. Da Jørgen Daa, Hening Gjõe og Chresten Friis imidlertid ikke ere mødte paa den Dag, da Befalingen efter Stævningens Lydelse skulde udføres, ere Frederik Hobe, Knud Bilde og Hendrik Gjõe blevne tiltagne i dissens Sted til i Forening med de andre gode Mænd at udføre Befalingen. Da hverken Fruerne Inger Mogensdatter og Anne Mogensdatter eller Fuldmægtige paa deres Vegne ere mødte efter Stævningen, have de dømt dem til at have tabt Sagen, indtil de stævne den paany. Da de nævnte Fruer nu agte med det første igen at lade Sagen indstævne og have anmodet om Forskrift til dem om at indstævne og paadømme Sagen, befales det dem med det allerførste at indstævne Sagen for sig, forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem uden al Opsættelse og give alt beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 392.

9. April (—). Miss. til Erik Hardenberg. Kongen har bragt i Erfaring, at en Frue i Fyen forgangen Vinter har ladet skyde et stort Antal Daavildt paa Hindtsholm under Eskebjerggaard, som han er forlenet med, og at Huderne af Dyrene ere blevne solgte til Feldberederne i Odense. Han skål straks lade anstille grundig Undersøgelse herom baade hos Bønderne paa Hindtsholm og i andre Maader og, hvis han kan opdage, hvem der have gjort det, lade dem tiltale paa det højeste med Retten og straffe. F. og Sm. T. 2, 345.

— Miss. til Axel Brahe om at kalde Feldberederne i Odense, den ene efter den anden, for sig, med Flid udspørge dem om, hvem der have beredt nogle Daavildthuder, af hvem de have købt dem eller hvem der have ladet dem berede hos dem, og med det allerførste lade Kongen vide, hvad han erfarer. Udt. i F. og Sm. T. 2, 346.

— Miss. til Mourits Podebusk's Arvinger. Hoslagt sendes dem

en Supplikats fra Bernt Schuermænd, Borger i København, hvori han beretter, at han af Borgemestre og Raad i København er dømt til at betale Oluf Rosensparre, Embedsmand paa Landskroner Slot, 1000 Dlr., som han skal skyldte denne paa hans afdøde Moder, Fru Mette Rosenkrantz's Vegne efter hans egen Haandskrift, der efter Fru Mettes Død fandtes i hendes Væрге. Bernt Schuermænd mener dog, at Mourits Podebusk paa hans Vegne har betalt Fru Mette disse Penge, da han skyldte Bernt Schuermænd og hans Broder Johan Schuermænd 1000 Dlr. og de derfor havde aftalt med ham, at han skulde betale Fru Mette dem. Da de nu med det første skulle samles i Odense for at foretage og fuldende Skiftet efter Mourits Podebusk, har han begæret Forskrift til dem om at meddele ham rigtig Afskrift af Mourits Podebusk's Regnskab med Fru Mette Rosenkrantz, saa vidt det angaar de 1000 Dlr. Det befales dem at undersøge Sagen, meddele Bernt Schuermænd den begærede Afskrift eller give ham deres Bevis paa, hvad Besked Mourits Podebusk har af Fru Mette for at have betalt hende Pengene, da han jo godvillig har lovet paa Bernt Schuermænds Vegne at stille hende tilfreds, og i den Sag betænke, hvad der i sig selv kan være billigt og ret, for at den fattige Mand ikke skal blive tvungen til at betale de 1000 Dlr. to Gange. J. T. 4, 457 b.

9. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Lodvigsen, Borgemester i Malmø, paa Glostrup Kirketiende, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Byg, 4 Pd. Rug og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 188.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Oluf Nielsen, Sognepræst til Nøbølle¹, paa Kirkens Part af Kornetienden af Nøbølle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken, og paa Kronens Part af Havretienden, hvoraf der aarlig skal svares 8 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 188.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Tranne, Borger i Malmø, paa Kirkens Part af Korntienden af Lockrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 188.

10. April (—). Miss. til Gabriel Skinkel og Erik Venstermand.

¹ Nøbølev, Ljunits H.

For nogen Tid siden¹ gav Kongen dem Ordre til at dømme paa nogle Vidnesbyrd om det Drab, som Peder Eggertsen til Vestergaard har begaaet paa Anders Bjelke, men erfarer nu, at da de havde indstævnet Sagen i Rette for sig, har Erik Venstermand undskyldt sig med, at han er saa nær beslægtet med Anders Bjelke, at han er vildig i Sagen, og Gabriel Skinkel har besværet sig ved alene at dømme deri, hvilket de have givet beskrevet fra sig. Hvis saadan Undskyldning skal gælde, kunde næsten alle Dommere komme med en saadan og skulde ikke kunne understaa sig til at dømme i nogens Sager, der kunde findes at være beslægtede med dem, hvilket vilde forhale manges Ret og give stor Urigtighed. Det befales dem derfor med det allerførste paany at indstævne Vidnesbyrdene for sig og dømme endeligt paa dem. F. og Sm. T. 2, 347.

10. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Aastredt i Siøboe i Førs Herred paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Asum² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 188 b.

11. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Fru Maren Sandberg, Gilbert Junges Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Søn, Anders Jung, for nogen Tid siden har faaet kgl. Forskrift til dem om at dømme i Trætten mellem ham og hende; da hun saa lod sine Fuldmægtige møde i Retten den Dag, da der skulde gaa Dom i Sagen, og begærede en endelig Dom, have de dog ikke villet udgive nogen Dom, fordi Anders Jung havde ladet Sagen falde og ingen Dom begærede. Hun har siden ofte begæret at faa en endelig Dom, for at hun kunde blive fri for Anders Jungs idelige Overløb, men alligevel ikke kunnet faa det. Det befales dem nu med det allerførste enten at dømme i Sagen eller erklære sig til Kongen om, af hvad Grund det ikke sker, for at Kongen kan give hende tilbørlig Besked, naar hun yderligere henvender sig. Sk. T. 2, 270 b.

— Miss. til Niels Bild. Oluf Bager, Borger i Odense, har paa Odense Borgeres Vegne berettet, at Kongens Fader har bevilget dem et Antal Pibeholt paa Gulland til de Poster, som de ere begyndte at lade lave i Odense, og at de endnu mangle nogle

¹ 6. Juni 1592.

² Aasum, Førs H.

af disse Pibeholt. Det befales ham at lade dem faa saa meget, som der mangler af det bevilgede Antal, naar de sende Skibe derefter. Sk. T. 2, 270.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Da der er Trætte mellem Oluf Bager i Odense og hans Søn Niels Bager angaaende Regnskabsbøger og andet, skulle de, for at de stridende Parter med det forderligste kunne blive skilte ad, indstævne dem i Rette for sig med deres Regnskabsbøger og inden 14 Dage efter Modtagelsen af dette Brev dømme dem endeligt imellem om Regnskabsbøgerne og de andre Artikler og give Dommen beskrevet under deres Signeter, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 348.

— Miss. til Albert Friis og M. Hans Laugessen, Superintendent i Ribe Stift, om at promovere M. Jacob Svaning til det efter M. Niels Claussen ledige Vilsløf Sogn, da han befandtes duelig nok dertil, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 4, 458 b.

12. April (—). Miss. til Christofver Parsberg og Jacob Trolle. Da Steen Maltessen, Embedsmand paa Kroneborg, har begæret, at Inventariet paa Kroneborg, der er blevet forandret, maa blive besigtet og givet ham beskrevet under nogle gode Mænds Segl, befales det dem med det allerførste at begive sig til Kroneborg, besigte Inventariet, hvad der er brugeligt og hvad ubrugeligt, og give Steen Maltessen det beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 329.

— Miss. til Albert Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske Marine, Møller Hans Lauritsens Enke, i Ribe, hvori hun beretter, at hendes afdøde Husbonde har boet i Kronens Mølle i Ribe i 20 Aar og svaret Elsebet Lamberts, Borgerske i Ribe, der af Kong Christian III har faaet Livsbrev paa Møllen, 50 Dlr. i aarlig Landgilde, men nu vil Elsebet Lamberts efter Hans Lauritsens Død, uanset at han i saa lang Tid har svaret hende sin Landgilde, fæste Møllen til en anden og forskyde Enken og hendes arme Børn af Møllen. Albert Friis skal undersøge Sagen og sørge for, at der vederfares Marine hvad kristeligt og ret er, og at Elsebet Lamberts, hvis hun ingen rimelig Aarsag har til at forskyde hende, i Overensstemmelse med den Forordning¹, som Kon-

¹ 23. Okt. 1565.

gens Fader har udgivet om Bønderenker, lader hende beholde Møllen for en rimelig Indfæstning. J. T. 4, 459.

13. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hermand Juel paa Kronens Part af Korntienden af Egeberg Sogn i Odts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Pd. Korn og 4 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 3 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Brydde i Lumsaas paa Kirkens Part af Korntienden af Hyby¹ Sogn i Aadts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 11¹/₂ Pd. Rug og 11¹/₂ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 3 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Nielaussen i Skaverup paa Kirkens Part af Korntienden af Asmindrup Sogn i Aadts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. hart Korn, 3 Tdr. Havre og 1 Skp. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 4.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ha'agen Andersen i Hyllie paa Kirkens Part af Korntienden af Hyllie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Byg, 5 Pd. Rug og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 188 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen i Nafntorp paa Kirkens Part af Korntienden af Bonkeflodts Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 188 b.

14. April (—). Aab. Brev til Indbyggerne paa Samsø om enten at holde Hundene bundne eller ogsaa afhugge eller korte noget af den ene fremmerste Fod. Sj. T. 18, 329. (Se CCD. II, 659).

15. April (—). Miss. til Fru Kiersten Lindenov. Der har en Tid været Trætte mellem hende og Jacop Krabbe til Rydtseholm om Kirkens Part af Korntienden af N. N.² Sogn. som han har i Fæste, og Kongen har nu erfaret, at hun har Tiltale til ham paa Tinge for Kornet. Da Kongen ikke har vidst andet, end at hun for nogen Tid siden har ladet Sagen falde, befales det hende aldeles at standse med Sagen indtil førstkomende Herredag og paa denne møde i København, hvor Kongen saa vil gøre sit bedste for at forlige dem. Sk. T. 2, 271.

16. April (—). Bestalling for Gerdt Roust, Taarn-

¹ Højby.

² Munkelyngby S., N. Asbo H.; jvfr. 14. Febr. 1593.

mand paa Københavns Slot, at han tillige skal tage Vare paa og stille Sejerværket paa Københavns Slot. Han skal herfor aarlig have $\frac{1}{2}$ Td. Smør af Slottet. Sj. R. 13, 364.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Christian Friis. Da Taget paa den søndre Side af Kirken paa Andvorskouf og paa Øksenladen sammesteds er meget forfaldent, skal han med det første lade det tage af og igen lade Tag lægge paa med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i Sj. T. 18, 329 b.

17. April (—). Miss. til Sten Matsen. Af hoslagte Supplikats vil han se, hvad disse 2 Brevvisere, Niels Børgessen og Peder Jørgessen, Borgere i Halmsted, have suppliceret. Han skal nøje undersøge Sagen og siden hjælpe dem deri, saavidt ret er, eller tillige med Borgemestre og Raad i Halmsted erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen derefter kan give Supplikanterne tilbørlig Besked, naar de yderligere henvende sig. Sk. T. 2, 271 b.

— Miss. til Niels Skram. Da Oluf Olufsen, Borger i Randers, har tilbudt ham paa Kongens Vegne sin for Slotsporten liggende Teglovn og Tegllade for 400 Dlr., skal han straks afslutte Købet og sørge for, at der i Sommer bliver strøget og brændt saa mange Sten som muligt. Naar han har sanket en Hob Sten i Forraad, skal han melde det, Kongen vil saa give Ordre om, hvortil Stenene skulle bruges. J. T. 4, 459 b.

18. April (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Kongen har foræret Petrascus Duvada¹, Prins af Walachiet, 20 Dlr., som Envold Kruse skal tilstille hans Fuldmægtig. Kopi (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og St. Brahe) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 329 b.

19. April (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt om straks at lægge en Kronens Gaard i Ringbjerg i Biefverskouf Herred, som afdøde Fru Margrete Skave var forlenet med, ind under Trøggeveldøgaard og føre Indkomsten deraf til Indtægt for Kongen. Udt. i Sj. T. 18, 329 b.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Afdøde Rasmus Lang, forhen Byfoged i Helsingør, har i de sidste 4 Aars Regnskab aarlig tilskrevet sig 32 Dlr. mere i Løn, end hans Formand Claus Nielsen har haft, hvilket ialt beløber sig til 128 Dlr., ligeledes har han tilskrevet sig Afgiften af Assens² Kirketiende, som

¹ Sj. T. har: Vuvada.

² Asnæs, Ods H.

Claus Nielsen var forlenet med, hvilket for de 4 Aar har beløbet sig til 180 Dlr., og Envoldt Kruse har beregnet ham disse to Poster til Mangel i hans Regnskab. Paa Enkens Begæring om at faa disse Beløb eftergivne har Kongen eftergivet hende ialt 108 Dlr. af Summen, for hvilke Envoldt Kruse skal give hende Kvittans. Sj. T. 18, 330.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Henrik Krag om, naar han kommer til Island, at tilforhandle sig og skaffe Kongen 5 eller 6 smukke hvide Falke eller saa mange, han kan faa, og tage dem med sig hened. Hvad han giver for dem, skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i N. T. 2, 282.

22. April (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Margrette sal. Christen Qvitzovs til Rørbek paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Flødstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 147.

23. April (—). Miss. til Hack Ulfstand om at anvende 200 Dlr. paa den Vandkunst, som Kongen har bevilget maa laves paa Malmøhus, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 272. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og St. Brahe).

— Miss. til Claues Podebusk. Fru Mette Wogensflidt, Claues Skeels Enke, har berettet, at der er Trætte mellem hende og hendes Medarvinger, og at hun ingen Værge har, der kan forsvare hende, og har derhos anmodet Kongen om at beskikke ham til hendes Værge, da han er hendes Slægtning og hendes øvrige Slægt bor i Fyrstendømmet Holsten, saa den ikke kan hjælpe hende. Det befales ham at overtage Værgemaalet for hende og forsvare hende mod hendes Modparter. Sk. T. 2, 272 b.

24. April (—). Miss. fra Regeringsraadet til Hack Ulfstand. Raadet har modtaget hans Skrivelse om den Bygning, som han har faaet Tilladelse til at opføre paa Malmøhus. Det befales ham med det allerførste at tage fat paa Bygningen og tage af Lennets Indkomst til at købe det fornødne i Forraad for, indtil han selv kommer herover og Raadet kan træffe endelig Aftale med ham om, hvor meget der kan anvendes paa Bygningen, og give ham skriftlig Befaling derom. Da Raadet ikke finder det raadeligt, at der købes hollandske Teglsten til Bygningen, fordi de ere tynde og uduelige, skal han selv bestille de fornødne Tagsten i Forraad

enten i Lybæk eller andensteds, hvor der er gode Sten at faa. Naar han kommer herover, vil Raadet træffe nærmere Aftale med ham om Udgravningen af den Aa i Halland. Sk. T. 2, 273.

24. April (Kbhvn.). Aab. Befaling til Hack Ulfstand til Hickebjerg, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, Gabriel Sparre til Svansholm og Holger Ulfstand til Skabersø. Da der er Trætte mellem Kongens Tolder og Undersaatter i Falsterbo og de Sundiske paa Fiskerlejet ved Falsterbo, skulle de, for at de Sundiske kunne vide deres rette Stæde paa Fiskerlejet, med det allerførste begive sig til Falsterbo, sætte en rigtig Stæde mellem Falsterbo og de Sundiske efter den Videlse og Bredde, som de andre Hansestæder have der paa Lejet, lade opsætte Skelkors (»Skeydekors«) paa det Sted, som de derværende Borgeres Vidnesbyrd om formelde, og hvor Peder Jul, forhen Tolder paa Falsterbo, havde opsat det, og igen nedtage de andre Kors, der findes at være satte for langt ind paa Byens Frihed. Sk. T. 2, 273 b.

— Miss. til Gabriel Knudtsen, Landsdommer i Fyen. Jomfru Ingeborg Bilde til Egede har berettet, at han den 2. Dec. 1593 har udgivet en Stævning i nogle Sager mellem hende paa den ene og Fru Helvig Hardenberg til Arreskouf, Erik Rosenkrantz's Enke, og hendes Tjenere paa den anden Side, men desuagtet endnu ikke har villet dømme dem imellem. Da hun har ansøgt om at maatte blive hjulpen til at faa en endelig Dom, befales det ham i Henhold til sin Stævning at dømme dem endeligt imellem inden den forestaaende Herredag. F. og Sm. T. 2, 349.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Mortensen paa Kirkens Part af Korntienden af Tørning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 60.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Elne Rostrup, Offe Skrams Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hammer Sogn i Vradts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 60.

25. April (—). Miss. til Hendrik Krag, Lensmand paa Island, om, at det skal være Sognepræsterne paa Øen tilladt at give Afløsning i Horsager; endvidere paalægges det ham at afgive Indberetning om, hvorledes det forholder sig

med den Tiende, som siges at blive æsket af Præsterne i Borigfior i Skalholt Stift. N. T. 2, 282. (Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 52 f. M. Ketilson, Forordninger til Island II. 191 f.).

25. April (Kbhvn.). Miss. til samme om at sende det ubrugelige Tin og Kobber, som findes i Klostrene paa Island, ned til København, for at det kan blive lavet om og brugt, hvor der er Brug for det, og om at paase, at de Tyskere, der ligge under Landet og fiske og bruge deres Handel, ikke straffe og tage Bøder af Kongens Undersaatte paa Island, naar nogen af disse kommer i Slagsmaal med deres Folk, ej heller tvinge Kongens Undersaatte til at give dem noget i deres Bøsser til deres egne fattige hjemme. N. T. 2, 283. (Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island. II. 193 ff.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Søfren Jensen i Urløf paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hornum Sogn i Bierre Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken, paa Kronens Part af Korntienden af Urløf By, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, og paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Spytterup¹ By i Hatting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 60.

26. April (—). Forleningsbrev for Holger Ulfeldt til Bolstofte paa følgende Gods i Helsingborg Len i Skaane: 1 Gaard i Skinderødt og 1 Gaard i Hagestadt i Nørre Herred, 1 Gaard i Kastorp, 1 Gaard i Køflinge og 1 Gaard i Kieregaardt i Biere Herred, 1 Gaard i Grosholt², 1 Gaard i Østenbøged, 1 Gaard i Hiolt, 1 Gaard i Losholt, 1 Gaard i Aagerup, 1 Gaard i Stokholt i Osby Otting, 1 Gaard i Moredtstrup, 1 Gaard i Østenbøgit, 1 Gaard i Snekkerødt i Knisling Otting og 1 Gaard i Hiersaasilde i Gjønge Herred, uden Afgift. Sk. R. 2, 160 b.

— Miss. til Niels Bild. Kongen har tidligere³ befalet, at der skal indføres en Post paa Vordingborg, og Henrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, har nu indberettet, at der endnu mangler 150 Piberør til Posten. Det befales ham at lade Henrik

¹ Spettrup, Bjærgø H., Jylland.

² Gråsholt.

³ 4. Juli 1593.

Lykke faa disse 150 Rør, saasart han sender Skibe efter dem, saa Posten med det allerførste kan blive færdig. Sk. T. 2, 274.

28. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Arngrim Jonssen, Islænder, paa en Kronens Gaard, kaldet Eire, i Eiresveit Herred for Vesten paa Island, som afdøde Povel Enertsen har haft før ham. Han skal svare sædvanlig Landskyld deraf og holde Gaarden ved god Bygning. N. R. 2, 225.

29. April (—). Miss. til Mogens Bertelsen, Forstander for Helliggejst Hospital i København, om at indtage Jacob Skriver, forhen Borgemester i København, i Hospitalet og give ham Underholdning som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 18, 330.

— Aab. Brev om, at Peder Andersen, Borger i Lund, maa syde og samle Salpeter i Skaane paa de Steder og i de Len, hvor ikke andre tidligere have faaet Bestalling. [Brevet er iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 2, 161 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Fly i Viesby Sogn paa Kronens Part af Korntienden af Viesby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 60 b.

30 April (—). Generalekspektancebrev for Peder Dresselberg til Kastrup, kgl. Sekretær, paa det første ledige Kannikedømme i en af Domkirkerne her i Riget, som han kan være tjent med. Udt. i Sj. R. 13, 364.

— Miss. til Manderup Parsberg. Mølleren i Kollens Mølle under Skanderborg Slot har berettet, at han ikke formaar at udrede den Landgilde, der hidtil er gaaet af Møllen. Kongen har i den Anledning bevilget, at den Møller, der herefter besidder Møllen, indtil videre maa være fri for 3 Ørt. Mel af Landgilden. J. T. 4, 460.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da der mange Steder i Skanderborg Len findes daarlige Veje om Vinteren, skal han ved første Lejlighed lade lægge Stenbro paa disse Steder og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 460.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da der i Inventariet paa Skanderborg findes meget Kobber, som er gammelt og aldeles ubrugeligt, skal han med det allerførste lade det om-

smede og forarbejde, saa det kan blive brugeligt, og føre Bekostningen derved til Udgift i Regnskabet. J. T. 4, 460 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Krag. Kongen har bragt i Erfaring, at de engelske Doggere, der aarlig ligge under Island og bruge Fiskeri, ofte sætte Folk ind paa Landet, der bruge adskilligt Købmandskab blandt Almuen og siden, naar de have brugt deres Handel, sejle bort paa de Skibe, de kunne komme paa. Da saadant strider aldeles mod den mellem Danmark og England oprettede Traktat, skal han alvorligt forbyde Undersaatterne paa Island at handle med de Engelske, saafremt de ikke ville straffes derfor. Ligeledes skal han paalægge de Engelske aldeles at afholde sig fra saadan Handel med Kongens Undersaatter paa Island, og hvis de et andet Aar atter bruge saadan Handel, tage deres Varer fra dem. N. T. 2, 284¹.

1. Maj (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Odensegaard, Ryegaard², St. Knudts Kloster i Odense og Dallund Kloster, der bo nærmest omkring Vissenbiørg Birk, og til Kronens Bønder i Vissenbiørg Birk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Vejen mellem Odense og Middelfart, der gaar gennem Vissenbiørg Birk og strækker sig fra Uberup Skov næsten til Vissenbiørg Kirke, er meget ond, saa man om Vinteren og i daarligt Vejr vanskeligt kan komme frem der, og da de tidligere gentagne Paabud om at gøre Vejen i Stand ikke ere blevne efterkomne, har Kongen nu givet Axel Brahe, Embedsmand paa Odensegaard, Ordre til med det allerførste at begynde paa Vejens Istandsættelse. Det befales derfor strengelig dem alle at møde med Heste og Vogn, naar Axel Brahe eller hans Fuldmægtige tilsige dem, og hjælpe til med at køre Sten, Sand, Jord og andet, som behøves til Vejens Istandsættelse, saa den kan blive gjort i Stand inden Høst. De, der vise sig ulydige, ville blive straffede uden al Naade. F. og Sm. T. 2, 353.

— Miss. til Axel Brahe. De aabne Breve til Kronens Bønder under Odensegaard, Ryegaard, St. Knudts Kloster og Dallund Kloster i Nærheden af Vissenbiørg Birk og til Kronens Bønder i Vissenbiørg Birk sendes ham med Ordre til at lade dem forkynde paa forskellige Steder, paa Tinge eller Kirkestævne, hvor det synes ham mest nødvendigt, og siden give Bønderne Ordre til at møde, hver paa

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordninger til Island. II. 195 f. ² Rugaard.

belejlige Tid og Sted, for at køre Sten, Sand, Jord og andet fornødent paa de Steder mellem Uberup Skov og Vissenbiørg Kirke, hvor det gøres mest behov. Han skal derefter med det allerførste lade Vejen gøre i Stand med Stenbroer og andre Broer og isøvrigt i andre Maader, saaledes som han kan tænke, at det bedst vil skikke sig. Hvis nogle af Bønderne vise sig ulydige og ikke ville hjælpe til, skal han lade dem tiltale og straffe derfor, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Han skal sørge for, at Vejen bliver sat i Stand med det allerførste. Der sendes ham Missiver til Niels Kaas, Kansler, Absolon Gjøre og Erik Bilde om, at de ved deres Fogder skulle lade Bønderne i deres Len tilsige og tilholde til at efterkomme Kongens aabne Brev. Han skal ligeledes lade hjælpe paa Vejen mellem Odense og Middelfart, der løber omkring ved Ryegaard¹, saa den kan blive forbedret paa de Steder, hvor den er brøstholden. F. og Sm. T. 2, 351.

1. **Maj** (Kbhvn.). Miss. til Kansler Niels Kaas om, naar Axel Brahe lader det aabne Brev til Kronens Bønder under St. Knudts Kloster om at hjælpe til med Istandsættelsen af Vejen mellem Odense og Middelfart gennem Vissenbiørg Birk forkynde for Bønderne, da ved sine Fogder at give Bønderne nærmest omkring Vissenbiørg Birk Tilhold om uden al Undskyldning og Modsigelse at møde med Heste og Vogne og føre Sand, Sten, Jord og andet til den daarlige Vejs Forbedring. Hvis nogle af Bønderne vise sig ulydige, skal han lade dem straffe tilbørligt. F. og Sm. T. 2, 350.

— Lignende Miss. til Absolon Gjøre, Befalingsmand i Dalum, og Erik Bilde, Befalingsmand i Vissenbiørg Birk. Udt. i F. og Sm. T. 2, 351.

2. **Maj** (—). Miss. til Gudmand Nielsen, Forstander for Almindeligt Hospital i Helsingør, om at indtage en af Kongens Karle, ved Navn Hans Bryehan, i Hospitalet og give ham samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 18, 330 b.

3. **Maj** (—). Ekspektancebrev for Hans Geørg Heidenreich, tysk Kancelliforvandt, paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 13, 364.

4. **Maj** (—). Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse

¹ Rugaard.

paa 5674 Rosenobler, som han har indleveret i Kongens eget Kammer, og som siden ere blevene indsatte i Hvelvingen paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 13, 364 b.

4. **Maj** (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Børge Trolle, Embedsmand i Nedenes Len, har tilkendegivet, at han i sit Regnskab har opført 30 Dlr. aarlig til Fogdens Løn og 16 Dlr. aarlig til en Karl, der kunde følge Fogden i Lenet, hvilket han mener ikke vil blive godtgjort ham uden Kongens Bevilling. Kongen har bevilget, at det maa godtgøres ham for Aaret 1592—93, men videre ikke. Sj. T. 18, 330 b.

— Miss. til Biørn Knudtsen. Denne Brevviser Pouel Lauritsen, der bor i Faustrupgaard, som Biørn Knudtsen er forlenet med, har berettet, at der til Faustrupgaard og 2 andre Gaarde, Heygaard og Fiellelund, ligger en lille Eng, der høstes til fælles til de 3 Gaarde, 2 Aar til Faustrup og 1 Aar til hver af de andre 2 Gaarde; sidste Aar har saa ved en Misregning Bonden i Heygaard slaet Engen, skønt det dette Aar tilkom Pouel Lauritsen at høste den, dog var det Pouel Lauritsen vitterligt og han har ogsaa alligevel selv sanket Engen og ført den hjem med Undtagelse af en »Bofve« Hø, som han gav en fattig Kvinde. I den Anledning har Biørn Knudtsen ladet ham tiltale, saa han er bleven dømt fra sin Gaard, uanset at han i saa lang Tid har boet i den, har opbygget den fra ny af 2 Gange, da den var brændt af Rigets Fjender, og har svaret sin aarlige Landgilde og anden Rettighed af den. Da hans Forseelse jo er meget ringe, forekommer det Kongen meget sølsomt, at Biørn Knudtsen vil handle saa strengt med ham derfor, og det befales denne at betænke, hvad der i sig selv er billigt og ret, lade ovennævnte Kronens Tjener blive ved hans Gaard, saalænge han svarer, hvad han skal, og tage en rimelig Straf af ham, hvis han findes at have forsét sig, men ikke fratage ham hans Gaard eller tvinge ham til at fæste den paany saa højt, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 74 b.

5. **Maj** (—). Miss. til Fru Anne Giordtsdatter. Alle Gregers Holgersen Ulfstands Arvinger have berettet, at de af Detlof Brocktorff til Sch[r]evenborn og hans Konsorter, afdøde Marquart Brocktorffs Kreditorer, tiltales for et Hovedbrev, lydende paa 6000 Mk. lybsk og 10 Mk. i aarlig Rente af hvert Hundrede, som Gregers Ulfstand med Forlovere har forpligtet sig til at levere hende til troer Hænde i Forvaring paa afdøde Marquart

Svobis Vegne. Da Erik Venstermand som en af Gregers Ulfstands Forlovere er bleven indmanet af Detlof Brocktorff og Gregers Ulfstands Arvinger mene, at deres Fader ikke har faaet Pengene og derfor heller ikke har været forpligtet til at levere Hovedbrevet fra sig til hende, omend han har forsømt at kræve sin Forpligtelse tilbage, og da de mene, at hun noksom kender Sagens Lejlighed, have de ansøgt om kgl. Forskrift til hende om at meddele dem, hvad hun ved derom. Da det er Arvingerne højlig magtpaaliggende, anmoder Kongen hende om godvillig under hendes Haand og Segl at meddele dem, hvad hun ved om Sagen, for at de til næstkommende Kvartalsdag i Holsten enten selv eller ved deres Fuldmægtige kunne give Detlof Brocktorff og hans Konsorter tilbørlig Besked og ikke skulle have behov uden al Aarsag enten at betale Pengene eller give nøjagtig Brev og Segl derpaa, som nu æskes af dem. J. T. 4, 460 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om med det allerførste at købe 12 Læster Stenkul i Sundet til Kongen og levere dem til Jacob Trolle, naar han henvender sig til dem om dem. Udt. i Sj. T. 18, 330 b.

— Oprejsningsbrev for Oluf Jørgensen, Laurits Andersen og Rasmus Andersen i Keilstrup, Mats Mortensen og Hans Ottessen i Skalbjerg, Sandemænd i Vessenbjerg Birk, der for nogen Tid siden paa Fynbo Landsting ere blevne fældede for deres Ed og Tov, som de for nogen Tid siden have svoret og gjort paa Vessenbjerg Birketing, og hvorved de have svoret Niels Lauritsen i Heeboe, forhen Skriver paa Vessenbjerg Birketing, fri for Vold tværtimod hans egen Forpligtelse efter Tingsvidnes Lydelse; de have nu optinget og tilfredsstillet Erik Bilde til Kiersgaard, der har forfulgt Sagen, for denne Sag. F. og Sm. R. 2, 73. K.

. — Miss. til Mourits Stygge til Holbækgård og Niels Stygge til Gundestrup, Brødre. Da de ikke kunne enes om det Køb og Mageskifte, som de for nogen Tid siden have gjort om Nøragergaard og Gods, og om endeligt Skøde derpaa efter den derom gjorte Kontrakt, skulle de møde paa den første Herredag i København, hvor da Kongen vil forordne nogle gode Mænd til at forlige dem i Mindelighed. Udt. i J. T. 4, 461 b.

10. Maj (—). Aab. Brev om, at Reinholdt Hansen, Borgemester i Roskilde, indtil videre aarlig maa faa $\frac{1}{2}$ Læst

Korn af Loftet paa Roskildeggaard til sin Husholdning. Udt. i Sj. R. 13, 364 b.

14. **Maj** (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Olufsen i Sperind¹ paa Kronens Part af Korn-tienden af Siøring Sogn i Hundborg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Byg, 2 Pd. Rug og 6 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 60 b.

15. **Maj** (—). Nyt Forleningsbrev for Prebisteren Bild til Lindtvedt² paa Vinstrupgaard i Sjælland, uden Afgift fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1595, dog skal han i dette Aar anvende 200 Dlr. til Bygning paa Vinstrupgaard og dermed saa vidt muligt skaffe gode Kamre og Værelser paa Gaarden og nødtørfigt Bygning paa Ladegaarden. Naar Aaret er udløbet, skal han henvende sig til Kongen om de Betingelser, paa hvilke han fremdeles maa beholde Lønet. Sj. R. 13, 364 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da en Kumpan, ved Navn Frants N., der for nogen Tid siden har ihjelstukket to af Kongens Baadsmænd i Sundby Færgehus i Sjælland, formenes at opholde sig i Kolding eller i Koldinghus Len, skal han straks med største Flid lade søge efter ham, lade ham fængsle og straks sende ham velforvaret til Københavns Slot. J. T. 4, 461 b.

— Miss. til Ofve Lunge. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kronens Bønder i Skiørping By og Sogn i Hellom Herred angaaende en Jord og en Skov og Eng, som Søfren Mortensen i Tegelgaard har af dem; denne har for rum Tid siden erhvervet Kongens Faders Brev paa en Del deraf, medens de formene, at Jorden er deres rette rebdragen Jord og ligger udenfor Søfren Mortensens Grund. Ofve Lunge skal med største Flid undersøge, hvad Breve og Besked Søfren Mortensen har paa Jorden og hvorvidt han derefter kan tilholde sig den, og, hvis det viser sig, at Jorden med Rette tilhører Bønderne eller kun er forlenet Søfren Mortensen indtil videre, sørge for, at de igen faa den, og hjælpe dem, saa vidt Lov og Ret er. J. T. 4, 462.

16. **Maj** (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Da Kongen har antaget Licentiat Petrus Varhulius i sin Tjeneste med en aarlig Løn af 60 Dlr. og bevilget, at han maa faa et Aars Løn paa Haanden forud, skal Envoldt Kruse, naar Arrildt

¹ Sperring, Hundborg H. ² Lindholm, Voldborg H.

Hvitfeldt, Rigens Kansler, besøger ham med dette Brev, levere ham paa Petrus Varhulius's Vegne 60 Dlr. Sj. T. 18, 331.

16. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Opkrævningen af Told i Varberg. Sk. R. 2, 163 b. (Tr.: CCD. II; 659 f.).

— Aab. Brev om, at Undersaatterne i Kongsbakke, der for nogen Tid siden¹ fik Brev paa at maatte være fri for al kongelig og Bys Tyngte, Told og Sise alene undtagen, i 3 Aar, fremdeles maa nyde denne Frihed i yderligere 3 Aar, fra sidste St. Laurentii Dag at regne, da den forrige Benaadning udløb; dog skulle de saa være forpligtede til at forbedre deres By med Købstadsbygning og til for en rimelig Pris at holde de Varer fal, som Kongens Undersaatter der omkring kunde have behov at købe. Sk. R. 2, 162 b.

— Aab. Brev om, at Undersaatterne i Kongsbakke, der for nogen Tid siden have faaet en Lykke, kaldet Biskopslykke, udenfor Kongsbakke til deres Fæmark mod at svare aarlig Afgift deraf til Kronen, indtil videre maa være fri for at svare denne Afgift. Sk. R. 2, 164 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har eftergivet Anders Børgessen, der paa sin afdøde Fader Børge Andersens Regnskab som Byfoged i Varberg resterede med en temmelig Sum Penge. hele Restancen paa 300 Dlr. nær, for hvis Betaling til førstkommende Mikkelsdag Jørgen Brahe skal tage nøjagtig Borgen af ham; Borgen skal han tilsende Rentemester Envoldt Kruse. Kongen har endvidere eftergivet den Told, 25 Dlr., og Sise, 30 Dlr., som Kistine, Anders Tylerødts Enke, Borgerske i Varberg, paa sin afdøde Husbondes Vegne resterer med. Sk. T. 2, 275.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ysted. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Jesper von Trier, Borger i København, hvori han beretter, at der er tilfalden ham nogen Arv efter hans Broder Claues von Trier i Ysted, og at Enkens Formynder, Hans Detlefsen, har nægtet ham at faa Broderens Bo og Gods vurderet og beskrevet i hans Nærværelse, men alligevel siden har ladet Godset beskrive og vurdere, uanset at hverken Jesper von Trier eller hans Moder som rette Arvinger have været til Stede. Det befales dem med det allerførste at stævne alle Claues von Triers Arvinger og Enken med

¹ 30. Aug. 1591.

hendes Lavvæрге for sig og lade alt Claues von Triers efterladte Gods beskrive og vurdere, for at ingen af Parterne skal have noget at klage over. Sk. T. 2, 275 b.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Niels Skram. Raadet har modtaget hans Skrivelse om de 100 Dlr., som han er takseret for at skulle svare af Roxe Herred, hvorefter han formener, at Herredets Indkomst efter hans i Kopi medfølgende Forleningsbrev er indregnet i hans Genant [af Dronningborg]. Raadet kan af Kopien ikke se, at Indkomsten af Herredet er indregnet i hans Genant, men kun at der er bevilget ham nogle Læster Rug, Malt og Havre mere end tidligere, hvorfor der ikke nu kan foretages noget mod den Forordning om Lenenes Forandring, som nogle af Rigsraaderne sidst have gjort. Det befales ham derfor at rette sig efter denne Forordning med Hensyn til Afgiften af Herredet. Hvad Hospitalsforstanderen i Randers angaar, vil Kongen bevilge den, der bliver beskikket, den Tiende, som ligger i Aakier Len. J. T. 4, 462 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knudt Pedersen i Aaby paa Kirkens Part af Korntienden af Aaby Sogn i Hasløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og $1\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 60 b.

— Stadfæstelsesbrev for Albridt Vind til Ullerup paa Kronens Part af Korntienden af Alstedt Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Td. Rug, 10 Tdr. Byg og 11 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 61.

17. Maj (—). Miss. til Jørgen Brahe. Jørgen Høg Albretsen, der for nogen Tid siden skændeligen og uden given Aarsag ihjelskød Borgemesteren i Skive i hans eget Hus, blev for denne Sag indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad og dømt fra sin Hals, men paa Forbøn af nogle Adelsmænd, Fruer og Jomfruer benaadet af Kongen mod skriftlig Forpligtelse til at begive sig ud af Riget inden 6 Ugers Dagen, lade sig bruge mod Tyrken i 4 Aar og aldrig mere under hans Livs Fortabelse komme her ind i Riget igen. Kongen har dog nu erfaret, at Jørgen Høg aldeles ikke har overholdt denne Forpligtelse, idet han ikke alene hemmelig har opholdt sig her i Riget længe efter de 6 Ugers Udløb, men ogsaa, i Stedet for at lade sig bruge mod Tyrken, er rejst ind i Sverrig, har giftet sig der og nedsat sig i Nyløse, hvor han endnu bor. Da Kongen under de foreliggende Forhold paa ingen Maade vil se

gennem Fingre med Jørgen Høg, befales det Jørgen Brahe at gøre sig al mulig Flid hos Kongen af Sverrigs Statholder paa Elsborg for at faa fat i Jørgen Høg og siden sende ham ned til København, for at Kongen efter Jørgen Høgs egen udgivne Forpligtelse kan lade ham staa sin Ret efter den over ham af Kongen og Rigsraadet afsagte Dom. Sk. T. 2, 276.

17. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Niels Riiber, Sognepræst til Hvidberg og Liøngs Sogne paa Thyeholm, maa lade den Vejrmølle, som han har haft staaende der paa Landet og svaret Jordskyld af til Sønberg Kirke, men som for kort Tid siden er blæst ned, genopføre paa sin Præstegaards Grund mod, som han har tilbudt, at svare en aarlig Jordskyld af 4 Mark Voks til Hvidberg Kirke. J. R. 5, 362 b.

— Oprejsningsbrev for Knud Brahe, Embedsmand paa Aarhusgaard, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at lade forfølge Niels Lauritsen i Kiølbyegaard for Drabet paa Jens Jensen i Lundbye; Knud Brahe har tidligere ladet Niels Lauritsen tiltale paa Fleskum Herredsting, og Sandemændene have ogsaa svoret ham Drab over, men deres Tov er dømt magtesløst ved en paa Viborg Landsting den 13. April 1594 udgiven Dom, og Knud Brahe agter derfor paany at forfølge Sagen. J. R. 5, 362 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Nielsen i Malling i Ning Herred paa Kronens Part af Korntienden af Malling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 61.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Matsen i Nørby¹ paa Kronens Part af Korntienden af Nørby Sogn paa Samsø, hvoraf der aarlig skal svares 18 Ørt. Rug og 12 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 61.

18. Maj (—). Miss. til Anders Thott. Da der behøves yderligere Hjælp til den paabegyndte Udgravning af Stensaa, har Kongen overvejet Sagen med Danmarks Riges Raad, der nu har været til Stede her, og derom gjort en Forordning, saaledes som han kan se af hoslagte aabne Breve [23. Maj] til nogle omliggende Herreder, hvilke Breve han straks skal lade forkynde i de paagældende Herreder. Derefter skal han med allerstørste Flid tage sig

¹ Nordby, Samsø.

af Arbejdet, saa det snarest muligt kan faa god Fremgang, give Bønderne i Herrederne Ordre til at møde for at grave, eftersom det gøres behov, og paa Kongens Vegne selv være til Stede, dog som en Principal, ved Arbejdet, hvor han skal passe godt paa, at der ikke tages Penge af Bønderne i Stedet for Gravningen, og tilholde dem, at enhver graver for sig selv eller stiller en i sit Sted. Han skal stadig lade Trudt Axelsen være til Stede ved Arbejdet og lade ham undervise de Folk, der grave, saaledes som det er aftalt med ham. Kongen har bevilget, at Trudt Axelsen foruden det, der tidligere er tilstaaet ham, for dette Tilsyn maa oppebære $\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{2}$ [Læst] Malt og 1 Td. Smør, hvilket Anders Thott skal levere ham. Han skal alvorligt paase, at de Bønder, der fra Arilds Tid have holdt Sandgærderne ved lige, nu hver gøre deres Part i Stand og siden holde dem ved Magt, og give dem Tilhold om ikke at vise nogen Forsømmelse, under den allerstørste Pligt og Vide. Han skal lade hugge og købe Pæle til Aæns Udpæling og indføre Udgifterne dertil tillige med det Korn og Smør, han giver Trudt Axelsen, i sit Regnskab. Sk. T. 2, 277.

18. Maj (Kbhvn.). Sk. T. 2, 280 b., se 28. Maj.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Vendts Herred under Hindts-gafvel Slot om, at Kongen har befalet Axel Brahe, Embedsmand paa Odensegaard, at istandsætte den Del af Vejen fra Odense til Middelfart, som gaar igennem Vissenbiørg Birk, hvorfor de, naar Axel Brahe eller hans Fuldmægtige tilsige dem, skulle møde med Heste og Vogn for at føre Sten, Sand, Jord og andet til Vejens Istandsættelse, saa den kan blive sat i Stand, inden Høsten begynder. De, der bo saa langt borte, at de ikke uden stort Besvær kunne møde med Heste og Vogn, skulle hver give 3 Sk. danske i Stedet og med det allerførste tilstille Axel Brahe dem. De, der vise sig ulydige, ville uden al Naade blive straffede. F. og Sm. T. 2, 356.

Miss. til Axel Brahe. Det aabne Brev til Kronens Bønder i Vendts Herred sendes ham med Ordre til med det allerførste at lade det forkynde og tage fat paa Vejens Istandsættelse. Hvis der forefalder noget særligt Arbejde med Tømmermænd, Brolæggere eller andet, skal han lade det lave for en rimelig Pris, og hvis de Penge, som Bønderne i Vendts Herred betale, ikke kunne slaa til, føre Resten til Udgift i sit Regnskab. F. og Sm. T. 2, 355.

— Miss. til Hans Johansen om at give Kronens Bønder

i Vendts Herred Ordre til at møde med Heste og Vogn, naar Axel Brahe eller hans Fuldmægtige tilsige dem, og hjælpe til med at istandsætte den daarlige Vej. De, der bo saa langt borte, at de ikke uden stort Besvær kunne møde med Heste og Vogn, skulle hver i Stedet give 3 Sk. danske. Hvis nogen viser sig ulydig, skal han lade dem tiltale med Retten. F. og Sm. T. 2, 358.

20. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Voldemar Parsberg til Jernit til Kronens Bønder under Riberhus, i Lye Herred og paa Vesterlandtsfiordt, som Albret Friis til Harridtskier sidst har haft i Værge. J. R. 5, 363.

23. Maj (—). Aab. Brev om, at den Vandtsniderne i København tidligere givne Eneret til at holde Klæde fal i København herefter skal være ophævet. Sj. R. 13, 365. (Tr.: KD. II. 482 f.).

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, om at skaffe Hr. Søfren Nielsen, der i 15 Aar har tjent som Skibspræst, et Kald. Sj. T. 18, 331. (Tr.: Dsk. KL. II. 520 f.).

— Aab. Brev til Bønderne i nogle Herreder i Halland. Stensaa i Halland er bleven tilstoppet af Sand, er flydt over og har gjort de omkringboende Folk stor Skade og ødelagt den almindelige Landevej, og det kan befrygtes, at hvis man ikke i Tide forebygger det, vil det tage endnu mere Overhaand og ødelægge mange omliggende Byer og Gaarde, til stor Skade baade for Kronen og Adelen. Der er tidligere til ingen Nytte anvendt megen Bekostning og Arbejde paa Aaen, men nu skal der være godt Haab, hvis det paa-begyndte Arbejde bliver fuldført. Kongen har derfor nu, for at forebygge yderligere Skade paa de omliggende Gaarde og Byer og forhindre Landevejens fuldstændige Ødelæggelse, i Forening med Danmarks Riges Raad, som nu har været forsamlet til Herredag, overvejet Sagen og besluttet, at hver Mand i Herredet efter Tilsigelse af Anders Thott, Embedsmand paa Laugholm, skal møde med en færdig Hjælp af hver Gaard med Skovl og Spade og arbejde med paa Udgravningen af Stensaa i 3 Dage paa de Steder, der anvises, saa Aaen igen kan komme i sit gamle Løb, saaledes som det sidst er begyndt. Da det ikke skal være meget bevendt med Arbejdet, medmindre Sandgærderne blive holdte i Stand, har Kongen befalet Anders Thott at skifte Sandgærderne mellem de Bønder, der

fra Arilds Tid have holdt dem i Stand, for at de ogsaa fremdeles kunne holde dem i Stand. Det befales Bønderne at rette sig efter de Befalinger, Anders Thott giver dem, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. — De aabne Breve udgik til: Alle Kron-, Kannike-, Vikarie-, Kirke-, Præste- og Adelstjenere i Høgs Herred, alle Kron-, Kannike-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i Aastedt og Halmstedt Herreder, alle Kron-, Kannike-, Vikarie- og Præstetjenere i Tøndersøe Herred og alle Kron- og Stiftstjenere i Biere og Sønder Aasboe Herreder. Sk. T. 2, 278.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Chresten Skeel. Kongen har for nogen Tid siden givet Sandemændene i Synderliung Herred Brev paa, at de maa være fri for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd eller indtil anden Ordre gives. Da det imidlertid vil falde de Kronbønder i Herredet, der ikke ere Sandemænd, meget besværligt alene at besørge de Ægter, der falde i Herredet, skal han, saa ofte Kongen selv eller nogen af Danmarks Riges Raad kommer did og behøver Vogne, ligesaa vel tilsige Sandmændene som de andre Kronens Bønder til at møde med Heste og Vogn og køre. J. T. 4, 463.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Andrisen i Mielløs¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Lyndbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 4.

24. Maj (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Kongen har bevilget, at Ludvig Munk, Embedsmand paa Ørum, indtil 1. Maj 1593 maa have Ørum Slot og Len for den Afgift, som Kongens Fader i sit sidste Forleningsbrev til ham havde bevilget ham Lenet for paa ét Aar; men fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 skal han svare den forhøjede Afgift. Naar han saaledes har gjort Afgiften klar, skal Envold Kruse give ham Kvittans. Sj. T. 18, 331 b.

25. Maj (—). Aab. Brev om, at Las Jensen i Skiellerup¹ herefter maa nyde Halvparten af den Rettighed, Herlighed og Tynge, der tilkommer Kronen af hans Bondegaard i Skiellerup, som Poufvel Bundt og Anders Oelsen nu bo i. Udt. i Sj. R. 13, 365 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade 63 Amer rinsk

¹ Meelløse, Strø H.

² Vel Skallerup, Baarse H.

Vin, tilhørende Kong Sigismundus af Sverrig og Polen, passere toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 18, 332.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Speygel. Da der behøves nogle Læster Kalk til den Bygning, som Borgemestre og Raad i Malmø have faaet Ordre til at foretage paa Byens Befæstning, og det vil være dem meget besværligt selv at lade Kalken hente, have de ansøgt Kongen om Laan af nogle Vogne til at fremføre Kalken paa. Det befales ham at laane dem saa mange Vogne som muligt af Kronens Bønder under Gladsaxe, der hver skulle age et Læs Kalk fra Andrerom til Malmø. Sk. T. 2, 280.

— Ligelydende Miss. til Lensmanden i Ødts Kloster. Udt. i Sk. T. 2, 280 b.

— Følgebrev for Admiral Peder Munk til Estvadgaard til 1 Bonde i Velgaard¹ i Assing Sogn, 3 Bønder i Porup og 5 Bønder i Felling By og Sogn, som afdøde Peder Gyldenstjerne sidst havde i Værge. J. R. 5, 363 b.

— Oprejsningsbrev for Clemend Jensen i Vester Habor og Chresten Jensen i Riiseborrig, der for nogen Tid siden paa Viborg Landsting ere blevne fældede for deres Sandemændstov, som de have gjort om et Markeskel mellem Admiral Peder Munk og Fru Kirstine Pedersdatter til Himmestrup, Erik Kaas's Enke, men nu have aftinget og tilfredstillet Lensmanden paa Kongens Vegne. J. R. 5, 363 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Predbiørn Gyldenstjerne til Voesborg paa Kronens Part af Korntienden af Uldborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug og 10 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 61.

26. Maj (—). Miss. til Ofve Lunge. Jacob Rostrup og hans Selskab, der for nogen Tid siden har plyndret nogle Skibe paa Kongens Strømme, kastet en Del af Folkene over Bord og taget en Del til Fange, er siden bleven paagreben paa forskellige Steder i Riget; Jacob Rostrups Selskab er derefter af Borgemestre og Raad i Helsingør blevet dømt fra Livet for deres onde Gerninger, og Størsteparten af det er ogsaa bleven henrettet. Jacob Rostrup selv er bleven sendt til Københavns Slot for at sættes i Fængsel indtil den nu forestaaende Herredag, for at han paa den kan blive tiltalt for Kongen og Danmarks Riges Raad. Ofve Lunge skal rette sig

¹ Vejlgård, Hammerum H.

efter paa Kongens Vegne at tiltale Jacob Rostrup paa hans Hals for Kongen og Rigsraadet paa den Dag, han faar nærmere Ordre om, og saaledes som han skal faa nærmere Anvisning om. J. T. 4, 463.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hack Ulfstand. Denne Brevviserske, Ellene Mogens Kuldts, har berettet, at M. Mogens Matsen, Superintendent i Skaane Stift, hvis Tjener hun var, efter hendes Husbondes Død ved sidste Paaske har ladet hende og hendes smaa faderløse Børn sætte fra Gaarden og kaste paa Gaden med deres Gods og derefter, uden hendes Minde, indsat en anden i Gaarden uden nogensomhelst Brøde fra hendes Side og uanset at hendes Husbonde har anvendt meget paa Gaardens Bygning og har tilbudt M. Mogens Sølv og Penge, for at hun maatte beholde Gaarden. Da Kongens Fader har ladet udgaa Forordning¹ om, hvorledes der skal forholdes med Enker paa Landsbyerne paa Kronens Gods, forekommer en saadan Klage over en gejstlig Person Kongen meget sælsom, og det befales Hack Ulfstand ved første Lejlighed at kalde M. Mogens og Enken for sig, undersøge, af hvad Grund hun er udsat af Gaarden, og hvis hun ikke har forbrudt Gaarden, hjælpe hende til fremdeles at beholde den, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 281.

—² Miss. til Bispen i Lund om den samme Sag. Da Kongens Fader har paabudt, at Enker paa Landsbyerne paa Kronens Gods skulle beholde deres Gaarde uden Indfæstning, saalænge de sidde som Enker, forekommer det Kongen meget sælsomt, at han, der som gejstlig Person burde foregaa andre med et godt Eksempel og bevæge dem til Medlidenhed med deres Næste, vil optræde saaledes mod en fattig bedrøvet Enke. Det befales ham at lade hende beholde Gaarden, saalænge hun sidder som Enke og svarer sin Landgilde i rette Tid. Sk. T. 2, 280 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund om at dømme Hr. Jens Pouelsen, Sognepræst i Sølvitsborg, og Borgemesteren i Sølvitsborg imellem. Sk. T. 2, 285. (Tr.: Dsk. KL. II. 521 f.).

29. Maj (—). Følgrebrev for Christen Holck til Hiøgaard, kgl. Sekretær, til Bønderne under Svendtstrupgaard. Udt. i Sj. R. 13¹, 365 b.

¹ 23. Okt. 1565.

² Dette Brev er i Registranten ved en Fejlskrift dateret: 18. Maj.

29. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Manderup Parsberg til Bønderne under Jungshoufvit. Udt. i Sj. R. 13, 366.

— Miss. til Envold Kruse om, at Kongen har eftergivet Anders Tydsk, Borger i Stege og forhen Tolder sammesteds, nogle Aars Regnskaber, som han ikke har forklaret; Envold Kruse skal give ham Kvittans derfor. Udt. i Sj. T. 18, 332.

— Følgebrev for Tage Krabbe til Jordbiereg til Kronens Bønder under Ødts Kloster i Skaane. Udt. i Sk. R. 2, 164 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da det Inventarium af Sengeklæder, Tin og andet, som findes paa Landskrone Slot, er meget fordærvet og med det første maa forbedres, hvis det skal kunne bruges, befales det ham efterhaanden at forbedre Inventariet og føre det, han anvender derpaa, til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 282 b.

— Miss. til Erik Gagge. Biørn Knudtsen, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, har berettet, at der paaføres ham Trætte baade paa det Gods, han er forlenet med af Kronen, og paa hans eget Arvegods. Da han ikke kan være Dommer i sin egen Sag, skal Erik Gagge indstævne ham og hans Modpart i Rette for sig, undersøge Sagen, dømme dem imellem og give Dommen beskreven. Sk. T. 2, 282.

— Miss. til Biørn Knudtsen og Sten Matsen. Da der er mangfoldige Trætter mellem Borgemester og Raad i Halmsted og nogle af Borgerne sammesteds, saaledes som de kunne se vidtløftigere artikelsvis af hoslagte Supplikats, som nogle af dem have overleveret til Kongen, og ligesaa mellem Borgemesteren og en af Raadmændene om Overlast og Slagsmaal og mellem samme Raadmand og Byfogden ligeledes om Overlast og Slagsmaal, skulle de med det allerførste indstævne alle Sagerne og alle de Parter, hvem Sagerne vedrøre, i Rette for sig, med største Flid undersøge Sagerne og uden al Opsættelse og Gensigelse dømme Parterne imellem, saa de en Gang for alle kunne blive forligte eller skilte ad ved Dom og Ret og Kongen blive fri for alt yderligere Overløb. De skulle give Dommen beskreven, og Sten Matsen skal som Embedsmand i Halmsted alvorligt holde over, at Under-saatterne i Halmsted herefter holde Fred indbyrdes efter den Besked, der gøres mellem dem, under Trudsel om Kongens højeste Straf og Unaade. Sk. T. 2, 282 b.

— Følgebrev for Johan Barnekov til Nielstrup til Kro-

nens Bønder under Bønnidt og Terkildtstrup Gaarde paa Falster, hvilke Kongen ved Mageskifte og anden Skøde og Forordning har faaet af afdøde Peder Gyldenstjerne og afdøde Henning Sparre, og til en Bonde paa en Gaard i Kippinge, som Kongen har tilskiftet sig af Admiral Peder Munk. F. og Sm. R. 2, 135. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Valdemar Parsberg. Hr. Morten Pouelsen, Sognepræst til Aastrup Sogn, har berettet, at hans Præstegaard er meget snæver og trang, men at han ikke har Plads til at udflytte den for hans Nabos Jord, der hører under Kronen, og han har i den Anledning begæret at faa Naboens Jord til Mageskifte for noget af Præstegaardens Jord. Valdemar Parsberg skal undersøge Sagen og, hvis det kan være Kronens Gaard uden Skade, tilstede dette Mageskifte, lade det gaa for sig, paase, at Kronen faar Fyldest af Præstegaardens Jord, og med det første indsende rigtig Besked til Kancelliet derom. J. T. 4, 463 b.

— Miss. til Niels Kaas til Damsgaard. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til ham om de Klager, som Indbyggerne i Nykøbing paa Mors have indgivet over ham, og han har ogsaa erklæret sig om Sagen. For at man saa meget desto hurtigere kan komme til Ende med Trætten, anmodes han om godvillig i Forening med Indbyggerne i Nykøbing at bevilge en kgl. Befaling til gode Mænd om at undersøge Trætten og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Han skal navngive, hvilke gode Mænd han vil have tiltaget paa sin Side, saa Indbyggerne i Nykøbing ogsaa kunne opgive, hvilke gode Mænd de ville have tiltaget. J. T. 4, 464.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Nielsen i Hadstein paa Kronens Part af Korntienden af Hadstein Sogn i Saubro Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 4 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 61.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Sefveren Mickelsen Høg, Sognepræst til Lefvering Sogn, paa Kirkens Part af Korntienden af Lefvering Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $3\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 61 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jesper Vognsen til Hestrupgaard paa Kirkens Part af Korntienden af

Hestrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 61 b.

29. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Ibsen i Haar paa Kirkens Part af Korntienden af Haarebye Sogn i Saubro Herred, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 16 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 61 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Lauritsen i Hensholm paa Kirkens Part af Korntienden af Jedtsmark Sogn, som han paa egne og menige Sognemænds Vegne har fæstet, og hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Rug, $1\frac{1}{2}$ Læst Byg og 2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 61 b.

30. Maj¹ (—). Miss. til Christoffer Valkendorf og Torben Matsen. Da der i langsommelig Tid har været Trætte mellem dem paa Kronens Vegne paa den ene og Jørgen Daa til Snedinge paa den anden Side om Markeskel mellem Broby, Tidinge og Oderup og de nogle Gange til gode Mænd udgaaede Befalinger om at undersøge og paadømme Trætten endnu ikke ere blevne udførte, fordi de tiltagne gode Mænd ikke ere mødte, har Jørgen Daa nu ansøgt Kongen om at hjælpe ham til en Gang for alle at komme til Ende med den Sag. Det befales dem derfor straks at gøre Anfordring hos de gode Mænd, der vare tiltagne paa Kongens Side i den sidst udgaaede Befaling, at de uden al Opsættelse med det allerførste beramme et Møde med de gode Mænd, der ere tiltagne paa Jørgen Daas Side, saa der en Gang for alle kan blive gjort en Ende paa Sagen. Orig.² Sk. T. 2, 268.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at mange paa Mors og andre, der fra Arilds Tid have svaret Sundkorn til Sallingsunds og Vilsunds Færger, nu vægre sig ved at svare dette Sundkorn, som Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, er forlenet med. Det paabydes strengelig alle, der tidligere have svaret og ere pligtige at svare dette Brokorn, herefter at svare det. Svarer nogen ikke Brokornet i rette Tid til Lensmanden paa Hald, vil han blive tiltalt og straffet for Ulylighed. J. R. 5, 364. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Magdalene Sehested, Mourits Podebusks Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Nerduf Sogn³ i Skamb Herred, hvoraf der

¹ I Sk. T. er Brevet dateret: 31. Marts 1594. 174 f.

³ N. Næraa, Skam H.

² Tr.: Nye dsk. Mag. I.

aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 11 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 147.

30. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Nielsen i Sønderballe paa menige Sognemænds Vegne i Hørup¹ Sogn i Skamb Herred paa Kirkens Part af Korntienden af Hørup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 147.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Nielsen, Skriver i Jersore, paa Kronens Part af Korntienden af Hørup¹ Sogn i Skamb Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 147 b.

31. Maj (—). Aab. Brev om, at Knudt Mickelsen i Hverløesse² for denne ene Gang maa faa $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl sise frit, dog skal han lade notere paa Brevet, hvor han faar Øllet, for at Brevet ikke skal blive misbrugt. Udt. i Sj. R. 13, 366.

— Miss. til Detlef Holck om at levere Dorette, M. Laurits Pedersens Enke, $\frac{1}{2}$ Læst Rug og $\frac{1}{2}$ Læst Byg, som Kongen har skænket hende til hendes Underhold, og lade Slotsskriveren paa Københavns Slot føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 332.

— Miss. til Jens Koefoedt. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Hans Jensen, boende i Vestermarken Sogn paa Bornholm, angaaende en Trætte mellem ham og hans Stedfader om hans Arvegods, der forholdes ham. Han skal indstævne Sagen for sig, undersøge den og hjælpe Hans Jensen til Lov og Ret. Sk. T. 2, 283 b.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Rudkøbing indtil videre maa udføre de paa Langeland købte Staldøksne til Skibs der for Byen. F. og Sm. R. 2, 135 b. (Se CCD. II. 661).

— Aab. Brev om, at Raymond Kyngø af Harvit i England, der i nogle Aar med sine Skibe har besøgt Fiskeriet under Norge nord for Vardhus og under Island og altid har svaret den Told og Rettighed, han er pligtig til, til Kongens Lensmænd, indtil videre uhindret maa bruge dette Fiskeri mod at svare sæd-

¹ N. Højrup, Skam H.

² Værlose, Smørum el. Fakse H.

vanlig Told og Rettighed til Kongens Lensmænd. Hverken Raymond Kyng eller hans Folk, der besøge de ovennævnte Steder med hans Skib, maa under det Skin bruge nogen forbuden Handel. N. R. 2, 230.

1. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mats Jørgensen paa Kirkens Part af Korntienden af Hafnløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 4.

— Forleningsbrev paa Livstid for Jens Olfen i Høgerup¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Høgerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 4.

2. Juni (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Da Kongen har eftergivet denne Brevviserske, Karrinne Bruns, Borgerske i Nakskov, Halvparten af det, hun efter sin afdøde Mands² Regnskab resterer med af Tolden, skal han give hende Kvittans derfor. Sj. T. 18, 332.

— Miss. til Forstanderen for Almindeligt Hospital i Helsingør. Denne Brevviser, Peder Pedersen, har berettet, at han for nogen Tid siden i Henhold til Kongens Faders Befaling paa Grund af sin Skrøbelighed er bleven optaget i Helsingør Hospital. Da der siden er blevet nægtet ham Ophold i Hospitalet, fordi han ikke har særligt Brev derpaa af Kongens Fader, har han nu ansøgt om fremdeles at maatte nyde Underhold i Hospitalet paa Grund af hans Skrøbelighed og lange Tjeneste. Hospitalsforstanderen skal undersøge Sagen og, hvis der ikke er nogen rimelig Grund til at forskyde ham, igen optage ham i Hospitalet. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz og St. Brahe) i Landsark. i København.

— Miss. til Hack Ulfstand. Elline Palnis i Skaane havde til Herredagen indstævnet Corfits Thott til Sonderup, fordi han, der havde fæstet en Gaard til hendes Husbonde Palne Olsen for 100 Dlr., straks efter dennes Død har udvist hende af Gaarden. Da Kongen og Rigsraadet i den Sag har besluttet, at Hack Ulfstand skal indstævne begge Parter for sig og forlige dem i Venlighed, befales det ham at gøre dette og, hvis Corfits Thott har gjort hende Uret, hjælpe hende til Ret. Sk. T. 2, 283 b.

— Miss. til Johan Urne. Kongen har bragt i Erfaring, at en

¹ Højrup, Stævn's H. ² Kristoffer Brun.

Skipper fra Landskrone er løben ind i Sundmøere Len, som Johan Urne er forlenet med, har brugt Købmandskab dér mod Borgernes og Kontorets Privilegier og har haft Johan Urnes Pas paa at maatte løbe derind. Det forekommer Kongen meget sælsomt, at han tør driste sig til at udgive Breve mod kgl. Forordninger og Friheder, og han paamindes alvorligt om herefter at afholde sig fra saadant, saafremt han ikke vil miste Lenet. Sk. T. 2, 284.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Landskrone have understaaet sig til at udgive Søpasser paa Nordlandene mod gamle kgl. Forordninger og Friheder, befales det ham at give dem alvorligt Tilhold om herefter at afholde sig fra saadant og tiltale dem for Retten, fordi de have udgivet saadanne Passer. Sk. T. 2, 284 b.

— Ekspektancebrev for Frandts Brockenhuus paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Kapitel. Udt. i Sj. R. 13, 366.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om mod Kvittans at betale Hendrich Kaltenhoffen af Lynenborg, der af Kongen er bestilt til at sende nye Tidender ind i Riget, hans Pension, 71 Dlr. 8 Sk. lybsk, som er bevilget ham til indeværende Juni Maaned. Udt. i Sj. T. 18, 332 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Hr. Rasmus Hansen, Sognepræst til Karupe Kirke i Skaane, har berettet, at han sidste Pinseaften har lidt stor Skade, idet hans Præstegaard med Bo, Boskab og alt hvad der var i Gaarden er helt brændt, og i den Anledning har ansøgt Kongen om nogen Hjælp, skal Christoffer Valkendorf lade ham faa noget Bygningstømmer af Kronens Skove under Helsingborg Slot og hjælpe ham til at faa nogen Hjælp hos Præsterne og i andre Maader der i Landet. Sk. T. 2, 284 b.

— Forleningsbrev for Johan Bernekov til Nielstrup paa Bønninggaard og Gods paa Falster, som Kongens Fader har faaet til Mageskifte¹ af afdøde Peder Gyldenstjerne, med Jus patronatus til Horbeleuf Kirke, paa Torkildstrup Gaard og Gods, som Kongens Fader har faaet² af afdøde Henning Sparre, og 1 Gaard i Kippinge, som Kongens Fader har faaet³ af Admiral Peder Munk. Han skal

¹ 12. Aug. 1585.

² Jvfr. 2. Sept. 1589.

³ Jvfr. 13. Juli 1593.

svare 200 Dlr. fri Penge, uden al Afkortelse, i aarlig Afgift af den visse Indkomst, aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, og aarlig tjene Riget med 2 geruste Heste. Han maa selv beholde al Avlen til Bønnitgaard, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa denne Gaard og dens Avl. Han skal have Købstæderne paa Laaland og Falster i Befaling og, naar Lejligheden kræver det, beskikke de Borgere, der synes ham delige dertil, til Borgemestre, Toldere, Sisemestre og Byfogder. Han skal i Forening med Tolderne og Sisemestrene have Tilsyn med, at hvad Told, Sise og Vrag, som falder under Laaland og Falster eller i Købstæderne, altsammen bliver opbebaaret og ført til Regnskab for Kronen. Byfogderne maa ikke aftinge Sager i Købstæderne uden Johan Bernekovs Vidende, saaledes som de til Lensmændene over hele Riget for nylig udgaaede Breve¹ nærmere paabyde. Han maa ikke befatte sig med Byen Nykøbing, der uhindret skal følge Kongens Moder i Overensstemmelse med hendes Livgedingsbrev, dog forbeholder Kongen sig den Told og Sise, der falder i Byen, for hvilken Tolderen i Byen skal gøre Kongen Regnskab. Johan Bernekovs Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1594. F. og Sm. R. 2, 136 b. K.

3. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Skomagerne i Hobro maa gøre Sko for Kongens Undersaatter i Han Herred. J. R. 5, 364 b. (Se CCD. II. 661).

— Forleningsbrev for Sigvordt Beck, kgl. Sekretær, paa det Prælatur i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde Otte Brockenhuus. Naar han ikke længere er i Kongens Kancelli eller Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. J. R. 5, 365.

— Miss. til Frants Rantzau. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra disse 2 Brevvisere, Kronens Bønder Niels Olsen i Tem og Peder Olsen i Søhol[m], som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Købs af Peder Andersen, Borger i Kolding. Han skal undersøge Sagen og siden lade opkræve uvildige Dannemænd til at fastsætte, hvor meget der med Billighed bør gives af deres Gaarde, saa de ikke kunne have noget at klage over og Kongen i betimelig Tid og uden Modsigelse kan faa, hvad han med

¹ 31. Aug. 1593.

Rette bør have. Han skal siden indberette Takseringen til Kongen, saa denne derefter kan forordne, hvad Ret kan være. J. T. 4, 464 b.

3. Juni (Kbhvn.). Pas for Skipper Niels Mønbo, der med Skibet Engelske Christoffer skal sejle her fra til Ferrøe og tilbage igen. N. R. 2, 231.

4. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen — der har bragt i Erfaring, at den Borgerne i Helsingør givne Tilladelse¹ til at løbe ind i Isefjorden med deres Skibe og der tilforhandle sig, hvad de behøve til deres Huses Ophold, misbruges af nogle, idet de løbe ind i adskillige smaa og ulovlige Havne i Isefjord og imod Kongens Benaadning sælge forskellige Slags Varer, som de indføre, til Bønderne i Tønde-, Skæppe- og Smaavægttal til Forprang for Borgerne i Nykøbing i Oets Herred og Holbæk og imod de disse Byer af tidligere Konger givne Privilegier — alvorligt forbyder Borgerne i Helsingør herefter at drive saadan Handel i disse smaa, ulovlige Havne. Ville nogle herefter løbe ind i Isefjorden og købe Varer til deres Huses Ophold, skulle de løbe ind i de store Havne, enten Nykøbing i Oets Herred eller Holbæk, og handle der, saafremt de ikke ville straffes som ulydige. Sj. R. 13, 366.

— Miss. til Jacob Trolle. Kronens Bønder i Halløsse² og Tiereby under Frederiksborg have berettet, at deres Enge have lidt stor Skade af den hosliggende Sø og det store Vand, som har hævet sig op paa Engene og aarlig tager mere og mere Overhaand. Da 13 Oldinge to Gange ere blevne opkrævede, have undersøgt Forholdene og inden Tinge afsagt den Kendelse, at hver Mand i Halløse skal have afkortet 1 Td. Rug og hver Mand i Tiereby 1 Otting Smør og 1¹/₂ Td. Havre i deres aarlige Landgilde for Skaden, have de nu ansøgt om, at dette Korn og Smør maa blive godtgjort dem og afkortet i deres Landgilde. Jacob Trolle skal undersøge Sagen, lade de ovennævnte Bønder være fri for det nævnte Korn og Smør, som de endnu restere med, og indtil videre fritage dem for at yde det. Sj. T. 18, 332 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Claus Podedbusk til Krapperup 76,500 Mursten, 6 Dlr. for hvert Tusinde,

¹ 28. Aug. 1566. ² Holløse, Holbo H.

som hans Fader, afdøde Mourits Podebusk, for nogen Tid siden laante Kongens Fader. Ud. i Sj. T. 18, 333.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hack Ulfstand om i Aar og for denne ene Gang at give Fru Mette Emmiksdatter, Jørgen Thimandts Enke, følgende Genant: $\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{3}$ Læst Byg eller Malt, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 10 Sider Flæsk og 1 Slagtenød. Sk. T. 2, 285.

— Miss. til Fru Kirstine, Sten Bildes Enke. Da Hr. Oluf Jensen, Sognepræst til Svale Kirke i Rønneberg Herred, har ansøgt Kongen om nogen Hjælp i Anledning af, at hans Præstegaard med alt hvad der var deri er brændt, befales det hende at lade ham faa noget Bygningstømmer i Skovene og hjælpe ham til at blive betænkt af Præster og andre Godtfolk i hendes Len [Herridsvad Kloster] med noget efter enhvers Lejlighed. Sk. T. 2, 286.

— Miss. til Hack Ulfstand. Borgemestre og Raad i Ysted have paa egne og Medborgeres Vegne berettet, at der en Mil fra Byen ligger en Bro, hvorover der gaar en Alfærvej; denne Bro have de i langsommelig Tid med stor Bekostning holdt i Stand og nu for nylig genopført den fra ny af, da den var taget helt bort af stor Vandflod, hvilket har medført stor Udgift. Da Bønderne i Ingelstedt Herred tidligere skulle have holdt Broen i Stand, have Borgemestre og Raad begæret, at disse Bønder maa faa Tilhold om at svare noget Brokorn til Ysted til Broens Vedligeholdelse. Han skal være dem behjælpelig med at faa Bønderne til godvillig at give noget Brokorn, for at ikke Borgerne i Ysted skulle besværes altfor meget. Sk. T. 2, 286 b.

— Forleningsbrev for Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, paa Hing og Uldborg Herreder i Nørrejylland, saaledes som afdøde Peder Gyldenstjerne sidst har haft dem i Værge, fra 1. Maj 1594 at regne. Han skal aarlig til 1. Maj svare 500 Dlr. i Afgift af den visse Indkomst og gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, oppebære alt hvad der kan tilkomme Kronen deraf og gøre Regnskab derfor. J. R. 5, 365 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Kongen har for nogen Tid siden¹ skrevet til dem om en Trætte mellem Jens

¹ 5. Febr. 1594.

Rasmussen, Borger i Aalborg, og 2 Købmænd fra Embden, Johan Krop og Johan Brex, der have deres Handel i Randers, men erfarer nu, at den Besked, som nogle af deres Medborgere, hvem de have beskikket dertil, have gjort mellem dem, ikke er saa endelig, at de dermed kunne være aldeles adskilte. Det befales dem derfor at indstævne Sagen for sig, nøje undersøge Regnskaberne fra det første, Parterne ere komne i Handel med hinanden, til det sidste og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, saa de en Gang for alle kunne komme til en endelig Ende dermed og Kongen blive fri for yderligere Overløb. J. T. 4, 464 b.

[Omtr. 4. Juni]¹. Miss. til nogle Lensmænd om at lade hugge Tømmer. — Lensmanden paa Varberg 10 Tylter Planker, 50 Stykker Indholt, 10 eller 11 Alen lange, og 2 Tylter Slagstømmer, 10 eller 12 Al. langt; Lensmanden i Halmsted Len en Skibsladning paa 100 Læster til Gretter og Lugekarme; Lensmanden i Sølvitsborg Len 10,000 Nagler (»Naufler«), den ene Halvdel 2 Al. lange og den anden Halvdel $\frac{1}{12}$ Al. lange; Lensmanden i Villandts Herred 20 Tylter Planker, 50 Stykker Indholt, 10 eller 11 Al. lange, 5 Tylter Barkholt og 4 Tylter Skærstokke. Udt. i Sk. T. 2, 285 b.

[—]² Miss. til Knud Grubbe om at opgive Forbuddet til Kronens Bønder i Drachsmar Len og lade dem arbejde til Aggershusens Befæstning. Udt. i Sk. T. 2, 286 b.

5. Juni (—). Miss. til Envold Kruse. Uldrik Sandberg til Qvelstrup har klaget over, at Afgiften af Senien Len, som han er forlenet med, er sat og takseret for højt, da en Del af Lenets Indkomst er forlenet til andre. Naar Uldrik Sandberg i Renteriet gør Regnskab for Afgiften, skal Envold Kruse undersøge Sagen og, hvis Uldrik Sandberg kan bevise, at noget er blevet bortforlenet fra Lenet, siden han fik det, godtgøre ham det i hans Regnskab og føre det til Udgift i sit eget Regnskab. Sj. T. 18, 333.

— Miss. til Hans von Steinvinkel, Bygmester, om, at han i Overensstemmelse med sit eget Tilsagn skal skaffe Voldmester og Gravere til med det allerførste at istandsætte Volden paa Aggershus paa den nordre Side ud mod Klippen, da den er sunket ned og er brøstholden, saa Kongen ikke skal lide nogen Skade ved hans Forsømmelse. Udt. i Sj. T. 18, 333 b.

¹ Indført mellem Breve af 4. Juni. ² Indført mellem Breve af 4. og 5. Juni.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade 12 Fuder Rinskviin, som Hertug Bugislaf af Stettin og Pommern har bestilt til sin Brodersøns Hoflejr, passere toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 18, 333 b.

— Miss. til Hack Ulfstand. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Borgerne i Falsterbo, hvori de berette, at de formedelst Sandet, som har taget Overhaand hos dem, og Fiskeiets stærke Tilbagegang ere komne i Armod, saa de herefter ikke kunne gøre den kgl. Tyngde og Besværing, som de hidtil have gjort i Forening med Borgerne i Skanør. Han skal undersøge Sagen og erklære sig til Regeringsraadet om, hvad man bedst kan gøre ved dem. Da de endvidere have ansøgt om nogen Hjælp til Byens Kirke, der er meget forfalden, skal han ligeledes indberette, hvorledes Kirken bedst kan hjælpes. Sk. T. 2, 287.

— Følgebrev for Johan Bernekov til Nielstrup, Lensmand paa Bønnit og Torkilstrup paa Falster, til Købstæderne Naskov, Nysted og Saksjøbing paa Laaland og Stubbekøbing paa Falster. F. og Sm. R. 2, 139. K.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Maribo, hvoraf mange vise sig meget u lydige mod Jomfru Sophie Gyldenstjerne, Abbedisse i Maribo Kloster, om, at de herefter skulle vise sig lydige mod hende, da hun paa Kongens Vegne er deres rette Husbonde og Forsvar, saafremt de ikke ville tiltales og straffes af hende og desuden tages i tilbørlig Straf af Kongen for Ulydighed mod hans Bud. F. og Sm. R. 2, 138 b. K.

— Miss. til Knudt Urne. Da Kongen har ladet udgaa aaben Befaling til nogle gode Mænd om at undersøge og dømme i en Trætte mellem Jomfru Sophie Gyldenstjerne, Abbedisse i Maribo Kloster, og nogle Indbyggere i Maribo angaaende nogen Ulydighed, som de have udvist mod hende, og han kender Sagen bedst og fra Begyndelsen af, har Abbedissen anmodet Kongen om at beskikke ham til at gaa i Rette for hende. Det befales ham at gøre dette og forsvare hende, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. og Sm. T. 2, 395.

— Følgebrev for Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, til Borgerne i Ringkøbing og Holstebro. Han skal have dem i Forsvar, dog skal den aarlige Byskat, Told, Sise og andet, som kan tilfalde Kongen

af Byerne, komme Kongen alene til Bedste efter klart Regnskab af dem, som ere betroede at oppebære saadant. J. R. 5, 366 b.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Gyldenstjerne om at have Holstebro og Ringkøbing i Befaling og Forsvar. J. T. 4, 465 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Denne Brevviserske, Margrete Jensdatter, Borgerske i Randers, har berettet, at der er Strid mellem hende og hendes Søsterbørn om noget Selvejerbondegods i Fare og Skielderup i Giern Herred, særlig om en Gaard i Fare, hvori hendes afdøde Fader har boet, og hvori hun har arvet de to Parter og hendes Søsterbørn den tredje Part. Nu ville hendes Søsterbørn imidlertid skifte hende ud af denne Gaard, medens hun mener, at hun bør have den alene mod at give de andre Fyldest for deres Part, fordi den største Part deri er tilfalden hende og Recessen paabyder, at kun én Arving, ikke flere, maa besidde Bondegods. Da det i sig selv er rimeligt, at hun som havende de to Parter i Gaarden faar den hele for nøjagtig Fyldest til Søsterbørnene for deres tredje Part efter Samfrænders Sigelse, skal han paa Tinge lade opkræve nogle af Parternes Samfrænder og give disse alvorlig Befaling til at overvære Skiftet mellem hende og Søsterbørnene og handle og sige dem imellem, hvor vidt hun bør gøre Søsterbørnene Fyldest for deres Tredjepart, saa Parterne uden videre Forhaling kunne blive enten forligte i Mindelighed eller dømte imellem i alle de Trætter, der kunne være mellem dem om ovennævnte Bøndergods, og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 465.

— Miss. til Ofve Lunge. Borgemestre og Raad i Aalborg have berettet, at i en 2—3 Aars Tid have nogle Kræmmere, baade Kongens Undersaatter og fremmede, dristet sig til at søge til Nibe med deres Kramgods og Varer og hele Ugen før det aarlige Pinsedagsmarked i Aalborg staaet ude dermed og brugt stor Handel og Købmandskab imod gammel Vis og Sædvane og kgl. Forordninger; derved skades Markedet i Aalborg i Pinseugen meget, til Skade baade for indlændiske og udlændiske Købmænd, ligesom ogsaa Kronens Told og Rettighed vil komme til at lide Skade, hvis Markedet i Aalborg ødelægges. Da de have ansøgt om, at Markedet i Nibe igen maa blive afskaffet, skal han med det første undersøge Sagen og] hvis Indbyggerne i Nibe eller de fremmede ikke have særlig Benaadning paa

at holde almindeligt Marked i Nibe med Købmandskab, Handel og Vandel, aldeles afskaffe Markedet og Købmandskabet i Nibe, for at Markedet i Aalborg ikke skal ødelægges derved. J. T. 4, 466¹.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Chresten Prip til Øeland og Chresten Høg til Todbølle om at overlevere Albert Friis Inventarium, Jordebøger, Breve og andet paa Vestervig Kloster, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden, vurdere det gamle og ubrugelige Inventarium, der findes, og give alt beskrevet. Udt. i J. T. 4, 466 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jep Rasmussen i Leckinge paa Kirkens Part af Korntienden af Øster Egisburg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 11 Pd. Rug og Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 4.

6. Juni (—). Aab. Brev om, at Antonius Garsman endnu 1 Aar efter dette Brevs Datum maa beholde en ved Hiortsholms Mølle liggende Aalegaard. Udt. i Sj. R. 13, 367.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Niels Bild, Embedsmand paa Visborg, 2500 Dlr. for et Skib, som Kongen har købt af ham. Udt. i Sj. T. 18, 333 b.

— Miss. til Lauge Urne til Sellebjerg. Fru Margrete Hvitfeldt, Mogens Eriksens Enke, har berettet, at Lauge Urnes Foged over Trums² Len i Norge har oppebaaret nogen Landskyld af Lenet, som efter hendes Mening burde følge hende, da den skulde have været udgivet til sidste St. Olufsdag [29. Juli] og hendes Broder Pofvel Hvitfeldt, der var forlenet med Lenet, først døde ved Mikkelsdag derefter. Lauge Urne skal undersøge Sagen og, hvis noget af Landskylden tilkommer hende efter Broderen, tilstille hende den. F. og Sm. T. 2, 359.

— Miss. til Frants Rantzau. Da der skal føres adskillig Kalk og andet til den Bygning, som han har faaet Ordre til at foretage paa Silkeborg Slot, skal han i et Aars Tid dertil holde 1 Vogn paa Slottet, for at Kronens Bønder ikke skulle blive altfor meget besværede med Arbejde til Bygningen. J. T. 4, 466 b.

— Miss. til Ofve Lunge. Efter afdøde Enevold Sehested har han i sin Forvaring et Skiftebrev og nogle andre Breve vedrørende en Gaard i Kiel. Da Baltzer von Ahlefeldt

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VII. 294 f. ² Tromsø.

til Hilgenstede nu har ansøgt om at maatte faa disse Breve tilstillede formedelst nogen Gæld, der tilkommer ham efter Enevold Sehested, skal Ofve Lunge, naar Breide Rantzau paa Baltzer von Ahlefeldts Vegne henvender sig til ham, mod Kvittans levere ham Brevene vedrørende Gaarden i Kiel. J. T. 4, 466 b.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle. Jomfru Magdalene Pogvisk har berettet, at hun for nogen Tid siden har ladet indtage et lille Stykke Jordsmon paa Markedet i Vejle og sat Plankeværk om det, for at ingen skulde kunne se ind af Vinduerne i hendes Hus eller føre Urenlighed saa nær til hendes Hus, men ikke for at tilholde sig Jorden til arvelig Ejendom. Hun har derhos anmodet Kongen om en Forskrift til dem om, at hun maa beholde Jorden, saalænge hun lever, mod at give dem Reversal for, at Jorden straks efter hendes Død af hendes Arvinger skal gives tilbage til Byen. Kongen anmoder dem om for hans Skyld at gaa ind herpaa og forlader sig vist dertil. J. T. 4, 467. Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Krabbe til Vesløsgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Norse Sogn i Hellerslef Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 14 Pd. Byg og 6 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 61 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Poufvel Jensen paa Kirkens Part af Korntienden af Giming Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 62.

7. Juni (—). Forleningsbrev for Peder Dresselberg til Kastrup paa det efter Otte Brockenhuus ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 13, 366.

— Aab. Brev til alle Dommere her i Riget om at hjælpe Albrit Jordans til Rette med Indkrævningen af hans Tilgodehavende hos Rigets Undersaatte. Udt. i Sj. R. 13, 367.

— Aab. Brev om, at Sognepræsten til St. Nicolai Sogn i Svendborg i Stedet for de Penge og det Korn, som Sognepræsten til Kirkebye og Lunde Sogne hidtil har svaret til ham, indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Kirkebye Sogn, kvit og frit. F. og Sm. R. 2, 73 b. K.¹

¹ Tr.: Hofman, Foundationer VI. 53 f.

7. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Sognepræsten til Kirkeby og Lunde Sogne i Fyen herefter maa være fri for at svare de 7 Dlr. og 2 Pd. Korn, som han hidtil har skullet svare til Sognepræsten i St. Nicolai Sogn i Svendborg. F. og Sm. R. 2, 74. K. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. II. 522 f.).

— Miss. til Jacob Seefeldt om at købe 200 Læster Kalk til Befæstningen paa Bahus, selv fragte Skuder til at føre Kalken op og meddele Hanibal Gyldenstjerne, hvad Fragten bliver; denne skal saa betale Fragten, men Betalingen for Kalken skal Jacob Seefeldt føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 467 b.

— Miss. til Ofve Lunge. Da der til den Bygning, som skal foretages paa Aalborghus, behøves forskellige Slags Bygningstømmer, har Kongen bestemt, at de store Bjælker skulle hentes paa Gotland, Lægter, Sparrer og Hanebjælker fra Aggershus Slot eller ved Drammen og Murleiderne i Nedenes Len, og skrevet¹ til Lensmændene i disse Len om at sørge for, at Ofve Lunge kan faa dette Tømmer, naar han til Foraaret sender Skibe efter det. Da Skovene under Aalborghus ikke kunne taale, at der i dem hugges det Brændevod, som behøves til de 2 Teglovne, der skulle holdes ved Slottet, har Kongen givet Hannibal Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bahus, Ordre¹ til i Vinter i Lenet at lade hugge saa meget Ved af Surskov, El og Birk, som vil behøves til de 2 Teglovne, medens Bygningen staar paa. Ofve Lunge skal til Foraaret selv fragte Skibe til at hente Tømmeret og til efterhaanden at hente Veddet i Bahus Len og skal imidlertid i Aalborghus Len lade hugge Ved til Ovnene, hvor det er til mindst Skovskade, saa det straks til Foraaret kan have des bedre Fremgang med Byggeriet. Fragten, han skal give for Hentningen af Tømmeret og Veddet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 4, 467 b.

—² Miss. til Niels Bild om at lade Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, faa 92 Fyr- eller Egebjælker, hver 20 Al. lang og 1 Al. i hver Kant, til det nederste og øverste Loft paa det Hus, som skal opføres paa Aalborghus. Udt. i Sk. T. 2, 287.

¹ Se Norske Rigsregistr. III. 350. af 5. og 8. Juni.

² Udateret, men indført mellem Breve

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Jacob Jensen, Superintendent i Vendelboe Stift. Hr. Jens Nielsen har berettet, at han i en 12 Aars Tid har været hjem søgt med stor Skrøbelighed i sine Øjne, og at man af den Grund har forment ham hans Sogne, Præstegaard og hvad andet, der var bevilget ham til Underhold i hans Livstid, saa han nu intet har at underholde sig selv, Kone og Børn med. M. Jacob skal hjælpe ham til det første Kald, som bliver ledigt i Stiftet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Orig. (underskrevet af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Jensen i Nersbierig¹ paa Kronens Part af Korntienden af Nersbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Hospitalsforstanderne i Ribe. Udt. i Tb. S. 62.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christoffer Valkendorf paa Kronens Part af Korntienden af Frørup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 147 b.

8. Juni (—). Miss. til Lauge Beck om, ligesom hidtil, at lade Christofver Sadelmager, der er blind, nyde sin Underholdning paa Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 18, 333 b.

— Kvittans til Manderup Parsberg til Hagisholm, Kongens Hofmester og Embedsmand paa Skanderborg, der paa sin afdøde Svoiger Hans Skovgaards Børns og Arvingers Vegne har gjort Regnskab for Hans Skovgaards Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1576 til 1. Sept. 1580, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det efter Corvits Viffert modtagne og af Fru Anne Parsberg til Arrild Ugerup overleverede Inventarium. Børnene og Arvingerne bleve skyldige 345 gl. Dlr. 7 Sk. danske, som nu gaa, hvilke Manderup Parsberg nu har betalt Rentemester Envoldt Kruse. Sk. R. 2, 165.

— Miss. til Lauge Beck, Biørn Saxstrup, Oluf Daa, Mogens Gjæ, Anders Thott, Johan Urne, Peder Grubbe, Christen Gyldenstjerne og Age Ugerup. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling til dem angaaende Trætten mellem Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Helsingborg, og Torben

¹ Næsbjærg, Skads H.

Matsen til Hesleholm paa Kronens Vegne paa den ene og Jørgen Daa til Sninge paa den anden Side om, hvorvidt Ejendommen mellem Brobye, Tidinge og Oderup er saa fælledbunden, at man mod Loven og Recessen med Rette kan forbyde Markeskel derpaa, og paalagt dem enten at forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. Kongen har nu erfaret, at skønt nogle af dem for kort Tid siden ere mødte paa de omtrættede Aasteder og have undersøgt Sagen, er den dog ikke bleven bragt til Ende, fordi der ikke har været saa mange gode Mænd til Stede, at de have kunnet fuldføre Befalingen. Det befales dem nu med det allerførste at mødes paa Aastederne og uden al Forsømmelse udføre Befalingen, saa der en Gang for alle kan komme en Ende paa Sagen. Sk. T. 2, 287 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Fru Marine Sandberg, Gillebert Junges Enke, har berettet, at hun har Tiltale til afdøde Dirik Hermandts Fuldmægtig Jens Trane for nogle Breve, der ere frakomne hende, og derhos begæret, at Kongen vil hjælpe hende til at faa Borgemestre og Raad til at dømme i Sagen, saa hun kan faa Ende paa den, og til at arrestere Dirik Hermandts Gods til Sagens Udføring. Det befales dem at stævne Sagen for sig, dømme deri og give Ordre til, at det Gods, som Dirik Hermandt har efterladt sig i Malmø, skal blive til Stede indtil Sagens endelige Udføring, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for yderligere Overløb. Sk. T. 2, 288.

— Miss. til Gabriel Sparre til Schvansholm, Oluf Rosensparre til Skarholdt og Christen Gyldenstjerne til Stiernholm. Claues Podebusk til Krapperup¹ har berettet, at der paa Knudt Grubbes Gaard Torupgaard i Skaane findes indsat forskellige Breve, hvori han paa sin Hustrus² Vegne har en Part sammen med de andre Lodsejere, de Ulfstander. Da der nu paaføres ham Trætte paa hans Hustrus Gods og de Breve, hvormed Godset skal forsvares, findes blandt disse Breve paa Torupgaard, har han begæret at maatte faa de Breve, der tilkomme ham paa hans Hustrus Vegne. Det befales dem i den Anledning med det allerførste at begive sig til Torupgaard, optage Brevene i Lodsejernes eller deres Fuldmægtiges Nærværelse og levere de Breve, der angaa de enkelte Lodsejere og deres Gods, til Lodsejerne, saafremt de

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Klapperup. ² Sofie Nielsdatter Ulfstand.

ønske at faa dem, mod Reversal for, at de efter at have brugt Brevene enten ville levere dem tilbage i Brevkisten eller holde de andre Lodsejere uden al Skade. De skulle indlægge Reversalen i Brevkisten og igen lade denne sætte i Forvaring under deres Forsøgling. Sk. T. 2, 288.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eyller Brockenhuus om, at Kongen har fritaget ham for det ham for nogen Tid siden paa lagte Værgemaal for Søsteren Fru Inger Clausdatter, da han har erklæret, at han for adskillige Aarsagers Skyld ikke længere kan forestaa det. F. og Sm. T. 2, 360.

— Aab. Brev om, at Kongens Fader for nogen Tid siden¹ har befalet Lodvig Munk, Embedsmand paa Ørum, at lade bygge en Bro over Vadestedet Struer i Giemsing Sogn, da det paa Grund af Vandets Ebbe og Flod var et farligt Vadested at komme over, og til Afholdelse af Bekostningen dermed at oppebære 1 Skp. Byg af hver Mand i Thy. Siden har Kongen bevilget², at ogsaa Bønderne i Ginding Herred skulle svare Brokorn til Broens Bygning i 3 Aar, da de bo nærmest derved og deres Vej mest falder over Vadestedet. Skønt nogle af Undersaatterne i Thy have besværet sig ved at svare dette Brokorn, da deres Vej sjælden eller aldrig falder der frem, findes det dog, at Vadestedet er en almindelig Vej for dem i Ginding Herred og i Thy, og at Broen derfor er nyttig for den vejfarende Mand, der rejser frem og tilbage. Da Lodvig Munk har anvendt stor Bekostning paa Broens Bygning, har Kongen nu bevilget, at menige Bønder over alt Thy og i Ginding Herred, hver som har Heste og Vogn, i den næste 3 Aar, hver aarlig skal give 1 »Tindel« Skp. Korn, Rug eller Byg, til Broens Bygning og Forbedring, hvilket Brokorn Lodvig Munk maa oppebære mod at holde Broen i god Stand. De, der vise sig forsømmelige, ville blive tiltalte som for anden tilbørlig Sag. J. R. 5, 366 b.

— Aab. Brev om, at Peder Rantzau til Trøygborg indtil videre aarlig maa lade uddrive af Riget 400 Græsøksne, som han vil lade sætte paa Foder paa sin Gaard Trøygborg, dog skal han svare sædvanlig Told deraf til Tolderen paa det Sted, hvor han uddriver Øksnene. J. R. 5, 367 b.

— Miss. til Jørgen Rosenkrantz. For nogen Tid siden berettede

¹ 16. Febr. 1578. ² 22. Juni 1589.

han, at der i Kaløe Len fandtes noget Gods, som var sat altfor højt i Landgilde og af den Grund i nogle Aar havde staaet øde, og Kongen bevilgede da, at han paa Tinge maatte lade tage Stokkenævn, der kunde afsige Kendelse om, hvad der med Billighed kunde gives af Godset, for at dette bedre kunde blive besat og Kongen i rette Tid faa, hvad han skulde have. Kongen erfarer nu, at han paa Tinge har ladet tage Stokkenævn af 24 Mænd, der have afsagt følgende Kendelse: 1 Bol i Fogelse i Mols Herred er sat for 2 Ørt. Korn og 1 Brændsvin; 5 Gaarde sammesteds skulle have deres Gæsteri afkortet, som er 15 Skpr. Mel for hver af de 4 og 2 Ørt. for den femte; 1 Gaard i Deyredt, der fandtes at være brøsthouden paa Jord i Marken, har nu faaet udlagt Fyldest, saa den herefter kan være god for sin Skyld, dog maa den, der fæster den, være fri for Stedsmaal og være fri for at svare Landgilde et Aars Tid; i Helnes Birk er 1 Gaard i Stødv sat for 1 Td. Rug, 1 Td. Byg, 1 Faar, 1 Gaas, 4 Høns, 28 Mk. Smør og 50 Flyndere, 1 Gaard i Ørbye har faaet afkortet 3 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg, 1 Faar, 1 Lam og 7 Sk. for Skat, 1 Gaard i Esbye har faaet afkortet 3 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg, 1 Faar, 1 Gaas og 7 Sk. for Skat; 1 Gaard sammesteds har faaet afkortet 2 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg, 2 Lam og 7 Sk. for Skat; i Nøragger i Sønderhaldt Herred findes 1 Gadøhus, hvoraf der aarlig gives 1 Td. Salt og 1 Brændsvin, men det er nu øde og ingen vil besidde det, fordi det er sat for højt. Kongen bevilger, at Godset indtil videre maa blive ved den i Stokkenævnet fastsatte Landgilde, hvorefter Jørgen Rosenkrantz skal rette sig ved Oppebørselen. J. T. 4, 468.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Nelle, Christoffer Pepelers Hustru, hvori hun beretter, at Tyge Brahe formedelst nogle Sager, der have været mellem ham og Christoffer Pepeler, som har været hans Foged, har ladet Christoffer Pepelers Gods beslaglægge i Bergen i Norge. Efter Tyge Brahes Fortrøstning og sin Hustrus Begæring begav Christoffer Pepeler sig til Helsingør, hvor han har sat Tyge Brahes Tjener paa Tyge Brahes Vegne Borgen for Sagen, men desuagtet har Tyge Brahe siden ladet ham fængsle og sætte paa Hven. Det befales Tyge Brahe at rette sig selv heri og betænke, med hvad Ret og Billighed han baade kan tage Borgen af Christoffer Pepeler og siden lade ham fængsle. Hvis det er sket,

skal han løslade ham og tiltale ham med Retten, saa Kongen kan blive fri for videre Klager. J. T. 4, 469.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Lange. Hr. Sivord Rindskat til Herningsholm har berettet, at nogle Enge, som fra gammel Tid af og indtil for kort Tid siden have været brugte til hans Gaard Laulund i Hammerum Herred, og som ligge i et Kær, kaldet Ørekier, i Giellerup Sogn, ere frakomne ham ved en Trætte med Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Aastrup Slot. Da Hr. Sivords Hustrus¹ forrige Mand Josva von Qvalen har faaet Gaarden med dens tilliggende Ejendom til Mageskifte² af Kongens Fader og der af hans Hustrus Gods er udlagt Fyldest baade for Laulunds Ejendom og Landgilde, har han nu anmodet om, at der af Kronens Gods maa blive udlagt ham Fyldest for det, han har mistet. Hans Lange skal paa Tinge lade opkræve nogle uvildige Dannemænd og give dem Ordre til med det første at begive sig til Engene, undersøge, hvor mange Læs Eng Hr. Sivord har mistet, og give deres Granskning beskrevet under deres Forsegling, hvorefter han skal indsende den til Kancelliet, saa Regeringsraadet kan rette sig derefter. J. T. 4, 469 b.

— Miss. til Fru Mette Rud. Borgemestre og Raad i Odevald have berettet, at hendes afdøde Husbonde³ har oppebaaret deres Byskat, som de vare takserede til at udgive 1578, og som beløb sig til 150 Dlr., og efter sit Brevs Lydelse har lovet at indbetale Skatten paa Rentekammeret og skaffe dem Kvittans derfor, hvilket dog ikke er sket. Da de for nogen Tid siden have faaet Paamindelse om at indbetale Skatten til Rentekammeret, have de nu anmodet om, at hun maa faa Tilhold om at indbetale den. Det befales hende med det allerførste at indbetale Pengene til Rentekammeret og skaffe dem Kvittans derfor, da det jo burde være sket for længe siden. J. T. 4, 470.

10. Juni (—). Forleningsbrev for Manderup Parsberg, Kongens Hofmester, paa Jundtshofvit Len efter afdøde Moufrits Podebusk. Han skal, fra 1. Maj 1594 at regne, svare 800 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Rente. For Oldengælden ligesom for hvad anden Indtægt der kan falde af Skovene og for Told, Sise og Vrag skal han aarlig gøre Kongen Regnskab. Udt. i Sj. R. 13, 367.

¹ Magdalene Munk.

² 27. Marts 1579.

³ Henrik Gyldenstjerne.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til nogle Adelsmænd. Da Kongen, der i Sommer vil rejse til Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, vil have nogle af Adelen med sig paa denne Rejse og venter, at de ere villige til at ledsage ham, anmodes de om at staffere sig og deres Kudsvogn saaledes, at de kunne være Kongen, deres fædrene Rige og sig selv til Ære, møde med Vognen i Kolding til den Tid, de faa nærmere Besked om, og siden følge med Kongen. — Hendrik Lykke, Knud Rud, Christian Friis, Peder Rødtz, Christoffer Parsberg, Oluf Rosensparre, Laurits Brockenhuus, Hans Johansen, Axel Brahe, Predbiørn Gyldenstjerne, Knud Brahe, Niels Skram, Godtslef Budde, Ofve Lunge, Henning Reventlov, Frandts Rantzau, Hans Lange, Caspar Markdaner og Erik Lykke. Sj. T. 18, 333 b.

— Aab. Brev om, at Provsten i Odense Provsti, der altid tidligere har haft Jus patronatus til Kirkerne i Provstiet og raadet for Bortfæstningen af Kirkernes Tiende, indtil Forordningen¹ om, at Lensmændene² skulde bortfæste Tienderne, udgik, herefter igen skal have Jus patronatus til Kirkerne i Provstiet, have Magt og Myndighed til at bortfæste Kirkernes Part af Tienderne i Provstiet, anvende Indfæstningen og Afgiften til Kirkens Bygning, indkræve Kirkernes Tilgodehavende og aarlig gøre Regnskab for alt. Efter Udstedelsen af ovennævnte Forordning have nemlig Lensmændene tilholdt sig Rettighed til at bortfæste baade Kirkernes og Kronens Parter af Tienderne i Provstiet, oppebaaret Kirkernes Havre og Tiendelam og givet Kirkeværgerne Tilhold om paa Kirkens Bekostning at føre nævnte Havre og Tiendelam til Lensmanden, hvilket har medført, at Kirkerne komme meget tilkort baade paa Indfæstningen, der forholdes Kirkerne, og paa Afgiften, der ikke svares i rette Tid, og blive meget forfaldne, da Lensmændene ingen Opsyn have med Kirkerne og Provsten, der skal høre Kirkernes Regnskab, ingen rigtig Besked ved derom og derfor ikke kan varetage Kirkernes Gavn. Kongens Faders ovennævnte Forordning kan heller ikke forstaas saaledes, at Kapitlerne og Provsterne derved skulle miste noget af deres Rettighed. F. og Sm. R. 2, 75.

— Forleningsbrev for Predbiørn Gyldenstjerne til Voesborg, Embedsmand paa Aastrup, paa Skarpenbiørg Gods

¹ 19. Juni 1582.

² Registranten har sikkert urigtigt: Stiftslensmændene.

paa Mors, saaledes som Albret Friis til Harridtskier, Embedsmand i Vestervig Kloster, sidst har haft det i Forlening. Han skal, fra 1. Maj 1594 at regne, svare 350 Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst og gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. J. R. 5, 368.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. Borgemestre og Raad i Randers have berettet, at det Taarn med den store og høje Spids paa, som staar midt i Byen, er meget byg-fældigt baade paa Indbygningen og Bedækningen, og da det vil koste en stor Sum Penge at gøre det i Stand, hvilken Byen ikke formaar at udrede, have de anmodet Kongen om at hjælpe dem med nogle Ege. Det befales ham at hjælpe Indbyggerne i Randers med nogle Ege fra de Steder i Lenet, hvor der sker mindst Skovskade. J. T. 4, 470 b.

— Miss. til Jørgen Friis. Kongen har erfaret, at nogle Kronens Bønder under Vindersløfgaard have noget af deres Jord inde i Vindersløfgaards Mark, og at der belejligt kan finde et Mageskifte Sted, hvorved Kronens Bønders Jord kunde lægges til Vindersløfgaard og Bønderne faa Fyldest paa andre Steder, som kunde være dem bedre belejlige. Da Jorden paa begge Sider tilhører Kronen, skal han undersøge Sagen, tage den Jord, Bønderne have inde i Vindersløfgaards Mark, ind under Gaarden og igen udlægge Bønderne Fyldest udenfor Gaardsmarken efter uvildige Dannemænds Sigelse. J. T. 4, 470 b.

11. Juni (—). Aab. Brev om, at Hans Knudtsen, Borgemester i Faaborg, indtil videre aarlig maa oppebære 2 Pd. Korn af Loftet paa Nyborg Slot til sin Underholdning. F. og Sm. R. 2, 76.

— Forleningsbrev for Frants Brockenhus til Vollersløf, kgl. Sekretær, paa 2 Kronens Gaarde i Dømmestrup By i Salling Herred i Fyen, hvilke hans afdøde Fader Otte Brockenhus sidst har haft i Værge, uden Afgift. F. og Sm. R. 2, 76 b. K.

— Følgebrev for samme til Bønderne paa ovennævnte 2 Gaarde. F. og Sm. R. 2, 77.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Podebusk til Kaarperup¹ paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Brøndbye Sogn i Lugud Herred, hvoraf der

¹ Krapperup, Luggude H.

aarlig skal svares 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 188 b.

11. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Østerløf Sogn i Villandts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. 4 Skpr. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 188 b.

— Miss. til Detlef Holck, Hovedsmand paa Københavns Slot, om at istandsætte den Gaard paa Amagertorv i København, som Hendrik Ramel har faaet til Bolig, med Bygning og lade Slotsskriveren føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Han skal give Rustmesteren Ordre til at udtage de Rustninger, der findes i Gaarden, lægge dem op paa Rustkammeret til de andre Rustninger og siden levere Hendrik Ramel Nøglen til det Hus, hvoraf Rustningerne blive udtagne. Udt. i Sj. T. 18, 334.

12. Juni (—). Miss. til Detlef Holck om at levere to Kvinder, Bodel Mikkels og Anne Pofvels, hvis Mænd nylig ere blevne slaaede ihjel af en løs Kumpan, 1 Pd. Korn hver til deres Underholdning og lade Slotsskriveren føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 334 b.

— Miss. til Gabriel Sparre til Svansholm og Christen Gyldenstjerne til Stiernholm om efter nærmere Tilsigelse af Tage Krabbe at møde og overlevere denne Inventarium, Jordebøger, Breve og andet paa Øfvits Kloster, besigte Bygningerne paa Slottet og i Ladegaarden og Lenets Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 2, 289.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der tidligere har stadfæstet et af Hans Christensen, Borger i Lemvig, med hans Hustrus Samtykke til Lemvig Kirke og Skole udgivet Gavebrev¹ paa al den Arvepart, som da var tilfalden ham og hans Hustru efter hendes Broder Erik Vilsen i Holbollegaards² Grund og Ejendom, Hus og Jord i Hellom Sogn, nu stadfæster et af Hans Christensen med hans Hustru Marine Vilsdatters³ Samtykke udgivet nyt Gavebrev til Lemvig Kirke og Skole paa den Arvepart, der yderligere er tilfalden dem i Holbollegaard efter Erik Vilsen, dog saaledes, at Hans Christensen og hans Hustru

¹ Jvfr. 3. Sept. 1591. ² Ballegaard, Heldum Sogn, Skodborg H. ³ J. R. har urigtigt: Nielsdatters.

i deres Livstid uden al Indfæstning maa beholde Gaarden mod aarlig at svare 2 Tdr. Byg deraf til Kirken og Skolen eller Penge i Stedet. Naar de ere døde, maa et af deres Børn eller en af deres nærmeste Arvinger faa Gaarden for tilbørlig Indfæstning og beholde den for Livstid mod aarlig i rette Tid at svare de 2 Tdr. Byg til Kirkevægerne for Kirken, og saa fremdeles, saaledes at Hans Christensen, hans Hustru og deres Arvinger, den ene efter den anden, fremfor nogen anden maa faa Gaarden for tilbørlig Indfæstning og sædvanlig Afgift. J. R. 5, 368 b. K.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe om at skaffe Kongens Vognmester en Skude til at fremføre noget i Aakier Len hugget Vogntømmer til de Steder, han har faaet Ordre om, og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 471.

— Miss. til Hendrik Belov om denne ene Gang at lade bygge for 50 Dlr. paa Superintendenten i Viborgs Residens, der skal være meget bygfædig, og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 471.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Knudsen, Borgemester i Faaborg, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Heden Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 147 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Øster Skierning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 147 b.

13. Juni (—). Aab. Brev om, at Valter Vintapper indtil videre aarlig skal have $\frac{1}{2}$ Læst Malt, $\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{2}$ Td. Smør og 6 Svin af Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 13, 367 b.

— Forleningsbrev for Fru Alhedt Rosengaard paa Kronens jordegne Gaard Ringsbjerg i Sjælland, uden Afgift. Udt. i Sj. R. 13, 367 b.

— Forleningsbrev for Claus Mortensen, Rigens Skriver, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Grefvinge Sogn i Odts Herred. Udt. i Sj. R. 13, 367 b.

— Miss. til Hendrik Lykke om straks med det allerførste at indløse 2 Kronens Gaarde i Kiøng, som Jomfru Ingeborge Bilde til Egede har i Pant, lade dem indskrive i Vordingborg

Slots Jordebog og føre Pantesummen til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 18, 334 b.

13. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Hans Lindenov til Ødtsløfgaard til Bønderne under Hammershus. Sk. R. 2, 166.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Fru Anne Grubbe til Hellerup har berettet, at hun i Halland, hvor hun er bosiddende, er saa godt som en fremmed Kvinde, saa hun, naar der paaføres hende Trætte eller anden Ulejlighed, ikke har nogen, som hun kan raadføre sig med, eller som kan hjælpe hende, befales det ham at tage sig af hende og, naar hun henvender sig til ham i sine Anliggender, yde hende sit gode Raad og sin Bistand. Sk. T. 2, 289 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Fru Anne Grubbe til Hellerup har berettet, at en Jord, der ligger i hendes egen Gaards Mark og for hendes Port ved Hellerup, for nogen Tid siden er dømt under Kronen af Ridemænd. Da Jorden i sig selv er ringe og ikke meget brugelig og ligger belejligt for hende, har hun ansøgt Kongen om at maatte beholde den. Jørgen Brahe skal undersøge Sagen og, hvis Jorden er ringe og godt kan undværes fra Kronens Bønder, lade hende faa den, saa vidt den ligger i hendes egen Mark, dog mod Revers for, at hun har faaet Jorden med Kongens Tilladelse, og at hun ikke har nogen Rettighed til den, hvilken Revers skal indlægges i god Forvaring blandt Lenets Breve. Sk. T. 2, 289 b.

— Miss. til Niels Bild om at betale Samuel Hansen og hans Medredere 100 Dlr. i Penge eller gode Varer for et Skib, »som hafde laandt [? kostet] hannem 100 Dlr. och var ladt med there och siden blefven under Boringholm«. Udt. i Sk. T. 2, 289 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Hidtil har der i Halds Len været forordnet en Dyrevogter, som har vogtet Kongens Vildtbane og derfor haft en aarlig Løn af 145 Dlr. Kongen har nu bestemt, at Dyrevogteren i Halds Len herefter kun skal have 70 Dlr. i aarlig Løn, og befaler Hendrik Belov herefter ikke at give ham mere. Hvis den nuværende Dyrevogter ikke vil nøjes med den Løn, skal han afskedige ham og indsætte en anden i hans Sted. Hvis Dyrevogteren kan have en Hjælper nødvendig, der undertiden kan hjælpe ham med at passe paa Kronens Skove og Vildt,

skal Hendrik Belov tilforordne en saadan, der skal være gaaende, og give ham en rimelig aarlig Løn. J. T. 4, 471.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til samme. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den ny Mølle, kaldet Dolerup Mølle, som er opsat i Jørgen Skrams Tid tæt op ad Nund Mølle, er Nund Mølle meget til Trængsel og dog ikke kan holdes ved Magt med den Landgilde, der svares af den, og at Dolerup Mølle belejliger kunde sættes udenfor Hald Slot, skal han med det allerførste lade Dolerup Mølle nedbryde og paa sin egen Bekostning, saaledes som han har tilbudt, lade den flytte hen udenfor Hald Slot paa det Sted, hvor den bedst kan sættes, saa den kan have Vand nok. Han skal gøre sig den største Flid for, at der bliver svaret saa megen Landgilde som muligt af Møllen, og baade i Nund Mølle og den ny Mølle indsætte duelige Møllere, som i rette Tid og uden Klammer og Besværing ville udrede deres Landgilde, saa Kongen kan blive fri for Trætte og Overløb. J. T. 4, 471 b.

— Miss. til samme. Da Kongen til næste Foraar vil lade bygge noget paa Hald Slot, skal han samle Kampesten, Mursten, Kalk og andet til Bygningen fornødent i Forraad, saa det kan gaa hurtigere med Byggeriet. Endvidere skal han med det første lade den lange Hvælving paa Slottet istandsætte noget, saa den ikke helt skal falde ned. Udt. i J. T. 4, 472.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget Thomes Farsen, at han aarlig maa faa 2 Læster Korn af Loftet paa Koldinghus til sin Underholdning; han har faaet 2 Aars Korn, hvilket ogsaa er godtgjort Casper Markdaner i Regnskabet, og det tredje Aars Korn har han ogsaa faaet, førend Kongen skrev til Caspar Markdaner, at han ikke længere maatte give ham Kornet², men det kræves nu tilbage. Kongen har nu bevilget, at han ogsaa maa faa det tredje Aars Korn, hvorfor Caspar Markdaner skal lade ham være utiltalt derfor. Orig. (underskrevet af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg). Udt. i J. T. 4, 472³.

¹ 16. Marts 1591. ² 31. Aug. 1593. ³ Under 13. Juni 1594 er i J. R. 5, 369 b indført Ludvig Munk til Qvistrups Gældsbrief til Kronen paa 8000 Rigsdaler, som for fulde gænge og gæve ere i Lybæk, Hamborg og paa Omslaget i Kiel. Ludvig Munk forpligter sig til at betale Pengene Hellig 3 Kongers Dag 1595 paa Omslaget i Kiel eller et andet Sted i Fyrstendømmerne, hvor Omslaget holdes, og hvis det ikke sker, forpligte Peder Munk til Estvadgaard, Steen Brahe til Knudstrup, Morits Stygge til Holbekgaard, Christoffer Parsberg

14. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Adam Norman, Kongens Jægermester, paa Skullerupgaard i Sjælland med Bønder og rette Tilliggende efter afdøde Mats Fridthouf, uden Afgift. Udt. i Sj. R. 13, 367 b.

— Miss. til Detlef Holck. Mette Søfrensdatter, Laurits Knudtsen i Ibstrups Enke, har berettet, at hun har maattet overtage en stor Gæld efter sin afdøde Husbonde, saa alt hendes Boskab er blevet udvurderet dertil, og at endvidere en stor Del af hendes Kvæg, Fæmon og hvad andet, hun havde, er udlagt og udvurderet for hendes Husbondes Gæld til Kronen. Da hun nu har ansøgt om, at Kongen i Betragtning af hendes Armod vilde eftergive hende det Fæmon og Boskab, som er udlagt til Kronen, for at hun bedre kan holde Gaarden og Gaardens Avl ved Magt, befales det ham at lade hende være utiltalt for hendes Husbondes Gæld til Kronen og uhindret lade hende beholde det Fæmon og andet, som er udlagt til Kronen. Sj. T. 18, 334 b.

— Miss. til Jens Koefoed, Landsdommer paa Bornholm, og Peder Hansen om at overlevere Hans Lindenov till Oedtsløf Hammershus Slot med Inventarium, Jordebøger, Breve, Krigsmunition og alt andet, som bør efterlades der, besigte Bygningerne paa Slottet og i Ladegaarden og Lenets Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i Sk. T. 2, 290.

— Miss. til Hack Ulfstand om at laane Borgemestre og Raad i Malmø 1000 Dlr. af Tolden mod nøjagtig Forvaring, hvilke 1000 Dlr. skulle tilbagebetales til Pinsedag 1595. Udt. i Sk. T. 2, 290 b.

— Miss. til Anders Thott. For nogen Tid siden¹ skrev Kongen til ham om at lade nogle forstandige Dannemænd undersøge den Skade, som to Kronens Bønder i Skomitslef klagede over at have lidt af Sand, Vand og Gravningen af Steensaa. Denne Granskning er ogsaa udgiven under nogle Godtfolks Segl, men der er ikke deri angivet, hvad der aarlig kan afkortes i Bøndernes Landgilde for den litte Skade. Han skal med det allerførste lade opkræve nogle forstandige Dannemænd, der kunne

til Siødal, Voldemar Parsberg til Jernit, Claus Pødebusk til Krapperup, Eske Bilde til Ellinge og Jens Mogensen til Sindinggaard sig og deres Arvinger, alle for en og en for alle, hvem Kongen vil indmane, til personlig at inddrage i et ærligt Herberg enten i København eller et andet Sted i Danmark og holde et ridderligt Indlager der, indtil Pengene blive betalte. ¹ 17. Juli 1592.

undersøge hele Sagen og siden fastsætte, hvor meget der kan afkortes i Bøndernes Landgilde. Han skal tage deres Afgørelse beskrevet og indsende den til Kancelliet. Sk. T. 2, 290 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen om at skaffe en god Teglblænder, handle med de to Borgere i Halmsted om de to Teglovne der ved Byen, betale Teglblænderen og ligesaa de to Borgere for Teglovnene af Lenets Indkomst og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sk. T. 2, 291.

— Aab. Brev om, at Langelands Landsting herefter skal holdes i Rudkøbing. F. og Sm. R. 2, 139 b. (Se CCD. II. 661).

— Miss. til Niels Skram. Arrild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Tryggeveldegaard, har for kort Tid siden¹ faaet Skrivelse til ham om herefter ikke at befatte sig med de Kirkeregnskaber i Hvolbjerg Herred, der tilkomme Arrild Hvitfeldt paa det Prælaturs Vegne, som han er forlenet med i Aarhus Kapitel, men Kongen har nu erfaret, at han vægrer sig ved uden Dom at afstaa den Rettighed, som han har forefundet for sig ved Lenet, uanset at Arrild Hvitfeldt med rigtig Besked kan bevise, at denne Rettighed fra Arilds Tid af har fulgt Aarhus Kapitel. Da Kongen ikke er til Sinds at ville formindske eller hindre noget Kapitels Friheder og Rettighed her i Riget, men meget mere vil haandhæve dem, og der i de i Kongens Faders Tid udgaaede Forordninger² om, at hver Lensmand i sit Len skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, er gjort den Undtagelse, at Lensmændene ikke skulle befatte sig med de Kirker, der fra Arilds Tid af have ligget enten til et Provsti eller til et Kapitel, befales det ham at rette sig efter Kongens forrige Skrivelse og uhindret lade Arrild Hvitfeldt nyde den Rettighed med Høringen af Kirkeregnskaberne i Hvolbjerg Herred, der kan tilkomme ham. J. T. 4, 472 b.

— Miss. til Peder Jul til Allested og Caspar Markdaner til Siøgaard om at møde paa Riberhus, overlevere Valdemar Parsberg Inventarium, Jordebøger, Breve, Krigsmunition og alt andet, som skal efterlades ved Lenet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give Forretningen beskrevet. Udt. i J. T. 4, 473.

— Miss. til Valdemar Parsberg og Superintendenten i Ribe om

¹ 5. Juli 1593. ² 19. Juni 1582.

at promovere M. Jacob Svaning til Vilsløf Sogn efter afdøde M. Niels Clausen, da han fandtes bekvem dertil baade i Lærdom og Levnet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 4, 473.

15. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Da Hendrik Belov i sit Regnskab af Skivehus Len har tilskrevet sig nogen Fortæring, som er anvendt paa en Trætte mellem ham paa Kronens Vegne og afdøde Jost Nielsen, har Kongen bevilget, at der maa godtgøres ham 100 Dlr. i Regnskabet for denne Fortæring. Udt. i Sj. T. 18, 335.

— Miss. til samme om at betale Kongens Drabanter 18 Dlr., som de gave i Fragt for en Skude til deres Gods og Klæder, da Kongen rejste fra København til Kolding. Udt. i Sj. T. 18, 335.

— Aab. Breve til Indbyggerne paa Bornholm og Gotland om, at Kongen med det allerførste vil sende nogle Raader der til Landene for at sidde Retterting paa Kongens Vegne, høre og paadømme de Sager, der indstævnes for dem, hjælpe enhver deri, saa meget som Lov og Ret er, forfare de Klager, som Indbyggerne kunne have at fremføre for dem, og indberette dem til Kongen. Det befales alle, der have nogle Klagemaal, at møde i Rette med deres Modparter for Kongens Raader, naar disse komme til Landet, andrage deres Sager for dem og derpaa forvente Dom og Besked. Sk. T. 2, 291.

— Miss. til Jørgen Friis. For nogen Tid siden har Kongen befalet Hans Lindenov til Ødtsløf at oppebære den Hjælp, som Adelen og andre ville bevilge til Bygningen af Domhuset i Viborg, og føre Tilsyn med Byggeriet. Da Hans Lindenov nu er udnævnt til Embedsmand paa Hammershus Slot paa Bornholm, skal Jørgen Friis med det allerførste af Hans Lindenov modtage dennes Regnskab for den af ham allerede oppebaarne Hjælp og for det, han har givet ud, med hvad anden Besked, han lader gøre, og derefter føre alvorligt Tilsyn med Byggeriet, saa Domhuset en Gang for alle kan blive færdigt. Han skal hjælpe til med at faa det indkrævet, der resterer af den bevilgede Hjælp, saa man bedre kan skaffe sig, hvad der behøves, og der af den Grund ikke skal ske nogen Forsømmelse med Byggeriet. J. T. 4, 473.

18. Juni (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt og Christian Friis. Den Bygmester, som Kongen har tilforordnet til at bygge hans Mo-

ders Livgedingshus Nykøbing, har nu været hos Kongen, berettet, at Bygningen er fuldt færdig, og krævet sin fulde Betaling. For at Kongen kan faa at vide, om Bygningen er lavet som den derpaa gjorte Skabelon og efter den med Bygmesteren gjorte Fortingning, skulle de førstkommende Lørdag [22. Juni] mødes i Vordingborg, begive sig over til Nykøbing Slot, undersøge, om Bygningen er lavet i Overensstemmelse med Skabelonen og Fortingningen og med det allerførste sende Kongen deres Erklæring herom. Sj. T. 18, 335 b.

18. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Tagge Krabbe til Jordbierig paa Ødts Kloster i Skaane efter afdøde Jørgen Urne, uden Afgift i 2 Aar efter 1. Maj 1594, men mod at tjene Riget med 2 geruste Heste. Naar de 2 Aar ere forbi, skal han henvende sig til Kongen angaaende de Betingelser, paa hvilke han fremdeles skal have Lønet. Sk. R. 2, 166 b.

— Kgl. Lejdebrev, gældende fra Dato til 14 Dage efter den næstkommende Herredags Slutning, for Chresten Hansen til Nørregaard, der for nogen Tid siden af Nødværge har ihjelstukket Peder Rud [ligelydende med Lejdebrevet af 18. Juli 1593]. F. og Sm. R. 2, 140. K.¹

— Forleningsbrev for Peder Munk, Admiral og Embedsmand paa Ermelundgaard, paa 9 Kronens Gaarde i Hammerum Herred i Lundenes Len, nemlig Voldgaard² i Assing Sogn, 3 Gaarde i Porup og 5 Gaarde i Felling By og Sogn. Han skal aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Gaardene, hvilken altsammen skal komme Kronen til Bedste. J. R. 5, 370 b.

— Forleningsbrev for Albret Friis til Harridtskier paa Vestervig Kloster og Len, saaledes som afdøde Peder Gyldenstjerne sidst har haft det i Befaling. Han skal, fra 1. Maj 1594 at regne, svare 2000 gl. Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han maa selv have Avlen til og al Fordelen af Klosterets Ladegaard, men maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift dertil. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste og holde Klosteret og Ladegaarden i god Stand, men

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Ruderne II. 165 f. ² Vejlggaard.

skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og betale det. J. R. 5, 371.

18. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Voldemar Parsberg til Jernit paa Riberhus Slot og Len, saaledes som Albret Friis sidst har haft det i Befaling. I aarlig Genant til sig selv, sine Folk og Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk skal han have 650 Dlr., 10 Læster 6 Ørt. Rug, regnet 30 smalle Tønder paa hver Læst, 12 Læster 6 Ørt. Byg, regnet 36 smalle Tønder paa hver Læst, 12 Læster Havre, regnet 48 Tønder paa hver Læst, 14 Tdr. Smør, 20 levende Øksne, 167 Svin, 75 Faar, 75 Lam, 100 Gæs, 10,000 tørre Hvillinger og 10,000 tørre Skullere samt Avlen til og Fordelen af Slottets Ladegaard, men han maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift dertil. For Resten af den visse Indkomst skal han gøre aarligt Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste og maa ikke beregne Kongen nogen Udgift til sig selv eller sine Folk, naar de rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Han skal holde Slottet i en god, fast Slotslov, Kongen og Riget til troer Hænde. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Befaling og i Forening med Superintendenten have Tilsyn med Præster og Døgne, saa alt gaar efter Ordinansen, og med, at Kronens Højhed og Rettighed ikke bliver forkrænket eller formindsket og at Kirkernes Indkomst bliver anlagt alene til Bedste for Kirkerne, for at disse bedre kunne blive holdte i Stand. Han skal gøre Regnskab for Kronens Parter af Korntienden i Lenet, hvilke skulle komme Kronen alene til Bedste. Han skal holde Slottet i god Stand og ingen Bygning foretage derpaa uden Kongens Tilladelse. Regnskabet skal regnes fra 1. Maj 1594. J. R. 5, 372.

— Kvittans til Hendrik Belov til Spøtterup, Embedsmand paa Hald, paa hans Regnskab for Afgiften og den uvisse Indtægt af Skivehus Slot og Len fra 1. Maj 1584 til 1. Maj 1592 og for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter. Han blev intet skyldig. J. R. 5, 373.

— Oprejsningsbrev for Rasmus Rasmussen til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Drabet af hans Broder Frandts Rasmussen, da de Sandemænd, der ere blevne opkrævede og have svoret om Drabet, have sat

deres Ed i Tvivl, hvorved han mener, at der er sket ham Uret. J. R. 5, 374.

19. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod, at Adelsmænd udgive Sisesedler paa mere tysk Øl, end de bruge til eget Behov. Sj. T. 18, 336. (Tr.: CCD. II. 661 ff.).

— Aab. Brev om Udlændinges Ret til Handel med Landbrugsprodukter. Sj. T. 18, 336 b. (Tr.: CCD. II. 663 ff. Edwardsen, Underretning om Schielskiør S. 505 ff. (med Dato: 18. Juni)).

— Forordning om Forbud mod, at Fremmede og Udlændinge oplægge i Købstæderne den Vin, som de ikke saa hastig kunne forhandle. Sj. T. 18, 337 b.¹ Orig. (underskr. af N. Kaas, J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. II. 665 ff.).

20. Juni (—). Forleningsbrev for Christian Holck til Høysgaard, kgl. Sekretær, paa Svendtstrupgaard i Sjælland, saaledes som Johan Bernekov, Embedsmand paa Bønnit, sidst har haft den i Værge, uden Afgift i 2 Aar, fra 1. Maj 1594 at regne. Naar de 2 Aar ere udløbne, skal han henvende sig til Kongen om de Vilkaar, paa hvilke han fremdeles maa beholde Gaarden. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste og Kancellibestilling, skal han tjene Riget med 2 geruste Heste deraf. Sj. R. 13, 367 b.

— Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling. Hoslagt sendes der dem nogle aabne Breve og Forordninger: 1. Aab. Brev om Udlændinges Ret til Handel med Landbrugsprodukter, 2. Forordning om Forbud mod, at Fremmede og Udlændinge oplægge i Købstæderne den Vin, som de ikke saa hastig kunne forhandle, 3. Aab. Brev om Forbud mod, at Adelsmænd udgive Sisesedler paa mere Tyskøl, end de bruge til eget Behov, med Ordre til straks at lade dem læse og forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, og strengelig paase deres Overholdelse, saafremt Kongen ikke skal drage dem til Ansvar derfor. De skulle lade Brevene registrere og lægge dem i god Forvaring blandt Lenets Breve, saa deres Efterfølgere kunne vide i alle Maader at rette sig efter dem. — I Jylland: Voldemar Parsberg i

¹ Udenfor er skrevet: Denne forordning blef siden casset og brevene renoverit anno 1596.

Ribe og Varde; Caspar Markdaner i Kolding og Vejle; Axel Gyldenstjerne i Ringkøbing og Holstebro; Johan Rud i Lømvig; Knud Brahe i Aarhus; Manderup Parsberg i Horsens; Jørgen Rosenkrantz i Grenaa og Æbeltoft; Hendrik Belov i Viborg, Hobro og Nykøbing p. Mors; Ludvig Munk i Thisted; Erik Lykke i Skive; Niels Skram i Randers; Ofve Lunge i Aalborg, Sæby, Skagen og Hjørring; Jacob Seefeldt i Mariager. — I Fyen: Axel Brahe i Odense, Assens og Bogense; Laurits Brockenhuus i Nyborg, Kerteminde, Svendborg og Faaborg; Hans Johansen i Middelfart; Breide Rantzau i Rudkøbing. — I Sjælland: Detlef Holck i København og Køge; Jacob Trolle i Slangerup; Steen Maltessen i Helsingør; Christofver Parsberg i Roskilde; Christofver Pax i Holbæk; Hermand Juel i Nykøbing i Aadts Herred; Steen Brahe i Kallundborg; Christen Friis i Slagelse; Knud Rud i Korsør og Skelskør; Hendrik Lykke i Vordingborg, Næstved og Præstø; Arrildt Hvitfeldt i Heddinge; Lauge Beck i Ringsted; Peder Munk i Stege. — I Laaland og Falster: Frederik Hobe i Nykøbing; Johan Bernekov i Nakskov, Nysted, Saksøbing, Maribo og Stubbekøbing. — I Skaane: Hack Ulfstand i Malmø, Lund, Ysted, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Oluf Rosensparre i Landskrone; Arrildt Hvitfeldt i Væ; Hans Speigel i Sømmershafn; Christofver Valkendorf i Helsingborg; Peder Brahe i Aarhus, Sølvitsborg og Ronneby; Knud Grubbe i Lykaa og Auskær. — I Halland: Jørgen Brahe i Varberg og Falkenberg; Steen Madsen i Halmsted; Anders Thott i Laugholm. Sj. T. 18, 338 b.

20. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hans Lindenov til Ødtsløfgaard paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm efter afdøde Falk Gjøe. Han skal holde Slottet i en fast Slotslov, Kongen og Riget til troer Hænde. Han skal til sin egen, sine Svendes og Slottets og Ladegaardens daglige Tjeneres Underholdning have følgende aarlige Genant: 650 Dlr., 3 $\frac{1}{2}$ Læst 17 $\frac{1}{2}$ Td. Rug og Mel, 10 Læster Byg og Malt, hver Læst Rug eller Byg regnet til 40 Tdr., 416 Tdr. Havre, 16 Tdr. Smør, 30 levende Øksne, 39 Svin, 250 Faar, 150 Lam, 200 Gæs og 400 Høns, men han maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning, hverken til sig selv, sine egne eller Slottets Folk, hvor de rejse her i Riget i Kongens Bestilling. Endvidere maa han kvit og frit oppebære al Avlen til Slottets Ladegaard. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste og skal aarlig gøre Regnskab for den uvisse Rente, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, dog forbeholder Kongen sig

alene al Told, Sise og Vrag. Han skal daglig Aaret igennem paa Slottet holde 30 duelige, væragtige Knægte, en Piber og en Trommeslager samt 6 Bøsseskytter; hver Knægt og Bøsseskytte skal have 5 Gylden om Maaneden i Løn, hver Gylden beregnet til 3 Mk. danske, som før gik, og den, der har Befalingen over Knægtene, 6 Gylden; hvad de behøve til deres Underhold, skulle de være forpligtede til at modtage af Slottets Indkomst, og det skal afkortes i deres Maanedspenge. Hans Lindenov skal aarlig gøre Regnskab for Stiftets visse og uvisse Indkomst og indbetale, hvad han har oppebaaret, i Rentekammeret, naar han forklarer Slottets Regnskab. Han skal have Præsterne i Forsvar og føre Tilsyn med, at Kirkerne Indkomst bliver anvendt til Kirkerne Bedste. Han skal have Købstæderne i Befaling, gøre Regnskab for Told, Sise, Sagefald og anden Rettighed, der falder i dem, og i Overensstemmelse med de sidst udgaaede Breve¹ ikke tillade Byfogderne at aftinge nogen Sager uden hans Vilje og Vidende. Han maa ikke tilforhandle sig frit Adelsgoods paa Bornholm. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet og Ladegaarden i god Stand, som de nu ere, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen give Ordre dertil og selv betale det. Genanten og Regnskabet skal regnes fra 1. Maj 1594. Sk. R. 2, 167.

20. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Jørgensen i Sim paa Kronens Part af Korn-tienden af Sim² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 62.

21. Juni (—). Aab. Brev, erhvervet ved Hertug Ulrik af Meklenborgs Skrivelse, om, at alle Dommere og andre skulle hjælpe Heinne Undinge og Johan Ditzel til Rette med Indkrævningen af deres Tilgodehavende i Danmark og Norge. Udt. i Sj. R. 13, 368.

— Miss. til nogle Adelsmænd. Kongen har af Tolderen i Rødbys Regnskab set, at de restere med nogen Told af Øksne, som de have uddrevet, hvorfor de have givet ham deres Bevis, men Pengene har han hidtil ikke kunnet faa af dem. Det befales dem nu at betale, hvad de ere skyldige, saa Kongen kan faa, hvad der med Rette tilkommer ham, og Tolderen dog engang kan faa Regnskabet gjort klart og faa Kvittans derfor. —

¹ 31. Aug. 1593. ² Sem, Ribe H.

Fortegnelse, dateret 14. Juni 1594, over de Heste og Øksne, som Adelen efter de udgivne Beviser har ladet uddrive toldfrit fra Rødby fra 1. Maj 1587 til 1. Maj 1590. — Fra 1. Maj 1587 til 1. Maj 1588: Hack Ulstand 110 Øksne, Knudt Bilde 1 Hest og 9 Øksne, Fru Lienne Giøe 20 Øksne og 1 Tyr, Fru Berete Bølle 6 Øksne, Niels Søfrensen, Fru Berete Bøllers Foged paa Urebyegaard, 5 Øksne, Henning Gjøe 2 Øksne, Arrildt Hvitfeldt 1 Hest, Fru Liissebet Friis 3 Øksne, Mogens Gjøe 4 Øksne, Knud Urne 14 Øksne, Johan Svabe 4 Heste, Steen Brahes Skriver Henrik Knudsens forseglede Seddel paa 10 Øksne, Frederik Hobbe 4 Øksne, Fru Mergrete Niels Erikssens 3 Øksne og 2 Heste, Fru Karine Gyldenstjerne 4 Heste, Peder Munks Skriver Pofvel Nielsens Bevis paa 3 Heste, Hans Wittrop 1 Hest, Fru Anne paa Suderupgaard 2 Heste. — Fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1589: Niels Friis 56 Øksne, Frederik Hobbes Skriver paa Aalholm Hans Christensens Bevis paa 177 Øksne, Christoffer Rosengaard 30 Øksne, Peder Munks Skriver Jens Juels Bevis paa 32 Øksne og 1 Tyr, Niels Friis 16 Øksne, Frederik Hobbe 10 Øksne, Morten Venstermand 24 Øksne og Fru Karine Gyldenstjerne 6 Øksne. — Fra 1. Maj 1589 til 1. Maj 1590: Frederik Hobbes Skriver paa Aalholm Hans Christensens forseglede Bevis paa 234 Øksne, endvidere har Christoffer Rosengaard efter Tolder Hans Bergens Register udført 86 Øksne, hvorpaa Hans Bergen hverken har kunnet faa Breve eller Beviser. — Ialt 18 Heste, 861 Øksne og 2 Tyre, hvilket bliver, beregnet den store Told, 1 Dlr. pr. Styk, 881 Dlr. F. og Sm. T. 2, 396.

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at alle de adelige, der for nogle Aar siden have udført Øksne, Heste og Tyre ved Rødby Toldsted og ikke betalt Tolderen sammesteds Told af dem, men kun givet deres Bevis derpaa, skulle betale, hvad de saaledes er blevne skyldige, naar Tolderen kræver det, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til ved andre Midler at lade Kronens Rettighed indkræve. F. og Sm. R. 2, 141. K.

— Miss. til alle afdøde Peder Oxes Arvinger. Da afdøde Daniel Rantzaus Brødre endnu kræve en Sum Penge, som de formene, at Kongens Fader er bleven Daniel Rantzau skyldig i den sidste svenske Fejde, og Kongen mener, at der blandt Peder Oxes Breve skal findes et Brev, som Kongens Fader har skrevet til Peder Oxen som Svar paa et Brev af 7. April 1570 fra denne om de Rantzauers Handel, skulle de med det allerførste undersøge, om

der ikke findes et saadant Brev blandt Peder Oxes Breve og muligvis ogsaa andre Breve, Registre eller Regnskaber vedrørende Handelen og Regnskabet mellem Kongens Fader og Daniel Rantzau, endvidere en af Daniel Rantzau 28. Juni 1569 udgiven Recognition, hvori han bekender, at Kongens Fader er bleven enig med ham om al Anfordring om hans Restance indtil 15. Juni, og det paa den Tid sluttede og af Daniel Rantzau selv underskrevne Register samt det Regnskab, der 5. April 1570 er afregnet med Thomes og Peter Rantzau, Daniel Rantzaus Brødre, og er underskrevet af Peder Oxe, Eyller Grubbe og begge Rantzauerne. De skulle med det allerførste sende Kongen rigtig Besked derom, saa Kongen aldeles kan rette sig derefter. Sj. T. 18, 340.

22. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til alle Eyller Grubbes Arvinger om at undersøge, om der blandt afdøde Eyller Grubbes Breve findes Breve, Registre eller Regnskaber vedrørende den Rantzauske Handel, og med det første erklære sig til Kongen derom. K. Udt. i Sj. T. 18, 340 b.

23. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har befalet Sekretær Christian Bernekov at begive sig paa en Rejse uden Riget, forbyder alle at rejse og forfølge eller lade rejse og forfølge Dele eller Delemaal paa noget af det Gods, han har i Værge her i Riget, saalænge han er udenlands og 6 Uger efter hans Hjemkomst, men han maa saa heller ikke i den Tid paaføre andre Trætter, dog skal det ikke være hans Foged forment at forfølge de Trætter, han allerede har begyndt. Sj. R. 13, 368 b.

25. Juni (—). Aab. Brev om, at Peder Oelsen i Hemmerløef¹, der i langsommelig Tid har været Herredsfoged i Sømme Herred, men nu formedelst Alderdom ikke mere kan forestaa denne Bestilling, indtil videre maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i. Udt. i Sj. R. 13, 368 b.

— Søpas for Johan Bockoldt til Klinstrup, der skal begive sig til Skotland med Kongens Skib Josaphat. Udt. i Sj. R. 13, 369.

— Søpas for Jep Hemmingsen, Skipper paa den engelske

¹ Himmelev, Sømme H.

Jonas, der skal følge Josaphat paa Rejsen til Skotland og tilbage igen. Udt. i Sj. R. 13, 369.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Enevold Kruse om at betale Johan Buckholt 200 Dlr., som Kongen har givet ham for den Rejse, han for 2 Aar siden gjorde med Kongens Flaade, og for den Rejse, han nu skal gøre til Skotland. Udt. i Sj. T. 18, 340 b.

— Miss. til Rentemester Enevold Kruse. Hendrik Frederiksen, Borger i Halmsted, er bleven Kongen en Sum Penge skyldig for den Told og Sise, han paa Kronens Vegne har oppebaaret i Halmsted fra 24. Dec. 1580 til 24. Dec. 1593, og paa 2 Aar Regnskab, 1580 og 1581, for Kronens Part af Korn- og Smør-tienden, som han har oppebaaret i Halland. Da han imidlertid med de forrige Rentemestres Kvittanser og Beviser kan gøre bevisligt, at Kongen ligeledes bliver ham en Sum Penge skyldig, har Kongen under Hensyn til hans ringe Vilkaar og hans tro og gode Forhold i den sidste svenske Fejde ladet det ene gaa op imod det andet, saa han intet bliver skyldig og ej heller har noget at kræve. Enevold Kruse skal derfor give Hendrik Frederiksen Kvittans. Sj. T. 18, 340 b.

27. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Hans Mogensen i Dalby paa Kirkens Part af Korn-tienden af Dalby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 4 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen i Kimmersløf, Herredsfoged i Ramsøe Herred, paa Kirkens Part af Korntienden af Kimmersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 4 b.

28. Juni (—). Miss. til Rentemester Enevold Kruse. Anders Thott, Embedsmand paa Laugholm, har i sit Regnskab tilskrevet Kongen 1906 Dlr. 4 Sk. for den Fortæring, som til forskellige Tider er gjort paa Laugholm Slot af Kongens Svoger, Kong Jacob VI af Skotland, Kongens Moder og andre fyrstelige Personer og deres Sendebud samt af nogle af Kongens Raader, der have haft Natteleje paa Slottet. Kongen har bevilget, at der for denne Fortæring maa godtgøres Anders Thott 1500 Dlr. i Regnskabet, men heller ikke mere. Sj. T. 18, 341.

29. Juni (—). Aab. Brev om, at Jens Laufritsen i Eme-

drup, Herredsfoged i Sokkelundts Herred, formedelst sin Bestilling maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i. Udt. i Sj. R. 13, 369.

29. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Rasmus Smed i Svenstrup som Skovrider i Svenstrup Skove. Han skal paase, at der aldeles ingen Dyr skydes eller ødelægges i Svenstrup Skove, og skal, hvis han griber nogen i at gøre det eller træffer nogen gaaende med langt Rør i Skovene udenfor de alfare Veje, gøre sit bedste for at gribe dem og føre dem til Roskildegaard, men kan han ikke blive deres Overmand, skal han følge efter dem, udsørge, hvem de ere, og melde det til Lensmanden paa Roskildegaard, og han maa aldeles ikke se gennem Fingre med nogen. Fordriste Krybskytter af Almuesfolk sig til at skyde og ødelægge Dyr i Skovene eller at færdes i Skovene udenfor de alfare Veje med langt Rør, skal han have Lov til at skyde et Lod i dem, hvis han ikke kan blive dem mægtige og de ikke ville følge med ham og give Besked om, hvem de tilhøre. Det forbydes ham under den højeste Straf selv at skyde Dyr i Skovene. Han skal passe paa, at der ikke hugges noget i Skovene uden Lensmandens Tilladelse, og at der ingen Geder holdes, der kunne løbe ind og gøre Skade paa Underskoven; hvis han træffer Geder i Skovene, efter at de ere forbudte, maa han enten skyde dem eller lade dem drive til Roskildegaard. Træffer han Hunde i Skovene, skal han skyde dem, hvem de end tilhøre. Han skal være Lensmanden paa Roskildegaard lydige. Han skal i det næste Aar i Løn have 1 sædvanlig Hofklædning, 1 Pd. Mel, 1 Pd. Malt, 1 Td. Sild og til en Hest 4 Pd. Havre, 10 Læs Hø og 10 Læs Strøelse af Roskildegaard. Sj. R. 13, 369.

— Kgl. Pas for Evert Skyermandt, Borger i Flensborg, der vil sende sin Tjener Jesper Kathelle ind i Sverrig i sit Ærinde. Kongen anmoder Kong Sigismund af Sverrigs Stattholdere, Embedsmænd, Fogder, Borgemestre og alle andre om at befordre Evert Skyermandts Tjener paa det bedste, for Betaling lade ham faa, hvad han behøver, og uhindret lade ham passere gennem Landet. Sj. R. 13, 370.

— Aab. Brev, hvorved Kongen beder alle sine Undersaatter af Adelen i Danmark og Norge om for hans Skyld og ham til Behag godvillig at meddele Dr. Niels Krag, der har paataget sig at skrive den danske Historie og dertil behøver

adskillige Dokumenter og Antikviteter, hvoraf der formodentlig findes en stor Hob hos adskillige af dem, baade i deres Bibliotheker og deres Brevkister, Udskrifter, Kopier og vis Besked af de Dokumenter og Antikviteter, de have hos sig, og som kunne være tjenlige til det Brug. Det samme skulle Kapitlerne gøre for de Dokumenters og Antikviteters Vedkommende, der findes hos dem og blandt deres Breve, og ligesaa Borgemestre, Raadmænd og alle andre i Købstæderne for deres Privilegiers og andre Breves Vedkommende. Sj. R. 13, 370 b.¹

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Enevold Kruse. Kongen har bevilget, at hans 2 Klaretblæsere, Jacob N.² og Nickel N.³, maa faa deres aarlige Løn forhøjet med 10 Dlr. hver, Jacobs fra Paaske 1592 og Nickels fra Paaske 1593, og befaler ham at give dem den forhøjede Løn fra ovennævnte Tider af. Udt. i Sj. T. 18, 341 b.

— Miss. til Steen Maltessen. Borgemestre og Raad i Helsingør have paa egne og menige Indbyggers Vegne berettet, at de altid for et billigt Køb have haft nogen Hjælp til Ildebrændsel af Skovene i Lenet, indtil han nu har forment dem det. Da de have ansøgt om vedblivende at maatte faa saadan Hjælp, befales det ham fremdeles at lade dem faa nogen Hjælp af fornede Træer, enhver efter sin Vilkaar og Lejlighed, for et skelligt og billigt Køb, dog hvor der sker mindst Skovskade. Hvis der findes nogen Tørvegrøft, skal han ogsaa lade dem faa nogen Hjælp deraf til deres Ildebrændsel, eftersom Lejligheden bedst kan begive sig. Sj. T. 18, 341 b.

— Miss. til Danmarks Riges Raad. Da Kansler Niels Kaas til Torupgaard er død i Dag Klokken halvgangen fire efter Middag og Kongen i den Anledning har forskellige vigtige og Kongen og Rigerne meget magtpaaliggende Bestillinger at tale og forhandle med dem om, anmodes de om med det allerførste at begive sig hid, saa de sikkert kunne være her den 13. Juli i det allerseneneste, saa Kongen kan overveje disse vigtige Bestillinger med dem alle og siden forordne, hvad der kan være Kongen og hans Riger og Lande gavnligt. Sj. T. 18, 342.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Villumcke,

¹ Tr.: A. D. Jørgensen, Udsigt over de dsk. Rigsarkivers Hist. S. 231 f.

² Jacob Jurgen. ³ Nikkel Fischer.

Johan von Deldens Enke, 1000 Dlr. paa Regnskab for den Vin, Kongen har købt af hende. Udt. i Sj. T. 18, 342 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Hardenberg om i Kronens Skove paa Hintsholm at lade skyde 4 Stykker Daavildt, som Kongen har bevilget Eyler Brockenhuus til Nakkebølle til hans Datters¹ Bryllup. Udt. i F. og Sm. T. 2, 361.

30. Juni (—). Miss. til Anders Thott. For kort Tid siden² har Kongen ladet aabent Brev udgaa til Bønderne i Bierre Herred om, at de i Forening med Bønderne i de omliggende Herreder skulle hjælpe til i 3 Dage med Udgravningen af Steensaa. I den Anledning have Bønderne i Bierre Herred berettet, at de for en 2 Aar siden i Henhold til Kongens Befaling³ have udgivet en Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue, til Aaens Opgravning og kort Tid efter have faaet Brev⁴ paa at skulle være fri for yderligere Hjælp dertil, hvorfor de nu begære at blive fritagne. Det befales ham at lade Bønderne i Bierre Herred være fri for al yderligere Hjælp til Steensaas Udgravning, men med Hensyn til Bønderne i de øvrige Herreder rette sig efter de udgaaede aabne Breve. Sk. T. 2, 291 b.

Juni⁵ (—). Miss. til Hendrik Belov. Hoslagt sendes ham nogle Klager fra Otte Hvitfeldt til Frøsløfgaard og Erik Kaas over Erik Friis, der for 2 Aar siden blev dømt fra sin Ære af Kongen og Danmarks Riges Raad for den Skade, som han og hans Brødre ved Nattetid havde tilføjet Peder Skram; han bruger stor Overvold, Modvilje og Undsigelse mod dem, saa Otte Hvitfeldt ikke kan være sikker for ham i sit eget Hus, trænger sig ind paa deres og deres Tjeneres Grund, voldpløjer og besaar deres Tofter og volder deres Enge. Da de have anmodet om at blive forsvarede herimod, skal Hendrik Belov straks undersøge Sagen, kalde Erik Friis for sig og paa Kongens Vegne alvorligt foreholde ham, at han lader saadant fare og holder sig borte fra Ting, Stævne og anden Godtfolks ærlige Forsamling, saafremt Kongen ikke, hvis der kommer yderligere Klager over ham, skal se sig forarsaget til at lade ham straffe og hensætte paa et Sted, hvor han ikke kan anrette nogen Uro. J. T. 4, 473 b.

¹ Susanne Brockenhuus g. m. Markvard Bilde. ² 23. Maj 1594. ³ 1. Febr. 1592. ⁴ 3. Marts 1592. ⁵ Indført mellem Breve af 15. Juni og 3. Juli.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Trolle til Brøddagger og Folmer Dresselberg til Kastrup. Da Christian Holck til Høygaard, kgl. Sekretær, er bleven forlenet med Svenstrupgaard og Gaardens Bygninger og de under Gaarden hørende Skove endnu ikke ere blevne besøgte, skulle de med det allerførste, naar de tilsiges af Christian Holck, begive sig til Svenstrupgaard, overlevere ham Inventarium, Breve, Registre og andet, som bør overleveres, besøgte Bygningerne paa Gaarden og paa Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give Forretningen beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 342 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da Ofve Jul til Kieldgaard skal have noget Krongods i Pant i Øster og Skats Herred, men Kongen ikke ved, hvad det er og paa hvilke Vilkaar han har det, skal Valdemar Parsberg faa det at vide hos Ofve Jul og erklære sig til Regeringsraadet derom. J. T. 4, 474.

— Miss. til Caspar Markdaner om for denne ene Gang at give Hr. Niels Pedersen, forhen Sognepræst i Vordbasse og Gren Sogne, 2 Pd. Korn af Loftet, da Hr. Niels har berettet, at han har noget Korn til gode af den Afgift, som Chresten Lange i nogen Tid har givet Præsten i Vordbasse, skønt han ikke var pligtig til det, men dermed skal Caspar Markdaner ogsaa aldeles afvise Hr. Niels. Orig. (underskrevet af St. Brahe og J. Seefeldt). Udt. i J. T. 4, 474 b.

—¹ Miss. til afdøde Mourits Podebusks Arvinger. Denne Brevviserske, Johanneken Folckers fra Embden, har berettet, at hendes Husbonde for nogen Tid siden er bleven under Jyllands Side ved Holmen², men Skibet er indkommen for Holmen med Last og en levende Karl ombord, og Mourits Podebusks Foged har ladet Skib og Last bjærge og taget det til sig; siden har hun henvendt sig til Mourits Podebusk for at faa det, der var bjærget, tilbage, men er bleven afvist, og ligesaa lidt har hun faaet, da hun efter hans Død henvendte sig til Enken, Fru Magdalene, hvorfor hun nu har ansøgt om at blive hjulpen til Ret. Det befales dem selv at betænke, at hun har mistet sin Husbonde og sidder tilbage med mange smaa Børn, og for en rimelig Bjærgeløn lade hende faa, hvad der er bjærget, da de jo ikke kunne tilholde sig mere, end Kronen selv havde, da Holmen kom fra

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 24. og 31. Juli, er 3. Juli maaske en Fejl for 30. el. 31. Juli. ² Hirtsholm.

den¹, og hverken Kongen selv eller de tidligere Konger her i Riget have haft eller brugt den Rettighed, at Kronen skal nyde det Gods, som bjærges, naar der er levende Folk til Stede, men har ladet Ejerne faa det for en rimelig Bjærgeløn. De maa ogsaa betænke, hvilken Eftertale dette vil give deres eget Fædreland hos andre »loflige« og velbeskikkede Politier og Lande. J. T. 4, 476 b.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck om at betale en Gæld paa 11 Dlr. 8 Sk., som Anne, Chresten Viborgs Enke, er kommen i for hendes Husbondes Begravelse og anden Aarsags Skyld, da Kongen har bevilget at ville betale den, og lade Slotsskriveren føre den til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 343.

5. Juli (—). Miss. til Claues Bild. Harder Vacke, Borger i Flensborg, har berettet, at Claues Bild skylder ham en mærkelig Sum Penge for forskellige Slags Kramvarer, som han til forskellige Tider har optaget hos hans Tjenere efter hans derom udgivne Haandskrifter; han har ofte krævet sin Betaling og Tid efter anden ogsaa faaet Tilsagn derom, men Claues Bild har ikke holdt sine Løfter, og Harder Vacke har endnu ikke faaet noget, hvorfor han har ansøgt om at blive hjulpen til sin Betaling uden lang Rettergang, da han ikke uden mærkelig Skade i saa lang Tid har maattet undvære sine Penge. Det befales Claues Bild at betale hvad han har optaget hos Harder Vacke, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 2, 292.

8. Juli (—). Aab. Brev om, at Henrik Ramel til Beckeskouf, Raad, har berettet, at en af hans Tjenere til Beckeskouf, Gissel i Esperød, i mange Maader har skikket sig meget utilbørligt mod ham, idet han ikke alene har gjort Henrik Ramels Tjenere ulydige, begaaet Vold og Slagsmaal. brudt hans Jærn og rømt af Fængselet, men ogsaa har gjort sig skyldig i Utroskab og Tyveri ved at stjæle og afbedrage Henrik Ramel hans Oldengæld og anden Rettighed. For disse Sager har Henrik Ramel ladet ham tiltale og faaet ham dømt fredløs, men alligevel vil han ikke tilbyde Bod og Bedring, viser sig trodsig og modvillig og opholder sig hos Kronens Bønder der i Egnen under Trudsler og Undsigelser mod Henrik Ramels Tjenere. Da Gissel er bleven dømt fredløs, tillader Kongen Henrik Ramel, at han ved sine Fuldmægtige

¹ 25. Okt. 1583.

maa lade Gissel paagribe, hvor han kan træffe ham, og befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder og alle andre at være Henrik Ramels Fuldmægtige behjælpelige med Paagribelsen og Fængslingen. Det forbydes alle at huse eller beskytte Gissel. Sk. R. 2, 169 b.

14. Juli (Kbhvn.). Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse paa 2196 Rosenobler, som han har indleveret i Hvælvingen paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 13, 371 b.

15. Juli (—). Aab. Brev¹ om, at Jørgen Høg for nogen Tid siden uden al Aarsag har ihjelstukket Borgemesteren i Skive² i hans eget Hus og for den Sag er bleven indstævnet for Kongen og Rigsraadet, der have dømt ham fra Halsen. Kongen har dog paa Forbøn af nogle af Ridderskabet og Fruer og Jomfruer skænket ham Livet paa det Vilkaar, at han skriftlig ved adelig Ære, Tro og Love har forpligtet sig til at begive sig ud af Riget inden 6 Ugers Dagen efter, tjene i 4 Aar mod Tyrken og aldrig mere under hans Livs Fortabelse komme her ind i Riget. Kongen har dog nu erfaret, at Jørgen Høg ikke alene har brudt sit Løfte ved i lang Tid efter de 6 Uger hemmelig at have opholdt sig her i Riget, men ogsaa i Stedet for at lade sig bruge mod Tyrken har begivet sig ind i Sverrig, giftet sig der og bosat sig i Nyeløesse, hvor han endnu bor. Da Kongen paa ingen Maade er til Sinds at se gennem Fingre med Jørgen Høg, men vil lade ham eftertrægte og kræve Eksekution over ham i Henhold til den over ham afsagte Dom og hans egen Forpligtelse, har han nu skrevet til Kong Sigismund af Sverrig og Polen og Hr. Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste, om at give Statholderen paa Elsborg eller Borgemestre og Raad i Nyeløesse alvorlig Befaling til straks at anholde Jørgen Høg, indsætte ham i Fængsel og, naar han bliver tiltalt af Kongens Fuldmægtig, lade ham staa sin Ret efter den af Kongen og Rigsraadet afsagte Dom og hans egen Forpligtelse. Kongen har nu affærdiget denne Brevviser Peder Frandsen, Borger i København, og giver ham hermed Fuldmagt til, naar han af Kong Sigismund eller Hertug Carl faar alvorlig Befaling til Statholderen paa Elsborg eller Borgemestre og Raad i Nyeløesse om Jørgen Høgs Anholdelse og Fængsling, da at tiltale denne paa det strengeste og kræve Eksekution over ham. Sj. R. 13, 371 b.

¹ Peder Frandsen fik Brevet. ² Svend Christensen.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da den af afdøde Mourits Podebusk opsatte Stald paa Jungshofvit Slot ikke er saaledes forvaret, at den kan blive staaende paa det Sted, hvor den nu staar, skal han lade den tage ned og igen opsætte paa et belejligt Sted, hvor den kan blive staaende, og lade den slaa med Ler og tække med Tag. Da der endvidere paa adskillige Steder paa Jungshofvit Slot findes stor Mangel paa Bygningen, skal han med det allerførste lade lave en ny Bro ved Slottet, lade de 2 Skorstene nedtage, der staa i det østre Hus, men ikke kunne staa længere, og lade dem opføre fra ny af og lade Loftet paa det østre Hus istandsætte, hvor det er brøstholdent. Endvidere skal han lade Taget paa det søndre Hus istandsætte og med det allerførste købe en Bryggepande og saa mange Ølkar, som behøves, da der nu ingen Bryggeredskaber findes paa Slottet, og lade de anskaffede Bryggeredskaber blive ved Slottet. Han skal paa Rentekammeret gøre Regnskab for Udgifterne hertil, hvorefter de skulle blive afkortede i hans Afgift. J. T. 4, 474 b.

16. Juli (—). Forleningsbrev for Henrik Rasmussen paa den Kro i Hillerød, som afdøde Valentin Kammandt boede i, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Han skal holde Gaarden ved god Bygning, være Lensmanden lydige og ikke hugge noget i Skoven uden Udvisning. Udt. i Sj. R. 13, 372 b.

— Bestalling for Matthias Loesmandt og hans 4 Svende som Taarnmænd paa Kronneborg. De skulle være forpligtede til at lade sig bruge med deres Instrumenter og Spil Morgen og Aften til bestemte Tid, ved Middags- og Aftensmaaltidet og ellers, naar Kongen tilsiger dem. Kongen vil give Matthias Loesmandt 30 Dlr. og 10 Dlr. til en Hofklædning og hver af Svendene 20 Dlr. og 10 Dlr. til en Hofklædning i aarlig Løn, at udrede af Tolden. De skulle alle have fri Underholdning paa Slottet. Bestallingen skal regnes fra Paaskedag 1594. Sj. R. 13, 373.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da der i Efterhøsten paa Lade-gaarden til Frederiksborg Slot vil blive Brug for 5 Læster Rug til Sæderug og den Rug, som er paa Slottet, ikke dur dertil, skal han købe 5 Læster god Giers Herreds Rug til Kongen og sende den over til Frederiksborg Slot. Hvad han giver for Rugen, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Der sendes ham Pasbord til hans Fuldmægtige, der fremføre Rugen, for at de bedre kunne blive befordrede. Sj. T. 18, 343.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Jacob Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg, har berettet, at der i Roskilde Kapitel er en Pors ledig efter afdøde Otte Brockenhuis, hvilken Pors han er nærmest til at optære, men da han ikke residerer ved Domkirken, er han bange for, at der skal blive gjort ham Hinder derpaa, og har derfor ansøgt Kongen om en Intercession til Kapitlet om at lade ham faa nævnte Pors. Da han ved Kongens daglige Tjeneste er hindret i at residere ved Domkirken og nyde de Rettigheder, som de residerende Kanniker nyde, men Kongen alligevel gerne saa, at han ikke blev forbigaaet, anmodes Kapitlet om for Kongens Skyld at lade Jacob Trolle faa den nævnte Pors. Deres Bevilling skal ikke blive regnet for nogen Sædvane mod Kapitlets Privilegier. Sj. T. 18, 343 b.

— Miss. til Magnus Svabe. Uden Tvivl erindrer han, at han for nogen Tid siden har overleveret afdøde Marquardt Brockdorff en Forskrivning paa 6000 Mk. lybsk Hovedstol, hvilken Forskrivning afdøde Gregers Ulfstand har givet hans afdøde Broder Marquardt Svabe. Nu tvivler Kongen ikke om, at han vel ved, af hvad Aarsag der ikke af hans afdøde Broder Marquardt og efter hans Død af ham selv og Medarvinger i Henhold til denne Forskrivning i saa langsommelig Tid er gjort nogen Anfordring om Betaling hos Gregers Ulfstand eller efter dennes Død hos hans Arvinger, og da alle afdøde Gregers Ulfstands Arvinger nu have begæret kgl. Forskrift til ham om at bekende sin Sandheds Vidskab om den Sag, hvilken Kongen ikke har kunnet nægte dem, befales det ham, Kongen til synderlig Vilje og Behag, nøje at overveje og betænke den Sag og siden under sin Haand og Segl give Gregers Ulfstands Arvinger beskrevet, hvad han ved om den Sag, af hvad Aarsag der ikke er gjort Anfordring om Betaling og i hvad Mening han siden har leveret Forskrivningen til Marquardt Brockdorff, og hvorledes det i alle Maader forholder sig med denne Forskrivning, samt betænke, hvorledes det vil forstaaes og hvad Eftertale det vil give, at der nu efter hans Broders Død skal ske Betaling af Forskrivningen, skønt han selv og hans Medarvinger tidligere have frasagt sig Arv og Gæld efter Broderen Sk. T. 2, 292 b.

— Miss. til Erik Venstermand. Som han vel husker, ere afdøde Gregers Ulfstands Arvinger blevne manede af Detlof Brockdorff til Sch[r]evenborn og hans Konsorter for et for-

ment Gældsbrøv paa 6000 Mk. lybsk Hovedstol, og han selv er som Borgen derfor ogsaa bleven indmanet og har til forskellige Tider indstillet sig. Da Sagen formedelst adskillige vigtige Aarsager er meget tvivlsom og han, der har været til Stede, da Forskrivningen blev gjort, maa vide grundig Besked med Sagens Omstændigheder, om Pengene i Følge Forskrivningen ere blevne udbetalte og andet mere, men hidtil ikke af sig selv har villet give Besked derom, have alle Gregers Ulfstands Arvinger nu anmodet Kongen om en Forskrift til ham om, at han til Bistand for dem i deres Rettergang med Detlof Brockdorff og hans Konsorter godvillig under sin Haand og Segl vil meddele dem, alt hvad han ved om Sagen. Kongen anmoder ham om at gøre det, for at ikke Gregers Ulfstands Arvinger skulle blive nødte til med Urette at betale Detlof Brockdorff og hans Konsorter Pengene. F. og Sm. T. 2, 361.

16. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Peder Christensen, Raadmand i Aarhus, som Kongens Renteskriver i Nørrejylland. Han skal oppebære den aarlige Byskat af Købstæderne, høre Byfogdernes og de smaa Sisemestres og Tolderes Regnskaber og oppebære den Rettighed, der tilkommer Kronen heraf. Han skal have flittigt Tilsyn med alle de Regnskaber, han hører, og naar han gør Rede for sin Oppebørsel i Rentekammeret, have alle Regnskaberne til Stede, underskrevne og besejlede af dem, som aflægge Regnskaberne. Han maa intet udgive af de Penge, han oppebærer, uden Befaling fra Kongen eller Rentemesteren, og han skal i alle Maader rette sig efter Rentemesterens Ordre. Hans Regnskab skal gaa fra 1. Maj til 1. Maj. Han skal til Løn og Underhold og til Fortæring ved Regnskabets Forklaring aarlig have 80 gl. Dir. af Rentekammeret. Det befales Borgemestre og Raad i alle Købstæder i Nørrejylland aarlig i rette Tid at betale ham Byskatten og ligesaa Byfogder, Toldere og Sisemestre at forklare deres Regnskaber i rette Tid og betale ham, hvad der tilkommer Kronen. J. R. 5, 374.

— Miss. til Lodvig Munk. M. Jens Pedersen, Sognepræst i Viborg, der har faaet Brev paa at maatte oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Hvidbjerg Sogn paa Thyeholm, indtil han kan blive forsørget med et Kannikedømme, er nu bleven forlenet med et saadant i Viborg Domkirke. Da han imidlertid ikke kan oppebære nogen Rente af Kannikedømmet i dette Aar, skal Lodvig Munk lade ham beholde dette Aars Afgift

af Tienden, som falder til Fastelavn 1595, men derefter oppebære den til Slottet og gøre Regnskab for den. J. T. 4, 475.

17. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Jens Pedersen, Sognepræst ved Domkirken i Viborg, paa det efter afdøde Kansler Niels Kaas ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 375.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Peder Frandtsen, Borger i København, har berettet, at han paa sit Regnskab som Byfoged har en Sum Penge til gode, som han har givet ud udover sin Indtægt, og nu har begæret at faa disse Penge betalt, skal Envoldt Kruse undersøge, hvor meget han har til gode, betale ham det og give ham Kvittans paa hans Regnskab. Sj. T. 18, 344.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Da han endnu ikke har betalt en Del af de 4000 Dlr., som han paa Kongens Vegne skulde betale¹ til Niels Bager, Borger i Odense, for det Gods², som Kongen havde tilladt³ denne at maatte indløse paa Kronens Vegne fra afdøde Fru Birgitte Rønnov og hendes Arvinger, befales det ham med det allerførste at forhandle med Niels Bager om at lade den resterende Sum staa paa Rente til førstkommende 1. Maj og straks lægge Godset ind under Nyborg Slot og indskrive det i Jordebogen. Til 1. Maj skal han saa af Slottets Indkomst betale Niels Bager baade Hovedsum og Renter. F. og Sm. T. 2, 363.

18. Juli (—). Miss. til Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland. Kongen har for kort Tid siden ladet udgaa Befaling til nogle gode Mænd om at overlevere Albert Friis Vestervigs Kloster med Inventarium, Jordebøger og andet. Da Albert Friis nu formedelst Kronens Bestilling er forhindret i selv at være til Stede og modtage Lenet til den fastsatte Tid, skal Jørgen Friis paa sin Broders Vegne modtage det. Udt. i J. T. 4, 475.

19. Juli (—). Miss. til nogle af Raadet om at møde med deres Kudsvogn og Folk hos Kongen i Kolding den 2. Sept. for at følge Kongen paa en Rejse til Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten. De skulle staffere sig med deres Vogn

¹ Se 12. Juni 1592.

² Kirkeby Gods, Sunds H.

³ 24. Dec. 1591.

og Folk paa bedste Maade, saa de kunne være Kongen, deres Fædrenerige og sig selv til Ære. Sj. T. 18, 344.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til de Adelsmænd, der tidligere¹ have faaet Ordre til at følge Kongen paa den holstenske Rejse, om at møde i Kolding 2. Sept. med deres Kudsvogn. Udt. i Sj. T. 18, 344 b.

— Oprejsningsbrev for Rasmus Rasmussen i Toftlund, der har berettet, at der for nogen Tid siden, da Hans Blome til Seedorf var forlenet med Haderslevhus, er blevet svoret Tov over ham paa Rangstrup Herredsting, fordi han skal have været med til at bortføre en Kvinde og hendes Gods fra Toftlund til Allerup; han har maattet betale en stor Sum Penge for den Sag til Hans Blome, men har dog ikke kunnet blive fri for Lovmaalet, og da han siden har villet indkræve sit eget Tilgodehavende hos sine Skyldnere, har han ikke kunnet faa noget paa Grund af dette Lovmaal, hvorfor han nu har begæret Oprejsning. J. R. 5, 375 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Vindersløfgaard, har begæret at maatte faa nogen Jord, som Kronens Bønder i Vester Hvidbiørg paa Mors have liggende inde i hans Gaard Hvidbiørgs Mark, til Mageskifte for noget af hans Jord udenfor Gaardens Mark, der ligger ligesaa belejligt for Bønderne, og hvormed han mener, at der vil ske dem fuldstændig Fyldest. Hendrik Belov skal med det allerførste undersøge, om Mageskiftet kan finde Sted uden Skade for Kronens Bønder og om Jørgen Friis i alle Maader vil udlægge dem Skel og Fyldest, og med det forderligste erklære sig derom, saa Regeringsraadet kan rette sig derefter. J. T. 4, 475 b.

20. Juli (—). Miss. til Niels Bild. Da der paa Bremerholmen ved Københavns Slot et helt Aar behøves 60 Læster Tjære, skal han foruden den Tjære, der i Aar allerede er sendt fra Gotland, holde yderligere 40 Læster Tjære i Forraad af Landets Indkomst; sælger han noget deraf, vil Kongen ikke lade det passere i hans Regnskab. Sk. T. 2, 293.

— Aab. Brev til Gotland om Forbud mod at Præster købe sig Kald til. Sk. T. 2, 294. (Tr.: CCD. II. 633 under 22. Febr. 1593, da Brevene til det øvrige Land udgik).

— Miss. til Niels Bild. Da det for nogen Tid siden udgaaede

¹ 10. Juni 1594.

aabne Brev om Forbud mod at Præster købe sig Kald til endnu ikke er blevet forkyndt der paa Landet [Gulland], sendes der ham hermed et Eksempplar af Brevet med Ordre til at lade det forkynde med det allerførste, paase dets Overholdelse og opbevare det vel blandt Lenets Breve. Sk. T. 2, 293 b.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Trolle. Ved den Forandring, der for nogen Tid siden¹ skete med Frederiksborg Slot, blev der afkortet noget i Slagterens Løn. Da Slagteren imidlertid altid har været brugt som Slagter og Salter paa Vildtjagten og Kongen ogsaa fremdeles vil bruge ham som saadan, skal Jacob Trolle lade ham beholde hans fulde Løn og hvad andet, der tidligere er bevilget ham. Sj. T. 18, 344 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus om straks at lægge Kronens Herlighed og Rettighed i alle Kirkegaardene i Salling Herred i Fyen, som afdøde Otte Emiksen har været forlenet med, ind under Nyborg Slot og indtegne den i Jordebogen, derimod maa han ikke befatte sig med Landgilden af Gaardene, der svares til Kirkerne. F. og Sm. T. 2, 364.

22. Juli (—). Miss. til Christofver Parsberg om at lægge noget Gods i Biefverskoufs Herred, som Dr. Peder Søfrensens en Tid lang har været forlenet med, ind under Roskildeggaard, indskrive det i Jordebogen og føre Indkomsten deraf til Indtægt i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 345.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Hendrik Mogensens Arvinger 121 Dlr., som den engelske Greve Peregrinus² efter det overgivne Regnskab og de underskrevne Beviser har fortæret hos Hendrik Mogensen i 1582. Udt. i Sj. T. 18, 345.

— Miss. til Envold Kruse. Kongen har eftergivet Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, 159 Dlr. 3 Sk. 1 Alb. af den Sum Penge, som han efter sit Regnskab bliver skyldig af afdøde Envold Sehesteds Løsøre, derimod skal han med det første betale de 300 Dlr., som han derudover bliver skyldig. Udt. i Sj. T. 18, 345.

— Forleningsbrev for Casper Markdaner til Søegaard, Embedsmand paa Koldinghus, paa 3 Gaarde og 2 halve Gaarde i Biskopstorp i Skiellerup Sogn i Vindinge Herred, som afdøde

¹ 31. Aug. 1593.

² Peregrinus Willoughby.

Otte Emmiksen sidst har haft i Væрге. Han skal aarlig til 1. Maj gøre Regnskab for Gaardenes visse og uvisse Indkomst, der altsammen skal komme Kronen til Bedste. F. og Sm. R. 2, 77 b.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis og Laurits Straale. Ebbe Munk til Fiellesbroe, Hofskænk, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Gabriel Knudtsen til Nordskouf, Landsdommer i Fyen, om en Mølle, og at han vil lade en af Mogens Søfrensen, Herredsfoged i Salling Herred, i Sagen afsagt Dom indstævne til Fyenbo Landsting. Han har i den Anledning anmodet Kongen om at lade ham hjælpe til Ret, da Gabriel Knudtsen som Part i Sagen ikke selv kan dømme i den. Der gives dem hermed Fuldmagt til at stævne Sagen i Rette for sig paa Landstinget, dømme deri i Gabriel Knudtsens Sted og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 365.

— Aab. Befaling til Arrild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Tryggevelde, og Henrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg. Kongen har forlenet Johan Bernekov til Nielstrup med Bønnid og Torkildstrup Gaarde paa Falster; da Johan Bernekov endnu ikke har overtaget Gaardene og Godset og Bygningerne paa Gaardene og Skovene endnu ikke ere besigtede, skulle de, saa snart de tilsiges af Johan Bernekov, med det allerførste begive sig til Bønnid og Torkildstrup, overlevere Johan Bernekov Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør findes paa Gaardene, besigte Bygningerne paa Gaardene og Ladegaardene og de tilliggende Skove og give alt beskrevet. F. og Sm. T. 2, 400.

23. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om, eftersom der er Forraad paa Toldboden, at betale Villumke, Johan von Deldens Enke, 2915 Dlr. 1 Mk. 6 Sk. foruden de 1000 Dlr., hun allerede har faaet. Udt. i Sj. T. 18, 345.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Breide Rantzau paa Kirkens Part af Korntienden af Ouby¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 3¹/₂ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 147 b.

24. Juli (—). Miss. til Envoldt Kruse om, at Kongen har eftergivet Dorrette, Jacob Villomsens Enke, 10 Dlr. af de 44 Dlr. 1 Mk. 6 Sk., hun bliver skyldig paa hendes afdøde Husbondes Regnskab [som Byfoged i Saksøbing]. Udt. i Sj. T. 18, 345.

¹ V. Aaby, Salling H.

24. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Opsættelser til Landstingene og Herredstingene i Sjælland, Fyen, Skaane, Laaland og Falster. Sj. T. 18, 345 b. (Tr.: CCD. II. 667).

— Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Fyen, Skaane, Laaland og Falster om at lade det aabne Brev om Opsættelser til Landstingene og Herredstingene forkynde paa Tinge i deres Len, saa baade Dommerne og de, der skulle søge deres Ret hos dem, kunne vide at rette sig derefter, paase dets Overholdelse og opbevare det blandt Lenets Breve. Sj. T. 18, 346.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Opsættelser til Landstingene og Herredstingene forkynde paa Landstinget, holde det i god Forvaring ved Landstinget og rette sig efter det. Udt. i Sj. T. 18, 346.

— Følgebrev for Henrik Lykke til Kronens Bønder under Leckelinge Len, der hidtil have svaret til afdøde Niels Kaas. Udt. i Sj. R. 13, 374 b.

— Miss. til Hendrik Lykke om at tage Leckinge Gaard med tilliggende Gods i Forsvar efter afdøde Kansler Niels Kaas og gøre Kongen Regnskab for Gaardens Avl og Indkomst. Udt. i Sj. T. 18, 346 b. Udt. i J. T. 4, 476.

— Følgebrev for Axel Brahe, Embedsmand paa Odensegaard, til Kronens Bønder i Fyen under St. Knudts Kloster i Odense, som afdøde Kansler Niels Kaas hidtil har haft i Værge. F. og Sm. R. 2, 78 b. Udt. i Sj. R. 13, 375.

— Miss. til Axel Brahe om straks at overtage St. Knudts Kloster i Odense med dertil liggende Bønder i Fyen, som afdøde Kansler Niels Kaas har været forlenet med, fra sidste 1. Maj at regne, føre Tilsyn med Avlen og anden Klosterets Indkomst og gøre Regnskab derfor. Der sendes ham Følgebrev til Bønderne, hvilket han straks skal lade forkynde. F. og Sm. T. 2, 366. Udt. i J. T. 4, 476.

— Følgebrev for Breide Rantzau, Embedsmand paa Tranekier, til de Kronens Bønder paa Langeland, der høre under St. Knudts Kloster i Odense, og som afdøde Kansler Niels Kaas hidtil har haft i Værge. F. og Sm. R. 2, 141 b. Udt. i Sj. R. 13, 374 b.

— Følgebrev for Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald,

¹ De opregnes alle med deres Len.

til Kronens Bønder under Asmind Kloster og til de Kronens Bønder, der tidligere have ligget til Ødtsløf Kloster, hvilke afdøde Kansler Niels Kaas hidtil har haft i Befaling. J. R. 5, 376. Udt. i Sj. R. 13, 374 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov om straks, fra sidste 1. Maj at regne, at overtage Asmind Kloster ved Viborg og det tiloversblevne Ødts Klosters Gods, som Hans Lindenov, Embedsmand paa Hammershus, ikke fik til Mageskifte, da Kansler Niels Kaas, der var forlenet dermed, er død, og indtil videre gøre Regnskab for al Indkomsten deraf. J. T. 4, 476.

— Lignende Miss. til Breide Rantzau om at overtage det Gods paa Langeland, som ligger til St. Knudts Kloster i Odense. Udt. i J. T. 4, 476.

25. Juli (—). Forleningsbrev for Jøergen Rosenkrantz paa 4 Gaarde i Hiesselberg i Ringsted Herred for en aarlig Afgift af 30 Dlr. af den visse og uvisse Indkomst. Udt. i Sj. R. 13, 373 b.

— Miss. til Christian Friis om at lade Jøergen Rosenkrantz følge 4 Kronens Bønder i Hesselbjerg, der hidtil have svaret under Andvorskouf Slot. Udt. i Sj. T. 18, 346 b.

26. Juli (—). Miss. til Detlof Holck om i Københavns Lens Skove at lade hugge 5 Bøge, som kunne bruges til at gøre Skibsblokke af, og straks levere dem paa Holmen. Udt. i Sj. T. 18, 347.

— Miss. til Christoffer Valkendorf og Albret Friis. Dorette Hansdatter, forhenværende Superintendent paa Gotland M. Peder Hansens Enke, har klaget over, at man forholder hende, hvad hun efter Ordinansen skal have i Naadensaaret efter hendes Husbondes Død baade i Visby og af Slottet; hun har tidligere faaet kgl. Skrivelse til Lensmanden Niels Bild om at hjælpe hende til Rette, men har desuagtet kun faaet en ringe Ting eller slet intet. Da de nu ere sendte til Gotland i Rigets Bestilling, skulle de, naar de komme til Visby, undersøge denne Sag og sørge for, at hun uden videre Forhaling faar, hvad der med Rette efter Ordinansen tilkommer hende i Naadensaaret. Sk. T. 2, 295. Orig.¹

27. Juli (—). Aab. Brev om, at Kongen, der tidligere² har

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I. 176. ² 15. Juni 1594.

ladet udgaa aabent Brev om, at han vil sende nogle Raader og gode Mænd til Gotland og Bornholm for at sidde Retterting, nu har givet Christoffer Valkendorf til Glorup og Albrit Friis til Harritskier, Embedsmænd paa Helsingborg Slot og Vestervig Kloster, Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Gotland og Bornholm med Kongens Skib, kalde alle de Sager i Rette for sig, som Undersaatterne paa disse to Lande kunne have at indføre for dem eller herefter indstævne for dem, undersøge dem, dømme i dem og give deres Domme beskrevne. Hvis nogle af Kongens Undersaatter paa disse Lande have noget at klage over Kongens Embedsmænd, Landfogder, Slotsfogder, Borgemestre, Raadmænd eller andre, der have Befaling, skulle de ligeledes have Fuldmagt til at forhøre disse Sager og deri forordne, hvad Lov og Ret er, saa ingen med Rette skal have noget at beklage sig over. De af de to ovennævnte Raader afsagte Domme og Afgørelser skulle blive ved deres fulde Magt, som om de vare afsagte af Kongen selv personlig. Kongen har ogsaa befalet dem at undersøge al anden forefaldende Lejlighed og Upligtighed, saa Kongen efter deres Hjemkomst efter deres og de andres Raaders Betænkning kan forordne, hvad der kan være gavnligt for Riget og de nævnte Lande. Hvis nogle af Kongens Undersaatter have særlige Anliggender at forebringe, hvorom de ikke efter deres Fuldmagt og Instruks kunne erklære sig, skulle de med Flid undersøge og optegne det, saa de kunne tilkendegive det, naar de komme hjem, og Kongen derefter erklære sig til Undersaatterne. Det befales alle Kongens Undersaatter paa Gotland og Bornholm at have de ovennævnte Raader betroet, som om Kongen selv var til Stede. Sk. R. 2, 170.

27. Juli (Kbhvn.). Instruks for Christoffer Valkendorf og Albret Friis paa deres Sendelse til Gotland og Bornholm: De skulle indrette sig saaledes, at de saa snart som muligt kunne være til Stede paa Gotland og Bornholm, hvor de, forinden de begynde at holde Retterting, skulle lade det dem medgivne kgl. Fuldmagtsbrev læse for Menigheden og efter deres »begavede Beskedenhed« tilkendegive den forsamlede Almue Kongens naadigste Vilje og Affektion mod dem alle til at ramme deres Gavn, holde dem ved Lov, Skel og Ret og forsvare dem mod Vold og Uret, hvorfor han, da der paa Landet kan findes uformuende Folk og Folk, der intet Forsvar have, som enten med Dom eller Vælde ere blevne besværede mod Loven eller i andre Maader forurettede,

men formedelst den store Bekostning og anden Besværing, som den lange Rejse hid medfører, ikke kunne søge deres Ret, har bestemt, saaledes som han tidligere har ladet dem forkynde, at der skal holdes almindeligt Retterting der paa Landene, og i den Anledning sendt de to Raader did. Derefter skulle Raaderne kalde alle de Sager, der indkomme for dem, i Rette for sig, undersøge dem, dømme endeligt deri og give deres Domme beskrevne, hvilke skulle agtes, som om Kongen selv personlig havde afsagt dem. Da der ofte kan være Strid mellem Borgemestre, Raad og Menighed i Købstæderne og paa Landet paa Gotland og Bornholm paa den ene og Slotsfogden, Slotsskriveren, Landfogden og andre Slotstjenere paa den anden Side om Køb og Salg og om Landkøbet mellem Landfogden, Havnefogder og Almuen, skulle Raaderne kalde begge Parter i Rette for sig, undersøge al Lejligheden og træffe den Ordning, som efter deres Mening bedst en Gang for alle kan gøre Ende paa denne Urigtighed. Dernæst skulle Raaderne undersøge, hvorledes det forholder sig med Skoler, Kirker og Præster paa disse Lande og med Personernes Vilkaar, Skikkelighed, Rente og Ophold, hver i sit Sted og Kald, og med Flid overveje, hvorledes den Uorden, som maatte findes, bedst kan afskaffes. Endvidere skulle Raaderne nøje undersøge, hvorledes de Stenbrud, der findes paa Gotland, kunne bruges til nogen Fordel for Kronen, hvorledes Bygningen og Befæstningen paa Visborg og Hammershus ere holdte ved Magt, hvorledes Slottene og Befæstningerne ere forsynede med Fetalje, Krigsfolk, Krigsmunition og al anden Nødtørft, og hvorledes Skovene paa begge Lande ere holdte ved Magt; Raaderne skulle selv ride paa de Egeskove paa Gotland, hvori Kongen lader hugge til Kronens Behov, og undersøge, hvad Hugning Skovene kunne taale, og hvorledes det hidtil har været ordnet dermed. Da Kongen har ladet udgaa Forbud mod Udførsel af forskellige Varer fra Landene, skulle Raaderne undersøge, hvorvidt disse Forbud ere blevne overholdte, og om Undersaatterne paa Gotland i nogen Maade kunne besvære sig over at lide Skade paa deres Næring af disse Forbud, og hvorledes det kan forandres og formildes, da Undersaatterne paa Gotland have klaget over, at de formedelst disse Forbud ikke kunne faa Betaling af Bønderne paa Landet for det, som de have forstrakt dem med til deres Underhold; ligeledes skulle de undersøge, hvorledes det bedst kan ordnes med den Told og Sise, som Indbyggerne der paa Landet svare til Kronen af de Heste og andre Varer, de

udføre, og det Øl, de indføre. Da Slotsloven paa Hammershus endnu ikke er overleveret til Kronen efter afdøde Falk Gjøe, skulle Raaderne kræve Slotsloven til sig og paa Kongens Vegne overlevere den til Hans Lindenov, der nu er forlenet med Hammershus. Da der paa Gotland er mange øde Gaarde og Jorder, hvilket medfører, at Kronens Rettighed forkortes og at de andre Kronens Tjenere besværes des mere, skulle Raaderne overveje, hvorledes denne Skade bedst kan forekommes. Da Kongen ikke kan vide eller heri har kunnet specificere, hvad andet vedrørende Kronen og Landenes Løjlighed der kan forefalde paa Gotland og Bornholm, skulle de undersøge alle Forhold, ramme Kongens Gavn i alt efter deres begavede Forstand og ved deres Hjemkomst give Kongen Underretning om alt, saa han videre kan rette sig derefter. Sk. R. 2. 172¹.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Kongen har bevilget, at der for denne ene Gang maa godtgøres Steen Brahe 400 Dlr. i hans Regnskab af Kallundborg Len for den daglige Besværing, han hidtil har haft i Regeringen. Udt. i Sj. T. 18, 347.

28. Juli (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Absolon Gjøe, Hans Johansen, Laurits Brockenhuus, Niels Friis og Axel Brahe. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aaben Befaling til dem om Trætten mellem Fru Helvig Hardenberg til Arreskouf og Jomfru Ingeborg Bilde til Frøesløf; da imidlertid nogle af dem ved Rigets Bestilling ville blive forhindrede i at udføre Befalingen til den berammede Tid, skulle de opsætte Befalingens Udførelse til den 24. Sept. eller til den Tid, da Kongens Raader og gode Mænd igen komme tilbage fra de dem paalagte Rejser. F. og Sm. T. 2, 367. K.

29. Juli (—). Bestalling for Olluf Søefrønsen i Vesterbye som Dyrevogter og Skovpasser i Kallundborg Len. Han skal for sin Umage være fritaget for 3 Pd. Korn af sin aarlige Landgilde. Udt. i Sj. R. 13, 373 b.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at levere Augustus Erick, tysk Kancelliforvandt, 30 Dlr., som denne paa Kongens Vegne skal tilstille Dr. Johan Hardtzbach for en Bog¹, som denne har decideret og tilskrevet Kongen. Kopi (underskr.

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 520—24.

² Efter Kvitte-
ringen Dr. Johan Hertzbach i Speyer for Bogen »De re publica«.

af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Erik Bilde til Kiersgaard. Oluf og Niels Bager, Borgere i Odense, have berettet, at afdøde Otte Emmiksen til [Stensgaard]¹ efter deres Regnskabers og Registres Lydelse er bleven dem en Sum Penge skyldig, og de have derhos, da Erik Bilde og de andre Arvinger efter Otte Emmiksen ere forsamlede for at skifte hans efterladte Gods, anmodet om at blive hjulpne til at faa deres Betaling af Fællesboet, inden Skiftet finder Sted, for at de ikke siden med langsommeligt Rettergang og stor Bekostning skulle nødes til at søge deres Betaling hos hver enkelt. Erik Bilde skal undersøge Sagen og hos sine Medarvinger sørge for, at Oluf og Niels Bager faa betalt, hvad Otte Emmiksen findes at være dem skyldig, og det, førend de skilles, for at Oluf og Niels Bager ikke skulle blive besværede med vidtløftig Trætte og videre Bekostning. F. og Sm. T. 2, 367.

— Miss. til Otte Emmiksens Arvinger. Pofvel Nielsen, Raadmand i Odense, har berettet, at der i nogen Tid har været Rettergang mellem ham og afdøde Otte Emmiksen til Stensgaard om Regnskab og Køb mellem dem, og at han har forfulgt Sagen saa vidt, at han paa Fyenbo Landsting har begæret sin Æskning beskrevet over Otte Emmiksen; gode Mænd have saa optaget Sagen og lovet at ville forlige dem, saa Pofvel Nielsen uden videre Rettergang skulde faa, hvad han skulde have, men inden der er udrettet noget i Sagen, er Otte Emmiksen død, og Pofvel Nielsen har nu begæret at maatte faa sin Betaling af Fællesboet, førend der finder Skifte Sted, da det vil falde ham meget besværligt og volde ham stor Bekostning, hvis han skal søge sin Betaling hos enhver af Arvingerne paa langt fra hinanden liggende Steder. Da de nu ere forsamlede paa Steensgaard for at skifte Otte Emmiksens Gods, befales det dem, forinden de skilles, at betale Pofvel Nielsen hvad Otte Emmiksen er bleven ham skyldig, for at han ikke skal besværes med vidtløftig Rettergang og stor Bekostning. F. og Sm. T. 2, 369.

— Miss. til Lensmændene² over alt Riget om at forhandle med alle Herredsprovster og alle Præster i Købstæderne og paa Landsbyerne om hver at give 1 Dlr. til Hjælp til Opførel-

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Kiersgaard.
med deres Len.

² De opregnes alle

sen af et Stenhus i Studiegaarden i København til et almindeligt Lectorium og til de 100 Studenters Behov. Sj. T. 18, 347. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Historie 1537—1621. IV. 400; jvfr. CCD. II. 668).

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus og Axel Brahe. Kongen har bevilget, at der i Studiegaarden i København skal opbygges et Stenhus til et Lectorium og de 100 Studenters Behov, hvori de skulle have deres Bolig og Bespising, og har, da denne Bygning er til Bedste for den menige Mand, hvis Børn komme til at studere ved Universitetet, paabudt, at en Del Kirker her i Riget skulle yde Hjælp dertil; da der imidlertid kræves endnu større Hjælp, har Kongen og Danmarks Riges Raad paa sidste Herredag besluttet, at alle Kirker i Købstæderne og paa Landet i Fyen, undtagen dem, som Adelen har Jus patronatus til, hver skal give 3 Dlr. til Husets Bygning. De skulle med det allerførste indkræve Hjælpen og, hvis nogle Kirker ere saa uformuende, at de ikke kunne udrede den, sørge for, at de formuende Kirker komme dem til Hjælp, saa at der udredes 3 Dlr. af hver Kirke. De skulle selv oppebære Hjælpen af de Kirker, de selv raade for, og i de smaa underliggende Len give Provsterne Ordre til at samle Hjælpen af Kirkerne og sende den til dem. De skulle senest inden Mortensdag fremsende Hjælpen til Regeringsraadet i København, ledsaget af klare Registre, for at det siden kan anvende den til Bygningen paa Studiegaarden. F. og Sm. T. 2, 370.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd, Toldere, Sisemestre og Byfogder om at sende Fetalje til Københavns Slot, da der vil blive Brug for megen Fetalje til Kongens eget og Holmens Behov og til Udspisningen her for Københavns Slot. Ligeledes skulle de sende de Kør og Svin af Slottets Indkomst, der kunne undværes, og sende alle de Svin, der tilkomme Kongen af Oldengælden, saa snart de komme af Skovene, og sende dem levende. — Detlef Holck (København) skal lade male og bage 8 Læster Gryn og 50 Læster Brød, forhandle med Hollænderne paa Amager om at sælge Kongen 1 Læst Aal til en rimelig Pris, købe 20 Græsøksne og fremsende dem straks efter Bartholomæi Dag [24. Aug.] og give Bønderne i Lenet Tilhold om at svare deres Landgilde, baade ny og gammel, i rette Tid, saa der ingen Restancer bliver; Christoffer Parsberg (Roskildegård) 6 Læster Gryn og 20 Læster Brød inden

Mortensdag, 200 Lam af Gaardens Landgilde og ellers at skaffe paa anden Maade inden Bartholomæi og 20 Græsøksne, at købe; Hendrik Lykke (Vordingborg) 4 Læster Gryn og 20 Læster Brød inden Jul og 30 Øksne, at købe, inden Mikkelsdag; Christen Friis (Andtvorskouf) 30 Øksne, at købe, og 200 Lam af Slottets Indkomst inden Bartholomæi Dag, 8 Læster Gryn og 50 Læster Brød inden Jul, 30 Læster Malt, der skal holdes tilrede til Foraaret, medmindre Vinteren bliver saadan, at det kan hentes inden Vinter, 200 Kroppe røget Gaasekød og 1000 Tdr. Havre; Steen Brahe (Kallundborg) 30 Øksne, at købe, og 100 Lam af Slottets Indkomst inden Bartholomæi Dag, 4 Læster Gryn og 40 Læster Brød inden Jul, om det er muligt, 40 Læster Malt, der skal være færdigt til at føres hid straks paa Foraaret, medmindre Vinteren bliver saadan, at det kan hentes med Skib forinden, 1000 Tdr. Havre, 200 Kroppe røget Gaasekød og 20 Læster Rug; Hermand Juell (Draxholm) 30 Øksne, at købe, inden Bartholomæi Dag og 6 Læster Gryn, 50 Læster Brød, 40 Læster Malt, 800 Tdr. Havre og 150 Kroppe røget Gaasekød inden Vinter, om det er muligt; Breide Rantzau (Tranekier) 1 Læst Torsk inden Vinter; Lauridts Brockenhuus (Nyborg) 30 Øksne, at købe, inden Bartholomæi, 300 Tdr. Havre inden Vinter; Axel Brahe (Odensegaard) 30 Øksne, at købe, inden Bartholomæi; Knud Brahe (Aarhusgaard) 20 Læster Brød, 500 Tdr. Havre og 4 Læster Gryn; Frandts Rantzau (Silkeborg) 30 Øksne, N. Læster Brød, 500 Tdr. Havre og 4 Læster Gryn; Jørgen Friis [Vinderslevgaard] skal modtage Rug af Frandts Rantzau og deraf lade bage 20 Læster Brød, hvilket Brød Frandts Rantzau skal fremsende; Chresten Skeel (Aakier) 30 Øksne, at købe, inden Mikkelsdag og 300 Tdr. Havre ved St. Voldborge Dags Tid [1. Maj]; Manderup Parsberg (Skanderborg) 50 Øksne, at købe, inden Mikkelsdag og 40 Læster Brød og 1000 Tdr. Havre til St. Voldborge Dag; Niels Skram (Drotningborg) 30 Øksne inden Mikkelsdag og 20 jyske Læster Rug, 6 Læster Gryn, 40 Læster Brød, 500 Tdr. Havre og 20 jyske Læster Malt til Foraaret; Ofve Lunge (Aalborg) 8 Læster Gryn og 1000 Tdr. Havre til St. Hans Dag og 50 Læster Brød og 10 Læster Rug til Foraaret; Hack Holgersen (Malmøhus) 1850 Tdr. Havre, som han blev Kongen skyldig paa sidste Regnskab, inden Vinter; Christoffer Valkendorf (Helsingborg) 20 Øksne, at købe, inden Bartholomæi Dag, det Korn og de Svin, Slottet kan undvære, at sende i betimelig Tid, og 300 Tdr. Havre inden Vinter; Peder Brahe (Søl-

vitsborg) 30 Læster Nød-, Faare- og Bukkekød, at købe, til Foraaret og $1\frac{1}{2}$ stort Hundrede Knapholt, $\frac{1}{2}$ stort Hundrede Baandholt og 20,000 Baandstager, naar Skibe komme efter det inden Vinter; Jørgen Brahe (Varberg) 24 Læster Smør, 150 Tdr. Havre og 10 Læster Nødkød saa snart som muligt; Anders Thott (Laugholm) 61 Øksne, som han bliver skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1594, inden Mikkelsdag; Lensmanden paa Bornholm 6 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; Niels Bild (Visborg) 10 Læster Nød- og Faarekød og 6 Skippd. Talg til Foraaret; han maa ikke afhænde noget af Slottets Indkomst af Tjære, førend Kongen har faaet saa meget, han har Brug for til sine Skibe, hvorefter han med det første skal faa Brev fra Rentemesteren; Hannibal Gyldenstjerne (Babus) $1\frac{1}{2}$ stort Hundrede gode Knapholt, $\frac{1}{2}$ stort Hundrede Baandholt, 20,000 Baandstager og 6 Læster Smør inden Vinter og 10 Læster Nød-, Faare- og Gedekød til Foraaret; Albret Skeel 1 Læst Laks af Laksefiskeriet i Mandal inden Mortensdag; Lensmanden paa Riberhus 20,000 Hvillinger, 20,000 Flyndere, 30 Vorder Rokker og 30 Vorder Kabliav, enten at skaffe af Tolden eller at købe; Peder Thott (Bergenhus) $\frac{1}{2}$ Læst Sælspek inden Vinter. — Tolderne i Helsingør skulle i Aar købe 4 Skippd. Voks og 110 Skippd. god Humle til Kongen; Byfogden i Helsingborg 2 Læster Nødkød og 2 Skippd. smeltet Talg; Landskrone 2 Læster Nødkød og 6 Skippd. smeltet Talg; Rasmus Skrifer i Køge 4 Skippd. smeltet Talg; Tolderen i Nakskov 8 Læster Ærter; Rødby 48 Td. femernsk Hvede og 24 Læster Ærter til Foraaret. Sj. T. 18, 349.

31. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jens Skrifer, der tjener paa Ermelundgaard paa Møen, paa Kronens Part af Korntienden af Maglebye Sogn paa Møen, kvit og frit. Udt. i Sj. R. 13, 373 b.

— Aab. Brev om, at Jesper Skomager ved Frederiksborg Slot indtil videre aarlig maa oppebære 1 Pd. Malt, 1 Pd. Rug, 1 Fjerd. Smør og 10 Sider Flæsk af Frederiksborg Slot til sit Underhold. Udt. i Sj. R. 13, 373 b.

— Bestalling for Dr. Niels Krag som kgl. Historicus. Sj. R. 13, 373 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 401 f. A. D. Jørgensen, Udsigt over de dsk. Rigsarkivers Hist. S. 232 f.).

— Miss. til Envold Kruse. Denne Brevviser, Steffan Hanning, har berettet, at Byfogden i København for nogle Aar siden

har frataget ham og afdøde Jacob Johansen 4 Fade Vin, hvoraf en Del er taget til Kongens Kælder. Da han nu har ansøgt om at faa dette sidste betalt, skal Envold Kruse undersøge, hvor meget Vin der er taget til Kongens Brug, og betale ham, hvad Kongen med Rette skylder ham derfor. Sj. T. 18, 354 b.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Eriksen, Tolder i Vordingborg, om at tilbagebetale Jacob Jacobsen, Borger i Nye-løsse i Sverrig, 11 Dlr., som han har taget i Told af ham for 11 Heste; da dette strider mod den mellem Danmark og Sverrig sluttede Traktat, skal han herefter rette sig efter denne, saafremt han ikke vil staa til Rette, hvis der kommer yderligere Klager over ham. Udt. i Sj. T. 18, 354 b.

— Miss. til Sten Matsen. Da Erik Gagge, der for nogen Tid siden¹ fik Ordre til paa Landstinget at dømme i nogle Sager, som angik Landsdommer Biørn Knudtsen, nu er død, skal Sten Matsen i hans Sted sidde i Dommers Sted paa Landstinget og dømme i Biørn Knudtsens Sager. Sk. T. 2, 295 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Biørn Knudtsen og Sten Matsen. Raadet har modtaget deres Skrivelse, hvori de berette, at de nu i Henhold til Kongens Befaling² have dømt mellem nogle af Kongens Undersaatter i Halmsted, og derhos udbede sig Raadets Betænkning om, hvorledes de skulle forholde sig i den Sag. Raadet tvivler ikke om, at de i den Sag have handlet, som ret og billigt er, og som de ville forsvare, og mener derfor, at de skulle give deres Dom og Forhandling beskrevet, saa begge Parter kunne vide at rette sig derefter, hvis de yderligere ville gøre noget eller kræve Stævning. Sk. T. 2, 295 b.

Miss. til Tolderen i Middelfart. Hendrik Ramel til Beckeskouf, Hofraad, har for kort Tid siden ladet udføre nogle Øksne, Køer og Kalve her af Riget til Fobitslet, som han er forlenet med, og hans Tjener, der har udført Kvæget, har, inden han fik Tilladelse til at udføre det, maattet give ham Reversal for, at Hendrik Ramel enten skulde erhverve Kongens Tilladelse til at udføre det eller føre det tilbage igen. Kongen har nu paa Hendrik Ramels Begæring givet Tilladelsen og befaler Tolderen at tilbagelevere Hendrik Ramels Tjener Reversalen. F. og Sm. T. 2, 372.

— Miss. til Tolderen i Kolding. Hendrik Rammel til

¹ 29. Maj 1594. ² 29. Maj 1594.

Beckeskouf, Hofraad, har berettet, at han for kort Tid siden har udført nogle Øksne, Køer og Kalve her fra Riget ind i Fyrstendømmet til Fobitsletgaard, som han er forlenet med, og at hans Tjener, som har udført dette Kvæg, har givet Tolderen i Kolding Bevis for, at Hendrik Rammel vil betale ham Tolden deraf, saafremt han ikke kan faa Kongens Bevilling paa at maatte uddrive dette Kvæg toldfrit. Kongen har nu bevilget, at Hendrik Rammel maa være fri for at svare Told af Køerne og Kalvene, men af Øksnene skal han svare tilbørlig Told, hvorefter Tolderen skal rette sig. J. T. 4, 477.

31. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Grøn, Ridefoged i Skanderborg Len, indtil videre maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden kgl. Tyngte af sin Gaard i Borup. Udt. i J. R. 5, 376 b.

1. Aug. (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Kongen har bevilget, at Skibshovedsmand Hans Simensen fra den Dag at regne, da han efter sin Afskedigelse igen kom her ind i Riget, og fremdeles, saalænge han bliver i Tjenesten, maa faa 50 Dlr. mere i aarlig Løn end de ham i hans Bestalling tilsagte 200 Dlr., hvilket Tillæg Envold Kruse skal betale ham. Sj. T. 18, 355.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at forstrække Steen Maltessen, Hovedsmand paa Kroneborg, med 500 Dlr. til at købe Fetalje for til Udspisningen paa Slottet og tage Bevis af ham derfor. Udt. i Sj. T. 18, 355.

— Miss. til Hendrik Lykke, Hovedsmand paa Vordingborg Slot, om at lade Færgebroen ved Kalhafven under Vordingborg Slot gøre i Stand med Sten, Bolværker og hvad andet, der hører til. Udt. i Sj. T. 18, 355.

— Miss. til Christofver Parsberg om med det første at istandsætte Broerne i Tune og Ramsø Herreder og lade Træbroerne gøre saa brede, at man uden Fare kan komme over dem med 3 Heste paa én Gang; han skal give dem, der bør holde Broerne i Stand, Ordre til at hjælpe til, for at det bedre kan gaa for sig. Udt. i Sj. T. 18, 355.

— Miss. til Hack Ulfstand. Da Kongen fra afdøde Biørn Kaas's Arvinger vil indløse 55 Gaarde og et Laksefiskeri i Oxie, Skiødts, Rønnebjergs, Alboe, Villandts, Giers, Lister og Bregne Herreder, som de have i Pant for 3000 Dlr., 53 Gaarde, 3 Møller, 3 Tredingsbønder og 7 Fæster i Oxie Herred, som de

have i Pant for 4000 Dlr., og 1 Gaard i Liussekuld, 1 Gaard i Polstrup¹ og 1 Gaard i Sande, som de have i Pant for 300 Lod Sølv, skal Hack Ulfstand med det allerførste lade forkynde Løsen paa Godset og efter den Afsked, Kongen har gjort med ham, ved første Lejlighed indløse det. Sk. T. 2, 296.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til samme om at indløse fra Fru Anne Pedersdatter, Anders Bings Enke, Kronens Gods i Nederbye i Ingelstad Herred, som hun har i Pant for 440 Dlr. Udt. i Sk. T. 2, 296 b.

— Oprejsningsbrev for Axel Brahe, Embedsmand paa Odensegaard, til paany at optage en Sag angaaende Drabet af en Person i Odensegaards Len, da Sandemændene, der havde svoret Manddraberen fri, ere blevne underkendte paa Fyenbo Landsting og Sagen saaledes fortiet. F. og Sm. R. 2, 79.

— Miss. til Absolon Gjøre. Da Kongens tilfornordnede Regeringsraad en Tid maa rejse fra Byen i Rigets Bestilling, skal han, for at intet skal blive forsømt med Regeringen i deres Fraværelse, møde her i Byen 8. Aug. og blive i Regeringen med nogle andre Rigsraader, indtil Regeringsraaderne komme tilbage. F. og Sm. T. 2, 374.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. For nogen Tid siden² gav Kongen ham Ordre til at afsætte Herredsskriveren i Salling Herred, fordi han var vildig i nogle Sager; dette skete ogsaa, men han er nu kommen ind i Embedet igen, og det befales derfor paany Laurits Brockenhuus straks at afsætte ham og paa Kongens Vegne beskikke en ærlig Mand i hans Sted. F. og Sm. T. 2, 374.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da Erik Lange, der i lang Tid i Henhold til en Overenskomst³ mellem ham og Kongens Fader har været forlenet med Biugholm Slot, nu er draget ud af Riget, ikke har holdt Rostjeneste af Lenet eller ladet sig mønstre med Adelen og har ladet Husene baade paa Slottet og Ladegaarden forfalde, kan Kongen paa ingen Maade finde sig deri og har nu ladet Stævning udgaa over ham derfor, hvilken Stævning hermed sendes Mandrup Parsberg, for at han paa Kongens Vegne straks skal lade den læse baade for Biugholm Slot og paa Viborg Landsting. J. T. 4, 477.

¹ Povlstrup. Luggude H.

² Jvfr. 19. Febr. 1594.

³ Se 2. Juli 1583.

1. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Friis til Vaskiergaard paa Kirkens Part af Korntienden af Liøngvo Sogn i Saubro Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. 4 Skpr. Rug, 5 Ørt. 4 Skpr. Byg og 5 Ørt. 8 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 62.

— Aab. Brev om, at Fru Ide Kaas til Brandtbiereg, Peder Juels Enke, maa faa al den Smørlandgilde, Sagefald og Gaardfæstning, som er falden fra 1. Maj til 29. Juni af St. Knudts Klosters Len i Odense, af Asmind Klosters Gods og af det tiloversblevne Ødtsløf Klosters Gods, ligeledes alt hvad der indtil denne Dag er oppebaaret i Lekkinge Len, baade Smørlandgilde, Sagefald, Gaardfæstning, Høns, Lam og Gæs, hvilke Len hendes Broder, Kansler Niels Kaas, havde i Forlening. J. R. 5, 376 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen, der for nogen Tid siden skrev til ham om straks at overtage St. Knudts Kloster i Odense med de derunder liggende Bønder i Fyen, som Kansler Niels Kaas havde i Forlening, har nu bevilget, at Niels Kaas's Søster, Fru Ide Kaas paa Brandtbiereg, Peder Juels Enke, maa oppebære al den Smørlandgilde, Sagefald og Gaardfæstning, som er falden paa Godset fra 1. Maj til 29. Juni, hvorfor han ingen Hinder maa gøre hende derpaa. F. og Sm. T. 2, 373.

— Miss. til Hendrik Belov. Kongen, der for kort Tid siden gav ham Ordre til at overtage Asmind Kloster og det tiloversblevne Ødts Klosters Gods, som afdøde Kansler Niels Kaas var forlenet var, har nu bevilget, at Niels Kaas's Søster, Fru Idde Kaas paa Brandtbiereg, Peder Juels Enke, maa oppebære al den Smørlandgilde, Sagefald og Gaardfæstning, som er falden paa Godset fra 1. Maj til 29. Juni, da Niels Kaas døde. Han skal levere hendes Fuldmægtige det. J. T. 4, 477 b.

2. Aug. (—). Kvittans til Fru Ide Kaas til Brandtbiereg, Peder Juels Enke, der nu har leveret Kongen de Breve, der fandtes i hendes afdøde Broder, Kansler Niels Kaas's Væрге; Brevene ere efter Kongens Befaling blevne optagne, gennemsete og indlagte i et sort Skrin af Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler, og Sigvordt Beck, kgl. Sekretær, i Nærværelse af Fru Ide Kaas og nogle af hendes Venner og angik dels Kongen og Riget, dels Adelen. J. R. 5, 377.

3. Aug. (—). Kvittans til Rentemester Envoldt

Kruse paa 1040 Rosenobler og 10,000 enkende Dlr, som han i Steen Brahes og Manderup Parsbergs Nærværelse har indleveret i Hvælvingen paa Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 13, 375.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse om med det allerførste at tilstille Johan Marieborgt de Penge, som denne efter sit Regnskab har givet ud til de Tidender, som paa tredje Aar ere sendte hid fra Nederlandene, hvilket ialt beløber sig til 190 Dlr. 23 Sk. lybsk. Udt. i Sj. T. 18, 355 b.

— Miss. til Anders Thott om paa Kronens Vegne straks at indløse det Krongods i Aaste Herred, som Peder Thott, Embedsmand paa Bergenhus, har i Pant, med de Penge, han skal svare i Afgift af Laugholm Len, lægge Godset ind under Laugholm Slot, lade det indskrive i Jordebogen og siden gøre Regnskab for Landgilde og anden Indtægt deraf. Sk. T. 2, 296 b.

— Miss. til Hendrik Belov om med det allerførste af Hald Slots Indkomst at indløse 7 Gaarde og 1 Bol i Gislum Herred, som Niels Stygge har i Pant, lægge dem under Hald Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den aarlige Indtægt af dem. J. T. 4, 478.

— Ligelydende Miss. til Jacob Sefeldt om at indløse Gaardene i Roxie Herred fra Niels Stygge. Udt. i J. T. 4, 478.

4. Aug. (—). Følgrebrev for Hack Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, til de Kronens Bønder i Oxie, Skiødts, Rønnebergs, Alboe, Villandts, Lister, Giers og Bregne Herreder, som hidtil have svaret til afdøde Biørn Kaas's Arvinger, at de herefter skulle svare til ham. Sk. R. 2, 175.

6. Aug. (—). Miss. til Christian Friis. Da der skydes meget i Kronens Skove i Andvorskouf Len, hvorved Kongens Vildtbane ødelægges, skal han straks paa Kongens Vegne antage 3 gaaende Dyrevogtere til at passe paa Skovene, at der ikke skydes eller jages deri. Han skal indtil videre give hver 20 Dlr. i aarlig Løn, men ikke mere. Han skal føre alvorligt Tilsyn med, at de varetage deres Bestilling flittigt. Sj. T. 18, 355 b.

9. Aug. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Margrete, Marcus Hess's Enke, den Fortæring, som de Stedische Gesandter have gjort hos hende. Udt. i Sj. T. 18, 355 b.

12. Aug. (—). Miss. til Steen Maltessen om at sørge for, at den Fortæring, som de Stedische Gesandter have gjort

i Helsingør, straks bliver betalt, og føre den til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 355 b.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf om straks at lægge 1 Gaard i Liusekul, 1 Gaard i Polstrup¹ og 1 Gaard i Sande, som Hack Ulfstand har faaet Ordre til med mere Gods at indløse fra afdøde [Biørn]² Kaas's Arvinger, ind under Helsingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og siden gøre Regnskab for Landgilde og anden Indtægt af dem. Sk. T. 2, 297.

21. Aug. (—). Miss. til Roskilde Kapitel om, at Roskilde Domkirke skal bidrage med 300 Dlr. og alle Kanniker og Vikarer, der ikke ere i Kongens daglige Tjeneste eller i andre Maader ere privilegerede, ligeledes med 300 Dlr. til Bygningen af et Lectorium i Studiegaarden i København. Sj. T. 18, 356. (Se CCD. II. 668 f.).

22. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raadmænd i Ronneby om ikke at paalægge de Svenske, som komme til deres By, nogen Indskrækning i deres Ret til at drive Handel. Sk. T. 2, 297. (Tr.: CCD. II. 669 f.).

— Miss. til Peder Brahe om at holde Borgemestre og Raad i Ronneby til at efterkomme ovenstaaende Befaling. Udt. i Sk. T. 2, 297 b.

26. Aug. (Antvorskov). Miss. til Laurits Brockenhuus. Han har ladet 2 Skibe, der tilhøre 2 Borgere i Kerteminde, arrestere, fordi Borgerne ikke hos Tolderen i Nyborg have angivet noget Vin og nogle andre Varer, som de have haft inde, og som tilhørte en Borger i Nykøbing paa Falster. Da Borgeren i Nykøbing nu har bevist, at han har angivet det hos Tolderen i Nykøbing, har Kongen bevilget, at Skibene maa løsgives, men Borgerne skulle herefter rette sig efter de af Kongen udstedte Forordninger. F. og Sm. T. 2, 375.

31. Aug. (Koldinghus). Miss. til Laurits Straale og Jens Axelsen. Kongen lod for nogen Tid siden aaben Befaling udgaa til dem i en Trætte mellem Ofve Ugerup til Ofvisholm og Jomfru Margrete Skovgaard til Sanderum om Rebning paa nogen Ejendom ved Sanderumgaard, at de i Forening med Rebsmændene skulde undersøge Sagen og dømme endeligt deri eller forlige Parterne i Mindelighed og skifte Ejendommen mellem

¹ Povlstrup, Luggude H.

² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Jørgen.

dem. De have ogsaa udført Befalingen, men ikke givet Forhandlingen og deres Afgørelse beskrevet, hvorfor det nu befales baade dem og Rebsmændene, der have foretaget Rebningen, straks at gøre det. F. og Sm. T. 2, 376.

2. Sept. (Koldinghus). Miss. til en Del Lensmænd om at lægge nogle Krontiender, der hidtil have været bortforleuede, ind under Kronen igen. Sj. T. 18, 356 b. (Tr.: Dsk. KL. II. 524—36).

[2.]¹ **Sept. (—).** Miss. til Ofve Lunge. Ifver Jul til Villestrup har en Tid været forlenet med Kronens Parter af Afgiften af Korntienden af Thorup Sogn i Hellom Herred og af Rostrup, Store Arden, Valsgaard og Vebbestrup Sogne i Hendstedt Herred, men Ofve Lunge skal herefter oppebære Afgiften af Korntienden af Thorup og Store Arden Sogne til Aalborghus. Af Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskom Herred, som Hr. Christen Staffensen, Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, er forlenet med, skal han oppebære Halvparten. Ligeledes skal han herefter oppebære Sønder og Nørre Tranders Sognetiender, som Sophia Gynterberg er forlenet med, til Aalborghus. J. T. 4, 479.

2. Sept. (—). Aab. Brev om, at Sognemændene i Stadil Sogn ligesom hidtil maa have en Sædedegn. J. R. 5, 377. (Tr.: CCD. II. 670 f.).

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Horsens i Aar maa oppebære Kronens Part af Korntienden af [Nefagger]² Sogn til deres Kirkes Bygning og Forbedring, dog skulle de gøre rigtigt Regnskab for Anvendelsen. J. R. 5, 377.

— Miss. til Kapitlet i Ribe Domkirke. Hoslagt sendes en Supplik fra M. Jacob Matsen, Superintendent i Fyens Stift, hvori han klager over, at han hidtil ikke har faaet Del i Bona communia og Skiftegoods, som bliver ledigt, naar Kanniker dø i Kapitlet, skønt han som værende forlenet med et Kannikedømme i Ribe Domkirke mener at være lige saa berettiget dertil som andre Kanniker, der heller ikke daglig residere ved Domkirken. Da Kongen ikke ved, hvad Kapitlets Statuter formelde herom, skal Kapitlet med det allerførste erklære sig til Regeringsraadet

¹ Kun dateret Sept. og indført mellem Breve af 2. Sept. har ved en Fejlskrift: Stefager.

² Registranten

om, hvorledes de lyde og hvad Grunden er til, at det ikke tilsteder ham såadant ligesaa vel som andre Kanniker, der heller ikke residere ved Domkirken, saa Kongen kan give ham tilbørlig Besked, naar han yderligere henvender sig. J. T. 4. 478.

2. Sept. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner om at lade Bertel Søfrensen i Duons være fri for dette Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt, og komme ham til Hjælp med noget Bygningstømmer af Kronens Skove i Lenet [Koldinghus]. Udt. i J. T. 4, 478 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da Kongen, der tidligere¹ har befalet ham og afdøde M. Hans Laugessen at hjælpe M. Jacob Svaning til fremfor nogen anden at faa det ledige Vilsløf Sogn, nu erfarer, at Sognemændene paa ingen Maade ville have M. Jacob til Sognepræst, men begære Tilladelse til efter Ordinansen at kalde en Sognepræst, der behager dem, skal han lade gøre den Forordning, at Sognemændene i Herredsprovstens Nærværelse maa kalde en Sognepræst, der kan være duelig til Kaldet. J. T. 4, 479.

3. Sept. (—). Miss. til Christian Friis. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kronens Bønder i Tyelse, Vedbynørre, Sorterup og Landbyetorp, hvori de klage over, at alt deres Korn i Rugmarken i Sommer er blevet helt slaaet ned og ødelagt af Hagl og Uvejr, saa der slet intet er blevet tilbage, hvoraf de kunne svare deres Landgilde og faa Sædekorn, og de have derfor ansøgt om nogen Forskaansel paa deres Landgilde. Det befales ham at lade dem være fri for at svare Landgilderug i Aar. Sj. T. 18, 364.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse eller i hans Fraværelse Hans Meckelborg, Mønsterskriver, om at tilstille Augustus Erich, tysk Kancelliforvandt, 40 Dlr., som Kongen har foræret Dr. Johan Brinck. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og Manderup Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 364.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Fru Mette Emmiksen, Jørgen Tidemands Enke, har berettet, at der nu er tilfaldet hende baade Arvegods og andet efter hendes afdøde Broder², men at hun som fattig Enke ingen Værge har, der kan forsvare hende og hendes Gods, om der skulde paaføres hende Trætte. Da hun har an-

¹ 14. Juni 1594. ² Otte Emmiksen til Stensgaard.

modet om kgl. Forskrift til ham om at paatage sig Værgemaallet for hende, anmoder Kongen ham om at gøre det. F. og Sm. T. 2, 377.

3. Sept. (Koldinghus). Miss. til Laurits Brockenhuus. Kongen skrev for nogen Tid siden¹ til ham om at lægge Kirkeby Gods i Sundts Herred i Fyen, som afdøde Fru Birgete Rønnov havde haft i Pant, og som Kongen havde tilladt Niels Bager, Borger i Odense, at indløse fra hendes Arvinger, ind under Nyborg Slot og give Niels Bager Rente af den Sum, hvormed han havde indløst Godset, til 1. Maj, til hvilken Tid han skulde betale Niels Bager Pengene. Eyller Qvitzov til Løkkisholm har dog nu indløst Godset til sig fra sine Medarvinger og betalt Niels Bager 2000 Dlr. paa de Penge, der kunde tilkomme denne for Godset, og begærer derfor at maatte beholde Godset, indtil det afløses ham for den Sum, det staar i Pant for. Laurits Brockenhuus skal lade Eyller Qvitzov beholde Godset, indtil det lovlig indløses fra ham. F. og Sm. T. 2, 379. K.

— Miss. til Absolon Gjøe og Arrildt Hvitfeldt. Kongen har for nogen Tid siden³ ladet aaben Befaling udgaa til Arrildt Hvitfeldt og Henrik Lykke om med det allerførste at begive sig til Falster og overlevere Johan Bernekov Bønnidgaard, men erfarer nu, at det aldeles ikke er sket. Det forekommer Kongen meget underligt, at denne hans Befaling og Danmarks Riges Raads Forordning derom aldeles ikke er agtet. Det befales nu de to ovennævnte med det allerførste at begive sig til Falster, overlevere Johan Bernekov Bønnidgaard og udføre Kongens tidligere Befaling, som om den var udgaaet til dem begge. F. og Sm. T. 2, 401⁴.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om i Tolden at godtgøre Hendrik Ditmer, Borgemester i Vejle, den Fortæring, som Kongen og de ham ledsagende gode Mænd og Folk til forskellige Tider have gjort hos ham efter de underskrevne Sedler, han har derpaa. Udt. i J. T. 4, 479 b.

— Stadfæstelsesbrev for Ifver Juel til Villestrup paa Kronens Part af Korntienden af Vebestrup, Valsgaardt og Rostrup Sogne, indtil videre uden Afgift. Udt. i Tb. S. 62.

4. Sept. (—). Aab. Brev om, at Ifver Juel til Villestrup, der for nogen Tid siden fik Brev paa Kronens Parter af Korntien-

¹ 17. Juli 1594. ² 24. Dec. 1591. ³ 22. Juli 1594. ⁴ Tr.: Rørdam, A. Hvitfeldt. Tillæg S. 105 f.

den af Store Arden, Vebestrup, Volsgaard og Rostrup Sogne i Hindsted Herred og Torup Sogn i Helligum Herred, uden Afgift, fremddeles maa beholde Kronens Parter af Korntienden af Vebestrup, Volsgaard og Rostrup Sogne i Hindsted Herred, uden Afgift, medens Kronens Parter af Korntienden af Store Arden og Torup Sogne skulle oppebæres til Aalborghus Slot. J. R. 5, 378 b.

4. Sept. (Koldinghus). Miss. til Hendrik Belov om igen at lægge Afgiften af Kronens Korntiende af Raunstrup og Dollerup Sogne ind under Hald Slot, saafremt Hr. Jens i Aggerskouf, Sognepræst til Raunstrup, Dollerup og Finnerup, kan taale at miste den. J. T. 4, 479 b. (Tr.: Dsk. KL. II. 536).

— Miss. til Tyge Brahe. Kongen har tidligere skrevet til ham om uden Forsømmelse at istandsætte Hellig 3 Kongers Kapel i Roskilde Domkirke, hvori Kongens Forfædre have deres Bøgravelse, men erfarer nu til sin store Forundring, at han aldeles ikke har efterkommet denne Befaling, og at Kapellet Dag for Dag ødelægges mere og mere. Det befales ham nu uden al Undskyldning at lade Kapellet istandsætte inden Jul i det allerseneste; sker det ikke, vil Kongen give Lensmanden paa Roskildegård Ordre til at istandsætte det og straks forlene en anden med Kapellet og dets Indkomst. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen om, hvad han vil gøre, for at Kongen kan rette sig derefter. Sj. T. 18, 364¹.

— Opfejningsbrev for Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, at han, som om Gerningen nylig var sket, maa forfølge med Sandemænd Madts Jensen i Mariager, der for nogen Tid siden har slaet Niels Andersen ihjel, hvilken Sag for adskillig Forfalds Skyld er bleven fortiet og ikke bleven paatalt i lovlig Tid. J. R. 5, 378.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Chresten Skeel, Embedsmand paa Aakier, har berettet, at der paaføres ham paa Vindinge² Kirkes Vegne i Sønderliung Herred Trætte paa Flarup Mark, som han formener er givet til Vindinge Kirke, og at Brevene, hvormed Ejendommen skal forsvares, findes blandt Kapitlets Breve, skal Kapitlet blandt disse opsøge de Breve, der angaa ovennævnte

¹ Tr.: Dsk. Mag. II. 282. Werlauff, De hell. tre Kongers Kapel i Roskilde Domkirke S. 19 f. ² Vinge.

Mark, og levere dem til Chresten Skeel mod nøjagtig Reversal for, at han efter Benyttelsen vil tilbagelevere dem til Kapitlet, dog maa det ikke lade Breve komme ud, der i nogen Maade kunne komme Kronen til Skade paa dens Ejendom. J. T. 4, 480. Orig. (urigtig dateret 4. Aug. og underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

19. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hans Reimandt, Dronningens Skrædder, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Gamløesse¹ Sogn paa Sjælland, kvit og frit. Sj. R. 13, 375.

20. Sept. (Koldinghus). Miss. til Axel Brahe. Da Laden paa Nesbyhofvit Ladegaard under Odensegaard er falden ned og det er højlig nødvendigt, at den paany bliver bygget op, skal han med det allerførste lade dette gøre, saaledes som han mener det kan være tjenligt og med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. F. og Sm. T. 2, 380.

21. Sept. (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Axel Brahe, Embedsmand paa Odensegaard, har berettet, at der er gjort Antegnelse til hans Regnskab af Odensegaards Len for den Part af Stedsmaalet af Kronens Parter af Korntienderne, som han selv har oppebaaret, da den gejstlige Jurisdiktion i hans Forleningsbrev ikke er forbeholdt Kronen. Kongen har bevilget, at dette Stedsmaal indtil videre skal godtgøres ham i Regnskabet. Sj. T. 18, 364 b.

— Miss. til Christofver Packisch. Da Kongen førstkommande Mandag [23. Sept.] vil rejse herfra til Frederiksborg Slot paa Sjælland, skal Christofver Packisch, naar Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster, besøger ham med dette Brev, gøre den alvorlige Forordning, at alle Bønder i Mierløse Herred, hvem de end tjene, skulle møde med Heste og Vogne i Ringsted Kloster til den Tid, Lauge Beck angiver, for at fremføre Kongens Fædebur. Møde de ikke, skulle de tiltales og straffes tilbørligt, og hvis han selv viser sig forsømmelig, vil han komme til at staa til Rette derfor. Sj. T. 18, 365.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen har nu sendt denne Brevviser Laurits Friis til Norge med Kongens Brandjagt for at hente

¹ Gandløse, Ølstykke H.

Østers. Da han ligger med Brandjagten ved Kerteminde og derfor ikke kan løbe til København for at indtage Fetalje, skal Axel Brahe levere ham Fetalje for en Maanedstid til ham selv og de Baadsmænd, han har med sig. F. og Sm. T. 2, 381. K.

21. Sept. (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg om der i Skovene at lade skyde eller slaa 3 Stykker Vildt, som Kongen har bevilget Fru Marine Bilde, Laurits Skrams Enke, til hendes Datters¹ Bryllup, og levere hendes Fuldmægtige dem. Udt. i J. T. 4, 480.

— Aab. Brev til alle Bønder i Nørrejylland, hvem de end tilhøre. Kongen har bevilget, at der til Bedste for hans Undersaatter, Adelen saavel som andre, maa bygges et Domhus i Viborg, hvori Landstinget skal holdes, men skønt baade Adel, Kapitler og Købstæder i Nørrejylland, hver efter deres Lejlighed, have ydet Pengehjælp til dets Opførelse, kan det dog ikke fuldføres uden yderligere og større Hjælp. Kongen har derfor i Forening med Danmarks Riges Raad, som nu har været til Stede hos ham, overvejet Sagen og bestemt, at hver Bonde i Nørrejylland, som sidder for Gaard, Ugedagsmænd saavel som andre, skal bidrage 2 Sk. danske til Domhusets Bygning og inden Mortensdag i det seneste betale dem til Lensmanden i det Len, hvori han bor. De, der ikke udrede Pengene inden ovennævnte Tid, skulle tiltales og straffes for Ulydighed mod Kongens Bud. J. T. 4, 480 b.

— Miss. til alle de Lensmænd i Jylland, der have Herreder i Befaling, om straks at lade det aabne Brev om Hjælp til Domhusets Bygning forkynde paa alle Herredsting i deres Len, indkræve Hjælpen inden Mortensdag og mod Kvittans levere den til Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland, der skal anvende den til Domhusets Bygning. J. T. 4, 480.

— Miss. til Ofve Lunge til Odden og Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg. Godtstløf Budde, Embedsmand i Børglom Kloster, har for nogen Tid siden² faaet Befaling af Kongens Fader til at istandsætte Børglom Klosters Kirke, nedtage 2 Korskirker sammesteds og anvende de Sten, der afbrydes, paa Børglom Kirkes Istandsættelse. Da han nu har indberettet, at han i Henhold hertil har istandsat Kirken og for sin Bekostning dermed i nogle Aar oppebaaret Kir-

¹ Maren Skram g. m. Jakob Hardenberg. ² 23. Dec. 1590; nogen Ordre herom ses ikke at være udgaaet i Kong Frederik II's Tid.

kens Indkomst, og derhos har anmodet om, at Kongen vil lade nogle gode Mænd besigte den Bygning, han har opført, for at han saavel som hans Arvinger i Fremtiden kunne være forsikrede, skulle de med det første besigte, hvorledes Godtsløf Budde har istandsat Børgløm Klosters Kirke og hvorledes den nu er ved Magt, give Besigtelsen beskrevet under deres Signeter og paa Kongens Vegne kvittere ham for Bygningen. J. T. 4, 481.

21. Sept. (Koldinghus). Miss. til Tolderne i Kolding, Ribe og Assens. Kongen har bragt i Erfaring, at naar Købmænd, der drive Staldøksne ud af Riget, have uddrevet de Staldøksne, de have tilhandlet sig, understaa mange af dem sig til at begive sig ind i Riget igen og der købe et stort Antal Øksne, som bruges for Ploven og ikke holdes for Staldøksne, fordi de ville formene, at alle de Øksne, der uddrives indtil 1. Maj, skulle regnes for Staldøksne. Da de Øksne, der bruges for Ploven, ikke kunne regnes for Staldøksne og ikke fodres som saadanne, maa de herefter ikke tillade Købmændene at komme gennem Toldstederne med saadanne Plovøksne, men skulle anholde og fuldstændig afvise dem. Saafremt de se gennem Fingre med nogen, ville de selv komme til at staa til Rette. J. T. 4, 481 b.

[21.]¹.Sept. (—). Miss. til Eske Brock om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Tidemand, Chresten Maltessens Enke, og forsvare hende og hendes Gods til Tinge og Stævne og hvor hendes Ret kan falde. Udt. i J. T. 4, 482.

—¹ Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om, at Kongen har eftergivet Efvert [W]orm, Borger i Aarhus, 50 Dlr. af den Told, han er bleven Kongen skyldig i Kolding. Udt. i J. T. 4, 482.

21. Sept. (Kbhvn.²). Oprejsningsbrev for Mouridts Nielsen i Hagedal³, der paa Landstinget i Nørrejylland er bleven fældet for en Lov, han var med at give mod Niels Skriver i Kemptrup for et Svin, men nu har optinget for Sagen. J. R. 5, 379.

— Oprejsningsbrev for Madts Kieldsen i Kielstrup i samme Sag. Udt. i J. R. 5, 379.

2. Okt. (—). Miss. til Hack Ulfstand. Da der endnu resterer en stor Del af den Havre, som han tidligere har faaet Ordre

¹ Kun daterede Sept. og indførte mellem Breve af 21. Sept. og 9. Okt.

² Kbhvn. er vistnok en Fejlskrift for: Koldinghus. ³ Hagedal, Hindsted H.

til at sende til Københavns Slot, og da Kongen har storligen Brug for Havren til sine Heste, der staa paa forskellige Steder, befales det ham straks at fremsende al den Havre, han har faaet Skrivelse om, saa den sikkert kan være til Stede her med det allerførste. Sk. T. 2, 298.

2. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Block i Aarup paa Kronens Part af Korntienden af Klimb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 62 b.

3. Okt. (—). Miss. til Sten Matsen. Denne Brevviser, Simen Arønsøn de Rony, har erhvervet sig en Forskrift til Kongen fra Kong Sigismund af Sverrig og Polen og har desuden selv i hoslagte Supplikats beklaget sig over, at hans afdøde Fader for nogle Aar siden har forstrakt Hinrik Frideriksen, Borger i Halmsted, med 150 Dlr. i rede Penge efter dennes derom udgivne Haandskrift, men skønt han ofte har krævet Pengene af Hinrik Frideriksen, er han dog bleven holdt hen med løs Besked og har ikke faaet sin Betaling, hvorfor han nu har ansøgt om en Forskrift til Sten Matsen, at denne hos Hinrik Frideriksen og Borgemestre og Raad i Halmsted skal hjælpe ham til uden yderligere Forhaling at faa sin Betaling. Kongen har formedelst Kongen af Sverrig og Polens Intercession ikke kunnet nægte ham denne Forskrift og befaler Sten Matsen at hjælpe Simen Arønsøn til uden yderligere Forhaling og forgæves Kost og Tæring at faa sin Betaling eller nøjagtig Borgen og Forlovere for Pengenes Betaling til en bestemt Termin af Hinrik Frideriksen eller hans Hustru i hans Fraværelse. Sk. T. 2, 298.

9. Okt. (—). Miss. til Hendrik Belov. I Flensborg talte Kongen med ham om, at han vilde bruge ham og nogle andre Raader og gode Mænd i en Kommission ved Svavestede Slot. Kongen har siden skrevet til Hertug Johan Adolf, om han vil være med og bevilge denne Kommission, men Hertugen har nu erklæret, at han ikke kan bevilge Kommissionen. Hendrik Belov skal derfor ikke begive sig til Svavestede, førend han faar nærmere Ordre. J. T. 4, 482 b.

10. Okt. (—). Miss. til Gabriel Sparre til Svansholm, Oluf Rosensparre til Skarholt og Christen Gyldenstjerne til Stiernholm. Da Kongen nu har indløst noget Krongods i Skaane, som Fru Christentse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, en Tid lang

har haft i Pant, og lagt det under Malmøhus, skulle de, naar Hack Ulfstand besøger dem med dette Brev, straks begive sig til Enemærkerne og Skovene paa Godset, undersøge, hvorledes Skovene ere holdte, og give Hack Ulfstand Besigtelsen beskrevet. Sk. T. 2, 299.

10. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Knud Jensen, Kapellan i Stefvie, paa Kirkens Part af Korntienden af Stefvie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189.

17. Okt. (—). Miss. til Fru Chirstene, Steen Bildes Enke, om at skaffe 2 af Kongens Fiskere, der nu sendes over for at fiske Stenforeller i Herritsvad Klosters Len, de nødvendige Bønder til Hjælp ved Fiskeriet, alle de Vogne, der behøves, og frit Underhold, saalænge de fiske i Lenet. Sk. T. 2, 299 b.

18. Okt. (—). Miss. til Christofver Parsberg. Kongen har erfaret, at nogle af Broerne mellem Køge og Køge Kro ere meget og en Del fuldstændig bygfældige, saa den vejfarende Mand ikke kan komme derover, men med stor Livsfare maa age dem forbi, og at nogle af Broerne ikke have været i Stand i lang-sommelig Tid. Christofver Parsberg skal undersøge Sagen og give dem, der bør holde Broerne i Stand, alvorligt Tilhold om uden Forsømmelse at istandsætte dem, saa man kan komme over dem uden Fare, eller paa det højeste tiltale og straffe dem derfor. Hvis de skulle holdes i Stand af Bispegaarden, skal han straks istandsætte dem. Sj. T. 18, 365 b.

— Miss. til Rentemester Envold Kruse om straks at levere Jacob Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg, eller hans Fuldmægtig 300 Dlr. til at købe de Slagteøksne for, som han behøver paa Slottet, medens Kongen holder Hof der, og ikke kan faa af Lenet; han skal tage Bevis af Jacob Trolle derfor. Kopi (underskr. af St. Brahe og Arrild Hvitfeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 365 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da de 3 Gaarde, som han for nogen Tid siden har faaet Ordre til at indløse fra Fru Christendtse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, allerede ere lagte under Helsingborg Slot, men Fru Christendtse alligevel ikke har faaet sine Penge, skal Christoffer Valkendorf med det allerførste

af Lenets Indkomst betale hende Pantessummen og indløse Pantebrevet. Sk. T. 2, 299 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Hack Ulfstænd. Raadet har modtaget hans Skrivelse, hvori han udbeder sig dets Betænkning om Fru Christendts Biørn Kaas's Enkes Begæring om i Aar at maatte beholde det Ved og Kul, som Bønderne i Vebre¹, hvem hun tidligere havde i Pant, skulle svare til Kronen, da hun allerede har oppebaaret Størstedelen af det. Da det kun drejer sig om en ringe Ting, bevilges det hende for denne Gang. Derimod kan Raadet ikke bevilge hende hendes Begæring om at maatte faa de Penge og det Korn, som hun har paalagt Bønderne under Helnekirke at give hende for at blive fri for Pløjning, da det er et nyt og usædvanligt Paalæg, som ikke burde være paalagt, men Bønderne være pligtige til at gøre deres Pløjning ligesom fra Arilds Tid. Da hun endvidere har berettet, at Christoffer Valkendorf har taget 3 Gaarde fra hende, men ikke indløst Pantebrevet eller betalt hende nogle Penge, er der udgaaet kgl. Skrivelse til Christoffer Valkendorf om med det allerførste at betale hende Pengene og indløse Pantebrevet. Sk. T. 2, 300.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Pouffelsen, Borger i Kallundborg, paa Kronens Part af Korn-tienden af Svollerop² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 4 b.

22. Okt.³ (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om paa Kongens Vegne at betale M. Peder Ifversen, Skolemester i Herlufsholm Skole, 20 Dlr. i Foræring for en Bog, som han for nogen Tid siden har dediceret til Kongen. Kopi (underskr. af St. Brahe og A. Hvitfeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 366.

— Miss. til Knud Grubbe om i Lenets [Lykaa] Skove at lade hugge 24 Pumpetræer, hvor de bedst kunne faas, og siden sende dem ned til Ladestederne, saa de kunne blive førte herved, saasnart Kongen sender Skibe efter dem. Udt. i Sk. T. 2, 300 b.

— Miss. til Gabriel Sparre og Oluf Rosensparre. Da der paa Knud Grubbes Gaard Torup i Skaane staar mange Breve forsegg-

¹ Veberød, Torne H.

² Svallerup, Arts H.

³ I Sj. T. er Brevet kun dateret: Okt.

lede, hvoriblandt formenes at være nogle af Varberg Slots Breve, skulle de med det allerførste begive sig til Torup, af Brevkisterne og af Knud Grubbes Breve udtage alle de Breve, der angaa Varberg Slots Gods, igen forsegle Brevkisterne og levere Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg, de udtagne Breve, tage underskreven og beseglet Reversal af Jørgen Brahe for de Breve, han modtager, og indsende den til Kancelliet. Sk. T. 2, 301 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe angaaende det samme. Han anmodes om at tillade Gabriel Sparre og Oluf Rosen-sparre at udtage Varberg Slots Breve. Sk. T. 2, 300 b.

— Miss. til Hans von Stenvinkel, Bygmester paa Varberg Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han for nogen Tid siden mod Lensmanden Jørgen Brahes Vilje er dragen fra Varberg Slot ned til Skaane, hvorved Byggeriet paa Varberg forsømmes meget, forbydes det ham paa det strengeste herefter at begive sig nogensteds hen fra Varberg eller opgive Bygningen der uden Jørgen Brahes Samtykke, dog gøres en Undtagelse med de Slotte, hans Bestalling lyder paa. Han maa ej heller befatte sig med nogen videre Bygning uden Kongens Tilladelse. Endvidere befales det ham at anvende den største Flid paa at skaffe sig en god Mestersvend, enten her i Riget eller udenlands, der til Foraaret sikkert kan være hos ham; Kongen vil give denne samme Løn, som den sidst antagne Mestersvend, afdøde Hans Lamberts, havde. Sk. T. 2, 301.

25. Okt. (—). Miss. til Caspar Markdaner om denne ene Gang at give Jacob Snedker, der er bleven blind, 2 Pd. Korn af Loftet. Udt. i J. T. 4, 482 b.

— Miss. til samme om at skaffe Hermen Sværdfegers Enke fri Bolig i Kolding og lade hende beholde den indtil videre. Udt. i J. T. 4, 482 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Knudt-sen, Underskriver paa Koldinghus, paa Kronens Part af Korntienden af Østedt¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 62 b.

26. Okt. (—). Miss. til Absolon Gjøe. For nogen Tid siden har han paa den Persons² Vegne, der har de Bjelker i Sver-rigs Gods i Fyen i Befaling, faaet en kgl. Befaling til gode Mænd

¹ Ødsted. Jerlev H.

² Peder Hansen.

angaaende den Trætte, som der er mellem denne Person og Niels Jacobsen Skriver, forhen Foged over de Bjelkers Gods. Niels Jacobsen har dog nu berettet, at Sagen, førend den kgl. Befaling udgik, er begyndt paa Herredstinget og endnu hænger i Trætte paa Landstinget, og han har derfor anmodet om, at den kgl. Befalings Udførelse maa blive opsat, indtil der er gaaet Dom i Sagen paa Herredsting og Landsting, for at han ikke ved den kgl. Befaling imod Recessen skal blive draget fra Herredsting og Landsting. Absolon Gjøe skal undersøge Sagen og, hvis det er rigtigt, at Sagen tidligere har været paa Herredsting og Landsting og at der endnu ikke er gaaet endelig Dom i den, opsætte den kgl. Befalings Udførelse, indtil det er sket; i modsat Fald skal han snarest erklære sig om Sagen til Kongen, for at Kongen derefter kan give Niels Jacobsen tilbørlig Besked, naar han yderligere henvender sig. F. og Sm. T. 2, 382.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hack Ulfstand og Christoffer Valkendorf om med det allerførste at begive sig til København for at høre nogle hispaniske Sendebuds Ærinde. Udt. i Sk. T. 2, 302.

27. Okt. (—). Miss. til Lauge Beck, Christofver Parsberg, Johan Bernekov og Eske Bilde til Svanholm. Der er til København kommen nogle hispaniske Gesandter, som Kongen vil give Audiens i denne Uge. Da Kongen imidlertid har forløvet nogle af sine Hofsjinder, skulle de straks begive sig hid, saa de sikkert kunne være her Tirsdag [29. Okt.] Aften i det allersæneste, og blive en 3—4 Dage hos Kongen. Sj. T. 18, 366.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at sende Kongen alt det Guld, som de have paa Toldboden, saa Kongen sikkert kan have det i Morgen i god Tid. Orig. Udt. i Sj. T. 18, 366.

1. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mickel Andersen i Vrindis paa Kirkens Part af Korn-tienden af Reelsøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $3\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 62 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Seufrensen i Lemmer paa Kirkens Part af Korntienden af Lime Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 62 b.

2. Nov. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Frederik Rosen-

krantz, Kongens Kammerjunker. Envoldt Woye har været hos Regeringsraadet og højlig klaget over, at han ikke kan bo sikkert og uden Fare fra sine Uvenners Side i Haderslevhus Len, hvor han nu bor og har sin Gaard og sit Gods liggende, hvorfor han vil tilbyde Prinsen sin Gaard og sit Gods til Købs og siden bosætte sig i en af Købstæderne her i Riget. Regeringsraadet kan ikke se andet, end at det er raadeligt for Prinsen at købe Gaarden og Godset, naar han, som nu tilbudt, kan faa dem til en rimelig Pris. Frederik Rosenkrantz anmodes om at tilkendegive Prinsen Regeringsraadets Betænkning og, hvis Prinsen gaar ind paa at købe Godset, bede Kongen underskrive hosfølgende, af Regeringsraadet paa Prinsens naadigste Behag opsatte, Brev til Hendrik Rantzau, Statholder, om at forhandle med Envold Woye om Købet. Han anmodes om at meddele Regeringsraadet Kongens Vilje. Sj. T. 18, 366 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Machabæus. Da Eiller Bryske til Dallund har begæret, at en af hans Sønner til Foraaret maa blive optaget blandt de andre Adelsbørn i Sorø Kloster, skal Machabæus, naar der er Plads i Skolen, optage ham i Skolen og give ham samme Underholdning som de andre Adelsbørn. K.

— Miss. til Erik Lykke om, at han endnu aarlig skal lade forbygge 100 Dlr. mere, end han sidst fik Ordre om, paa Skivehus. Udt. i J. T. 4, 482.

— Miss. til Lauge Beck. Da Kongen nu har sendt sin Hjulmand Christoffer til Ringsted Klosters Len for at hugge Vogñ- og Hjultømmer, skal Lauge Beck anvise ham, hvor saadant Tømmer kan faas, skaffe ham Hjælp til at fælde og hugge Tømmeret og lade det føre paa Vej til Frederiksborg Slot. Han skal skaffe Tømmermanden fri Underholdning, saalænge han opholder sig i Lenet. K.

— Miss. til Anders Thott. Hr. Rasmus Hansen, Sognepræst til Karup Kirke i Skaane, fik for nogen Tid siden¹ Forskrift til Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, om af Kronens Skove der i Lenet at lade ham faa noget Bygnings-tømmer til hans nedbrændte Præstegaards Genopbyggelse. Da det nu viser sig, at Helsingborg Slot ingen Skove har saa nær ved Hr. Rasmus, hvorfra han kan faa nogen Hjælp, men han skal have

¹ 3. Juni 1594.

Hjælpen af Laugholm Slots Skove, skal Anders Thott af disse Skove skaffe ham Bygningstømmer til Præstegaardens Genopbyggelse, dog skal det ske uden Skade for Skoven. Sk. T. 2, 302.

2. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Manderup Parsberg til Hagisholm paa Kirkens Part af Korntienden af Rud Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 62 b.

4. Nov. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Enken efter Morten Isleben. forhen Drabantprofos, hendes afdøde Husbondes halve Aarspension, som er 15 Dlr. Udt. i Sj. T. 18, 367.

— Miss. til Voldemar Parsberg, der tidligere¹ har faaet Ordre til at undersøge, hvorledes det forholder sig med det Gods, som Ofve Jul til Kieldgaard har faaet i Pant af Kongens Fader, og nu har erklæret sig herom og fremsendt en klar Fortegnelse over Godset med Angivelse af Pantesummen, om snarest muligt at indløse Godset af Riberhus Lens Indkomst, indsende Pantebrevet til Kancelliet, indskrive Godset i Jordebogen og gøre Regnskab for Indtægten deraf. J. T. 4, 483.

— Miss. til Knud Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Peder Ebbessen for rum Tid siden har faaet 4. af Aarhus Hospitals Gaarde i Pant, hvilke Gaarde hans Arvinger endnu have, og at der ved Hospitalet findes en Reversal fra ham om, at Gaardene igen skulle komme tilbage til Hospitalet, naar hans udlagte Penge blive betalte ham tilbage. Da Hospitalet ikke af sin egen Indkomst kan indløse Gaardene og det kunde hænde sig, at disse i Fremtiden ved Uagtsomhed helt kunde komme fra Kronen og Hospitalet, skal Knud Brahe med største Flid undersøge denne Sag, af Aarhusgaards Indkomst indløse Gaardene og lægge dem ind under Aarhusgaard, indskrive dem i Jordebogen og oppebære Indtægten af dem til Kronen, indtil Hospitalet selv kan indløse dem. Han skal med det allerførste meddele Regeringsraadet, hvad han udretter i den Sag. J. T. 4, 483.

5. Nov. (—). Miss. til Valdemar Parsberg om med det allerførste af Riberhus Lens Indkomst at indløse 2 Gaarde og 1

¹ 3. Juli 1594.

Bol i Vester Herred fra Fru Elsebe Svabe, Fissendts Juls Enke, indsende Kongens Faders Pantebrev¹ til Kancelliet, indskrive Godset i Lenets Jordebog og føre Indkomsten deraf til Indtægt for Kronen. J. T. 4, 484.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Jacob Høyer, tysk Kancelliforvandt, det, der paa tredje Aar resterer af hans Pension, hvilket beløber sig til 600 Dlr., og sørge for, at han herefter til rette Tid faar, hvad han efter Kongens Forskrivning bør have for sin lange, tro og flittige Tjeneste. Udt. i Sj. T. 18, 367.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lade Søfren Jude i Fierregaard, der er antaget til Dyrevogter i Skanderborg Len, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde af Gaarden og aarlig af Slottet give ham 16 Dlr. i Løn. Udt. i J. T. 4, 483 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om indtil videre igen at lade M. Hans Kier i Kolding oppebære Kronens Part af Korn-tienden af Øesøe² Sogn i Skats Herred efter det Brev³, han tidligere har faaet paa den. Udt. i J. T. 4, 484.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Adelen i Riberhus Len tilholder sig nogen Rettighed af Sandtolden i Lenet, hvorved Kronens Rettighed krænkes, skal han med det allerførste nøje undersøge den Sag og, hvis han med Retten kan gøre det, igen lade denne Sandtold oppebære til Riberhus. J. T. 4, 484.

— Miss. til Hendrik Belov. For nogen Tid siden⁴ udgik der Breve til alle Lensmænd i Danmark om med det første til Rentekammeret at indsende Fortegnelse over det gejstlige Gods og den gejstlige Rente i deres Len. Fru Beate Brahe til Ofvergaard, Hr. Jørgen Lykkes Enke, der fik Brev for Gislum Herreds Vedkommende, har nu indberettet, at hverken hendes afdøde Husbonde eller hun nogensinde have befattet sig med den gejstlige Jurisdiktion i Gislum Herred, der altid har fulgt Lensmanden paa Hald. Det befales Hendrik Belov fremdeles at beholde den gejstlige Jurisdiktion, føre Tilsyn med Kirkerne og det gejstlige Gods i Herredet og med det første indsende Fortegnelse over det gejstlige Gods og Tienderne i Herredet med Oplysning om, hvem der er for-

¹ Af 18. Juli 1563, jvfr. 20. Juni 1565.
jvfr. Dsk. KL. II. 533.

⁴ 7. Febr. 1594.

² Øsse.

³ 21. Marts 1579,

lenede dermed, og med sin Betænkning i Overensstemmelse med det ogsaa til ham udgaaede kgl. Brev. J. T. 4, 484 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse paa 2410 Rosenobler, $1\frac{1}{2}$ Milreis, 2 ungerske Gylden og 77 Goltgylden, som han den 30. Okt. har indlagt i Hvælvingen paa Københavns Slot, og paa 100 Rosenobler, som er den Afgift, Kompagniet i Lunden i England for Aaret 1594 har betalt for den Seglation, det bruger norden omkring Vardøehus, og som han samme Dag har indlagt i Hvælvingen. Sj. R. 13, 375¹.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kapitlet i Anledning af Kongens Skrivelse² om, at alle de residerende Kanniker i Kapitlet til Mortensdag skulle udrede 300 Dlr. til Kollegiehusets Bygning, har indberettet, at det ikke kan udrede hele denne Hjælp, fordi der ikke er mange, som residere ved Domkirken, og nogle af disse endda ere privilegerede Personer, har Kongen bevilget, at Kapitlet maa nøjes med at give 150 Dlr., hvilke skulle betales til Mortensdag. Sj. T. 18, 367. K.

— Miss. til Caspar Markdaner. Kongen har bragt i Erfaring, at Hendrik Ditmar, Borgemester i Vejle, og hans Hustru en Tid lang have ført et uskikkeligt og forargeligt Levnet med hinanden, særlig skal han stille sig meget modvillig mod hende og undertiden ville overfalde hende med Vaaben og Værge, saa hun har maattet drage ud af Huset for ham og opholde sig paa andre Steder, andre til stor Forargelse og daarligt Eksempel. Da Kongen ikke længere vil taale det, skal Caspar Markdaner med det allerførste indstævne dem begge for sig i Nærværelse af Sognepræsten og andre Godtfolk og alvorligt foreholde dem, at de herefter skulle leve endrægtigt med hinanden i deres Husholdning, Handel og Vandel og skikke sig tilbørligt mod hinanden. Hvis de, efter at dette er foreholdt dem, atter forse sig, skal han lade dem straffe alvorligt. Hvis nogen af dem ikke vil møde, skal han lade den udeblivende hente og straffe alvorligt. Da Hendrik Ditmar i nogen Tid har vist sig forsømmelig i sin Borgemesterbestilling og ikke har varetaget sit Embede paa Raadhuset og i andre Maader, og da han heller ikke er dygtig nok dertil, skal Caspar Markdaner straks afsætte ham og indsætte en duelig Mand i hans Sted. J. T. 4, 485.

¹ Udenfor er skrevet: Sigvort Grubbis Drengs Skrift.

² 21. Aug. 1594.

6. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Rasmussen Jul i Giessing paa Kirkens Part af Korntienden af Ring¹ Sogn i Skanderup Birk, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 8 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 63.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Jensen i Ustrup i Vor Herred paa Kronens Part af Korntienden af Hylke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 63.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Seufrensen i Vussing² i Hatting Herred paa Kirkens Part af Korntienden af Kvorning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 2¹/₂ Ørt. Byg og 3¹/₂ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 63.

7. Nov. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Jungshofvit Slot. Da Kongen har erfaret, at de vægre sig ved at gøre Ægt og Arbejde til Slottet mere end én Dag om Ugen, befales det dem strengelig at gøre Ægt og Arbejde, saa ofte Manderup Parsberg, Kongens Hofmester og Embedsmand paa Jungshofvit, eller hans Fuldmægtige tilsige dem, ligesom andre Kronens Bønder i Sjælland gøre. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt og straffet efter Recessen. Sj. T. 18, 367 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Henrik Splet paa Kirkens Part af Korntienden af Sieste Sogn³, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 63.

8. Nov. (—). Miss. til Tyge Brahe. I Anledning af Kongens Skrivelse⁴ til ham om Istandsættelsen af Hellig 3 Kongers Kapel i Roskilde Domkirke har han indberettet, at Kapellet vanskeligt kan istandsættes og holdes ved Magt med Tag og andet, medmindre den øverste Hvælving maa tages af og Kapellet igen lægges med Bjælker og Loft. Det tillades ham at gøre dette, og han skal med det første lade Kapellet istandsætte. Sj. T. 18, 368⁵.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen har skrevet⁶ til ham

¹ Fruering, Hjelslev H. Anst H. ⁴ 4. Sept. 1594.

² Ussing, Korning S., Hatting H.

³ Sest,

Tr.: Dsk. Mag. II. 283. Werlauff, De hellige tre Kongers Kapel i Roskilde Domkirke S. 20. ⁶ 2. Sept. 1594, se Dsk. KL. II. 534.

om at lægge Afgiften af Tienden af Skibet og Gadbiørg Sogne i Torrild Herred ind under Riberhus. Da Kongen imidlertid tidligere har forlenet Albert Friis, Embedsmand i Vestervig Kloster, med Torrild Herred og bevilget ham at maatte bortfæste Kronens Tiender i Herredet og oppebære og gøre Regnskab for Kronens Rettighed deraf, maa Valdemar Parsberg herefter ikke befatte sig med disse Tiender. J. T. 4, 485 b.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ofve Lunge. Da der er Trætte mellem Las Mørk i Hellumlund, Peder Mørk i Murstedt og Las Ofvesen i Miellerup paa deres egne Vegne, Svend Jensen i Staua, Jens Hansen i Jonstrup og Jens Pedersen i Kølskegaard paa deres Hustruers Vegne paa den ene Side og Vogen Hansen i Saltum og Johanne Vogensdatter, afdøde Hans Mørkis Hustru, og hendes Børn paa den anden Side om Arv og Skifte i Bondegods og om det Løse og rørlige Gods, som er tilfaldet dem alle efter Hans Mørk, hvilken Arvetrætte bør paadømmes af Samfrænder, skal han med det første paa Tinge lade opkræve nogle af deres Samfrænder eller nogle uvildige Dannemænd og paa Kongens Vegne alvorligt foreholde disse, at de med det første skulle indstævne alle Arvingerne for sig og siden forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem om alle de Tvistigheder, der findes eller herefter kunne opstaa mellem dem om det nævnte Arveskifte, og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 4, 486.

— Miss. til Ofve Lunge, Predbiørn Gyldenstjerne og Hermand Jul. Kongen har med Storfyrsten i Rusland berammet et Møde paa den russiske Grænse mellem Norge og Rusland den 1. Juli 1595, hvor Sendebud fra begge Sider skulle forhandle om de Stridigheder, der kunne indfalde mellem begge Rigers Undersaatter, og siden begive sig ind i Rusland, hvor Lejligheden kræver det. Da Kongen vil bruge dem til denne Rejse, skulle de indrette sig paa at møde sikkert i København førstkommende 8. April for paa et af Kongens Skibe at begive sig paa Rejsen. De skulle staffere baade sig selv og deres Folk paa det bedste med Klæder og i andre Maader, saa de kunne være Kongen, deres Fædrenerige og sig selv til Ære. J. T. 4, 486 b.

9. Nov. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Borgemestre og Raad i Vordingborg have paa egne og deres Medborgeres Vegne berettet, at de i lang Tid have faaet nødtørfug Ildbrændsel i Vordingborg Lens Skove for en rimelig Betaling, men at han

• nu nægter dem at faa det, medmindre de kunne erhverve Kongens Tilladelse dertil. Det befales ham indtil videre at lade dem faa Ildebrændselen, men paase, at den udvises dem paa de Steder, hvor det skader Skoven mindst. Sj. T. 18, 368.

9. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Christen Nielsen i Salten under Skanderborg Slot som Dyrevogter over Skovene i Rye Birk og Tyrsting Herred. Han maa indtil videre være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge af sin Gaard i Salten. J. R. 5, 379 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Madt- sen i Sperridstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Jørlund¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 4 b.

10. Nov. (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Borgerne i København ere ved den sidste Frøkenskat blevne takserede til at give 5500 Dlr.; heraf har Kongen siden efter Anmodning af Borgemestre og Raad paa Menighedens Vegne eftergivet først 500 Dlr. og siden 175 Dlr., men endnu reterer der 175 Dlr. Da Borgemestre og Raad nu have anmodet om, at disse 175 Dlr. maa blive modtagne, og at der derefter maa blive givet dem Kvittans for Frøkenskatten, befales det ham at modtage disse 175 Dlr. og derefter give endelig Kvittans. Sj. T. 18, 368.

— Miss. til Erik Bilde til Kiersgaard. Disse 2 Brevvisere, Hans Pedersen og Anders Lauritsen i Kielstrup i Vissen- berg Birk, Kronens Tjenere, have berettet, at de for nogen Tid siden selv ottende ere blevne fældede paa Fyenbo Landsting og nu forfølges paa deres Boslod uden at kunne faa Oprejsning, skønt deres Medbrødre have faaet det. Det befales ham at rette sig selv heri, lade alle 8 nyde én Ret og uden al Forhaling lade de 2 oven- nævnte optinge til ham for Sagen, saa de derefter kunne søge Kongens Oprejsningsbrev, saafremt Kongen ikke skal se sig foran- lediget til at give dem Oprejsning, ham aldeles uadspurgt. F. og Sm. T. 2, 383. .

— Miss. til Niels Skram. Kongen har erfaret, at Jomfru Ingeborg Bilde til Egede vil tilholde sig et Bol, kaldet Hollum, i Hofvelbjerg Herred under Drotningborg, hvortil hører en Skov midt inde i Kongens Fredejagt i Herredet og det bedste

¹ Hjørunde, Lyng-Frederiksborg H.

Ladested for Pramme, som findes i Herredet. Da Niels Skram, der af disse Grunde ikke vil lade hende faa Bolet og har givet sig i Rette med hende derom, hvilken Sag endnu hænger i Trætte, nu har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med denne Sag, befales det ham fremdeles at forfølge Sagen, tage Dom for sig og fremæske lovlig Skøde og Adkomst, hvormed Ingeborg Bilde vil tilholde sig Bolet. Efter Sagens Tilendebringelse skal han meddele Regeringsraadet Udfaldet, for at det kan rette sig derefter. J. T. 4, 486 b.

10. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram. Kongen har for nogen Tid siden givet ham Ordre¹ til at lægge Velling Birk med 2 Gaarde i Melsom Herred, kaldede Magaard og Vingegaard, under Drotningborg Slot. Da hver af de to Gaarde tidligere har svaret 5 Ørt. Korn i aarlig Landgilde, indtil Chresten Skeel, Embedsmand paa Aakier, med Sandemænd og Ridemænd har afvundet dem Størsteparten af deres Ejendom, saa de nu kun svare $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre hver, har han begæret at faa at vide, om han skal lade det bero derved eller paany lade dem taksere for en passende Landgilde. Det befales ham med det allerførste at lade opkræve 6 uvildige Dannemænd, der nøje skulle besigte Gaardenes nuværende Tilliggende og sætte dem for en rimelig Landgilde, hvorefter han skal lade denne indskrive i Jordebogen. J. T. 4, 492 b.

— Miss. til Niels Skram om at levere det ubrugelige Inventarium paa Drotningborg Slot, som han har ladet besigte af nogle Borgere i Randers, til Forstanderen for Almindeligt Hospital i Randers, for at han kan bruge det til de fattiges Behov. J. T. 4, 493.

11. Nov. (—). Miss. til Fru Talle Ulfstand. Da Gud har hjemkaldt hendes Broder Hack Ulfstand, Marsk og Embedsmand paa Malmøhus, og det er højlig nødvendigt at forordne en anden god Mand til at ligge i Slotsloven paa Malmøhus og føre Tilsyn med alt, har Kongen dertil beskikket Brostrup Gjedde til Tømmerup. Sk. T. 2, 302 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde om med det allerførste at begive sig til Malmøhus, da Hack Ulfstand er død, og indrette sig paa at kunne blive der i nogen Tid i en tryk og fast Slots-

¹ Jvfr. 16. Juni 1593.

lov, indtil Kongen kan træffe anden Ordning. Han skal holde Slottet i en god og fast Slotslov, Kongen og Riget til troer Hænde, og føre nøje Tilsyn med alt. Sk. T. 2, 302 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Kongen har bragt i Erfaring, at der er gjort adskillige Mangler i Ludvig Munk til Nørlunds Regnskab af Aggershus Slot og Len og af Trondhjemgaard Len, da han første Gang var forlenet med det af Kongens Fader, men at Kongen samtidig bliver Ludvig Munk en Del Korn og Fetalje, i Penge anslaaet til 1019 Dlr., skyldig i Aggershus Lens Regnskab, hvilket Korn og Fetalje Ofve Juel til Kieldgaard, Embedsmand i Bradspierg Len, har modtaget, da han fik Aggershus Len efter Ludvig Munk, og ført til Indtægt for Kongen. Kongen har nu bevilget. at det ene maa gaa op mod det andet, og at der maa blive givet ham endelig Kvittans for begge Len. Sj. T. 18, 369.

— Miss. til Lodvig Munk til Qvistrup. Da Kongen til førstkommende Omslag vil betale sin Moder nogle Tusinde Dlr. og dertil vil bruge de 8500 Dlr., som han efter sin Forskrivning¹ skylder Kongen, befales det ham uden al Undskyldning og Forhaling at betale Pengene paa førstkommende Omslag i Kiel til den Omslagsforvalter, som Kongen sender did. Viser han sig forsømmelig og lider Kongen nogen Skade derved, vil Kongen kræve Interesse og Skadegæld hos ham og lade ham staa tilbørligt til Rette derfor, da det er storligen magtpaaliggende. J. T. 4, 487.

15. Nov. (—). Miss. til Eske Brock. Denne Brevviserske Kirstine, forhen Superintendent i Aarhus Stift M. Albert Hansens Enke, har berettet, at han resterer med Afgiften af nogle Krontiender, som han har i Fæste, og som ere henlagte til Superintendentembedet, baade for de Aar, hendes Husbonde levede, og for hendes Naadensaar, som er 3 Aars Afgift af følgende Sogne: af Favsing Sogn 13 Ørt. Rug, 9 Ørt. Byg Tiendekorn og 4 $\frac{1}{3}$ Ørt. Kirkehavre; af Kristrup Sogn 8 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg Tiendekorn og 3 Ørt. Kirkehavre; af Avning Sogn 6 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg Tiendekorn og 3 Ørt. Kirkehavre. Det befales ham at rette sig selv heri og enten uden videre Forhaling lade hende faa, hvad der med Rette tilkommer hende af Tienderne baade for hendes Husbondes Tid og for hendes Naadensaar, eller med det første

¹ 13. Juni 1594, ovfr. S. 299, Note, hvor Summen dog kun angives til 8000 Dlr.

erklære sig til Kongen om Aarsagen til, at han har forholdt hende det, saa Kongen derefter kan give hende tilbørlig Besked, naar hun yderligere henvender sig. J. T. 4, 487 b.

15. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Niels Skram, der for 3 Aar resterer med 3 Ørt. Kirkehavre af Vifvild Sogn, til Fru Margrete afdøde Erik Lykkes der for 3 Aar resterer med 3 Ørt. Kirkehavre af Nørreagger Sogn, og til Fru Hilleborg Jørgen Skrams, der for 3 Aar resterer med 3 Ørt. Kirkehavre af Lisbjerg Kirke. Udt. i J. T. 4, 488.

16. Nov. (—). Miss. til Sten Matsen. Da en af Borge-mestrene i Halmsted er død og det vel kunde ske, at Almuen og Borgerne vilde vælge og begære en anden i hans Sted, der kunde være Kongen og Byen lidet tjenlig i denne Bestilling, skal han paase, at der til Borgemester forordnes en forstandig og til Bestillingen duelig Mand af Borgerne. Sk. T. 2, 303.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Da Chresten Rosenkrantz til Koxbølle af M. Rasmus Heidtman, Ærkedegn i Ribe Domkirke, der paa Ribe Kapitels Vegne har Jus patronatus til Møgeltønder Kirke, vil tilmageskifte sig nogle Møgeltønder Kirke tilhørende Kirkejorder og udlægge Fyldest derfor i ligesaa god Ager og Eng baade i Bønderstavn og i Kirkeland, saaledes som hans hoslagte Brev nærmere viser, skal Voldemar Parsberg med det første tiltage to af Ribe Kapitel, som have Forstand paa saadant, i Forening med dem begive sig paa Møgeltønder Kirkejorder og Christen Rosenkrantz's Bønderstavn og Kirkeland og hvad andet, han vil give i Vederlag, besigte Godset og undersøge, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kirken og uden Forringelse af Kronens Herlighed og Højhed. De maa dog ikke slutte noget endeligt med ham, men kun erklære, at de med det allerførste ville indberette Sagen til Kongen og høre hans Mening, for at, hvis Mageskiftet skal gaa for sig eller noget andet forordnes deri, det da kan ske, førend Plovene skulle gaa til Foraaret, saa enhver kan vide, hvad han skal lade pløje og saa. J. T. 4, 488.

— Miss. til Valdemar Parsberg og Ribe Kapitel. M. Erasmus Heidman, Ærkedegn i Ribe Domkirke, har berettet, at Møgeltønder og Daler Kirkers Regnskaber for nogle Aar staa uforklarede hen, hvilket skyldes den langvarige Trætte mellem ham og Benedicts Rantzau til Møgeltønder; da det nemlig har været ham besværligt at drage til Kirkerne og høre Kirkeregnskaberne, har han

for nogen Tid siden skrevet til de 2 Kirkers Kirkeværger og Sognemændene, at de skulde møde ham i Rigets Kirke Emmerløf, der ligger kort derfra, og gøre ham Regnskab for, hvad de skyldte Kirkerne, men de have ikke villet gøre det, og Kirkeregnskaberne have saaledes staaet uforklarede hen nogle Aar, til stor Skade baade for Kirkerne og ham paa Kapitlets Vegne. For at Kirkeregnskaberne en Gang for alle kunne blive forhørte, skulle Valdemar Parsberg og Kapitlet indstævne Kirkeværgerne for Møgeltønder og Daler Kirker og de Sognemænd, der have Kirkejorder i Brug og skyldte Kirkerne noget, for sig i Ribe og foreholde dem, at de straks i deres Nærværelse skulle gøre Erasmus Heidmand Regnskab for, hvad de af Kirkernes Indkomst have anvendt paa Kirkernes Bygning, og betale, hvad de derudover blive Kirkerne skyldige. J. T. 4, 488 b.

17. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Bisen for Sønden paa Island. Denne Brevviser, Jon Thormundsen, barnefødt paa Island, har berettet, at han i nogle Aar har studeret ved Københavns Universitet for med Tiden at kunne tjene Kirken i sit Fædreland, men at hans Forældre, der ikke mere kunne underholde ham i fremmede Lande, nu have kaldt ham hjem i det Haab, at han kunde blive forsørget med et Kald, og han har, da der i det Herred, hvori han er født, findes en gammel udlevet Præstemand, ved Navn Hr. Einer Mortensen, Præst til Staapsen Sogn under Oldrig, anmodet om at maatte faa dette Sogn efter Hr. Einers Død. Bisen skal, hvis Jon Thormundsen findes duelig til Præstembede og kan blive lovlig kaldet af Sognemændene, hjælpe ham til at faa Kaldet eller til at blive Kapellan hos den gamle Præst for efter hans Død at faa Kaldet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. N. T. 2, 305.

18. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Pedersen i Issøfve paa Kirkens Part af Korntienden af Issøfve Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Rug og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

19. Nov. (—). Miss. til Henning Gjøre, Kongens Hofmarskalk. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at hans Hofsinder holde deres Folk og Heste paa forskellige Steder, nu har bestemt, at Henning Gjøre skal holde Hoflejr i København med Hofsinderne og deres Folk og Heste, for at han bedre kan have tilbørlig Opsigt med alt, skal Henning Gjøre paa Kongens Vegne befale alle de Hofsinder, der ikke daglig gøre Tjeneste (»opvare«) hos Kongen, at begive sig til København med deres Folk og Heste og holde Hoflejr

der indtil videre. De, der daglig ere hos Kongen, skulle lade deres Heste gaa til København og staa i Hoflejr hos de andre. Sj. T. 18, 369.

19. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Villands Herred om at dæmpe Sandflugt. Sk. T. 2, 304 b. (Tr.: CCD. II. 671 f.).

— Aab. Brev om, at Hr. Sone Lauritsen, Sognepræst i Middelfart, indtil videre aarlig maa oppebære 6 Pd. Korn af Kronens Part af Korntienden af Cautslund Sogn i Vendts Herred til sin Underholdning. F. og Sm. R. 2, 79. K.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Da en af Borgemestrene i Ribe er død, skal han beskikke en anden dygtig Mand til Borgemester i hans Sted. Udt. i J. T. 4, 489.

— Miss. til Niels Bild. Man har berettet Kongen om den Uenighed og Trætte, som der har været mellem Borgemestre, Raad og Menigheden i Visby paa den ene og Slotstjernerne paa den anden Side, idet Landfogden, Slotsskriveren og andre Slotstjenere ofte have ladet sig mærke med Trusler og Undsigelser mod Borgemestre, Raad og Indbyggere i Visby for de Klagemaal, disse have ført over dem for Landkøb og andre vigtige Sager, sidst da Kongens Raader og gode Mænd vare sendte over for at høre Sager. Da Kongen ingeniende vil taale, at hans Undersaatter uden al billig Aarsag undsiges og overfaldes af saadanne modvillige Kumpaner, befales det alvorligt Niels Bild at paase, at saadant herefter ikke sker, og tage Borgen af dem, der allerede have ladet eller herefter lade sig mærke med Trusler eller Ukvemsord mod Borgerne, at de ville være Borgerne aldeles ubevarede med Ord og Gerninger, naar undtages hvad de kunne gøre med ordentlig Lovmaal og Ret. Ser han herefter gennem Fingre med nogen, vil han komme til at staa Kongen til Ansvar derfor; dermed sker Kongens alvorlige Vilje og Befaling, hvorefter han har sig aldeles at rette. Sk. T. 2, 303 b.

— Miss. til Niels Bild. Borgemestre og Raad i Visby have berettet, at Byens Havn er meget ødelagt og ikke holdt saaledes i Stand, som det burde sig, da Borgerne i Byen ere saa forarmede, at de ikke kunne holde baade Befæstningen og Havnen vedlige, og de have derfor ansøgt Kongen om nogen Hjælp til Havnens Istandsættelse. Da de have tilbudt selv at ville hjælpe saa meget som muligt og det ligesaa vel er Kongen og den menige sø-

færende Mand som Borgerne i Byen til Gavn, at Havnen aarlig bliver istandsat, skal han saa meget som muligt hjælpe til, at Havnen bliver istandsat og holdt vedlige, saa det ikke bliver Borgerne til altfor stort Besvær. Sk. T. 2, 304.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Bild. Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst der paa Landet [Gulland] har ført et meget uskikkeligt Levnet med Hor og anden Løsagtighed til ikke ringe Forargelse for Sognefolket, hvorfor han af Superintendenten og menige Kapitel der paa Landet er dømt fra Embedet, men for nylig skal han igen have faaet Kald dér. Da det ikke passer sig, skal Niels Bild i Forening med Superintendenten endelig afsætte Præsten fra Embedet og herefter ikke tillade ham at faa Kald der paa Landet. Sk. T. 2, 305.

— Aab. Brev om, at Adelen saavel som Borgerne i København maa holde en gammel Mand eller Kvinde i deres Haver og Lader udenfor Byen til at have Opsyn med deres Kvæg og Foder. Sj. R. 13, 375 b. (Tr.: KD. II. 483 f., jvfr. CCD. II. 672).

— Miss. til Anders Thott. Kongen har for nogen Tid siden befalet Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted Herred, at lade hugge noget Skibstømmer i Herredets Skove, og det er ogsaa sket. Da Kronens Bønder i Halmsted Herred daglig besværes meget med at age Ler og andet til den Teglovn, som Kongen har ladet opsætte ved Halmsted i Anledning af Byggeriet paa Byens Befæstning, og derfor ikke kunne føre Tømmeret ned til Ladestederne, skal Anders Thott for denne ene Gang give Kronens Bønder i Laugholms Len Ordre til med det allerførste at føre ovennævnte Skibstømmer ned til Ladestederne, saa det kan ligge rede, naar Kongen sender Skibe efter det. Sk. T. 2, 305 b.

21. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at sende alt det Guld og de Penge, der haves i Forraad paa Toldboden, ind til Rentekammeret, med Undtagelse af de Penge, som behøves til Krigsfolkets Besolding paa Kronborg. Udt. i Sj. T. 18, 369 b.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at udtage 5 læmpelige Jærnstykker af Tøjhuset ved Københavns Slot og levere dem med Lod, Krudt og andet Tilbehør til Borgemestre og Raad i Visby eller deres Fuldmægtige i Stedet for nogle andre

Stykker, som Hertug Magnus laante af dem for lang Tid siden, da han drog til Lifland. Udt. i Sj. T. 18, 369 b.

21. Nov. (Kbhvn.). Forordning og Skik paa Borge-
mestre og Raad i Visby paa Gulland deres Klagemaal.
Sk. R. 2, 175 b. (Tr.: CCD. II. 678—84).

— Forordning og Skik paa Bønderne paa Gulland
deres Klagemaal. Sk. R. 2, 180. (Tr.: CCD. II. 672—78.
Strelow, Den Guthilandiske cronica S. 285—92).

— Aab. Brev om Landsknægtenes Besolding paa Vis-
borg. Sk. R. 2, 183 b. (Tr.: CCD. II. 684 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ over hele Danmark. Da Gud i
nogle Aar har hjemsøgt Kongens Lande og Riger med Dyrtid og
paa flere Steder med Pestilens og andre heftige Sygdomme, har
Kongen bestemt, at der skal holdes Bededage den 24., 25. og
26. Marts for at afbede Guds velfortjente Straf. Det befales dem
at sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig
Forsamling paa Bededagene. Sj. T. 18, 369 b. K.

— Miss. til Landsdommerne over alt Riget om at lade Bede-
dagene forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 18, 370.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongens Fader for
nogen Tid siden har solgt afdøde Claus Glambek nogle
Kirke- og Krongaarde i Nørrejylland, dog med det Vilkaar, at
hvis Kongen eller hans Efterfølgere igen ville have Godset til Kro-
nen, skulde det staa dem frit for at købe det tilbage for 3753
Dlr., saaledes som Claus Glambeks Reversal yderligere formelder,
skal Manderup Parsberg, saa snart ske kan, af Skanderborg Slots
Indkomst betale Claus Glambeks Enke, Fru Birgitte Rosenkrantz,
ovennævnte Sum, med det første indsende Kongens Faders Skøde
til Claus Glambek til Kancelliet, indskrive Godset i Slottets Jorde-
bog og føre Landgilden og den anden Indkomst til Indtægt for
Kongen. J. T. 4, 489 b.

23. Nov. (—). Miss. til Sten Matsen. Borgemestre og
Raad i Halmsted have for nogen Tid siden faaet kgl. Befaling
til nogle gode Mænd om at dømme i forskellige Trætter mel-
lem dem og Peder Smidt, Borger i Helsingør²; de gode Mænd
have ogsaa afsagt en Dom, hvorved Sagen igen er bleven henvist
til Borgemestre og Raad i Halmsted, at de paany skulle dømme

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Vistnok Fejlskrift for: Helsingborg,
jvfr. 12. Dec. 1593.

endeligt i Sagen og give deres Dom beskreven samt siden staa Peder Smidt til Rette for Kost og Tæring. Peder Smidt har dog nu beklaget sig over, at de gode Mænds Dom kun agtes ringe af Borgemestre og Raad, da de trods hans Æskning til dem om at fuldgøre Dommen ikke have villet gøre det og ej heller ville tillade ham at faa hans Æskning beskreven paa Bytinget, hvorfor han ser sig forarsaget til at forfølge sin Sag mod dem med Rigens Ret. For at alt kan gaa rigtigt til, skal Sten Matsen give Borgemestre og Raad alvorligt Tilhold om uden al Forhaling at fuldgøre de gode Mænds Dom eller bevilge Peder Smidt at faa hans Æskning beskreven paa Bytinget, for at han saa videre kan forfølge sin Sag. Det er Kongens alvorlige Befaling, og det paalægges ham ikke at vise nogen Forsømmelse dermed, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for videre Overløb, eller ogsaa skal han erklære sig til Kongen om Sagen, saa Kongen derefter kan give Peder Smidt tilbørlig Besked, naar han gør videre Anfordring. Sk. T. 2, 305 b.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Bild. Efter Ordre af Kongens Raader, der sidst vare paa Gotland, har han anholdt alt det Gods og Bohave, som tilhørte Hermand Jensen, forhenværende Landfoged paa Gotland. Da Hermand Jensen imidlertid nu har optinget til Kongen for den Tiltale, denne kunde have til ham for hans Besværing af Borgere og Bønder paa Gotland, skal Niels Bild igen lade Hermand Jensen faa det anholdte Gods. Sk. T. 2, 306 b.

— Miss. til Niels Bild. Da Kongens Raader sidst vare sendte til Gotland for at sidde Retterting, have Borgemestre og Raad i Visby paa egne og menige Borgeres Vegne klaget over hans Slotskriver, Tønnes Folmersen, og Raaderne have ogsaa afsagt den Dom, at Slotsskriveren har gjort Uret og bør staa til Rette derfor. Niels Bild skal anholde Tønnes Folmersen med alt hans Gods indtil nærmere Ordre eller ogsaa tage nøjagtig Borgen af ham for, at han vil blive til Stede og svare til Kongens Tiltale; kan han ikke faa saadan Borgen, skal han, som sagt, anholde ham og passe paa, at han selv ikke bortkommer og at hans Gods ikke bliver forrykket derfra. Sk. T. 2, 306 b.

— Forleningsbrev for Hr. Rasmus Bredal, Sognepræst i Vinding Sogn, paa Kronens Part af Korntienden af Græsse¹ Sogn i Nørvangs Herred, kvit og frit. J. R. 5, 379 b.

¹ Grejs.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Søfren Harboe, forhen Herredsfoged i Liussegaard Herred, nu er afsat fra sin Bestilling af Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand i Liussegaard Herred, skal Frants Rantzau lægge den Gaard i Bierring, som han hidtil har haft kvit og frit for sin Umage, ind under Silkeborg Slot igen, lade den indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab af den. J. T. 4, 489 b.

25. Nov. (—). Miss. til Christian Friis. Da han tidligere har faaet Ordre til at opsætte nogle Stengærder omkring ved Andvorskouf Slot, skal han, for at dette Arbejde kan blive varigt, med saa ringe Omkostning som muligt antage en Brolægger eller en anden, der kan omgaaes med saadant Arbejde, og føre Lønnen og Underholdningen til denne Person til Udgift i Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 371.

— Miss. til Christian Friis, der har indberettet, at Rugen i Andvorskouf Len er groet meget uren, saa de ingen god Rug have at svare i Landgilde, om at indkræve den meste og reneste Rug, han kan faa i Lenet, men hvor Rugen er saa uren, at den ikke kan modtages uden Skade for Kronen, 'tage 1 Pd. Byg for hvert Pd. Rug og deri ramme Kongens Gavn og Bedste. Sj. T. 18, 371. K.

— Ligelydende Miss. til Steen Brahe for Kallundborg Lens Vedkommende. Udt. i Sj. T. 18, 371 b. K. (i Udt.).

— Miss. fra Regeringsraadet til Peder Munk til Estvadgaard. Nogle Kronens Bønder, der ere fødte paa Møen, men for lang Tid siden have fæstet og faaet Gaarde paa Kronens Gods paa Falster, have berettet, at de nu forfølges og deles til Stavns paa Møen af hans Foged, men nogle af dem have i langsommelig Tid boet i Falster og have voksne og gifte Børn dér og andre have mange smaa Børn, saa det vil blive dem til største Fordærv og Undergang, om de nu skulle flytte til Møen igen. Han anmodes derfor om at lade Forfølgningen bero, jndtil han selv kommer her til Byen og Regeringsraadet kan tale med ham herom. Sj. T. 18, 371 b. K.

— Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen nu har begyndt paa en mærkelig stor Bygning paa Befæstningen paa Varberg Slot, som ikke alene kommer Kongen, men ogsaa menige Rigets Indbyggere til Bedste, og det vil falde Kronens Bønder under Varberg Slot meget besværligt alene at udføre det besværlige Arbejde,

der vil falde, medens Bygningen staar paa, anmoder Kongen dem om at bevilge, at de Bønder, som de have i Varberg Len, i Sommer hver maa hjælpe til en 3 Dages Tid, indtil Bygningen er fuldendt, enten med Heste og Vogn eller paa anden Maade. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. — Jørgen Brahe 12 Bønder, Corfits Thott 30, Claues Podebusk 42, Peder Matsen 25, Peder Brahe 17, Hendrik Lykke 16, Fru Gørel 33, Jomfru Berete Urup 22, Fru Lenne Henrik Brahes 15, Christen Friis 12, Fru Anne Grubbe 19, Fru Inger paa Østere 15, Fru Dorete Hans Sparres 8, Anders Thott 9, Oluf Bilde 7, Fru Anne Anders Bings 7, Axel Urup 7, Oluf Gulbrandtsen 7, Torbiørn Bondesen i Laugholdt 7, Knud Grubbe 7, Erik Thott's Arvinger 7, Hustru Magdalene 7, Fru Ide Falk Gjões 10, Jomfruen paa Jonsrødt¹ 7 og Age Lauritsen 6. Sk. T. 2, 307.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Kongen har tidligere skrevet, at Domkirken og de residerende Kanniker i Kapitlet skulle give 600 Dlr. til Hjælp til Bygningen af Kollegiehuset i Studiegaarden i København; de have nu fremsendt de 300 Dlr., som Domkirken skal give, og anmodet om nogen Forskaansel paa den Sum, de selv skulle give, da der kun er faa residerende Kanniker, idet Størstedelen er privilegerede Personer, der ere forhindrede i Kongens daglige og anden Rigens Bestilling. Kongen bevilger, at de maa nøjes med at give 200 Dlr., hvilke skulle fremsendes med det allerførste. Sk. T. 2, 308.

— Bestalling for Anders Jørgensen, Borger i Horsens, som Tolder og Sisemester i Horsens. J. R. 5, 380.

26. Nov. (—). Miss. til Brostrup Gjedde, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at ligge i Slotsloven paa Malmøhus og føre Tilsyn med alt, om ogsaa at føre flittigt Tilsyn med Kongens Undersaatter under Lundegaard, saa alt gaar skikkelig og ret til i Lenet. Sk. T. 2, 308.

27. Nov. (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Jens Olsen i Vester Biellerup i Skaane, hvori han beretter, at en tjensteløs Præstesøn, ved Navn Hans Pedersen i Lund, for nogen Tid siden uden al Aarsag har ihjelstukket hans Broder og derefter har begivet sig til sin Faders Gaard, hvor han har forsamlet 3 Karle,

¹ Margrete Griis.

der om Natten have befriet ham med Vaaben og Værge og om Morgenen have fulgt ham ud af Byen, hvorved Manddraberen og den ene af Selskabet ere komne bort. De 3 Personer ere derefter blevne forfulgte for Byfogden i Lund, der har givet en løs og uendelig Dom fra sig, saa Jens Olsen mener, at Byfogden dermed mere har villet befri og undskyldte disse Personer end haandhæve Retten. Da Kongen har befalet Brostrup Gjedde at ligge i Slotsloven paa Malmøhus og føre Tilsyn med Slottet og med Bønderne i Malmøhus og Lundegaards Len, skal han nøje undersøge denne Sag og siden paa Kongens Vegne foreholde Byfogden i Lund, at han maa være fortænkt i at dømme endeligt i Sagen, hvad de 3 Personer bør lide, fordi de saaledes have befriet og bortført Manddraberen, eller ogsaa erklære sig til Regeringsraadet om Sagen, at det derefter kan vide at give tilbørlig Besked, hvis der gøres yderligere Anfordring. Sk. T. 2, 308 b.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Absalon Gjøe, Gabriel Knudsen, Erik Venstermand og Axel Brahe. Kongen lod for nogen Tid siden udgaa aaben Befaling til dem om den Trætte, der er mellem Peder Hansen, de Bjelker i Sverrigs nuværende, og Niels Jacobsen, deres forhenværende Foged over deres Gods i Fyen, om Regnskab og andet, at de enten skulde forhandle dem imellem eller adskille dem ved Dom. Siden har Niels Jacobsen berettet, at Sagen er indkommen til Herredsting og Lands-ting og at der endnu ikke er gaaet endelig Dom i den, hvorfor Absalon Gjøe har faaet Ordre¹ til enten at opsætte Befalingens Udførelse, indtil det er sket, eller erklære sig til Kongen om Sagen. Peder Hansen har dog nu hævdet, at Regnskabstrættens mellem ham og Niels Jacobsen ikke er en Sag, som bør paadømmes paa Herredsting og Landsting, men bør forhøres og forklares i gode Mænds og Godtfolks Nærværelse, og har derfor anmodet om, at Befalingen maa blive udført, for at han kan komme til en endelig Ende med Niels Jacobsen. Det befales dem derfor i Overensstemmelse med Befalingen at støvne Peder Hansen og Niels Jacobsen i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. Hvis der ellers er nogen Trætte mellem dem, som skal forfølges til Herredsting og Landsting, skulle de henvise dem til de Steder, hvor de med Rette henhøre. F. og Sm. T. 2, 384.

¹ 26. Okt. 1594.

28. Nov. (Kbhvn.). Kvittans til Rentemester Envold Kruse paa 200 Rosenobler og 6000 gl. Dlr., som han den 25. Nov. har indsat i Hvælvingen paa Københavns Slot. Sj. R. 13, 376 b.

— Miss. til Christofver Parsberg. Da Kronens Bønder under Roskildegaard besværes meget med at køre Brændevæd til Gaarden og Veddet belejliger og uden stort Besvær for Bønderne kan hentes til Byen paa Pramme, skal han med det allerførste tilhandle sig en Pram i København saa billigt som muligt og bruge den til at føre Brændevæd paa til Roskildegaard. Han skal lade Bønderne skiftes til at hjælpe til med at føre Veddet paa Prammen. Sj. T. 18, 371 b. K.

29. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at bestille forskellige Slags Frugttræer hos Kongens Faktor i Amsterdam, sende dem hid til Foraaret og betale hvad de koste. Udt. i Sj. T. 18, 372.

2. Dec. (—). Miss. til Christofver Parsberg. Da Kongen, der for nogen Tid siden¹ har skrevet til ham om at lægge Kronens Part af Korntienden af Hørby Sogn i Tudtse Herred under Roskildegaard og gøre Regnskab for den, nu har erfaret, at hans Fader har henlagt den til Kapellanen i Holbæks Underhold², befales det ham herefter ikke at befatte sig med denne Tiende, men lade Kapellanen i Holbæk beholde den. Sj. T. 18, 372.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Hansen i Vuelse³ paa Kirkens Part af Korntienden af Vuelse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

3. Dec. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale de Stenkul, som de have bestilt, og som ere komne til Frederiksborg siden sidste Mikkelsdag, tage Bevis af Jacob Trolle derfor og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 372 b.

[Omtr. **3. Dec.**⁴ Kbhvn.]. Miss. til nogle Lensmænd. Da der paa Københavns Slot gøres meget og forskelligt Brændevæd fornødent, fordi man i Aar paa Grund af Regn og Uvejr ikke, som ellers, har kunnet age og bjærge Tørv til Ildebrændsel paa

¹ 2. Sept. 1594, se Dsk. KL. II. 526. ² 3. Aug. 1574. ³ Uggeløse, Lyng-Frederiksborg H. ⁴ Indført mellem Breve af 3. og 4. Dec.

Slottet, skulle de med det første lade hugge N Læs Ved i Skovene i deres Len og lade Veddet føre ned til det Ladested, hvor det belejligst kan indtages og føres hid, naar Kongen sender Skibe efter det. — Detlef Holck (Kbhvn.), Arrildt Hvitfeldt (Trøggevelde), Steen Maltessen (Hørsholms Skove) og Hendrik Lykke (Vordingborg) hver 2000 Læs; Hermand Juel (Draxholm) 1000 Læs; Oluf Bilde (Abrambstrup) 500 Læs. Sj. T. 18, 372 b.

4. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christofver Parsberg om med det allerførste at lade alle de Huse, som staa paa Bistrup, nedbryde med Undtagelse af dem, som høre til Ladegaarden. Han skal skaane Sten og Tømmer saa meget som muligt, at intet deraf slaas i Stykker, straks til Foraaret istandsætte Taget paa Roskildegaard, saa godt gørligt er, med Tagstenene fra Bidstrup og lade Tømmeret lægge i god Forvaring ved Ladegaarden, saa intet af det bortkommer eller ødelægges, indtil Kongen til Foraaret kan lade det hente med sine Skibe til de Steder, hvor han vil bruge det. Han skal med det allerførste lade den Stald, der nu staa paa Bistrup, opsætte igen paa et belejligt Sted paa Roskildegaard med saa ringe Bekostning som muligt, men dog saaledes, at Kongens Heste kunne have godt og belejligt Staldrum deri. Sj. T. 18, 373.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Husene paa Hammershus skulle være meget bygfældige paa Taget, hvilket dog ikke godt kan afhjælpes, medmindre de fleste af Sparrerne tages ned og ny opsættes og gøres saa faste, at de ikke kunne forrykkes af stor Storm og Uvejr, befales det ham med det allerførste at lade Sparreværket nedtage, opsætte et nyt af nye Sparrer og Lægter og lade det tilrette og forfærdige, saa det kan være bestandigt. Endvidere skal han lade Lofterne, der ogsaa ere meget brøstholdne, istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt. Da det Inventarium, der findes paa Slottet, baade Bryggeredskaber, Sengeklæder og andet, er meget forslidt og ubrugeligt, skal han lade det besigte af Landsdommeren og andre gode Mænd og Dannemænd der paa Landet, give det ubrugelige til de fattige i Rønne, lægge Resten sammen og deraf lade lave det brugeligste Inventarium muligt er; derefter skal han meddele Kongen, hvad der endnu mangler, for at denne siden kan forordne, hvorledes der skal forholdes dermed. Da Vægtergangen paa Slottet og Ringmuren, hvor Vagten plejer at opføres, ogsaa skal

være aldeles forfalden, skal han lade den gamle Mur, der er opsat uden omkring Befæstningen, nedbryde, da den dog er forfalden paa nogle Steder og ikke er til nogen Nytte, og opmure Vægtgangen med Stenene derfra, saa vidt de kunne strække til; kunne de ikke det, skal han dertil bruge den Sten, der findes paa Landet og kan faas. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder paa Bornholm maa faa et Maaltid Mad om Dagen paa Hammershus, naar de arbejde til Slottet, medens Bygningen staar paa. Han skal indføre al Udgiften i sit Regnskab, men paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 2, 310.

4. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Niels Bild om til Bygningen paa Hammershus at lade hugge i Skovene paa Gotland det fornødne Antal Fyrrelægter og Sparrer efter det Maal, Hans Lindenov angiver ham, og lade dem føre ned til Ladestederne, saa de kunne ligge rede, naar Hans Lindenov sender Skibe efter dem. Sk. T. 2, 309 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da han har berettet, at der paa Hammershus daglig vil være Brug for en Præst, en Bartskær og en Rettermand, har Kongen bevilget, at disse Personer aarlig maa faa følgende Løn: Præsten 20 Dlr. og 10 Al. Engelst, Bartskæren 22 Dlr. og Rettermanden 20 Dlr. samt alle Underholdning med Mad og Øl, hvilket han maa føre til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 2, 310.

— Oprejsningsbrev for Jacob Ollufsen, Borger i Varde, at han, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd maa forfølge Drabet af hans Søn Niels Jacobsen, der forrige Sommer blev dræbt i Vorbassi, hvorhen Faderen havde sendt ham i sit Ærinde, hvilken Sag hidtil er bleven fortiet og ikke forfulgt i rette Tid med Sandemænd. J. R. 5, 380 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at sørge for, at de Kirker i Bierre Herred, der ere formuende, komme den bygfældige Klackerund Kirke til Hjælp. Udt. i J. T. 4, 490. (Tr.: Dsk. KL. II. 537 f.).

— Miss. til Lodvig Munk og Superintendenten i Vindelboe Stift. Jacob Lykke til Tanderup, Hofsinde, har berettet, at medens han har været i Kongens Tjeneste, have Bønderne i det Sogn¹ i Nørrejylland, hvori hans Gaard ligger, uden Jacob Lykkes og de bedste

¹ Bedsted, Hassing H.; Præsten hed Mads Christensen.

Sognemænds Vidende og Vilje kaldet en Person til Sognepræst, som tidligere har drevet et løst og forargeligt Levnet og beliggert to Kvindfolk; efter at være kommet til Kaldet, har Præsten søgt det ene af disse Kvindfolk, og hun har allerede en Gang før været beliggert. Jacob Lykke har nu ansøgt om, at Kongen vil lade gøre den Forordning, at denne forargelige Person bliver afsat og en anden duelig og bekvem Person indsat i hans Sted. Det forekommer Kongen meget underligt, at de, hvis de have vidst noget herom, have tilladt denne Person at komme til Kaldet, og det befales dem straks at undersøge Sagen nøje, afsætte nævnte Person og give Sognemændene i Sognet Tilhold om straks med Jacob Lykkes Vidende og Bevilling at kalde en anden dygtig og bekvem Person, som i Levnet og Lærdom findes skikkelig og uden Forargelse, hvilken de saa skulle indsætte i Sognene, dog skal alt gaa til efter Ordinansen, saa Kongen kan blive fri for alle yderligere Klager i saadanne Sager. J. T. 4, 490. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

4. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner. Han har indberettet, at han i nogen Tid har holdt Hendrik Ditmar, forhen Borgemester i Vejle, fængslet paa Koldinghus, fordi denne ikke efter Kongens Befaling har villet møde for ham og svare til det utilbørlige Levnet, han har ført med sin Hustru. Da det af Hendrik Ditmars Tale og Handel har vist sig, at han er fra Forstanden og aldeles forrykt i Hovedet, har Caspar Markdaner paa Kongens Behag løsgivet ham og paa hans Hustrus Begæring sendt ham til Vejle, for at han kan blive indsat i et Kammer i hans Hus, indtil han kan komme til sin rette Fornuft igen, og hans Hustru skulde saa imidlertid forestaa hans Hus, Handel og Vandel. Kongen bifalder dette og befaler Caspar Markdaner at føre flittigt Tilsyn med Hendrik Ditmars Hustru, at hun holder sin Husbonde i god Forvaring, saa han ikke kommer ud og gør nogen Skade, og forsørger ham med tilbørligt Underhold. Hvad Handel, Vandel og Købmandskab hun driver, skal komme begge til Bedste og ikke forrykkes, saa det kan være til Stede eller hun kan gøre rigtig Regnskab derfor, naar nogen af hans Slægt, Venner eller Arvinger gøre Anfordring derom. J. T. 4, 491.

5. Dec. (--). Kvittans til Frederik Leiel og Davidt Hansen, Toldere i Helsingør, Morten Jensen, Niels Hendriksen og Hans Meyer, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Ind-

tægt og Udgift paa Toldboden i Helsingør fra Nytaarsdag 1593, til hvilken Dag de sidst gjorde Regnskab, til Nytaarsdag 1594. De bleve Kongen skyldige 694 $\frac{1}{2}$ gl. Dlr., som de den 20. Juli 1594 have betalt til Rentemester Envold Kruse efter dennes derom udgivne Kvittans. Sj. R. 13, 377.

5. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Pantsætning skal ske til Tinge, og at pantsat Gods ikke maa indløses paa Bornholm uden Løskynding til Tinge. Sk. R. 2, 184. (Tr.: CCD. II. 685. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 525 f.).

— Miss. til Bispen i Skaane. Da Hack Ulfstand kort før sin Død har begæret, at Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, maatte faa Tilladelse til at begive sig over til Skaane og holde Ligprædikenen ved hans Begravelse, men Dr. Peder maaske vil vægre sig ved at gøre det eller Bispen i Skaane ikke vil tillade det, fordi Kongens Fader har udstedt Forordning¹ om, at ingen Superintendent eller Præst maa drage ind i et andet Stift og prædike eller gøre anden Kirketjeneste der, har Kongen, der som Øvrighed har Magt til at bevilge, hvad han vil, i en saadan Sag, efter Hack Ulfstands Begæring og nogle Raaders og gode Mænds Anfordring bevilget, at Dr. Peder Vinstrup maa begive sig over til Skaane og prædike og gøre anden Kirketjeneste ved Hack Ulfstands Begravelse, hvorfor Bispen i Skaane ikke maa hindre ham heri. Sk. T. 2, 311.

— Aab. Befaling til Absolon Gjøe og Axel Brahe, Embedsmænd paa Dallund Kloster og Odensegaard. Denne Brevviser, Jørgen Hansen i Vissenbiørg Sogn, har nu, ligesom to Gange tidligere, beklaget sig over, at Erik Bilde til Kiersgaard har ladet ham forfølge med adskillige Lovmaal og nu endelig forhvervet Udvisning over ham, at han skal rømme sin Gaard, ligesom han ogsaa i andre Maader er bleven forurettet af Erik Bilde, saaledes som han mundtlig nærmere kan berette dem. For at Kongen en Gang for alle kan blive fri for hans mangfoldige Klager og faa at vide, hvem der har Ret, skulle de ved første Lejlighed indstævne Erik Bilde og Jørgen Hansen i Rette for sig, nøje undersøge Striden mellem dem, afsige Dom om, hvem af dem der har Ret,

¹ 28. Febr. 1566.

give Dommen beskrevet under deres Signeter og indsende nøjagtig Genpart deraf til Kancelliet, for at Kongen derefter kan forordne, hvad kristeligt og ret kan være. F. og Sm. T. 2, 387.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen. Kongen har for nogen Tid siden¹ givet ham og Biørn Knudtsen, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland. Ordre til at dømme i Trætten mellem Borgemester og Raad i Halmsted og to Borgere sammesteds, Peder Jørgensen og Niels Biørnsen, og erfarer nu, at de have dømt Borgemester og Raad fri for de to Borgeres Klage og de to Borgere til at staa Borgemester og Raad til Rette paa deres Værneting for deres falske og løgnagtige Klager over dem. Da den Del af Borgemester og Raad, som Sagen angaar, nu vil tiltale de to Borgere for deres løgnagtige Klager der i Halmsted, men Resten af Borgemester og Raad, der ere uvildige i Sagen, er saare faa, have de anmodet Kongen om at tillade, at der maa tilforordnes en 8 eller 12 uvildige Dannemænd af deres Medborgere til at dømme Borgemester og Raad og de to Borgere imellem. Det befales ham derfor, naar Sagen skal foretages i Byen, at tilforordne 8 eller 12 Borgere i Halmsted, der ere uvildige i Sagen, til sammen med dem af Raadmændene, der ogsaa ere uvildige, at forhøre Sagen og dømme deri, saaledes som de ville forsvare for Overdommere. Han skal sørge for, at Sagen en Gang for alle kan blive forhørt og endelig paadømt, saa Kongen kan blive fri for alt videre Overløb. Sk. T. 2, 312.

— Miss. til Hermand Juel, der tidligere² har faaet Skrivelse om at begive sig paa en Rejse ind i Rusland, om, at Kongen har fritaget ham for denne Rejse. Udt. i Sj. T. 18, 373 b.

9. Dec. (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, om, at Kongen, saaledes som afdøde Hack Ulfstand har ønsket, har bevilget, at Dr. Peder maa komme over og holde Ligprædikenen over ham i hans Sognekirke. Sj. T. 18, 373. (Tr.: Dsk. KL. II. 538 f. Friis Edvardsen, Underretn. om Schielschiør S. 422 (uden Dato)).

— Miss. til Knud Grubbe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser Peder Andersen, Borger i Enekiøping i Sverrig, hvori han beretter, at han og hans Konsorter i 1593 have mistet baade Skib og Gods under Blekinge, og at nogle af

¹ 29. Maj 1594, jvfr. 17. April 1594. ² 8. Nov. 1594.

Indbyggerne sammesteds til stor Skade for dem have forfulgt det Gods, der drev i Land, hvorfor han nu begærer, at de maa faa dette Gods for en rimelig Bjærgeløn. Knud Grubbe skal undersøge Sagen og paa Kongens Vegne gøre den alvorlige Forordning, at Peder Andersen for en rimelig Bjærgeløn faar det Gods, der er bjærgget og tilhører ham og hans Konsorter. Hvis nogle af Kongens Undersaatter have forfulgt, underslaaet eller bortført noget strandet Gods, skal han lade dem straffe derfor og give dem Tilhold om at føre Godset til Stede igen. Sk. T. 2, 312 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Johan Barnekov om at beslaglægge og beskrive forhenværende Tolder i Nakskov Peder Hansens efterladte Gods, indtil hans Arvinger betale, hvad de paa Peder Hansens til Renfekammeret indleverede Regnskab blive skyldige, hvilket beløber sig til over 450 Dir.; han skal paalægge Arvingerne at betale Pengene med det allerførste. Udt. i F. og Sm. T. 2, 403.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Knud Daa til Hestholm og Jens Mogensen til Sindinggaard, kgl. Sekretær, paa hans Søster Jomfru Karine Mogensdatters Vegne, som han er Værge for, have berettet, at der ved Møllen ved deres Gaard Randerup ligger en lille Engkrog, som kun kan bære ringe Græs og hører til en Viborg Kapitels Gaard i Rind Sogn. Da denne Engkrog ligger meget belejligt ved deres Mølle, have de ansøgt om at faa den til Mageskifte og tilbudt at ville udlægge Kapitlet ligesaa megen og ligesaa god Eng i samme Mark i Stedet, saa Bonden paa Kapitlets Gaard skal blive tilfreds dermed. Kapitlet skal undersøge, hvad for Eng de ville udlægge, og om Kapitlet kan faa Fyldest deri, og erklære sig til Regeringsraadet derom. J. T. 4, 491 b.

10. Dec. (—). Miss. til Detlef Holck om at gøre de Klæder og andre Ting, som Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborg-hus, har sendt hid, og som tilkomme Kronen efter afdøde En-vold Sehested, i Penge; af det, som han ikke kan sælge, skal han lade lave Sengeomhæng, Tapeter og andre nyttige Ting og lade Slotsskriveren indføre det i Slottets Inventarium. Udt. i Sj. T. 18, 374.

— Miss. til Fru Kirsten, Sten Bildes Enke. Da der behøves en Del Egetræer til Skytshjul og Skytslader paa Kronenborg, skal hun i Herritsvad Klosters Skove anvise disse Brevvisere,

Jørgen Andersen, Hjulmand, og Christen Jensen, Lademager, 50 Egetræer, skaffe dem Folk til Hjælp ved Fældningen og siden lade Træerne føre ned til Ladestedet, saa de kunne ligge rede, naar Kongen sender Skibe efter dem. Hun skal skaffe de to ovennævnte Personer Underhold med Mad og Øl, saalænge de arbejder i Lenet. Sk. T. 2, 309.

17. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov. Karine Søfrensdatter i Nykøbing paa Mors har berettet, at hendes Husbonde er kommen i Ulykke og har slaaet Niels Sveningsen ihjel, hvorfor han er bleven dømt og har staaet sin Ret, og Halvdelen af hans efterladte Gods, beløbende sig til 32 Dlr. 14 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pænd., er forbrudt til Kronen. Da hun har anmodet om, at det for hendes Armods Skyld maa blive eftergivet hende, skal Hendrik Belov undersøge Sagen og, hvis hendes Fremstilling er rigtig, lade hende faa hendes Husbondes ovennævnte Gods. Udt. i J. T. 4, 491 b.

18. Dec. (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da de restere med Afgift og Regnskab og Kongen daglig har store Pengeudgifter, befales det dem til 1. Maj at gøre deres Regnskaber klare paa Rentekammeret og betale, hvad de blive skyldige, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gøre Forandring med Lenet. Sj. T. 18, 374.

— Miss. til nogle Lensmænd om at give de Toldere og Byfogder, der restere med uforklarede Regnskaber, alvorligt Tilhold om at gøre deres Regnskaber klare i Rentekammeret til 1. Maj og betale, hvad de blive skyldige, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at lade dem tiltale paa det strengeste. Vise de sig forsømmelige med at give Tilhold, vil Kongen kræve dem til Regnskab derfor. Sj. T. 18, 374 b. Orig. (til Laurits Brockenhuus) i Landsark. i Odense.

— Miss. til nogle Købstæder, der restere med den aarlige Byskat, om med det allerførste at betale, hvad de restere med, da Kongen daglig har store Pengeudgifter, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gribe til andre Midler for at faa, hvad der tilkommer ham. Sj. T. 18, 374 b. Origg. (til Kerteminde og Odense) i Landsark. i Odense.

— Register over Restancer hos Lensmænd, Købstæder, Toldere, Sisemestre og Byfogder. — Restancer hos Lensmænd: i Sjælland: Arrild Hvitfeldt resterer med Regn-

skabet for den visse og uvisse Indkomst af de 2 Byer¹ i Københavns Len, som han har i Forlening, fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594, som er 200 Dlr.; Olluf Bilde (Abramstruppe Len) med Regnskabet siden 16. Juli 1588, da han fik Lenet efter Borckardt von Papenheim; Peder Redtz (Solte Len) skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst, men har faaet Fritagelse² for Afgiften i 10 Aar mod at bygge og istandsætte Huset, hvilken Fritagelse udløb 6. Okt. 1592; herefter resterer han med 2 Aars Afgift fra 6. Okt. 1592 til 6. Okt. 1594, ialt 400 Dlr., hvorpaa er betalt 200 Dlr.; Peder Redtz (Undløsse By) med Afgiften deraf fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 175 Dlr.; Knud Rud (Korsør Len) med Erklæring og Besked af Lenet fra den Dag, det først blev sat paa Afgift og Regnskab, til 1. Maj 1594; Johan Bernekov (Svenstrupgaard) med Afgiften, 200 Dlr., af den visse Indkomst og Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Moridts Podebusks Arvinger (Jungshofvedt Len) med Afgiften, 300 Dlr., af den visse Indkomst og Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Laug Beck (Roskildegård) skal tage Kvittansiarum paa hans Regnskab til 1. Maj 1587, da han blev Lenet kvit. — Summa af Restancen af røde Penge hos Kongens Lensmænd i Sjælland 1070 Dlr. — I Fyen og Smaalandene: Abslon Gjõe (Dallum Kloster) med Afgiften, 400 Dlr. aarlig, af den visse Indkomst fra 1. Maj 1591 til 1. Maj 1594, ialt 1200 Dlr., og Regnskabet for det uvisse i samme Tid; Breide Rantzau (Trannekier Len) med 171½ Dlr. 2 Sk. 1 Alb. paa hans Regnskab til 1. Maj 1594; Axel Brahe med Regnskabet for Stiftets Indkomst i Skoufbye Herred siden 1. Maj 1592. — Summa i Fyen 1371½ Dlr. 2 Sk. 1 Alb. — I Jylland: Chresten Skeel (Aakier Len) med Regnskaberne for Slottets og Stiftets Indkomst fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1594 og med Afgiften, 150 Dlr., af Sønderliungs Herred fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Hendrik Belov (Halds Len) med Afgiften, 300 Dlr., af den visse Indkomst og med Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Afgiften, 100 Dlr., af Sund- og Brokornet i Halds Len for samme Tid; Albridt Friis (Riberhus Len) med Kvittans for Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594, som er indleveret, men ikke kvitteret, og med Kvittans for Regnskaberne for Stiftets Indkomst fra 1. Maj 1589 til 1.

¹ Solrød og Mosede, Tune H. ² 6. Okt. 1582.

Maj 1594, dog ere Regnskaberne indleverede, og han bliver herpaa skyldig 1171 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort $\frac{1}{2}$ Sk.; endvidere reterer han med Regnskabet for Stiftets Indkomst af Tørrild Herred og Jelling Birk siden 1. Maj 1590 og med Afgiften af Skarpenbiergs Gods fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Peder Gyldenstjernes Arvinger restere med Besked og Erklæring for Afgift og Regnskab af Vøstervig Kloster for den Tid, han har haft det i Forlening, og med Afgiften af den visse og uvisse Indkomst, Told, Sise og Vrag undtaget, af Hing og Ulldborg Herreder og 9 Gaarde i Lundesnes Len fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594, ialt 400 Dlr.; Ofve Lunge (Aalborghus Len) med $128\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort $3\frac{1}{2}$ Sk. 1 Pend. paa Regnskabet til 1. Maj 1594; Johan Rud (Beufing Len) med $2286\frac{1}{2}$ Dlr. 15 Sk. 2 Pend. paa den Haandskrift, han har indlagt i Rentekammeret, og paa Regnskabet af Lenet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594, som han sidst lod forklare i Rentekammeret; Erik Lykke til Eskier (Skivehus Len) med Regnskabet for Afgiften og det uvisse fra 1. Maj 1592, da han først fik Lenet, dog har han betalt 537 Dlr. paa Regnskab; Erik Lykke (Hensted Herred) med Afgiften, 39 Dlr., for det visse og uvisse fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Hans Lange (Lundesnes Len) med Regnskabet for Stiftets Indkomst siden 1. Maj 1588, da han først fik den i Befaling, dog har han betalt $867\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 6 Sk. paa Regnskab; Jacob Høg (Gierløf Herred) med Erklæring og Besked for Afgiften af noget Kronens Gods i Herredet for nogle Aar; Jørgen Friis med Regnskab for Oldengæld og solgt Skov i Lyussegaardts Herred fra 1. Maj 1590 til 1. Maj 1594, med Afgiften af den visse Indkomst af det tiloversblevne Seber Klosters Gods fra 1. Maj 1593, da det først blev sat paa Afgift, til 1. Maj 1594, hvilket er 100 Dlr., og med Regnskabet for det uvisse i samme Tid; Niels Skram (Roxe Herred) med Afgiften, 100 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for det uvisse for samme Tid; Bertel Holck (Vilsted By) med Afgiften, 80 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for det uvisse for samme Tid; Hans Rostrup (Saubro Herred) med Afgiften, 200 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594. — Summa af rede Penge, der restere hos Lensmænd i Jylland, 5056 Dlr. 7 Sk. 3 Pend. — I Skaane, Halland og Blekinge: Axel Gyldenstjerne (Villands Herred) med 1627 Dlr. 15 Sk. $5\frac{1}{2}$ Pend. af den Sum, han blev Kongen skyldig til 1. Maj 1592, og med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1593; Ar-

rild Hvitfeldt (Giørs Herred) med Regnskabet for Stiftets Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Hack Ulfstands Arvinger med Afgiften, 600 Dlr., af St. Peders Kloster i Lund fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Afgiften, 12 Pd. Mel, af Qvindevadts Mølle og de to derved liggende Gaarde; Olluf Rosensparre (Landskrone Len) med Regnskabet siden 1. Maj 1593; Fru Talle Ulfstand (Helnekirke Len) med Afgiften, 100 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Anders Thott (Laugholms Len) med 1252 Dlr. 13 $\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskabet og Afgiften til 1. Maj 1594; Peder Brahe (Sølvitsborg Len) med Afgiften og Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Gerdt Rantzau (Aasum Len) med Afgiften, 50 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for det uvisse; Jacob Sparre med Afgiften, 100 Dlr. aarlig, fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for det uvisse fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Gabriel Sparre (Dalbiu Kloster) med Afgiften, 100 Dlr., af den visse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594. — Summa [af rede Penge] hos Lensmændene i Skaane 3929 $\frac{1}{2}$ Dlr. 13 Sk. — Niels Bild (Gulland) med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594. — I Norge: Axel Gyldenstjerne (Aggershus Len) med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1594 og med 921 $\frac{1}{2}$ Dlr. 6 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend. af Brudeskatten af Aggershus Len til Fastelavn 1589; Hannibal Gyldenstjerne (Bohus Len) med 60 $\frac{1}{2}$ Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk., 4 $\frac{1}{2}$ Kvintin Sølv paa Regnskabet til 1. Maj 1594; Børge Trolle (Needenes Len og Raabygdelauguet) med Afgiften, 250 Dlr., af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag; Preben Bild (Liiste Len) med Afgiften, 200 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Frederik Lange (Tønsberge Len) med Regnskab for Kronens Told i Lenet fra St. Hans Dag 1592, da han sidst gjorde Regnskab; Ludvig Munk (Trondhjemsgaard) med 1716 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 6 $\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskab og Afgift fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Niels Friis (Salten Len) med Afgiften, 300 Dlr., af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Ølrik Sandberg (Seenien Len) med Regnskab for Afgiften fra hans Overtagelse af Lenet til 1. Maj 1594; Jørgen Kaas (Vardøhus og Findemark) med Regnskabet fra Mikkelsdag 1592 til Mikkelsdag 1594; Jørgen Daa (Andenes Len) med Afgiften, 80 Dlr., af den visse og uvisse Indkomst fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Henning Gjøe (Rins Kloster og tilliggende Gods) med Afgiften, 300 Dlr. aarlig, fra hans

Overtagelse af Klosteret til 1. Maj 1593, da Lenet blev anderledes takseret, med Afgiften, 500 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594, ialt 750 Dlr., og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag; Detlef Holck (Udstene Kloster) med Afgiften, 250 Dlr., fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Erik Venstermand (Vernøe Kloster) med hans Regnskab for den uvisse Rente fra 1. Maj 1593 til 1. Maj, 1594 og med Regnskabet for Told, Sise og Vrag, derimod har han betalt sin Afgift, 150 Dlr., for samme Tid. — Restance af rede Penge hos Lensmændene i Norge 4529 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend., 1 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin Sølv. — Henrik Krag (Island) med 2 Aars Afgift og Regnskab for det uvisse fra St. Hans Dag 1592 til St. Hans Dag 1594. — Summa Summarum af rede Penge hos Lensmændene: 15961 $\frac{1}{2}$ gl. Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 1 $\frac{1}{2}$ Pend., 4 $\frac{1}{2}$ Kvintin Sølv. — Restancer af Købstædernes aarlige Byskatter til Mortensdag: København 112 $\frac{1}{2}$ Dlr. for 1594; Roskilde 66 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. for 1594; Storehedinge 36 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. for 1594; Præstø 10 Dlr. aarlig for 1584—88 og 1593—94; Skelskør 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. for 1594; Slagelse 50 Dlr. for 1594; Ringsted 17 Dlr. 5 Sk. 1 Alb. for 1594; Nykøbing i Odts Herred 18 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort for 1594; Stege 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. for 1594; Nyborg 9 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort for 1594; Svendborg 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. for 1594; Odense 100 Dlr. for 1594; Faaborg 16 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. aarlig for 1593 og 1594, ialt 33 Dlr. 10 Sk. 2 Alb.; Assens 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. aarlig for 1592, 1593 og 1594, ialt 100 Dlr.; Bogense 13 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. aarlig for 1593 og 1594, ialt 26 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb.; Kerteminde 18 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort aarlig for 1593 og 1594, ialt 37 $\frac{1}{2}$ Dlr.; Nysted 30 Dlr. aarlig for 1593 og 1594; Nakskov 93 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort for 1594; Saksøbing 10 Dlr. for 1594; Stubbekøbing 66 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. for 1594; Rudkøbing 13 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. for 1594; Malmø med Regnskab for den aarlige Byskat, 100 Dlr. aarlig, for nogle Aar; Trelleborg 40 Dlr. aarlig for 1593 og 1594; Lund 33 Dlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 2 Pend. aarlig for 1593 og 1594, ialt 66 $\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb.; Helsingborg 18 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort for 1594; Sømmershavn 11 Dlr. 1 Ort for 1594; Aarhus 22 Dlr. 4 Sk. 1 Alb. aarlig for 1593 og 1594, ialt 44 Dlr. 1 Ort 2 Alb.; Væ 28 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort for 1594; Ronneby 25 Dlr. for 1594; Sølvitsborg 7 $\frac{1}{2}$ Dlr. for 1594; Falkenberg 11 Dlr. 1 Ort for 1594. — Summarum rester af aarlige Byskatter 1298 $\frac{1}{2}$ Dlr. 2 Alb. — Restancer hos Toldere, Sisemestre

og Byfogder: Anders Lauritsen, Byfoged i Roskilde, med uforklaret Regnskab, siden han fik Befalingen; Lauridts Gaddicke, Byfoged i Storehedinge, med uforklaret Regnskab fra Paaske 1591 til Paaske 1594; Niels Jensen, Byfoged i Præstø, med Regnskabet fra 28. Dec. 1591 til 28. Dec. 1592; Søfren Madsen, Byfoged i Vordingborg, med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og Niels Erriksen, Tolder sammesteds, med 54 Dlr. 5 Sk. paa Regnskabet fra Paaske 1593 til Paaske 1594; Hans Jacobsen, Sisemester i Skelskør, med Regnskabet fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1594; Jørgen Hansen, Byfoged i Slangerup, med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Hieronimus Hansen, Byfoged i Nykøbing i Odts Herred, med Regnskabet fra Mikkelsdag 1591 til Mikkelsdag 1594; Morten Hansen, Byfoged i Slagelse, med Regnskabet fra Nytaarsdag 1593 til Nytaarsdag 1594; Byfogden i Næstved med uforklaret Regnskab for nogle Aar; Arvingerne efter Otte Hansen, forhen Sisemester i Næstved, med uforklaret Regnskab til Fastelavn 1590, da han døde; Claus Pedersen, Byfoged i Ringsted, med Regnskabet fra Paaske 1592 til Paaske 1594; Havnefogderne i Jungshofvit Len med Regnskabet for nogle Aar; Byfogden i Korsør med Regnskabet for nogle Aar; Chresten Nielsen, Byfoged i Stege, med uforklaret Regnskab fra Nytaarsdag 1592 til Nytaarsdag 1594; Karrine Richardusdatter, Enke efter Rasmus Lange, forhen Byfoged i Helsingør, med 990 $\frac{1}{2}$ Dlr. 3 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 Pend. paa hendes Mands Regnskab til Paaske 1594, da han døde; Peder Ster, Tolder i Svendborg, med uforklaret Regnskab fra 23. Okt. 1594 (!); Søfren Tammessen, Byfoged i Svendborg, med uforklaret Regnskab fra Paaske 1592 til Paaske 1594; Mickel Rafn, forhen Byfoged i Faaborg, med 29 Dlr. paa hans Regnskaber til 25. Aug. 1585; Hans Lauridsen, Byfoged i Bogense, med 13 Dlr. 15 Sk. paa hans Regnskab fra Pinsedag 1592 til 1. Nov. 1593 og med uforklaret Regnskab fra 1. Nov. 1593 til 1. Nov. 1594; Jens Bang, Tolder i Assens, med uforklaret Regnskab fra 12. Aug. 1593 til 12. Aug. 1594 og Byfogden sammesteds med uforklaret Regnskab for nogle Aar; Niels Su[i]nding, Sisemester i Kerteminde, med uforklaret Regnskab fra St. Knuds Dag 1593 til St. Knuds Dag 1594, Jens Brag, Byfoged i Kerteminde, med uforklaret Regnskab fra St. Knuds Dag 1593 til Mikkelsdag 1594 og den foregaaende Byfoged Lauridts Nielsen med uforklaret Regnskab for nogle Aar; Mickel Hansen, Tolder i Rudkøbing, med uforklaret Regnskab fra Mortensdag 1592

til Mortensdag 1594; Jep Pedersen, Byfoged i Middelfart, med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594; Jacob Lauridsen, Byfoged i Saksøbing, med Regnskabet fra 31. Dec. 1593 til 31. Dec. 1594; Dorrete Davidtsdatter, Enke efter Jacob Villomsen, forhen Byfoged i Saksøbing, med 34 Dlr. 1 Ort 9 Sk. paa hendes Husbondes Regnskaber til 15. Juli 1588, da han blev Befalingen kvit; Karringne Bruns, Enke efter Christoffer Brun, forhen Tolder og Byfoged i Nakskov, med 30 Dlr. 1 Ort paa hendes Husbondes Regnskab til 24. Marts 1592, da han døde; Arvingerne efter Peder Jude, forhen Byfoged i Nakskov, med 20 Dlr. paa hans Regnskab til 20. April 1594; Lauridts Lauridsen, Byfoged i Nykøbing p. Falster, med uforklaret Regnskab siden 10. Maj 1591; Hans Søfrensens, forhen Byfoged i Stubbekøbing, med uforklaret Regnskab fra 16. April 1591 til 10. Maj 1593, da Christoffer Lund igen fik Byfogedbestillingen. — For Tolderes, Byfogders og Sisemestres Regnskab i Nørrejylland skal Peder Skriver i Aarhus gøre Besked. — I Skaane, Halland og Blekinge: Rasmus Lodvigsen, Tolder og Borge-mester i Malmø, med Regnskabet fra 19. Juni 1593 til 19. Juni 1594 og Byfogden sammesteds med Regnskabet siden Dionisii 1593; Madts Lauridsen, Høsttolder i Trelleborg, med uforklaret Regnskab siden 16. Dec. 1590 og Thammes Thammessen, Byfoged samme-steds, med uforklaret Regnskab fra 16. Dec. 1592 til 16. Dec. 1594; Rasmus Jacobsen, Høsttolder i Sømmershavn, med Regnskabet siden Dionisii 1592 og Olluf Ibsen, Byfoged sammesteds, med Regnskabet fra St. Hans Dag 1592 til St. Hans Dag 1594; Peder Holst, Tolder og Byfoged i Skanør, med Regnskab fra Pinsedag 1592 til Pinsedag 1594; Jens Skriver, der blev Tolder efter Peder Jude, med Regnskabet for den Tid, han havde Befalingen; Hans Lov, Høsttolder paa Falsterbo, med 1 Rosenobel, 85 $\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk. 5 Pend. paa hans Regnskab fra 25. Aug. til Dionisii Dag 1590; Jacob Hansen, Byfoged i Falsterbo, med nogle Aars Regnskab; Niels Nielsen, Byfoged i Lund, med Regnskabet siden 1. Maj 1591; Jochim Fisker, Byfoged i Helsingborg, med 213 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 $\frac{1}{2}$ Sk. paa Regnskabet til 1. Maj 1592 og med uforklaret Regnskab siden den Tid; Madts Jacobsen, Byfoged i Landskrone, med uforklaret Regnskab fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1594; Chresten Friis, Høst-tolder og Byfoged i Ysted, med 114 Dlr. paa hans Regnskab til Dionisii Dag 1593 og med Regnskabet fra denne Dag til Dionisii Dag 1594; Jens Jude, forhen Tolder i Aarhus, og Niels Black, By-

foged sammesteds, med uforklaret Regnskab for nogle Aar; Niels Holdst, Sisemester i Varberg, med Regnskabet siden Mortensdag 1592; Bendt Helgessen, Tolder i Halmsted, med Regnskabet fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1594 og Peder Brun, Byfoged sammesteds, med 28 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort paa Regnskabet fra 8. Aug. 1591 til 8. Aug. 1594; Byfogden i Lykaa med Regnskab for nogle Aar; Byfogden i Auskær med Regnskab for nogle Aar. — I Norge: Mogens Pedersen, forhen Tolder i Marstrand, med 20 Rosenobler, 8 Goltgylden og 823 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$ Sk. 5 $\frac{1}{2}$ Pend. paa Regnskabet fra Kyndelmisse 1590 til Kyndelmisse 1592 og med uforklaret Regnskab fra Kyndelmisse 1592 til Kyndelmisse 1594. Sj. T. 18, 375.

20. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. For nogen Tid siden¹ tilskrev Kongen dem, at da de efter forhenværende Rentemester Christofver Valkendorfs Restanceregister reterede med Afgift og Regnskab af deres Len, skulde de straks gøre deres Afgift og Regnskab klart i Rentekammeret og betale, hvad de maatte blive skyldige. Denne Skrivelse er dog kun blevet lidet agtet, idet Restancen stadig henstaar uforklaret og ubetalt, hvorover Kongen ikke forundrer sig saa lidt. Da Kongen daglig har store Pengeudgifter, befales det dem med det allerførste at gøre deres Regnskab klart paa Rentekammeret og betale, hvad de maatte blive skyldige derpaa og ligesaa deres Afgift, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig forarsaget til paa anden Maade at kræve, hvad der med Rette tilkommer ham. Sj. T. 18, 387 b.

— Miss. til nogle Lensmænd. For nogen Tid siden tilskrev Kongen dem, at de skulde give de Byfogder, Toldere og Sisemestre, der efter forhenværende Rentemester Christofver Valkendorfs Restanceregister stod til Restance med uforklaret Regnskab, alvorligt Tilhold om at forklare deres Regnskab og betale, hvad de bleve skyldige. Da disse endnu ikke ere mødte, hvilket har forundret Kongen ikke lidt, skulle Lensmændene straks give dem Tilhold om med det allerførste at gøre deres Regnskab klart i Rentekammeret og betale, hvad de maatte blive skyldige, saafremt Kongen ikke, hvis de paany vise sig forsømmelige, skal se sig forarsaget til paa anden Maade at kræve sin Rettighed hos dem. Lensmændene skulle med det første er-

¹ 7. Dec. 1593.

klære sig herom til Regeringsraadet, for at det kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 18, 387 b. Orig. (til Laurits Brockenhuus) i Landsark. i Odense.

20. Dec. (Kbhvn.). Restanceregister over Restancer hos Lensmænd, Købstæder, Byfogder, Toldere og Sise-mestre. — Restancer hos Lensmænd: Knud Grubbe resterer med 650 Dlr. af Afgiften af Haldsted Kloster til 1. Maj 1578; Henning Gjøe har med Danmarks Riges Raads Tilladelse den 12. Juli 1592 indlagt i Rentekammeret sin Forskrivning paa 2893 Dlr. 3 Sk. 3 Pend., som han blev Kongen skyldig af Nykøbing Len, og hvoraf han skulde betale 1000 Dlr. til Mikkelsdag 1592 og Resten til Pinse 1593, heraf har han 22. Nov. 1592 betalt 600 Dlr. i Rentekammeret, og der resterer altsaa 2293 Dlr. 3 Sk. 3 Pend.; Erik Ruds Arvinger med 100 Dlr. 10 Sk. paa Aalborgs Regnskab, som de lod forklare 17. April 1581, og med uforklaret Inventarium; Biørn Andersens Arvinger med uforklaret Inventarium paa Aarhusgaard og med 20 $\frac{1}{2}$ Dlr. af Madskatten i Aarhusgaards Len 1580; Erik Lykke til Eskier med Regnskabet for den uvisse Indkomst af Dueholm Klosters Len fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1587; Laurids Offensens Arving, Hans Offensen i Norge, med Afgiften af noget Kronens Gods i Vendsyssel fra 1. Maj 1587, aarlig 24 Dlr.; Axel Gyldenstjerne med Forklaring af Inventarium paa Landskrone Slot og med Mandtalsregister paa Landeskatten af Landskrone Len og Fers Herred til St. Bartholomæi Dag [24. Aug.] 1584; Hack Ulfstands Arvinger med Forklaring af Inventarium af Lykaa Len til 1. Maj 1578, da han blev det kvit; Emmikke Kaas's Arvinger med endelig Besked paa hans Regnskab af Gulland; Holger Brahes Arvinger med Regnskabet af Villandts Herred fra 1. Maj 1575 til 1. Maj 1576; Tygge Jensen Brahes Arvinger med Regnskabet af Villandts Herred fra 1. Maj 1576 til 1. Maj 1581, dog har han betalt 1000 Dlr. paa Regnskab; Anders Thott med 310 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort af Pengeskatten af Laugholms Len til Fastelavn 1587 og med Mandtalsregister paa Madskatten 1587; Lodvig Munk med Regnskab for Afgiften af Helgeland fra 1. Maj 1584 til 1. Maj 1586 og med Regnskab for den uvisse Indkomst af samme Len til 1. Maj 1586; Johan Venstermands Arvinger med omtrent 525 Dlr. af Afgiften af Rins Kloster foruden de 1000 Dlr., der bleve betalte til Omslaget i Kiel Hell. 3 Kongers Dag 1590, og med Kvittansiarum; Hans Pedersen til Semb med Regnskab for det uvisse af Marie

Kirke i Opslos Gods fra St. Hans Dag 1584 til St. Hans Dag 1588, med Regnskab for det uvisse af Vestraalen og Loffogdens Len fra 1. Maj 1579 til Mikkelsdag 1580 og med Besked for, hvor meget hans Afgift for $\frac{1}{2}$ Aar beløber sig til mere end de 172 Dlr., han har betalt; Niels Mikkelsen til Kyes Arvinger restere endnu med 150 Dlr. af de 1200 Dlr., som de skulde betale for Niels Mikkelsens Restance af Hedemarken og Østerdallen i Norge; Claus Skeels Arvinger med $676\frac{1}{2}$ Dlr. paa Vardøhus Regnskab foruden det, Kongen har eftergivet dem; Johan Buckholt med 2703 Dlr. $8\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend. paa hans Regnskab og Afgift af Island fra 1. Maj 1582 til 1. Maj 1587. — Restancer af Købstædernes aarlige Byskatter: Præstø for Aarene 1584—88, aarlig 10 Dlr., ialt 50 Dlr. — Restancer hos Toldere, Sisemestre og Byfogder fra Nytaarsdag 1574 til 1. Maj 1588: Albredt Pedersen, Byfoged i København, med Regnskab fra 28. April 1584, da han først fik Befalingen, til Paaskedag 1585, da han blev den kvit; Borgemestre og Raad i Næstved fik Ordre til en Gang for alle at give dem, der have været Byfogder siden Midfaste 1580, da der sidst blev gjort Regnskab, alvorligt Tilhold om at gøre deres Regnskab klart, saafremt Kongen ikke, hvis de fremdeles vise sig forsømmelige, skal kræve det hos dem; Miss. til Lensmanden Hendrik Lykke om endelig at holde herover; Hendrik Lauridsen, Byfoged i Næstved, med Regnskabet fra Mikkelsdag 1584 til Mikkelsdag 1588; Christoffer Fønboes Arvinger (Vordingborg) med Regnskabet fra 19. Aug. 1577 til St. Pouls Dag 1578; Dines Jørgensens Arvinger (Vordingborg) med Regnskabet fra Alle Helgens Dag 1580 til Alle Helgens Dag 1588; disse 2 Byfogders Regnskaber har Søfren Nielsen, som nu er Byfoged i Vordingborg, hos sig; Enken efter Boe Madtson, Byfoged i Præstø, med $48\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. paa hendes Regnskab 1. Nov. 1580 efter hendes Husbondes Død; Olluf Jude, forhen Byfoged i Præstø, lod sig paa Kongens Vegne tilvurdere af Boe Madtsens Hustrus Gods og fik $86\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk.; Arvingerne efter Jens Lauridsen, forhen Byfoged i Ringsted, med 2 Aars Regnskab fra Paaske 1582 til 4. Dec. 1584; Søfren Hansen Skriver, Byfoged i Nyborg, med 88 Mk. paa sit Regnskab til 8. Dec. 1578; Søfren Hansen (Svendborg) med 52 Mk. 4 Sk. paa Regnskabet til Paaske 1577, da han blev Befalingen kvit; Rasmus Hendriksen (Svendborg) med $72\frac{1}{2}$ Dlr., $1\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr. Øl og 3 Læster tomme

Tønder paa Regnskabet til Mikkelsdag 1587 og med Regnskabet til Mikkelsdag 1588; Lauridts Remmesnider, forhen Byfoged i Kerteminde, med Regnskabet fra Hell. Trefoldigheds Søndag 1581 til Aarsdagen 1588; Laurits Andersen, Byfoged i Assens, med 40 Dlr. paa Regnskabet til Nytaarsdag 1578, hvilke ikke kunde godtgøres ham, og herefter restere Byfogedregnskaberne til 1588; Byfogedregnskabet for Bogense resterer fra Mikkelsdag 1580 til Pinsedag 1582; Lauridts Juel (Maribo) med Regnskabet fra Pinsedag 1586 til Pinsedag 1588; Bonde Mortensen (Rødby) med 1 Læst 4 Tdr. Ærter til 1. Maj 1587; Ebbe Knudsen (Kolding) med Regnskabet fra 14. Juli 1585 til 25. Juli 1587; Anders Brun, forhen Byfoged i Kolding, med 58 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort paa Regnskabet fra 1587 til 1588, hvilke ikke kunde godtgøres ham; Jens Mogensen, (Æbeltoft) med Regnskabet fra Paaske til Bartholomæi 1578; Jens Christensen (Æbeltoft) med Regnskabet fra Bartholomæi 1586 til Bartholomæi 1588; Byfogden i Varde med Regnskabet fra 1578 til 1581; Jens Pedersen, Byfoged i Lemvig, med Regnskabet fra 1. Maj 1582 til 1. Maj 1588, dog har han den 7. Dec. 1587 betalt 10 Dlr. paa Regnskab; Niels Trannes Hustru (Viborg) med 65 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa hendes afdøde Husbondes Regnskab fra 1581 til 3. Sept. 1582, herefter resterer Byfogedregnskabet fra 1582 til 1588; Jens Vibe (Hobro) med Regnskabet fra Mortensdag 1580 til Mortensdag 1584; Byfogedregnskabet for Hjørring resterer uforklaret fra 1581 til 4. Marts 1582; Tolderen i Ringkøbing med Regnskabet fra 16. Okt. 1578 til 1588; Sildesalter i Nibe Olluf Hammers¹ Arving, Christen Hammer i København, med 137 Dlr. 1 Mk. paa sin Faders Regnskab under Vaarfiskeriet i Nibe 1584, med 10 Dlr. paa sin Faders Regnskab under Vaarfiskeriet ved Muelbierge 1579 og med 43 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa sin Faders Regnskab for de Norge og Nibe Sild, som han 5. Juni 1581 modtog af Niels Paaske, Slotsskriver paa København, for paa Kongens Vegne at sælge dem i Narfven; Jens Mortensen, Indvaaner i København, med 22 $\frac{1}{2}$ Mk. paa Regnskabet under Vaarfiskeriet ved Muelbierge 1578 og med 246 $\frac{1}{2}$ Mk. paa Regnskabet af Hamborgsunds Tolderi til Fastelavn 1580; Jens Madtsen, [Byfoged] i Lund, med Regnskabet fra St. Hans Dag 1576 til 1. Maj 1578 og Madts Jespersen, [Byfoged smstds.], med Regnskabet fra Petri og Pauli Dag 1586 til 29. Okt. s. A.; Lauridts Nielsen,

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Hansens.

[Byfoged] i Trelleborg, med Regnskabet fra 27. Juni 1573 til 1579, dog har han betalt paa Regnskab, og med Regnskabet for Høsttolderiet 1578 og 1579; Jacob Kilebeck, [Byfoged] i Aarhus, med Regnskabet til Mikkelsdag 1575 og Niels Black, [Byfoged smstds.], med Regnskabet fra 14. Aug. 1587 til 1588; Rolluf Pouelsen, [Byfoged] i Varberg, med 3 Fjerdingsaars Regnskab til Fastelavn 1580; Rasmus Andersen, [Byfoged i Falsterbo], med Regnskabet fra St. Mortensdag 1581 til Paaske 1582 og Jep Hansen, [Byfoged smstds.], med 197 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk. paa Regnskabet til Vor Frue Dag 1586 og med Regnskabet fra 1586 til 1588; Jep Nielsen, [Byfoged] i Skanør, med Regnskabet fra Mortensdag 1587 til 1588; Anders Stiunck, [Byfoged] i Lykaa, med 18 Mk. 4 Sk. paa Regnskabet til Mikkelsdag 1576 og Berndt Hansen [Byfoged smstds.] med Regnskabet fra det første, han blev Byfoged, dog har han betalt 9 Dlr. 1 Ort paa Regnskab, og derefter restere Regnskaberne til 1588; Simen Mickelsen, [Tolder] i Ysted, med 339 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa Regnskabet til Vor Frue Dag 1580, da han blev Befalingen kvit, og Jens Lauridsen, Høsttolder i Ysted, med Regnskabet for 1581, dog har han betalt 100 Dlr. paa Regnskab; Morten Lauridsen, [Tolder i Auskær], med Regnskabet fra 1. Maj 1578 til 9. Juli 1585, da han sidst leverede paa Regnskab, og med det, der blev optegnet ham i hans sidste Kvittans; Lauridts Jørgensen, forhen Tolder i Malmø, med Regnskabet fra Dionisii Dag 1583 til Dionisii Dag 1584, dog har han betalt 800 Dlr. paa Regnskab; Olluf Mortensen, Borgemester i København, med 139 $\frac{1}{2}$ Dlr. 14 Sk. paa sit Regnskab [som Tolder] i Marstrand til Kyndelmisse 1582; Niels Søfrensens Arving, Hermand von Delden, Borger i København, med Regnskabet af Vespenø fra Nytaarsdag 1584 til 24. Marts 1586, da han blev Befalingen kvit; Madts Pouelsens Arving Birgitte, Indvaanerske i København, med 266 Gylden paa Regnskabet af Ferø til Mikkelsdag 1581. — Restancer af Penge- og Madskatter: Fru Abel Skeels Arvinger, som ere Anders Maltissen, Malt Jensens Børn, Lauridts Kruse og andre flere, med Mandtalsregistre paa Madskatterne 1574, 1577 og 1578 og paa Pengeskatten til Bartholomæi Dag 1584 og med 48 Dlr. 1 Ort af Madskatten 1580 af Lundenes Len; Prebern Gyldenstjerne (Vestervig Birk) med Mandtalsregister paa Madskatten 1574; Otte Banners Arvinger (Seigelstrup Len) med Mandtalsregister paa Madskatten 1574; Lodvig Munk Oelsen (Ørum Len) med 50 Dlr. 1 Ort af Madskatten 1587; Mouridts Podebusks Arvinger (Tranekier Len) med Mandtalsregister

paa Pengeskatten til Chatarina Dag [25. Nov.] 1575 og paa Madskatterne 1578 og 1580; Hans Johansen (Hindtsgefvels Len) med 115 Dlr. 1 Ort paa Madskatten 1578 og med 14 Dlr. paa Madskatten 1580; Axel Brahe (Rugaards Len) med 17 Dlr. paa Madskatten 1580; Lauge Beck (Roskildegaard's Len) med Mandtalsregister paa Madskatten 1587; Hendrik Brahes Arvinger (Halmsted Herred) med Mandtalsregister paa Madskatterne 1574 og 1577; Johan Urne (Bornholm) med Mandtalsregister paa Madskatten 1574. — Restancer af Købstædernes Pengeskat til Jul 1576: Korsør med 180 Dlr.; Trelleborg med 50 Dlr.; Varberg, Falkenberg, Lykaa, Ronneby og Auskær have ingen Skat givet, da de vare forskaaned, men fik Ordre om at møde paa Rentekammeret med deres Benaadning. — Restancer af Kapitlernes Pengeskat til Mortensdag 1578: Lunde Kapitel med Regnskabet for Skatten, dog er der betalt 739 $\frac{1}{2}$ Dlr. derpaa; Aarhus Kapitel med 19 $\frac{1}{2}$ Dlr. — Restancer hos Kongens Købmænd og andre: Niels Skriver og Søfren Hofmand i Randers og Mickel Bager i Odense med Regnskabet for det Korn, som de have faaet af Drotningborge Slot fra 1. Maj 1575 til 1. Maj 1577, dog have de til adskillige Tider betalt paa Regnskab; Oluf Bagger i Odense med 1307 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa sit Regnskab til 27. Febr. 1588; Jacob Møller i Malmø med 1518 Dlr. paa sit Regnskab 1588, der dog er kvitteret; Lyder Ottersen i Lybæk med Regnskabet for de Vespensøs Fisk, som han har faaet af Kongen; Frandts Christensen, Borger i København, med 24 Dlr. paa hans Regnskab 31. Marts 1587 for nogle Sild, som han havde solgt for Kongen til Kiønningsberg; M. Hans Alborge har laant 200 Dlr. til Trykningen af den ny Bibel; Anders Dresselberg købte Kongens Skib Flasken og skulde derfor betale 200 Dlr. til Fastelavn 1583; Hans Jensen, Tolder i Aalborg, resterer med 200 Dlr. af de 800 Dlr., han skulde give Kongen for den Gaard i Aalborg, som han fik, og som tilhørte den forrige Tolder. Sj. T. 18, 388 b.

20. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Henning Gjæ. Efter sin udgivne Forskrivning for det, han er bleven Kongen skyldig af Nykøbing Len, resterer han endnu med 2293 Dlr. 3 Sk. 3 Pend., som nu gaa, foruden det, han allerede har betalt paa Forskrivningen. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til ham om at betale denne Restance, men det er endnu ikke sket. Da den Termin, til hvilken Pengene skulde betales, forlængst er forbi og Kongen

daglig har store Pengeudgifter, befales det ham med det allerførste at betale Pengene paa Rentekammeret, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at kræve sit Tilgodehavende hos ham paa anden Maade. Sj. T. 18, 388.

20. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse om af Regnskaberne at udtage de 400 Dlr., som Kongen laante forhenværende Hofprædikant M. Albret, da Kongen har eftergivet M. Albrets Enke dem. Udt. i Sj. T. 18, 397b.

— Miss. til Landsdommeren i Halland. Borgemester og Raad i Halmsted have berettet, at de have Tiltale til Byfogden sammesteds for nogen Kost og Tæring, som de af nogle gode Mænd ere dømte til at skulle give Peder Smidt, Borger i Helsingborg; da den af de gode Mænd paadømte Sag oprindelig har været mellem Byfogden og Peder Smidt, mene de, at de ere dømte til at give Kost og Tæring for Byfogdens Skyld og fordi han igen har begyndt Sagen, der tidligere var forligt, og at han derfor bør staa dem til Rette. Landsdommeren skal meddele Borgemester og Raad Stævning i Sagen, nøje undersøge den, hjælpe Borgemester og Raad til Lov og Ret og give sin Afgørelse beskreven. Sk. T. 2, 313.

— Miss. til Jørgen Friis. Kongen har skrevet til Frants Rantzau om af Silkeborg Len at lade levere Jørgen Friis nogle Læster Rug, som denne skulde lade bage i Kavring i Liussegaards Herred. Da Frants Rantzau nu har berettet, at Bønderne i Silkeborg Len i disse Aar ere meget besværede med Bygningen, saa de ikke kunne fremage Kavringen, skal Jørgen Friis lade Bønderne i Liussegaards Herred age Kavringen til Aarhus eller Randers, hvor Frants Rantzau har fragtet Skuder, der skulle føre den til København. Udt. i J. T. 4, 492.

— Miss. til Hendrik Belov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske Mette Søfrensdatter, Borgerske i Viborg, hvori hun klager over, at Morten Hvas, Borgemester i Viborg, under Ægteskabs Skin har bedraget og beligget hende og siden i mange Maader forulempet og forurettet hende, og senere har han beligget en af sine egne Tjenestefolk. Hendrik Belov skal undersøge Sagen og hjælpe hende, saa der vederfares hende, hvad kristeligt og ret er. Hvis Morten Hvas's Forseelse er saa grov, skal Hendrik Belov, da Morten Hvas jo er Borgemester og Øvrighed i Viborg og derfor burde give Menigheden et godt Eksempel og ikke Forargelse, paa Kronens Vegne have til-

børligt Tilsyn dermed, hvis det i nogen Maade kan angaa Kronen. J. T. 4, 492.

24. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Peder Hanssen paa det efter afdøde M. Anders Veile ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke, at nyde ligesaa frit som de andre Kanniker i Aarhus, der ikke have nogen speciel Benaadning. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 380 b.

28. Dec. (—, 1595). Miss. til Knud Brahe. Kirstine Hansdatter i Aarhus har berettet, at hendes Husbonde, Hr. Jens Knudsen, hastig er falden i en heftig Sygdom, hvorpaa hurtig er fulgt en stærk Forbistring, i hvilken han har ombragt sig selv, og hun har derhos begæret, at hans Boslod, som er forfalden til Kronen, maa eftergives hende i Betragtning af hendes elendige Vilkaar. Kongen bevilger dette og befaler ham at hjælpe hende til at beholde den. Udt. J. T. 4, 495.

29. Dec. (—). Miss. til Christian Friis om denne ene Gang at give Rasmus Sadelmager i Slagelse 1 Pd. Korn og 10 Læs Ved, som Kongen har skænket ham. Udt. i Sj. T. 18, 398.

— Miss. til Sten Brahe. Hr. Jesper Melchiorsen, Sognepræst til Rakleef Sogn i Kallundborg Len, har berettet, at han som Kirkeværge for Kirken er bleven denne 200 Dlr. skyldig, hvilke Penge han for Størstedelen har anvendt paa Bygningen af sin Præstegaard, der brændte for nogen Tid siden. Da han desuden i de dyre Aaringer er kommen til Agters og i Armod, kan han nu ikke betale Kirken Pengene og har ansøgt om nogen Forskaansel paa dem, da Rakleef Kirke er ved god Hævd og Bygning og ogsaa i Fremtiden kommer til godt Forraad, hvis der gøres nogen Bygning fornøden paa den. Sten Brahe skal lade Hr. Jesper være fri for at betale det ene Hundrede Dlr. Sj. T. 18, 398.

— Forleningsbrev for Ellene Søfrensdatter, M. Lauridts Bertelsens Enke, i Aarhus paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Tiissing¹ Sogn i Ning Herred, kvit og frit. Udt. i J. R. 5, 383.

30. Dec. (—). Miss. til Envold Kruse. Kongen har bevilget, at Hans Lov, Salter og Tolder paa Falsterbo og Skanør, aarlig

¹ Tiset, Ning H.

maa faa 50 Dlr. i Løn for den Tid, han har været og fremdeles bliver i Tjenesten, og befaler Envold Kruse at betale ham Pengene og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 318.

30. Dec. (Kbhvn., 1595). Aab. Brev om, at M. Jens Giødtsen, Superintendent i Aarhus Stift, til Fastelavn 1596 og siden fremdeles aarlig, indtil han bliver forsørget med et Kannikedømme og noget gejstligt Gods, maa oppebære de Penge, som svares i Afgift af Kronens Parter af Korntienden af Kolbye og TrandbiERG Sogne paa Samsø. J. R. 5, 383.

— Miss. til Knud Brahe. M. Peder Hansen, der har faaet Brev paa at maatte oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af 2 Sogne paa Samsø, indtil han kunde blive forsørget med et Kannikedømme, har nu faaet et Præbende efter afdøde M. Anders Veile, men da han det første Aar ingen Rente faar deraf, skal Knud Brahe lade ham faa dette Aars Afgift af Tjenderne, som skal svares til førstkommende Fastelavn, men derefter skal han lade M. Jens Giødtsen, Superintendent i Aarhus Stift, faa Afgiften. Udt. J. T. 4, 493 b.

— Miss. til Fru Margrete Gjøe, Erik Lykkes Enke. Kongen skrev for nogen Tid siden¹ til hende om at lade hendes Fuldmægtige møde ved sidste Fastelavns Tid ved Broust Kirke for at gøre Rentemester Holger Gagge Regnskab for den Kirkens Indkomst, som hendes afdøde Husbonde som Kirkeværge for Kirken i langsommelig Tid havde oppebaaret, men erfarer nu, at hverken hun selv eller hendes Fuldmægtige ere mødte til den Tid; derimod skrev hun til Holger Gagge, at hun var syg og derfor ikke kunde møde. Da Holger Gagge nu har begæret at blive hjulpen til Ret i den Sag, befales det hende paany at lade sine Fuldmægtige møde ved Broust Kirke, naar Holger Gagge eller hans Fuldmægtige tilsige hende, og da gøre Regnskab for alle de Aar, hvori hendes Husbonde ikke har aflagt Regnskab som Kirkeværge, og betale, hvad hun bliver Kirken skyldig, og ligesaa hvad der efter Henning Gaggens Forleningsbrev tilkommer ham som Regnskabsprovst af Kirken, saa baade Kirken, der er meget bygfældig, og Holger Gagge en Gang for alle kunne faa, hvad de skulle have. Sker det ikke, vil Kongen se sig forarsaget til at tiltænke de Midler, hvorved baade Kirken og Provsten kunne komme til deres Ret. Hun

¹ 18. Dec. 1593.

kan ogsaa vente sig, at de Omkostninger, der løbe paa, ville blive tilregnede hende, og at hun vil blive tiltalt med Retten derfor. J. T. 4, 495 b.

30. Dec. (Kbhvn., 1595). Miss. til Hendrik Belov. Rente-mester Holger Gagge har berettet, at Otte Hvitfeldt til Frøsløf en Tid har været Kirkeværge for sin Sognekirke Frøsløf, hvortil Holger Gagge er Regnskabsprovst, og at han er bleven Kirken en Sum Penge skyldig, som han efter sin udgivne Haandskrift har forpligtet sig til at betale med det allerførste, hvilket dog ikke er sket. Da Holger Gagge nu har berettet, at en Del af de andre Kirker, som han er Regnskabsprovst for, ere meget bygfældige, og har begæret at blive hjulpen til sin Betaling hos Otte Hvitfeldt, for at han med disse Penge kan hjælpe de andre Kirker i deres Nød, skal Hendrik Belov hos Otte Hvitfeldt gøre den alvorlige og endelige Besked, at han straks uden al Forhaling tilstiller Holger Gagge eller hans Fuldmægtige de Penge, han skylder Frøsløf Kirke. Hvis Otte Hvitfeldt yderligere forhaler Sagen og det tilkendegives Hendrik Belov af Holger Gagge eller dennes Fuldmægtige, skal Hendrik Belov hjælpe dem til at faa Pengene indkrævet med Retten. De Omkostninger, som Holger Gagge paa Kirkens Vegne maa anvende herpaa, skal Otte Hvitfeldt betale. J. T. 4, 496.

31. Dec. (—). Miss. til Envoldt Kruse om at betale Hans von Antwerpen 60 Dlr., som Kongen har bevilget ham udover den med ham sluttede Kontrakt om Reberbanen paa Holmen, da han paa egen Kost og Dagløn har opsat Vindeltrappen og indmuret Væggene og Gavlene med hugne Sten, hvilket ikke var omtalt i Kontrakten. Sj. T. 18, 398¹.

— Miss. til Hendrik Belov og Viborg Kapitel. Da der i mange Aar ikke skal have været aflagt eller hørt noget Regnskab for Viborg Hospitals og for Viborg Domkirkes Indkomst, hvilket ikke kan være undladt uden stor Skade for Hospitalet og Kirken, skulle de straks skriftlig erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til denne Forsømmelse og om, til hvilken Tid de to Regnskaber sidst er aflagte, og hvem der efter Fundatserne og Statutterne bør forhøre og kvittere Regnskaberne. J. T. 4, 496 b.

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Brockenh[uus's] Skrift.

1595.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christen Friis. Hr. Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste og Hertug til Sudermanland, Nerricke og Verme-landt, har meddelt, at Gud har forløst hans Gemalinde med en ung Søn, og bedt Kongen til Fadder ved denne Søns Daab den 9. Febr. Da Kongen vil sende Christen Friis til Sverrig for at repræsentere sig, skal han indrette sig paa at møde i København i god Tid for at faa nærmere Besked af Regeringsraadet. Han skal staffere sig selv og sine Folk saaledes, at han kan være Kongen, sit Fædrenerige og sig selv til Ære. Sj. T. 18, 398 b.

5. Jan. (—). Miss. til Knudt Rud. For nogen Tid siden henvendte Christian Hansens Slægt og Venner sig til Kongen med Anmodning om at hjælpe dem til en billig Afsoning og Afhandling af Christian Hansens Drab af Peder Rud hos Knudt Rud og hans Broder og Søster. Knudt Rud erklærede dengang, at da hans Broder¹ var udenlands, kunde han ikke gøre noget endeligt, men han vilde med det allerførste forskrive sin Broder ind i Riget og saa meddele Kongen, hvad de samtlig med deres Slægts og Venners Raad kunde gøre. Da Christian Hansens Slægt og Venner nu paany have henvendt sig til Kongen med Anmodning om at skaffe at vide, hvor snart og til hvilken bestemt Tid Knudt Rud har forskrevet sin Broder her ind i Riget, anmodes Knudt Rud om med denne Brevviser at erklære sig til Kongen herom, og om Broderen sikkert kan ventes herind inden førstkommende Herredag, for at Kongen kan give Christian Hansens Slægt og Venner Besked. Sj. T. 18, 399.

6. Jan. (—). Miss. til Christen Friis, der forleden Dag fik Befaling til at begive sig til København for der at faa nærmere Ordre angaaende en Rejse til Sverrig, om straks den 13. Jan. at møde hos Regeringsraadet i København, da Tiden, inden hvilken han skal være i Sverrig, er noget kort, og indrette sig paa at kunne tiltræde Rejsen, saasnt han har faaet Besked. Sj. T. 18, 399 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Juel til Alstedt paa hans Tjener Jens Søfrensen i Hveysssel i Nørvongs Herreds

¹ Korfits Eriksen Rud.

Vegne, at Jens Søfrensen, der den 26. Maj forrige Aar har faaet sit Ben sønderslaaet og faaet flere Saar og anden Skade, hvilken Sag hidtil er bleven fortiet og ikke i rette Tid forfulgt med Sandemænd, nu straks maa lade Sagen foretage og lade den forfølge efter Loven med Sandemænd, som om den nylig var sket. J. R. 5, 383 b.

7. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemester og Raad i Slangerup. Da deres Sognepræst for nogen Tid siden er død og der er opstaaet Uenighed blandt dem og deres Medborgere om Valget af en ny Præst, befales det dem at samles med det allerførste og efter inderlig og alvorlig Bøn og Paakaldelse til Gud straks kalde en lærd Person fra Universitetet i København til deres Sjælesørger og siden sende ham til Superintendent Dr. Peder Vinstrup, for at han kan eksaminere og overhøre ham. Det befales dem i alt at rette sig efter Ordinansen, saafremt Kongen ikke, hvis der findes yderligere Forsømmelse og Uenighed hos dem, skal fratage dem deres Valgret og selv beskikke en Sognepræst, som kan være duelig til Kaldet. Sj. T. 18, 400.

— Miss. til Mogens Jul. Niels Krabbe til Vesløgsgaard, der for nogen Tid siden har faaet kgl. Befaling til nogle gode Mænd om at skifte ham og hans Børn, Mogens Juls Søsters Børn, imellem, hvad der efter den store Skade, Niels Krabbe har lidt ved den ulykkelige Ildebrand, kan tilkomme dem efter deres afdøde Moder¹, har nu ansøgt Kongen om at give Mogens Jul Ordre til som Børnens Morbroder at være til Stede, naar de gode Mænd foretage Skiftet, og paase, at Børnene faa, hvad der med Rette tilkommer dem. Det befales Mogens Jul at begive sig til Vesløgsgaard, naar de gode Mænd tilsige ham, og paase Børnens Tarv ved Skiftet. J. T. 4, 497.

9. Jan. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Kongen sender nu sin Drejer Osvaldt til ham for i Vordingborg og Leckinge Len at hugge noget Lindetræ, Benvedtræ, Asketræ, Elletræ, Valnøddetræ, »runden« Birk og Kirsebærtræ, som Kongen vil have forarbejdet til forskelligt Brug. Han skal anvise Drejeren, hvor saadant Træ er at faa, skaffe ham Folk til at fælde det og siden lade det føre ned til Ladestederne², saa det kan indtages, saasnart der kommer Skibe efter det. Sj. T. 18, 400 b.

¹ Ingeborg Juel.

² Registranten har ved en Fejlskrift: Aastederne.

9. Jan. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Manderup Parsberg om at lade hugge noget Pæretre i Jungshofvit Len. Udt. i Sj. T. 18, 400 b.

— Ekspektancebrev for Gunde Lange paa det første ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke, dog tidligere udgivne Ekspektancebreve paa Kannikedømmer i Aarhus hermed uforkrænkede. J. R. 5, 384.

— Forleningsbrev for M. Thøger Hvas, Sognepræst til Sortebrødre Sogn i Viborg, paa det efter afdøde M. Peder Thøgersen, Superintendent i Viborg Stift, ledige Kannikedømme, kaldet Kiølsen Præbende, i Viborg Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i god Stand. J. R. 5, 384 b.

— Miss. til Knud Brahe. Frants Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, har berettet, at afdøde Tønnes Worm i Aarhus er bleven ham en stor Sum Penge skyldig for Øksne og andre Varer, som han har købt af ham. Da Tønnes Worms Regnskabsbøger ere tilstillede Knud Brahe, for at han derefter kan indkræve Tønnes Worms Tilgodehavende til Betaling af den Øksentold, Tønnes Worm skylder Kronen, har Frants Rantzau begæret, at saafremt der i Regnskabsbøgerne findes mere Tilgodehavende for Tønnes Worm, end den til Kronen skyldige Told beløber sig til, han da maa faa Regnskabsbøgerne, for at han derefter kan søge sin Betaling. Det befales Knud Brahe i saa Tilfælde at levere Frants Rantzau Regnskabsbøgerne. J. T. 4, 497 b.

10. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Sengeløse Kirke i Sjælland, der paa Grund af sin Præstegaards Ringhed paa Ager og Eng har set sig foraarsaget til at fæste en Kronens Gaard i Sengeløse af Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Roskildegård, indtil videre maa være fri for Ægt, Arbejde, Smaaredsel og anden saadan Tyngde af denne Gaard, derimod skal han aarlig svare 3 Pd. Korn til Roskildegård og være forpligtet til at holde Gaarden ved god Hævd og Bygning. Sj. R. 13, 379.

— Miss. til M. Frandts, Læsemester i Roskilde. For nogen Tid siden har han lovet at ville overtage Superintendentbestillingen i Ribe Stift, men har nu berettet, at der i Mellemtiden er tilstødt ham megen Svaghed og Skrøbelighed og stor Sorg og Bedrøvelse, idet hans Hustru er død og har efterladt ham mange smaa Børn, og han har derfor anmodet om at blive fritaget

for Bestillingen. Kongen fritager ham ogsaa derfor i Betragtning af de anførte Forhold. Sj. T. 18, 401¹.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Svob. Da Kongen vil sende ham udenlands i sin Bestilling, skal han indrette sig paa at møde i København henimod Fastelavn for at faa Besked om Rejsen hos Regeringsraadet. Sk. T. 2, 318 b.

— Aab. Brev, hvorved det strengelig paabydes Kirkeværgerne i Huolbjerg Herred herefter ikke at gøre Regnskab til nogen anden end Provsten i Aarhus Domkirke eller hans Fuldmægtige og at yde ham det Korn, de Regnskabspenge og anden Rettighed, som de fra Arilds Tid have givet til Provsten af Kirkerne i Huolbjerg Herred. Kongen har nemlig bragt i Erfaring, at Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Tryggevelde, hindres i at høre Regnskab og oppebære Regnskabspenge af Kirkerne i Huolbjerg Herred, der høre til Provstiet i Aarhus Domkirke, som han er forlenet med, hvilken Rettighed han og hans Formænd som Provster fra Arilds Tid have haft, saaledes som han har gjort bevisligt med Aarhus Kapitels forseglede Brev og Kundskab og med hans Fogeds Kundskab, der altid tilforn paa hans Vegne har hørt Kirkernes Regnskab og oppebaaret Regnskabspenge af dem. Det forbydes Kongens Fogder, Embedsmænd og alle andre at befatte sig med at høre Kirkernes Regnskaber og oppebære Regnskabspenge af dem. J. R. 5, 385.

11. Jan. (—). Miss. til Sten Brahe. For nogen Tid siden² tilskrev Kongen ham om blandt andre Tiender at lægge Kronens Korntiende af Lille Fullende Sogn i Sjælland, som Hr. Hans Pedersen, Sognepræst i Skelskør, var forlenet med, ind under Slottet [Kallundborg]. Da Kongen imidlertid har erfaret, at Hr. Hans Pedersens Kald er meget ringe, har han nu bevilget, at han fremdeles maa beholde Tienden. Sj. T. 18, 401³.

— Miss. til Laurits Kruse til Svenstrup om i Forening med andre gode Mænd at møde i København 8. April for sammen med dem at begive sig til det Møde, som skal finde Sted 1. Juli paa Grænsen mellem Norge og Rusland. Udt. i J. T. 4, 498.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 105 (med urigtig Dato: 20. Jan.). ² 2. Sept. 1594, se Dsk. KL. II. 525. ³ Tr.: Friis Edwardsen, Underretn. om Schielschier. S. 537 f.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Ribe, der for kort Tid siden har faaet Befaling til at sende nogle til København for at kalde M. Frants Nielsen, Lektor i Roskilde, til Superintendent, om at sende nogle for i Stedet at kalde M. Søfren Chrestensen, Sognepræst i Helsingør, til Superintendent, da M. Frants formedelst Svaghed er bleven fritaget for Bestillingen. Udt. i J. T. 4, 498¹.

13. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne om uden al Forømmelse eller Undskyldning at møde hos Kongen i København Paaskeaften den 19. April og blive her nogen Tid for at raadslaa med Kongen om det, der foregives dem, og beslutte, hvad der kan være Kongen og Riget gavnligt. Kongen venter sikkert, at de komme, da det er Riget i høj Grad magtpaaliggende. Sj. T. 18, 401 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. For nogen Tid siden har Kongen givet afdøde Hack Ulfstand Ordre til at lade et Hus bygge paa Malmøhus og at betinge en Murmester og en Tømmermand til dette Arbejde; Arbejdet er ogsaa begyndt og der er sluttet Kontrakt med Murmesteren om Opførelsen af en Mur paa 6 Alen. Murmesteren har nu berettet, at han udenfor denne Kontrakt efter Hack Ulfstands Befaling har bygget Muren paa Huset noget højere, end det først var bestemt, men at der ingen endelig Besked er gjort om, hvad han yderligere skulde have derfor, og baade han og Tømmermanden have berettet, at de mangle baade Tømmer og andet til Bygningen, og at de endnu kun have faaet en ringe Ting paa Haanden for Arbejdet. Brostrup Gjedde skal hos Slotsskriveren og Fogden der paa Huset faa at vide, hvad Tingning og Besked der er gjort med dem, hvor meget Muren er forhøjet mere end der først var bestemt, hvad Aftale Hack Ulfstand har truffet med Murmesteren om Murens Forhøjelse, og hvad Besked der findes om Tømmermandens Arbejde. Hvis der i Skriverstuen er Penge i Forraad, skal han give dem noget paa Haanden efter Lejligheden. Siden skal han med det allerførste erklære sig om alt til Regeringsraadet. Sk. T. 2, 318 b.

16. Jan. (—). Miss. til Sten Maltissen. Kongen skrev for nogen Tid siden² til ham om at give forhenværende Byfoged i Helsingør Rasmus Langs Enke Karen Richardusdatter Tilhold om til 1. Maj at betale, hvad hun bliver Kronen skyldig paa hen-

¹ Tr.: Wegener, Om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 198. ² 18. Dec. 1594.

des afdøde Mands Regnskab. Hun har i den Anledning berettet, at hun har nogle Boder og nogen Ejendom i København, og begæret, at Kongen enten vil tage dem i Betaling eller give hende Henstand med Betalingen, indtil hun kan faa dem solgt. Kongen har givet hende et Aars Henstand, men saa skal hun ogsaa uden al Forhaling betale, hvad hun bliver skyldig, saa Kongen ikke skal have behov paany at paamine hende. Sj. T. 18, 402.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Anders Thott og Steen Madtsen. Kongen har for nogen Tid siden givet Ordre til at hugge noget Tømmer i Halmsted Herred til Brug paa Holmen for Københavns Slot og siden befalet Kronens Bønder i Laugholms Len at føre Tømmeret ned til Ladestederne, da Bønderne i Halmsted Herred ere meget besværede med den Tegllade, som opføres der. Bønderne i Laugholms Len have nu klaget over, at de besværes meget og mere end sædvanligt ved baade at skulle føre Tømmeret ud af Skoven og siden ned til Ladestederne, og ansøgt om, at Bønderne i Halmsted Herred maa age Tømmeret ud af Skoven, hvorefter de saa kunne age det ned til Ladestederne. Anders Thott og Steen Madtsen skulle mødes med det allerførste, undersøge Sagen og træffe den Ordning med Tømmeret, som kan være Bønderne paa begge Sider belejligst og til ikke altfor stor Besværing, saa Tømmeret med det allerførste og uden Forsømmelse kan blive ført ned og Kongen blive aldeles fri for saadant Overløb. Sk. T. 2, 319 b.

— Miss. til Hendrik Krag. Da Kongens Svoger, Hertug Hendrich Julius til Brunsvig og Lyneborg, har anmodet Kongen om at tillade denne Brevviser, Hinrich Gettlin, at købe 6 hvide og 6 graa Falke paa Island til Hertugen, skal Hendrik Krag være Hinrich Gettlin behjælpelig med i Kongens Navn at købe Falkene af Falkefængerne paa Island, levere ham Falkene og tage sin Betaling for dem af ham, saa han sikkert kan faa det ovennævnte Antal Falke eller saa mange af dem som muligt. Hendrik Krag skal endvidere sørge for, at Hinrich Gettlin kan komme tilbage med Falkene med et af de Skibe, som Kongen til Foraaret sender til Island. N. T. 2, 322 b.

20. Jan. (—). Miss. fra N. N.¹ til Manderup Parsberg. Efter den trufne Aftale har N. N. talt med M. Søfren Christen-

¹ Brevskriveren, der maa være en af Regeringsraaderne, er vistnok Jørgen Rosenkrantz.

sen, Sognepræst i Helsingør, om Superintendentbestillingen i Ribe Stift, men skønt han baade selv og ved Superintendent Dr. Peder Vinstrup vidtløftig har formanet ham til at overtage Embedet, har M. Søfren dog paa det højeste undskyldt sig med, at han ikke er dygtig til Stillingen, ligesom han ogsaa har foregivet andre Besværinger. Da N. N. ikke selv har kunnet fritage ham derfor, har han nu sendt ham til Manderup Parsberg, for at han ogsaa kan høre hans Mening og siden tilkendegive Prinsen Sagen, om denne vil fritage ham, da han nu er den fjerde Person, som der har været tænkt paa til denne Stilling. Manderup Parsberg anmodes om at meddele N. N. Prinsens Vilje og sin egen Betænkning om, hvad der yderligere kan gøres i den Sag. Sj. T. 18, 402 b¹.

28. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Roskildegaard, Anderskouf, Draxholm, Abramstrup, Stege og Elmelundgaard, Nyborg, Odensegaard, Rugaard, Hagenskouf, Eskebjerggaard, Tranekier, Skivehus og Lundegnes Len, Gislum Herred, Sabro Herred, Hald, Helsingborg, Landskrone, Sølvitsborg, Laugholm, Lykaa og Gladsaxe Len og Froste Herred om med det allerførste til Rentekammeret at indsende den Hjælp, som Præsterne over alt Riget skulle yde til det Stenhus, som skal bygges i Studiegaarden i København, da Hjælpen fra deres Len ikke endnu er indsendt. Sj. T. 18. 403. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 403 f.).

29. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Brevviser, Hans Pedersen, der er født i Togerup i Faxe Herred paa Kronens Gods under Tryggevelde, maa flytte ind paa Kronens Gods, Padeborge Gods, som Olluf Daa til Raufnstrup har i Pant, da det jo er Kronens Gods paa begge Sider, og være fri for af den Grund at blive delt til Stavns, saalænge han ikke flytter andensteds hen. Sj. R. 13, 379 b.

— Miss. til Christian Friis. Da Borgerne i Slagelse og Bønderne i Anderskouf Len have klaget over, at de lide stor Mangel paa Brændeved til at koge, bage og brygge ved, og at de ingensteds kunne faa det til Købs, skal han af Skovene under Slottet lade dem faa saa meget Brændeved, som Skovene kunne taale, og ellers henvise dem til at søge deres Brændeved hos Prebiørn

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 106.

Bild, Embedsmand paa Vinstrup, der har faaet Ordre til at skaffe dem saa meget Brændeved, som han kan undvære. Sj. T. 18, 404.

20. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Bild. Da Kronens Skove under Anderskouf Slot ikke formaa at hjælpe alle Borgerne i Slagelse og Bønderne i Anderskouf Len med Brændeved, skal han, naar nogen af disse henvende sig til ham om Brændeved, for en rimelig Betaling lade dem faa saa meget Brændeved, som Skovene under Vinstrup kunne taale. Sj. T. 18, 404 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Tavlen paa Alteret i Skanderup Kirke er brændt, skal han straks lade lave en ny Tavle, sætte den i Stand med Maling og andet og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 498.

— Miss. fra Regeringsraadet til Valdemar Parsberg. Han har i sin Skrivelse til Christian Holck spurgt, om han skal indkræve Hjælpen til Huset i Studiegaarden ogsaa af Kapellenerne i Lenet. Da Kongens Brev siger alle Præster og der i de Len, hvorfra Hjælpen er fremsendt, er opkrævet Hjælp saavel af Kapellaner som af Sognepræster, forekommer det Regeringsraadet rimeligt, at den ogsaa i Ribe Len opkræves af Kapellenerne, hvilket han derfor skal gøre. Da han har indberettet, at en Borger i Ribe, ved Navn Thomes Jørgensen, skal have faaet Kongens Faders Brev paa i de næstfølgende 8 Aar at maatte oppebære Stiftets Korn i Lenet og derfor give 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, medens Valdemar Parsbergs Forleningsbrev og andre Missiver, han har faaet, lyde paa, at han skal oppebære Stiftets Korn og gøre Regnskab derfor, forekommer det Regeringsraadet raadeligt, at Thomes Jørgensen oppebærer Stiftskornet indtil Udløbet af den i Kongens Faders Brev¹ nævnte Tid, men saasnart denne Tid er udløben, skal Valdemar Parsberg oppebære Stiftskornet og gøre Regnskab for det. Endvidere har han indberettet, at han efter Kongens Befaling har udlagt Hr. Morten i Aastrup et Stykke Jord af en af Kronens Bønders Ejendom for dermed at gøre Præstegaarden rummeligere og større, og at Hr. Morten har udlagt Bonden Fyldest derfor efter et Tingsvidnes Lydelse; da han har anmodet om, at Hr. Morten maa faa Kongens Brev derpaa, meddeles ham, at Regeringsraadet ikke anser

¹ 26. Nov. 1587.

dette for nødvendigt, da han jo har faaet kgl. Befaling om Sagen og begge Parter ere tilfredse med Byttet. J. T. 4, 498 b.

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Eiller Kruckov til Bellinge. Mogens Gjøe til Bremmersvoldt har berettet, at der er adskillig Trætte og Uenighed mellem ham og Erik Mogensen til Bramsløkke, Landsdommer paa Laaland og Falster, hvori Herredsfogderne i Fulse og Mosse Herreder have dømt. Da han mener, at Herredsfogderne have gjort ham Uret, og derfor vil indstævne deres Domme til Laalandsfar Landsting, har han anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at sidde i Erik Mogensens Sted, da denne er vildig i Sagen. Der gives herved Eiller Kruckov Ordre og Fuldmagt til at stævne Sagen i Rette for sig paa Laalandsfar Landsting, dømme i Sagen og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 437.

— Miss. til Hr. Otte Enertsen, Biskop paa Island. Oluf Haldorsen, barnefødt paa Island, har berettet, at han i nogen Tid har studeret ved Universitetet i København og gjort sig den største Flid for at forfremme sig saaledes i sine Studier, at han kan være duelig til at tjene i Kirker og Skoler i sit Fædreland. Da han paa disse Studier har anvendt den Fattigdom, han kunde vente at faa efter sin Fader, og der desuden er tilstødt Faderen stor Ulykke, idet hans Kvæg er frafaldet ham, saa han ikke mere kan vente sig nogen Hjælp af Faderen, har han ansøgt om at maatte succedere Hr. Erlandt og faa hans Gæld og Præstegaard, som kaldes Stadt og skal ligge i Steingrimsfjord vest paa Island, da Hr. Erlandt er meget til Aars og er stærkt skrøbelig, saa han ikke godt kan forestaa Kaldet længere. Superintendenten skal undersøge Forholdene og, hvis Oluf Haldorsen er duelig til at forestaa Kaldet, kan faa Sognemændenes Samtykke og det kan ske uden Forargelse, hjælpe ham til at faa Kaldet, naar det bliver ledigt eller den gamle Præst godvillig vil afstaa det til ham, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. N. T. 2, 323.

— Miss. til Hr. Guldbrand Torlaksen, Biskop paa Island. Oluf Erlandsen, barnefødt paa Island, har berettet, at han i nogen Tid har studeret baade udenlands og ved Universitetet i København og lagt Vind paa at forfremme sig saaledes i sine Studier, at han kan være dygtig til Skole- og Kirketjeneste i sit Fædreland. Da hans Fader Hr. Erlandt Pofvelsen er aldrende, har han ansøgt om efter Faderens Død at maatte blive befordret til dennes Kald,

Bredaboelstader i Vestetop for Norden paa Island. Superintenden-
ten skal undersøge Forholdene og, hvis Hr. Oluf Erlandsen er be-
kvem dertil, kan faa Sognemændenes Samtykke og det uden For-
argelse kan ske, hjælpe ham til at faa Kaldet, naar det bliver ledigt
eller hans Fader godvillig vil afstaa det til ham, dog skal alt gaa
til efter Ordinansen. N. T. 2, 323 b.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss.¹ til Sten Brahe [Kallundborg] og
Hendrik Lykke [Vordingborg]. Da Kongen i nogen Tid vil have
sine Hunde liggende i Ringsted Kloster og disse ikke kunne under-
holdes af Klosterets Indkomst alene, skulle de straks, medens dette
Føre staar paa, hver sende 2 Læster Rug til Ringsted Kloster.
Sj. T. 18, 405.

— Miss. til Sten Brahe om at sende 400 Tdr. Havre til
Andtvorskouf til Kongens Rideheste, som staa der. Udt.
i Sj. T. 18, 409.

— Miss. til Hans Lange. Frederik Busk, Borgemester
i Ringkøbing, har berettet, at han har en jordeggen Bondegaard, kal-
det Snegaard, i Skierne Sogn i Lundenes Len, og at der, medens
afdøde Peder Ebbessen var Lensmand i Lundenes Len, paa denne
Gaards Ejendom er opbygget et Bol, kaldet Lanckier. Da den
Kvinde, der nu har dette Bol i Fæste, er meget svag, har han an-
søgt om, at han, saafremt hun dør, fremfor nogen anden maa faa
Bolet mod at svare sædvanlig Indfæstning, Landgilde og anden
Tyngde deraf, hvorved adskillig Klammer og Trætte vil forebygges.
Hans Lange skal undersøge Sagen og, naar Bolet bliver ledigt, bort-
fæste det til Frederik Busk for en rimelig Indfæstning og sædvanlig
Landgilde og Herlighed eller med det første erklære sig til Rege-
ringsraadet om Grunden til, at det ikke kan ske, saa Kongen der-
efter kan give tilbørligt Svar, hvis der gøres videre Anfordring. J.
T. 4, 499.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Talle
Ulfstand, Pofvel Laxmands Enke, paa Kirkens Part af Korn-
tienden af Fledie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd.
Rug, 5 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189.

— Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af
Korntienden af Borrige² Sogn i Ingelsted Herred, hvoraf der

¹ Det i Registranten indførte Brev er stilet til Sten Brahe.
Ingelstad og Jerrestad H.

² Borrby,

aarlig skal svares $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Malmøhus og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 189.

1. Febr. (Kbhvn.). Miss. fra Rigens Raad¹ til Fru Talle² Ulfstand. Hun har for kort Tid siden talt med det om hendes afdøde Broders Len, og det bevilgede hende da, at hendes Skriver maatte være paa Malmøhus og Lundegaard og indtil 1. Maj staa for Regnskabet for den visse Indkomst, som han skulde oppebære, og som skulde komme Kongen alene til Bedste efter godt og klart Regnskab, og at hun maatte faa Halvdelen af hendes Broders Genant af Malmøhus, medens de Folk, der nødtørftig gjordes behov paa Malmøhus, skulde underholdes af den anden Halvdel af Genanten. Hun har nu indsendt en klar Fortegnelse paa de Folk, der behøves paa Huset, hvilken Raadet lader passere, og hvad der bliver tilovers af denne Halvdel af Genanten skal føres til Indtægt for Kongen. Da Brostrup Gjedde har berettet, at han ikke kan holde sig paa Slottet med mindre end 8 Personer, har Raadet bevilget, at der i Regnskabet maa godtgøres hende nødtørftig Mad og Øl til Brostrup Gjedde selv ottende, derimod venter Raadet, at Brostrup Gjedde³ ikke vil begære, at den Vin og det Tyskøl, som han forlanger af hende, skal indskrives i Kongens Regnskab. Da det samtidig bevilgedes hende, at hun maatte beholde St. Peders Kloster til 1. Maj for samme Afgift, som hendes Broder gav, og hun nu har begæret at maatte faa Kongens Brev derpaa, meddeles hende, at Raadet anser det for unødvendigt; naar hun til 1. Maj betaler Afgiften af Klosteret efter hendes Broders Forleningsbrev, skal hun faa tilbørlig Kvittering. Da Brostrup Gjedde er tilfornordnet at skulle blive i Slotsloven paa Malmøhus indtil videre og i den Tid at skulle ordne det med alle de Ægter og andet Arbejde, som behøves til Huset, synes Raadet ikke, at hun behøver at tage Følgebrev til Bønderne i Lenet, da Raadet formoder, at der ikke vil blive nægtet hende Vogne, saa ofte hun kommer der til Slottet eller billig behøver saadanne. Da hun har forespurgt, hvorledes den Fange og Gudsbespottet, som sidder der paa Slottet, skal rettes, forekommer det Raadet bedst, at denne Person, der tidligere har været stillet for Retten og er dømt til at miste Livet for sin ugudelige Gudsbespottelse, bliver halshugget og at Kroppen

¹ Der menes formentlig Regeringsraadet. ² I Overskriften staar fejlagtigt: Karen. ³ Teksten er her noget dunkel, man skulde snarest tro, at der her skulde staa: Tale Ulfstand.

bliver begravet ved Retterstedet, andre til Afsky, Paamin-
delse og Eksempel. Sk. T. 2, 320.

1. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fru Talle Ulfstand. Kongen bevilger hende paa hendes Begæring, at hun maa lade føre en Font, som i mange Aar har staaet i Helnekirke, til Giernerum¹ Kirke, som er Sognekirke til Hickebjerg, da der ikke findes nogen Font i denne Kirke. Sk. T. 2, 321.

3. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kongen, da Bygmester Hans Steenwinkel paa Grund af Byggeriet paa Aggershus og Baahus ikke stadig kan være til Stede ved den Bygning, som er begyndt paa Varberg Slot, har forhandlet med denne Brevviser Christoffer Ulmer om, at han stedse skal være til Stede ved Byggeriet paa Varberg og af yderste Formue og Forstand tage sig af Bygningen der, saa den kan blive varig og i Overensstemmelse med den udkastede Form og Skabelon. Han skal være Lensmanden paa Varberg og Bygmester Hans Steenwinkel lydige. Han skal fra førstkommende Paaske at regne have 50 Dlr. i aarlig Løn og 1 Dlr. om Ugen i Kostpenge, at udrede af Lensmanden paa Varberg. Sk. R. 2, 187.

— Miss. fra Regeringsraadet til Johan Bockholt. I Anledning af Kongens Skrivelse til ham for kort Tid siden² om hans Restance af Island, som han for nogen Tid siden har været forlenet med, har han meddelt, at han har forladt sig paa det, som blev bevilget af Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag, at han til Sommer maatte følge med Kongens Skibe til Island og indkræve de Restancer, han endnu har staaende hos Bønderne der paa Landet. Regeringsraadet husker det ogsaa godt og meddeler ham, at Rentemesteren til Kancelliet har indleveret en Fortegnelse over alle dem, der restere med noget enten af Len eller andet; paa denne fandtes han ogsaa, og der er derfor blevet skrevet til ham ligesaavel som til de andre; han skal derfor aldeles rette sig efter denne Skrivelse og, hvis han formener, at han har Restancer staaende hos Bønderne paa Island, kan han til Foraaret følge med et af Kongens Skibe til Island og indkræve disse Restancer. F. og Sm. T. 2, 407.

— Aab. Brev om, at Pouel Jonsen, Indbygger paa Island, har berettet, at han for nogle Aar siden har giftet sig med en Kvinde,

¹ Maa være Genarp, Bara H. ² 20. Dec. 1594.

ved Navn Helge Aresdatter, der nogen Tid efter uden al given Aarsag, saaledes som hendes egen Bekendelse derom yderligere udviser, er draget fra ham og ikke vil holde sit Ægteskab. Han har nogle Gange tidligere med stor Besværing, Bekostning og møjsommelige og langvarige Rejser erhvervet kgl. Forskrift om at blive hjulpen til Ret. Da hans Hustru selv har givet Aarsag til Skilsmissen, mener Pouel Jonsen, at han efter Islands Lov og de Artikler, som Kongen har ladet udgaa om Ægteskabssager, bør være fri for sit Ægteskab, ligesom han ogsaa mener, at der i Sagen er udgaaet en almindelig Dom, hvorefter han og hans Hustru skulle være skilte fra hinanden. Han har derfor nu begæret Tilladelse til at begive sig i Ægteskab med en anden ærlig Kvinde, eftersom Gud ham Lykken vil føje, for at han ikke skal komme aldeles til Agters i sin Næring. Saafremt han kan bevise, at han har faaet Dom for, at han og hans Hustru skulle være skilte fra hinanden, tillades det ham at gifte sig med et andet ærligt Kvindfolk. N. R. 2, 245.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at opsætte en Vejrmølle ved Varberg til Bedste for Kronen og de omkringliggende Bønder, men Kongen erfarer nu, at ingen af Bønderne ville søge til den, saa den staaer øde og Kronen ingen Landgilde faar af den; derimod har Jørgen Brahe ladet lave en Vandmølle, som daglig bruges og giver Landgilde. Jørgen Brahe skal gøre sig den største Flid for at sælge Vejrmøllen, saa Kronen kan faa den Bekostning ind, som er anvendt paa den, og ingen Skade skal lide, og i Stedet bruge Vandmøllen og tage en rimelig Landgilde af den. Sk. T. 2, 321 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da de 10 Læster Nødkød, som han har faaet Ordre til at købe til Kongen, ikke kunne faas dér, maa han være fri derfor. Udt. i Sk. T. 2, 321 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har tidligere faaet Ordre til at tilholde en Byfoged i Varberg, der resterede med 3 Fjerdingaars Røgnskab, at forklare Regnskabet. Da Kongen nu har erfaret, at det tilkommer Borgemesteren i Varberg, som har været Byfoged i den Tid, at forklare dette resterende Regnskab, skal han give Borgemesteren alvorligt Tilhold om straks at forklare de 3 Fjerdingaars Regnskab paa Rentekammeret og betale, hvad han bliver skyldig. Sk. T. 2, 322.

— Miss. til M. Laurits Egidii, Sognepræst i Ribe, M. Peder Hegge-

lund, M. Jens Søfrensen, Sognepræst i Kolding, og Hr. Jens Farsen, Sognepræst i Vejle, om med det første at begive sig til København for hos Raadet at erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 4, 499 b¹.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. fra Jørgen Rosenkrantz til Manderup Parsberg. Hendrik Ramels Tjener har paa Manderup Parsbergs Rejse været hos denne og paa sin Husbondes Vegne talt med ham om den Skrivelse, som Hendrik Ramel har skrevet til Regeringsraadet om at faa Forskrifter til Kongen af Spanien og Ærkehertug Ernst for en af Hendrik Ramels Tjenere, som er fængslet i Spanien, og Manderup Parsberg har skriftlig meddelt Jørgen Rosenkrantz, at han har bevilget disse Forskrifter. Nu har imidlertid Hendrik Ramel i sin Skrivelse begæret, at Prinsen selv vil underskrive Forskrifterne, for at hans Tjener kan være bedre hjulpen dermed, og skønt Prinsen ikke plejer at underskrive saadanne Breve, naar de ere til Steder udenfor det romerske Rige, mener Jørgen Rosenkrantz dog, at det nok kan gaa for denne Gang, for at Forskrifterne kunne have desto større Anseelse, og sender hermed Manderup Parsberg Brevene, for at han kan tale med Prinsen derom og lade ham underskrive dem. Mener Manderup Parsberg det ikke raadeligt, at Prinsen underskriver Brevene, bedes han selv underskrive og sende Brevene til Jørgen Rosenkrantz, der saa ogsaa vil underskrive dem og sende dem til Hendrik Ramel. Da Borgemestre og Raad i Halmsted, der ofte have suppliceret til Kongen angaaende Trætten mellem dem og Peder Smidt, forhen Borger i Halmsted, nu i Dag atter have ansøgt om en Befaling til gode Mænd om at dømme dem imellem, anmodes Manderup Parsberg om paa sin Rejse at forhøre sig om Sagen hos Godtfolk i Halmsted og om, hvorledes man bedst kan ordne den, saa man en Gang for alle kan komme til Ende med den og ikke saa ofte skal blive besværet med den, og saa at de stridende Parter ogsaa selv kunne komme til Ro. Sj. T. 18, 405 b.

6. Febr. (—). Miss. til Absolon Gjøe. Jomfruerne Kirsten og Ermegaardt Svale have berettet, at deres Broder Gabriel Svale, der efter Loven er deres rette Værge, paafører dem adskillige Trætter angaaende deres Arvegods; de mene derfor, at han ikke

¹ Tr.: Wegener, Om A. S. Vedel 2. Udg. S. 198.

længere kan være deres Værge, og have ansøgt om, at Absolon Gjæ maa blive beskikket til Værge for dem. Da Kongen af Øvrigheds Embede bør tage sig af faderløse og hjælpeløse Børn, gives der herved Absolon Gjæ Fuldmagt til, hvis de selv godvillig kunne bevæge ham dertil, at antage sig de nævnte Jomfruers Værge-maal. F. og Sm. T. 2, 408.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Parsberg. Kronens Bønder under Svenstrup have beklaget sig over, at de, naar Kongens Fadebur skal fremføres her igennem Landet, besværes meget og tilsiges til at tage Ægt paa forskellige Steder, hvorover de maa forsømme deres egen Næring meget, og de have begæret, at de maa tage deres Ægt paa ét Sted, naar det tilkommer dem at fremføre Fadeburet. Da det største Besvær med Fadeburets Fremførelse falder gennem Roskilde, skulle Kronens Bønder under Svenstrup herefter tage deres Ægter i Roskilde, naar Fadeburet skal befordres der frem, og ikke yderligere tilsiges til at tage Ægt i Køge eller andensteds. Sj. T. 18, 406.

— Miss. til Prebiørn Bild. Fru Kirsten Bølle til Basnes, Jesper Krafes Enke, har ansøgt om, at hun i Vinstrupgaards Skove for en rimelig Betaling maa faa nogle Træer til Genopbyggelsen af hendes Ladegaard ved Basnes, der for kort Tid siden er brændt ved Vaadeild, da hun i sine egne Skove ikke har saa stort Forraad paa Bygningstømmer, at hun dermed kan lade den genopbygge. Prebiørn Bild skal lade hende faa 2 Egetræer for en rimelig Betaling. Sj. T. 18, 406 b.

11. Febr. (—). Miss. til Fru Idde Kaas, Peder Juls Enke. Da der i Rigets Brevhælvning paa Københavns Slot findes en med hendes afdøde Broder, Kansler Niels Kaas's egen Haand skreven Reversal paa nogle Breve, som han efter Kongens Faders Befaling har udtaget, af hvilken Reversal Kopi sendes hende, skal hun med største Flid undersøge, om der blandt Niels Kaas's Breve findes saadanne Breve eller Besked om, hvorhen de ere komne eller til hvem de ere leverede, og enten indsende Brevene til Kancelliet eller skriftlig erklære sig om, hvad Besked der maatte findes om dem. J. T. 4, 500.

12. Febr. (—). Miss. til Knud Brahe om at lade Elene Søfrensdatter i Aarhus, M. Laurits Bertelsens Enke, faa Kronens Part af Afgiften af Tienden af Tiising Sogn i Ning Herred, som skal svares nu til Fastelavn, og siden fremdeles

lade hende faa den efter Kongens Brevs Lydelse. Udt. i J. T. 4, 500.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fru Talle Ulfstand. Kronens Bønder i Kiøbing i Malmøhus Len have berettet, at deres Huse og Gaarde med alt deres Gods ere brændte sidste Sommer, og at hendes afdøde Broder Hack Ulfstand, der da var forlenet med Malmøhus, har gjort dem Fortrøstning om at ville hjælpe dem til i Betragtning af deres arme Vilkaar og Tilstand at blive forskaanede for Landgilde i nogen Tid. Da det imidlertid ikke skete paa Grund af hans Død og de nu tiltales for sidste Aars Landgilde, have de ansøgt om at faa denne Landgilde eftergivet. Hun skal lade dem være fri for sidste Aars Landgilde. Sk. T. 2, 322.

18. Febr. (--). Miss. til Provster, Præster og Kirkeværger ved alle Landsbykirker i Sjællands Stift. Da Hr. Niels N. i Borre i Sjælland, hvis Præstegaard for nogen Tid siden er brændt med alt, hvad der var deri, hvorved han er kommen i stor Skade, har ansøgt Kongen om nogen Hjælp, skulle de, i Betragtning af hans elendige Tilstand, komme ham til Hjælp med noget, Provster og Præster efter enhvers Evne og gode Vilje og Kirkeværgerne efter deres Kirkes Evne. Sj. T. 18, 407.

— Miss. til Hendrik Lykke. Denne Brevviser Hans Ditz, Snedker i Næstved, har berettet, at hans Hustru for nogen Tid siden er død, og at hendes Arvinger i Flensborg ikke have villet komme til Næstved for enten at arve eller gælde, skønt han i god Tid har tilkendegivet dem Sagen. Byfogden har saa ladet det Gods, der var, beskrive, og Halvdelen deraf skal tilfalde Kronen. Kongen har dog nu i Betragtning af Hans Ditz's arme Vilkaar bevilget, at han maa faa den Halvdel, der er tilfalden Kronen, hvilket Hendrik Lykke skal drage Omsorg for. Sj. T. 18, 407 b.

— Miss. fra Raadet til Manderup Parsberg. Raadet har nu sendt Jørgen Hedenrich af det tyske Kancelli til Prinsen med nogle Breve, som er komne fra Statholderen, og med Breve og Besked, som Raadet har tilskrevet Prinsen. Manderup Parsberg anmodes om at sørge for, at Brevene med det allerførste komme Prinsen til Hænde, og at denne, hvis de behage ham, underskrive dem, saa Buddet straks kan faa dem med tilbage, da det er magtpaaliggende, at Brevene blive udsendte med det allerførste. Sj. T. 18, 407 b.

— Miss. fra Jørgen Rosenkrantz og Sten Brahe til Kongen.

Hertugerne af Brunsvig og Meklenborg, Kongens Svoger og Morfader, have for nogen Tid siden skrevet til Kongen og ansat Kommissionsdagen i Lybæk til førstkommende 17. Marts, men Kongen har ikke villet erklære sig herpaa, førend han havde raadført sig med den holstenske Statholder og det holstenske Raad. Disses Erklæring er formedelst den haarde Vinter ikke ankommen til Kongen før nu. Da Tiden til Mødet, paa Mandag 4 Uger, er saare kort og Kongens Svar til de 2 Fyrster og hans Instruks og Besked for de Raader, der skulle sendes, formedelst den store Vinter maaske endnu i langsommelig Tid kunne blive opholdte paa Færgstederne, saa de ikke i rette Tid kunne komme frem, hvorved Fyrsterne ville komme til at rejse forgæves, ligesom det ogsaa vil kunne foraarsage anden Urigtighed, have Jørgen Rosenkrantz og Sten Brahe anset det for raadeligt, at Kongen skriver til de fyrstelige Kommissarier om i Betragtning af de ovennævnte Forhold at udsætte Kommissionsdagen, for at Kongen bedre kan beskikke Sendebud til at møde paa den. De have opsat en saadan Skrivelse til de 2 Fyrster og sende Kongen den med Anmodning om at underskrive den, hvis han billiger den, og igen tilsende dem den, for at den uden al Forhaling kan blive sendt til de 2 Fyrster. Sj. T. 18, 408.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Byfogden i Malmø. Claus Podebusk til Krapperup har berettet, at han formener at have 200 Dlr. at kræve hos Borgemestre og Raad i Malmø efter en Haandskrift, som Jacob Pedersen, forhen Borgemester i Malmø, har udgivet paa disse 200 Dlr. Da Sagen angaar dem paa deres afdøde Formands Vegne, kunne de, som deres udgivne, forseglede Gensvar formelder, ikke selv være Dommere i Sagen og have derfor begæret, at Kongen vil beskikke Byfogden til at dømme om denne Gæld. Byfogden skal med det allerførste, naar han besøges med dette Brev, indstævne Claus Podebusk eller hans Fuldmægtig og Borgemestre og Raad i Rette for sig, undersøge Sagen, afsige endelig Dom deri og give Dommen beskreven. Sk. T. 2, 322 b.

20. Febr. (—). Miss. til Hendrik Krag. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Pouel Jonsen paa Island, hvori denne vidtløftig beretter om nogen Trolovelse, som er sket mellem hans Søn og Sysselmand i Egefjord Benedicts Haldorsens Datter og mellem hans Datter og Benedicts Haldorsens Søn, hvilke Trolovelser, efter hans Formening, ikke ere holdte, som det burde sig; endvidere be-

retter han om en Pantegaard, kaldet Audbrække, som Benedicts Haldorsen har afkøbt hans Broder Jon Jonsen, Lagmand, imod Pouel Jonsens Pantebrev paa Gaarden. Hendrik Krag skal nøje undersøge Sagen og siden en Gang for alle hjælpe Pouel Jonsen til, at der paa Lagting og andensteds, hvor hans Ret falder, vederfares ham, hvad Islands Lov og Ret er, saa han ikke skal have noget at klage over og Kongen kan blive fri for videre Overløb. Endvidere skal Hendrik Krag med største Flid og Alvor undersøge de i de andre hoslagte Supplikatser omhandlede Sager og uden al Forhaling hjælpe Pouel Jonsen til Ret. N. T. 2, 324 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Jacob Hiøer, tysk Kancelliforvandt, har berettet, at han har 4 Aars Pension til gode, hvilket beløber sig til 600 Dlr. i alt. Da der paa Rentekammeret ikke er saadant Forraad, at Pengene kunne betales deraf, skulle Tolderne med det allerførste for denne ene Gang betale Jacob Hiøer de 600 Dlr. Sj. T. 18, 409.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Biørn Knudsen, Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, for nogen Tid siden er død og det er højlig fornødent, at der med det første bliver indsat en anden god Mand i hans Sted til at hjælpe Undersaatterne til Ret i deres forefaldende Sager, skal Jørgen Brahe straks kalde Peder Madtsen til Gossevadt til sig og paa det flittigste forhandle med ham om at overtage Landsdommerbestillingen, hvilket Kongen venter at Peder Madtsen ikke vil vægre sig ved. Naar han har faaet Peder Madtsens Samtykke, skal han straks give ham Ordre til at begive sig til København til Regeringsraadet, for at det kan forhandle med ham om, hvad han skal have for Bestillingen. Jørgen Brahe skal med det første erklære sig til Regeringsraadet om Sagen, for at det kan rette sig derefter. Sk. T. 2, 323.

26. Febr. (—). Aab. Brev om lovlig Taksation af Bøndernes Huse ved Fæsteskitte paa Samsø. Sj. R. 13, 380. (Tr.: CCD. II. 688 f. Thura, Beskrivelse af Samsø S. 88. Resen, Descriptio Samsøe S. 69 f.).

— Miss. til Sten Brahe om indtil videre aarlig at give Herredsfogden paa Samsø 1 Pd. Korn af Loftet paa Kallundborg, hvilket Kongen har bevilget ham for hans Bestilling. Sj. T. 18, 409.

— Miss. til Sten Brahe. Kronens Bønder under Kallundborg Slot have klaget over, at de ikke kunne komme ud

af det med det Mel, som de faa at bage Brød af til Kronen, men maa lægge til af deres eget. Naar han herefter giver Bønderne Mel at bage Brød af, skal han give dem 5 Skpr. Mel¹, men naar han giver dem Rug, lade dem faa ligesaa meget, som de hidtil have faaet. Da Bønderne endvidere have klaget over, at de ikke af Slottets Skove kunne faa deres nødtørftige Ildebrændsel, Bygnings- og Vogntømmer, befales det ham at udvise dem nødtørftig Ildebrændsel, Bygnings- og Vogntømmer i Lenets Skove, hvor det er mindst til Skade for Skoven. Sj. T. 18, 409 b.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Da der skal være meget bygfældigt og raaddent i Kongens Kammer paa Kallundborg Slot, befales det ham med det allerførste at lade Kammeret istandsætte med Vinduer, Vindueskarmer, Laase for Dørene, Bænke og hvad andet der gøres behov, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 411 b.

— Miss. til Sten Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at 2 Kronens Gaarde i Gesløf² under Kallundborg Slot ere satte for altfor høj Landgilde og svare 1 Pd. Korn mere end de andre Gaarde i Byen, af hvilken Grund de staa øde. For igen at faa dem besat, har Kongen bevilget, at det nævnte Pd. Korn indtil videre maa bortfalde. Sten Brahe skal gøre sig den største Flid for igen at faa Gaardene besatte og indtil videre nedsætte begges Landgilde med 1 Pd. Korn hver. Sj. T. 18, 411.

— Miss. til Sten Maltissen. For omtrent et Aar siden har en Kvinde faaet et Barn her i København og lagt det fra sig i en Skanse paa Volden. Da en udædisk Kvinde, der formedelst sine Misgerninger er blevet fængslet her, har bekendt, at det Kvindfolk, som er Moder til Barnet, nu tjener i Esserum Ladegaard og hedder Karrene, skal han sende denne Kvinde til København, for at hun kan komme til Munds med den anden, saa man kan faa alt at vide om denne Sag. Sj. T. 18, 409 b.

— Aab. Befaling til Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Helsingborg, og Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Tryggevel. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkeværgerne for Roskilde og Lunde Domkirker hidtil have tilholdt sig Størsteparten af Domkirkernes uvisse Indkomst, hvorved Domkirkerne

¹ Der maa her være glemt: til hver Td. Brød. ² Gerslev, Løve H.

efter Kongens Mening ere komne meget til kort. Da der aarlig skal bygges meget paa Domkirkerne, hvortil der vil medgaa en stor Sum af Kirkernes Indtægt, have Kongen og Danmarks Riges Raad overvejet Sagen og, for at baade Kirkeværgerne kunne faa en tilbørlig Løn af Kirkens Indkomst for deres Arbejde og Domkirkerne faa, hvad de med Rette bør have, bestemt, at de, der nu ere eller herefter blive Kirkeværger for Domkirkerne, aarlig skal have 50 Dlr. i Løn hver og Tredjeparten af den uvisse Indkomst, medens alt det øvrige af den visse og uvisse Indkomst skal komme Domkirkerne til Bedste efter klart Regnskab, dog skal den Bekostning, der medgaar til Fogder eller paa anden Maade, indskrives i Kirkernes Regnskab; hvad der betales til Kirkeværgerne for Ringen, Begravelser og Lejersted, skal altsammen komme Kirkerne til Bedste. Der gives de to ovennævnte Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Roskilde og Lund, stævne alle Prælater og Kanniker for sig, tilkendegive dem Kongens ovenanførte Vilje og befale dem at rette sig herefter ved Forklaringen af Kirkernes Regnskaber og at paase, at Kirkernes Regnskaber aflægges tilbørligt hvert Aar. Sj. T. 18, 410.

26. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Torvedagen i Halmsted, der hidtil har været holdt om Lørdagen, herefter skal holdes om Onsdagen. Sk. R. 2, 188. (Se CCD. II. 688).

— Aab. Brev om Forbud mod Landkøb og Forprang i Egnen om Halmsted. Sk. R. 2, 188 b. (Tr.: CCD. II. 686 ff.).

— Miss. til Jørgen Brahe og Sten Madsen. Kongen har bragt i Erfaring, at naar hans Undersaatter mellem Halmsted og Falkenberg udføre Ved, understaar en Del af dem sig til under Veddet at udføre salt Kød, Huder, Talg, Skind og adskillige andre Købmandsvarer og igen indføre Salt, Klæde, Staal og andre saadanne Varer, som de bruge og forhandle mellem sig selv lige saa frit som Undersaatterne i Købstæderne, til stor Skade for disse sidstes Næring, og at saadant til Dels sker paa Grund af Fogdernes Dristighed og med deres Tilladelse. Da Kongen derved kommer meget til kort paa sin Told og det er forbudt at udføre en Del af Varerne, befales det dem at føre alvorligt Tilsyn over hele deres Len med dem, som udføre Ved, at de ikke under Veddet eller under det Skin udføre enten forbudne Varer eller Varer, hvoraf der skal gives Told til Kronen, lade

dem alvorligt straffe, der understaa sig til at gøre det, og ikke se gennem Fingre med nogen. Sk. T. 2, 323 b.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Steen Matsen. Da Borgemestre og Raadmænd i Halmsted have berettet, at der gøres dem megen Hinder paa deres Fædrift og Tørve- og Lørgøft udenfor Broporten og paa de Laksesæt med Laksegarn, som de fra Arilds Tid af have brugt til Byen, og hvorpaa de have Kongens Farfaders, Kong Christians Brev¹, befales det ham i alle Maader at hjælpe og forsvare dem, saa der ikke vederfares dem noget mod de kongelige Breve og Benaadninger, de have. Sk. T. 2, 324.

— Miss. til Jacob Møller, Borgemester i Malmø. Da Kongen, der for nogen Tid siden har skrevet til ham om straks at betale de Penge, han skylder paa Rentekammeret, af andre med god Besked har erfaret, at Gud i nogen Tid har hjemsøgt ham med Modgang, Sorg og Ulykke, hvorved han er bleven forårsaget til saadan Restance, bevilges det, at Jacob Møller maa have Hønsstand med Restancen indtil videre. Sk. T. 2, 323 b.

— Miss. til Erik Mogensen og Knudt Urne. Jesper Pofvelsen, Borger i Nysted, har berettet, at Mogens Gjõe til Bremmersvoldt paa det højeste har ladet ham forfølge med Rigens Ret og faaet Æskning beskrevet over ham for nogen Kost og Tæring, han skal have opskrevet, og for nogle Brevpenge, som han, medens han var Landstings- og Herredsskriver, har taget mere, end Recessen formelder, af Mogens Gjõe. Da han har begæret Stævning i denne Sag af Erik Mogensen, som han mente burde dømme om nævnte Kost og Tæring, har denne vægret sig ved at give den, da Sagen ikke angik nogen Herredsfoged eller Landsdommer, og Jesper Pofvelsen har nu begæret at maatte blive hjulpen til Ret mod den efter hans Mening ubillige Kost og Tæring. Det befales dem at indstævne Mogens Gjõe og Jesper Pofvelsen i Rette for sig, undersøge Sagen og dømme om, hvor megen Kost og Tæring Jesper Pofvelsen bør betale Mogens Gjõe, eller om han er pligtig at give Mogens Gjõe nogen Kost og Tæring, og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 438.

— Miss. til nedennævnte Toldere. Da der til adskillige Tider efter Kongens Ordre og til Kongens Behov er udtaget Silketøj og Kramvarer til et temmelig stort Beløb hos afdøde Tho-

¹ 10. Sept. 1539.

mis Jacobsens Arvinger i Flensborg og disse nu trænge til Penge for at holde deres Love udenlands ved Magt, skulle de af Tolden betale dem N Daler mod Kvittans. — Tolderen i Kolding 4000 Dlr., Tolderen i Ribe 3000 Dlr. og Tolderen i Assens 1000 Dlr. J. T. 4, 500 b. Orig. (underskrevet af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) til Jens Bang, Tolder i Assens.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Chresten Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Sten, der brændes ved Aakier Slot, ikke du synderligt, fordi Leret, som de brændes af, ikke er godt, skal Chresten Skeel med det allerførste lade alle de Sten, han har staaende ved Teglladen, sælge saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Da Kongen ingen Gavn kan have af Teglladen, skal Chresten Skeel straks lade den nedbryde og indtil videre ingen Sten lade brænde deri. J. T. 4, 500 b.

27. Febr. (—). Ekspektancebrev for Dr. Jørgen Skomager, kgl. Sekretær, paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke; tidligere udgivne Ekspektancebreve paa Kannikedømmer i Roskilde hermed dog uforkrænkede. Sj. R. 13, 380 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om herefter at give Hans Olufsen, kgl. Sekretær, 12 Dlr. maanedlig i Kostpenge. Sj. T. 18, 412.

— Aab. Brev om, at Terckild Hansen i Fregerslef i Hielmslef Herred i Skanderborg Len indtil videre maa være fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden kgl. Tynge samt Tov og anden slig Besværing til Tinge af den Gaard, han bor i. Udt. i J. R. 5, 387.

28. Febr. (—). Miss. til Niels Skram. Jomfru Ingeborg Bilde til Bistrup har berettet, at han i Henhold til Kongens Befaling¹ har begyndt Trætte med hende om et Bol, kaldet Holm, ved Anstrup i Verløf Sogn i Holbjerg Herred; da dette Bol efter hendes Formening af Kongens Fader er mageskiftet til afdøde Fru Citzele Oxe og Erik Podebusk's Arvinger og det er Niels Skram vitterligt, at hun har taget dette Mageskiftbrev² til sig, har hun begæret uhindret at maatte beholde dette Bol efter Kongens Faders Skødebrev. Niels Skram skal undersøge Sagen og lade hende be-

¹ 10. Nov. 1594. ² 7. Aug. 1579.

holde Bolet, hvis hun har Kongens Faders Skødebrev derpaa. J. T. 4, 501.

3. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Jomfru Ingeborre Bilde. I Verløf Sogn i Hofvelbiørg Herred i Nørrejylland har hun et Bol, kaldet Holm, som Kongens Fader har udlagt¹ Fru Sitsel Oxe og Erik Podebusks Arvinger for $2\frac{1}{2}$ Td. Korn, som de vare brøstholdne med i Mageskiftet² mellem Tofgaard og Gaarden i Gransløf. Da dette Bol ligger i Kongens fri Jagt og ved Kongens bedste Lade-sted i Dronningborre Len, kan Kongen ikke godt undvære det og anmoder hende derfor om at lade ham faa det, indtil nærmere Forhandling kan finde Sted; Kongen vil til Gengæld forlene hende med noget Krongods i Skjøt, som svarer højere Landgilde end Bolet og ligger belejliger for hendes Gaard³. Hun anmodes om at erklære sig til Regeringsraadet herpaa med denne Brevviser. Sj. T. 18, 412.

— Miss. til Niels Skram. Han har tidligere⁴ faaet Skrivelse om de 100 Dlr., han er bleven skyldig af Roxie Herred til sidste 1. Maj, men har nu erklæret, at han formener at have 150 Dlr. til gode hos Kongen paa Drotningborg Slots Regnskab og deri vil afkvitte de 100 Dlr. Da Roxie Herred er en særlig Forlening og Rentemester Enevold Kruse ikke har villet gaa ind paa, at han maa afkvitte de 100 Dlr. i ovennævnte Tilgodehavende, befales det ham at rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse og, hvis han siden kan have noget til gode paa Drotningborg Slots Regnskab, kræve det hos Rentemesteren, naar han til 1. Maj forklarer sit Regnskab. Han har berettet, at Søfren Hofmand, Borgemester i Randers, har erklæret, at Oluf Bager paa sine Broderbørns Vegne er delagtig med ham i det, han skylder Kongen, og at han, naar Oluf Bager faar Ordre til at betale sin Sum, ogsaa vil betale sin Andel. Da Oluf Bager imidlertid ikke fra først af har været med i denne Handel og Kongen derfor intet ved at kræve af ham, skal Niels Skram alvorligt foreholde Søfren Hofmand, at han, saasomt han kommer tilbage fra Øksenmarkedet, maa betale Restancen. Hvis Søfren Hofmand saa siden mener at have noget til gode hos Oluf Bager, kan han enten kræve det med Retten eller selv forskrive Oluf Bager til sig og blive enig med ham om den Handel, der er mellem dem. J. T. 4, 501.

¹ 7. Aug. 1579.
Maj 1594.

² 13. Juli 1579.

³ Bidstrup, Hovlbjærg H.

⁴ 16.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Otte Ennersen¹, Superintendent i Skulholt Stift paa Island. Hr. Gissel Ennersen, barnefødt paa Island, har berettet, at han i nogen Tid har studeret i København og gjort sig den største Flid for at forfremme sig saaledes i sine Studier, at han kan være bekvem til at tjene i Kirker og Skoler i sit Fædreland, hvilket han ogsaa i nogen Tid har gjort. Da han nu har anvendt alt hvad han ejede paa sine Studier og ikke mere har nogen Hjælp eller Bistand at vente hos nogen, har han ansøgt om at maatte succedere Hr. Joen Loptsen i dennes Kald og faa hans Præstegaard, kaldet Vestfjorden for Vesten paa Island, da Hr. Joen er gammel og ikke godt kan forestaa Kaldet længere. Superintendente skal undersøge Sagen og, hvis Hr. Gissel Ennersen er duelig til Kaldet og kan faa Sognemændenes Samtykke og det kan ske uden Forargelse, hjælpe ham til at faa Kaldet, naar det bliver ledigt eller Hr. Joen Loptsen godvillig vil afstaa det til ham, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. N. T. 2, 329.

— Ligelydende Miss. til Hr. Guldbrandt Torlaxen, Superintendent i Holle Stift, om at hjælpe Joen Thommissen, barnefødt paa Island, til at succedere Hr. Mogens Mogensen i Hoskulstader Sogn paa Skagestrand for Norden paa Island. N. T. 2, 330.

4. Marts (—). Forordning om, at de Personer, som lovligen ere blevne kaldede til Præster paa Island og ere blevne konfirmerede af Lensmanden sammesteds, ikke skulle fortrænges af dem, som ved vrang Undervisning erhverve Kongens Brev paa deres Kald. N. R. 2, 247. Orig. (Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 53 f. M. Ketilson, Forordninger til Island II. 196 ff. Stephensen og Sigurdsson, Lovsaml. for Island I. 131 ff.).

— Miss. til Hendrik Krag og begge Superintendenterne paa Island om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde paa Island og siden alvorlig paase dets Overholdelse, saafremt de ikke selv ville staa til Rette, hvis de se gennem Fingre med nogen. De skulle opbevare Brevet vel, saa deres Efterfølgere kunne vide at rette sig derefter. N. T. 2, 330 b².

5. Marts (—). Miss. til Superintendente i Ribe om at be-

¹ N. T. har urigtigt: Eueuersen. ² Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 54 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 199 ff.

fordre Hans Jacobsen Harp, Hører i Kolding Skole, til det første Kald, der bliver ledigt i Stiftet, enten i Købstæderne eller i Landsbyerne, hvis han da findes duelig dertil og kan blive lovlig kaldet, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 4, 501 b.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner. Hr. Søfren Grumsen, forhen Kapellan til Vorbasse og Grenne¹ Sogne, har berettet, at han for nogen Tid siden paa Grund af sin Ulydighed er bleven fængslet af Caspar Markdaner og har maattet forpligte sig til, under Livs og Halses Fortabelse, at rømme Herredet og ikke mere føre Trætte paa sit Kald. Da hans Slægt og Venner imidlertid bo der i Herredet, har han ansøgt om at maatte have sit Ophold hos dem. Det befales Caspar Markdaner at lade Hr. Søfren bo hos hans Slægt og Venner der i Herredet [Slavs], saalænge han opfører sig vel, dog maa han aldeles ikke befatte sig med Kaldet i de to Sogne imod Ribe Kapitels Dom og hans egen Kontrakt, ej heller uførme eller føre Trætte paa den Person, der er bleven Sognepræst efter ham. J. T. 4, 502².

— Miss. til Valdemar Parsberg om at betale M. Laurentius Egidii, Sognepræst i Ribe, M. Jens Harte, Sognepræst i Kolding, og Hr. Jens Farsen, Sognepræst i Vejle, 40 Dlr. for den Bekostning, de have gjort paa Rejser til København, foretagne efter Kongens Befaling angaaende Superintendenten i Ribe Stift. Udt. i J. T. 4, 502.

— Miss. til Valdemar Parsberg og Kapitlet i Ribe om for Kongens Skrivelses Skyld at hjælpe M. Jacob Svaning til at blive kaldet til Sognepræst ved Domkirken i Ribe efter M. Peder Hegelund, der er bleven kaldet til Superintendent, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Udt. i J. T. 4, 502 b.

6. Marts (—). Aab. Brev om, at Villum Hesselsen, Borger i Skelskør, der har tilhandlet sig en Del Staldøksne hos Kongens Undersaatte i Sjælland, nu til Foraaret for denne ene Gang maa lade disse Staldøksne udføre til Skibs fra Korsør, da der paa Grund af den store og haarde Vinter er Mangel paa Foder her i Riget og det derfor vil falde ham besværligt at lade Øksnene uddrive over Land. Han skal svare Tolderen i Korsør sædvanlig Told af Øksnene, og Bevillingen gælder kun for denne ene Gang. Sj. R. 13, 381.

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Giene.

² Tr.: Dsk. Saml. III. 336 f.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Anders Vedle. Da der blandt afdøde Superintendent i Ribe Stift M. Hans Laugessens Breve findes adskillige kgl. Mandater, Forordninger og andre Stiftets Bøger og Breve, som angaa Ribe Stift, befales det alvorligt M. Anders, at han blandt M. Hans Laugessens Breve straks opsøger alle de kgl. Mandater, Forordninger og Stiftets Bøger og Breve, som billig bør blive ved Stiftet, og med det første tilstiller den nu udvalgte Superintendent M. Peder Hegelund dem med en klar, af ham selv underskreven, Fortegnelse derover, saa M. Peder kan vide at rette sig efter dem. J. T. 4, 502 b.

— Miss. til M. Jens Giødsen. Da M. Peder Hegelund, der er udnævnt til Superintendent i Ribe Stift, nu har aflagt Superintendented til Kongen og faaet al Besked af denne, skal M. Jens med det allerførste begive sig til Ribe og i Menighedens Nærværelse ordinere M. Peder til Superintendent. J. T. 4, 503.

— Miss. til Ribe, Aarhus og Viborg Kapitler. Da det hidtil er gaaet meget urigtigt til med den aarlige Indkomst, som er henlagt til Domkirkerne, idet den for største Delen ikke anvendes til Kirkens Bygning og Forbedring, befales det dem strengeligt at have tilbørligt Indseende hermed og gøre den endelige Forordning, at hvad Korn, Smør og anden aarlig Landgilde og vis Rente, som Domkirkerne have, bliver sat for sin tilbørlige Værdi og gjort i Penge, og at disse Penge siden efter klart Regnskab komme Domkirkerne alene til Bedste. De skulle baade hermed og med andet Domkirkernes Regnskab i alle Maader forholde sig saaledes, som de ville være bekendt, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. J. T. 4, 503.

7. Marts (—). Aab. Brev om, at Lauridts Rørsach, Sejermager, der for nogen Tid siden¹ er beskikket til at tage Vare paa Sejerværket paa Københavns Slot, at det ikke ruster eller ødelægges, nu er bestillet til ogsaa at tage Vare paa det store Sejerværk paa det blaa Taarn, som slaar Kvarter og Stunder, og holde det i Stand, saa det altid kan gaa og slaa, hvorfor han indtil videre aarlig skal have 8 Dlr. i Hjælp til Husleje af Rentekammeret. Sj. R. 13, 381 b.

— Miss. til Ditløf Holck om i endnu ét Aar efter dette Brevs Datum at give Hr. Jacob Madsen 1 Oksekrop, 4 Sider

¹ 30. Juli 1591.

Flæsk, 1 Pd. Rug, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 1 Td. Ærter, 1 Td. Gryn, 1 Td. saltet Torsk og 1 Fjerd. Smør til hans Underhold og lade Slots-skriveren føre det til Udgift i hans Regnskab. Sj. T. 18, 412 b.

7. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf. Da der føres en langvarig, stor og besværlig Trætte mellem Borge-mestre og Raad i Halmsted og Peder Smedt, Borger i Hel-singborg, og Kongen gerne saa, at den blev bilagt, for at forekomme adskillig Vidtløftighed paa begge Sider, anmodes han om med det allerførste at begive sig over til København og give Peder Smedt og hans Hustru Ordre til samtidig at begive sig over til København til Regeringsraadet for hos det nærmere at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 2, 324 b.

10. **Marts** (—). Miss. til M. Peder Hegelund, Superinten-dent i Ribe Stift. Kongen vil, at han og hans Efterfølgere som Superintendent, ligesom deres Formænd i Kongens Farfaders og Faders Tid og siden, skulle visiterer alle de Kirker og Sogne i Tøringe Len i Sønderjylland, der have ligget til Ribe Stift, og have Tilsyn med dem, hvorefter han skal rette sig. Der sendes ham aabent Brev til Præsterne i Tøringe Len i Ribe Stift om, at de skulle holde ham for deres Superintendent og være ham lydige, hvilket han skal lade forkynde for dem. J. T. 4, 503 b¹.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen, der har betroet Dr. Niels Krage, Professor ved Københavns Universitet, at sammenskrive de danske Historier og fremfarne danske Kongers Legende og Be-drift, har bragt i Erfaring, at M. Anders Vedle, Kannik i Ribe Kapitel, da samme Bestilling var ham betroet, har faaet af afdøde Kansler Niels Kaas og ellers samlet alle vegne her i Riget gamle Breve og Dokumenter. Da disse gamle Dokumenter behøves til Dr. Niels Krages Arbejde, har Kongen skrevet til M. An-ders om at opsøge dem blandt sine Bøger og Breve og levere Val-demar Parsberg dem. Denne skal med det allerførste kræve dem allesammen af M. Anders og med det første sende dem til Regeringsraadet i København. J. T. 4, 504².

— Miss. til Hendrik Krag. Denne Brevviser Peder Pouel-sen, Islænder, har i adskillige hoslagte Supplikatser højlig be-klaget sig. Da Hendrik Krag som Befalingsmand paa Island bør

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI, 534. Udg. S. 199 f.

² Tr.: Wegener, Om A. S. Vedel. 2.

hjælpe Kongens Undersaatter til Rette i deres Sager og tilholde Lagmænd og andre Dommere paa Island at dømme i saadanne Sager, førend Parterne skulle besøge Kongen og anvende stor Bekostning paa den lange og farlige Rejse, befales det ham nøje at undersøge de ovennævnte Sager og ligesaa de Sager, som andre paa Island kunne have at beklage sig over, og sørge for, at Dommerne grundigt overveje disse Sager og afgøre dem med Dom og Ret, saa der uden langvarig Forhaling vederfares Parterne, hvad der efter Islands Lov er ret og billigt, saa de ikke skulle have noget at beklage sig over til Kongen, førend der er gaaet lovlig Dom i deres Sager der paa Landet. N. T. 2, 331¹.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen med det allerførste vil lade bygge en Hvælving (»Geueiff») til at lægge Krudt i Forvaring og Forraad i, skal Manderup Parsberg, saasomt Vandet bliver aabent, sende 8000 af de Mursten, han har staaende ved Skanderborg Slot, til København og selv fragte Skuder til at fremføre dem. Udt. i J. T. 4, 504 b.

12. Marts (—). Miss. til Hendrik Lykke. Da der behøves en Del Mursten til den Bygning, som Kongen har begyndt paa Københavns Slot, skal han, straks naar Vandet nu gaar op til Foraaret, sende 20,000 Mursten af dem, han har i Forraad, til København og selv fragte Skuder til at fremføre dem. Sj. T. 18, 412 b².

— Miss. til Tolderne i Helsingør om til Bygningen paa Københavns Slot at bestille og købe 50,000 dobbelte, røde Leidtssten, 50,000 enkede røde Leidtssten, 6000 dobbelte Klincker og noget Cement til Kongen og med det allerførste sende det til Københavns Slot, for at der ikke skal ske nogen Forsinkelse af Byggeriet. Sj. T. 18, 413.

— Miss. til Niels Bild. Da Kongen behøver nogle Tylter gotlandske Bord til den Bygning, som foretages her ved Københavns Slot, og nogle Pibeholt til Vandkunsten sammesteds, skal han bestille 20 Tylter gotlandske Bord og 4 Tylter Pibeholt i Forraad, saa de kunne være rede, naar Kongen straks til Foraaret sender Skibe efter dem. Sk. T. 2, 325.

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. Eccl. Isl. III. 76 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 202 ff. ² Tr.: KD. II. 719 (med urigtig Dato: 14. Marts).

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christen Friis om at købe 100 Tinfade og 200 Tintallerkener til Anderskouf Slot og lade dem indskrive i Slottets Inventarium. Udt. i Sj. T. 18, 413.

— Miss. til Jens Bang, Tolder i Assens, om straks at betale Niels Suer, Borger i Slagelse, 270 Dlr. for 15 Par Øksne, som Kongen har købt af ham. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz og St. Brahe). Udt. i F. og Sm. T. 2, 409.

— Miss. til Byfogden i Ysted. Da Kongen har givet Brostrup Gjedde til Tømmerup, der er forordnet at ligge i Slotsloven paa Malmøhus, Ordre til paa Kongens Vegne at bestille 8 Læster skaansk Kalk og sende ham den, skal han, saasnart Kalken sendes ham, betale den af Tolden og fragte Skuder til med det allerførste at føre den til København. Sk. T. 2, 325 b.

13. Marts (—). Miss. til Brostrup Gjedde om til den Bygning, der foretages paa adskillige Steder ved Københavns Slot, at bestille 8 Læster skaansk Kalk i Malmøhus Len, hvor det kan faas, og siden lade Kalken føre til Ysted. Sk. T. 2, 325 b.

— Miss. til Sten Brahe. Disse Kronens Bønder, Anders Madsen og Peder Pedersen i Dresselberg¹, have berettet, at de ikke kunne udrede deres resterende Landgilde, og ansøgt om nogen Forskaansel, da deres Gaarde med Korn, Kvæg og Boskab ere brændte ved en forfærdelig Ildebrand ved Allehelgens Dags Tid. Kongen har eftergivet dem dette Aars Landgilde, som de restere med. Sj. T. 18, 413.

— Miss. til Arril Hvitfeldt [Gærs Herred], Christian Friis [Antvorskov], Hendrik Lykke [Vordingborg], Jacob Trolle [Frederiksborg], Brostrup Gjedde [Malmøhus] og Hermandt Juel [Dragsholm]. Her i Riget findes der forskellige Personer, som have faaet Kongens Faders og Kongens Breve paa at maatte syde Salpeter. Skønt der i deres Bestallinger staar, at de skulle tilbyde Kongen den Salpeter, de syde, og melde sig med den hos Arkelimesteren paa Københavns Slot, erfarer Kongen dog, at det kun er en saare ringe Ting, som tilbydes Arkelimesteren. Da der i deres Len i Købstaden N. skal være en Person, ved Navn N. N., som har Bestalling paa at syde Salpeter, skulle de straks give N. N. og hvilke andre, der maatte have Bestalling paa at syde Salpeter, men hvis Navne Kongen ikke kender, streng Ordre til straks at begive sig til

¹ Drosselbjærg, Løve H.

København og melde sig med deres Bestalling hos Regeringsraadet for nærmere at erfare Kongens Vilje, saafremt de ikke ville have forbrudt deres Bestalling. Sj. T. 18, 413 b.

13. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen stadfæster Valget af M. Peder Hegelund, Sognepræst til Domkirken i Ribe, til Superintendent i Ribe Stift efter afdøde M. Hans Laugessen, da han er rettelig kaldet dertil og har aflagt Ed til Kongen paa at ville forestaa sit Embede ustraffeligt. Han skal nyde al den Rente og Rettighed, der er tillagt Superintenden-ten i Ribe. Han skal have flittigt Tilsyn med, at Guds Ord prædikes og læres rent og purt overalt i Stiftet, at Skolerne blive forsørgede med duelige Skolemestre, og at alt med Religionen gaar skikkeligt og ordentligt til efter Ordinansen. Han skal vise sig flit-
tig og uforsømmelig med Visitats og anden Bestilling. Det befales alle Provster, Præster, Sogndegne og alle andre gejstlige i Ribe Stift at holde M. Peder Hegelund for deres Superintendent og være ham lydige i alle tilbørlige Sager. J. R. 5, 387 b.

— Aab. Brev til alle Kongens Undersaatter, Fogder, Embedsmænd og menige Adel og Ridderskab, i Ribe Stift om at bistaa M. Peder Hegelund, hvis han har deres Bistand behov i Embedssager, og forsvare ham mod Overvold og Uret. J. R. 5, 387.

— Forleningsbrev for Hr. Anders Bredal, Kapellan i Vejle, paa Kronens Part af Korntienden af Nykirke Sogn i Nørvongs Herred, kvit og frit. Udt. i J. R. 5, 388.

14. Marts (—). Miss. fra Jørgen Rosenkrantz og Sten Brahe til Manderup Parsberg. De have modtaget 3 Skrivelser til Kongen fra Hertug Ulrich af Meklenborg og have brudt dem og læst dem. Da de angaa forskellige vigtige Punkter, sende de ham dem med en af Kongens Kancelliforvandre og bede ham gennemlæse dem og nøje overveje, med hvilken Besked de skulle forelæses og angives for Kongen. De anse det for raadeligt, at der af Kancelliet, hvor Kongen er, gives Buddet en Receptisse for Brevene med den Besked, at Kongen med det allerførste med sit eget Bud vil tilskrive Hertugen Svar paa disse Skrivelser, eftersom Kongen paa det første Punkt angaaende Kommissionsdagen ikke kan give yderligere Besked, førend de Bud komme tilbage, hvormed Kongen for kort Tid siden har tilskrevet begge de fyrstelige Kommissarier, at Dagen maa opsættes til en anden belejlig Tid,

da Tiden var stillet saa kort, at Kongen ikke i god Tid kunde sende Sendebud did. Det maa ogsaa nøje overvejes, hvorledes det andet Punkt, hvori Hertugen anmoder Kongen om samtidig med Kommissionsdagen at begive sig hen i Nærheden i den Egn, kan forestilles saaledes for Kongen, at det bliver aldeles afslaaet, saa Kongen ikke paa den Tid paatager sig denne Rejse, thi det er for adskillige vigtige Aarsagers Skyld ikke raadeligt, at Kongen er i Nærheden. Det tredje Punkt om den slesvigske Stiftshandel kunde ogsaa tages i god Betænkning, indtil de nu komme sammen og i Forening kunne overveje, hvorledes den Sag bedst kan forhandles. Disse Omstændigheder kan han af sin velbegavede Forstand og »Beskedenhed« yderligere overveje og tilkendegive Kongen dem i den bedste Mening og ved god Lejlighed. Buddet har faaet Ordre til at følge med ovennævnte Kancelliforvandt til Kongen for at faa Recepissen dér, for at det ikke skal siges, at der her var givet Buddet Besked uden Kongens Vidende. Manderup Parsberg anmodes om at meddele dem sin Betænkning med Kancelliforvanden. Sj. T. 18, 414.

17. Marts (Kbhvn.). Miss. til Detløf Holck om at give Niels Fisker i Lyngby 2 Pd. Korn af Loftet for et Hittebarn, han en Tid lang har opfødt; endvidere skal Slotsskriveren betale 7 Mk. for Klæde, som var udtaget i Albrit Albritsens Bo og lavet til Barnet, og for Arbejdsløn. Udt. i Sj. T. 18, 415.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Peder Matzen, Sognepræst til begge Herrested Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af Herstedøstre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $9\frac{1}{2}$ Pd. Korn til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

19. Marts (—). Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongen har erfaret, at Petter Smidt, Borger i Helsingborg, nok i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse¹ til Christoffer Valkendorf er mødt i København, men ikke, som det var befalet, har meldt sig hos Regeringsraadet for at erfare Kongens Vilje, men straks er rejst hjem igen, hvilket Kongen paa ingen Maade vil finde sig i. Det befales derfor Christoffer Valkendorf alvorligt at lade Petter Smidt tiltale og forfølge paa det yderste for Ulydighed mod Kongens Befaling og tage Dom for sig. Sk. T. 2, 326.

20. Marts (—). Aab. Brev om, at Niels Suer, Raad-

¹ 7. Marts 1595.

mand i Slagelse, nu til Foraaret maa lade 120 Staldøksne, som han har tilhandlet sig hos Kongens Undersaatter paa Sjælland, udføre til Skibs fra Korsør [ligelydende med det aabne Brev af 6. Marts 1595 for Villum Hesselsen]. Sj. R. 13, 382.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christian Friis om med det første at betale den Fortæring, som Kong Jacob VI af Skotlands Gesandter for nogen Tid siden have gjort i Slagelse hos Raadmand Niels Suer, og som efter hans underskrevne Seddels Lydelse beløber sig til 18 Dlr. 1 Mk., og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 415 b.

— Miss. til Christian Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Vandet har gjort stor Skade paa Kronens Mølle, Aasløf¹ Mølle, saa den ikke kan male, og at den Kronens Gaard i Valbyvester, som Eskildt Andersen bor i, under Andvorskouf Slot er brændt, har han eftergivet baade Ingvor Møller i Aasløf Mølle og Eskildt Andersen dette Aars Landgilde. Christian Friis skal af Kronens Skove under Andvorskouf skaffe Tømmer til Møllens nødtørfte Bygning og sørge for, at den med det første bliver istandsat med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 18, 415.

— Aab. Brev om, at nogle Borgere og Købmænd i Malmø til Foraaret og for denne ene Gang maa lade udføre til Skibs fra Malmø de Staldøksne, som de have købt der i Skaane, da det vil falde dem meget besværligt at lade Øksnene uddrive over Land, fordi der mange Steder er stor Mangel paa Foder. De skulle svare Tolderen i Malmø sædvanlig Told af Staldøksnene. Sk. R. 2, 189 b.

— Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Ysted. Kongen skrev for nogen Tid siden² til dem om en Arv, som Jesper von Trier, Borger i København, paa egne og Medarvingers Vegne havde at fordre efter hans afdøde Broder Claus von Trier, forhen Borger i Ysted, og befalede dem at lade Claus von Triers efterladte Gods beskrive og vurdere efter Loven i Arvingernes Nærværelse og hjælpe ham til Ret. Jesper von Trier har nu klaget over, at de ikke have efterkommet Kongens Skrivelse, at han daglig besværes med langvarig Rettergang og stor Bekostning og at der kun er forrettet en ringe og ubillig Vurdering af Broderens efterladte Gods. Kongen undrer sig storlig over, at de ikke anderledes efterkomme hans Befalinger og ikke efter deres Ed og Pligt hjælpe alle, der komme i

¹ Aarslev, Slagelse H. ² 16. Maj 1594.

Rette for dem, til det, som de ere berettigede til, og befaler dem herved alvorligt nøje at undersøge Sagen og med det allerførste paany indstævne Claus von Triers Arvinger for sig, lade alt hans efterladte Gods venligen beskrive og vurdere af uvildige Dannemænd, saa ingen af Parterne med Billighed kan have noget at klage over, og hjælpe dem alle til Lov og Ret, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for videre Overløb og Klager. Sk. T. 2, 326 b.

21. Marts¹ (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse. Borgemestre og Raad i Malmø have berettet, at de restere med 3 Aars By-skat, ialt 300 Dlr., og have ansøgt Kongen om at bevilge dem disse 300 Dlr. til Bygningen paa Byens Befæstning. Kongen har bevilget dem Pengene paa den Betingelse, at de anvende dem udelukkende til Befæstningen og gøre Regnskab for Anvendelsen. Han skal derfor give dem endelig Kvittans derfor. Sj. T. 18, 416.

— Miss. til Christoffer von Vestenberg, kaldet Pax, og Lav Beck om at tilsige Bønderne i Holbæk Len og i Mierløsse Herred til at befordre Kongens Fadebur, saa Kongen og hans Følge ikke skulle blive opholdte. Udt. i Sj. T. 18, 416.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Da der er klaget til Kongen over, at Kronens Bønder under Roskildegaard besværes meget med daglige og idelige Ægter og Rejser, saa de blive helt ødelagte derved, forbydes det ham herefter at udlaane Vogne til nogensomhelst andre end dem, der have Kongens Pasbord, og Rigsraaderne. Sj. T. 18, 416 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe 12 Læster Stenkul til Frederiksborg, levere dem til Jacob Trolle og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 417.

— Miss. til Hendrik Belov om at lade Peder Jensen, Byfoged i Nykøbing, være fri for Byfogedbestillingen, da han har klaget over, at hans Næring forsømmes, og beskikke en anden Dannemand til Byfoged i hans Sted. Udt. i J. T. 4, 505.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Da Kongen har lovet at ville bekoste afdøde Adam Normands Begravelse, som skal finde

¹ Dette Brev er i Sj. T. dateret 21. Okt., hvilket sikkert er en Skrivfejl for 21. Marts, da Brevet er indført mellem Breve af 20. og 21. Marts og Brevene fra Okt. ellers ere daterede: Aarhus.

Sted i Roskilde Domkirke, skal Christoffer Parsberg, gøre Adam Normands Begravelse dér Søndag Lætare, som er den 30. Marts, og naar Liget udbæres, lade Bordene dække alene med Konfekt og lade give Vin. Han skal sørge for, at alt gaar ordentligt til, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 416 b.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde Domkirke. Da Kongen har lovet at gøre afdøde Adam Normands Begravelse i Roskilde Domkirke Søndag den 30. Marts og Adam Normand paa sit yderste har begæret at maatte faa sit Lejersted i Domkirken lige uden for Hellig tre Kongers Kapel, hvori Kongens Fader er begravet, beder Kongen Kapitlet bevilge dette, dog skulle Adam Normands Arvinger derfor give til Domkirken, hvad billigt og ret kan være. Sj. T. 18, 416 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Der er Trætte mellem Mogens Jul til Pallisberg og Niels Kaas til Damsgaard paa den ene og Borgerskabet i Nykøbing paa Mors paa den anden Side om noget Fiskeri med Bundgarnsstade og Sæt i Fjorden, som Borgerne i Nykøbing ville tilholde sig i Fjorden for Børndrup og Alstedt Marker, og om nogle lange Lænkegarn, som Borgerne udsætte for deres egne Marker i Fjorden i Forstroget for Fiskens Opgang for Børndrup og Alstedt Marker. For nogen Tid siden har Kongen ladet Befaling udgaa til Jacob Seefeldt til Vosborg, Chresten Skeel til Fussingø, Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, Erik Lykke til Eskier, Tyge Krabbe til Bustrup og Valdemar Parsberg til Jernit om enten at bilægge denne Fiskeritrætte i Mindelighed eller dømme Parterne imellem og har nu paany skrevet til dem om endelig med det første at udføre denne Befaling. Da Hendrik Belov har Nykøbing i Forsvar, skal han gøre Anfordring hos ovennævnte Raader og gode Mænd om med det første at tage Sagen for og enten selv give Møde eller lade sin Fuldmægtig møde, naar Sagen skal forhandles, og paa Kongens Vegne føre Tilsyn med, at Borgerne i Nykøbing ikke blive besværede paa den Rettighed, som de kunne have til Fiskeriet. J. T. 4, 504 b.

22. Marts (—). Miss. til Jacob Seefeldt til Vosborg, Chresten Skeel til Fussingø, Jørgen Friis til Krastrup, Erik Lykke til Eskier, Tyge Krabbe til Bustrup og Valdemar Parsberg til Jernit. Da Borgemestre og Raad i Nykøbing paa Mors have ansøgt Kongen om at sørge for, at den til dem udgaaede aabne Befaling om Træt-

ten mellem Mogens Jul til Pallisberg og Niels Kaas til Damsgaard paa den ene og Borgerskabet i Nykøbing paa den anden Side om Fiskeri med Bundgarnsstade og Sæt i Fjorden for Biørndrup og Alstedt Marker, som Borgerne ville tilholde sig, bliver udført med det første, befales det dem med det allerførste at begive sig til Fjorden, hvor Trætten finder Sted, og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller dømme Parterne imellem, saa de en Gang for alle kunne komme til Ende med den Sag. J. T. 4, 505 b.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Erik Mogensen, Landsdommer paa Laaland og Falster. Johan Bernekov, Embedsmand paa Bøndidt, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Mogens Gjõe til Bremmersvoldt om nogle Vidnesbyrd, som Mogens Gjõe har ladet føre, efterat der er gaaet Dom paa Birketing og Landsting, og at Erik Mogensen vægrer sig ved alene at dømme derom, da nogle af Vidnesbyrdene ere førte og vidnede, efterat hans Dom er udgivet. Det befales ham med det første at indstævne de ovennævnte Vidnesbyrd og hvad andet, der er forefaldet i Sagen, for sig, undersøge Sagen nøje, afsige Dom i Sagen og paa Vidnesbyrdene, om de ere saa lovlig førte, som det sig bør, og hjælpe Johan Bernekov til Lov og Ret. F. og Sm. T. 2, 439. Jvfr. 7. Maj.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Sønder- og Nørrehalland om, at Kongen har beskikket Peder Madtsen til Gaassevad til Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, hvorfor de skulle søge deres Ret hos ham i de tilbørlige Sager, som lovlig indstævnes for ham. Sk. T. 2, 327.

— Følgebrev for Peder Matsen, Landsdommer i Halland, til de Kronens Bønder paa Hammerøen og andensteds i Halland, som afdøde Landsdommer Biørn Knudtsen sidst havde i Værge og Forsvar. Udt. i Sk. R. 2, 190.

23. Marts (—). Forleningsbrev for Peder Madtsen til Gossevadt, der har lovet at ville være Landsdommer i Nørre- og Sønderhalland, paa følgende Krongods i Nørre- og Sønderhalland: Hammerøen med de derpaa boende Bønder, et Laksefiskeri i Raalsaa, 1 Gaard i Drafrup, 2 Gaarde i Mauf, 2 Gaarde i Fieldinge, 1 Gaard i Sponstadt, 1 Gaard i Fasterup, 1 Gaard i Onsø, 1 Gaard i Liugagger, 1 Gaard i Vilsherrit, 2 Gaarde i Fridtlinge, 1 Gaard i Hindekuldt og Ydergaard i Hiordtsbjerg i Aarstedt Herred, uden Afgift, saalænge han er Landsdommer eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. R. 2, 190 b.

24. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Dr. Gellius Sarscerides som Medicus i Skaane, hvor Adelen har ansøgt om, at der maa blive tilskikket en Medicus, dem og det ganske Land til Bedste. Han skal af Rentekammeret have 100 gl. Dlr. i aarlig Løn, indtil han kan blive forsørget med noget gejstligt Gods i Lunde Domkirke. Han skal bo i Lund, vise sig flittig i sin Bestilling og lade sig finde villig og usparet baade hos Adelen og andre Under-saatter i Skaane, der kunne behøve hans Hjælp. Sk. R. 2, 191.

25. Marts (—). Miss. til Christian Friis om at betale den Fortæring, som Hertug Hendrich Julius's Gesandt Christoffer Mellin gjorde i Slagelse, og føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 417.

27. Marts (—). Miss. til Jacob Trolle. Kongen har i nogen Tid hos Tolderne i Helsingør bestilt de Stenkul, der ere blevne brugte ved Frederiksborg Slot til forefaldende Arbejde. Da det imidlertid vil falde besværligt altid at købe Kul, skal han gøre den endelige Forordning, at de Kul, der herefter behøves paa Frederiksborg Slot, blive brændte i Kronens Skove i Frederiksborg Len med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab, dog har Kongen for denne Gang givet Tolderne i Helsingør Ordre til at købe 12 Læster Stenkul til Frederiksborg, hvilke han skal kræve hos dem. Sj. T. 18, 417.

28. Marts (—). Miss. til Christoffer Parsberg om, saa snart Adam Normands Begravelse er overstaaet, at lægge det Gods i Sjælland, som han var forlenet med, nemlig Lindholmgaard med tilliggende Gods og noget Gods i Kornerup og andensteds og Skullerupgaard og Gods, som han blev forlenet med efter afdøde Madts Frithof, ind under Roskildegaard, indskrive det i Jordebogen og føre Indkomsten til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 18, 417 b.

29. Marts (—). Aab. Brev om, at Anders Thide, Kongens Instrumentist, indtil videre aarlig maa oppebære 1 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør og 5 Sider Flæsk til sin Husholdning af Københavns Slot. Sj. R. 13, 382 b.

— Miss. til Detløf Holck og Christoffer Parsberg om straks at fremsende den Fetalje, de restere med, saafremt Kongens Skibe skulle kunne udrustes i rette Tid. — Detløf Holck 20 $\frac{1}{2}$ Læst Brød og 5 Læster 4 Tdr. Gryn; Christoffer Parsberg 13 Læster Brød og 4 Læster 1 Td. Gryn. Udt. i Sj. T. 18, 417 b.

29. Marts (Kbhvn.). Ekspektancebrev for Dr. Gellius Sarscerides, der har lovet at lade sig bruge som Medicus i Skaane, paa det Præbende og Kannikedømme i Lunde Domkirke, som M. Mogens Matsen, Superintendent i Skaane Stift, nu er forlenet med, saafremt han overlever dennes Død. Han skal til den Tid indtræde i det Senium, som M. Mogens Matsen har, saa han straks efter dennes Død kan optere i Bona communia og anden Rettighed i hans Sted. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. Naar han faar Kannikedømmet, skal han afstaa de 100 Dlr., Kongen har forskrevet ham. Sk. R. 2, 191 b.

— Miss. til Hans Rostrup til Selleskoufgaard, Niels Skram til Urup og Knud Brahe til Engelsthalm. Fru Birgitte Bølle til Orebyegaard, Christoffer Gjøes Enke, har berettet, at der paaføres hende Trætte paa noget af hendes afdøde Husbondes Gods, som hun har i Forlening, og at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, staa i Forvaring paa Clausholm under nogle gode Mænds Forsegling. Da hun har anmodet om, at nogle gode Mænd maa optage denne Forsegling og meddele hende de Breve, der findes at vedrøre ovennævnte Trætte, gives der dem herved Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Clausholm, kalde Fru Birgitte og alle hendes Medarvinger til Brevene for sig og i deres eller deres Fuldmægtiges Overværelse optage Forseglingen, tilstille Fru Birgitte Bølle de Breve, der vedrøre Trætten, tage Reversal af hende for Brevene, indlægge den ved Brevene og igen forsegle Brevkisten. Hvis nogen af dem formedelst lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel udføre Befalingen uden Forsømmelse, saa Fru Birgitte ikke skal lide nogen Skade. J. T. 4, 506.

31. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at betale Isaac Petersen, Kongens Faktor i Amsterdam, de 98 Gylden, som han paa Kongens Vegne har betalt Hendrich Koltenhoffer af Lüneborg efter dennes hosfølgende Kvittans, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 418.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Anne Jens Pedersens, Borgerske i Lund, angaaende en Trætte mellem hende og hendes Broder Mats Eriksen, Borgemester i Svendborg, om nogle Penge, som hun har at kræve hos ham, og angaaende nogle Beskyldninger, som hun har mod ham. Laurits Brockenhuus skal lade alle disse Sager

undersøge og sørge for, at der vederfares hende eller hendes Fuldmægtige, hvad billigt og ret er. F. og Sm. T. 2, 410.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Kongen har bragt i Erfaring, at der ved Borgeres Begravelse og Jordefærd i Køge bruges allehaande forfængelig Pragt, Hoffærd og stor Bekostning, som at bære mange Lys foran Liget og andet mere, næsten ligesom ved Adelspersoners Begravelser. Da det ikke sømmer sig for Borgerstanden og heller ikke er tilladt andre Steder i Riget, befales det dem at sørge for, at saadan forfængelig Pragt og unyttig Bekostning ved borgerlige Begravelser afskaffes, og at gøre den alvorlige Forordning, at der med borgerlige Begravelser forholdes ligesom i andre Købstæder i Riget, saafremt de ikke ville straffes derfor, hvis det herefter findes anderledes. Sj. T. 18, 418.

— Miss. til Johan Bernekov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Jens Nielsen, Byfoged i Nysted, hvori han ansøger om at blive fritaget for Byfogedbestillingen, da der en Tid lang er paaført ham adskillige besværlige Trætter af Mogens Gjõe til Bremmersvoldt, hvorover han maa forsømme sin Næring meget og bliver helt forarmet. Johan Bernekov skal undersøge Sagen og, hvis Jens Nielsen paa Grund af Mogens Gjøes Trætter ikke længere kan forestaa Byfogedbestillingen, forløve ham derfra og indsætte en anden i hans Sted, som vil og kan forestaa Bestillingen med Flid og hjælpe enhver til Lov og Ret. Hvis han endnu kan forhandle med Jens Nielsen om fremdeles at beholde Byfogedbestillingen, skal han gøre, hvad han kan derfor, hvis det da ellers kan være gavnligt og være Jens Nielsen uden altfor stor Skade, og forsvare ham mod Mogens Gjøes besværlige Platsen, Stævninger og Trætte, saa vidt billigt og ret er. F. og Sm. T. 2, 440.

— Miss. til Johan Bernekov. Nogle Købmænd i Amsterdam have nu ved deres Fuldmægtige berettet, at de sidste Høst have sendt en, ved Navn Johan Adrian, ind i Laaland med en temmelig Sum Penge for paa deres Vegne at købe nogle Læster Korn; han er straks efter sin Ankomst til Nakskov bleven syg og er død, hvorefter Johan Bernekov paa Kongens Vegne har ladet de Penge, han havde hos sig, arrestere, fordi Johan Adrian tidligere har købt 16 Læster Byg af Kongens Moders Korn af Frederik Hobe, Embedsmand paa Nykøbing, og ikke fortoldet det; han er dog løben bort med de 16 Læster Byg med Nakskov

Byfogeds og Tolders Vidende, fordi Tolderen den Gang ikke har vidst, om han skulde tage Told af Kongens Moders Korn, og har ikke modvillig forløbet Tolden. Johan Bernekov skal lade de amsterdamske Købmænds Fuldmægtige betale al den Told og Rettighed, der skal svares til Kronen af de 16 Læster Byg, til Tolderen i Nakskov og derefter lade dem faa de arresterede Penge og lade dem søge deres Næring og Bjærgning, hvor de lyste. F. og Sm. T. 2, 441.

2. April (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Fredrik Hobe. Han har tilskrevet Regeringsraadet, at en Hollænder, ved Navn Johan Adrian, forrige Aar har købt 16 Læster Byg af Dronningens Landgildebyg af ham og, da Byfogden i Nakskov ikke vidste, om han skulde tage Told af det Korn, der købtes af Dronningen, er løben bort med Kornet i den Mening at komme igen med det ørste med Penge for at købe mere Korn; sidste Høst kom han tilbage med Penge, tilhørende nogle Købmænd i Amsterdam, men blev syg og døde, og Pengene ere derefter blevne arresterede for Tolden af Bygget. Fredrik Hobe har nu anmodet om, at Købmændene maa faa de arresterede Penge fri, og at han selv maa faa at vide, om der skal gives Told af det Korn, som købes af Dronningen. Det meddeles ham, at Kongen har givet Ordre til at løsgive Købmændenes Penge af Arresten, naar Tolden af de 16 Læster Byg er betalt til Tolderen i Nakskov. Da alle de Købmænd, der købe Korn af Kongens Lensmænd, maa svare tilbørlig Told deraf, kunne ej heller de Købmænd, der købe Korn af Dronningen, tilholde sig Ret til at udføre Kornet toldfrit, men maa svare sædvanlig Told deraf. F. og Sm. T. 2, 443.

3. April (—). Miss. til Envoldt Kruse om at levere Christoffer Parsberg 200 Tdr. Havre til at lade saa til Ladegaarden ved Roskilde og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 418 b.

— Miss. til Christoffer Parsberg om at forbedre Inventariet paa Roskildegaard for 100 Dlr. Udt. i Sj. T. 18, 418 b.

— Miss. til Detløf Holck. Da Jagthuset i Tøberup er meget forfaldent, og da Kongen desforuden har Jagthuse nok deromkring og derfor ikke har nogen synderlig Brug for det, har han bestemt, at det skal nedbrydes og anvendes til Forbedring af de 2 Kroer mellem København og Roskilde og mel-

lem København og Køge, til Bedste for fremmede og vejfarende Folk. Detløf Holck skal lade Jagthuset nedbryde og, saasnart det for anden Bygning og Bestilling her for Slottet kan lade sig gøre, lade det føre til Kroerne, hvor han siden paa et belejligt Sted ved hver Kro noget fra Vejen skal lade opføre og tilfly 2 Skorstenskamre, hvori fremmede og vejfarende Folk kunne have bekvem Bolig. Han skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt, og lade Slotsskriveren føre den til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 418.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel og Universitetet i København om efter nærmere Tilsigelse af Detløf Holck at laane Kongen saa mange af deres Bønder deromkring, som behøves til at føre Tømmeret og Stenene fra Tøberup Jagthus, som skal nedbrydes, til Kroerne mellem København og Roskilde og mellem København og Køge. Sj. T. 18, 419.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Kongen har givet Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Roskildegaard, Ordre til med det allerførste at lade de paa Bistrup staaende Huse nedbryde og lade Tømmer og andet derfra sende til Københavns Slot. Da Kronens Bønder under Roskildegaard daglig besværes med Ægt og Arbejde og det derfor vil falde dem meget besværligt, hvis de tillige alene skulle føre Husene ned til Ladestedet, hvor de skulle indtages af Kongens Skibe, anmodes Kapitlet om efter nærmere Tilsigelse af Christoffer Parsberg at laane Kongen saa mange af Kapitlets og Domkirkens Bønder med Heste og Vogn, som gøres behov, til at føre Husene ned til Ladestedet. Sj. T. 18, 419.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holger Ulfstand til Hickebjerg paa Kronens Part af Korntienden af Høybye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb S. 189.

4. April (—). Bestalling for Hans Albritsen, der har berettet, at han en Tid lang har ladet sig bruge som Salpetersyder i Sjælland, og har ansøgt om fremdeles at maatte bruge dette sit Haandværk, paa at maatte syde Salpeter i Kronneborg, Frederiksborg og Dragsholms Len, saafremt ingen anden i Forvejen har særlig Bestalling paa at maatte syde Salpeter dér. Han skal være forpligtet til aarlig at levere Arkelimesteren paa Københavns Slot 6 Tdr. godt og ustraffeligt lutret Salpeter til en Pris af 14 gl. Dlr. pr. Centner og hvad han maatte kunne skaffe ud-

over de 6 Tdr.; sker det ikke, skal denne Bestalling være forbrudt. Lensmændene skulle føre Tilsyn med, at han leverer de 6 Tdr. Salpeter og saa meget, han derudover kan bringe til Veje, og undersøge de Beviser, han faar af Arkelimesteren for sine Leveringer. [De øvrige Bestemmelser ere ligelydende med Bestemmelserne i Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sj. R. 13, 383.

4. April (Kbhvn.). Ligelydende Bestallinger for N. N., der i nogen Tid have ladet sig bruge som Salpetersydere i Skaane, paa fremdeles at lade sig bruge i denne Bestilling i N. Herreder, dog skulle de aarlig kun levere mindst 4 Tdr. godt lutret Salpeter til Arkelimesteren paa Københavns Slot. — Zacharias Jørgensen, Borger i Væ, i Helsingborg Len; Jens Christensen, Borger i Væ, i Froste og Fers Herreder; Oluf Svendtsen, Borger i Væ, i Engelsted og Giers Herreder; Hans Jørgensen, Borger i Væ, i Vildlands og Liister Herreder; Peder Skrædder, Borger i Væ, i Alboe og Torne Herreder. Sk. R. 2, 193.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at give alle de Salpetersydere, der findes i Lund, Ysted eller andre Steder i Lenet og have Bestalling paa at syde Salpeter, alvorlig Ordre til straks at begive sig over til København og melde sig med deres Bestalling hos Regeringsraadet for der nærmere at erfare Kongens Vilje. Hvis nogen viser sig ulydig, skal han straks tage Bestallingen fra ham og sende den til Regeringsraadet. Sk. T. 2, 340 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at den Gaard i Halmsted, hvori afdøde Pouel Hvitfeldt boede, medens han var forlenet med Halmsted Herred, er tilfalden Arrildt Hvitfeldts Farsøster, Fru Margrete Hvitfeldt til Snidstrup, Mogens Eriksens Enke. Da Kongen vil købe denne Gaard af hende, for at Befalingsmanden i Halmsted Herred altid kan have sin Bolig deri, anmodes han om paa Kongens Vegne med det allerførste at forhandle med Fru Margrete om at afstaa denne Gaard med Bryggergaarden og de Bryggeredskaber og andet, der findes deri, til Kongen for den Pris, som den er bleven sat til mellem hende og hendes Medarvinger. Han anmodes om med det allerførste at erklære sig om Sagen til Regeringsraadet, for at det kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 18, 419 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe Fiskeredskaber til Kongens Fiskeriers Behov og Fuglespise (»Fullespisse«) og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 420.

4. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Niels, Kapellan i Halmsted, i de næste 2 Aar maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Vogne¹ Sogn i Halmsted Herred til sit Underhold, kvit og frit. Sk. R. 2, 192 b.

— Miss. til Fru Talle Ulfstand. For nogen Tid siden modtog hendes Broder Hack Ulfstand nogle Penge i Rentekammeret, hvormed han skulde indløse noget Gods, som Fru Anne Pedersdatter, Anders Bings Enke, havde i Pant. Da der ikke er indkommen nogen Besked, om han har indløst Godset eller ej, skal hun, hvis Godset ikke er indløst, enten straks indløse det og efterkomme den Forskrivning, hendes Broder har indlagt i Rentekammeret, eller med det allerførste erklære sig til Kongen om Sagen, saa han i alle Maader kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 2, 327 b.

— Miss. til Steen Madsen om indtil videre aarlig at give Peder Brun, Byfoged i Halmsted, 10 Dlr. i Løn af Lenets Indkomst. Sk. T. 2, 340.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da han, i Anledning af Kongens Skrivelse² om at købe 8 Læster Kalk i Malmøhus Len til Kongen, har indberettet, at der aldeles ingen Kalk kan faas der i Lenet, men at der paa Lundegaard ligger 8 Læster Kalk, som høre til Inventariet paa Gaarden, befales det ham med det allerførste at sende disse 8 Læster Kalk over til Københavns Slot og give Slotsskriveren paa Malmøhus Ordre til at betale Fragmenten og føre den til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 2, 340.

5. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør, Odense og København. Da Kongen med det allerførste vil bruge nogle af sine Orlogsskibe paa forskellige Rejser i Søen og har Brug for nogle gode Bartskærer til Skibene, skulle de af Byen udrede en god Bartskær med Bartskærkiste og andet, som han behøver paa Rejsen, og straks sende ham til København, for at han kan være der, naar Skibene skulle løbe ud. Sj. T. 18, 420. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) til Odense i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Borse Herred. Kongen har bragt i Erfaring, at Mølledammen ved en Kronens Mølle ved Præstø, som hører under Jungshofvit Slot, for

¹ Vapnø. ² 13. Marts 1595.

kort Tid siden er brudt ud. Da Kronens Bønder under Jungshofvit Slot ere daglig besværede med den Bygning, som Kongen har begyndt der paa Slottet, og derfor ikke kunne hjælpe til med at dæmme og forfærdige Møledammen, befales det dem strengelig at møde med Heste og Vogn og anden Hjælp ved Møllen efter nærmere Tilsigelse af Manderup Parsberg eller hans Fuldmægtig og siden hjælpe til med at istandsætte Møledammen. De, der ikke møde, ville blive tiltalte for Ulydighed. Sj. T. 18, 420.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe og Knud Grubbe. Da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med dem om, skulle de med det allerførste begive sig til København for hos Regeringsraadet at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 2, 340 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouel Villædtsen i Hørsted i Hassing Herred paa Kronens Part af Korntienden af Hørsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 63 b.

6. April (—). Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen nu har eftergivet Kronens Bønder i Laugholm Len, hvad de endnu restere med af Madskatten 1587 udover det, som Anders Thott, Embedsmand paa Laugholm, paa deres Vegne har betalt, hvilken Restance i Penge beløber sig til 160 Dlr. 1 Mk. $4\frac{1}{2}$ Sk., skal han give Anders Thott endelig Kvittans for dette Beløb og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 420 b.

7. April (—). Bestalling for Mickel Lange paa at syde Salpeter i Kallundborg, Andtvorskouf, Sorø, Holbæk og Korsør Len [ligelydende med Bestallingen af 4. April 1595 for Hans Albretsen]. Udt. i Sj. R. 13, 384.

— Miss. til Oluf Rosensparre om straks og indtil anden Ordre gives at annamme alt det Gods, som kaldes Vesterstadt Len, som afdøde Hack Ulfstand sidst havde i Forlening, under Landskrone Slot, indskrive det i Jordebogen og føre Rente og anden Rettighed deraf til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sk. T. 2, 341.

8. April (—). Miss. til Jacop Trolle. Hans Madsen, Borger i Slangerup, har berettet, at Jacop Trolle tiltaler ham for nogle Mangler i Slangerup Kirkes Regnskab, og samtidig tilbudt, at han vil forklare sit Regnskab for Regeringsraadet. Da Kongen har bifaldet dette, skal Jacob Trolle straks lade den begyndte Forfølg-

ning mod Hans Madsen falde og opsætte den, indtil Regnskabet er forklaret for Regeringsraadet. Sj. T. 18, 420 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at han skal have en gammel norsk Lovbog, har Brug for den til nogen forefaldende Bestilling, anmodes han om at tilsende Kongen den med denne Brevviser. Hvis der blandt hans Bøger og Breve findes Dokumenter, der angaa den lappiske Handel mellem Norge og Rusland og kunne være Kongen nyttige til den forestaaende Legation derhen, bedes han samtidig sende Kongen disse, saa Kongen ved forefaldende Lejlighed kan have dem at bruge. Kongen vil igen tilstille ham dem, naar de ere brugte. Sj. T. 18, 421¹.

11. April (—). Bestalling for Hermand Lubbertsen, Borger i Skelskør, som Tolder og Sisemester i Skelskør. Han skal i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han aarlig forklarer sit Regnskab, have 24 Dlr., hvilke Rentemesteren skal godtgøre ham i hans Regnskab. Sj. R. 13, 384 b.

— Miss. til Viilhielm Dresselberg. Da Brostrup Gjedde til Tømmerup, der hidtil har ligget i Slotsloven paa Malmøhus, nu er forordnet i anden Bestilling, skal Viilhielm Dresselberg med det allerførste begive sig til Malmøhus, indrette sig paa at blive i Slotsloven der, indtil Kongen giver anden Ordre, og føre Tilsyn med alt. Han skal føre Tilsyn med Kronens Undersaatter under Malmøhus og Lundegaard, at alt gaar skikkeligt til, og at Undersaatterne gøre, hvad Lov og Ret er, saa ingen skal have noget at klage over dem. Sk. T. 2, 341.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Høg til Tuodbøl paa Kronens Part af Korntienden af Kalderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Td. Rug, 2¹/₂ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 63 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pedersen i Boderup paa Kirkens Part af Korntienden af Boderup Sogn i Skydts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189 b. (Overstreget).

12. April (—). Bestallinger for Laurits Hansen og Peder Andersen paa at syde Salpeter, Laurits Hansen i Baare og Oxe Herreder og Peder Andersen i Vemindtshøj Herred.

¹ Tr.: Rørdam, A. Hvitfeldt. Till. S. 106 f.

De skulle hver aarlig levere 2 Tdr. Salpeter. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 4. April 1595 for Hans Albretsen]. Udt. i Sk. R. 2, 194.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus. Denne Brevviser, Detlof Pofvlsen, har berettet, at paa det Marked, som holdtes sidste Aar i Odense, er Laurits Brockenhuus's Hustrus Jomfruers Vogndriver kommen løbende mellem Kramboderne og en anden Karl efter ham, som bad Folk om at møde Vogndriveren og beskyldte ham for nogle Penge, han havde mistet. Da Vogndriveren var bleven anholdt, kom han og Karlen, der løb efter ham, i Parlament, og da han saaledes offentlig blev beskyldt, blev han overfalden af Folk, der hørte det, og af Karlen. Siden er en Del Kræmmere og Kræmmersvende, der stod i Boderne, blevne beskyldte for Overfaldet, men de have forsvaret sig paa Tinge; Detlof Pofvlsen, der stod i sin Husbondes Krambod, da Parlamentet opstod, er ogsaa bleven beskyldt for at have slaaet Vogndriveren med et Træ eller en Alen, er bleven forfulgt derfor og gjort fredløs, og der tragtes nu efter hans Ære og Lempe, skønt han mener, at ingen vil kunne bevise, at han har slaaet Vogndriveren med nogen Alen eller noget Træ eller har gjort ham nogen Overvold. Da han mener at være uskyldig, men er uforfaren i Loven, har han nu ansøgt Kongen om at hjælpe ham til at blive fri for den Sag, saa han ikke derfor skal miste sin Ære og Lempe. Da det, han beskyldes for, har fundet Sted under saadan Tumult og Parlament, anmodes Laurits Brockenhuus om at lade Forfølgningen over Detlof Pofvlsen falde eller handle rimeligt og billigt med ham og ikke tragte ham efter Ære og Lempe. F. og Sm. T. 2, 411.

14. April (—). Miss. til Christoffer Parsberg. Da Roskildeggaard har noget Gods i forskellige Herreder, der ligger langt borte og bekvemmere kan henlægges til Ringsted Kloster, og omvendt Ringsted Kloster har noget Gods i Roskildeggaards Len, som bekvemmere kan henlægges til Roskildeggaard, skal han ved første Lejlighed beramme et Møde med Lave Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand paa Ringsted Kloster, hvor de skulle ligne det ene Gods mod det andet og bringe Mageskiftet i Orden; siden skal enhver indskrive det Gods, han faar, i sin Jordebog. Sj. T. 18, 421 b.

— Miss. til Axel Brahe. Knudt Bilde, Ofve Bilde og Chresten Knudtsen have berettet, at de for nogen Tid siden

have ladet tilfølgge en Udæskning til Salling Herreds Ting over Fru Magdalene Banner til Krabbisholm, Ifver Krabbis Enke, og Fru Karen Banner til Høgholt, Gregers Truedtsens Enke, for en Sum Penge, som deres Forældre havde lovet for disses Søster, afdøde Fru Birgitte Banner, til afdøde Erik Rosenkrantz, og som nu de og deres Medarvinger for kort Tid siden have maattet betale til Fru Helvig Hardenberg til Arreskouf, Erik Rosenkrantz's Enke, til lige med Skadegæld. Da de havde faaet Udæskningen beskreven paa Salling Herreds Ting, have de ladet den tilfølgge til Fyenbo Landsting og have nu anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at forhøre Sagen og hjælpe dem til Ret i Landsdommer Gabriel Knudtsens Sted, da han besværer sig ved at dømme i den Sag, fordi den ogsaa angaar ham. Der gives herved Axel Brahe Fuldmagt til at indstævne Sagen for sig paa Fyenbo Landsting til 26. April, til hvilken Tid Æskningen er opsat, nøje undersøge den, afsige Dom i den og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 413.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Hans Lange. For kort Tid siden har han indberettet, at han efter Kongens Befaling¹ paa Tinge har ladet opkræve uvildige og forstandige Dannemænd til at undersøge Sagen om de Enge, som ere blevne fradømte Hr. Sivordt Reinskat til Herningsholm i en Trætte med Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, og som Hr. Sivordt har begæret Vederlag for, da hans Hustrus forrige Husbonde, afdøde Josva von Qvalen, har faaet dem til Mageskifte af Kongens Fader, og at disse Enge beløbe sig til 40 Læs Eng. Da Kongen vil udlægge Hr. Sivordt Fyldest i Hollingsholdt Mølle, som Hr. Sivordt for nogen Tid siden har faaet i Forlening, skal Hans Lange tage en god Mand i Lenet til sig, tilkendegive Hr. Sivordt Kongens Vilje og med det allerførste begive sig til Hollingsholdt Mølle sammen med den tiltagne gode Mand, undersøge, hvad Landgilde og Rettighed der svares af Møllen, ligne Møllens Landgilde og Engjorden mod hinanden paa den i Mageskifter sædvanlige Maade og indsende Besigtelsen til Kancelliet, saa Kongen derefter, hvis det behager ham, kan udlægge Hr. Sivordt Fyldest i Møllen og derved en Gang for alle komme til Ende med ham. J. T. 4, 506 b.

15. April (—). Aab. Breve om, at ingen maa paaføre

¹ 8. Juni 1594.

Ofve Lunge til Odden og Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg nogen Trætte paa deres Gods og Ejendom, medens de ere paa Rigets Rejse og 6 Uger efter deres Hjemkomst. Udt. i J. R. 5, 388 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til nogle af Adelen. De ere ved et Mageskifte, som de for nogen Tid siden sluttede med Kongens Fader, blevne denne noget skyldige, og ved Kancelliet findes indlagt deres Forskrivninger, hvori de forpligte sig til med det første og inden en bestemt Tid at udlægge Kongen Fyldest derfor. Under 21. Juni 1592 har Kongen anmodet dem om at efterkomme deres Forpligtelsesbrev og med det allerførste erklære sig til Regeringsraadet, men erfarer nu, at de desuagtet hverken have udlagt Fyldest for det, de ere blevne skyldige, eller have erklæret sig til Regeringsraadet. Det befales dem nu alvorligt med det allerførste og i det allerseneste inden førstkommende Pinsedag at udlægge Kronen Fyldest for det, som de ere blevne Kongens Fader skyldige, og med denne Brevviser erklære sig til Kongen om, hvad de ere til Sinds at ville gøre, saa Kongen kan vide at rette sig derefter. — Peder Rantzau skal udlægge Fyldest for $6\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn i Landskyld og 1 Td. $1\frac{1}{2}$ Skp. Kornsæd; Knudt Mogensen for 4 Tdr. 3 Skpr. Korn; Niels Jonsen for 2 Tdr. $5\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn; Fru Karrinne Banner, Carl Bryske og Knudt Grubbe for 26 Svins Olden; Tagge Krabbe for 37 Tdr. 1 Skp. Hartkorn; Fru Mette Rud og hendes Søn Knudt Gyldenstjerne for Kronens Rettighed i 1 jordegen Gaard. Sj. T. 18, 421 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at to Kronens Møller ved Sterup i [Jersløf]¹ Herred under Aastrup Slot ere meget fortrængte af andre Møller, som ere byggede ved dem, saa de ikke kunne svare den Landgilde, de fra Arilds Tid have givet, og at ligeledes to Kronens Møller paa Mors, nemlig Vester Mølle i Lødrup og Sønder Mølle i Rockbye² under Skarpenbiørgs Gods, ere satte meget for højt i Landgilde, saa de heller ikke kunne svare den Landgilde, de fra Arilds Tid have givet, saaledes som de 24 Mænds Vidne, som er udgivet til Tinge om de 4 Møller, nærmere viser. For at Møllerne ikke skulle blive helt ødelagte og Kongen derved miste sin Landgilde, skal Predbiørn Gyldenstjerne med det allerførste paa de Herreders

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: Indsløf.

² Rakkeby, Sønder H., Mors.

Ting, hvori Møllerne ligge, lade udtage nogle uvildige forstandige Dannemænd, der skulle sætte enhver af Møllerne for en passende aarlig Landgilde. Denne Ansættelse skal med det allerførste indsendes til Kancelliet, saa Kongen deraf kan forfare al Lejligheden og siden forordne, hvad ret kan være. J. T. 4, 507.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Fru Margrete Gjõe. Da hun paa Rostrup Kirkes Regnskab i Hindsted Herred, som hun for nylig efter sin Husbondes¹ Død har forklaret, er bleven Kirken 141½ Dlr. 3 Sk. 1 Alb. skyldig og Kirkeværgerne have Brug for Pengene til Kirkens Bygning og Forbedring, skal hun straks uden al Forhaling betale Pengene, hun skylder, saa Kirkeværgerne ikke skulle anvende ydermere Bekostning paa at kræve dem med Retten hos hende. J. T. 4, 507 b.

17. April (—). Miss. til Christoffer Parsberg. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Niels Møller i Bistrup Mølle, hvori denne beretter, at Møllen for faa Dage siden er fuldstændig nedbrændt, og at han og Hustru med Nød og næppe ere undkomne, men aldeles intet have reddet af deres Boskab og Gods, og derhos ansøger om, at Kongen med det allerførste vil lade Møllen genopbygge, lade ham faa 2 smaa Huse, der staa paa Bistrup, til Hjælp til at bygge sig et Hus af, hvori han selv kan bo, og give ham nogen Forskaansel paa hans Landgilde. Christoffer Parsberg skal genopbygge Møllen saa snart som muligt og med saa ringe Bekostning som muligt, fritage Niels Møller for at svare Landgilde, indtil Møllen er saaledes genopbygget, at der kan males paa den, og lade ham faa de to smaa Huse, men paase, at han bruger dem til at bygge sig et Hus af. Sj. T. 18, 422 b.

19. April (—). Miss. til Absolon Gjõe, Thomas Fasti, Eiller Bryske, Eske Brock, Tønne Bryske og Jørgen Qvitzov. For nogen Tid siden lod Kongen udgaa aaben Befaling til dem angaaende en Markeskelstrætte mellem Gabriel Knudtsen til Norskouf, Landsdommer i Fyen, og Carl Bryske til Margaard med Ordre til at begive sig paa de omtrættede Steder med det allerførste og skille Parterne ad. Da de endnu ikke have udført denne Befaling, befales det dem at gøre det med det allerførste, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til en endelig Ende med Sagen. F. og Sm. T. 2, 415. Jvfr. 8. Dec. 1595.

¹ Erik Lykke til Skovgaard.

19. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, maa lægge en Eng ved Drotningborg, som afdøde Søfveren Hofmandt, Borgemester i Randers, sidst har haft i Forlening, ind under Mariager Kloster og indtil videre bruge den dertil, uden Afgift. J. R. 5, 388 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Margrette Brockenhuus, Hendrik Norbys Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Søllested og Søbye Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 148.

20. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om at hjælpe Peder Chrestensen og Pouel Pedersen, Borgere smstds., til Rette, saa de paa to umyndige Børns Vegne efter afdøde Peder Skriver maa faa 100 Dlr. med Rente, som Peder Skriver har haft paa Rente, og som arveligen ere tilfaldne Børnene; Peder Skrivers Arvinger have forsvoret Arv og Gæld efter ham. Udt. i J. T. 4, 508.

22. April (—). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Slotsprædikanten paa Varberg ikke er saaledes forsørget med Underhold og Løn, at han kan leve deraf, skal Jørgen Brahe, indtil anden Ordre gives, aarlig give den nuværende og de tilkommende Slotsprædikanter 30 gl. Dlr. af Slottet udover det, Slotsprædikanten hidtil har haft. Sk. T. 2, 341 b.

23. April (—). Aab. Brev om, at Hans von Steinwinkel, Kongens Bygmester, fra førstkommende 1. Maj at regne og indtil videre, skal have den ham i hans Bestalling tillagte Løn og sine Kostpenge udbetalte af Lensmanden paa Baahus i Stedet for som hidtil af Lensmanden paa Varberg Slot, dog skal den ham tillagte Havre fremdeles udredes af Varberg Slot. Sk. R. 2, 194 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden har opholdt sig en hel Hob Tatere i Aalborg-
hus Len tværtimod de af Kongens Fader og Kongen selv udstedte Mandater¹ om Tatere, og at disse Tatere siden ere komne til Byen Als i Hindstedt Herred, hvor Delefogden til Aalborg Slot har efterfulgt dem og faaet 4 af Høvedsmændene paagrebne og satte i

¹ 18. Nov. 1561 og 31. Maj 1589.

Jærn. Siden har dog Anne Krabbe til Østergaards, Axel Vifferts Enkes, Tjener Jens Pedersen forment Delefogden at føre Taterne af Byen og har selv taget dem til sig i Jærn og sagt, at han vilde forvare dem, da han formente, at hans Husbonde ligesaa vel kunde lade dem rette som Kongens Embedsmand, men alligevel har han ladet Taterne slippe af Jærnet, saa de ere bortkomne og der ingen Dom er gaaget over dem. Da Kongen er til Sinds at lade Jens Pedersen tiltale og forfølge paa det yderste, fordi han saa modvillig har handlet mod Kongens Mandater, befales det strengelig Jacob Seefeldt straks at gøre dette, tage Dom for, om han, da Taterne skulde have været straffede paa Livet, nu ikke selv bør lide samme Straf, og lade ham staa sin Ret. J. T. 4, 508¹.

23. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Brostrup Gjedde til Tommerup paa Island fra St. Hans Dag 1593 at regne [ligelydende med Forleningsbrevet af 28. Febr. 1591 for Henrik Krag]. N. R. 2, 249.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Nielsen i Malling paa Kirkens Part af Korntienden af Malling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 63 b.

24. April (—). Miss. til Christian Holck. Kongens Fader har for nogen Tid siden² givet Erik Lange Livsbrev paa Biugholms Len paa visse Vilkaar. Da imidlertid Erik Lange i langsommeligt Tid ikke har været her i Riget, men uden Kongens Tilladelse har begivet sig udenlands paa Grund af Gæld, have hans Kreditorer oppebaaret Indkomsten af Lenet og forpagtet og gjort Fremlaan af det til andre; hverken Erik Lange eller nogen paa hans Vegne have gjort Rostjeneste paa Mønstringerne her i Riget, Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden forfalde meget og Kronens Ejendom og Bønder forsvares ikke. Kongen formener af disse Grunde, at Erik Lange har forbrudt Lenet, og at han er berettiget til at beskikke en anden Lensmand, der vil forestaa Lenet med Flid og forsvare Kronens Ejendom og Bønder tilbørligt. Kongen har derfor udtaget Stævning over Erik Lange til at møde i Rette for Danmarks Riges Raad til nærværende Paasketid, hvor Kongen samles med Rigsraadet. Det befales Christian Holck at rette sig efter paa Kongens Vegne at tiltale

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 164.

² 2. Juli 1583.

Erik Lange eller hans Fuldmægtig for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den Dag og Tid, han nærmere faar Ordre om, sætte i Rette, om Erik Lange ikke har forbrudt Biugholms Len og om det ikke staar Kongen frit for at forlene Lenet til en anden, og paa Kongens Vegne begære en endelig Dom herom. Sj. T. 18, 424.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe. Nogle Købmænd i Aarhus have berettet, at naar de af Adelen eller andre have tilforhandlet sig Staldøksne, findes der undertiden nogle deriblandt, der ere saa store og fede, at de paa Grund af deres Storhed og Fedme ikke lettelig uden største Fordærv kunne uddrives over Land, og de have derfor ansøgt om Tilladelse til at lade saadanne Øksne udføre til Skibs. Knud Brahe skal give Tolderen i Aarhus Ordre til at tillade dette, men Tolderen skal tage sædvanlig Told af disse Øksne og maa ikke tillade, at der under det Skin til Skibs udføres andre Øksne end dem, der ere saa store og fede, at de ikke kunne uddrives over Land. J. T. 4, 509.

— Lignende Miss. til Manderup Parsberg angaaende Købmændene i Horsens. Udt. i J. T. 4, 509.

— Miss. til Caspar Markdaner om, at Kongen har bevilget Knud Brahe 70 Vogne af Kronens Bønder i Holminds Herred, der hver skal køre et Læs Tømmer fra Vejle til hans Gaard Engelstholm. Udt. i J. T. 4, 509.

— Aab. Brev om, at Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg, maa tilhandle sig den Rettighed, som Helligøjsthus Hospital har i hans Gaard i Løfvestrædet i København. Sj. R. 13, 385. (Tr.: KD. II. 485 f.).

— Miss. til Jørgen Brahe om straks at tage den til Varberg Slot hørende Klosterjord i Varberg Mark, som Lauge Pedersen, Borger i Varberg, en Tid lang har været forlenet med, fra Lauge Pedersen, sætte den for en passende aarlig Landgilde og Afgift og bortleje den til en anden, som aarlig i rette Tid kan svare Afgiften deraf. Han maa herefter ikke mere give Lauge Pedersen de 4 Tdr. Rug, 4 Pd. Byg og 4 Pd. Smør, som denne hidtil har faaet af Slottet, men skal herefter føre baade det og Afgiften af Jorden til Indtægt for Kongen i sit Regnskab. Sk. T. 2, 342.

25. April (—). Miss. til Jørgen Brahe om med det allerførste at lade lave et Sejerværk, som slaar Timer, til Brug paa

Varberg Slot, hvor der intet Sejerværk skal være, og indskrive Udgiften dertil i Regnskabet. Sk. T. 2, 342.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen gerne vil, at Bygningen paa Befæstningen paa Varberg Slot med det allerførste skal gaa for sig, skal han indtil videre dertil aarlig anvende 1000 Dlr. mere, end Kongen tidligere har bevilget, føre disse til Udgift i Regnskabet og føre alvorligt Tilsyn med, at Bygningen har Fremgang. Sk. T. 2, 342 b.

— Miss. til Jørgen Brahe (og Sten Madtsen). Da der i Halmsted Herred (Varberg Len) ligger 2 Krongaarde, som belejlige kunde bruges til Varberg Slot (Halmsted Herred), skal Jørgen Brahe (Sten Madtsen) straks lægge disse 2 Gaarde ind under Varberg Slot (Halmsted Herred), indskrive dem i Jordebogen og føre den aarlige Landgilde og anden Rettighed af dem til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 2, 342 b.

— Miss. til Axel Brahe. Da Peder Norby for kort Tid siden slemmeligen har ihjelslaaet en af sine Tjenere i Odense i Christoffer Bangs Hus, skal Axel Brahe med største Flid lade undersøge, om Peder Norby endnu er i Odense eller opholder sig nogensteds der omkring, straks lade ham fængsle og sætte i god Forvaring og ufortøvet give Kongen Meddelelse derom. Hvis Peder Norby ikke er i Odense, skal Axel Brahe lade ham eftersøge overalt i Fyen, lade ham fængsle, hvor han finder ham, og sætte i god Forvaring. Hvis Peder Norby træffes paa nogen af Adelsens Gods, skal Axel Brahe tilsige vedkommende, at han, saafremt han ikke vil lade Axel Brahe faa Peder Norby, selv skal sørge for, at denne ikke undkommer, førend der kommer nærmere Ordre fra Kongen, saafremt Adelsmanden ikke selv vil staa Kongen til Rette. Axel Brahe skal ogsaa forhøre sig om Vidner, der kunne vidne, hvorledes det er gaaet til med Drabet. F. og Sm. T. 2, 415.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Peder Norby for kort Tid siden har ihjelslaaet en af sine egne Tjenere i Christoffer Bangs Hus i Odense, skal Caspar Markdaner med største Flid lade undersøge, om Peder Norby er hjemkommen til sin Bopæl (»Behusing«) eller opholder sig der omkring, og i saa Tilfælde straks lade ham fængsle og sætte i god Forvaring og ufortøvet meddele Kongen det. Hvis han ikke er paa sin Bopæl eller i Omegnen, skal Caspar Markdaner lade ham eftertrage over hele Nørrejylland, fængsle ham, hvor han træffer ham, sætte ham i god Forvaring og under-

rette Kongen derom. Hvis han træffes paa nogen Adeligs Gods, skal Caspar Markdaner, hvis den Adelige ikke vil lade ham faa ham, give Adelsmanden Ordre til at holde ham til Stede, indtil der kommer nærmere Ordre fra Kongen, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. J. T. 4, 509 b¹.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov om straks at lægge 2 Gaarde og 1 Bol i Findts Herred i Haldts Len, som Jomfru Mette N.², der var i Ødtsløf Kloster, har været forlenet³ med, ind under Haldt Slot, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for Indtægten af dem. J. T. 4, 509 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frandts Brockenhuus paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Steenløsse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Pd. Rug, 4¹/₂ Pd. Byg og 1¹/₂ Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 148.

26. April (—). Forløningsbrev for Hans Palhusen paa den gamle Kro ved Frederiksborg Slot med den tilliggende Ager og Eng, saaledes som Hans Meyer sidst har haft den i Værge, uden Afgift. Han skal have nødtørfdig Ildebrændsel af Vindfælder og fornede Træer i Kronens Skove efter Udvisning af Lensmanden, fri Olden i Kronens Skove til Slottet til hans egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden, og frit Fiskeri i Arresø til Kroen, ligesom den forrige Kromand har haft. Han maa være fri for at svare Sise af det Rostockerøl, som han indfører i Riget eller køber her i Riget og kan udtappe i Kroen, men han maa ikke sælge Rostockerøl i Tøndetal udenfor Kroen, for at Kronens Sise ikke skal blive forkortet. Han skal være forpligtet til at holde Kroen forsynet med Kamre og Senge til Kongens Sekretærer og Kancelliforvandre i det danske og tyske Kancelli, saa de fremfor andre kunne have deres Losementer og Værelser dér, naar de komme til Slottet, og han skal skaffe dem og de fremmede og andre, der gæste Kroen, nødtørfdig Underholdning med Mad og Øl, det, der godt er, til en rimelig Pris, saa ingen skal have noget at klage over. Sj. R. 13, 385 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. Fru Magdalena Sehested, Mourids Podebusks Enke, Claus Podebusk til Krapperrup og Otto

¹ Tr.: Dsk. Saml. III. 312 f. ² Mette Mogensdatter. ³ Se 28. Jan. 1587; Godset laa i Søby.

Christoffer Rosenkrantz til Boller, Mouridts Podebusks Arvinger, restere paa Mouridts Podebusks Vegne med 2 Mandtalsregistre paa Skatten af Trannekier Len. Da imidlertid Skrивeren, der skulde forklare Regnskaberne, er død og de derfor ikke kunne forklare de resterende Regnskaber, saaledes som de burde, har Kongen eftergivet dem, hvad de maatte blive skyldige, og befaler herved Envoldt Kruse at give dem Kvittans for de resterende Mandtalsregistre. Sj. T. 18, 424 b.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Trolle om at lade Sisselle Pedersdatter beholde det Hus i Hillerødt, hvori hun bor, kvit og frit i de 2 næste Aar paa Grund af hendes Husbondes lange Tjeneste. Udt. i Sj. T. 18, 425.

— Miss. til Lav Beck om af vedlagte Supplikats fra Kronens Bønder i Benløsse under Ringsted Kloster at undersøge deres Klager og saa vidt muligt sørge for, at de ikke besværes med Ægter og anden Besværing over deres Evne. Udt. i Sj. T. 18, 425.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Ysted for denne ene Gang til Foraaret, men inden Pinsedag, maa lade udføre de Staldøksne, de have tilforhandlet sig og ville udføre, til Skibs fra Ysted, dog skulle de svare tilbørlig Told af dem og maa ikke under det Skin udføre Græsøksne. Udt. i Sk. R. 2, 194 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Gammel, Sogneprest til Liisberg Kirke i Nørrejylland, i de næste 2 Aar aarlig maa oppebære 2 Pd. Korn af Loftet paa Aarhusgaard til sit Underhold. J. R. 5, 389.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Andersen i Lyndbye paa Kirkens Part af Korntienden af Lyndbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Korn til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

27. April (—). Miss. til Sten Maltissen. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Kronens Bønder i Isterødt, Odtserødt og Valdrødt, hvori de berette, at noget af deres Jord for nogle Aar siden med et Stendige er indtaget til Kongens Hestehave under Kroneborg, og at 13 Oldinge af den Grund have sagt dem fri for noget af den Smaaredsel, der svares af deres Gaarde; de have ogsaa i nogle Aar været fri for denne Smaaredsel, indtil han nu tiltaler dem derfor, og de begære fremdeles at maatte blive fri. Han skal nøje undersøge, hvilke Beviser de have om de 13 Oldinges Afsigt (»Afgift«), og erklære sig til Regeringsraadet derom,

saa det kan vide at rette sig derefter og forordne, hvad kristeligt og ret er, naar der gøres yderligere Anfordring. Sj. T. 18, 425.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Parsberg om at undersøge og med det første erklære sig til Regeringsraadet om denne Brevviser, Thommis Møller i Verrebroe Møllens Supplikats. Udt. i Sj. T. 18, 425 b.

— Miss. til Christian Friis. Christen Tammissen i Ørdtsløf Mølle under Andvorskouf Slot har berettet, at han i Aar har lidt stor Skade paa Møllen af stort Vandløb og af den Grund ikke kan udrede sin Landgilde. Christian Friis skal fritage ham for Halvparten af dette Aars Landgilde. Sj. T. 18, 425 b.

28. April (—). Miss. til Envoldt Kruse om at betale Christoffer Bartskeer i København 150 Dlr., som Kongen har bevilget ham for 2 Rejser, han har gjort til Skotland med Kongens Regeringsraad og Undersaatter, og for den Rejse, han skal gøre med Kongens Gesandter til Malmis i Rusland. Udt. i Sj. T. 18, 425 b.

— Aab. Brev om, at Fru Anne Skovgaard, Morten Brocks Enke, i de næste 2 Aar maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Barløse Sogn i Fyen, uden Afgift. F. og Sm. R. 2, 81.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Søfrensen i Balle paa egne og menige Odder Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Odder Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 63 b. (Overstreget).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mickel Pedersen i Cane paa egne og menige Hvilstedt Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Hvilstedt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og $4\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 63 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eiler Bryske til Dallundt paa Kronens Part af Korntienden af Søndersøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 1 Pd. Havre og 1 Td. Boghvedegryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 148.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Bryske Eillersens paa Kronens Part af Korntienden af Øster Skierning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Nyborg Skoles Forstandere. Udt. i Tb. S. 148.

29. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Jacob Svan-

ning, saafremt han overlever M. Lauridts Egidius, Sognepræst i Ribe, straks maa faa det Kannikedømme i Ribe Domkirke, som M. Lauridts nu er forlenet med, med Senium, Bønder og al Rente og rette Tilliggende. Naar han har faaet Kannikedømmet og oppebærer nogen Rente deraf, skal han afstaa det Kannikedømme, han er forlenet med i Lunde Domkirke. Han skal residere ved Ribe Domkirke og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 389.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte mellem Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, paa Kronens Vegne og Oluf Brockenhuus til Sebbørggaard om Fiskeri og Garnsteder, som Ofve Lunge vil tilholde sig mellem Oluf Brockenhuus's Lænker og Garnsteder for hans Grund og Ejendom, som Oluf Brockenhuus formener, og at de, da Sagen har været for dem paa Landstinget, ikke have dømt endeligt deri, men indsat Sagen for Kongen og Danmarks Riges Raad, der skulde forklare, hvor vidt Oluf Brockenhuus efter Kongens Faders Mageskiftebrev¹ kan tilholde sig samme Fiskeri og Garnsteder. Da Kongen ikke kan forklare og udtyde Kongens Faders Brev, før der er gaaet endelig Dom i Sagen paa Landstinget, befales det dem med det allerførste igen at indstævne Sagen til Landstinget, nøje undersøge den og begge Parters Breve og Beviser og afsige endelig Dom om, hvem Fiskeriet derefter bør følge, saa Parterne uden videre Forhaling en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen. J. T. 4, 510.

30. April (—). Miss. til Envoldt Kruse. I 1593² fik afdøde Falk Gjõe nyt Forleningsbrev paa Hammershus Slot, hvorved Afgiften blev noget forhøjet og hans Part af den uvisse Indkomst ogsaa forandret. Da denne Forandring først kom Falk Gjõe i Hænde kort før hans Død, har hans Enke Fru Karren Krabbe beklaget sig højlig, at hun vanskeligt vil kunne forklare hendes Mands Regnskab derefter, og ansøgt om at maatte forklare det efter det Forleningsbrev³, som Kongens Fader har givet Falk Gjõe. Dette har Kongen bevilget. Sj. T. 18, 426.

— Miss. til Ditløf Holck om at lade Jochim Møller, Trommeter, faa det Hus i Kongens Gade i København, som Blokdrejeren paa Holmen døde fra, og sørge for, at det med det første bliver rømmet til ham. Udt. i Sj. T. 18, 426.

¹ 10. April 1581.

² 31. Aug.

³ 13. April 1587.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hans Valter, Borgemester i Nyborg, paa Kronens Part af Korntienden af Vindinge Sogn, uden Afgift. F. og Sm. R. 2, 81 b.

— Forleningsbrev for Hr. Peder Simensen, Sognepræst paa Allerøe, paa Kronens Part af Korntienden af Allerøe, kvit og frit, da han har klaget over, at hans Præstekald er meget ringe og at han ikke kan have tilbørlig Underhold deraf. J. R. 5, 390.

— Miss. til Chresten Skeel. Kongen bifalder, at han for nogen Tid siden paa Kongens Behag har antaget Thomes Holdst til at være Dyrevogter i Aakier Len og tilsagt ham en aarlig Løn af 70 Dlr., hvilken det befales ham at udbetale fra den Dag af, da han antog Thomes Holdst. Hvis denne endnu har noget til gode af Lønnen, skal han straks betale ham det. J. T. 4, 510 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mats Hvid paa Kirkens Part af Korntienden af Turup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 148.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Nogle af Kongens Undersaatter paa Island have henvendt sig til Kongen med Klager og ansøgt om at blive hjulpede til Ret, og Kongen har ogsaa skrevet til Hendrik Krag til Trenderup, der hidtil har været forlenet med Island, om at undersøge Sagerne og hjælpe dem til Ret. Da Hendrik Krag nu er bleven forløvet fra Island og derfor ikke kan efterkomme Kongens Befalinger, skal Brostrup Gjedde, naar han kommer til Island og Folk henvende sig til ham med saadanne, til Hendrik Krag, stillede Skrivelser, efterkomme disse, som om de vare stillede til ham selv. N. T. 2, 335.

1. Maj (—). Miss. til Sten Maltissen. Fru Karren Maltissen, Tim Rosenkrantz's Enke, har berettet, at hun har indstævnet sin Svoger Niels Kaas til Starupgaard til den Forsamling, som Kongen nu har berammet med Danmarks Riges Raad i København, for den Trætte og Uenighed, som er mellem dem. Da hun ingen Værge har til Stede, som kan forebringe hendes Sag, har hun anmodet Kongen om en Forskrift til ham om at gaa i Rette paa hendes Vegne. Kongen anmoder ham om at gøre det. Sj. T. 18, 426 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om at skaffe Christen Holck nogle Tylter Vragdeler og 2000 Søm til at istandsætte det Planke-

værk med, som er sat for Abildhaven ved Svenstrup, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 426 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse. Anders Dresselberg til Vognstrup er efter forhenværende Rentemester Christoffer Valkendorfs Restanceregister og hans eget Brev bleven Kongen 200 Dlr. skyldig for et Skib, der blev taget som Prise i den sidste svenske Føjde, og som han har købt af Kongen. Han har nu berettet, at Skibet, efterat han havde bygget paa det og afhændet det til en Købmand, er blevet arresteret af de rette Ejere, og at der er ført stor Rettergang om det, saa det ikke er blevet holdt og leveret ham frit paa alle Strømme og Havne, som det burde sig. Da han saaledes ikke har faaet den Betaling, der var lovet ham, har han nu begæret at faa de 200 Dlr. eftergivne. Kongen har eftergivet dem og befaler Envoldt Kruse at slette dem af Restanceregistret og tilbagelevere Anders Dresselberg hans Brev paa dem. Sj. T. 18, 426 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. Kongen har haft sin Gartner ved Københavns Slot inde i Holland efter forskellige Slags Træer og Urter, og en hollandsk Skipper har nu ført Gartneren med Træerne og Urterne til København. Envoldt Kruse skal betale Skipperen 10 Dlr. i Fragt, 5 Dlr. for den Underholdning, som Gartneren har faaet paa Skibet, og 5 Dlr., som Skipperen har forstrakt Gartneren med til Fortæring paa Rejsen. Sj. T. 18, 427¹.

— Aab. Brev om, at ingen maa rejse eller rejse lade, forfølge eller forfølge lade Dele eller Delemaal paa Brostrup Gjedde til Tommerup, Befalingsmand paa Island, eller det Gods, han har i Væрге i Danmark, saalænge han i Sommer er forhindret i sin Bestilling paa Island og 6 Uger efter hans Hjemkomst. Udt. i Sk. R. 2, 195.

— Aab. Brev om, at Otte Otsen, Landsdommer i Blekinge, indtil videre for sin Bestilling aarlig maa oppebære 1 stor Læst Rug og Byg af Kronens Part af Korntienden i Villandts Herred; han har nemlig berettet, at Kongens Fader havde bevilget ham noget Rug og Byg af nævnte Tiende for hans Bestilling², men at det for kort Tid siden er frataget ham. Sk. R. 2, 195.

— Miss. til Chresten Skeel om at lade Sognepræsten i Halling i Aakier Len beholde 2 Pd. Korn af Kronens Part

¹ Tr.: KD. IV. 719 f. ² 2. Febr. 1585.

af Korntienden af Halling Sogn til hans Underhold i Overensstemmelse med Kong Frederik II's Brev og levere ham, hvad han skulde have oppebaaret til sidste Fastelavn. Udt. i J. T. 4, 511.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Viborg om at hjælpe Mette Søfrensdatter, Borgerske i Viborg, til Rette i en Trolovelsessag mod Morten Hvas, Borgemester i Viborg, der efter hendes Beretning har lovet hende Ægteskab. Udt. i J. T. 4, 511.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har for nogen Tid siden¹ givet Hendrik Krag til Trenderup, Befalingsmand paa Island, Ordre til at hjælpe en Englænder, ved Navn Hendrik Getlin, til paa Hertug Hendrich Julius af Brunsvig og Lyneborgs Vegne at købe 6 hvide Falke og 6 graa Falke paa Island. Da Kongen nu har bestemt selv at ville købe Falkene og sende dem til Hertugen, skal Brostrup Gjedde, naar Hendrik Getlin kommer til ham med Kongens Skrivelse til Hendrik Krag, tage denne Skrivelse til sig, tilkædegive Hendrik Getlin Kongens forandrede Vilje og siden købe Falkene eller saa mange af dem, som han kan faa, af de engelske eller andre Fuglefængere, der fange Falke paa Island. Han skal antage Hendrik Getlin eller en anden Mand, der har Forstand derpaa, til at passe paa Falkene, at de ikke fordærves, og han skal siden tage Falkene med sig herved; Kongen vil saa enten betale ham de Udgifter, han har haft, eller afkorte dem i hans Regnskab. N. T. 2, 336.

2. Maj (—). Bestalling for Hans Gylling paa at syde Salpeter paa Møen og i Vordingborg Len [ligelydende med Bestallingen af 4. April 1595 for Hans Albretsen]. Udt. i Sj. R. 13, 384 b.

— Miss. til Axel Brahe. Han har indberettet, at han i Henhold til Kongens Ordre² har sat Peder Norby, der sidste Paaske-aften ombragte sin egen Tjener, i Fængsel paa Odensegaard. Kongen har nu bestemt, at Peder Norby indtil videre skal føres til Københavns Slot, og har sendt disse Brevvisere, 4 Skytter og Liggere paa Slottet her, til Axel Brahe, for at hente ham hid. Det befales ham at overlevere Peder Norby til dem. F. og Sm. T. 2, 417.

¹ 16. Jan. 1595. ² 25. April 1595.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Chresten Skeel, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at sælge alle Murstenene ved Aakier Slot, fordi de ikke vare gode, men har indberettet, at han af den Grund ikke kan sælge dem, om at lade dem føre til Aalborghus til den Bygning, Kongen lader foretage der. Udt. i J. T. 4, 511.

— Miss. til Niels Skram. Da der i hans Len [Dronningborg] i Harritsløf ligger en Gaard, der hører til det tiloversblevne Ødtsløf Klosters Gods, som afdøde Kansler Niels Kaas var forlenet med, og denne Gaard for Ugedagstjenestens Skyld bekvemt kan bruges til Ladegaarden og iøvrigt til Slottet, skal han straks lægge den ind under Slottet, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 4, 511 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at antage sig Regeringen sammen med Jørgen Rosenkrantz, Steen Brahe og Manderup Parsberg. Udt. i J. T. 4, 511 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Krag til Trenderup paa Kirkens Part af Korntienden af Hornum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 3½ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 64.

3. Maj¹ (—). Miss. til Rentemester Envold Kruse om at betale Inger Mikkelsdatter, Enke efter M. Johan, forhen tysk Prædikant i København, 10 Dlr., som Kongen har skænket hende, fordi hun aldeles ikke har faaet noget af Naadensaaret efter ham. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 427 b.

— Miss. til Ditløf Holck om, at Kasten Rytter, Byroged i København, igen aarlig maa nyde den halve Læst Korn af Københavns Slot, som for nogen Tid siden² blev afkortet ham. Sj. T. 18, 427 b. (Tr.: KD. IV. 720).

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Hendrik Berner, Dirik Møller og deres Medkonsorter, Borgere i København, have berettet, at de have Betaling til gode for det Klæde, som de i de foregaaende Aar have leveret til Kongens og hans Hofsinders Behov, ialt 5924 Dlr. Saasnart der bliver Forraad paa Penge paa Toldboden, skulle Tolderne betale dem disse Penge mod Kvittans og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 427 b.

¹ I Sj. T. er Brevet dateret: 2. Maj.

² 31. Aug. 1593.

3. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard, Admiral og Embedsmand paa Ermelundtgaard, paa noget Krongods i Fiendts Herred i Nørrejyland, nemlig 1 Gaard i Kaberup¹, 2 Gaarde i Siøbye, 3 Gaarde i Darstum² og 1 Gaard i Vrofvø, og 3 Gaarde i Hvidbjerg i Salling. Han skal aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset, der altsammen skal komme Kongen til Bedste. J. R. 5, 386.

— Følgrebrev for samme til Bønderne paa ovennævnte Gods. Udt. i J. R. 5, 385 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hermand Juel paa Kronens Part af Korntienden af Gadbjerg Sogn i Tørrild Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 64.

5. Maj (—). Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark om, at Kongen og Danmarks Riges Raad har besluttet, at der skal holdes almindelig Herredag i København den 3. Søndag efter St. Hans Dag, den 13. Juli [osv. som Brev af 2. Marts 1593]. Sj. T. 18, 428.

— Miss. til Stiftslønmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift (Len), saa Undersaatterne kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Voldemar Parsberg i Ribe Stift, Knudt Brahe i Aarhus Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vendelboe Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len og Mandrup Parsberg i Skanderborg Len; Christoffer Parsberg i Sjællands Stift, Jacob Trolle i Frederiksborg Len og Sten Maltissen i Kroneborg Len; Axel Brahe i Odensegaards Len og Laurits Brockenhuus i Nyborg Len og Taasinge; Hans Lindenov paa Bornholm; Frederik Hobe i Nykøbing og Aalholm Len og Knudt Urne i Halstedt Klosters Len. Sj. T. 18, 428 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og holde det til Stede, saa det ikke bortkommer. — Mourits Stygge og Jørgen Friis i Nørrejyland, Lave Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Greger Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lav Urne i Skaane, Peder Madsen i Sønder- og Nørrehalland, Jens Koefoedt paa Bornholm. Sj. T. 18, 429.

¹ Kobberup. ² Tastum.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Peder Munk, Christoffer Valkendorff, Erik Hardenberg, Hendrik Belov, Axel Gyldestjerne, Absolon Gjõe, Brede Rantzau, Christen Skeel, Albrit Friis og Arrild Hvitfeldt om uden al Undskyldning at møde hos Kongen i København den 11. Juli i det allerseneste for, naar Herredagen begynder, at sidde til Doms og raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 18, 429.

— Miss. til Morits Stygge til Holbekgaard, Landsdommer i Nørrejylland, Jacob Høg til Trudtsholm, Eske Bilde til Ellinge og Christian Bernekov til Birkholm. Mogens Gjõe til Bollerup har berettet, at der paaføres ham Trætte paa noget af hans Gods i Skaane, og at de Breve, hvormed Godset skal forsvares, ere indlagte i en Brevkiste, som er indsat i en Borgers Hus i København. Da han er dømt til at indføre disse Breve i Retten, har han ansøgt om en Befaling til dem om at være til Stede, naar han vil aabne Brevkisten, og lade ham faa de Breve, der angaa hans Gods. Det befales dem at samles, saasart Mogens Gjõe henvender sig til dem og førend de drage fra København, og i Forening med Mogens Gjõe aabne Brevkisten og levere ham de Breve, der maatte angaa hans Gods. De skulle tage nøjagtig Reversal af Mogens Gjõe for Brevene, indlægge den i Brevkisten, forsegle denne med deres Signeter og sætte den i god Forvaring, saa den kan være til Stede, naar Mogens Gjøes Medarvinger gøre Anfordring om den. Sj. T. 18, 429 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Jensen i Lading paa Kirkens Part af Korntienden af Lading Sogn i Saubro Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 64.

6. Maj (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Da Kongen har skænket Blasius Eckenberg 10 Dlr. for en Bog¹, som han har foræret Kongen, og Uldrik N.², der sidst agerede for Kongen paa Københavns Slot, 20 Dlr., skal Envoldt Kruse levere Sekretær Augustus Erich disse Penge til videre Besørgelse. Udt. i Sj. T. 18, 430. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Mik-

¹ Efter Kvitteringen Udgiven af Jydske Lov. tysk Skolemester i København.

² Efter Kvitteringen Ulrik,

kelsen i Koutterup paa Kronens Part af Korntienden af Forup Sogn i Saubro Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4¹/₂ Ørt. Byg, 1 Pd. Havre og 4 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 64.

7. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rektor og menige Professorer ved Københavns Universitet. Da M. Jon Kolding, Sognepræst i Gamsted Sogn i Nørrejylland, har dediceret Kōngen en Bog, kaldet *Daniæ descriptio nova* etc., og ladet den udgaa paa Tryk, og der i denne Bog findes indført allehaande, som kan være Sverrigs Rige til Spot, Ulempe og Foragt, saaledes som de nærmere kunne erfare af Bogens Indhold, hvilket aldeles strider mod al god nabolig og venlig Korrespondens og Enighed, befales det dem alvorligt med det allerførste at indstævne M. Jon Kolding i Rette for sig, undersøge Sagen, dømme endeligt i den og give Dommen beskrevet. Sj. T. 18, 430 b. Orig.¹ i Konsistoriets Ark. Pakke 189.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. De have udbedt sig Ordre om, hvorledes de skulle forholde sig med to fremmede, den ene Borger i Emden Bernt Skinkels Tjener Peter von Kravel, der har fortoldet nogen Vin, som han har indført i Sundet, falskt og siden er sejlet til Landskrone med den og har solgt den dér, den anden en Skipper fra Osthussen i Holland, der forleden er kommen i Sundet ved Nattetid, men straks paa Grund af Storm og stort Uvejr har maattet begive sig under Sejl igen og har mistet sine to Ankere, saa han ikke, som han ellers gerne vilde, har kunnet angive sig hos dem og fortolde sine Varer; han har nu meddelt, at det er gaaet saaledes til, ansøgt om Naade og tilbudt at ville betale tilbørlig Told. Da det er tydeligt nok, at Peter von Kravel har handlet med Forsæt, skulle de paa Kongens Vegne tiltale ham paa det højeste og tage Dom for sig over ham, derimod har Kongen for denne Gang eftergivet den hollandske Skipper hans Forseelse, mod at han betaler dem tilbørlig Told af de Varer, han havde med. Sj. T. 18, 430 b.

— Forleningsbrev for Fru Beate Bilde, Otte Brahes Enke, paa 5 Gaarde i Fiellie og 1 Gaard i Stefvie i Skaane, uden Afgift. Sk. R. 2, 195 b.

— Følgebrev for Fru Beate Bilde til Bønderne paa ovennævnte Gaarde. Udt. i Sk. R. 2, 196 b.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 394 b.

7. **Maj** (Kbhvn.). Miss. til Erik Mogensen og Knudt Urne. Johan Bernekov, Embedsmand paa Bønnidt, har berettet, at der paa Birketing, Herredsting og Landsting er gaaet Dom i en Sag mellem ham og Mogens Gjæe til Bremmersvoldt, og at Mogens Gjæe efter Dommens Afsigelse har ført nogle Vidnesbyrd, hvorved Johan Bernekov mener at være sket for kort paa sin Ret, men at Erik Mogensen vægrer sig ved at dømme paa disse Vidnesbyrd, da de ere førte, efterat han har afsagt sin Dom i Sagen. Kongen synes ikke, at Sagen angaar ham saaledes, at han ikke kan dømme, om Vidnesbyrdene ere førte saa lovligt, som det burde sig, og har derfor bestemt, at han og Knudt Urne skulle dømme om dem. De skulle med det første indstævne Vidnesbyrdene for sig, nøje undersøge Sagen, afsige endelig Dom om Vidnesbyrdenes Lovlighed og give Dommen beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 445. Jvfr. 22. Marts.

8. **Maj** (—). Miss. til Envoldt Kruse om at godtgøre Jens Madsen, forhen Byfoged i Lund, 30 Dlr. i hans Regnskab og give ham Kvittans derfor. Udt. i Sj. T. 18, 431.

— Miss. til Envoldt Kruse om at give Frandts Davidsen 10 Dlr., fordi han i nogen Tid efter den forrige Arkelimesters Død har passet Kongens Arkeli. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 431 b.

— Miss. til Sten Brahe om at give Hr. Christen Christensen, Sognepræst til Veersløf Kirke, hvis Præstegaard for nogen Tid siden er fuldstændig nedbrændt, 2 Pd. Korn af Loftet paa Kallundborg Slot og hjælpe ham med noget Bygningstømmer til Præstegaardens Genopbyggelse. Sj. T. 18, 431 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Laugholms Len. Da Anders Thott, Embedsmand i Laugholms Len, nu er død og Enken, Fru Liissebet Rosenkrantz, med det allerførste vil lade hans Lig føre ned til Skaane og lade alt det Bo og Boskab, som hun har paa Laugholms Slot, og som ikke bør blive der som Inventarium, føre ned til Skaane, befales det dem strengelig at møde med Heste og Vogn, naar de tilsiges af hendes Fuldmægtige, og hjælpe til med at flytte hendes Gods og Boskab, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. Sk. T. 2, 343.

— Aab. Brev om, at Peder Skriver, Borgemester i Nyborg, indtil videre maa give Penge i Stedet for Kornafgiften

af Kronens Part af Korntienden af Afvensløf Sogn i Fyen, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver smal Td. Havre. F. og Sm. R. 2, 81 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf til Glorup, Breide Rantzau til Randtzovisholm og Arrildt Hvitfeldt til Odersbjerg, Rigens Kansler. Kongen har bragt i Erfaring, at Bygningen paa Maribo Kloster forfalder meget, og at det gaar meget uskikkelig til i Klosteret trods de til forskellige Tider gjorte Skikke og Forordninger om, hvorledes der skal forholdes i Klosteret. Da det er det eneste Kloster her i Riget, som Adelens Børn paa denne Tid nyde godt af, og Kongen gerne vil, at der skal handles rigtigt dermed, befales det dem alvorligt med det allerførste at begive sig til Maribo Kloster, nøje undersøge alt baade i Klosteret og i Lenet, de i Klosteret værende Jomfruers og Folks Underhold og Lejlighed og andet mere, som bør undersøges, affatte en skriftlig Betænkning om, hvorledes de mene, at alt bedst kan ordnes, og tilstille Danmarks Riges Raad den paa den første Herredag, som er berammet her i Riget, saa Kongen deraf kan forfare al Lejligheden og siden i Forening med Rigets Raad forordne, hvad kristeligt, billigt og ret kan være. F. og Sm. T. 2, 446.

— Miss. til Hendrik Belov. Da Chresten Pedersen i Veiersløf i Sønder Herred paa Mors har klaget over, at hans Gaard er sat for højt i Landgilde, skal han lade udtage nogle uvildige Dannemænd til at sætte Gaarden for tilbørlig Landgilde. Udt. i J. T. 4, 511 b.

— Miss. til Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, om at paase, at Ruser og Bundgarn ikke udsættes i Limfjorden paa Sejldybet, hvis det ikke fra Arilds Tid har været brugeligt. J. T. 4, 512. (Tr.: CCD. II. 689 f.).

— Miss. til Sten Maltessen. For nogen Tid siden¹ skrev Kongen til ham og hans Medarvinger om at tilstille Mourits Stygge til Holbekgaard, Landsdommer i Nørrejylland, der nu er forlenet med Gudom Kloster, nogle Breve, som Sten Maltessens afdøde Fader skal have udtaget af Gudom Klosters Brevskrin. Da det endnu ikke er sket og der paaføres Mourits Stygge Trætte paa Gudom Klosters Gods, befales det Sten Maltessen paa egne og Medarvingers Vegne at levere Mourits Stygge alle de Breve, baade Lavhævder, Sandemænds- og Birkebreve, der lyde paa Gudom Klosters

¹ 10. Dec. 1592.

Birkefang og Ejendom, tillige med de andre Breve, som hans Fader har udtaget af Klosterets Brevskrin, og som tilhøre Kronen. Han skal tage Bevis af Mourits Stygge for, at denne enten vil tilbagelevere ham Brevene eller tilstille ham den af hans Fader udgivne Reversal. Sten Maltessen eller hans Fuldmægtig skal levere Mourits Stygge et underskrevet Register over de Breve, der leveres denne, for at han derefter kan levere Brevene tilbage. Han skal sørge for, at Mourits Stygge uden Forhaling faar Brevene til at forsvare Kronens Gods med, saa Kongen ikke lider nogen Skade derpaa. J. T. 4, 512 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Gud i nogle Aars Tid har hjemsøgt Kongens Lande med Dyrtid og nogle Steder med Pestilens og andre heftige Sygdomme, har Kongen bestemt, at der skal holdes Bededage paa Island 4., 5. og 6. Aug. Han skal paa alle Lag- og Sysselting drage Omsorg for, at der ikke paa disse Dage holdes nogen Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Undersaatterne paa Island i disse Dage samles i Kirken og med tilbørlig Reverens og Andagt høre Guds Ord og det hellige Evangelium. N. T. 2, 337 b.

— Lignende Miss. til Søfrin Islænder, Kongens Købmand paa Ferrøe, om at forkynde Bededage paa Ferrøe. Udt. i N. T. 2, 338.

9. Maj (—). Miss. til Envoldt Kruse om at godtgøre Urselle Frandsdatter 10 Dlr. paa hendes afdøde Husbonde Jens Niensens Regnskab som Byfoged i Køge. Udt. i Sj. T. 18, 431 b.

— Miss. til Lauge Beck. Da Christoffer Sadelmager, der har Kongens Faders Brev¹ paa Underholdning for Livstid i Ringsted Kloster og desuden paa nogle Penge og Klæder, nu har klaget over, at Lauge Beck en Tid lang har forholdt ham det, og ansøgt om, at han fremdeles maa nyde alt det, som Kongens Fader har givet ham Brev paa, befales det Lauge Beck herefter uhindret at lade Christoffer Sadelmager nyde dette og, hvis der resterer noget for de foregaaende Aar, da ogsaa give ham det, saa Kongen kan blive fri for yderligere Overløb. Det er Kongens alvorlige Befaling. Sj. T. 18, 431 b.

— Miss. til Niels Nielsen, Byfoged i Lund. Denne Brevviser Claus Grønning, Borger i Lund, har berettet, at han har skyldt en af sine Medborgere, Marqvor Skomager, der for nogen Tid

¹ 5. Sept. 1587.

siden blev henrettet for et af ham begaaet Drab, 50 Dlr., og at Summen har staaet saa længe hos ham, at Hovedstol og Rente nu beløbe sig til 80 Dlr. Marqvor Skomager skal have eftergivet ham Renten, og han har nu, da Marqvor Skomagers Part af Boet [er forfalden til Kronen]¹ ansøgt Kongen om at eftergive ham den resterende Rente, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, saavidt Kronens Part deri angaar. Sk. T. 2, 343 b.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Belov om at hjælpe Marine Mortensdatter, Borgerske i Aarhus, mod hendes afdøde Broders Hustru og hendes Søskende, der alle ere hans Arvinger, angaaende en Arv, som er tilfalden hende efter hendes afdøde Forældre, og som hun og hendes Husbonde have solgt til hendes Broder, men ikke faaet Betaling for; efter Broderens Død forholde nemlig hans Arvinger, som er hans Hustru og Søskende, hende baade hendes Arvepart og Betaling derfor. Udt. i J. T. 4, 513.

— Miss. til Hans Lange om at hjælpe Peder Knudsen til Rette mod Hr. Sivordt Reinskat, der uden nogen hans Brøde med Vold og Vælde har ladet ham med Boskab og Gods udkaste af en halv Bondegaard, kaldet Kiergaard, som han har fæstet af Hr. Sivordt og betalt Stedsmaalspenge for; endvidere skal han sørge for, at der hos Herredsfogden og Skrивeren vederfares Peder Knudsen i Dom og Ret, hvad der er billigt og ret. Udt. i J. T. 4, 513.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Dresselberg til Vognserup paa Kirkens Part af Korntienden af Kundbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 14 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

10. Maj (—). Miss. til Rentemesteren. Da Kongen nu har eftergivet Bønderne i Holbæks Len alle Restancer af den sidst paabudte Madskat og af alle Madskatter, der ere blevne udskrevne i den sidste Føjde og siden indtil nu, skal Rentemesteren give Christoffer von Vestenberg, kaldet Pax, Embedsmand paa Holbæk Slot, endelig Kvittans derfor. Sj. T. 18, 432.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Lensmændene i Danmark tilholde sig deres Part af det Stedsmaal, som svares af de Krontiender, der bortfæstes, har han nu overvejet den Sag med Danmarks Riges Raad og med det besluttet, at alt det Stedsmaal, som svares af de Krontiender, der

¹ Disse Ord ere oversprungne i Sk. T.

bortfæstes, skal tilfalde Kongen alene efter godt og klart Regnskab, og alt Stedsmaalet af bortfæstede Kirketiender Kirkerne alene, og at Lensmændene aldeles ikke maa tilholde sig noget deraf, men af Stedsmaalet af Kirketjenere og Kirkejorder maa Lensmændene faa deres Part ligesom af anden uvis Indkomst. Han skal lade Lensmændenes Regnskaber forklare herefter. Sj. T. 18, 432 b.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Christoffer Valkendorf, Hendrik Belov, Absolon Gjøe og Arrildt Hvitfeldt om med det allerførste og endelig, inden de drage her fra Byen, at gennemse og forhøre Rentemester Envoldt Kruses Regnskab og siden lade Kongen vide klar Besked derom. Sj. T. 18, 432 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen har bevilget, at han aarlig, indtil videre, vil give Dr. Viet Winsheim, Kongens Raad, hans Løn, 500 Dlr., for den Tjeneste, han gør Riget, paa Omslaget i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, skal Envoldt Kruse drage Omsorg for, at Dr. Viet Winsheim faar disse Penge betalt paa det førstkommende Omslag og saa fremdeles, derimod skal den Løn, Dr. Winsheim nyder for den Tjeneste, han gør Kongen i Fyrstendømmet, betales ham af Fyrstendømmets Indkomst. Da Kongen straks vil lade Øverste Idel Hendrichs Bestalling opsige, saa han til førstkommende Omslag skal modtage sin Løn og levere sin Bestalling fra sig, skal Envoldt Kruse, ligeledes drage Omsorg for, at Idel Hendrich faar sin Løn betalt paa Omslaget, og kræve Bestallingen tilbage af ham. Sj. T. 18, 433.

— Forleningsbrev paa 1 Aars Tid for Fru Talle Ulfstand til Skabersøe, Pofvel Laxmands Enke, paa 6 Gaarde i Hesselbjerg i Skaane med et dertil liggende frit Enemærke, kaldet Kongismarken, som er 21 lodskiftede Enge, saaledes som Hack Ulfstand sidst har haft dette Gods, der tidligere har ligget til Lunde Kapitel, uden Afgift. Sk. R. 2, 196 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Kongen har af Hensyn til afdøde Hack Ulfstands lange og tro Tjeneste forlenet hans Søster, Fru Talle Ulfstand til Skabersøe, med de 6 Gaarde i Heselbjerg og det til Heselbjerg liggende Enemærke, kaldet Kongsmarken, som Hack Ulfstand sidst havde i Værge, i ét Aars Tid efter dette Brevs Datum og uden Afgift, og anmoder Kapitlet om godvilligt at lade hende beholde Godset i den Tid; naar Aaret er omme, skal Kapitlets Ret i alle Maader være uforkrænket. Sk. T. 2, 344.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe. Gæsteri og Sagefald af Aarhus Kapitels Tjenere have altid siden Bispernes Tid fulgt Kronen, dog har Kongens Fader af synderlig Gunst og Naade og for nogen synderlig Respekts Skyld bevilget nogle særlige Personer og Kanniker det, og siden have nogle erhvervet Breve paa at maatte nyde saadanne Præbender i Aarhus Kapitel ligesom deres Formænd have haft dem. Da Kronen herved ikke alene kommer til kort paa sin Herlighed, men det ogsaa vil medføre, at denne Herlighed i Fremtiden aldeles fravendes Kronen, vil Kongen have det saaledes ordnet, at ingen af Kannikerne i Aarhus Kapitel herefter maa nyde den Rettighed med Gæsteri og Sagefald af deres Kanniketjenere. Han skal tilskrive Kapitlet og Kannikerne i Aarhus Domkirke denne Kongens alvorlige Vilje, saa de kunne vide at rette sig derefter, og herefter tilholde sig denne Rettighed til Aarhusgaard, ligesom de tidligere Lensmænd have gjort, dog skal der gøres en Undtagelse med Arrild Hvitfeldt, Rigens Kansler, og M. Christoffer Knopf, forhen Hofprædikant, der for deres lange og gamle Tjeneste skulle beholde Gæsteriet og Sagefaldet, ligesom de have haft det i Kongens Faders Tid. J. T. 4, 513. (Underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt).

— Miss. til M. Jacob Jensen, Superintendent i Vindelboe Stift, om at hjælpe Hr. Mats Christensen¹, der for nogen Lejligheds Skyld er kommen fra sit Kald, til at faa det første Kald, som bliver ledigt i Stiftet, hvis han ellers findes duelig dertil. Postscriptum: M. Jacob skal skaffe Hr. Mats nogen Løn for den Tid, han har gjort Tjeneste i Jacob Lykkes Sognekirke. Orig (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 4, 514.

11. Maj (—). Nyt Forleningsbrev for Predbiørn Bild paa Vinstrupgaard med tilliggende Gods i Sjælland, fra 1. Maj 1595 at regne. Han skal svare 200 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Endvidere maa han nyde Fjerdeparten af Oldengælden og al Gaardens Avl, dog skal han saa holde Gaarden med nødtørfdig Bygning, som den nu er, og tjene Riget med 3 geruste Heste. Sj. R. 13, 386 b.

¹ Sognepræst i Bedsted og Grurup.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren om at betale Claus Maltissen til Hyfveris, Embedsmand paa Arnsborg, 100 Dlr., som Kongen har bevilget ham til Fortæring paa hans forestaaende Rejse til Arnsborg. Sj. T. 18, 433 b. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk.

— Miss. til Tolderne. Da Hertug Casimirus til Stettin og Pommern har berettet, at han ved sin Tjener, denne Brevviser Caspar Taschemager, har købt nogle Fuder Rinskvin til sin Hofholdning, og har anmodet om at faa dem toldfrit gennem Sundet, befales det dem at lade Caspar Taschemager eller hans Fuldmægtig passere toldfrit med 12 Fuder Rinskvin. Sj. T. 18, 433 b.

— Kvittans til Fru Karren Krabbe, Falk Gjões Enke, til Skiersøe paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Hammershus Len paa Bornholm fra 1. Maj 1587 til 1. Maj 1594, for Stiftets Indkomst, for Pengeskatten til Midfaste 1589 og for det Inventarium, som hendes afdøde Husbonde har modtaget efter Hendrik Brahe, og som hun har overleveret til Hans Lindenov. Hun blev intet skyldig deraf. Sk. R. 2, 197.

13. Maj (—). Miss. til Envoldt Kruse. Da Caspar von Kuntz, Rigens Profos, hvem Kongen har befalet at følge med paa Rejsen til Rusland, har klaget over, at han ikke er saaledes i Forraad med Penge, at han kan staffere sig tilbørligt med Klæder og andet, skal Envoldt Kruse mod Kvittans lade ham faa 50 Dlr. paa Regnskab og siden afkorte dem i hans Løn. Sj. T. 18, 433 b.

— Miss. til Peder Brahe. For nogen Tid siden¹ gav Kongen afdøde Hack Ulfstand Ordre til at indløse noget Gods fra Fru Christentse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, og lægge det under Malmøhus. Da der blandt dette Gods imidlertid findes noget Gods i Lister og Bregne Herreder i Blekinge, har Kongen bevilget, at Godset i disse Herreder maa lægges under Sølviøborg Slot, og befaler herved Peder Brahe at overtage Godset, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indtægten deraf. Sk. T. 2, 344.

— Miss. til Fru Mette Jørgen Thimandts. Oluf Bagger og Niels Bagger, Borgere i Odense, have berettet, at hun efter sit

¹ 1. Aug. 1594.

Brev og Segl skylder dem nogle Penge, hvoraf en Del har staaet ubetalt i langsommelig Tid, og de have nu ansøgt om at blive hjulpede til at faa deres Penge. Det befales hende herved at betale Pengene med det første, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 418.

13. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Staffen Nielsen i Solbjerg, Herredsfoged i Nørre Herred, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged eller indtil videre. Udt. i J. R. 5, 390.

— Forleningsbrev for Hr. Christen Kiildsen, Sognepræst i Skive, paa en Skive Kirkes Jord, kaldet Blussejord, som Karren Søfrensdatter, Borgerske i Skive, sidst havde i Værge, som er 4 Agre østen for Vejen, de 3 norden Højen og den fjerde sønden op til Højen ved Møllestedt, 5 Læs Eng ved denne Jord og 5 Agre vesten for Vejen. Han skal svare sædvanlig Afgift deraf til Skive Kirke. J. R. 5, 390.

14. Maj (—). Skibsartikler, medgivne Børge Trolle til Trollisholm, Admiral over Kongens Flaade i Vestersøen, paa Rejsen til Rusland. Sj. R. 13, 387 b. (Se CCD. II. 690 f.).

— Bestalling for Børge Trolle til Trollesholm, Høvedsmand paa Kongens eget Livskib Josaphat og Admiral over Kongens Skibsflaade, at skulle løbe i Vestersøen nord om Norge med Kongens Sendebud til Rusland og tilbage igen. Hvis han paa Rigens Strømme i Vestersøen kan opsørge Sørovere, der tilføje den søfarende Mand Overlast, skal han følge efter dem med Skibsflaaden, erkjendige sig om deres Lejlighed og, hvis han mener at være dem stærk nok, gøre sit Bedste for at bemægtige sig dem og føre dem til København med Skibe og Gods, men hvis de ere for mange i Flaade sammen, skal han passe paa ikke at føre Kongens Skibe og Folk i Fare. Kongen beder alle sine Naboer og Venner og befaler strengelig alle sine Embedsmænd og Undersaatter at befordre Børge Trolle paa det bedste og, hvis han af Storm eller Uvejr trænges ind i nogens Havn eller Strømme, at undsætte ham med Ankere, Tov, Folk, Fetalje og andet, han behøver. Sj. R. 13, 392 b.

— Forleningsbrev for Johannes Hermannus, Apoteker i Viborg, paa Kronens Part af Korntienden af Farsøe Sogn i Gislum Herred, kvit og frit, dog skal han saa holde et

godt Apothek i Viborg, da han ellers skal have forbrudt dette Brev. Udt. i J. R. 5, 390 b.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Krag om med det allerførste at levere Brostrup Gjedde, der er bleven forlenet med Island, en klar Jordebog, hvorefter han har indkrævet Indkomsten der paa Landet, og det Inventarium, som bør efterlades der paa Landet. Udt. i J. T. 4, 514.

15. Maj (—). Bestalling for Mester Villum Paske som Bygmester med en aarlig Løn af 100 Dlr., 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Gryn og 2 Svin, at udrede af Rente-mesteren. Hvis han viser sig flittig i Kongens Tjeneste og Kongen forfarer hans Kunst og Skikkelighed, vil Kongen forbedre hans Pension og Genant. Sj. R. 13, 394 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Fredrik Rosenkrantz, Kongens Kammerjunker. Da Kongens Kommissarier og Sendebud nu skulle affærdiges til den Grænsetrætte, som finder Sted mellem Norge og Rusland, og det altid har været sædvanligt, at saadanne Gesandter have faaet Sølv med at bruge over Bordet, naar fremmede Gesandter kunde komme til dem, kan det befrygtes, at det vil blive regnet Kongen til ikke ringe Spot og Forklejnelse, om hans Gesandter i fremmede Gesandters Nærværelse skulde bruge andet end Sølv over deres Bord. Regeringsraadet anmoder ham derfor om at forebringe dette for Kongen og befordre, at Kongen af sit Sølvkammer lader Gesandterne faa Sølv til et Bord, da Regeringsraadet nødig ser, at der skulde ske noget, som kunde komme Kongen til Forklejnelse paa hans Reputation og Avtoritet. Hvis Kongen bevilger det begærede, anmodes Fredrik Rosenkrantz om at sørge for, at Sølv et straks bliver sendt hid. Sj. T. 18, 434.

— J. T. 4, 514, se 17. Maj.

16. Maj (—). Bestalling for Claus Urne, Høvedsmand paa Kongens Skib den blaa Due, at skulle følge med Admiral Børge Trolle i Vestersøen nord om Norge. Han skal rette sig efter Børge Trolles Ordre og hjælpe denne med at holde Kronens Strømme rene for Sørøvere. Kongen beder sine Venner og Naboer [osv. som i Bestallingen af 14. Maj for Børge Trolle]. Sj. R. 13, 395.

— Ligelydende Bestalling for Jacop Trægaardt, Skibshøvedsmand paa Hector. Udt. i Sj. R. 13, 395 p.

— Søpas for Jens Hels, Skipper paa Kongens Skib

den graa Falk, paa en Rejse til Færøe og tilbage igen. N. R. 2, 254.

16. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Søpas for Søfren Nielsen paa den hollandske Jomfru. N. R. 2, 254 b.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Jacob Hardenberg til Matrup har berettet, at der hos afdøde Elias Eysenbergs Hustru og Arvinger findes nogle Breve vedrørende Provstiet i Assens og dets tilliggende Gods, som Jacob Hardenberg nu er forlenet med, deriblandt et Brev paa Jus Patronatus til en Kirke, hvilket Brev Elias Eysenberg selv har erhvervet, og disse Breve bør Elias Eysenbergs Hustru og Arvinger levere fra sig. Christoffer Parsberg skal paa Kongens Vegne give nævnte Hustru og Arvinger Ordre til at levere Jacob Hardenberg de Breve, der angaa Assens Provsti og dets Gods, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sj. T. 18, 434 b¹.

— Aab. Brev om, at Jørgen Smitterlov, Borger i Visby paa Gotland, maa købe af Laurits Siffridt en Gaard i Norby, som han nu selv har haft i Værge i nogle Aar, dog skal han svare sædvanlig Skat og Tyngde deraf til Visborg Slot og holde Gaarden ved Hævd og Bygning. Hans borgerlige Handel og Næring skal ikke i nogen Maade formenes ham herfor. Sk. R. 2, 197 b.

— Miss. til Peder Brahe. For kort Tid siden² har Kongen givet ham Ordre til at lægge noget af det fra Fru Christentse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, indløste Gods under Sølvitsborg Slot. Da der til dette Gods hører et godt Laksefiskeri, vil Kongen have det forbeholdt sig selv alene, og det befales Peder Brahe herefter at sende alle de Laks, der aarlig fanges der, til København. Sk. T. 2, 345.

17. Maj³ (—). Miss. til Caspar Markdaner og Superintendenten i Ribe. Denne Brevviser, Joen Jensen, Sognepræst i Gamstedt Sogn, har understaaet sig til at lade en Bog trykke udenlands, og han har derved ikke alene forbrudt sig mod Kongens Faders Forordning⁴ om, at ingen maa lade noget trykke og publicere, uden at det i Forvejen er gennemset og approberet af de højlerde ved Københavns Universitet, men han har ogsaa storlig forset sig i sin Bog og skrevet noget om de svenske, som kan regnes

¹ Tr.: Saml. til Fyens Hist. og Topogr. III. 286. ² 13. Maj 1595. ³ I J. T. er Brevet dateret: 15. Maj. ⁴ 1. Jan. 1562 og 15. Maj 1576.

dem til Forvide og Ulempe mod den i Stettin oprettede Fred. Skønt Kongen nu havde god Grund til at lade M. Joen straffe efter den over ham ved Københavns Universitet gaaede Dom, andre til et advarende Eksempel, har han dog naadigt taget den Sag i Betænkende og bestemt, at Præsteembedet en Tid lang skal forbydes M. Joen, og at han i den Tid skal holde en Kapellan til at besørge Tjenesten. De skulle med det allerførste forbyde M. Joen at gøre Tjeneste og føre alvorligt Tilsyn med, at han, indtil Kongen giver anden Ordre, retter sig herefter. Orig. til Superintendenten i Ribe Stift (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg. J. T. 4, 514¹.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Peder Rønner paa Bornholm med Ordre til at undersøge Sagen og hjælpe Peder Rønner² til Lov og Ret. Sk. T. 2, 345. K.

— Forleningsbrev for Eiller Qvitzov til Løkkisholm paa Kirkeby Gods i Sundts Herred i Fyen, som hans afdøde Moder, Fru Birgitte Rønnow, i nogen Tid har haft i Pant, og som Kongen nu har indløst. Han skal gøre Regnskab for al den visse Indkomst, der altsammen skal tilfalde Kronen, derimod maa han selv beholde al den uvisse Indkomst. F. og Sm. R. 2, 82.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Thøsten i Kadtsløse paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Kadtsløse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Tdr. Havre til Kronen og 30 Skpr. Rug, 2 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189 b.

18. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om uden al Forsømmelse at sende alt det Guld, Sølv og Penge, som de have i Forraad af Tolden, til Rentekammeret. Udt. i Sj. T. 18, 435.

— Aab. Brev om, at Jørgen Smitterlouf, Borger i Visby, der har berettet, at det paa Grund af en mellem ham og hans Hustru afsagt Dom formenes ham at gifte sig igen, igen ærligt maa gifte sig, da han ikke har saa stor Skyld eller har forset sig saa groveligt, at han ikke ærlig maa gifte sig igen. Sk. R. 2, 198.

— Følgrebrev for Knudt Grubbe til Kronens Bønder i Høybye Len. Udt. i Sk. R. 2, 198 b.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 397 f. (efter Orig. til Kasper Markdanner).
² Registranten har paa dette Sted: Peder Rønnow.

18. Maj (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev for Gabriel Sparre paa Dalbye Kloster i Skaane, fra 1. Maj 1595 at regne. Han skal svare 50 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Rente og tjene Riget med 2 geruste Heste. Sk. R. 2, 198 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Inventariet paa Hammershus er meget brøsthøldent og en stor Del deraf ubrugeligt, skal han med det allerførste lade bestille og lave Boskab og Inventarium af det, som er mest nødvendigt, for en 200 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 345 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jep Andersen i Arsnes paa Kirkens Part af Korntienden af Arsnes Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 13 Pd. Korn, 8 Tdr. Havre og 1 Td. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 5 b.

— Forordning om øde Gaarde og Jorder paa Gotland. Sk. R. 2, 199. (Tr.: CCD. II. 691 ff.).

19. Maj (—). Miss. til Niels Bild. Kongen har med Danmarks Riges Raad, som nu er her til Stede, gjort en Forordning om de øde Gaarde og Jorder paa Gotland, hvorom der sendes ham 2 aabne Breve, et paa Pergament, som han skal levere til Landsdommeren, og et andet, som skal blive i Forvaring ved Lenet. Han skal med det allerførste lade dette Brev forkynde for Almuen og give den nøjagtig Forvaring for, at enhver, som vil optage og bebygge øde Gaarde og Jorder paa Gotland, maa nyde den i Kongens Brev bevilgede Frihed, for at de des villigere skulle antage disse øde Gaarde og Jorder. Han skal aldeles rette sig ogsaa efter de andre Bestemmelser i Brevet og flittigt tage sig af Landets Gavn og Bedste. Sk. T. 2, 328.

20. Maj (—). Bestalling for Hans Simensen, Skibshovedsmand paa Kongens Skib Barken, at skulle løbe i Vestersøen og holde Kronens Strømme rene. Hvis han paa Rigens Strømme i Vestersøen [osv. som i Bestallingen af 14. Maj for Børge Trolle]. Sj. R. 13, 395 b.

— Miss. til Sten Maltissen om af Gotfridt Rørmesters Supplikats at undersøge al Lejligheden og, hvis hans Skyld ikke findes at være saa stor, da ingen Hinder gøre ham paa hans Besolding, men lade ham faa, hvad Kongen har bevilget ham. Udt. i Sj. T. 18, 435.

— Forleningsbrev for Peder Madtsen til Gossevad, Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, paa Biskopstien-

den af Indslø¹ og Brorid² Sogne, som er henholdsvis 1 Td. og 1 Fjerd. Smør, og paa Kronens Part af Korntienden af Snidstrup³ og Trøninge Sogne, saalænge han er Landsdommer, uden Afgift. Sk. R. 2, 200.

20. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Predbiørn Gyldenstjerne, Embedsmand paa Aastrup, paa hans Røgnskab for Afgiften af den visse og uvisse Indkomst af Vestervig Klosters Len fra 1. Maj 1573, da han først fik det i Forlening, til 1. Maj 1576, for den i samme Tid i Lenet faldne Sise og Vrag og for de oppebaarne Pengeskatter. Han blev intet skyldig. J. R. 5, 390 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. 2 Engelske, ved Navn Adam Kynd og Johan Congham, have faaet Skrivelse fra Dronningen af England til Kongen om, at de forgangen Aar have sendt et Skib til Island for at bruge Fiskeri der under Landet; da Skibet var blevet ladet med Fisk, have de begivet sig et Sted hen under Landet for at tage Vand og Proviant ind, men ved den Lejlighed er Skibet stødt paa og blevet læk, saa de ere blevne nødte til at opskibe deres Fisk og Varer paa Landet og lægge dem i Forvaring der, medens de gjorde Skibet i Stand. Kongens Sysselmand dér har saa paa Kongens Vegne tilholdt sig Skibet og Fiskene som Vrag, og Dronningen af England har nu anmodet Kongen om naadigst at bevilge, at hendes Undersaatter igen maa faa deres Skib og Gods. Brostrup Gjedde skal nøje undersøge Sagen og paa Kongens Vegne gøre den endelige Forordning, at de Engelske igen faa deres Skib og de Fisk og andet, som de have ladet opskibe og lægge i Forvaring, dog skulle de Engelske, saafremt Skib og Gods er blevet bjærget, betale en rimelig Bjærgeløn til Bjærgerne. N. T. 2, 342.

— Forordning om Vrag paa Island. N. R. 2, 254 b. (Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island. II. 204 f. Stephensen og Sigurdsson, Lovsaml. for Island. I. 133 f.).

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde om at lade hoslagte aabne Brev om Vrag læse og forkynde paa alle Sysseleting og Lagting paa Island, saa alle kunne vide at rette sig derefter, alvorlig paase dets Overholdelse og holde det i god Forvaring der paa Landet. N. T. 2, 342 b.

¹ Ensløf, Tønnersø H.

² Bredared, samme H.

³ Snøstorp, samme H.

21. Maj (Kbhvn.). Søpas for Skipper Hans Stoldt, der skal følge Børge Trolle paa den russiske Rejse. Udt. i Sj. R. 13, 396.

— Søpas for Jep N., Skipper paa Kongens Skib Jonas, at skulle følge med Skibshøvedsmand Hans Simensen i Vestersøen og hjælpe ham med at holde Kronens Strømme rene. Han skal rette sig efter Hans Simensens Ordre og maa ikke uden dennes Samtykke begive sig ind i nogen Havn med Skibet, medmindre han tvinges dertil af stor Storm, Uvejr eller andre vigtige Aarsager. Sj. R. 13, 396 b.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Roskilde, hvem det for nogle Aar siden er paalagt at svare 100 Mk. danske mere i aarlig Byskat, end de fra Arilds Tid have givet, herefter skulle være fri for at svare disse 100 Mk. Endvidere har Kongen, da Borgerne i Roskilde besværes meget med Vognægter, bevilget, at Byfogden paa Kongens Vegne indtil videre skal betale Halvdelen af de Penge, som Borgerne i Roskilde maa udgive for Vognægter. Sj. R. 13, 396.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Markgrev Albrit Friderich, Markgreve til Brandenburg og Hertug i Preussen, hans Tjener passere toldfrit gennem Sundet med N Fuder Vin. Udt. i Sj. T. 18, 435.

— Forleningsbrev for Johan Urne til Valsøe paa Qvindevadts Mølle med 1 Gaard og 1 Fæste, som ligge dertil, saaledes som Hack Ulfstand sidst har haft dem. Han skal svare 12 Pd. Mel i aarlig Afgift. Sk. R. 2, 200 b.

— Miss. til Vilhielm Dresselberg. Da afdøde Hack Ulfstand har laant nogle Tylter Fyrrebjælker af de højlerde ved Universitetet til Bygningen paa Malmøhus, skal Vilhielm Dresselberg lade undersøge, om der paa Malmøhus findes nogle af disse Bjælker, som endnu ikke ere brugte, og ved første Lejlighed sende dem, der findes, over til Universitetet. Sk. T. 2, 328 b.

— Miss. til Axel Brahe. Dirik Fyring, Borger og Guldsmid i Odense, har paa egne og Medarvingers Vegne paany klaget til Kongen over, at hans Hustrus Broder, Peder Kellebrecker, Borger i Odense, i langsommelig Tid har opholdt ham og hans Medarvinger med langvarig Trætte og Rettergang, saa de ikke kunne komme til nogen endelig Ende med deres Arvedel, uagtet der er gaaet Dom i Sagen og Peder Kellebrecker selv har

udgivet sin Forpligtelse derom og siden, da han ikke vilde efterkomme Dommen og Forpligtelsen, er bleven fordelt til Tinge. Axel Brahe skal med største Flid undersøge Sagen og give Peder Kellebrecker alvorligt Tilhold om at efterkomme de Domme og Forpligtelser, der ere gaaede og gjorde mellem ham og Dirik Fyring og dennes Medarvinger angaaende deres Arvetrætte, og med det første tilfredsstille dem derfor, saa Parterne kunne komme til en endelig Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 418.

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Voldemar Parsberg. Da Kongen, der for nogen Tid siden¹ har givet ham Ordre til at afkræve M. Anders Veile nogle Breve og Dokumenter vedrørende den danske Historie, nu har erfaret, at M. Anders selv vil beholde Brevene og Dokumenterne og ikke vil efterkomme Kongens Ordre, skal Voldemar Parsberg paany give ham Tilhold om at udlevere Brevene og Dokumenterne og erindre ham om, at han i Regeringsraadets Overværelse har lovet at ville levere slig historisk Handel fra sig, hvorfor Kongen ogsaa har bevilget, at han maa beholde det Prælatur i Ribe Domkirke, som han er forlenet med, et Aars Tid længere. Endvidere skal Voldemar Parsberg af M. Jacob Svaning kræve de Breve og Dokumenter, der maatte findes hos ham efter hans afdøde Fader udover dem, han allerede har leveret fra sig, og som kunne tjene til den danske Historie, og sende dem til Regeringsraadet sammen med dem, han faar af M. Anders Veile. J. T. 4, 514 b².

22. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Knudt Ruds Afgift af Korsør Slot og Len indtil videre nedsættes med 100 Dir. Sj. R. 13, 397.

— Følgebrev for Johan Bernekov til Nielstrup til Kronens Bønder under Roskildegaard efter Christoffer Parsberg. Sj. R. 13, 397.

— Miss. til Hermandt Juel. Da Kongen og Danmarks Riges Raad har bestemt at ville forlene ham med Visborg Slot paa Gotland og at ville forlene Christoffer Parsberg til Sødal med Draxholm Slot, som Hermandt Juel nu har, anmodes han om at indrette sig saaledes, at han straks kan møde her hos Regeringsraadet for at faa nærmere Besked om alt og siden med det aller-

¹ 10. Marts 1595.

² Tr.: Wegener, Om A. S. Vedel, 2. Udg. S. 203.

første begive sig til Gotland; han skal straks overantvorde Draxholm Slot og Len med Inventarium og andet til Christoffer Parsberg. Sj. T. 18, 435.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Bild. Da Kongen og Danmarks Riges Raad har bestemt, at Hermand Jul, Embedsmand paa Draxholm, herefter skal have Gotland i Forlening, og at Niels Bild i Stedet skal have Laugholms Len, skal denne levere Visborg Slot med Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og alt andet, som bør efterlades, fra sig. Sk. T. 2, 329 b.

— Følgebrev for Oluf Rosensparre til Kronens Bønder i Øster Vesterstadt Len og Langerødts Len. Udt. i Sk. R. 2, 201.

— Følgebrev for Predbiørn Gyldenstjerne til Kronens Bønder under Malmøhus. Udt. i Sk. R. 2, 201.

— Følgebrev for Niels Bild til Rafnolt til Kronens Bønder i Laugholms Len. Udt. i Sk. R. 2, 201.

— Følgebrev for Christen Bernekov til Kronens Bønder under Lundegaard og St. Peders Kloster i Lund. Udt. i Sk. R. 2, 201.

— Miss. til Fru Talle Ulfstand. Da Kongen nu har forlenet Preben Gyldenstjerne til Vosborg med Malmøhus Len, skal hun med det første overlevere Inventarium, Breve, Registre og andet, som bør efterlades paa Slottet, til Oluf Rosensparre, der i Preben Gyldenstjernes Fraværelse skal modtage det. Sk. T. 2, 328 b.

— Miss. til Gabriel Sparre til Svansholm og Christen Gyldenstjerne til Stiernholm om at være til Stede, naar Fru Talle Ulfstand overleverer Inventarium og andet paa Malmøhus Slot til Oluf Rosensparre paa Preben Gyldenstjernes Vegne, besigte Bygningerne paa Slottet og Skovene og give alt beskrevet. Sk. T. 2, 329.

— Miss. til Christen Gyldenstjerne. Da Preben Gyldenstjerne til Vosborg, der er bleven forlenet med Malmøhus Len, er udenlands i Rigets Bestilling, skal Christen Gyldenstjerne inddrage paa Malmøhus Slot, holde det i en god Slotslov og have Opsigt med alt paa Slottet og i Lenet, indtil Preben Gyldenstjerne kommer tilbage igen. Han skal med det første begive sig til Malmøhus, da Vilhielm Dresselberg, der en Tid har ligget i

Slotsloven, paa Grund af sin Broders Død har faaet Tilladelse til straks at begive sig derfra. Sk. T. 2, 329.

22. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Peder Grubbe til Borgerskabet i Nakskov, Nysted og Sakskebøbing paa Laaland og Stubbekøbing paa Falster. Udt. i F. og Sm. R. 2, 143.

— Følgebrev for samme til Kronens Bønder under Bønnidt og Torkildstrup. Udt. i F. og Sm. R. 2, 143.

— Forleningsbrev for Breide Rantzau, Embedsmand paa Tranekier, paa de Kronens Bønder paa Langeland, som tidligere have ligget under St. Knudts Kloster i Odense, under samme Afgift, som han svarer af Tranekier Len. F. og Sm. R. 2, 143.

— Følgebrev for Hanibal Gyldenstjerne til Bønderne i Aastrup Len. Udt. i J. R. 5, 391 b.

— Miss. til Godtsløf Budde og Jesper Vogensen om at være til Stede, naar Predbiørn Gyldenstjernes Tjener overleverer Inventariet paa Aastrup til Hannibal Gyldenstjerne, besigte Bygningen og give alt beskrevet. Udt. i J. T. 4, 515.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Terkildt Hansen i Fregersløf paa Kronens Part af Korntienden af Høring Sogn i Hiemsløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 4 Ørt. $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg og $2\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 64.

— Miss. til Sten Matsen. Da Kongen har gjort den Forordning, at der fra nogle Len og adskillige Steder skal sendes Kalk og Sten til Bygningen paa Befæstningen paa Halmsted By, skal han paa Kongens Vegne modtage Kalken og Stenene, give dem, der fremføre den, Kvittering og paa et belejligt Sted lade lave et Skur, hvorunder han kan lægge Kalken og Stenene. Sk. T. 2, 330.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da der behøves et stort Antal Mursten til den foretagne Bygning og Befæstning paa Halmsted Købstad, skal han straks lade Teglovnen ved Vordingborg Slot sætte i Stand og lade brænde saa mange Sten som muligt deri. Han skal lade Teglbænderen undersøge, om der nogensteds ved Slottet kan faas bedre Ler. Naar Stenene ere brændte, skal han efterhaanden sende dem til Halmsted til Sten Madtsen, Embedsmand i Halmsted Herred, og selv fragte Skibe til at fremføre dem. Han skal i god Tid lade hugge Ved i Forraad til Bræn-

ding af Stenene. Alle Bekostningerne skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 435 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus om at lade Teglovnene ved Nyborg gøre i Stand, brænde saa mange Mursten som muligt deri og ikke spare nogen Flid derpaa, da det er magtpaaliggende. Han skal efterhaanden fragte Skuder til Stenene og sende dem til Halmsted til Steen Madsen, Befalingsmand i Halmsted Herred. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. og Sm. T. 2, 420.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da der behøves et stort Antal Mursten til den Bygning, som Kongen vil foretage paa Halmsted, skal han med det allerførste tilsende Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted, 100,000 Mursten af dem, han allerede har staaende ved Skanderborg eller med det første kan lade brænde. Han skal fragte Skuder til at fremføre Stenene. Udt. i J. T. 4, 515.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at sende Sten Matsen 500 Læster Kalk til Halmsteds Bygning og Befæstning, selv fragte Skuder til at fremføre den og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Kalken skal Rentemesteren efterhaanden betale ham. Udt. i J. T. 4, 515 b.

23. Maj (—). Miss. til Envoldt Kruse om efterhaanden at betale Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, de 4—500 Læster Kalk, som Kongen har bestilt hos ham til Bygningen og Befæstningen paa Halmsted Købstad, og ligesaa Fragten, som Jacob Seefeldt giver for Skuder til Kalkens Fremførelse. Sj. T. 18, 436.

— Følgebrev for Carl Bryske til Bønderne under Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 13, 397 b.

— Følgebrev for Detløf Holck til Bønderne under Kronborg. Udt. i Sj. R. 13, 397 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Fredrik Rosenkrantz. Ditløf Holck og Christian Holck have anmodet Regeringsraadet om hos Kongen at udvirke, at denne vil gøre deres Bryllupper paa den forestaaende Herredag, og Regeringsraadet har paa Kongens gode Behag bevilget, at deres Bryllupper maa staa her i København 14 Dage, efter at Herredagen er berammet, den 27. Juli. Fredrik Rosenkrantz anmodes om at tilkendegive Kongen dette, saa denne med det første kan lade Regeringsraadet sin Vilje vide. Sj. T. 18, 436.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse om at give Valter Klerk, Kongens Vintapper, en Hofklædning eller Penge i Stedet. Udt. i Sj. T. 18, 436 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale Villomme, Johan von Dellens Enke, 2000 Dlr. paa Regnskab for Vin, som hun har leveret til Kongens Behov. Udt. i Sj. T. 18, 436 b.

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen, der har 50 Aarsknægte i Bestilling paa Københavns Slot, vil afskedige de 40 af dem, skal Carl Bryske passe godt paa, at de bedste og fornemste blive i Tjenesten. Udt. i Sj. T. 18, 436 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf og Arrildt Hvitfeldt om at rette deres Lejlighed saaledes, at de i nogen Tid kunne ligge i Regeringen her, da nogle af Regeringsraaderne agte at begive sig herfra i nogen Tid i deres Bestillinger. Sj. T. 18, 436 b.

— Miss. til Sten Maltissen. Han har en Tid lang været ansat som en Rigens Øverste og derfor haft en aarlig Løn af 600 Dlr. Da Kongen nu vil give ham Bahus Slot i Forlønning, vil han have ham fritaget for Øverstebestillingen og opsiger ham de 600 Dlr., som han herefter ikke mere kan kræve. Sj. T. 18, 437.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om med det allerførste at lægge Kronens Gods i Liungby, som afdøde Hack Ulfstand har været forlenet med, ind under Malmøhus, tilholde Fru Talle Ulfstand, at hun indløser Nærreby¹ Gods fra Fru Anne Pedersdatter, Anders Bings Enke, lægge dette Gods ind under Malmøhus og indskrive det tilligemed Godset i Liungby i Jordebogen. Sk. T. 2, 330.

— Aab. Brev om, at Erik Hardenberg, Embedsmand paa Hagenskouf, der kun har en ringe Ting for at være i Raadet, indtil videre maa være fri for at holde de 2 geruste Heste, som han er takseret for af Eskebjerg Gods. F. og Sm. R. 2, 83.

— Følgebrev for Eyller Bryske til Bønderne paa Skarpenbiørg Gods. Udt. i J. R. 5, 391 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler, har berettet, at Kongens Fader for nogen Tid siden² har udlagt til Provstiet i Aarhus Domkirke, som han er forlenet med, Kronens

¹ Nederby, Ingelstad H. ² 6. Marts 1582.

Part af Tienden af Syrup¹, Klaarup², Aal og Hammer Sogne i Silkeborg Len i Stedet for noget Kapitelsgods, som Kongens Fader fik, saaledes som han har bevist med Kongens Faders Brev. Frants Rantzau maa derfor ikke mere befatte sig med Kronens Part af Korn- og Kvægtienden af disse Sogne. J. T. 4, 515 b.

23. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mandrup Parsberg om Kronens Part af Korn- og Kvægtienden af Løssing Sogn i Biugholms Len. Udt. i J. T. 4, 515 b.

— Aab. Brev om, at alle Kronens Bønder i Skanderborg Len, alle Aarhus Kapitels Tjenere i samme Len og alle Kron- og Kapitelstjenere i Ning Herred skulle møde ved Skanderborg Slot og hver køre 1 Læs Mursten derfra til Aarhus. Udt. i J. T. 4, 516.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Pedersen i Fillitsløf³ paa Kirkens Part af Korntienden af Fillitsløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Pd. Korn, 3 Tdr. Havre og 3 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 5.

24. Maj (—). Miss. til Niels Paaske om at levere Mester Mikkell Bartskær i København 1 Læst Rug af Loftet for den Rejse, han forrige Aar gjorde med Kongen ind i Fyrstendømmet Slesvig og Holsten. Udt. i Sj. T. 18. 437.

— Miss. til Sten Maltissen om at lade Gotfridt Rørmester faa den Maanedes Besolding, som han har forholdt ham, og føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 437 b.

— Miss. til Byfogden i Roskilde om at lade Casten Rytter faa det Gods, der tilhørte den Kvaksalver, som var i Ledtog [·Matschabi·] med dem, som møntede falskt. Udt. i Sj. T. 18, 437 b.

— Miss. til Lauge Beck til Førsløf og Anders Dresselberg til Vogenserup om at være til Stede, naar Christoffer Parsberg til Siødal overleverer Roskildegaard til Johan Barnekov til Nilstrup, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overantvordes, besigte Bygningerne paa Gaarden og paa Ladegaarden og de under Gaarden hørende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 437 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Her-

¹ Serup, Hids H.

² Klovborg, Vrads H.

³ Følleslev, Skippinge H.

mandt Juel til Aabierg paa Visborg Slot med Gotland, saaledes som Niels Bild til Raufnholt hidtil har haft det i Væрге [ligelydende med Forleningsbrevet af 31. Aug. 1593 for Niels Bild, naar undtages, at den aarlige Løn sættes til: 600 Dlr., 2 Stykker Engelst, 4 Stykker Gøttes, 4 Stykker Sardug og 84 Al. Hørgarnslærred til ham selv og hans Svende, 2 $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl til hans eget Bord, 323 Tdr. Havre til Foder til hans Heste, Fjerdeparten af det Sagefald og den Gaardfæstning, som falder i Byen og paa Landet, og Avlen til begge Ladegaardene paa Landet, hvoraf han dog skal svare en aarlig Afgift af 200 Dlr.]. Sk. R. 2, 201 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, og Johan Urne til Valsøe om at være til Stede, naar Fru Tale Ulfstand overleverer Lunde Bispegaard og St. Peders Kloster i Lund til Christian Bernekov, kgl. Sekretær, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør efterlades, besigte Bygningerne begge Steder og begge Lens Skove og give alt beskrevet. Sk. T. 2, 330 b.

— Miss. til Preben Gyldenstjerne. Afdøde Hack Ulfstand har af Jørgen Bubberr, Kirkevæрге for St. Nicolai Kirke i København, laant noget Kirken tilhørende Egetømmer til Malmø Slots Bygning, saaledes som Jørgen Bubberrts hoslagte Seddel udviser, og Jørgen Bubberr har erklæret, at han ikke kan have mindre end 83 Dlr. derfor, Fragten fra Norge dog uberegnet. Preben Gyldenstjerne skal betale Egetømmeret, saaledes som han kan blive enig med Jørgen Bubberr om, saa denne bliver tilfredsstillet paa Kirkens Vegne, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 331.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Afdøde Hack Ulfstand har af Dr. Anders Lemvig, Professor ved Københavns Universitet, laant 3 Tylter 4 Bjælker, hver 18 Al. lang og 1 $\frac{1}{2}$ Fod i Kanten, af det til Bygningen af Huset i Studiegaarden bestemte Tømmer til Brug ved det store Hus, som Hack Ulfstand havde faaet Ordre til at opføre paa Malmøhus, hvilket Tømmer efter Hack Ulfstands Bekendelsesbrev skulde have været betalt og leveret sidste Mikkelsdag. Hvis Tømmeret endnu ikke er brugt eller der paa Malmøhus findes ligesaa godt Tømmer af samme Slags, skal han med det første skaffe det over til Københavns Slot, da der ikke kan bygges videre paa Huset i Studiegaarden, før dette Tømmer igen kommer til Stede. Sk. T. 2, 331 b.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus om at undersøge hoslagte Supplikats fra Alhedt Herman Hermandts, Borgerske i Bergen, og sørge for, at der vederfares hende Lov og Ret. Udt. i F. og Sm. T. 2, 420.

— Miss. til Eiller Kruckov og Claus Pors. Mogens Gjõe til Bremmersvoldt har berettet, at Hans Madtsen og Peder Mogensen, Herredsfogder i Fulse og Mosse Herreder, have dømt i nogle Sager mellem ham og Erik Mogensen til Bramsløkke, Landsdommer paa Laaland og Falster, hvori han mener, at de have gjort ham Uret mod Recessen og andre udgaaede kgl. Mandater og Breve. Da Mogens Gjõe nu vil lade Herredsfogderne indstævne til Laalandsfar Landsting for deres Domme, men Erik Mogensen, hvem Sagerne angaa, ikke kan dømme deri, har han anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. De skulle med det allerførste indstævne Sagerne i Rette for sig, undersøge dem, afsige Dom i dem i Erik Mogensens Sted og give Dommen beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 448.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Hoslagt sendes ham en Stævning, som M. Erasmus Heidtmann har erhvervet over Benedict Rantzau til Møgeltønder angaaende den Tiltale, han har til denne; han skal med det første lade læse denne Stævning over Benedict Rantzau, saa de begge møde paa den første Herredag og gøre Regeringsraadet videre Undervisning i den Sag; de skulle begge medtage de Breve og Beviser, de have mod hinanden, og siden lide, hvad Lov og Ret er. J. T. 4, 516.

26. Maj (—). Miss. til Peder Brahe. Da Kongen har bevilget, at Henrik Ramel til Beckeskouf, Hofraad, til sin Skibsbygnings Behov maa faa 2 Ege i Sølvitsborg Slots Skove, skal Peder Brahe i de nævnte Skove anvise Henrik Ramels Fuldmægtige eller Skibsbyggere 2 Ege, der kunne være ham bedst tjenlige. Sk. T. 2, 332.

— Aab. Brev om, at Peder Thott, Embedsmand paa Bergenhus, indtil videre maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften af Korntienden af Reinge Sogn i Fyen, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. F. og Sm. R. 2, 83.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Alhedt Rosengård paa Kirkens Part af Korntienden af Dalby

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 5b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og Anders Dresselberg til Vogenserup om at være til Stede, naar Hermandt Juel overleverer Draxholm Slot og Len til Christoffer Parsberg, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og paa Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 438.

— Miss. til Lav Beck og Anders Dresselberg. Da Peiter Reidtz, Embedsmand paa Solte Slot, har berettet, at der er nogle Stridigheder mellem ham og Bønderne under Slottet, og har begæret, at nogle gode Mænd maa dømme ham og Bønderne imellem, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Solte, indstævne Bønderne for sig, nøje undersøge Stridighederne mellem Peiter Reidtz og Bønderne og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. Sj. T. 18, 438 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at hjælpe Hendrik Brandes, Borger i Hamborg, til Rette mod hans Gældnere i Horsens, saa der vederfares ham Lov og Ret over dem. Udt. i J. T. 4, 516.

28. Maj (—). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Rønne. Hans Olufsen, kgl. Sekretær, har berettet, at de for nogle Aar siden have afsagt en Dom mellem ham og Hermand Bonde, Borger i Rønne, hvorved sidstnævnte er tilfunden at skulle paa afdøde Hans Reinholt, Borger i Rønne, hans Vegne betale Hans Olufsen en Sum Penge for Halvparten af et Skib, som han havde faaet efter [Hans]¹ Reinholt. Hermand Bonde har nogen Tid efter Dommens Afsigelse betalt Halvparten af Pengene, men vægrer sig nu ved at betale den anden resterende Halvpart. Da Hans Olufsen er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, saa han ikke kan udføre Sagen med vidtløftig Rettergang der paa Landet, har han ansøgt Kongen om at hjælpe ham til Ret, saa han uden vidtløftig Rettergang i Overensstemmelse med den afsagte Dom kan faa sin Betaling, som han i saa langsommelig Tid har maattet undvære. Det befales dem herved alvorligt at give Hermand Bonde

¹ Sk. T. har: efter forskrevne Mats Reinholt.

Tilhold om at efterkomme Dommen, saa Hans Olufsen uden Forhaling kan faa sin Betaling og Kongen blive fri for Overløb. Sk. T. 2, 332.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Munk, Jacob Seefeldt, Chresten Skeel og Albert Friis. Da Hendrik Belov, Embedsmand paa Hald, paa Kongens Vegne har nogle Beskyldninger mod Morten Hvas, Borgemester i Viborg, og vil lade ham tiltale med Retten derfor, skulle de, naar Mourits Stygge og Jørgen Friis, Landsdommere i Nørrejylland, indstævne Sagen for sig, møde paa samme Tid paa Landstinget og sammen med Landsdommerne tage Sagen for, dømme deri og give Dommen beskrevet under deres Signeter. J. T. 4, 516 b.

30. Maj (—). Miss. til Johan Due og Jacob Trolle om at overlevere Kronborg til Ditløf Holck (ligelydende med Miss. af 27. Maj til Lave Beck og Anders Dresselberg om Overleveringen af Draxholm). Udt. i Sj. T. 18, 438.

— Lignende Miss. til Peter Reidtz, Johan Barnekov og Jacob Trolle om at overlevere Københavns Slot til Carl Bryske. Udt. i Sj. T. 18, 438.

31. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Bernt von Skinckel i Embdens Tjener Petter Cravel fortoldede for nogen Tid siden nogen Vin, som blev ført til Landskrone, falskt, dog skete det ikke med hans Husbondes Vilje, da denne havde givet ham klar Seddel paa, hvor mange Amer Vin han skulde fortolde. Det blev dog siden opdaget, da den Vin, der var skibet gennem Sundet, blev forhandlet og maalt. Da Petter Cravel for den Sag er bleven dømt fra sin Hals, have de nu begæret at faa at vide, hvorledes de skulle forholde sig. Eftersom Tolden, han har bedraget for, ikke beløber sig til mere end 9 Dlr., synes det at være meget betænkeligt at henrette ham for en saa ringe Sum, og det befales dem derfor at lade Petter Cravel komme ud mod stærk Forpligtelse og give ham Ordre til at blive i Byen [Helsingør], indtil Regeringsraaderne komme tilbage, saa vil Kongen give dem nærmere Ordre. Sj. T. 18, 438 b.

— Miss. til M. Jacob Jensen, Superintendent i Vindelbo Stift, om at hjælpe Hr. Hans Lauritsen, forhen Sognepræst til Ellinge og Tolle¹ Kirker, til at faa det første Kald, som bliver le-

¹ Tolne, Horns H.

digt i Stiftet, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Orig. (underskr. af C. Valkendorf og A. Hvitfeldt) i Landsark. i Viborg¹. Udt. i J. T. 4, 516 b.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe og Bispen i Fyens Stift. Fru Anne Urne Henning Jørgensens har klaget over, at hendes Husbonde i sit Ægteskab har skikket sig meget utilbørligt imod hende, idet han imod sit Ægteskabsløfte har haft uskikkelig Omgængelse og avlet Børn med en anden Kvinde. Da hun af den Grund og formedelst anden utilbørlig Omgængelse er flyttet fra ham til Odense, er hun der ved Nattetid bleven overfaldet af ham, og hun har nu ansøgt om at blive hjulpen til Ret og blive skilt fra ham. De skulle i Forening med Konsistoriet dér indstævne Henning Jørgensen og Fru Anne Urne for sig og nøje undersøge, om han har skikket sig saaledes mod hende, som en Ægtemand bør skikke sig mod sin Ægtehustru, endvidere indstævne den Kvinde, som Henning Jørgensen har levet uskikkelig med, afsige Dom i Sagen og give den beskreven. F. og Sm. T. 2, 421.

4. Juni (—). Miss. fra Raadet til Breide Rantzau om at møde i Maribo Kloster førstkommende St. Hans Dag for i Forening med dem at udføre Kongens til dem udgaaede Befaling². Udt. i F. og Sm. T. 2, 449.

6. Juni (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kronens Bønder i Heinige³ i Froste Herred under Landskrone Slot have berettet, at de med flere Lodsejere til Heinige By have mistet en stor Ejendom, som er fragaaet dem, og mene, at der derved er sket baade dem og de andre Lodsejere Uret, skal han med det første indstævne Sagen til den tilkommende Herredag og ellers i alle Maader hjælpe Bønderne til Lov og Ret. Sk. T. 2, 333.

7. Juni (—). Miss. til Hermand Jul. Denne Brevviserske, Villemke, Johan von Deldens Enke, har berettet, at der har været nogen Handel og Købmandskab mellem hendes afdøde Husbonde og Hans Limmick, Borgemester i Visby, og da der er gaaet Dom i Sagen, hvorved Hans Limmick er dømt til at fuldgøre sin til Johan von Delden udgivne Haandskrift, har hun nu begæret at blive hjulpen til Ret. Hermand Jul skal tilholde Hans Limmick, at han efterkommer den i Sagen afsagte Dom. Hvis Hans

¹ Efter Paaskrift bæg paa Orig. kom han til Vestervig.

² 8. Maj 1595.

³ Vistnok Heinge, Færø H.

Limmick saa siden mener at have nogen Tiltale til Villemke, skal han tiltale hende for de tilbørlige Dommere. Sk. T. 2, 333 b.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd, Toldere og Sisemestre om at sende Fetalje, Havre og andet hid til Kongens eget og Holmens Behov og til Udspisningen paa Københavns Slot. De skulle købe Øksnene, fremsende alle de Køer og Svin, de kunne undvære af Slottets Indkomst, og ligesaa de Svin, der tilkomme Kongen af Oldengælden. Disse sidste skulle fremsendes levende, saasnart de komme af Skoven. — Fortegnelse (dat. 6. Juni) over den Fetalje, der skal fremsendes: Fra Københavns Len 60 Læster Brød og 8 Læster Gryn inden Alle Helg. Dag [1. Nov.] og 20 Øksne inden Bartholomæi Dag [24. Aug.], desuden skal Lensmanden gøre sig al mulig Flid for, at al Slottets Indkomst efter Jordebogens Lydelse kan indkomme til den lovlige Tid; Roskildegaaards Len 20 Øksne og 100 Lam til Bartholomæi Dag, 100 Gæs til Mikkelsdag og 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn inden Alle Helg. Dag; Trøgevelde Len 50 Lam og 50 Gæs til Vor Fru Dag nativitatis [8. Sept.] og 10 Læster Brød inden Jul; Vordingborg Len 4 Læster Smør snarest muligt inden St. Hans Dag, 30 Øksne og 100 Lam til Bartholomæi, 100 Gæs inden Mikkelsdag og 20 Læster Brød, 4 Læster Gryn og 100 Svin inden Mortensdag; Andvorskouf Len 3 Læster Smør snarest muligt efter St. Hans Dag, 30 Øksne og 150 Lam inden Bartholomæi, 60 Læster Brød inden Mortensdag, 30 Læster Byg og Malt, naar der kommer Skibe henimod Mortensdag, 1000 Tdr. Havre og 20 Skippd. Flæsk til Foraaret; Draxholm Len 3 Læster Smør snarest muligt efter St. Hans Dag, 30 Øksne og 200 Lam inden Bartholomæi, 50 Læster Brød og 5 Læster Gryn inden Mortensdag, 40 Læster Malt, naar der kommer Skibe derefter ved Mortensdag, 15 Læster Rug, naar der kommer Skibe derefter ved Mortensdag og til Foraaret, 10 Skippd. Flæsk og 200 Kroppe røget Gaasekød til Foraaret; Kallundborg Len 3 Læster Smør saa snart som muligt efter St. Hans Dag, 30 Øksne og 300 Lam inden Bartholomæi, 50 Læster Malt, 1000 Tdr. Havre, 60 Læster Brød og 6 Læster Gryn, en Del til Mortensdag og en Del til Foraaret, naar Kongens Skibe komme efter det, 20 Skippd. Flæsk og 300 røgede Gaasekroppe til Foraaret; Nyborg Len 30 Øksne og 500 Tdr. Havre inden Mikkelsdag, 20 Skippd. Flæsk og 1 Læst Torsk til Foraaret; Odensegaard Len 30 Øksne inden Bartholomæi og 20 Skippd. Flæsk om muligt inden Jul; Dallom Len

30 Øksne inden Bartholomæi og 10 Skippd. Flæsk om muligt inden Jul; Trannekier Len 30 Øksne inden Bartholomæi, 20 Skippd. Flæsk og 1 Læst Torsk til Foraaret; Aarhusgaard Len 30 Øksne inden Bartholomæi, 20 jydsk Læster Malt, 500 Tdr. Havre, 40 Læster Brød, 4 Læster Gryn, 3 Læster Brød og 10 Skippd. Flæsk saa tidlig paa Foraaret som muligt; Silkeborg Len 30 Øksne inden Mikkelsdag, 40 Læster Brød, 4 Læster Gryn, 3 Læster Smør, 20 Skippd. Flæsk og 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr saa tidlig paa Foraaret som muligt; Aakier Len 30 Øksne inden Bartholomæi, 20 jydsk Læster Rug, 2 Læster Smør, 20 Skippd. Flæsk og 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr saa tidlig paa Foraaret som muligt; Skanderborg Len 30 Øksne inden Mikkelsdag, 60 Læster Brød, 20 Skippd. Flæsk og 1000 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr saa tidlig paa Foraaret som muligt; Dronningborg Len 30 Øksne inden Mikkelsdag, 20 jydsk Læster Rug, 20 jydsk Læster Malt, 40 Læster Brød, 4 Læster Smør og 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr saa tidlig paa Foraaret som muligt; Aalborg Len 4 Læster Smør, 20 Skippd. Flæsk, 6 Læster Nødkød, 3 Læster Gryn og 500 Tdr. Havre til Kongens Hoflejr saa tidlig paa Foraaret som muligt; Riberhus Len 80 Vorder Langer, Torsk og Kabliav, 50 Vorder Rokker, 20,000 Hvillinger og 20,000 Flyndere inden Vinter; Malmøhus Len 30 Øksne og 300 Lam til Bartholomæi, 500 Tdr. Havre og 20 Skippd. Flæsk tidlig paa Foraaret; Helsingborg Len 3 Læster Smør saa tidlig som muligt efter St. Hans Dag, 30 Øksne og 300 Faar og Lam inden Bartholomæi, 150 Køer inden Mikkelsdag, 300 Svin inden Vinter og 500 Tdr. Havre til Frederiksborg til Foraaret, naar det æskes; Sølvitsborg Len 20 Skippd. Flæsk og 30 Læster Kød om muligt inden Vinter, 12 store Hundreder Knapholt, 3 store Hundreder Baandholt og 15000 Baandstager, som skulle være udhugne og findes paa Ladestedet, saa et af Kongens Skibe kan hente dem inden Mikkelsdag; Varberg Len 40 Øksne inden Mikkelsdag, 20 Skippd. Flæsk og 10 Skippd. smeltet Talg om muligt inden Vinter; Laugholm Len 40 Øksne inden Mikkelsdag, 10 Skippd. Flæsk og 5 Skippd. smeltet Talg om muligt inden Vinter; Gladsaxe Len 10 Skippd. Flæsk og $1\frac{1}{2}$ Læst Aal om muligt inden Vinter; Herridtsvad Klosters Len 10 Skippd. Flæsk om muligt inden Vinter; Hammershus Len 10 Skippd. Flæsk, 6 Læster saltet Kød og 10 Skippd. smeltet Talg om muligt inden Vinter; Bahus Len 6 Læster Nødkød og 6 Skippd. smeltet Talg inden Vinter, 13 store Hundreder Knap-

holt, 2 store Hundreder Baandholt og 15000 Baandstager, som skulle være udhugne og findes paa Ladestedet, naar et af Kongens Skibe kommer efter dem inden Mortensdag; Mandal Len 1 Læst Laks inden Vinter; Needenes Len 1 Læst Laks inden Vinter; Bergenhus Len $\frac{1}{2}$ Læst Sælspæk og $\frac{1}{2}$ Læst skruet Bergefisk, udkaaret til Kongens eget Bord, saa snart som muligt. — Fra Toldere og Sisemestre: Tolderne i Helsingør 110 Skippd. Humle, 4 Skippd. Voks og 64 Læster grovt Salt, at købe i Tide, hvis Tolden ikke kan indbringe saa meget, at fremsende dels inden Vinter, dels til Foraaret; [Tolderen i] Køge 3 Læster Kød og 4 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; [Tolderen i] Nakskov 15 Læster Ærter og Tolderen i Rødby 20 Læster Ærter inden Vinter; [Tolderen i] Helsingborg 2 Læster Kød inden Vinter; [Tolderen i] Landskrone 2 Læster Kød og 2 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; [Tolderen i] Malmø 10 Skippd. Flæsk, 10 Læster Kød og 5 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; [Tolderen i] Ysted 5 Skippd. Flæsk, 4 Læster Kød og 4 Skippd. smeltet Talg inden Vinter; Tolderen i Skagen $1\frac{1}{2}$ Læst Torsk inden Vinter; Tolderen i København 8 smalle Læster Hvedemel. Sj. T. 18, 439.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mourits Stygge og Jørgen Friis, Landsdommere i Nørrejylland. Disse Brevvisere, Steffen Kamferbecke og Euerin von Benten, Borgere i Lybæk, have indberettet, at de have indstævnet Borgemestre og Raad i Thisted og Karsten Morsing, Borger sammesteds, i Rette for Landsdommerne for den Tiltale, de have til dem, og de have erhvervet Skrivelse fra Borgemestre og Raad i Lybæk til Kongen om at hjælpe dem til Ret i deres retfærdige Sag. Det befales Landsdommerne at undersøge Sagen nøje og hjælpe de ovennævnte Borgere til Lov og Ret. J. T. 4, 517.

12. Juni (—). Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen Søndagen den 20. Juli vil gøre Embedsmand paa Kroneborg Ditløf Holcks og Sekretær Christian Holcks Bryllupper her paa Københavns Slot og ved den Lejlighed gerne vil have nogle af sine Undersaatter af Adelen hos sig, anmodes de om at møde med deres Hustruer og disses Jomfruer i København Lørdagen forinden og hjælpe til med at bepryde de to ovennævntes Bryllupshøjtid. Sj. T. 18, 443¹.

¹ Der er ladet Plads aaben til Listen over de indbudte, men den er ikke bleven indført.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. fra Christoffer Valkendorf og Arrildt Hvitfeldt til Abbedissen i Maribo Kloster. Da de have faaet kgl. Befaling¹ til i Forening med Breide Rantzau at begive sig til Maribo Kloster for at undersøge Klosters Forhold, ville de, for bedre at kunne udføre deres Forretning, være dér St. Hans Dag ad Aften og tage ind paa Klosteret for deres Belejligheds Skyld, om det synes hende godt. Udt. i F. og Sm. T. 2, 449.

13. Juni (—). Miss. fra Regeringsraadet til Fredrik Rosenkrantz. Da M. [Peder Tøgersen]², som var Superintendent i Viborg Stift, er død, og Raadet for Stiftets Skyld, som en Tid lang har staaet ledigt, gerne saa, at M. Niels Lauritsen, Slotsprædikant paa Københavns Slot, der er valgt til Superintendent i Viborg Stift, kom derover med det første, anmodes han om at forebringe dette for Kongen. Hvis Kongen saa bifalder det, ville de paa førstkommende Tirsdag [17. Juni] komme til Frederiksborg med M. Niels. Han anmodes om at meddele Raadet, om Kongen vil, at de skulle komme paa Tirsdag eller paa en anden bejlig Tid. Sj. T. 18, 444 b³.

16. Juni (—). Miss. til Sten Maltissen om i Johan Dues og Jacob Trolles Nærværelse at overlevere Slotsloven paa Kroneborg til Ditlef Holck til Hiøgaard og give Befalingsmændene og Krigsfolket paa Slottet Ordre til at være Ditlef Holck lydige og i alle Maader at rette sig efter den Forordning, som er gjort derom. Han skal inden førstkommende Fredag [20. Juni] begive sig hid til Kongens tilforordnede, der skulle modtage den ham hidtil betroede Bestilling der paa Slottet af ham og siden betro Ditlef Holck den. Sj. T. 18, 444 b.

— Miss. til Johan Due og Jacob Trolle, der have faaet Ordre til at være til Stede, naar Ditlef Holck til Hiøgaard overtager Kroneborg Slot og Len, om ufortøvet igen at begive sig til Kroneborg, være til Stede, naar Ditlef Holck overtager Slotsloven og faar Krigsfolket i Befaling, og efterkomme Kongens Befaling. Sj. T. 18, 445.

20. Juni (—). Følgebrev for Axel Brahe til Kronens Bønder under Helsingborg Slot. Udt. i Sk. R. 2, 204.

¹ 8. Maj 1595. ² Registranten har ved en Fejlskrift: Jacob Jensen; denne var Superintendent i Vendelbo Stift og døde først flere Aar efter. ³ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 106 f.

20. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Christen Bernekov til Kronens Bønder under Lundegaard. Sk. R. 2, 204.

— Søpas for Oluf Bagge, der med Kongens Skib Musen skal begive sig til Kongsberg, indtage en Skibslast der og føre den til København. Sj. R. 13, 397 b¹.

21. Juni (—). Søpas for Carsten Holdst, Kongens Skipper, der med Kongens Skib den lybske Vildmand skal begive sig til Bergen, indtage en Last Tømmer dér og føre det til København. Sj. R. 13, 398.

— Søpas for Jens Jeul, Skipper paa Prinsbarken, at begive sig til Bradtsbier Len. Udt. i Sj. R. 13, 398.

— Aab. Brev om, at Kongen stadfæster Valget af M. Niels Lauridsen, Slotsprædikant paa Københavns Slot, til Superintendent i Viborg Stift efter afdøde M. Peder Tøgersen [ligelydende med Stadfæstelsesbrevet af 13. Marts 1595 for M. Peder Hegelund]. J. R. 5, 391 b.

— Aab. Brev til Fogder, Embedsmænd og menige Adel og Ridderskab i Viborg Stift om at bistaa M. Niels Lauritsen, Slotsprædikant paa Københavns Slot, der nu er udvalgt til Superintendent i Viborg Stift efter afdøde M. Peder Tøgersen og har aflagt Ed til Kongen, i de Sager, hvor han har deres Bistand behov, og forsvare ham mod Vold og Uret. J. T. 4, 517.

[Omtr. 21.]² **Juni (—).** Miss. til M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, om at begive sig til Viborg og i Menighedens Nærværelse indvie M. Niels Lauritsen til Superintendent. Udt. i J. T. 4, 517 b.

28. Juni (—). Miss. til Axel Brahe om at give Kongens Kok Peder Galle, der bor i Odense, Ordre til uforsømmelig at begive sig til København for i nogen Tid at opvarte Kongen; han skal selv tage Svende med sig. Udt. i F. og Sm. T. 2, 422.

29. Juni (—). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfogder i Malmø, Helsingør og Køge om at skaffe nogle Dragekvinder til at drage paa den store Sal paa Københavns Slot til Christian Holcks og Detløf Holcks Bryllupper. Udt. i Sk. T. 2, 333 b.

— Miss. til Johan Urne. Da Christian Gyldenstjerne til Stiernholm, der er tilforordnet at ligge i Slotsloven paa Malmøhus,

¹ Udenfor er skrevet: Olluf Pedersens Skrift.

² Indført mellem Breve af 21. Juni og 8. Juli.

indtil Prebiørn Gyldenstjerne kommer tilbage fra den ham paalagte Rejse til Rusland, har undskyldt sig, at han for sin nødvendige Lejligheds Skyld ikke kan blive liggende der saa lang Tid, skal Johan Urne, naar Prebiørn Gyldenstjerne besøger ham med dette Brev, begive sig til Malmøhus, blive liggende der, indtil Prebiørn Gyldenstjerne kommer tilbage fra Rejsen, og have Tilsyn med alt paa Slottet og i Lenet. Sk. T. 2, 334.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Mogensen, Landsdommer paa Laaland og Falster. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Knud Madsen, hvori han klager over, at en Rasmus Pedersen, der tjener Mogens Gjøe til Bremersvoldt, har paaført ham en langvarig Trætte for et Sølvstøb, som han har afkøbt en, uagtet han skal have fuld og fast Hjemmel for Købet; han er ogsaa to Gange dømt fri for den Sag, men kan alligevel ikke blive fri for videre Tiltale og har derfor nu ansøgt Kongen om at blive hjulpen til Ret. Naar Sagen bliver indstævnet for Erik Mogensen, skal han nøje undersøge den og dømme Parterne endeligt imellem, eftersom Lov og Ret kan give, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 449.

30. Juni (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Da Kongen har skænket Peder Becker¹ 15 Dlr. og Christoffer Dibelen² 10 Dlr. for nogle Bøger, som de have dediceret til Kongen, skal han betale dem disse Penge og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Kopi (underskr. af C. Valkendorf og A. Hvitfeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 445.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Hansen i Hørre paa Kirkens Part af Korntienden af Hørre Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7½ Pd. Korn, 3 Tdr. Havre og 1 Skp. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 5 b.

3. Juli (—). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i København om, at Kongen paa Begæring af Hendrik Mumme, Borger i København, har benaadet dennes Tjenestepige, der har frastjaalet ham og hans Hustru rede Penge, Klæde og adskillige andre Varer, paa Livet, mod at hun for bestandig forsværger Byen og Landet; de skulle sørge for, at Hendrik Mumme faar det stjaalne tilbage igen. Sj. T. 18, 445 b. (Tr.: KD. IV. 720).

¹ Efter Kvitteringen Præst i Holsten. Lybæk for et Værk: Descriptio Europæ.

² Efter Kvitteringen Illuminist i

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolderne at levere Ditløf Holck, Embedsmand paa Kroneborg, 300 Dlr. til at købe Øksne for til Kongens Behov dér, tage Kvittans af ham derfor og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 446.

— Miss. til [Lensmanden paa Københavns Slot]. Da M. Niels Lauritsen, der er beskikket til Superintendent i Viborg Stift, har begæret at maatte faa den Pension og Genant, der efter hans Bestillings Lydelse tilkommer ham for hans Tjeneste her paa Slottet, skal Lensmanden nøje undersøge den Sag og siden gøre den Forordning, at Slotsskriveren betaler M. Niels et halvt Aars Pension og Genant og fører det til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 18, 446.

4. Juli (—). Miss. til de højtlærde ved Københavns Universitet. Denne Brevviser, Jøns Mortensen, har berettet, at han en Tid lang har beflittet sig paa boglige Studier, for at han i Fremtiden kan blive duelig til at tjene sit Fædreland i Kirken eller Skolen. Da han imidlertid ikke er ved den Evne og Formue, at han kan fortsætte sine Studier, medmindre han kan blive forsørget med nogen Underholdning, har han anmodet om at blive optaget blandt de 100 Studenter. Det befales dem at optage ham fremfor nogen anden blandt de 100 Studenter, hvis der er og ellers saasomt der bliver en Plads ledig, dog skal alt gaa til efter Fundatsen. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og J. Seefeldt) i Konsistoriets Ark. Pk. 205 a.

— Stadfæstelseskort paa Livstid for Eske Brock til Vemetoft paa Kirkens Part af Korntienden af Spielderup Sogn i Faxe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Korn og 2 Tdr. Havre til Spielderup Kirke, og paa Kirkens Part af Korntienden af Smerup Sogn i Steffns Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Byg og Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Smerup Kirke. Udt. i Tb. S. 5 b.

5. Juli (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Statholder Hendrik Rantzau 108 Dlr. 3 Sk. 6 Pend. for noget Rejnfal og anden Vin, som han har sendt herind til Kongen. Udt. i Sj. T. 18, 446 b.

— Stadfæstelseskort paa Livstid for Madts Pedersen i Gierdrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Jersløf Sogn i Jersløf Herred, hvoraf der aarlig

skal svares 20 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 64 b.

7. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hans Jørgen Heidenreich, tysk Kancelliforvandt, paa det efter afdøde Peder Dresselberg ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 13, 398 b.

— Miss. til Caspar Paslig. Af Registranterne i Danske Kancelli har Kongen set, at hans Fader 1581¹ har givet Caspar Paslig Ekspektancebrev paa et Kannikedømme i Roskilde Domkirke, naar der blev et ledigt, dog skulde han, naar han fik det, lade sin aarlige Pension falde. Da han imidlertid siden, da han af Kongens Fader blev dimitteret af den daglige Tjeneste og Opvarning ved Hove, har faaet Brev paa at maatte nyde sin Aarsløn uden al Afgang, saa længe han lever, anser Kongen det ikke for nødvendigt, at han faar noget Kannikedømme, og det befales ham derfor, hvis han ikke allerede har leveret Ekspektancebrevet fra sig, straks at indsende det til Danske Kancelli, saa Regeringsraaderne kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 18, 446 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Kongen har erfaret, at Vandmøllen ved Hammershus er meget bygfældig, saa det er højlig nødvendigt, at den bliver genopbygget til at lade male paa til Slottets Behov, og at Kohuset ved Slottet for nogen Tid siden er blæst ned i en stor Storm. Han skal saa snart som muligt lade Vandmøllen og Kohuset genopbygge og istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og indskrive Udgiften i sit Regnskab. Sk. T. 2, 334.

— Ekspektancebrev for M. Niels Lauridtsen, Superintendent i Viborg Stift, paa det første ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke, dog tidligere udgivne Ekspektancebreve paa Kannikedømmer i Viborg Domkirke hermed uforkrænkede. J. R. 5, 392.

8. Juli (—). Miss. til Johan Barnekov om Nedbrydningen af Husene paa Bistrup [ligelydende med Miss. af 4. Dec. 1594 til Kristoffer Parsberg]. Sj. T. 18, 447.

— Forleningsbrev for Frans Brockenhuus, kgl. Se-

¹ 28. Sept.

ekretær, paa det efter afdøde M. Morten Pedersen ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 13, 399.

8. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Dr. Niels Krag, der har lovet at beskrive de danske Historier og Danmarks Kongers Bedrifter, paa det Prælatur i Ribe Domkirke, som M. Anders Søfrensen Vedle i nogen Tid har været forlenet med. Naar Dr. Niels Krag ikke længere bruges ved Københavns Universitet eller er forhindret i anden Kongens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Han skal nu afstaa 500 Dlr. af den Pension, som er bevilget ham af Rentekammeret for hans Bestilling, men Resten maa han fremdeles beholde. J. R. 5, 392 b.

— Miss. til Lensmændene i Drotningborg, Silkeborg, Aakier, Kalløe, Skanderborg og Biugholms Len om at tilholde sig Gæsteri og Sagefald af Aarhus Kapitels Tjenere i deres Len [ligelydende med Brevet af 10. Maj 1595 til Knud Brahe]. J. T. 4, 517 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Plankeværket omkring Dyrehaven ved Skanderborg forfalder meget, skal han, naar Mandrup Parsberg henvender sig til ham derom, af [Silkeborg Lens] Skove skaffe denne saa meget Tømmer eller Planker, som behøves til Plankeværkets Istandsættelse, og siden lade Bønderne hjælpe til med at føre det paa Vejen til Skanderborg. Udt. i J. T. 4, 518.

9. Juli (—). Miss. til Ditløf Holck. Det har stedse været brugeligt og sædvanligt, naar der kom fremmede Skibe i Sundet, at Baadsmændene have maattet føre i Land og sælge der i Byen [Helsingør] til Kongens Undersaatter eller fremmede alle de Varer, Speceri og andre Slags ringe Varer, som de selv havde tilhandlet sig for deres Hyre eller paa anden Maade og haft inde paa Skibene, hvorved man undertiden kunde faa billigere Køb end hos Borgerne i Byen og endda bedre og friskere Varer. Da det nu skal være forment Baadsmændene, af hvad Grund kan Kongen ikke vide, skal Ditløf Holck med Flid undersøge Sagen og gøre den Forordning, at Baadsmændene uhindret maa drive ovennævnte Handel, da Handel med saadanne ringe Ting ikke kan betage Borgerne deres Næring eller Bjærgning eller være dem

til nogen Skade, men dog kan komme andre Undersaatter til Gavn. Sj. T. 18, 447.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Svave. Da Kongen vil sende ham udenlands til Hertug Adam Wencheslaen til Tesken¹ i Slesiens Bryllup med Frøken Elisabet af Kurland, som skal staa paa Tesken Slot den 7. Sept., skal han inden 3 Uger begive sig hid til Regeringsraadet for at faa al Besked om de Breve og de Foræringer, han skal have med, saa han siden straks efter Lejligheden kan tiltræde Rejsen. Han skal staffere sig saaledes med Klæder og andet, at han kan være Kongen til Ære; Kongen vil give ham en Æreklædning til Rejsen, naar han kommer til København. Sk. T. 2, 334 b.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Grenaa indtil videre maa være fri for deres aarlige Byskat og for Baadsmænd- og Bøsseskyttehold mod at anvende Byskatten til Istandsættelse af Byens Havn. Borgemestre og Raad have nemlig paa Menighedens Vegne berettet, at Skibshavnen for nogen Tid siden er bleven aldeles ødelagt af langvarig Storm, Is og Vandløb, og at Byen ikke er saa formuende, at den selv kan bekoste Istandsættelsen, og de have derfor ansøgt Kongen om at bevilge Byen den ovennævnte Frihed. J. R. 5, 393.

— Ekspektancebrev for Lauridts Mule paa det første ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Udt. i J. R. 5, 393 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mortensen paa Kronens Part af Korntienden af Vinding Sogn i Tørsting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Skp. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 64 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Pedersen i Vindinge paa Kirkens Part af Korntienden af Vindinge Sogn i Tørsting Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 64 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Bregsen paa Kronens Part af Korntienden af Jerkenafver² By i Hatting Sogn og Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 64 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Brungsen i Jerknafver paa Kirkens Part af Korntienden af Jerk-

¹ Adam Venceslaus, Hertug af Teschen.

² Eriknavr, Hatting H.

naver By i Hatting Sogn og Herred, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $2\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 64 b.

9. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Søfveren Jensen i Urløf paa Kirkens Part af Korn-tienden af Urløf By i Bierrig Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre. Udt. i Tb. S. 65.

10. Juli (—). Aab. Brev om, at Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, har ladet 4 jordegne Bønder i Stefns Herred, som Hr. Søfren Olufsen, Kapellan ved Domkirken i Roskilde, har tilforhandlet sig og siden har funderet til 6 husarme sammesteds, forfølge, fordi de ikke aarlig have svaret deres Stud og Leding og ikke heller gjort Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saaledes som de ere pligtige til, hvorfor han mener, at de ere forfaldne til Kronen. Kongen har dog nu eftergivet disse Bønder, hvad de hidtil have forsét sig, og bevilget, at de indtil videre maa være fri for Halvparten af den Ægt og Arbejde, som de ere pligtige til at gøre af deres Gaarde, dog skulle de saa efterhaanden bygge og forbedre disse, holde dem ved Magt og svare den Stud og Leding af dem, som de ere pligtige til. Sj. R. 13, 399 b. Orig.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Arvingerne efter den for nogen Tid siden afdøde Caspar Wies have ansøgt om at maatte faa den Pension, der efter Bestallingens Lydelse endnu kan tilkomme Caspar Wies, skulle de straks tilstille Hans Schrøtter, hvad der maatte restere af Caspar Wies's Pension og kan være forfalden til den Dag, han døde, tage Kvittans af Hans Schrøtter derfor og ligesaa Forpligtelse af ham om, at han vil afkræve Caspar Wies's Arvinger Bestallingen og indsende den til Tyske Kancelli. Sj. T. 18, 447 b.

-- Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Hans Breboss, Orgelmager, for det Arbejde, han i langsommelig Tid har gjort for Kongen, og hvorfor han har gjort klart Regnskab i Renteriet, og føre Beløbet til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 448.

— Følgrebrev for Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Odensegaard, til Kronens Bønder under Odensegaard og St. Knudts Kloster i Odense, som Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, hidtil har haft i Værge. F. og Sm. R. 2, 83 b.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om, at Kongen har eftergivet Mats Thordsen, Borge-mester i Vejle, 70 Dlr. af hans Øksentold; men Resten af denne skal Anker Mogensen kræve af ham. Udt. i J. T. 4, 518.

11. Juli (—). Kvittans til Rentemester Envold Kruse paa 1924 Rosenobler, som han den 23. Maj i Regerings-raadets Nærværelse har ladet indsætte i Hvelvingen paa Københavns Slot. Sj. R. 13, 400. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemester-regnsk.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse. Da Hendrik Ram-mel til Beckeskouf har været sendt til Tyskland i Kongens Bestil-ling og har været borte i 3 Maaneder paa denne Rejse, skal Envoldt Kruse lade ham faa hans Besolding for den ene Maaned og derefter igen lade hans Besolding begynde fra den Tid, da han kom tilbage fra Rejsen. Udt. i Sj. T. 18, 448.

— Miss. til Hermand Jul og Bispen paa Gulland. Kongen har for kort Tid siden¹ skrevet til Niels Bild, forhen Befalingsmand paa Gulland, og M. Davidt Dylefeldt, Superintendent sammesteds, om at afsætte Hr. Henrik Hansen, Sognepræst til Heinem og Beele Sogne, fra hans Embede og ikke tilstede ham at faa noget Kald igen der paa Landet, da han har forset sig og givet andre et ondt Eksempel. Kongen har dog nu efter Hr. Henriks Beretning og de ham medgivne Skudsmaal der fra Landet eftergivet ham Forseelsen, hvorfor de skulle genindsætte ham i hans Kald og ikke til-stede, at der gøres ham nogen Forhindring deri. Sk. T. 2, 335.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Vejle paa Grund af den store Skade, Byen har lidt ved Ildebrand, indtil videre maa være fri for den aarlige Byskat og Baadsmænd- og Bøsseskyttehold, for at de bedre kunne komme sig igen. J. R. 5, 393 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt. Da Kongen har erfaret, at Koret i Mariager Kloster er nedbrudt, befales det Jacob Seefeldt at forhøje et Hus i Klosteret 2 Lofter med de Mursten, som ere tilovers af Koret, og lade Huset forfærdige paa Kongens Bekostning. Udt. i J. T. 4, 518 b.

12. Juli (—). Søpas for Niels Korsør, Kongens Skipper, der med Kongens Skib den unge Hjort skal løbe til Got-

¹ 20. Nov. 1594.

land efter en Ladning Tømmer og føre det til København. Sj. R. 13, 400 b.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul. Da Kongen har Brug for en hel Del Pibholt, skal han lade denne Brevviser, Kongens Skipper Niels Korsør, faa saa mange Pibholt, som hans Skib kan føre, og lade dem hugge efter det Maal og den Længde, Niels Korsør angiver, saa denne med det første igen kan blive af-færdiget. Sk. T. 2, 335 b.

— Forordning om, at Indbyggerne paa Gotland skulle rette sig efter Recessen og den skaanske Lov i alle forefaldende Sager. Sk. R. 2, 204. (Tr.: CCD. II. 693. Handl. rör. Skand. Hist. XXIX. 361 f.).

— Forleningsbrev for Gregers Bang, Tolder for Københavns Slot, paa det efter afdøde Peder Dresselberg ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 204 b.

— Forleningsbrev for Jørgen Jørgensen, Renterisriver, paa det efter afdøde Peder Dresselberg ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 205 b.

— Ekspektancebrev for M. Joen Jacobsen, Sognepræst til Helliggejt Kirke i København, paa det Kannikedømme i Lund Domkirke, som M. Christen Nielsen, Kannik i Lund Domkirke, nu er forlenet med, at tiltræde straks, naar denne dør. Han maa indtræde i det samme Senium, som M. Christen Nielsen nu har, og optere i dennes Sted i Bona communia og anden Rettighed. Naar han ikke længere er forhindret ved Kirketjeneste eller anden sliq Bestilling, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sk. R. 2, 206.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om at hjælpe Jesper Søfrensen til Ret; saa han af afdøde Chresten Lauritsens efterladte Gods faar, hvad han efter nøjagtigt Bevis har til gode. Udt. i J. T. 4, 518 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lade Mikkell Søfrensen i Sveistrup, hvis Gaard er brændt ved Vaadeild, være fri for et Aars Landgilde. Udt. i J. T. 4, 518 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Oel-

sen i Hørsinge¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Grundbye² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sivert Grubbe om at tiltale Peder Norby for det Manddrab, som han saa utilbørligt har begaaet paa sin egen Tjener, og begære Dom, om ikke Peder Norby bør straffes paa Livet og miste Halsen for sin Misgerning. Udt. i Sj. T. 18, 448.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Jørgen Nielsen i Oldrop³ har været hos Kongen for en fattig og elendig Person, ved Navn Niels Mogensen, der skal være Krøbling, hvorom han har haft nøjagtigt Bevis, og ansøgt om, at han i Betragtning af hans Elenighed maa blive indtaget i Sygehuset i Odense. Christoffer Valkendorf skal undersøge Niels Mogensens Forhold og, hvis han er saa elendig, sørge for, at han bliver indtaget i Sygehuset og faar samme Underholdning som andre fattige Personer. F. og Sm. T. 2, 422.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Kongen om kort Tid vil begive sig over til Jylland med hele sit Hof for at holde Vinterlejr der Vinteren over og Størstedelen af Tiden vil blive liggende paa Koldinghus, skal Caspar Markdaner skaffe alt, hvad der behøves til Kongens Underhold, og Havre og Rufoder til Kongens Heste i Forraad og give Borgerne i Kolding Ordre til ligeledes at forsyne sig med alt det, som Kongens Hoftjenere og deres Folk kunne have behov, saa de for tilbørlig Betaling kunne faa det hos dem. J. T. 4, 518 b.

— Lignende Miss. til Manderup Parsberg [Skanderborg] og Niels Skram [Dronningborg]. Udt. i J. T. 4, 519.

15. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Jul til Alstedt paa Kronens Part af Korntienden af Brørup Sogn i Malt Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 65.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mats Jensen paa Kirkens Part af Korntienden af Magleby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1¹/₂ Læst Byg og 1¹/₂ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 148 b.

¹ Hørsinge, Vemmenhøgs H. Sunds H.

² Grønby, samme H.

³ Ollerup,

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om efter deres egen Doms Lydelse at hjælpe Anne Madtsdatter til at faa sin Betaling af Margrete, Børge Pedersens Enke. Udt. i Sj. T. 18, 448.

— Miss. til Absolon Gjøe, Hendrik Gyldenstjerne, Eiller Bryske og Tønne Bryske. De have for nogen Tid siden faaet kgl. Befaling angaaende en Trætte mellem afdøde Steen Bilde til Kiersgaards Arvinger om de Skove, der kunde falde i Skifte til dem til deres to Hovedgaarde¹ og andet tilliggende Gods, at de skulde lade disse Skove besigte og taksere ved nogle uvildige Danne-mænd. Da der dog endnu er nogen Misforstaaelse mellem Arvingerne, skulle de med det allerførste erklære sig til Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke, om de i deres udgivne Besigtelse have befattet sig med den Part i Raahafve, som er tilfalden Fru Helvig efter hendes afdøde Husbonde, saa Arvingerne kunne blive endeligt skilte ad. F. og Sm. T. 2, 423.

17. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Knudsen paa Kirkens Part af Korntienden af Uby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 65.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Thorsen paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Brøndum Sogn og paa Kirkens Part af Korntienden af Hvidbierre Sogn. Han skal aarlig svare 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Havre til Kronen af Kronens Part af Korntienden af Brøndum Sogn, medens Bygget af denne Tiende skal leveres i Viborg, da Kongens Fader har henlagt det til fattige Skolepersoners Underhold i Viborg. Han skal aarlig svare 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Brøndum Kirke af Kirkens Part af Korntienden af Brøndum Sogn og 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Hvidbierre Kirke af Kirkens Part af Korntienden af Hvidbierre Sogn. Udt. i Tb. S. 65.

18. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at bestille baade Fasbindere og andre Arbejdere, der kunne forfærdige de store Vinfade paa Kronborg, skaffe dem, hvad der behøves dertil, og føre Bekostningen til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 448 b.

— Opfejningsbrev for Hans Pedersen og [Anders]²

¹ Kærsgaard (Vends H.) og Billeskov (Baag H.). ² Jvfr. 10. Nov. 1594.

Lauritsen i Kielstrup, Sandemænd i Vissenberg Birk, der for nogen Tid siden paa Fyenbo Landsting ere blevne fældede for deres Ed og Tov paa Vissenbiørg Birketing, hvorved de have svoret Niels Lauritsen Skriver i Heebo fri for Vold tværtimod hans egen Forpligtelse efter Tingsvidners Lydelse; de have nu stillet Erik Bilde til Kiersgaard tilfreds for Sagen. F. og Sm. R. 2, 84.

18. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Mickelsen, Borger i Lund, paa Kronens Part af Korntienden af Fellie¹ Sogn i Torn Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 189 b.

19. Juli (—). Miss. til Byfogden i Storeheddinge om at lade den Forfølgning falde, som han har begyndt over Niels Hansen, Borger sammesteds, fordi han ved en Fejltagelse var kommen for Skade at tage en fremmed Fole og føre den ind i Ævred (»Efridden«). Udt. i Sj. T. 18, 448 b.

— Miss. til Axel Brahe. Da Jomfru Margrete Skram Pedersdatter har berettet, at hendes Broder, Niels Skram til Urup, der efter Loven er hendes rette Værge, ikke bor der i Landet og ikke er saa nær til Stede, at han kan forsvare hende og hendes Gods for Trætte, og derfor har anmodet om, at en god Mand der i Egnen maa blive beskikket til at føre Tilsyn med hende og hendes Gods i hendes Broders Fraværelse, befales det ham som Lensmand paa Helsingborg, i hvilken Egn hun bor, at have tilbørligt Tilsyn med hende og hendes Gods og forsvare hende for Trætte paa hendes Gods. Sk. T. 2, 335 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Thorsen paa Kronens Part af Korntienden af Eystrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 65 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen von Aschersleben paa Kirkens Part af Korntienden af Bedisløef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 148 b.

21. Juli (—). Forleningsbrev for Frederik Gans paa Kronens Part af Korntienden af Verum² Sogn i Hierom Herred, kvit og frit. Udt. i J. R. 5, 394.

¹ Fjelle, Torne H. ² Vejrum, Hjerm H.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Brahe om at hjælpe Peder Christensen Vedle til at faa, hvad der arveligen er tilfalden ham efter hans afdøde Broder M. Anders Vedle, og sørge for, at der i Dom og Rettergang vederfares ham Lov og Ret. Udt. i J. T. 4, 519.

— Miss. til Fru Birgitte Rosenkrantz. Kongen har erfaret, at hun tilholder sig en jordegen Gaard i Voer By, Sogn og Herred i Nørrejylland. Da denne Gaard tidligere har ligget til Aakier Slot og Kongen ikke ved, ved hvilken Lejlighed den er kommen derfra, skal hun med det allerførste erklære sig til Regeringsraadet om, hvad Adkomst hun har paa Gaarden og ved hvilken Lejlighed den først er kommen i hendes afdøde Fader Folmer Rosenkrantz's Værg. J. T. 4, 519.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Niels og Staffen Krag i Gamst have klaget over, at de imod Kongens Faders Brev¹ besværes med Ægt og anden Tyng, befales det ham herved at lade dem nyde den Frihed, som er bevilget dem ved Kongens Faders Brev, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for deres Overløb. J. T. 4, 519 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Samuel Hansen, Sognepræst i Harløf Sogn, paa Kirkens Part af Korntienden af Harløf² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3½ Pd. Rug, 3½ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 5 b.

— Aab. Brev om, at alle Landsbykirker i Viborg og Aarhus Stifter, baade de, som Kapitlerne have Jus patronatus til, og de, der tilhøre Kronen, saa mange, der ere ved Forraad og ikke selv ere synderlig nødtørftige eller bygfældige, skulle komme Sielløef Kirke til Hjælp, hver med 1 Ortsdaler af hvert Pd. Skyld eller Rente i dette Aar; Sognemændene i Sielløef Sogn have nemlig berettet, at deres Kirke er aldeles falden ned, saa det vil være nødvendigt at genopføre den fra Grunden af, og de have, da den ikke er saa formuende, at den kan istandsættes med dens egen Indkomst, ansøgt om, at andre Landsbykirker i Nørrejylland maa komme den til Hjælp. Hjælpen skal tilstilles Kirkeværgerne for Sielløef Kirke, der skulle være forpligtede til at anvende Hjælpen til Kirkens Bygning efter Lensmanden paa Skanderborg Mandrup Pars-

¹ 26. Okt. 1579. ² Haarlev, Bjæverskov H.

bergs eller hans Fuldmægtiges og Provstens og Sognepræstens Raad og Undervisning og til at gøre Mandrup Parsberg Regnskab for Anvendelsen. J. R. 5, 394.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mandrup Parsberg om, at Kongen har bevilget Sognemændene i Sieløf Sogn i Nørrejylland, der have berettet, at deres Kirke for nogen Tid siden er falden ned, 1 Læst Korn af Loftet paa Skanderborg Slot. Mandrup Parsberg skal paase, at Kornet bliver anvendt til Kirkens Bygning. Udt. i J. T. 4, 519 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Denne Brevviserske Birgitte, Borgerske i Kerteminde, har ansøgt om at faa de 22 Dlr. 1 Mk., som hendes afdøde Husbonde Laurits Remmesnider resterer med paa sit Regnskab som Byfoged i Kerteminde, eftergivne. Da hun for Armods Skyld har maattet forsværge Arv og Gæld efter hendes Husbonde, har Kongen eftergivet hende den ovennævnte Restance. F. og Sm. T. 2, 424.

23. Juli (—). Miss. til Sten Brahe. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Borgemestre og Raad i Aarhus paa egne og menige Borgeres Vegne, hvori de berette, at Bønderne paa Samsø for nogen Tid siden have erhvervet Kongens Faders Brev¹ om, at de i Aarhus maa købe Bygningstømmer, Ved, Kul og andet slikt af de Bønder, der indføre saadant til Byen, hvilket er Borgerne til stor Fortrængsel og Forprang, da Samsingerne ofte understaa sig til at løbe nedenfor Byen og der opkøbe Ved og Kul, før end det kommer paa Torvet, og give mere for det, end hidtil har været Skik, ja nogle af dem føre det endog til fremmede Steder. Da de have ansøgt om, at Samsingernes Handel af disse Grunde maa blive afskaffet, skal han nøje undersøge hele Sagen og foreholde Samsingerne, at de ikke i saa Maade maa misbruge Kongens Faders Brev til Fortrængsel og Forprang for Borgerne i Aarhus. Sj. T. 18, 448 b.

— Miss. til Rentemesteren om at give Albret Friis Kvittans paa hans Regnskab af Riberhus Slot og Løn og tage Bevis af ham for, at han vil betale det, han bliver skyldig, enten til det første Omslag i Kiel eller til førstkommende 1. Maj. Udt. i Sj. T. 18, 449.

— Miss. til Axel Brahe. Pouel Svendsen i Gaassebeks

¹ 22. Juli 1582.

Mølle under Helsingborg Slot har berettet, at Møllen, som han for kort Tid siden har fæstet for en stor Indfæstning, er meget byg-fældig og Møledammen meget ufærdig, saa han af den Grund ikke kan svare dette Aars fulde Landgilde, hvorfor han har ansøgt om Eftergivelse af hans Restance for dette Aar. Axel Brahe skal undersøge Sagen og, hvis Pouel Svendsen ikke godt kan udrede den Landgilde, han endnu resterer med for dette Aar, eftergive ham den. Sk. T. 2, 336.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe om enten at lade Mølleren paa Kobbermøllen under Helsingborg Slot være utiltalt for den Landgilde, han resterer med i Aar, eller forskaane ham, indtil han kan udrede den; endvidere skal han være Mølleren behjælpelig med at faa Møllen, der er forfalden, genopbygget. Udt. i Sk. T. 2, 337 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kronens Bønder, Anders Jensen i Heselaas i Stafsinge Sogn, Laurits Pedersen i Torestrup i Vindbiørg Sogn, Bendt Skrædder i Tøstrup og Laurits Olsen i Ammaas i Ullerødts Sogn, der hidtil have svaret til Embedsmanden i Halmsted Herred, belejliger kunne svare til Varberg Slot, skal han straks lægge dem under Varberg, indskrive dem i Jordebogen og føre deres aarlige Landgilde og anden Rettighed til Indtægt for Kronen i Regnskabet. Sk. T. 2, 336 b.

— Miss. til Sten Matsen. Da Kronens Bønder, Hans Tydsk i Aasted Herred, Jens Nielsen i Sløng By og Sogn, Oluf Lassen i Holm By og Sogn og Jens Bendtsen i Elfveplet, der hidtil have svaret til Laugholm og Varberg Slotte, bedst kunne henlægges og bruges under Halmsted Herred, skal han straks overtage dem, indskrive dem i Jordebogen og føre deres aarlige Landgilde og anden Rettighed til Indtægt for Kronen i Regnskabet. Sk. T. 2, 337.

— Oprejsningsbrev for Rasmus Madtsen i Pierup¹ i Fyen, der er bleven fordelt til Tinge af Niels Bagger, Borger i Odense, og dømt til sine 3 Mark for nogle Ord, som faldt mellem dem og som han ikke kunde bevise; han har nu stillet Niels Bagger tilfreds for den Sag. F. og Sm. R. 2, 84.

— Oprejsningsbrev for Rasmus Lauritsen i Nebelunde, Herredsfoged i Fulse Herred, der paa Lollandsfar Lands-ting er bleven fældet for en Dom og nogle Breve, som han imod

¹ Pejrup, Salling H.

Recessen har forholdt Mogens Gjõe til Bremmersvoldt udover den tilbørlige Tid, men nu har optinget og stillet Mogens Gjõe tilfreds for denne Sag. F. og Sm. R. 2, 143 b.

23. Juli (Kbhvn.). Følgebrev for Voldemar Parsberg til Jernidt, Lensmand paa Riberhus, til Borgerskabet i Ribe, som han skal have i Forsvar, dog skal den aarlige Byskat, Told, Sise og andet, som kan tilfalde Kronen af Byen, komme Kronen alene til Bedste efter godt og klart Regnskab af dem, der ere tilbetrede at oppebære saadant. J. R. 5, 395.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Da der er Trætte mellem Valdemar Parsberg til Jernet paa Kronens Vegne og Petter Rantzau til Troiborg om nogle Enge, kaldede Tulis-holm, i Lye Herred og Petter Rantzau har ført Vidnesbyrd om Engene og forhvervet Dom i Sagen, skulle de, naar Sagen bliver stævnet i Rette for dem, dømme endeligt paa ovennævnte Dom og Vidnesbyrd. J. T. 4, 519 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om med det første at lade et gammelt Stenhus paa Riberhus Slot, som kaldes Skriverstuen og ingen Ting duer til, nedbryde, lade grave en Brønd paa Slottet og lade den opsætte med Kampesten; hvis der ikke er Vand at faa i Brønden, skal han lade lægge Render fra Gravene ind i Brønden; Bekostningen herved skal han føre til Ud-gift i Regnskabet. Det Krudt, han har liggende paa Slottet, skal han sende til Københavns Slot, for at det kan blive omgjort her, og skaffe sig lige saa meget Krudt igen. J. T. 4, 520.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at Provsten i Ribe Kapitel, naar han hører Kirkernes Regnskab i Riberhus Len, tager undertiden 3 Dlr. og undertiden 3½ Dlr. i Provstepenge af hver Kirke. Da Kongen ikke ved, med hvad Ret Provsten kan tilholde sig disse Penge, eller hvad Fundats der findes ved Kapitlet paa denne Rettighed, skal Kapitlet med det første erklære sig til Regeringsraadet herom. J. T. 4, 520.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Rasmusen i Tudtse paa Kirkens Part af Korntienden af Tudtse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 6.

24. Juli (—). Miss. til Sten Brahe om at lægge en Kro-nens Gaard i Fellitsløf¹, der tidligere har ligget under Drax-

¹ Følleslev, Skippinge H.

holm, ind under Kallundborg Slot, indskrive den i Jordebogen og føre dens Skyld og anden Rettighed til Indtægt i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 449.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Da Kongen vil sende Jørgen Svabe udenlands til et fyrsteligt Bryllup, som Kongen er indbudt til, skal han lade Jørgen Svabe faa en Æreklædning og en Kappe, saaledes som han kan tænke gøres fornøden til en saadan Lejlighed. Udt. i Sj. T. 18, 449.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Peter von Cravel, Bernt von Skinckel i Embdens Tjener, er bleven dømt i Kongens Naade og Unaade, fordi han ikke havde betalt sin Told. Kongen har dog nu i Anledning af hans underdanige Supplikats eftergivet ham hans Forseelse for denne Gang, hvorfor de skulle lade ham frit passere. Udt. i Sj. T. 18, 449.

— Aab. Brev om, at Hans Lindenov, Embedsmand paa Hammershus, til sit eget Brug indtil videre aarlig maa lade slaa eller skyde 3 Stykker stort Vildt paa Bornholm, men derudover maa han ikke befatte sig mere med Jagten, end hans Forleningsbrev tilholder ham, og han skal paase, at Jagten fredes. Sk. R. 2, 206 b¹.

— Miss. til Fru Mette Rud, Hendrik Gyldenstjernes Enke, om efter hendes Haandskrifts Lydelse at betale Hans Lauritsen, Borger i København, 100 Dlr., der ere arvelig tilfaldne ham paa hans Hustrus Vegne, og som Fru Mette havde laant af afdøde Laurits Grydestøber. Udt. i F. og Sm. T. 2, 450.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hening Bendtsen i Allersløf paa menige Sognemænds Vegne i Allersløf Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Allersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4¹/₂ Pd. Rug, 4¹/₂ Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 6.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Høst i Hodde paa Kirkens Part af Korntienden af Hodde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 65 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Vogen Jensen i Glerup paa Kirkens Part af Korntienden af Giedstedt

¹ Tr.: Hübertz. Aktst. til Bornholms Hist. S. 526.

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Byskpr. Rug, 10 Byskpr. Byg og 1½ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 65 b.

24. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Lisebet Rosenkrantz, Anders Thotts Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Siirekøbing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 189 b.

— Lignende Brev for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Øster Karlebye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 190.

25. Juli (—). Aab. Brev om, at menige Bønder ved Strandsiden i Borsøe Herred, der bo i en saare skarp og bar Egn og have liden Ager og Eng at bruge, saa de ikke kunne svare deres rette Landgilde, for bedre at kunne gøre dette, maa bruge deres Handel med Sejlads og Fiskeri. dog maa de ikke mod Kongens Forbud udføre Øksne, Køer eller Brændevad, og igen indkøbe, hvad de behøve til deres Huses Ophold, dog maa de ikke købe eller sælge noget til Forprang eller gøre Landkøb mod gammel Sædvane og Købstædernes Privilegier. Sj. R. 13, 400 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kongen har tidligere, i Anledning af at Peder Smidt i Helsingborg, da han efter Kongens Befaling mødte i København, ikke har meldt sig hos Regeringsraadet, men straks er draget hjem igen, givet Christoffer Valkendorf, da Embedsmand paa Helsingborg, Ordre til at tiltale ham for hans Ulydighed. Da Axel Brahe siden er bleven forlenet med Helsingborg Len, befales det ham herved alvorligt straks at tiltale og forfølge Peder Smidt paa det yderste for hans Ulydighed og tage endelig Dom for sig. Sk. T. 2, 337 b.

— Miss. til Jørgen Qvitzov og hans Søskende. Denne Brevviser, Tonnis Kunst (K.: Kuast) fra Brunsvig, har berettet, at han for nogle Aar siden udenlands har forstrakt deres afdøde Broder Dirik Qvitzov med 42 Dlr., hvorpaa han har dennes Brev og Segl. Da han trods gentagne Anfordringer hos dem hidtil ingen Betaling har kunnet faa, men er bleven holdt hen og henvist fra den ene til den anden, har han nu ansøgt Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales dem at rette sig selv heri og betale Tonnis Kunst (K.: Kuast) de 42 Dlr., saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 424. K.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Oluf Bagger, Borger i

Odense, skal paa sin afdøde Broder Mickel Baggers Børns Vegne være bleven 2050 Dlr. 30¹/₂ Sk. lybsk skyldig paa Rentekammeret for det Korn, som Mickel Bagger i Forening med Søfren Hofmand og Niels Skrifer, forhen Borgemester og Borger i Randers, have oppebaaret af Drotningborgs Indkomst fra 1. Maj 1575 til 1. Maj 1577. Da Kongen har erfaret, at Oluf Bagger, som er Værge for Mickel Baggers Børn, har faaet Fyldest af Børnenes Gods for at betale de ovennævnte Penge paa Rentekammeret, skal Christoffer Valkendorf give Oluf Bagger alvorligt Tilhold om med det allerførste at gøre Mickel Baggers Part klar paa Rentekammeret og straks betale, hvad han bliver skyldig. F. og Sm. T. 2, 425.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Munk til Oxevaang. Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard (»Kiersgaard«) har berettet, at der paahænger ham og hans Medarvinger et Skifte, som endelig skal bringes i Rigtighed her i Byen; da Frederik Munk er hans Søsterbørn, Jomfruerne Else og Anne Munks rette Værge og Skiftet ogsaa angaar dem, skal Frederik Munk møde paa deres Vegne og flittig paase, at der i Skiftet vederfares dem hvad billigt og ret kan være. J. T. 4, 520 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Madt- sen i Svinge paa Kirkens Part af Korntienden af Svinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg, 8 Tdr. Havre og 1 Skp. Byggryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 6.

26. Juli (—). Miss. til Johan Barnekov. Da Margrete, Thommis Stensens Enke i Roskilde, har klaget over, at Byfogden i Roskilde har gjort hende Uret, skal han give Borgemestre og Raad Tilhold om, at der, naar hun lader Byfogden tiltale med Retten, vederfares hende i Dom og Rettergang, hvad billigt og ret kan være, over Byfogden. Udt. i Sj. T. 18, 449 b.

— Miss. til Vilhielm Dresselberg. Lauge Urne til Bielteberg, Landsdommer i Skaane, har berettet, at 15 Mænd i Vemmendts- høeg Herred i Skaane for et Aar siden have svoret Mats Pedersen i Ornelle Drabssag over for en Dreng, som han skal have ihjelstunget, men da der ikke har været nogen Eftermaalsmand indført i deres Dom og Mats Pedersen ikke ved Vidnesbyrd er overbevist om at have stunget nogen, og da de 15 Mænd ikke have dømt saa endeligt og nøjagtigt efter Recessen og de derom udgaaede Mandater, har Lauge Urne paa Skaane Landsting fundet de 15

Mænds Dom unøjagtig og uendelig. Efter Landstingsdommens Af-sigelse have de 15 Mænd været paa deres Herredsting og dér erhvervet et Tingsvidne bag paa Landsdommerens Dom og beraabt sig paa et Brev af afdøde Hack Ulfstand, hvori han skal have givet dem de Raad, hvorefter de have svoret og dømt om Drabet, hvilket Brev ikke har været ført i Rette for Landsdommeren, da Sagen har været for paa Landstinget, ej heller paaskudt. Da Lauge Urne, der mener at være bleven forurettet herved og derfor vil lade de ovennævnte 15 Mænd tiltale paa Landstinget, ikke kan være Landsdommer i sin egen Sag, skal Vilhielm Dresselberg sidde i Landsdommers Sted i den Sag, med det første indstævne de 15 Mænd, Herredsfogden Bertel Byg, der har tilstedt Vidnesbyrd bag paa Landsdommerens Dom, og Peder Jensen i Lemmitsrød og Niels Lauritsen i Bøserup, der have ladet de 15 Mænd kalde til Tinge, efterat Landstingsdommen er gaaet, til Landstinget, nøje undersøge Sagen, afsige Dom om, hvorvidt de 15 Mænd og Herredsfogden have gjort Uret eller ej, og give Dommen beskrevet. Sk. T. 2, 338.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Grubbe, Knud Urne og Morten Venstermand. For nogen Tid siden¹ har Kongen ladet Befaling udgaa til dem om med det første at samles, stævne Frederik Hobe, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Christoffer Guldsmed i Maribo paa afdøde Johan Klies da levende Barns Vegne i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem i den Trætte, der er mellem dem om Register, Regnskaber og Gods, som Frederik Hobe, efter Christoffer Guldsmeds Formening med Urette, har taget til sig efter Johan Klies Død og frataget hans Hustru. Denne Befaling har dog ikke den Tid kunnet udføres, da Barnet imidlertid er død og Befalingen ikke er forhvervet med alle de Arvingers Samtykke, der have Ret til at tale derpaa. Det befales dem herved at samles med det allerførste, paany stævne begge Parter i Rette for sig med de Registre, Regnskaber, Breve og andre Vidnesbyrd, som de have mod hinanden, nøje undersøge alt og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad med Retten uden Hensyn til nogen af Parternes Vild eller Venskab, saa ingen af Parterne med Billighed kan have noget at klage over. F. og Sm. T. 2, 451.

¹ 11. Juni 1593.

26. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Karren Krabbe til [S]kersøe paa Kronens Part af Korn-tienden af Hoedt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen 5 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 5 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg, 1 Td. Havre og $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, at betale med Penge, 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg, $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre og 1 Dlr. for $\frac{1}{2}$ Td. Gryn. Udt. i Tb. S. 65 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Kirstine Christoffer Bangs i Odense paa Kronens Part af Korntienden af Kierndrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, og af Synderbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 148 b.

27. Juli (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Hr. Jens Jensen, Sognepræst til Magleby Kirke i Ste[f]ns Herred i Sjælland, har klaget over, at Fru Elsebe Svab til Giorsløf, Fitsens Juls Enke, gør ham Hinder paa nogen til hans Præstegaard liggende Skov og Ejendom. Da Kongen for nogen Tid siden har ladet aaben Befaling udgaa til nogle gode Mænd om at undersøge den Sag, skal Arrildt Hvitfeldt gøre Anfordring om, at denne Befaling med det første maa blive udført, og naar Sagen foretages, have nøje Tilsyn med, at Hr. Jens ikke i nogen Maade kommer til kort paa hans Præstegaards Skov og Ejendom. Sj. T. 18, 449 b.

— Miss. til Rentemesteren om at give Rasmus Holst, forhen Tolder i Horsens, Kvittans for de 30 Dlr., som han resterer med af Tolden, og indføre det i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 449 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale Kirstenne M. Bertels i Ribe hvad Kongen skylder hende paa hendes afdøde Husbondes Vegne og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 474.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden efterhaanden at betale Villomke, Johan von Deldens Enke, 2064 Dlr. 3 Mk. 7 Sk. lybsk for Vin, som Kongen har købt af hende til sit Behov. Udt. i Sj. T. 18, 450.

— Aab. Brev om, at Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg, straks maa indløse Rørums Len fra Anders Thotts Enke, Fru Lissebet Rosenkrantz, og deres Børn for 2833 Dlr., hvorfor af-

¹ Kærum, Baag H.

døde Anders Thott havde det i Pant, og beholde det, indtil det afløses ham for den nævnte Sum. Sk. R. 2, 207.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Da Kongen hidtil har bevilget Fru Mette Emiksdatter, Jørgen Tidemands Enke, en aarlig Genant af $\frac{1}{2}$ Læst Rug, $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 1 Td. Smør, 10 levende Svin og 1 Par Slagteøksne af Malmøhus Slot, skal Prebiørn Gyldenstjerne ogsaa i Aar (i det Fol. 346 indførte Brev: indtil videre) give hende denne Genant. Sk. T. 2, 339 og 346¹.

— Aab. Brev om, at Knudt Grubbe, Embedsmand paa Lykaa Slot, der for nogen Tid siden er bleven forlenet med Kronens Gods Høybye i Skaane, dertil maa beholde de Skove og Ejendomme, som ligge i Byens Marker og Enge, dog skal han aarlig gøre Kongen Regnskab deraf, saaledes som Kongen tidligere har forlenet ham det. Sk. R. 2, 207.

— Miss. til Knud Grubbe. Borgerne i Lykaa, der have begyndt at genopbygge deres i den svenske Fejde ødelagte Kirke, have ansøgt Kongen om nogen Hjælp dertil, da de ikke ere saa formuende, at de kunne genopbygge den af Kirkens egen Indkomst eller deres egen Formue. Han skal sørge for, at de Kirker i Blekinge, der have noget Forraad, hver efter sin Evne og Formue, komme Lykaa Kirke til Hjælp, og føre godt Tilsyn med, at Lykaa Kirke med Tiden igen bliver opbygget, og at den Hjælp, som Kirkerne yde, bliver anvendt udelukkende til Kirkens Bygning. Sk. T. 2, 339 b og 346.

— Miss. til Hans Lindenov om at købe saa meget Kød og smeltet Talg, han kan faa, paa Bornholm, dog skal han flittig have Landets Lejlighed i Agt, at ingen ved saadant Køb bliver besværet over sin Evne og Formue. Det købte Kød og smeltede Talg skal han i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse sende til København. Udt. i Sk. T. 2, 346².

— Miss. til Hans Lange. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten til Giørding, Vein³ og Bure Sogne i Hierrom Herred er død ved sidste Paasketid og at Sognene siden den Tid have været uden Sognepræst, fordi Sognemændene ikke have villet give nogen Person Kald, medmindre vedkommende vilde ægte den afdøde Præsts Enke, der, som Kon-

¹ Brevet er begge Steder dateret: 27. Juli.
Bornholms Hist. S. 527.

³ Vem, Hjerm H.

² Tr.: Hübertz, Aktst. til

gen erfarer, har forsvoret Arv og Gæld efter hendes Husbonde. Superintendenten i Ribe Stift har sendt to Personer til dem, der efter Ordinansen have prædiket i Sognene i Herredsprovstens Nær-værelse, og Sognemændene have ikke haft noget at klage over dem hverken for deres Prædiken eller i andre Maader, men dog have de ikke villet give dem Kald, fordi de ikke have villet ægte Præste-enken. Da Kongen ikke vil finde sig i et saadant Misbrug af den Kaldsret, der i Ordinansen er bevilget Sognemændene, skal Hans Lange tilskikke dem enten en af de to Personer, som Superinten-denten har sendt til dem, eller en anden smuk, lærd Person, der findes duelig til Præsteembede, og hvis de saa ikke godvillig ville give nogen af disse Kald, skal han paa Kongens Vegne indsætte enten en af dem eller en anden duelig Person i Sognene og foreholde Sognemændene, at de skulle være ham villige, svare ham Tiende, Offer og andet, som de ere pligtige at svare deres Sogne-præst, og aldeles afholde sig fra saadan modvillig Handel, saafremt Kongen ikke skal tiltænke anderledes deri. J. T. 4, 520 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Niels Skram om indtil videre at lade den Forfølgning bero, som han havde mod afdøde Borgemester i Randers Søfren Hofmands Arvinger for det, som Søfren Hofmand blev Kongen skyldig paa det Korn¹, han med nogle andre købte af Drotningborgs Indkomst fra 1575 til 1577. Udt. i J. T. 4, 521.

28. Juli (—). Miss. til Rentemesteren om at gøre op med afdøde Søfren Hofmands Arvinger for det Korn, han har faaet paa Dronningborg fra 1575 til 1577, og, naar de have betalt, hvad de blive skyldige, give dem Kvittans. Udt. i Sj. T. 18, 450 b.

— Aab. Brev om, at Bodel Reinoldts, Enke efter Reinoldt Hansen, Borgemester i Roskilde, i dette Aar maa oppebære 3 Pd. Korn af Loftet paa Roskildegaard, da Reinoldt Hansen, der for nogle Aar siden paa Grund af sin lange Tjeneste fik Brev paa at maatte oppebære nogle Pd. Korn af Loftet paa Roskildegaard til Hjælp til sin Underholdning, kort Tid efter er død og har efterladt sig Hustru og nogle smaa Børn. Sj. R. 13, 401.

— Miss. til Niels Pasche. Da Jens Madtsen i langsommelig Tid har ladet sig bruge paa Skibene i Kongens Tjeneste og derved faaet stor Skade, har Kongen for hans Alderdoms og Skrøbeligheds

¹ Registranten har her ved en Fejlskrift: Køb.

Skyld bevilget ham Underhold paa Holmen, indtil der bliver en Plads ledig i Helligesthus. Udt. i Sj. T. 18, 450.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske, Christoffer Parsberg, Anders Dresselberg og Mogens Ulfeldt. Menige Borgere i Slangerup have klaget over, at der i mange og adskillige Maader sker dem for kort af deres Borgemester Marcus Dor[n], idet han ikke alene tillader, at der bruges meget ulovligt mod deres Privilegier, men ogsaa selv handler meget, til Skade og Afbræk for dem og Byen, saaledes som de selv artikelsvis nærmere kunne berette. De skulle med det første begive sig til Slangerup, indstævne Borgemester Marcus Dor[n] og Borgerne i Rette for sig, undersøge Klagerne og Besværingerne over ham, og om han har gjort og handlet noget ulovligt og usædvanligt imod Borgernes Privilegier og gammel Sædvane, forlige dem i Mindelighed eller adskille dem ved Dom og give Dommen beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 450.

— Miss. til Carl Bryske. Da Hans Fisker i Vartouf kun har ringe Avl til Vartouf og derfor ikke har Hø og Strøelse i Forraad, naar Kongens Heste komme did, skal Carl Bryske af den nærmest liggende Mark udlægge saa megen Jord til Vartouf, som der kan saas 12 Tdr. Korn i, dog skal Carl Bryske sørge for, at det gaar ligeligt til med enhver af de Bønder, som miste nogen Jord. Sj. T. 18, 450 b.

— Aab. Brev om, at Truidt Pedersen, Tingfoged i Hardagers Herred under Landskrone Slot, der daglig har stor Umage med sin Bestilling og maa forsømme sin egen Næring meget, aarlig maa være fri for 1 Pd. Korns Landgilde og for Ægt og Arbejde, saalænge han er forhindret i Tingfogeds Bestilling. Sk. R. 2, 207 b.

— Ligelydende Breve for Rasmus Jensen, Tingfoged i Rønnebjerg Herred, Oluf Pedersen, Tingfoged i Onse Herred, og Bertel Biug i Vemmingshøif Herred. Udt. i Sk. R. 2, 208.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at eftergive Bertil Biug, Herredsfoged i Vemmingshøig Herred, 4 Aars Landgilde, som han resterer med og har anvendt paa den Gaard Dal-købings Bygning, som han bor i. Udt. i Sk. T. 2, 346 b.

— Miss. til Hermand Jul. Karen, Samuel Hansens Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde i langsommelig Tid har været Borgemester og Tolder i Visby og haft stor Besværing i disse

Stillinger, og har derhos ansøgt om, at hun i Betragtning heraf maa faa nogen Hjælp til hendes Husholdning. Hermand Jul skal i Aar lade hende faa 20 Læs Hø, 24 Læs Birkeved og 12 Faar af Visborg Slot. Sk. T. 2, 346 b.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hermand Jul om at hjælpe Dorete Jørgensdatter paa Gotland til Rette i en Sag, hvorom hendes Supplikats nærmere formelder. Udt. i Sk. T. 2, 347.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Stubbekøbing, der have berettet, at Byens Kirke ikke kan holdes vedlige med den ganske ringe Indkomst, der ligger til den. i de næste 2 Aar maa oppebære den aarlige Byskat til Kirkens Forbedring, men de maa ikke anvende den til andet. F. og Sm. R. 2, 144.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at gøre den Forordning, at Rasmus Skriver, forhen Borgemester og Tolder i Svendborg, paa Grund af hans lange Tjeneste, Armod og Sygdom bliver optaget i Hospitalet i Odense og for Livstid faar Underhold dér ligesom andre, der blive optagne i Hospitalet. Udt. i F. og Sm. T. 2, 426.

— Miss. til Mogens Jul til Pallisberg og Erik Kaas til Vorgaard om at være til Stede, naar Fru Anne Lykke, Lodvig Munks Enke, leverer Ørum Slot til Erik Lykke til Eskier, overlevere ham Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og andet, besigte Bygningen paa Slottet og Ladegaarden og give alt beskrevet. Udt. i J. T. 4, 521 b.

— Lignende Miss. til Erik Kaas til Vorgaard og Frederik Munk til Krogsgaard om at være til Stede, naar Erik Lykke til Eskier overleverer Skivehus til Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland. Udt. i J. T. 4, 521 b.

29. Juli (—). Aab. Brev om, at Lennert Balden, Kongens Mundkok, indtil videre aarlig maa oppebære følgende Genant: 1 Okse, 4 Lam, 4 Svin, 4 Gæs, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt og 16 Skpr. Humle af Københavns Slot. Sj. R. 13, 401 b.

— Forleningsbrev for Knudt Grubbe, Embedsmand paa Lykaa, paa Kronens Gods Høybye i Skaane med de Skove, som ligge i Byens Vange og Enge, hvilket Gods Fru Christentse, Biørn Kaas's Enke, sidst har haft i Pant. Han skal svare 86 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og gøre Regnskab for den uvisse. Sk. R. 2, 208.

29. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Malmø, hvem Kongen for nogen Tid siden har laant 1000 Dlr. af Tolden sammesteds til Byens Befæstnings Behov, hvilke Penge skulde have været betalte Kongen tilbage sidste Pinsedag, maa have Henstand med Betalingen til Pinsedag 1596, til hvilken Tid de uden videre Forhaling skulle betale Pengene. Sk. R. 2, 208 b.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Kongen har bragt i Erfaring, at Maribo Kloster besværes meget med den store daglige Udspisning i Klosteret. Da Fru Margrete Hvittfeldt og Fru Leene Gjøe, der formedelst særlig Benaadning ere indtagne i Klosteret og hidtil have faaet deres Underhold der, godt kunne have deres ærlige Underhold af deres eget, skal hun paa Kongens Vegne med det allerførste give dem Ordre til at begive sig ud af Klosteret hjem til deres eget og herefter ikke give dem nogen Underholdning. F. og Sm. T. 2, 452.

30. Juli (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen med de unge Herrer den 5. Aug. vil rejse over til Nørrejylland, skulle de sørge for at have nødtørfdig Underholdning og Vogne i Forraad og paase, at der henimod Kongens Ankomst er Færger og Skuder til Stede til at overføre Kongens Tjenere og Gods. Udt. i Sj. T. 18, 450 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale Ditløf Holck 3 Aars Pension, 500 Dlr. hvert Aar, som han efter sit Forleningsbrevs Lydelse skulde have for den Tid, han har været Lensmand paa Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 18, 451.

— Forleningsbrev for Hannibal Gyldenstjerne til Restrup paa Aastrup Slot og Len, saaledes som Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg sidst har haft det i Væрге. Han skal svare 200 Dlr. uden nogen Afkortelse i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Avlen til Slottet og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, medens de andre to Tredjedele og Told, Sise og Vrag skulle komme Kronen alene til Bedste. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, oppebære Kronens Tiender og anden den gejstlige Jurisdiktions Rente, bortfæste de Tiender, der blive ledige, og aarlig gøre Regnskab herfor, hvilket alt sammen skal komme Kronen alene til Bedste. Hans Regnskab skal begynde 1. Maj 1595. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet og

Ladegaarden i god Stand, men skal der foretages nogen særlig Bygning derpaa, vil Kongen selv bekoste det. J. R. 5, 395. Orig.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Voldemar Parsberg. Da der behøves forskellige Slags Tørfisk. til Udspisningen paa Koldinghus, skal han, naar Kongen holder Hoflejr dér, af de Toldfisk, som falde i Riberhus Len, sende Fisk til et Beløb af 200 Dlr. og, naar Kongen ikke holder Hoflejr dér, Fisk for 150 Dlr.; endvidere skal han straks fremsende de saltede Fisk, der allerede kunne faas. J. T. 4, 521 b.

31. Juli (—). Miss. til Carl Bryske. Da Ditløf Holck, Embedsmand paa Kroneborg, som Lensmand paa Københavns Slot efter Kongens Befaling har modtaget nogle Klæder, Rustninger og andre Ting, som have tilhørt afdøde Envoldt Sehested og ere blevne tilsendte Ditløf Holck af Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus, skal Carl Bryske modtage disse Ting af Ditløf Holck, give denne Kvittans for Modtagelsen og sætte dem i god Forvaring, indtil der kommer nærmere Besked fra Kongen. Sj. T. 18, 451.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om med det allerførste at købe 6000 Mursten, 4000 Tagsten, 60 Læster hvid Kalk, 20 Læster graa Kalk og 2000 Jærnbolte til Brokar i Sundet til Kongen, levere det altsammen til Ditløf Holck, for at han kan anvende det paa Slottet, Befæstningen og andre Steder, hvor der er noget bygfældigt, og indskrive Udgiften i deres Regnskab. Sj. T. 18, 451.

— Miss. til Jørgen Svave om, at Kongen har fritaget ham for Rejsen til Hr. Adam Venceslauens Bryllup, og om med det første paa eget Eventyr at indlevere de Penge, han har modtaget til Tærepenge paa Rejsen, i Rentekammeret. Udt. i Sk. T. 2, 347 b.

— Miss. til Hermand Jul. Da der til Forbedring af Bygningen paa Kroneborg behøves forskellige Slags Tømmer og Pipholt, skal han, naar Kongens Tømmermand besøger ham med dette Brev, paa Gotland lade hugge 600 Fyrrebjelker, 16 Al. lange og $2\frac{1}{2}$ Kvarter tykke, 600 Fyrrebjelker, 12 Al. lange og $2\frac{1}{2}$ Kvarter tykke, og 600 Stykker Pipholt, $\frac{2}{9}$ Al. lange, og sørge for, at alt bliver ført ned til Ladestederne, saa Kongens Skibe, der blive sendte efter det, saa snart som muligt kunne komme paa Hjemreisen. Sk. T. 2, 347 b.

1. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Antonius Gastener i Hiortholms Mølle under Københavns Slot i et Aar selv maa faa 3 Tdr. Aal af det Aalefang, som ligger til Møllen. Udt. i Sj. R. 13, 402.

— Bestalling for Jesper Bougart som Stenhugger paa Kroneborg Slot med en aarlig Løn af 35 Dlr., heri hans Hofklædning beregnet. Naar han arbejder, skal han have 1 Ors- dlr. om Dagen i Dagløn. Han skal stedse gøre Tjeneste (»opvare«) paa Kroneborg og være Lensmanden dér lydlig. Sj. R. 13, 402.

— Bestalling for Hans von Andorf som Bygmester paa Kroneborg med en aarlig Løn af 60 Dlr., heri hans Hofklædning beregnet. Naar han arbejder, skal han have 12 Sk. lybsk om Dagen i Dagløn. Han skal have flittigt Tilsyn med Bygningen paa Slottet, at den ikke forfalder, og være Lensmanden lydlig. Sj. R. 13, 402 b.

— Miss. til Johan Barnekov om at lade Professorerne ved Københavns Universitet faa Bjælker og Sparrer til Kollegiehusets Bygning fra det nedbrudte store Hus paa Bistrup. Sj. T. 18, 451 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 405).

— Miss. til Niels Paske om at skaffe Søfren Mickelsen, der i langsommelig Tid har ladet sig bruge paa Kongens Skib, en ærlig Underholdning paa Holmen for Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 18, 451 b.

— Miss. til Hermand Jul om at lade det aabne Brev [12. Juli] om, at Dommerne og Indbyggerne paa Gotland skulle rette sig efter den skaanske Lov, offentlig forkynde paa Landstinget paa Gotland, levere Landsdommeren det paa Pergament skrevne Eksemplar og lade det andet blive ved Slottets Breve. Da der paa Gotland findes mange øde Gaarde, har Kongen for kort Tid siden [18. Maj] ladet udgaa Forordning om, hvorledes der skal forholdes med de øde Gaarde og Jorder, for at de igen kunne blive bebyggede, og sendt den til Niels Bild til Forkyndelse. Hermand Jul skal tage Forordningen i Forvaring og føre nøje Tilsyn med, at de øde Gaarde efterhaanden blive opbyggede. Sk. T. 2, 348.

— Aab. Brev om, at Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Odensegaard, indtil videre maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften af Korntienden af Frørup Sogn, 1 Dlr.

for hver smal Td. Rug eller Byg, $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre og 1 Mk. for hver Skp. Gryn. F. og Sm. R. 2, 84 b.

1. **Aug.** (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Mortensen, Borgemester i København, paa Kirkens Part af Korntienden af Agerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Rug og Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt i Tb. S. 6.

2. **Aug.** (—). Aab. Brev om, at Jens Rasmussen, boende i Tutse Herred i Sjælland, indtil videre, ligesom hans Fader før ham, maa være fri for Halvdelen af den Landgilde, der skal svares af den Gaard, han bor i, dog skal han saa, da han bor paa en Alfarvej, være forpligtet til at holde godt Forraad paa Mad og Øl, saa den vejfarende Mand kan faa saadant til Nødtørf hos ham for en rimelig Betaling. Sj. R. 13, 403.

— Miss. til Rentemesteren om at betale Laurits Mule, der for nogen Tid siden har været sendt til Gotland for at udrette Kongens Ærinde og formedelst Vinteren er bleven opholdt paa Rejsen, hans Kostpenge og desuden hvad han med Billighed kan bevise at have lagt ud af sit eget udover den ham medgivne Fortæring. Udt. i Sj. T. 18, 451 b.

— Miss. til Carl Bryske, Christoffer Parsberg, Anders Dresselberg og Mogens Ulfeldt. Hans Madtsen, Borger i Slingerup, har klaget over, at der sker ham for kort i hans Kirkebogs Regnskab, idet Skriveren paa Frederiksborg Slot, der har forhørt Regnskabet, har paalagt ham at skaffe skriftligt Bevis af alle dem, som han har købt noget af til Kirkens Behov, og Borgemester Marcus Dorn imod Ordinansen og Recessen har forholdt ham Kirkens Tiende i nogle Aar, skønt Hans Madtsen har gjort Kirken Regnskab derfor og betalt den til Kirken; ogsaa i andre Maader sker der ham for kort paa Kirkens Vegne, hvorom han selv kan give dem nærmere Beretning. Da han af disse Grunde har begæret, at hans Regnskab maa blive forhørt af nogle gode Mænd, skulle ovennævnte 4 Mænd, der for kort Tid siden¹ have faaet Ordre til at begive sig til Slingerup og forhøre Borgernes Klager over Borgemester Marcus Dorn, samtidig kalde Hans Madtsen med hans Regnskaber og Slotskriveren paa Frederiksborg for sig, undersøge hele Sagen og afsige Dom om, hvorvidt Regnskaberne ere saa rigtig for-

¹ 28. Juli 1595.

hørte og overlagte, som det med Rette burde sig, og hvorvidt der er sket Hans Madtsen paa Kirkens Vegne for kort enten af Borge-
mesteren eller i andre Maader. Sj. T. 18, 451 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om af
Tolden at betale Christen Friis 2068 Dlr., som Kongen er
bleven ham skyldig paa hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 452.

— Miss. til Ditlef Holck om at lade det ubrugelige Inven-
tarium, som findes paa Ladegaarden ved Kroneborg, om-
lave og forbedre med saa ringe Bekostning som muligt og føre
Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om ved første Lejlighed at
bestille fra Danzig 3000 Egeplanker, som kunne bruges til
at beklæde Volden med paa Kroneborg, og betale dem af
Tolden. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Miss. til Ditlef Holck om med saa ringe Bekostning som
muligt straks at bygge en Smedje ved Hørsholm og føre Be-
kostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Miss. til Arrildt Hvittfeldt og Envoldt Kruse om at forhøre
Forstander i Sorø Christian Machabæus's Regnskab,
nøje paase, at det bliver rigtig forklaret, og give ham Kvittans der-
for. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Miss. til Rentemesteren. Da Ditlef Holck har gjort
nogen Fortæring i Helsingør med sine Folk og Heste, førend
han kom paa Kroneborg, har Kongen bevilget, at naar Ditlef Holcks
Regnskab af Slottet skal forklares, maa denne Fortæring godt-
gøres Ditlef Holck deri efter hans Værts underskrevne Seddels
Lydelse. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Peder Lauritsen, Sognepræst
til Tyelse og Klagstrup Sogne i Skaane, der nu er gammel og
skrøbelig og i sin høje Alder gerne vil være i Rolighed og Enlig-
hed, maa bosætte i Malmø, saaledes som han har begæret,
og blive boende der indtil videre, dog skal han holde en Kapel-
lan i Sognene, der kan gøre Sognefolket tilbørlig Tjeneste i og
udenfor Kirken, og ogsaa i andre Maader ordne det saaledes, at
der ikke bliver noget forsømt for hans Fraværelses Skyld. Sk. R.
2, 209.

— Miss. til Fru Kirsten Lindenov. Henrik Mumme,
Borger i København, har berettet, at hendes afdøde Husbonde¹

¹ Sten Klavsen Bilde.

skylder ham 100 Dlr. for en Haandskrift, som han har haft af Absalon Gjõe til Kielstrup, Embedsmand i Dallum Kloster, og som han efter hendes Husbondes Begæring har tilstillet Absalon Gjõe paa det Vilkaar, at hendes Husbonde skulde indskrive de 100 Dlr. i det mellem ham og Henrik Mumme værende Regnskab, og at de saaledes skulde blive betalte. Dette er dog ikke sket, og Fru Kirsten har henvist ham til at kræve sin Betaling hos Absalon Gjõe, uagtet hun godt kender den mellem hendes Husbonde og Henrik Mumme indgaaede Overenskomst. Han er saaledes bleven holdt hen Tid efter anden til ikke ringe Skade for ham og har nu ansøgt om at blive hjulpen til Ret. Det befales hende at slaa sig selv til Rette heri og uden vidtløftig Rettergang og Forhaling betale ham, hvad hun er ham pligtig, saa han ikke skal have Grund til yderligere at beklage sig. Sk. T. 2, 348 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Absolon Gjõe. Hendrik Mumme, Borger i København, har berettet, at Absolon Gjõe for nogle Aar siden i Følge sin udgivne Haandskrift er bleven ham 100 Dlr. skyldig, og at afdøde Steen Bilde til Vandaas siden har anmodet ham om, at Haandskriften maatte blive tilbageleveret Absolon Gjõe og de 100 Dlr. indskrevne i det mellem ham og Hendrik Mumme værende Regnskab; han vilde saa med det første betale Hendrik Mumme dem. Efter dette Tilsagn har Hendrik Mumme ogsaa tilstillet Absolon Gjõe Haandskriften, men da Steen Bilde nogen Tid efter er død, har Hendrik Mumme nogle Gange krævet Pengene hos Enken, Fru Kirstine Lindenov, men hun har henvist ham til at søge sin Betaling hos Absolon Gjõe, og saaledes er han bleven holdt hen Tid efter anden og har maattet undvære sine Penge, hvorved han har lidt ikke ringe Skade. Det befales Absolon Gjõe at rette sig selv heri, hvis han er forpligtet til at betale Pengene, eller underrette Fru Kirstine Lindenov om, hvorledes det forholder sig med disse Penge, saa hun en Gang for alle tilfredsstiller Hendrik Mumme. F. og Sm. T. 2, 427.

— Miss. til Sten Madsen om at købe 80 Læster Kalk af Borgemesteren i Halmsted til den Bygning, der med det første skal foretages paa Befæstningen i Halmsted, til en Pris af 6 Mark Læsten, hvilke Penge skulle betales Borgemesteren af Tolderen i Halmsted. Endvidere skal han fragte saa mange Skuder, han kan faa i Byen, dog ikke nogen under 9 Læster, og sende dem til Aarhus efter Mursten; de skulde have 2 Dlr. i Fragt for hvert Tu-

sinde Sten, hvilke Penge ligeledes skulle betales af Tolden i Halmsted; slaar denne ikke til, skal han betale Resten af sin egen Genant og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 349 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemester og Raad i Halmsted om at give Borgerne i Halmsted Ordre til at hjælpe til med at losse Skibene og føre Kalken og Murstenene derfra til de Steder, der blive anviste dem. Udt. i Sk. T. 2, 349 b.

— Nyt Forleningsbrev for Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Marslef Sogn, uden Afgift. Denne Tiende, som han havde faaet Forleningsbrev¹ paa af Kongens Fader, er nemlig for et Aar siden bleven frataget ham i Henhold til Kongens Befaling² og oppebaaret til Odensegaard, men han har nu ansøgt om fremdeles at maatte nyde den i Henhold til Kongens Faders Brev. F. og Sm. R. 2, 85.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen har bevilget, at Mogens Hindriksen, Borgemester i Odense, igen maa faa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Marslef Sogn, der for et Aars Tid siden blev taget fra ham og oppebaaret til Odensegaard, skal Christoffer Valkendorf tilbagelevere Mogens Hindriksen det forløbne Aars Afgift, som han har ladet levere paa Odensegaard, og fremdeles lade ham nyde Afgiften af Tienden. F. og Sm. T. 2, 428.

— Aab. Brev om, at Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, har berettet, at Christoffer Guldsmid i Kerteminde, der for mange Aar siden er død, har været forlenet med nogle Vikarie- og Alterjorder i Odense, hvoraf der aarlig svaredes 20 Mk. og 1 Ørt. Byg i Jordskyld, hvilken Jordskyld staar uopkrævet. Paa hans Begæring har Kongen nu bevilget, at hans Søn Henrik Mogensen til at studere for maa oppebære saa vel den Jordskyld, der staar uopkrævet, som den, der fremdeles falder, indtil Kongen giver anden Ordre. F. og Sm. R. 2, 85 b.

— Opfejningsbrev for Laurits Paaske, forhen Byfoged i Odense, der for nogen Tid siden er bleven fældet for en Dom, som han har afsagt mellem M. Jens, Sognepræst paa Dallund Kloster, og Peder Hansen, Borger i Odense, om et Plankeværk og en Brønd, men nu har optinget og stillet Sagvolderen tilfreds. F. og Sm. R. 2, 86.

¹ 3. April 1576. ² 2. Sept. 1594, se Dsk. KL. II. 527.

2. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mette Madtsdatter, Niels Christensens Enke, i Ringkøbing, hvis Husbonde i For-aaret er druknet med de Øksne og andre Varer, han havde indskibet, maa være fri for at betale de 66 Dlr., som hun paa sin Husbondes Vegne resterer med i Told af Øksnene. J. R. 5, 396.

— Følgebrev for Jørgen Rosenkrantz, Embedsmand paa Kalløe, til Bønderne paa 4 Kronens Gaarde i Essindrup og Strandkier, som Ulrik Sandberg til Qvelstrup sidst har haft i Væge. J. R. 5, 396 b.

— Følgebrev for Frandts Rantzau til Kronens Bønder i Liusgaardt Herred. Udt. i J. R. 5, 397.

— Miss. til Frants Rantzau om at lade Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Skivehus, indhøste og beholde al dette Aars Avl til Vindersløfgaard og ikke i nogen Maade gøre ham Hinder derpaa. J. T. 4, 522.

— Miss. til Knud Brahe. Kongen sender nu sit Skib, Engelen, som Kort N. er Skipper paa, til Aarhus med en Ladning Tømmer, som skal til Skanderborg til det Skib, Kongen lader bygge der. Knud Brahe skal skaffe saa mange Vogne, som behøves til at føre Tømmeret til Slottet, og skaffe Skipperen og hans Folk frit Underhold med Mad og Øl. Udt. i J. T. 4, 522.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mogenssen, Mogens Hendriksens Søn i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Verving Sogn, som hans Fader har opladt til ham; der skal aarlig svares 16 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre deraf til Hospitalet. Udt. i Tb. S. 148 b.

3. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. For nogen Tid siden har Gert Gersen, Borger i Varberg, i Sundet maattet give 18 Dlr. i Told af hans Skib og Gods, uagtet han har haft Søbrev. Kongen har nu bevilget, at han igen maa faa disse 18 Dlr. Udt. i Sj. T. 18, 452 b.

— Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden¹ har tilskrevet nogle Lensmænd i Aarhus Stift, at de paa Kronens Vegne skulde tilholde sig Rettigheden med Gæsteri og Sagefald af alle Aarhus Kapitels Tjenere, da denne Rettighed siden Bispernes Tid har fulgt Kongerne i Danmark, naar undtages, at Kon-

¹ 10. Maj og 8. Juli 1595.

gens Fader af særlig Naade og for synderlig Respekts Skyld har forlenet enkelte Personer og Kanniker dermed, og andre have saa efter dem faaet Breve paa at maatte nyde disse Præbender, ligesom deres Formænd have haft dem. Kannikerne i Aarhus Kapitel have nu berettiget, at Kongen har lagt en Del Kapitelsgoods ind under Aaker og Skanderborg Slotte og har bortskiftet en stor Del Kapitelsgoods til Adelen, og at det, da Claus Glambek og andre Lensmænd udlagde Kapitlet Fyldest derfor af Kronens Gods, ved Ligningen af Godset mod det Gods, Kapitlet havde mistet, er gaaet saaledes til, at Claus Glambek og flere af Lensmændene have tilregnet Kapitlet Gæsteriet af det Gods, som det fik, for fuld Landgilde, skønt Gæsteri ikke plejer at inddrages i noget Mageskifte. Hvis de nu skulle miste det Gæsteri, som er tilregnet dem for fuld Kornlandgilde, ville de komme meget til kort og have derfor begæret, at de igen maa faa deres Gæsteri, særlig da en Del af Kannikedømmerne i Kapitlet ere meget ringe. Kongen vil af Hensyn til det ovennævnte Forhold ikke have de tidligere Breve saaledes forstaaet, at Kannikerne skulle miste alt Gæsteriet, men tillader dem fremdeles at beholde det Gæsteri, som ved Mageskifte er tilregnet dem for fuld Landgilde, hvorefter de Lensmænd i Aarhus Stift, der have faaet de ovennævnte Breve, skulle rette sig, men med Hensyn til det Gæsteri, som ikke efter Skiftebreve er tilregnet Kannikerne for fuld Landgilde og efter Jordebogen fra Arilds Tid er regnet for Gæsteri, skulle de indtil videre rette sig efter den tidligere Ordre. J. R. 5, 397. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz. M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe Hendrik Mumme, Borger i København, har berettiget, at han endnu har 1026 Dlr. til gode hos Kongen for Varer, som han for rum Tid siden har forstrakt Riget med; han er tidligere bleven henvist til at faa sin Betaling i Korn og Malt fra nogle af Lenene, men har ikke kunnet tage det, da det blev anslaaet ham for højt. Da han nu trænges højlig, har han anmodet Kongen om naadigst at anse hans Lejlighed. Sten Brahe skal snarest muligt lade Hendrik Mumme faa 15 Læster Korn af Kallundborg Slot, hvorimod Hendrik Mumme skal kvittere Kongen for al Restance. Sj. T. 18, 453.

— Miss. til Ditløf Hølek om at gøre sig den største Flid for at istandsætte Bolværket paa Volden for Kronborg og

hvad andet der er bygfældigt, saa det med det allerførste kan blive gjort i Stand. Udt. i Sj. T. 18, 453.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Lauge Beck, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand paa Ringsted Kloster, 1000 gl. Dlr., som Kongen har bevilget, at han maa faa paa Regnskab af den Sum, han har til gode hos Kongen for hans Tjeneste som Landsdommer og paa hans Regnskab af Ringsted Kloster. Sj. T. 18, 453 b. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk.

— Miss. til samme om, saaledes som han tidligere har faaet Brev om, at betale Fru Lissebet Sehested, Niels Parsbergs Enke, nogle Penge, som Kongen er bleven hendes afdøde Husbonde skyldig. Udt. i Sj. T. 18, 453 b.

— Miss. til samme om, at Kongen har eftergivet Borge-mestre og Raad i København 175 Dlr., som de restere med af den sidste Frøkenskat, hvorfor Rentemesteren nu skal give dem endelig Kvittans. Udt. i Sj. T. 18, 453 b.

— Miss. til samme om at skaffe Karl Bryske, Embedsmand paa Københavns Slot, hvad han behøver til at istandsætte Kongens Kamre og Gemakker med og føre det til Udgift i sit Regnskab Udt. i Sj. T. 18, 453 b.

— Miss. til Carl Bryske om, at Kongen har bevilget Urtegaardsmanden for Københavns Slot at antage endnu en Svend, dog skal denne igen aftakkes til førstkommende Mikkelsdag; Carl Bryske skal lade denne Svend faa Løn og Underhold fra den Tid af, da han bliver antaget. Udt. i Sj. T. 18, 454.

— Miss. til Hendrik Lykke om, at Kongen har bevilget, at Hr. Jørgen Lauritsen, Sognepræst til Hammer Sogn, maa faa nogen Hjælp af Skovene under Vordingborg Slot til Genopbyggelsen af sin nedbrændte Gaard. Udt. i Sj. T. 18, 454.

— Aab. Brev, hvorved Kongen skænker 500 gl. Dlr. til Forbedring af Spiret paa Vor Frue Kirkes Taarn i København. Sj. R. 13, 403. K. (Tr.: KD. II. 486).

— Kvittans til Rentemester Envold Kruse, der i Henhold til to kgl. Befalinger, den ene af 1591¹ til Christoffer Valkendorf til Glorup, Sten Brahe til Knudstrup og Arild Hvitfeldt til

¹ 1591 er en Fejl; Ordren er af 21. Jan. 1592.

Oddersbjerg, den anden af 1595¹ til Christoffer Valkendorf til Glorup, Henrik Belov til Spøtterup, [Absalon Gjøe til Kielstrup] og Arild Hvitfeldt til Oddersbjerg, i disse Raaders Overværelse har gjort Kongen Regnskab for hans Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. Juli 1589, da han blev beskikket til Rentemester efter Christoffer Valkendorf, til 1. Maj 1594. Han blev skyldig 26 $\frac{1}{2}$ gl. Dlr. 13 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 Pend., som nu gaa, 5 $\frac{1}{2}$ spansk Real, 345 Lod Sølv, 2 Mark danske Klippinger, 2 af Kongens Faders Kontrafejer og 3 af Kongens egne »slette« Kontrafejer, for hvilket han fremdeles skal staa til Regnskab. Sj. R. 13, 404.

4. Aug. (Kbhvn.). Kvittans til Rentemester Envoldt Kruse paa 3147 Rosenobler og 20,000 gl. Dlr., som han den 2. Aug. i Regeringsraadets Nærværelse har ladet indsætte i Hvælvingen paa Københavns Slot. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk.

-- Forleningsbrev for Christoffer Valkendorf til Glorup paa Odense Gaard og Len, saaledes som Axel Brahe sidst har haft det i Væрге. Han skal, fra 1. Maj 1595 at regne, aarlig svare 2 Læster Rug, 20 Læster Byg og 1 Læst Smør i Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv beholde Avlen og Affødingen til Odensegaard, dog i alle Maader paa hans egen Bekostning, endvidere Halvparten af Gæsteriet efter Jordebogens Lydelse og Halvparten af den uvisse Rente, Told, Sise og Vrag undtagne, som Kongen forbeholder sig altsammen. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste og aarlig gøre Regnskab for alt Stiftens visse og uvisse Indkomst, som Kongen forbeholder sig altsammen. Iøvrigt skal han med Hensyn til sit Regnskab og det Gods, som ligger til Gaarden, og som er kommet derfra, forholde sig ligesom Axel Brahe. F. og Sm. R. 2, 86 b.

— Kgl. Lejdebrev, gældende fra Dato indtil Sagens endelige Udførelse, for Chresten Hansen til Nørregaard, der for nogen Tid siden af Nødvæрге har ihjelstukket Peder Rud [ligelydende med Lejdebrevet af 18. Juli 1593]. F. og Sm. R. 2, 144 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf, Erik Hardenberg og Gabriel Knudtsen. Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke, har klaget over, at hendes Søn, Erik Bilde til Kiersgaard, vædeligen har frataget hende nogen Skov og Eng, borttaget noget Hø fra

¹ 10. Maj.

hende og hendes Tjenere, som de dels havde sat i Stak, dels havde læsset paa Vogne for at føre det til hendes Gaard, og desuden fremført nogle andre Klager over ham, saaledes som hun selv nærmere kan berette dem. Da hun har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, befales det dem med det allerførste at samles paa et belejligt Sted, stævne begge Parter i Rette for sig, undersøge Sagen nøje og enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Bilæggelse eller Dom beskreven under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 429.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om at lade nogle Kapuner tilfly i deres Len; de Bønder, hos hvem Hannerne blive tilflyede, skulle beholde dem hos sig indtil Paaske, saa de ikke komme til Skade. — Detløf Holck [Kronborg], Carl Bryske [Kbhvn.] og Christoffer Parsberg [Dragsholm] hver 200; Johan Barnekov [Roskildegaaard] og Oluf Bilde [Abrahamstrup] hver 100. Udt. i Sj. T. 18, 454.

7. Aug. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Da der til Skibsbygningen paa Holmen behøves forskellige Slags Tømmer, skal han [i Vordingborg Lens] Skove lade hugge 200 Stykker, som kunne bruges til Indholt, saa de kunne være til Stede, naar Kongen vil have dem. Udt. i Sj. T. 18, 454.

— Lignende Miss. til Sten Brahe om i Kallundborg Skove at lade hugge 100 Stykker Krumtømmer til Knæer til Kongens Skibe. Udt. i Sj. T. 18, 454.

— Miss. til Peder Brahe om i sit Len [Sølvitsborg] at lade hugge 4 Tylter Pumpetræer, der skulle ligge rede paa Ladestederne, naar Kongen sender Skibe efter dem. Udt. i Sj. T. 18, 454.

8. Aug. (—). Miss. til Peder Brahe om uden Forsømmelse at lade hugge 30 Tylter blekingske Bord og 4 Tylter Pumpetræer i Kronens Skove. Udt. i Sk. T. 2, 350.

— Miss. til Fru Kirstene Lindenov om at skaffe 2 Fiskere, der skulle fiske efter Ørreder i Aaen ved Herritsvad Kloster, de nødvendige Folk og Vogne og hvad andet, de kunne behøve til Fiskeriet. Udt. i Sk. T. 2, 350.

16. Aug. (Skanderborg). Miss. til Rentemesteren. Da Kongen vil begive sig paa en Rejse til Tyskland, skal han til Brug paa denne Rejse skaffe saa mange Penge som muligt, baade Guld og Dalere, og sørge for, at de sikkert kunne være i

Kolding førstkomende 13. Sept.; han maa ingen Forsømmelse vise, da det er magtpaaliggende. Udt. i Sj. T. 18, 454 b.

17. Aug. (Skanderborg). Miss. til nogle af Adelen. Da Kongen, der med det første vil begive sig paa en Rejse til Tyskland og paa denne Rejse vil have nogle Raader og gode Mænd af Adelen med sig, venter, at de ville være villige til at ledsage ham paa denne Rejse, anmodes de om at møde med deres Kudsvogn i Kolding førstkomende 13. Sept. for at følge med Kongen. De skulle ikke tage mere end 1 Karl og 1 Dreng med hver og udruste sig med en lang Bøsse og et stakket Væрге ved Siden og iøvrigt saaledes, at de kunne være Kongen, deres Fædrenerige og sig selv til Ære. Kongen forlader sig sikkert paa, at de møde, og vil erkende det med al Gunst og Naade. — Af Raadet forskreves: Peder Munk, Jacob Seefeldt og Breide Rantzau; — af Adelen: Hans Johansen, Peder Brahe, Morten Venstermand, Peder Grubbe, Hans Lange, Lauridts Brockenhuus, Axel Brahe, Henrik Lykke, Olluf Rosensparre, Christian Friis, Christoffer Parsberg, Niels Skram, Eske Brock, Voldemar Parsberg, Frandts Rantzau, Erik Lykke, Johan Rud, Christian Barnekov, Christen Munk, Knudt Rud, Johan Barnekov, Claus Podebusk, Eske Bilde, Godtslef Budde og Hendrik Reventlov. Sj. T. 18, 454 b.

26. Aug. (Aarhus). Aab. Brev om, at Petter Lange i Aar sisefrit maa indføre 10 Læster Rostockerøl her i Riget paa de Steder, han selv synes, dog skal han lade Indførelserne notere uden paa dette Brev, for at han ikke under det Skin skal indføre mere Øl sisefrit. Sj. R. 13, 406.

— Miss. til Ditløf Holck om at lade de 2 Kameler og Losse, som Hertugen af Kurland har tilsendt Kongen, forvare vel; da Kamelerne ingen Kulde kan taale, skal han lade de Dækker, der lægges paa dem, underfore og iøvrigt passe godt paa, at de holdes tilbørligt og ikke forsømmes. Udt. i Sj. T. 18, 455.

— Miss. til Christen Holck om i Svenstrup Skove at lade hugge Tømmer til 2 Mølleaksler til Bistrup Mølle og lade Johan Bernekov eller hans Fuldmægtige faa dem, naar han sender Bud efter dem. Udt. i Sj. T. 18, 455 b.

— Miss. til Johan Bernekov om at lade den afbrændte Bistrup Mølle genopbygge og sætte i Stand med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 455 b.

26 Aug. (Aarhus). Miss. til Tolderne i Helsingør om med Renteskriver Marcus Jensen at tilsende Rentemester Envoldt Kruse hvad Guld og Penge de have i Forraad af Tolden og tage Kvittans af Marcus Jensen derfor, saa han ufortøvet kan blive affærdiget dermed. Udt. i Sj. T. 18, 455 b.

— Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Martinus Nigrinus 20 Dlr., som Kongen har skænket denne. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 455 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilholde de tiltagne 8 Borgere at tilendebringe Arvesagen mellem Peder Frandtsen, Borger i København, og Reinholdt Kandestøber, Borger sammesteds, om Arven efter Hendrich von Uden. Sj. T. 18, 455 b. (Tr.: KD. IV. 722 f.).

— Miss. til Laurits Brockenhuus om at hjælpe en fattig Kvinde, hvis Mand har været Degn i Gisle Sogn, til, at hun fremdeles maa holde en bekvem Person til at forestaa Kaldet, og paase, at hun ikke bliver forurettet eller med sine fattige smaa Børn udstødt i Elendighed. Udt. i F. og Sm. T. 2, 430.

— Oprejsningsbrev for Jacob Seefeldt til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Las Christensen i Askier, som har slaaet en Kvinde, ved Navn Mette Andersdatter, i Knorborrig. Udt. i J. R. 5, 398.

— Miss. til Chresten Skeel. Fru Karine Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden¹ har faaet noget Gods i Stuberup² i Løessing [Sogn] i Hatting Herred til Mageskifte af Kronen, hvilket Gods tidligere har ligget under Aakier Slot. Da der nu paaføres hende Trætte paa dette Gods og hun formener, at der blandt Brevene paa Aakier findes nogen rigtig Besked, hvormed hun kan forsvare Godset, skal Chresten Skeel med det første undersøge, om der blandt Aakier Slots Breve findes nogle, som kunne være hende til Hjælp ved Godsets Forsvar, og tilstille hende dem, der findes, mod Reversal for, at hun med det første vil levere dem tilbage. J. T. 4, 522 b.

— Miss. til Kapitlerne i Jylland om at yde en Hjælp til Bygningen af det ny Stenhus i Studiegaarden i Køben-

¹ 5. Juli 1578. ² Stobberup.

havn. — Aarhus Kapitel 200 Dlr., Viborg og Ribe Kapitler hver 150 Dlr. J. T. 4, 522 b. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 406 f.).

26. Aug. (Aarhus). Miss. til Niels Kaas til Damsgaard. Kronens Tjener, Chresten Andersen i Østerild, har klaget over, at han og hans Hustru paa forskellige Maader forurettes af deres Sognepræst, Hr. Jesper Ifversen i Hundstrup, der giver dem mange ubekvemmelige Ord og spottelige Navne, af Had og Avind ikke i rette Tid vil modtage det Tiendekorn, som Chresten Andersen skal yde ham, og formener baade ham og hans Hustru at gøre deres Skriftemaal og modtage Sakramentet. Da det ikke sømmer sig for en Guds Ords Tjener, der skal foregaa andre med et godt Eksempel, at foretage sig saadant mod sine Tilhørere, skal Niels Kaas undersøge denne Sag og, hvis Præsten har Uret, sørge for, at der vederfares Chresten Andersen hvad billigt og ret er mod ham. J. T. 4, 523 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Krabbe til Veslefsgaard paa Halvparten af Kirkens Part af Korn-tienden af Semedstedt Sogn i Rindts Herred, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Td. Rug, 2 Tdr. Byg og 5 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 65 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Krabbe til Veslefsgaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Ordestrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og ligesaa til Kirken. Udt. i Tb. S. 66.

— (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Daa og Peder Grubbe. Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, har berettet, at der er Trætte om Markeskel mellem Krenkerups Ejendom, som er Gangsmose, Damb med flere Gaarde[n]s Enemærker, mellem ham paa den ene Side og Mogens Gjøe til Bremersvoldt og Erik Mogensen til Bramsløkke, Landsdommer paa Laaland og Falster, med flere Lodsejere til omliggende Byer, som have Paaløb til disse Enemærker, paa den anden Side. Der har været oprævet Oldinge paa denne Trætte, og der er taget Vidnesbyrd og Domme paa Byting, Birketing og Herredsting, men Peder Brahe mener, at der er sket ham for kort baade af Vidnesbyrd og Dommere, og at

¹ Aarestrup, Hornum H.

Oldingene ikke ere lovligt opkrævede og ej heller have gaaet deres Oldingegang, eftersom de have været lovligt opkrævede, og har nu begæret, at Kongen vil beskikke nogle gode Mænd til at dømme i Sagen, da han vil indstævne den til Laalandsfar Landsting og Landsdommeren er vildig i Sagen. Det befales dem at indstævne Sagen til Landstinget med det allerførste, nøje undersøge den, dømme endeligt deri og give Dommen beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 453.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Daa og Peder Grubbe. Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, har berettet, at der er Trætte mellem Mogens Gjõe til Bremmersvoldt og Jomfru Dorrette Gjõe til Torbenfeldt om nogen Skovhugst, som Mogens Gjõe for nogle Aar siden har ladet sine Tjenere gøre i Røggerup¹ Skov paa Laaland. Da Mogens Gjõe selv har været med til at udvise en Del af det, der da blev hugget, og det er bevist, at Veddet er kommet ham til Bedste, har Pofvel Suer, Herredsfoged i Mosse Herred, dømt Mogens Gjõe pligtig til at gøre hans Tjenere, som have hjemlet samme Skovhugst, vederhæftige at pleje Hjemmelsbøder efter Dommens Lydelse. Jomfru Dorrettes Fuldmægtige have derefter tiltalt Mogens Gjõe paa hans Værneting, Fulsø Herredsting, men mene, at der er sket dem Uret, idet Mogens Gjõe er bleven dømt fri imod den første Dom, som endnu staar ved sin fulde Magt, ustævnet og ufældet. Da Jomfru Dorrette Gjõe agter at indstævne Sagen til Laalandsfar Landsting og Landsdommer Erik Mogens som Lodsejer til Røggerup Skov har besværet sig ved at dømme i Sagen, har Peder Brahe paa Jomfru Dorrettes Vegne begæret, at hun maa blive hjulpen til Ret. Det befales dem med det allerførste at indstævne Sagen for sig til Laalandsfar Landsting, nøje undersøge den, dømme endeligt deri og give Dommen beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 454.

27. Aug. (Aarhus). Aab. Brev om, at Peder Holdst i Bryrup Mølle i Aar maa være fri for 4 Ørt. Mel, som han skulde svare i Afgift af Møllen. Udt. i J. R. 5, 398.

— Miss. til Frants Rantzau. Barbara Munkisdatter i Volbye under Silkeborg Slot har beklaget sig i høj Grad over, at hendes ældste Søn, Laurits Seigersen, forholder sig meget modvillig mod hende og i utilbørlig Maade er ulydig mod hende, og har anmodet Kongen

¹ Rykkerup, Musse II.

om at forsvare hende mod hendes Søns Ondskab. Frants Rantzau skal kalde Laurits Seigersen for sig, alvorligt foreholde ham, at han herefter skal opføre sig tilbørligt, som en Søn bør opføre sig mod sin Moder, og hvis han ikke vil forbedre sig, lade ham tilbørligt straffe til Eksempel for andre. J. T. 4, 523 b.

27. Aug. (Aarhus). Miss. til Ofve Lunge. Da afdøde Niels Jonsen er bleven Kongens Fader 2 Tdr. $5\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn skyldig paa Mageskiftet¹ om Raakielgaard i Nørrejylland og hans Arvinger nu tilbyde at udlægge Vederlag derfor, skal Ofve Lunge modtage det Gods, de ville udlægge, indskrive det i Slottets Jordebog og gøre Regnskab for Indtægten deraf. Naar Arvingerne have gjort Udlæg, skulle de straks paa Anfordring faa den af Niels Jonsen udgivne Forskrivning tilbage. J. T. 4, 524.

8. Sept. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Munk til Giersinggaard paa Kronens Part af Korntienden af Tødtsløf² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $18\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $15\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 10 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 66.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Munk paa Kronens Part af Korntienden af Tved Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 66.

10. Sept. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Harbov til Østergaard paa Kirkens Part af Korn-tienden af Hvam Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 66.

12. Sept. (—). Bestalling for Melchior Thurnes som Polérmester med Forpligtelse til at passe Kongens Rustkamre i København og for Slottet, saa intet af Kongens Tøj ruster eller for-dærves. Han skal i Løn til sig selv have 26 gl. Dlr., 1 Td. Ærter og 1 Td. Gryn og i Løn til en Svend 16 Dlr., at udrede af Rente-mesteren. Lønningen skal begynde sidste Paaskedag. Sj. R. 13, 406 b. K

— Miss. til Carl Bryske om at lade det Tøj, der findes i de to Rustkamre i Slottet og i Byen, registrere og levere det til Polérmester Melcher Thurnes, føre Tilsyn med

¹ 25. Nov. 1579.

² Ø. Torslev, Gerlev H.

denne og med det allerførste opføre et Stykke Hus ved Polérmøllen til en Smedje til ham. Sj. T. 18, 456 b. (Tr.: KD. IV. 723).

12. Sept. (Koldinghus). Miss. til Envoldt Kruse om, at Kongen har bevilget Hans Olufsen 16 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Udt. i Sj. T. 18, 456.

— Miss. til Rentemesteren. Da Kongen har givet nogle af Adelen Ordre til at følge sig paa Rejsen til Udlandet, skal Rentemesteren betale den Fortæring, de gøre i Losementerne paa denne Rejse baade frem og tilbage og udkvitte dem, hvor de ikke blive udkvittede af fremmede Fyrster eller andre. Endvidere skal han give de Hofsinder, Kongen har med sig, 1 Gylden »Nachtgeldt« for hver Ridehest, de have med sig, og afkorte det i deres Besolding. Sj. T. 18, 456.

— Aab. Brev om, at ingen maa rejse eller rejse lade, forfølge eller forfølge lade Dele eller Delemaal paa Eske Bilde Jørgensen til Vallen eller det Gods, som hans Fader ejer i Nørrejylland og Sjælland, og som Eske Bilde har i Forsvar, saalænge han er paa Rejsen til Tyskland med Kongen og 6 Uger efter hans Hjemkomst. Sj. R. 13, 407.

— Ligelydende Brev for Christian Bernekov og hans Gods. Udt. i Sj. R. 13, 407 b.

— Aab. Brev om, at ingen maa rejse eller rejse lade, forfølge eller forfølge lade Dele eller Delemaal over Ebbe Munk til Fiellebroe, Kongens Hofskænk, og det ham tilhørende Gods i Danmark, saalænge han er paa Rejsen i Tyskland og 14 Dage efter hans Hjemkomst, dog maa han saa i den Tid heller ikke paaføre andre Trætte. Udt. i F. og Sm. R. 2, 88.

— Aab. Brev om, at ingen maa paaføre Christen Munk til Giessing nogen Trætte paa hans Gods, saalænge han er i Rigets Bestilling og 14 Dage efter hans Hjemkomst fra Rejsen. Udt. i J. R. 5, 398.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Johan Bernekov til Nielstrup paa Roskilde Gaard og Len, saaledes som Christoffer Parsberg, Embedsmand paa Draxholm, hidtil har haft det i Værgе [ligelydende med Forleningsbrevet af 28. Juli 1588 for Niels Parsberg, naar undtages, at i Genanten fastsættes 2½ Læst (1588: 7 Læster) Rug og 6½ Lispd. (1588: 7 Lispd.) islandsk Fisk, og at han ikke selv maa oppebære Tredjeparten af

den Gaardfæstning og Sagefald, som falder af det gejstlige Gods]. Sj. R. 13, 407 b.

12. Sept. (Koldinghus). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Christoffer Parsberg til Sødal paa Draxholm Slot og Len, saaledes som han nu selv har det i Værge [ligelydende med Forleningsbrevet af 29. Aug. 1587 for Herman Juel, naar undtages, at han skal stalde 50 (i Stedet for: 30) af Kongens egne Øksne til Kongens eget eller Holmens Behov]. Sj. R. 13, 409 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Detløf Holck til Høygaard paa Kroneborg Slot og Len, saaledes som Stehen Maltessen, Embedsmand paa Bahuus, sidst har haft det i Værge [ligelydende med Forleningsbrevet af 31. Aug. 1593 for Sten Maltesen, naar undtages, at han selv kun maa faa Tredjeparten (i Stedet for Halvparten) af den uvisse Indkomst, og at der tilføjes Bestemmelser om, at han maa have frit Foder og Maal til 2 Vognheste, som han kan have at vandre i Lenet og andensteds med, og at han aarlig skal vedlægge Regnskabet rigtigt Register over de visse og uvisse Personer, som ugevis Aaret igennem blive bespiste og underholdte enten paa Slottet eller Gaardene]. Da den Forandring, som for nogle Aar siden¹ blev gjort med Lenet, var altfor vidtløftig at indføre i Brevet, blev der leveret ham en Genpart af den, hvorefter han skal rette sig. Sj. R. 13, 412.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Karl Bryske til Margaard paa Københavns Slot og Len, saaledes som Detlef Holck, Embedsmand paa Kroneborg, sidst har haft det i Værge [ligelydende med Forleningsbrevet af 31. Aug. 1593 for Ditlev Holck, dog tilføjes følgende ny Bestemmelser om Regnskabet: Han skal selv skaffe sig gode og tro Tjenere i Slottets Skriverstue til at forestaa Regnskabet, og en rimelig Løn til dem skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Han skal kun gøre Regnskab for Slottets egen visse og uvisse Indtægt og for Slottets egen visse og uvisse Udgift ligesom i andre Len. Lønnen til Slottets og Ladegaardenes Folk skal gives disse ligesom hidtil. Da Slottets og Holmens Regnskab fra 1. Maj 1595 skal skilles fra hinanden, skal der ikke holdes saa mange Folk som hidtil paa Slottet til at have Tilsyn med Fetalje, Korn og andre Varer. Han skal nu antage Slottets In-

¹ 31. Aug. 1593.

ventarium i Regnskabet og efter Lejligheden forbedre det]. Sj. R. 13, 414.

12. Sept. (Koldinghus). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Axel Brahe til Elvidt paa Helsingborg Slot og Len, saaledes som Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Odensegaard, hidtil har haft det i Værge. Han skal i aarlig Genant have 736 Dlr., 7 Læster Rug og Mel, 15 Læster Byg og Malt, 2 Læster Smør, 31 Bolgalte, 52 Sider Flæsk, 40 Kør, 300 Faar og Lam, 200 Gaasekroppe, 2 Læster saltet Fisk, 388 Hestes Gæsteri, 10 Læster Havre, de Høns, Ved, Kul, Hø, Halm, Lysegarn og andet saadant Smaapluk, som Jordebogen indeholder, og Avlen af Slottets Ladegaard og Hielmsholt med al Affødning, men uden nogen Omkostning for Kongen. Han skal aarlig gøre Regnskab for den øvrige visse Indkomst og for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Forsvar og gøre Regnskab for al Stiftets Indkomst, der altsammen skal komme Kongen til Bedste. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Han skal holde Slottet ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. Sk. R. 2, 209 b.

— Forleningsbrev for Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, paa noget Kronens Gods i Lister og Bregne Herreder, som Fru Christentse Nielsdatter, Biørn Kaas's Enke, tidligere har haft i Pant, og som han nu selv har i Værge. Al den visse Indkomst og Fordelen af det Laksefiskeri, som hører til Godset, skal komme Kronen alene til Bedste, men af den uvisse Indkomst, med Undtagelse af Told, Sise og Vrag, maa han selv beholde Tredjeparten. Hans Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1595. Sk. R. 2, 210 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1595 at regne, for Niels Bild til Rafnholt paa Laugholm Slot og Len, saaledes som afdøde Anders Thott sidst har haft det i Værge [ligelydende med Forleningsbrevet af 31. Aug. 1593 for Anders Thott]. Sk. R. 2, 211.

— Forleningsbrev for Oluf Rosensparre til Skarolt paa Øster Vesterstadt og Langerødts Len i Skaane, saaledes som afdøde Hack Ulfstand hidtil har haft dem i Værge. Han skal aarlig, fra 1. Maj 1595 at regne, gøre Regnskab for den visse

Indkomst, der altsammen skal tilfalde Kronen, og ligesaa for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Sk. R. 2, 212.

12. Sept. (Koldinghus). Forleningsbrev for Eiller Qvitzov til Løkkisholm paa Kirkebye Gods, som han og hans Forældre hidtil have haft i Pant, men som Kongen nu har indløst. Han skal, fra 1. Maj 1595 at regne, gøre Kongen Regnskab for al den visse Indkomst, men maa selv beholde al den uvisse Indkomst. F. og Sm. R. 2, 88 b.

— Nyt Forleningsbrev for Caspar Mærkdaner paa 2 Gaarde og 3 Bol i Biskopstorf i Vinding Herred i Fyen, uden Afgift. Udt. i F. og Sm. R. 2, 88 b.

— Forleningsbrev for Peder Grubbe til Aalstrup paa Bønnidt Gaard og Gods, paa Torkildstrup Gaard og Gods og paa 1 Gaard i Kieppinge paa Falster [ligelydende med Forleningsbrevet af 3. Juni 1594 for Johan Barnekov]. F. og Sm. R. 2, 145.

— Forleningsbrev for Eyller Bryske til Dallundt paa Skarpenbergs Gods paa Mors, saaledes som Predbiørn Gyldestjerne, Embedsmand paa Malmøhus, sidst har haft det i Væрге. Han skal, fra 1. Maj 1595 at regne, svare 300 gl. Dlr. uden al Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indtægt og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. J. R. 5, 398 b.

— Forleningsbrev for Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, paa Skivehus Slot og Len, saaledes som Erik Lykke, Embedsmand paa Ørum, sidst har haft det i Væрге. Han skal, fra 1. Maj 1595 at regne, svare 150 Dlr. uden al Afkortning i Afgift af den visse Indkomst og Slottets Ladegaard og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling og aarlig gøre Rentemesteren Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Da Lenet er saa vidt beliggende, at Stiftets Korn og Indkomst ikke uden stor Besværing kan sendes hid, maa han selv beholde Kornet mod at betale 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Da han besværes meget med

at sidde Landsting Aaret igennem, maa han være fri for at gøre Rostjeneste, saalænge han er Landsdommer. J. R. 5, 399.

12. Sept. (Koldinghus). Forleningsbrev for Erik Lykke til Eskier paa Ørum Slot og Len, saaledes som afdøde Lodvig Munk sidst har haft det i Væрге. Han skal svare 850 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Ladegaarden til Slottet, men han maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Udgift paa Ladegaarden og dens Avl. Han skal aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Da en Del af Kronens Gods i Ørum Len staar øde og en Del er meget ødelagt paa Grund af Sandfog, saa det ikke kan udrede den aarlige Landskyld, hvoraf han skal svare sin Afgift til Kronen, har Kongen bevilget, at Landskylden af de Krongaarde, der enten allerede staa øde paa Grund af Sandfog eller ere saa ødelagte, at der ingen Landskyld kan faas af dem, maa afkortes i hans Afgift, dog skal han, naar han aarlig forklarer sit Regnskab i Rentekammeret, til Stede føre klare og nøjagtige Stokkenævn fra Herredstingene om, at der ikke i nogen Maade kan faas Rente eller Landskyld af disse Gaarde. Med Hensyn til den gejstlige Jurisdiktion skal han forholde sig efter Ordinansen ligesom andre Stiftslensmænd. Han skal aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den gejstlige Jurisdiktion, der altsammen skal komme Kronen til Bedste. Da Lenet ligger saa langt borte og Kongen ikke uden stor Besværing kan hente Stiftets Korn og Rente derfra, maa Erik Lykke selv beholde Stiftets Korn mod at betale 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Hans Regnskab og Afgift skal regnes fra 1. Maj 1595. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste og holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. J. R. 5, 400.

— Forleningsbrev for Frandts Rantzau, Embedsmand paa Silkeborg, paa Silkeborg Slot og Len og paa Vinderslefgaard og Liusgaard Herred, som Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland, i nogen Tid har haft i Forlening. Han maa til at underholde sig selv og Slottets daglige Folk med og til at holde Slottet vedlige med oppebære følgende aarlige Genant: 14 Læster Rug og Mel, 16 Læster Byg og Malt, $8\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr. Havre, $2\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. Smør, 34 Nødkroppe, 180 Faarekroppe,

182 Gæs, 473 Høns, 4 Tdr. Aal, 4000 og 16 Snese Hvillinger, 9000 Flyndere, 250 Svin, 8 Tdr. Gryn og 8 Tdr. Lønborgsalt, hvilken Genant skal begynde 1. Maj 1595. For Resten af den visse Indkomst af Lenet skal han aarlig gøre Regnskab. Han maa selv beholde Slottets Avl med Affødning, kvit og frit, men ogsaa paa hans egen Bekostning i alle Maader, derimod skal al Avlen og Fordelen af Vinderslefgaard komme Kongen alene til Bedste og Gaarden drives paa Kongens Bekostning. Han skal aarlig gøre Regnskab for den uvisse Rente, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Oldengæld, Told og Sise, som falder i Lenet, naar undtages, at Frandts Rantzau, naar der er Olden paa Skovene, maa have fri Olden til Slottets hjemmefødte Svin. Da de Oldensvin, der falde i Lenet, ikke kunne sendes levende til København, skal Frandts Rantzau lade dem slagte for Kongen, og for Saltet hertil og hans Umage hermed maa han selv beholde Hoveder, Rygge og Fødder af disse Svin. Fordelen af Aalekisterne og Aalegaardene ved Slottet, Tvilum og Sminge skal komme Kronen alene til Bedste. Han skal have Præsterne og al den gejstlige Rente i Lenet i Forsvar og aarlig gøre Regnskab for al den visse og uvisse Indtægt, der altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste, og han maa ikke tilskrive Kongen nogen Fortæring eller Bekostning til sig selv eller Slottets Folk, naar de rejse i Kongens Ærinde her i Riget. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og Bygning og maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning for det Smaaarbejde, han lader udføre derpaa, men skal der bygges noget særligt paa Silkeborg Slot, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. J. R. 5, 401 b.

12. Sept. (Koldinghus). Miss. til Gabriel Knudtsen. Disse Brevvisere, Jens Hansen og Peder Hansen, have berettet, at de for nogen Tid siden have haft nogen Trætte om en jordegen Bondegaard i Sundts Herred i Fyen, som de have arvet efter deres Forældre, men som siden er dem frasolgt. Sagen har været indstævnet til Herredsting og Landsting, hvor der er afsagt for Rette, at Sagen skal paadømmes af deres Lensmand og Samfrænder; de ere ogsaa af disse blevne tilfundne at skulle nyde deres Part i Gaarden efter en Kontrakts Lydelse, men den forholdes dem dog formedelst et Skødebrev, som er indstævnet til Landstinget, men hvorpaa Gabriel Knudtsen endnu ikke har dømt. Det be-

fales ham herved nøje at undersøge Sagen, indstævne Skødet paa Gaarden og den Kontrakt og den Samfrænders Dom, som i deres Forældres og deres Tid er gjort og gaaet om Gaarden, og uden vidtløftigere Forhaling dømme endeligt i Sagen, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. F. og Sm. T. 2, 431.

12. Sept. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Albertsen i Tamestrup paa menige Oustedt Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Oustedt Sogn i Voer Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 10 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 66 b.

— (**Kbhvn.**)¹. Miss. til Axel Brahe. Peder Pedersen, Sognepræst til Agerup og Vidtso Sogne i Giøding Herred, har klaget over, at han kommer til kort paa det Tiendekorn, som aarlig skal ydes ham af hans Sognemænd. Medens Sten Brahe var Lensmand paa Helsingborg Slot, har han nemlig gjort en Kontrakt mellem Peder Pedersen og Sognemændene om nogle visse Pund Korn i Skæppen, som de aarlig skulde yde ham, men denne Kontrakt er ikke bleven overholdt i nogle Aar, fordi de Gaarde, der have den bedste Sæd, ville gøre de ringeste Gaarde lige med dem i denne Skæppetiede, og han har nu begæret at maatte nyde sin Tiende efter Ordinansen. Axel Brahe skal undersøge Sagen og gøre sig al mulig Flid for, at der ved Udredelsen af Tienden forholdes efter den af Sten Brahe mellem Præsten og Sognemændene gjorte Kontrakt, dog saaledes at de, der have ringe Brug og Kornsæd, blive takserede efter deres Brug og Evne, og ligesaa de, der have den bedste Sæd, saa Hr. Peder kan faa den Rettighed, der tilkommer ham, og Kongen blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 350.

— (**Aarhus**)². Miss. til Voldemar Parsberg. Denne Brevviserske, Mette Rasmusdatter i Mariager, har klaget over, at en Morten Hansen, der boede paa Fanøer, har frastjaalet hende en stor Sum Penge med andet mere, og anmodet Kongen om at hjælpe hende til at faa ham paagreben, da han formentlig opholder sig i Riberhus Len. Voldemar Parsberg skal flittigt lade ham eftersøge, lade ham fængsle, hvis han findes i Lenet, og sørge

¹ København er rimeligvis en Fejlskrift for: Koldinghus.

² Dateringsstedet Aarhus for dette og det følgende Brev er rimeligvis en Fejl for: Koldinghus.

for, at han bliver straffet og at Mette Rasmusdatter igen faar det Gods, han har stjaalet fra hende, og hvad andet han har faaet af hende. J. T. 4, 524 b.

12. Sept. (Aarhus). Aab. Brev til Kronens Bønder i Hald og Saubro Herreder om, at de efter Tilsigelse af Manderup Parsberg skulle møde ved Skanderborg Slot og hver køre et Læs Mursten der fra til Aarhus. J. T. 4, 524 b.

13. Sept. (Koldinghus). Miss. til Ditlef Holck. Han har indberettet, at Kroneborg Slot paa adskillige Steder er brøsthøldent og fordærvet paa Bygningen, og at ligeledes Ladegaardene og Møllerne i Lenet er brøsthøldne, hvilket der med det første bør raades Bod paa. Da det for anden Lejligheds Skyld ikke kan ske altsammen nu, har Kongen bevilget, at Tolderne skulle levere ham 1500 Dlr. til Istandsættelsen af Slottet og det dertil fornødne Bly og Kobber. Han skal modtage Pengene, Blyet og Kobberet af dem, dermed istandsætte Bygningen paa Slottet og paase, at det bliver gjort til Gavns, saa det kan blive bestandigt. Istandsættelsen af Ladegaardene og Møllerne skal bero indtil nærmere Ordre. Da han har anmodet om, at der maa blive hugget nogle Egetræer i Herridtsvadts Klosters Skove til Følge (•Fiil•) til de store Hjul til Skytset, sendes der ham hermed et Brev til Fru Kirsten Lindenov om at lade disse Ege hugge; han skal ved første Lejlighed sende en Hjulmand eller Tømmermand, som har Forstand derpaa, derover, for at der kan blive hugget Tømmer, som dur dertil, og for at Tømmeret, naar det bliver godt Føre, kan blive ført til Slottet. Sj. T. 18, 457 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kroneborg Slot paa adskillige Steder er meget fordærvet og brøsthøldent, saa det endelig med det første maa istandsættes, skulle de, naar Lensmanden Ditlef Holck forlanger det, levere ham 1500 Dlr. af Tolden, hvilke han skal anvende til Slottets Istandsættelse; endvidere skulle de skaffe ham det Bly og Kobber, som behøves til Bygningens Istandsættelse, saa alt hvad der er forfaldent paa Slottet med det første igen kan blive istandsat. Baade Pengene og Bly og Kobber skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 456 b.

— Miss. til Ditlef Holck. Han har indberettet, at en Del af Plankerne paa Volden ere meget forraadnede, hvilket der maa raades Bod paa for Hvælvningernes Skyld, og at han har ladet Tømmermænd og Murmestre bese Lejligheden, hvilke mene, at det

for Hvelvingernes Skyld var bedst, om Egeplankerne bleve tagne op og det igen blev lagt med Stenbro paa de Egeplanker nær, hvorpaa Skytset har sit Løb. Han skal lade dette gøre, men saaledes, at Vandet kan have sit Afløb. Der sendes ham Brev til Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, om til det Brug ved første Lejlighed at lade samle nogle Tusinde Læs Brosten i Helsingborg Len og lade dem føre ned til Ladestederne. Da der nu vil forefalde adskilligt Arbejde paa Slottet, skal han holde endnu en Arbejdsvojn foruden den, som det tidligere er befaleet ham at holde, og føre Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 457¹.

13. Sept. (Koldinghus)². Miss. til Axel Brahe om at lade samle nogle Tusinde Læs Brosten og lade dem føre ned til et belejligt Sted ved Stranden, saa de kunne føres over i Pramme og siden bruges paa Volden og Befæstningen ved Kroneborg. Udt. i Sk. T. 2, 351 b.

— Miss. til Fru Kierstene Steen Bildes om at lade hugge saa mange store Ege til Hjul til Stykkerne paa Kroneborg, som Detlof Holck, Lensmand sammesteds, giver Ordre til, og med det første lade dem føre ned til Ladestederne. Udt. i Sk. T. 2, 351 b.

— Miss. til Rentemesteren om at udkvittere Henning Gjøre, Hofmarskalk, og Fredrik Rosenkrantz, Kammerjunker, for den Fortæring, de gøre med deres Kudsheste paa Rejsen til Tyskland frem og tilbage, give de Hofsender, Kongen har med sig, »Nachtgeld« paa deres Rideheste og føre alt til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 458.

— Miss. til Rentemesteren. Da Professorerne ved Københavns Universitet nu have anmodet om at maatte faa de Penge, som han har oppebaaret til Bygningen af Huset i Kollegiegaarden, skal han straks levere dem eller deres Fuldmægtige alle de Penge, han har oppebaaret dertil. Sj. T. 18, 458.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Bertel Strub, Borger i Ribe, har berettet, at hans Søster Lisabet, Borgerske i København, for nogen Tid siden har trolovet sig med en Peder Søfrensen, uden at Bertel Strub, der er hendes rette Værge, har

¹ Tr.: Dsk. Saml. V. 181 f. fejlagtigt, daterede: København.

² Dette og det følgende Brev ere, sikkert

vidst noget derom; siden er paa Grund af adskillig nødvendig Lejlighed hans Søsters Vilje og Hjærtelag blevet Peder Søfrensen fravendt, og det er kommet saa vidt, at de begge godvillig have afstaaet fra, hvad de gensidig havde lovet hinanden. Da det desuden er at formode, at et eventuelt Ægteskab mellem dem vilde føre til et ukristeligt og ugudeligt Levnet mellem dem til Fortørnelse for Gud og til liden Fromme for dem selv, har han ansøgt Kongen om, at de maa blive hinanden kvit. Det befales Kapitlet at indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje overveje Sagen og afsige en saadan Dom, som det med en god Samvittighed kan være bekendt. Sj. T. 18, 458 b.

13. Sept. (Koldinghus). Miss. til Knud Grubbe om med det allerførste at begive sig til Lykaa Slot og Len og blive liggende i Slotslov der, indtil Kongen kommer tilbage fra Tyskland. Han skal med det første lade Raadet vide, hvad Nyt han erfarer fra Sverrig, som kan have noget paa sig. Udt. i Sk. T. 2, 351.

— Miss. til Hermand Jul. For kort Tid siden¹ har Kongen ladet Forordning udgaa om Landsknægtenes Besolding paa Visborg Slot, hvorefter hver skal have 4 Gl. om Maaneden, de to i Varer og de to i Penge, men de have nu klaget over, at de endnu ikke have maattet nyde denne Benaadning og hidtil ikke have faaet mere end 6 Mk. danske i Maanedsbesolding. Det befales ham at give dem de 4 Gl., halvt i Penge og halvt i Varer, saaledes som de ogsaa have faaet fra gammel Tid, lade de Varer, de faa, blive takserede til en rimelig Pris og i et og alt aldeles rette sig efter Kongens sidste Forordning. Sk. T. 2, 351 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Kongen nu har forlenet Eiller Qvitzov til Løkkisholm med Kirkebye Gods i Fyen, som Eiller Qvitzovs Forældre og han selv efter deres Død har haft i Pant, skal Christoffer Valkendorf med det allerførste af Odensegaards Indkomst betale Eiller Qvitzov de Penge, der restere af Pantesummen, saa han kan faa Godset frit ind. F. og Sm. T. 2, 432.

— Aab. Brev om, at Marrine, Hans Skottis Enke, i de næste 3 Aar aarlig maa oppebære 2 Pd. Korn af Loftet paa Koldinghus til hendes Underhold. Udt. i J. R. 5, 403.

¹ 21. Nov. 1594.

13. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Hr. Christen Staffensen¹, Sognepræst til Vorbasse og Grene Sogne, og hans Efterfølgere indtil videre aarlig maa oppebære 6 Ørt. Korn af Loftet paa Koldinghus til deres Underholdning. Hr. Christen har nemlig berettet, at hans Sogne ere meget ringe, og at hans Formænd derfor i Kongens Farfaders Tid² have faaet udlagt 6 Ørt. Korn til deres Underhold af Kronens Part af Korntienden af Vorbasse Sogn, hvilke 6 Ørt. Korn Kongens Fader siden³ sammen med flere Sognetiender har henlagt til Kantordømmet⁴ i Ribe Domkirke for Gods, som Kongens Fader har taget derfra og lagt under Koldinghus, og han har nu ansøgt om at faa Erstatning for disse 6 Ørt. Korn. J. R. 5, 403 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Lange til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Drabet af en af hans Tjenere, Christen Nielsen i Lyngbye i Sønder Herred i Kalløe Len, der blev slaæet ihjel af Christoffer Nielsen i Aaleløf. Udt. i J. R. 5, 404.

14. Sept. (—). Miss. til Anders Dresselberg. Der er Trætte mellem Lave Beck til Førsløf, Landsdommer paa Sjælland, paa Kronens Vegne paa den ene Side og Professorerne ved Københavns Universitet paa den anden Side om nogle Gærder og en Jord, kaldet Skerholdt, og Anders Dresselberg har for nogen Tid siden efter Kongens Befaling dømt paa nogle Vidnesbyrd, som ere vidnede i Sagen, men om Hovedsagen er der ikke afsagt nogen endelig Dom. Det befales ham derfor med det første igen at indstævne Sagen i Rette for sig, undersøge den og siden afsige Dom i Hovedsagen, hvem Ejendommen med Rette bør følge. Sj. T. 18, 459.

— Miss. til Envoldt Kruse om Forbedring af Lønnen for nogle af Betjentene i Arkeliet for Københavns Slot. Sj. T. 18, 459 b. (Tr.: KD. IV. 724).

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har faaet 52 Amer Vin af Johan von Etvig til samme Køb, som Kongen faar Vinen af Villumcke, Johan von Deldens Enke, skulle de med det

¹ I Overskriften til Brevet kaldes Præsten Hans Christensen. ² Ved Klennebrevet af 9. Maj 1555 om Forbedringer i Præsternes Lønning i Ribe Stift (Dsk. KL. I. 456) fik Sognepræsten 3 Ørt. Korn af Vorbasse Sognetiende og 3 Ørt. Korn af Grene Sognetiende. ³ 9. Nov. 1583. ⁴ I Registranten staar ved en Fejlskrift: Kannikdømmet.

første betale Johan von Etvig eller hans Fuldmægtig disse 52 Amer Vin, men ikke give mere for Amen end der gives Villumcke. Sj. T. 18, 459b.

14. Sept. (Koldinghus). Miss. til Hermand Juel om igen at antage Mats Pedersen Lollik, der var bleven afskediget, fordi han var draget herved og havde tilkendegivet Kongen hans og hans Medbrødres Nødtørft, blandt Aarsknægtene. Udt. i Sk. T. 2, 352.

— Miss. til Fru Talle Ulfstand og Fru Margrete Hardenberg. Borgemestre og Raad i Ringsted have berettet, at deres afdøde Søster, Fru Anne Hardenberg, Oluf Mouritsens Enke, i sit Testamente har givet 300 Dlr., som Arvingerne efter afdøde Fru Mette Oxe, Hans Barnekovs Enke, vare hende skyldige, til de fattige Skolebørn i Ringsted. Disse Penge har »eders afgangne Søn« Corfits Grubbe¹ faaet af Fru Mette Oxes Arvinger og forrentet dem i 3 Aar, men der resterer nu til Mikkelsdag 4 Aars Rente, som Borgemester og Raad ikke kunne faa, idet de af dem henvises fra den ene til den anden, til Skade og Bekostning for de fattige Skolebørn, og de have nu anmodet Kongen om at hjælpe dem til at faa baade de 300 Dlr. Hovedstol og de resterende Renter, for at de siden i Forening med Lensmanden i Ringsted Kloster og Præsten sammesteds kunne sætte dem paa Rente der i Landet og anvende Renten til de fattige Skolebørns Bedste. Det befales dem at rette sig selv heri og godvillig uden videre Forhaling betale deres Part baade af Hovedstol og Renter til Borgemestre og Raad i Ringsted, da Fru Anne Hardenberg har givet Pengene i en gudfrygtig Hensigt og det derfor ingenlunde vil sømme sig, at saadan Guds Almisse fravendes de fattige Skolebørn. De skulle ordne det saaledes, at Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 352 b. K.

— Miss. til Tolderen i Ribe. Denne Brevviserske, Marine Chresten Laugæssens Enke, Borgerske i Ribe, har berettet, at hendes Husbonde er bleven Kongen 430 Dlr. skyldig i Øksentold, hvilke hun formedelst Fattigdom ikke kan udrede, men at hendes Husbonde i sidste svenske Fejde har forstrakt Kongens Fader med 400 Dlr. efter Kongens Forskrivnings Lydelse, og hun har nu begæret, at den skyldige Øksentold maa blive afkvittet derimod.

¹ Korfits Grubbe var Søn af Palle Grubbe og Fru Mette Hardenberg og var gift med Birgitte Laxmand, Datter af Povl Laxmand og Fru Tale Ulfstand.

Tolderen skal gøre dette, tage Forskrivningen paa de 400 Dlr. til sig og indføre det i sit Regnskab. J. T. 4, 524 b.

15. Sept. (Koldinghus). Miss. til Carl Bryske om at lade Muren paa det blaa Taarn paa Københavns Slot forhøje 6 Al. i Højden indtil det Sted, hvor Spiret skal sættes paa. Udt. i Sj. T. 18, 460.

— Miss. til samme om at gøre sig den største Flid for at skaffe Nickel Svave et godt og vel lavet Bøsseløb uden Mangler; hvis han ikke kan faa noget, som er lavet, skal han med det allerførste lade et lave. Udt. i Sj. T. 18, 460.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Hr. Jacob Hindts, der en Tid lang har tjent som Skibsprædikant, er opsagt fra sin Tjeneste, skal han lade ham faa, hvad Pension, Klæde og Fetalje der tilkommer ham til Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 18, 460.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at sørge for, at Borgerne i København skaffe Staldrum til en 3000 Heste, da Kongen om nogen Tid venter en stor Forsamling der. Sj. T. 18, 460 b. (Tr.: KD. IV. 724 f.).

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen har skrevet til Borgemestre og Raad i København om at bestille Staldrum i København til 3000 Heste, skal Carl Bryske føre flittigt Tilsyn med, at disse Staldrum med det første blive lavede til, saa de kunne være rede til al forefaldende Forsamling. Udt. i Sj. T. 18, 460.

— Miss. til samme om, at Kongen har bevilget ham Foder og Maal paa 4 Heste foruden dem, som det i hans Forleningsbrev er bevilget ham at holde paa Slottet. Han skal meddele Slotsskriveren det, for at Udgiften dertil kan blive indført i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 460 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf og Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen nu har begivet sig paa en Rejse til Tyskland og det derfor er højlig fornødent, at der bliver tilforordnet nogle Raader til at ligge i København under Kongens Fraværelse og føre Tilsyn med alt, anmodes de om med det allerførste at begive sig til København, blive liggende der, indtil Kongen kommer tilbage til Riget, og føre Tilsyn med alt. Hvis der forefalder noget særligt, skulle de i god Tid meddele Regeringsraadet det. Sj. T. 18, 460 b¹.

¹ Det indførte Brev er stilet til Christoffer Valkendorf. Tr.: Rørdam, A. Hvitfeldt. Till. S. 108.

15. Sept. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i København om at være Christoffer Valkendorf og Arrildt Hvitfeldt lydige. Sj. T. 18, 461. (Tr.: KD. IV. 725 f.).

— Forleningsbrev for Christen Bernekov til Birkholm paa Lundegaard med de to dertil liggende Herreder, Torne og Ingelstad Herreder, med alt Kronens og Stiftets Gods deri og paa St. Peders Kloster i Lund med de dertil liggende Bønder, saaledes som afdøde Hack Ulfstand sidst har haft disse Len i Værge. Han skal, fra 1. Maj 1595 at regne, aarlig svare 850 Dlr. uden nogensomhelst Afkortning i Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig selv al Told, Sise og Vrag. Han maa selv beholde begge Ladegaardenes Avl og Affødning, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa dem. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Lenene i Forsvar og aarlig gøre Regnskab, ligesom andre Lensmænd, for den visse og uvisse Indkomst deraf, der altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal holde Gaarden og Klosteret ved god Hævd og Magt, saaledes som de nu ere, men ingen Bygning foretage derpaa uden Kongens Befaling. Sk. R. 2, 212 b.

— Miss. til Knud Grubbe. Kirkeværgerne for Hiøgbie Kirke i Skaane have berettet, at deres Kirketiende for nogle Aar siden ved nogen Underhandling er kommen fra Kirken, men maaske har Kirken ingen Indfæstning faaet, og maaske have de, der oppebære Tienden, heller ikke noget Fæstebrev paa den. Da Kirken er meget bygfældig og selv har Brug for Tienden, skal han med Flid undersøge denne Sag og, hvis Kirken ingen Fæstning har faaet og der ikke er udgivet Fæstebrev paa Tienden eller kgl. Stadfæstelsesbrev derpaa, give Kirkeværgerne Ordre til at begive sig til Lensmanden og selv fæste Tienden og melde sig med Fæstebrevet i Kancelliet for at faa Kongens Stadfæstelse derpaa. Sk. T. 2, 353 b. K.

— Miss. til Arildt Hvitfeldt. For nogen Tid siden skrev Kongen til ham om paa hans Vegne at forhandle med hans Faders Søster, Fru Margrete Hvitfeldt, Mogens Eriksens Enke, om den Gaard i Halmsted, som er tilfalden hende efter hendes afdøde Broder Pouel Hvitfeldt. Da Kongen ingen endelig Besked har faaet, anmodes han paany om at forhandle med Fru Margrete

om at overlade Kongen Gaarden til den Værdi, den er sat til. Han skal meddele Sten Matsen, Befalingsmand i Halmsted, den Besked, han faar. Sk. T. 2, 355 b.

15. Sept. (Koldinghus). Miss. til Steen Matsen. Hoslagt sendes ham en Skrivelse til Arildt Hvitfeldt med Ordre til at henvende sig til denne med Skrivelsen og faa en endelig Besked, om hans Fadersøster vil overlade Kongen Gaarden eller ej, efter hvilken Besked Steen Matsen, der nu bor i Gaarden, kan vide at indrette sig. Sk. T. 2, 354.

— Miss. til Lunde Kapitel om Stolestadeordning i Domkirken i Lund. Sk. T. 2, 354 b. (Tr.: CCD. II. 693 ff.).

— Miss. til Borgemester og Raad i Halmsted om at bestille saa mange Skuder og Krejterter, som de kunne faa hos deres Medborgere, dog ingen under 9 Læster, og til Foraaret sende dem til Aarhus for at indtage de Mursten, der anvises dem, og føre dem til Halmsted. Udt. i Sk. T. 2, 355.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Husene paa Odensegaard ere meget brøstfældige og Inventariet til Dels meget ubrugeligt og gammelt, skal han lade Husene istandsætte, hvor han finder det mest nødvendigt, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og give det gamle, ubrugelige Inventarium til Hospitalet i Odense, dog skal han først lade det vurdere, hvad det er værd, og indføre det i Regnskabet. Da han i Forening med Arrildt Hvitfeldt, Rigens Kansler, er tilforordnet til at skulle ligge i København under Kongens Fraværelse fra Riget, har Kongen bevilget ham 100 Dlr. til Tæring i København, hvilke han skal føre til Udgift i sit Regnskab tilligemed Bekostningerne ved Byggeriet. F. og Sm. T. 2, 433.

— Miss. til Abbedissen i Mariibo Kloster. For nogen Tid siden fik hun Ordre til ikke mere at lade Fru Leene Gjøe faa Underhold i Klosteret. Da denne Underholdning imidlertid er bevilget hende for Livstid i Kongens Faders Tid i Nærværelse af nogle Raader og gode Mænd, skal Abbedissen rette sig efter den Forordning, som hun da gjorde med Fru Leene, og give hende hendes Underholdning paa Livstid efter det Brev, hun da udgav. F. og Sm. T. 2, 456.

— Aab. Brev om, at Hannibal Gyldenstjerne af Tjenderne og det gejstlige Gods i Aastrup Len indtil videre maa give Penge i Stedet for Korn, 1 Dlr. for hver smal Td.

Rug og Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Orig. Udt. i J. R. 5, 404.

15. Sept. (Koldinghus). Forleningsbrev for Hans Buck, Skolemester i Vejle, paa Kronens Part af Korn-tienden af Hover Sogn i Tørrild Herred, kvit og frit. Udt. i J. R. 5, 404.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland. Da Skivehus Slot, som han er forlenet med, skal være meget bygfældig, skal han i en 3 Aars Tid aarlig anvende 200 Dlr. af Slottets Indkomst paa Slottets Bygning, hvor det er mest nødvendigt. Udt. i J. T. 4, 525.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om, at Kongen har tilladt Hendrik Rammel denne ene Gang at udføre 50 Græsøksne her af Riget til Fyrstendømmet, dog skal der svares sædvanlig Told af dem. Udt. i J. T. 4, 525.

— Miss. til Caspar Markdaner om denne ene Gang at give Hermand Skipper, Borger i Odense, og Hendrich van Mechelborg 1 Td. Rug og 1 Td. Malt hver af Loftet paa Koldinghus, hvilket Korn Kongen har skænket dem paa Grund af deres Armod. Udt. i J. T. 4, 525 b.

— Miss. til Mourits Stygge og Jørgen Friis, Landsdommere i Nørrejylland. Disse Brevvisere, Chresten Chrestensen i Trabiørg, Peder Skafve i Nedre Feldborg og deres Medfølgere, Ejermænd i Ginding Herred, have berettet, at Niels Kaas til Starupgaard paa Landstinget har faaet Dom over dem, at de skulle give ham Kost og Tæring for et Ejertov, som de have gjort, og som er blevet dømt magtesløst paa Landstinget. De ere siden paa deres Herredsting blevne tiltalte for samme Kost og Tæring efter en med Niels Kaas's egen Haand underskreven Opskrift, og ere blevne dømt til at betale den derefter, hvilken Dom er bleven kendt ved Magt af Landsdommerne, da disse ikke have vidst noget at sige mod Niels Kaas's Opskrift. Da denne Kost og Tæring er dem meget ulidelig, have de anmodet om at maatte blive hjulpe til Ret, saa de ikke skulle blive besværede over Billighed. Landsdommerne skulle indstævne Niels Kaas og Ejermændene for sig, nøje undersøge Sagen og, uanset at Niels Kaas selv har underskrevet Registret, dømme om, hvad de bør give ham for Kost og Tæring, saa de ikke for hans egen Haandskrifts Skyld skulle blive ubilligt besværede, og give Dommen beskrevet. J. T. 4, 525 b.

15. Sept. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Pofvelsen i Byskouf paa Kronens Part af Korntienden af Hyffum Sogn i Vandfaldt Herred, hvoraf der aarlig skal svares 18 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 66 b.

16. Sept. (—). Forleningsbrev for Predbiørn Gyldestjerne til Vosborg paa Malmøhus Slot og Len, saaledes som afdøde Hack Ulfstand hidtil har haft det i Forlening, med Undtagelse af Torne og Ingelstadt Herreder, der ere lagte under Lundegaard med al Kronens og Stiftets Rente i dem, dog skulle de Tjenere i Torne Herred, der altid have ligget og svaret til Malmøhus, fremdeles ligge og svare dertil, da de for den daglige Ugedagstjenestes Skyld ikke kunne undværes derfra. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov. Til at underholde sig selv, sine egne og Slottets daglige Folk med skal han have følgende aarlige Genant: 736 Dlr., 7 Læster Rug og Mel, 15 Læster Byg og Malt, 2 Læster Smør, 30¹/₂ Bolgalt, 52 Sider Flæsk, 40 Kør, 300 Faar og Lam, 200 Gaasekroppe, 2 Læster saltet Fisk, 388 Hestes Gæsteri, eller ogsaa maa han i Regnskabet afkorte 1 Dlr. for hver 6 Hestes Gæsteri, saaledes som det er sædvanligt der i Landet, 10 Læster Havre, de Høns og andet saadant Smaapluk, som Jordebogen indeholder, og som de tidligere Lensmænd have haft, samt al Avlen til Slottet og Ladegaarden med al Fordelen deraf, men han maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa dem i nogen Maade. For Resten af den visse Indkomst skal han aarlig gøre Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten, dog forbeholder Kongen sig selv al Told, Sise og Vrag. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Befaling og aarlig gøre Regnskab for al Stiftets visse og uvisse Indkomst i Lenet, der altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Han skal holde Slottet ved Hævd og Magt, men skal der bygges noget synderligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og betale det. Hans Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1595. Da han skal holde Slottet i en Slotslov, har Kongen bevilget ham Løn til 2 Bøsseskytter, der skulle have Tilsyn med Arkeliet og Skytterne¹, hvilken Løn skal godtgøres ham i Regnskabet af Rentemesteren. Sk. R. 2, 313 b.

30. Sept. (Aarhus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid

¹ Sikkert Fejlskrift for: Stykkerne; jvfr. Forleningsbrevet af 3. Juli 1596.

for Niels Hendriksen, Toldskriver i Helsingør, paa Kirkens Part af Korntienden af Tykiøb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug og 8 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 6.

1. Okt. (Aarhus). Miss. til Mogens Bertelsen, Forstander for Helliggejsthus Hospital i København, om at optage Hans Kuordt-sen i Hospitalet paa Grund af hans lange Tjeneste og høje Alder og den hemmelige Skade, han fik, da de mange Skibe blev under Bornholm. Sj. T. 18, 461 b. K. (Tr.: KD. IV. 726).

8. Okt. (—). Sj. T. 18, 468, se 8. Dec.

9. Okt. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Dorrete Skeel til Røstrup paa Kirkens Part af Korn-tienden af Snestedt Sogn i Hassing Herred i Thy, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 16 Pd. Byg og 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 66 b.

10. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at hjælpe Jochim Skomager, der tjener Henrik Rantzau, Stat-holder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, til Rette med den Arv, som med Rette er tilfalden ham paa hans Faders Vegne efter Katharine Claues von Lundens; hvis Jochim Skomagere Mod-part falskelig vil forspilde denne hans Ret, skulle de sørge for, at der vederfares ham, hvad billigt og ret er. Udt. i Sk. T. 2, 356.

13. Okt. (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser, Jacob Mortensen, har berettet, at der paa Aarupgaard og tilliggende Ejendom, som han for nogen Tid siden har fæstet for en stor Sum Penge, paaføres ham nogen Trætte formedelst Sandemænds Opkrævelse, som skulle sværge om ret Skel mellem Biugholms og Aarupgaards Marker. Da Lensmanden over Biugholms Len, Erik Lange, ikke selv er til Stede og det er Kronens Gods paa begge Sider, har Kongen bestemt, at Sandemændenes Opkrævelse skal bero indtil videre, og forbyder sine Fogder, Embedsmænd og alle andre at rejse eller rejse lade Dele eller Delemaal angaaende samme Sandemændstov over Jacob Mortensen paa Aarupgaards Ejendoms Vegne. J. R. 5, 404 b.

14. Okt. (—). Aab. Brev om, at Dr. Niels Krag, Professor ved Københavns Universitet, har klaget over, at mange af Kro-nens Undersaatter i Varsyssel, der have Enge og Kirke-jorder i Leje, som høre til de Kirker, der ere funderede til det Prælatur i Ribe, som Kongen har forlenet ham med, ikke ville svare den Rettighed, de bør give deraf, og at nogle

holde disse Kirkejorder og Enge hemmelig under sig og ikke ville være bekendt, at de høre Kirkerne til, eller fæste dem, som brugeligt har været, hvorved Kirkerne miste deres Rettighed og deres Ejendom fordølgtes. Det befales derfor strengelig alle, der have saadanne Jorder og Enge i Leje, i rette Tid at svare deres Afgift deraf, saafremt de ikke ville have dem forbrudt, og alle, der ville have saadanne Jorder og Enge i Brug, at fæste og leje dem af Dr. Niels Krag og hans Fuldmægtige. Findes der nogle, der have haft saadanne Jorder og Enge i Brug og ikke have svaret den Rettighed deraf, som de burde, og saaledes falskelig villet fordølge Kirkernes Indkomst, skulle de miste Engene og Jorderne og staa tilbørligt til Rette derfor. J. R. 5, 405.

16. Okt. (Aarhus). Forleningsbrev for Dr. Niels Krage, Professor ved Københavns Universitet, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Alsted og Fienedsløf Sogne i Sjælland, kvit og frit. Sj. R. 13, 416 b¹.

— Miss. til Christen Friis om indtil videre igen at lade Dr. Niels Krag oppebære Afgiften af Kronens Part af Korn-tienden af Alstedt og Fienesløf Sogne, som Dr. Niels Krags Hustru Else Mule tidligere var forlenet med², men som han for nogen Tid siden³ fik Ordre til at oppebære til Slottet. Sj. T. 18, 463. K.

— Miss. til Professorerne ved Københavns Universitet. Dr. Niels Krage, der foruden sin Bestilling ved Universitetet godvillig har paataget sig at skrive den danske Historie og fremfarne Kongers Bedrifter, maa af den Grund undertiden rejse forskellige Steder hen for at samle Dokumenter og undersøge Ting, som kunne være tjenlige til dette historiske Arbejde. Da han imidlertid ikke gerne vil, at hans Lektie i saadanne Tilfælde skal staa helt ledig, til Skade for Ungdommen, har han anmodet om Kongens Samtykke til, at han maa forhandle med en af Professorerne om at overtage hans Lektie under hans Fraværelse og læse i hans Sted. Da dette i sig selv er billigt, hvorfor Kongen ogsaa formoder, at det ikke mishager dem, beder han dem godvillig samtykke i, hvad Dr. Niels Krage forordner med sin Lektie, naar han er fraværende. Sj. T. 18, 463 b. K.

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Friis's Skrift. ² Jvfr. 11. Marts 1584. ³ 2. Sept. 1594, se Dsk. KL. II. 526.

16. Okt. (Aarhus). Aab. Brev til Bønderne, hvem de end tjene, over alt Riget. Danmarks Riges Raad har bevilget, at Kongens Kroning skal foregaa en Gang i tilkommende Sommer, og det har, da der hertil vil behøves forskellige Udgifter, som ikke kunne afholdes uden en mærkelig Sum Penge, bevilget Kongen en almindelig Skat og Landehjælp af Bønderne over alt Riget, saaledes at hver 10 jordegne Bønder skulle lægges i Læg sammen og give 20 enkede Dlr., og hver 10 Bønder, der ikke have frit Jordegods, men have fæstet deres Gaarde og bruge Avl, 10 enkede Dlr., overalt skal den rige hjælpe den fattige; hver Smed, Skomager, Skrædder, Murmester og Møller, som bor paa Landsbyerne og bruger Avl, skal give 1 enkede Dlr., og enhver, der ikke bruger Avl, $\frac{1}{2}$ Dlr.; hver Pebersvend skal give $\frac{1}{2}$ Dlr. og hver Husmand og Indfæster $\frac{1}{2}$ Dlr.; hver Tjenestedreng, der tjener for fuld Løn, skal give $\frac{1}{2}$ Dlr., hvad enten han har Kornsæd eller ej, og enhver, der ikke tjener for fuld Løn, 1 Ortdlr. Hvor der bor flere Bønder paa en Gaard, enten det er jordeget eller Fæstegods, skal, saafremt de da bruge Avl, Hovedmanden i Gaarden skrives for hel Skat og de andre regnes for Indfæstere. De Ugedagsmænd, der bo for Kongens egne Slotte, Klostre eller Gaarde, skulle hver give $\frac{1}{2}$ Dlr. Ingen, hverken Fogder, Skrivere eller andre, skulle være fri for Skatten uden alene Adelens egne Ugedagsmænd, der bo for de Sædegaarde, Adelen selv holder Avl paa, og ligge i de Sogne, hvori Sædegaardene ligge, og have været fri fra Arilds Tid af; Lensmændene skulle føre nøje Tilsyn med, at ingen regnes for Ugedagsmænd, som ikke ere det. Skatten skal være ude til førstkommende 1. Maj i det allerseneste. Skrивeren skal ingen Penge have for at skrive Skatten. Sj. T. 18, 461 b.

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om ufortøvet at lade hoslagte Skattebrev forkynde over alt deres Len; de skulle i egen Person, og ikke ved deres Fogder, lade Skatten skrive og Bønderne lægge i Læg, saa den rige hjælper den fattige, og maa ikke se gennem Fingre med nogen, som bør udgive Skatten, ej heller anse Gunst, Gave eller nogen Fordel; særlig skulle de paase, at hvor der findes Aagerkarle eller andre, der bruge stort Køb, Forprang eller Handel, disse da blive lagte i Skat og komme til at give efter deres Handel og Formue. De skulle indkræve Skatten

¹ De opregnes alle med deres Len. Sj. T. 18, 467 b.

og indsende den med klare Mandtal til Rentemesteren. Sj. T. 18, 463.

16. Okt. (Aarhus). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Horsens endnu i 2 Aar maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nefsagger Sogn til Horsens Kirkes Istandsættelse; de have tidligere oppebaaret den dertil, men den er nu i Henhold til den almindelige Forordning¹ om Tiender over alt Riget igen blevet taget ind under Kronen. J. R. 5, 405 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg, der for nogen Tid siden² fik Ordre til paa Kronens Vegne at indløse noget Gods fra Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, om til Hjælp til Indløsningen at optage 2000 Dlr. af den Pengeskat, som skal udgives i hans Len. J. T. 4, 526.

— Miss. til Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke. Da hun endnu ikke efter Kongens tidligere Skrivelse³ har erklæret sig til Regeringsraadet om, med hvad Adkomst hun tilholder sig den jordegne Gaard i Voer By og Sogn i Nørrejylland, som Mats Clemendsen boede paa, og som tidligere har ligget under Aakier Slot, befales det hende med det allerførste at lade Regeringsraadet vide, hvad Adkomst hun har til Gaarden. J. T. 4, 526 b.

17. Okt. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf og Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen har skrevet et Brev til Grotfyrsten af Russland, som skal sendes til denne saa snart som muligt, skulle de ufortøvet affærdige den russiske Tolk at begive sig med Brevet til Grotfyrsten, hvor han først kan finde denne, og sørge for, at han faar Tærepenge af Tolderne i Helsingør. Sj. T. 18, 464. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Laurits Pedersen i Røe Sogn paa Bornholm har klaget over, at Hans Nielsen, Byfoged sammesteds, for nogen Tid siden lovuforvunden har sat ham i Bolt og Jærn i hans bedste Høst og holdt ham deri paa tredje Uge, uanset at han nogle Gange har tilbudt at ville stille ham Borgen til Sagens Uddrag. Da Hans Nielsen ikke med Retten kunde faa nogen Indgang med ham, skal han have udæsket ham af Tin-

¹ Der menes hermed formentlig Miss. til Lensmændene af 2. Sept. 1594 (se Dsk. KL. II. 524 ff.); Tienden af Nefsagger Sogn nævnes dog ikke heri.
² 21. Nov. 1594. ³ 21. Juli 1595.

get for at slaas med ham om Retten, uanset at Laurits Pedersen den Gang gik i Borgen, og siden har Hans Nielsen overfaldet ham paa Marken, lagt Hanen paa sin Bøsse og truet ham, saa han maatte tigge Livet af ham, og han eftertragter ham paa forskellige Maader paa Grund af gammelt Had og Avind. Laurits Pedersen har endvidere berettet, at Peder Hansen, Sandemand i Røe Sogn, uden Grund har angivet og pantet ham for at have siddet overhørig, da han blev tilsagt til at gøre Ægt, uanset at han dengang var paa Vejen til Lensmandens Gaard, og Laurits Pedersen har derefter fordelt Lensmanden til Tinge som den, der ulovlig skulde have taget hans Pant, og fordi han holder nogle Bønder fri for Ægt, mere end tidligere sædvanligt; under denne Rettergang har Laurits Pedersen ladet nogle Ord falde, der efter hans Mening ikke ere blevne saa rigtig indførte i Tingbogen, som de burde, ej heller som han har sagt dem, hvilket han formener at kunne bevise med Tingbudene og de menige Herredsmænd, der den Dag have søgt Tinget. Han formener ogsaa, at der er sket ham Uret, idet han formedelst saadan Lejlighed holdes fra sin Hovedsag og den Ret, han kunde have til Peder Hansen. Hans Lindenov skal nøje undersøge Sagen og hjælpe Laurits Pedersen til Ret over Hans Nielsen, saa Kronens Tjenere herefter ikke saa letfærdigt skulle blive overfaldne af ham eller andre. Da Landsdommerens Dom er stævnet og beraaber sig paa Tingbogen, hvori Laurits Pedersens Ord efter hans Beretning ere indførte anderledes, end han har sagt og ment dem, skal Hans Lindenov give Landsdommeren Tilhold om at indstævne Tingbogen samt Tingbudene og de menige Herredsmænd, som den Dag søgte Tinget, for sig, lade dem vidne deres Sandhed under Ed og derefter selv afsige Dom i Sagen, saa der vederfares alle Parter, hvad Ret er, og Kongen kan blive fri for yderligere Overløb. Sk. T. 2, 356¹.

17. Okt. (Aarhus). Aab. Brev om Forbud mod at bruge Landkøb udenfor Horsens og om, at der paa Byens Torv skal bruges Byens brændte og mærkede Maal og Skæppe. J. R. 5, 406. (Tr.: CCD. II. 695 f.).

— Aab. Brev om, at Mickel Bred i Høfver i Frembløf Herred, der for nogen Tid siden er blevet antaget som Dyrevogter over Skovene i Frembløf Herred, maa være fri for at svare

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 527 ff.

Landgilde af sin Gaard, saalænge han er i denne Bestilling eller indtil Kongen giver anden Ordre. Udt. i J. R. 5, 406 b.

17. Okt. (Aarhus). Aab. Brev om, at Knud Oelsen, Borger i Aarhus, denne ene Gang maa indføre 16 Læster Rostockerøl sise frit der for Byen. Udt. i J. R. 5, 407.

— Miss. til Hendrik Belov om at hjælpe Hartvig Rytzenberg paa Henrik Slebusk og Verner Keyser, Borgere i Cøln, deres Vegne til Rette mod Johan Apotheker, som Hartvig Rytzenberg tiltaler for nogen Vin, Johan Apotheker har købt i Cøln, men ikke betalt. Udt. i J. T. 4, 526 b.

— Miss. til samme om yderligere at lade bygge for 100 Dlr. paa Bispens Residens i Viborg, hvor det gøres mest behov, og føre Pengene til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 526 b.

— Miss. til samme om at lægge Kronens Parter af Korntienden af Rafnstrup og Finderup Sogne under Hald Slot og føre dem til Indtægt for Kronen. Udt. i J. T. 4, 527.

— Miss. til Erik Lange. Borgemestre og Raad i Horsens have paa egne og menige Borgeres Vegne klaget over, at Bønderne i de omliggende Herreder bedrive stor Uskikkelighed og utilbørlig Handel hos dem, idet de Vesterboer, naar Bønderne skulle føre Korn til Torvet paa de rette Akseltorvedage, møde dem en Mil eller en halv Mil fra Byen, hvor de bruge Handel med hinanden til stort Afbræk for Horsens Borgeres Næring, ligesom ogsaa en Del af Bønderne føre deres egen Skæppe, Fjerdingskar og Alen med paa Torvet, hvilke ikke ere rigtige efter Byens Maal og Maade. Det befales Erik Lange nøje at undersøge denne Sag og føre alvorligt Tilsyn med, at alle Bønderne i hans Len ikke mere bruge saadan Handel med hinanden paa Landsbyerne udenfor Horsens, naar de skulle søge deres Akseltorv, og ikke føre deres egen Skæppe, Måal og Alen med sig, men lade sig nøje med Byens mærkede Maal og Alen, foreholde dem, at de skulle rette sig efter de herom tidligere udgaaede Forordninger, og lade dem tiltale og straffe, hvis de forse sig derimod. J. T. 4, 527 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at lade Jørgen Madtsen, Fyrbøder i Danske Kancelli, faa $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl, som Kongen har skænket ham til hans Bryllup. Udt. i J. T. 4, 528.

17. Okt. (Aarhus). Miss. til Caspar Markdaner om at give Jørgen Madtsen 1 god Okse og 4 Faar. Udt. i J. T. 4, 528.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacop Hardenberg til Mattrup paa Kronens Part af Korntienden af Skarrildt og Arnborg Sogne i Hammerum Herred, hvoraf der aarlig skal svares af Skarrildt Sogn 6 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg og af Arnborg Sogn 6 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg; han maa svare Penge i Stedet for Kornet, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg. Udt. i Tb. S. 66 b.

— Miss. til M. Anders Vedel. Kongen gav ham for nogen Tid siden¹ Ordre til at overlevere de Dokumenter og anden Handel, som han havde samlet her i Riget til at skrive den danske Historie af, til Dr. Niels Krage, Professor ved Universitetet, men erfarer nu, at han ikke har efterkommet denne Befaling, hvilket forekommer Kongen meget besynderligt, da han godvillig har forpligtet sig til at gøre det og derfor har faaet Tilladelse til at beholde sit Beneficium i Ribe Domkirke længere, end det var Meningen. Det befales ham nu alvorligt i Overværelse af Sekretær Sigvordt Beck og under Ed straks at levere Dr. Niels Krage alle de Dokumenter, han har samlet og opsøgt i Riget, og særlig lade ham faa Vita Svenonis Estricii, Erii Glepping og den Chronologia, som han selv har skrevet, uden nogen Forhaling eller Undskyldning, saafremt Kongen ikke skal drage ham til Ansvar derfor. J. T. 4, 527².

18. Okt. (—). Miss. til Sigvardt Beck om med det allerførste at begive sig til Ribe og alvorligt foreholde M. Anders Veile, at han i hans Nærværelse skal overlevere Dr. Niels Krage alle de Dokumenter og andet, som han har samlet til sit historiske Arbejde, og bekræfte det ved sin Ed, saa han hos Kongen kan være undskyldt, at han intet har fordulgt eller forrykket. J. T. 4, 528.

— Nyt Forleningsbrev for Hendrik Belov til Spøtterup paa Hald Slot og Len og Medelsom Herred [ligelydende med Forleningsbrevet af 8. Juni 1592, naar undtages, at Afgiften sættes til 500 Dlr.]. J. R. 5, 407³.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Da M. Hans Lauritsen,

¹ Jvfr. 10. Marts 1595. ² Tr.: Wegener, Om A. S. Vedel, 2. Udg. S. 205.

³ Udenfor er skrrevet: Denne bref gik intet for sig, men det blev ved dend forrige.

Sognepræst til Vor Frue Kirke i Aarhus, har berettet, at han ingen Præstegaard og Residens har, skal Kapitlet enten udlægge ham den Kannikerresidens, som M. Peder Hansen bor i, til Præstegaard eller i Stedet give ham saa meget, som der svares i Husleje deraf. J. T. 4, 528 b.

18. Okt. (Aarhus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mourits Stygge til Holbekgaard paa Kronens Part af Korntienden af Tistedt Sogn i Gislum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 67.

24. Okt. (Rosenholm). Miss. fra Regeringsraadet til Knudt Grubbe. Raadet har modtaget hans Skrivelse om de Klagemaal fra de Høigby Mænd, som han har i Forlening, og har paa Prinsens Vegne skrevet til Prebiørn Gyldenstjerne om, at han ingen Uret maa gøre dem. Med Hensyn til den Skov, der efter Knudt Grubbes Beretning tidligere har ligget til Høigby, kan Regeringsraadet intet gøre udover det, der er forordnet, og som hans Forleningsbrev formelder om. Sk. T. 2, 357 b.

— (Aarhus). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Kronens Bønder i Hiøgbye i Skaane have klaget over, at hans Foged i hans Fraværelse formener dem at faa Bygningstømmer, Ildebrændsel og Gærdsel i de Skove, hvori de fra Arilds Tid have haft saadant, og gør dem Uret med Hensyn til deres Øksne, som han har ladet brænde. Prebiørn Gyldenstjerne skal undersøge deres Klager og, hvis hans Foged har gjort dem Uret og uden billig Aarsag ladet deres Øksne brænde, sørge for, at der vederfares dem, hvad billigt og ret er, mod ham. Hvad Bønderne fra Arilds Tid have faaet til deres Nødtørf i Skovene, skal Prebiørn Gyldenstjerne fremdeles lade dem faa og holde godt Naboskab med dem. Sk. T. 2, 358.

30. Okt. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Marren Thommisdatter, Sognepræst til Hie Sogn Hr. Peder Mortensens Hustru, paa Kronens Part af Korntienden af Hie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug og 15 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 67.

31. Okt. (—). Miss. til Carl Bryske. Da hverken Tømmer eller Bjælker fra Huset paa Bistrup, som skulde anvendes til Kollegiehusets Bygning, kan bruges dertil, skal han lade de højlræde faa det nødvendige Tømmer og de nødvendige Bjælker til

Kollegiehusets Bygning af det Tømmer, som er ankommet fra Gudtland til det Huses Behov, som skal opsættes paa Holmen. Sj. T. 18, 464 b. K.

31. Okt. (Aarhus). Miss. til Professorerne i København om at kræve dette Tømmer hos Carl Bryske. Sj. T. 18, 464. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 148. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 408).

4. Nov. (—). Miss. til Kield Brockenhuus til Leerbek, Ofve Lunge til Tiersbek, Hendrik Vind til Grundet og Hans Skram til Skoufgaard om med det første at begive sig til Vejle og udføre den til dem udgaaede kgl. Befaling om en Trætte mellem Morten Stritt, Borger i Horsens, paa hans Hustrus Vegne og Hans Søfrensen og Clemend Søfrensen paa egne Vegne paa den ene Side og Hendrik Ditmar, Borger i Vejle, paa den anden Side om Halvparten af en Gaard i Vejle med tilliggende Grund og Ejendom, som Hendrik Ditmar efter en mellem dem gjort Kontrakt i nogen Tid har brugt, om den Bygning og Bekostning, Hendrik Ditmar har gjort paa Gaarden, hvoraf han vil tilregne dem Halvparten, og om en Bondegaard, som er uskiftet mellem dem; de skulle enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. Udt. i J. T. 4, 528 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om personlig at møde i Vejle og give Hendrik Ditmar Tilhold om at møde i Rette for de ovennævnte gode Mænd, da han ikke gav Møde, da de tidligere i Henhold til Kongens Befaling stævnedes ham i Rette for sig med de andre, og Befalingen af den Grund ikke er bleven udført. Udt. i J. T. 4, 529.

10. Nov. (—). Aab. Brev om Forandring af Kong Frederik II's Fundats [af 2. Febr. 1574], hvorved Antallet af de Skolepersoner i Viborg, der skulle underholdes, nedsættes fra 30 til 20. J. R. 5, 408. (Tr.: Hofman, Fundationer III. 315 ff.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Axel Brahe paa Kronens Part af Korntienden af Skouby Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 149.

24. Nov. (—). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale denne Brevviser Hr. Otto Staffensen, Islænder, 15 gl. Dlr., som Kongen har bevilget ham til Hjælp til hans Underhold-

ning denne Vinter over. Kopi (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 464 b.

24. Nov. (Aarhus). Miss. til begge Superintendenter paa Island. Hr. Otte Staffensen har berettet, at han med stor Bekostning for sine Forældre i en 7 Aar har studeret ved Københavns Universitet og derefter har tjent i 4 Aar som Skolemester i Skalholt Skole. Siden er han efter deres Kald og Begæring bleven kaldet og ordineret til det hellige Præsteembede og har maattet oplade Skolen til en anden Person, men har endnu ikke kunnet faa nogle bestemte Sogne, da andre Personer for kort Tid siden have faaet kgl. Forskrifter om at blive befordrede til de Præstekald, der først kunde blive ledige, og han har derfor nu ansøgt om, at han maa nyde de Privilegier, der i Ordinansen ere tillagte Personer som ham, og ved første Lejlighed blive befordret til et Præstekald. Da Hr. Otte Staffensen en Tid har tjent som Skolemester og siden er bleven kaldet derfra til Præsteembedet, forekommer det Kongen billigt, at han bliver befordret til Præstekald fremfor andre, der ikke have tjent i Skole eller Kirke, og det befales dem derfor, naar der bliver et Kald ledigt paa Island, som han kan være tjent med, at befordre ham til det fremfor andre, da han er duelig dertil; siden skulle de saa befordre de andre Personer, der have faaet kgl. Forskrift, til Kald, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. N. T. 2, 358 b.

— Miss. til Rentemesteren. Da Kongen har bevilget, at Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, frit maa oppebære 4 Læster Korn af Vordingborg Slots Avl, som han hidtil har gjort Regnskab for paa Rentekammeret, skal Rentemesteren indtil videre aarlig godtgøre ham disse 4 Læster Korn i hans Regnskab fra sidste 1. Maj at regne. Sj. T. 18, 464 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København og Malmø om at skaffe Kongen Flæsk til Købs. Sj. T. 18, 465. (Tr.: KD. IV. 726 f.).

— Miss. til Rentemesteren om at gøre et Overslag over, hvor meget Flæsk enhver Lensmand kan skaffe i sit Len; de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling, skulle købe af Borgerne til Kongen saa meget Flæsk, som de kunne faa til en rimelig Pris. Udt. i Sj. T. 18, 465.

— Aab. Brev om, at Dr. Anders Christensen, Professor

ved Københavns Universitet og Forstander for de 100 Studenter, maa købe og lade salte 4 Læster Lammekød paa Gotland, udføre dem derfra og bruge dem til de 100 Studenteres Bæspisning. Sk. R. 2, 215 b.

24. Nov. (Aarhus). Miss. til Jomfru Sophie Gyldenstjerne, Abbedisse i Maribo Kloster. Da Fru Leene Gjøe, hvem hun for kort Tid siden¹ fik Ordre til fremdeles at give hendes aarlige Underhold af Klosteret i Overensstemmelse med den Forordning, som hun har gjort med hende i Kongens Faders Tid i Nærværelse af nogle Raader og gode Mænd, nu har klaget over, at hun alligevel ikke vil lade hende faa denne Underholdning, befales det hende med det allerførste at erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til, at hun forholder Leene Gjøe dette Underhold, saa Raadet paa Kongens Vegne kan rette sig derefter. F. og Sm. T. 2, 457.

— Aab. Brev om Forbud mod at skyde med lange Bøsser efter Fugle eller andet paa Domkirken i Aarhus. J. R. 5, 409. (Tr.: CCD. II. 696 f.).

— Miss. til Knud Brahe om at føre nøje Tilsyn med Overholdelsen af ovenstaaende aabne Brev og lade dem straffe, der skyde paa Domkirken. J. T. 4, 531.

— Forleningsbrev for Hr. Hans Madtsen, Sognepræst i Horsens, paa Kronens Part af Korntienden af Tolstrup Sogn i Vor Herred, kvit og frit. Udt. i J. R. 5, 409 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der findes nogle Ankere paa Lesø, skal han lade undersøge, hvor mange og hvor store de ere, og hvis han mener, at de kunne bruges til Kongens Behov, sende dem til Københavns Slot med de første Skibe, der begive sig derfra, for at Kongen ikke skal have nødig at lade dem hente med sine egne Skibe. J. T. 4, 529.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bestemt heretter at ville holde en gaaende Dyrevogter, som skal have Skovene ved Hoedt i Vor Herred med de andre omkringliggende Skove i Befaling, skal han med det første beskikke en duelig Person dertil, som skal passe godt paa, at der ikke skydes noget i Skovene uden Kongens Tilladelse, og til Løn og Underhold give ham, hvad han finder rimeligt. J. T. 4, 529.

— Miss. til Knud Brahe. Kapitlet i Aarhus Domkirke har

¹ 15. Sept. 1595.

klaget over, at Domkirkens Bønder og Tjenere paa Thuen vise sig noget uvillige og ikke ville svare den Landgilde, de efter Jordebogen ere pligtige at udgive, og har anmodet om, at der maa blive sørget for, at Domkirken faar den Landgilde, der efter Kapitlets Jordebog med Rette bør følge den. Knud Brahe skal med Flid undersøge, om Domkirkens Bønder paa Thuen ere saa formuende, at de kunne udrede den i Jordebogen opførte aarlige Landgilde, og hvis saa er, give dem Tilhold om aarlig at yde den, saafremt de ikke ville staa til Rette efter Recessen. J. T. 4, 529 b.

24. Nov. (Aarhus). Miss. til Caspar Markdaner. Marine Clemendts i Vejle, Hendrik Dytmars Hustru. har nu atter klaget over, at Hendrik Dytmar i sin Afsindighed øder og forkommer det Gods, som de have i Bo sammen, idet han sælger hvad han kan af Godset, beholder Pengene, bortøder dem til ingen Nytte og ikke har noget Sind eller nogen Vilje til at betale, hvad han skylder andre, men lader sig dele og lovførvinde af mange af Kongens Undersaatter for Gældssager; flere have Rigens Forfølgning over ham, men han agter aldeles ikke¹ nogen Tiltale eller Forfølgning. Da hun er bange for, at hun skal komme i Armod og Elendighed, hvis der ikke i Tide gribes ind, har hun begæret, at der enten maa blive beskikket en af hendes Venner til at forsvare hende eller paa anden Maade truffet Forholdsregler til at forekomme hendes Mands Optræden. Da Hendrik Dytmar har anstillet sig underlig baade mod Hustruen og i andre Maader, hvorom Caspar Markdaner ved bedst Besked, skal Caspar Markdaner med det første give sin Betænkning om, hvorledes man bedst kan forhindre, at Hustruens Gods saa unyttigt forødes tillige med Hendrik Dytmars eget, og tilsende Regeringsraadet den skriftlig, saa det derefter kan forordne, hvad billigt og ret kan være. J. T. 4, 530.

— Miss. til Niels Skram om at lade Rasmus Jensen i Sal By i Hofvelbiereg Herred være fri for dette Aars Landgilde, da hans Gaard og Boskab er brændt, og komme ham til Hjælp med noget Bygningstømmer af Skovene. Udt. i J. T. 4, 530 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen har bragt i Erfaring, at der ved Kapitlet findes adskillige gamle Breve og Dokumenter foruden dem, som Dr. Niels Krage allerede har set og faaet, hvilke Breve ogsaa kunne bruges til det historiske Arbejde,

¹ Ordet »ikke« er oversprunget i Registranten.

som er overdraget ham. Kapitlet skal lade disse Breve registrere, sende Dr. Niels Krage Registret over dem og siden lade ham faa dem, han kan have Brug for til det historiske Arbejde, mod nøjagtig Reversal. J. T. 4, 530 b.

24. Nov. (Aarhus). Miss. til Hendrik Belov. Da M. Hieronymus Justus og M. Tøger Hvas, Sognepræster i Viborg, have været kaldede til København for at udvælge en Superintendent til Viborg Stift og have gjort stor Bekostning paa denne Rejse, skal han hos Kanniker og Prælater i Kapitlet gøre den Forordning, at de i Forening med Købstadpræsterne i Viborg Stift betale denne Bekostning efter Regnskabets Lydelse, da denne Udgift billigvis ikke bør tilregnes de ovennævnte to alene. Udt. i J. T. 4, 531.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Søeby Kirke i Giern Herred er meget bygfældig og har saa ringe Indkomst, at den ikke kan istandsættes dermed, har Kongen bevilget 1 Læst Rug og 4000 Mursten til Bygningen; Murstenene skal Frants Rantzau lade føre til Søeby Kirke en Gang inden Foraaret. Udt. i J. T. 4, 531 b.

— Miss. til samme om med det allerførste i Silkeborg Len at lade opkræve saa meget, som der skal svares dér af den almindelige Skat til Kongens Kroning, og mod Kvittans levere Manderup Parsberg 500 Dlr. deraf, hvilke denne skal bruge til Kongens Bedste. Udt. i J. T. 4, 531 b.

— Miss. til Bispen i Viborg Stift. Hr. Pouel Jensen har berettet, at Degnekaldet til Vorning, Hammershøeg og Korning Kirker er ledigt, og at han med Samtykke af Fru Margrete Brahe, Chresten Skeels Enke, der har den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, er kaldet til denne Degnetjeneste af de fornemste Sognemænd i Vorning og Hammershøeg Sogne, men alligevel ville nogle af Sognemændene i Korning Sogn formene ham Kaldet. Da han mener, at der gøres ham Uret, og da Kongen heller ikke kan se, hvorledes Kaldet billigt kan formenes ham, efterdi de i Annekset bør følge Hovedsognet, skal Bispen undersøge Sagen og med det første lade Regeringsraadet vide, hvorledes det forholder sig med den, saa det kan give tilbørlig Besked, hvis der gøres videre Anfordring. J. T. 4, 531 b. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe og M. Parsberg) i Landsark. i Viborg.

25. Nov. (—). Miss. til Christian Holck. Han har

indberettet, at der er Trætte mellem ham paa Kronens Vegne og Eske Brock til Estrup om Markeskel mellem to Byer i hans Len [Svenstrup], og at der er opkrævet Oldinge derpaa, og han har, da han mener, at Kronens Tjenere lide Skade paa deres Ejendom, begæret Kongens Raad og Betænkning i Sagen. Da Sagen drejer sig om ret Markeskel mellem de to Byer, kan Kongen intet gøre deri eller forhindre nogen i hans Ret; naar Oldingene have været paa Marken og gjort deres Tov Fyldest og han saa formener, at Kronen er kommen til kort, skal han rette sig efter Recessen og lade opkræve Ridemænd paa Oldingegangen. Sj. T. 18, 465.

25. Nov. (Aarhus). Miss. til Lensmændene¹ over hele Riget. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelig^e Bededage 22., 23. og 24. Marts for at afbede Guds retfærdige Vrede og vore Synders velfortjente Straf, skulle de i deres Len sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling paa disse Dage, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Ære, Reverens og kristelig Andagt. Sj. T. 18, 465 b.

— Miss. til Landsdommerne Mourits Stygge og Jørgen Friis i Nørrejylland, Lav Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lav Urne i Skaane, Peder Madsen i Sønder- og Nørrejylland og Jens Koefodt paa Bornholm om at lade Bededagene forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 18, 465 b og 466 b.

— Miss. til Hovedlensmændene i Norge om Bededagene. Udt. i Sj. T. 18, 465 b.

— Miss. til Bispen i København. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 22., 23. og 24. Marts, skal han med det første skrive til Bisperne her i Riget og i Norge, at de derefter kunne sørge for Afholdelsen af Bededagene hver i sit Stift; han skal forordne en Bededagstekst af den hellige Skrift til Behandling paa Bededagene. Skrivelserne til Bisperne i Norge skal han tilstille Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge og Embedsmand paa Agershus. Sj. T. 18, 467.

— Miss. til Carl Bryske. Da han har begæret at faa at vide, hvad der skal gøres med Christen Perlestikker, som sidder fangen der paa Slottet og er dømt til at miste Livet, medmindre Kongen vil benaade ham, befales det ham at lade Christen Perlestik-

¹ De opregnes alle med deres Len.

ker slaa i Jærn og holde ham til Stede paa Slottet, saa han ikke undkommer, indtil Kongen selv kommer over til Sjælland. Sj. T. 18, 467.

25. Nov. (Aarhus). Miss. til Knud Brahe. Valborg Mortensdatter, Borgerske i Aarhus, har berettet, at hendes afdøde Husbonde er bleven Kongen en stor Sum Penge skyldig paa sit Regnskab som Byfoged i Aarhus, og at hun efter hans Død har sagt sig fra Arv og Gæld, hvorefter Boet med det øvrige Gods, han efterlod sig, er blevet tilvurderet Kronen for Gælden og oppebaaret paa Kronens Vegne med Undtagelse af nogle gamle Ølkar, et Skab og en gammel Dundyne, som hun nu har begæret at maatte faa. Hvis hendes Fremstilling er rigtig, skal Knud Brahe lade hende beholde ovennævnte gamle Boskab, som kun er en ringe Ting værd. J. T. 4, 532.

28. Nov. (—). Bestalling for Thomes Holdst som Skovrider paa Kronens Skove i Aakier Len. Han skal paase, at ingen Dyr, store eller smaa, skydes i Skovene, og hvis han griber nogen heri eller træffer Krybskytter gaende med langt Rør i Skovene udenfor Alfarvej, skal han gøre sit Bedste for at faa fat i dem og føre dem til Aakier Slot. Det skal under den højeste Straf være ham forbudt selv at skyde Dyr i Skovene. Han skal tillige paase, at der intet hugges i Skovene i Aakier Len uden Lensmandens Bevilling og Udvisning af Skovfogderne eller Lensmandens Fuldmægtige. Han skal i aarlig Løn have 70 gl. Dlr. J. R. 5, 410.

8. Dec.¹ (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Der er Trætte mellem Jørgen Daa til Snedinge og hans Søsterdatter, Fru Anne Styggesdatter, Mogens Bordtsens Enke, om det Værgemaal, som Jørgen Daa har haft for hende, og de have paa begge Sider udtaget kgl. Befaling til gode Mænd, der endeligt skulle skille dem ad i denne Trætte. Da imidlertid Jørgen Daa formener, at eftersom han og ingen anden er hendes nærmeste Værge og Sagen angaar ham selv, kan Fru Anne Styggesdatter ikke kvittere ham tilbørligt for Værgemalet, have de begge anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at være Værge for hende i den Sag og paa hendes Vegne kvittere Jørgen Daa. Kongen, der

¹ Brevet er i Sj. T., sikkert urigtigt, dateret 8. Okt., men indført mellem Brevene af 8. Dec.

haaber, at Arrildt Hvitfeldt vil være villig dertil, vil have ham betroet til at være hendes Væрге og giver ham herved Fuldmagt til at møde, naar den kgl. Befaling skal udføres, antage sig Fru Annes Værgemaal i Sagen mod Jørgen Daa, paase, at hun ikke lider nogen Uret, og siden efter klart Regnskab kvittere Jørgen Daa for Værgemaalet. Sj. T. 18, 468.

8. Dec. (Aarhus). Miss. til Envoldt Kruse om at lade Tolken Borckort Gertsens Hustru faa 100 Dlr. eller 50 Dlr. af hendes Mands Pension, eftersom han nu har til gode, til at underholde sig for under hendes Husbondes Fraværelse, tage Bøvis af hende derfor og siden afkorte Pengene i hendes Husbondes Løn. Udt. i Sj. T. 18, 468 b.

— Miss. til Absolon Gjøe, Thomis Fasti, Eiler Bryske, Eske Brock, Tønne Bryske og Jørgen Qvitzov. For nogen Tid siden har Kongen ladet Befaling udgaa til dem angaaende en Trætte mellem Karl Bryske til Margaard og Gabriel Knudsen til Norskouf, Landsdommer i Fyen, om et Markeskel, som Karl Bryske ved Sandemænd har ladet sværge og gøre mellem Kortesløf¹, Farstrup, Aagaards Grund, Kioldbye og Vilslef² Mark i Skoubye Herred. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, men Karl Bryske gerne en Gang for alle vil have Ende paa Trætten, befales det dem med det første uden videre Forhaling at udføre Befalingen, ride og udvise Skel mellem Aastederne, hvis der ikke er gjort ret Skel, og undersøge, om Gabriel Knudtsen er kommen til kort paa sin Ejendom ved den ovennævnte Sandemændsgang. F. og Sm. T. 2, 434. Jvfr. 19. April 1595.

— Miss. til Knudt Brahe. Da »Forhuset« paa Hafverballegaard er meget bygfældigt, saa det er nødvendigt, at det med det første enten bliver istandsat eller helt taget ned, skal han ved første Lejlighed lade det istandsætte, som han selv finder gavnligest, men med saa ringe Bekostning som muligt. Der er skrevet til Fru Margrete Brahe, Chresten Skeels Enke, om at skaffe ham Egetømmer til Stolper og andet. J. T. 4, 532 b.

— Miss. til Fru Margrete Brahe om af Skovene under Aakier Slot at skaffe Knudt Brahe saa meget Egetømmer, som han behøver til det Hus, han skal opføre paa Hafverballegaard, og give

¹ Kosterlev, Skovby H.

² Vigerslev, samme H.

Bønderne i Aakier Len Ordre til at hjælpe til med at fremføre Tømmeret. Udt. i J. T. 4, 532 b.

9. Dec. (Aarhus). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme i en Trætte mellem Hans von Andorpen, Kongens Bygmester, paa den ene og Jacob Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg, paa den anden Side om Borger i København Reinholt von Bemmels Arvepart efter afdøde Hendrik Uden. Sj. T. 18, 469. (Tr.: KD. IV. 727 f.).

— Miss. til Fru Magdalene Morits Podebuskes, Claus Podebusk og Otte Christoffer Rosenkrantz. Disse Brevvisere, Peder Knudsen i Fielstedt, Jens Jørgensen i Fyllestedt og Bendt Nielsen i Harndrup, have berettet, at de ere blevne Forlovere for en Mand, som Morits Podebusk havde sat i Fængsel paa sin Gaard Kiørup, og have udborjet ham for en Sum Penge, nogle Øksne og 2 Pd. Havre, men da de havde beseglet deres Forløftsbrev og forlangte Manden ud af Fængslet, skal han være udkommen og bortrømt, hvorfor Morits Podebusk har ladet hans Gods beskrive og taget hans Boslod, men alligevel tiltales de nu af Arvingerne for det, som de have udlovet. Da Forløftsmændene ikke have faaet Manden med sig, da de havde beseglet Brevet, og Morits Podebusk har faaet det Gods, Manden havde, da han var brudt ud, anmodes de om at lade de ovennævnte tre Mænd være fri for saadan Forfølgning, da det i sig selv er rimeligt og Morits Podebusk har faaet Mandens Boslod. F. og Sm. T. 2, 435.

11. Dec. (—). Aab. Brev om, at Dr. Jørgen Schomacker, tysk Kancelliforvalter, i 2 Aar maa faa frit Foder og Maal paa 2 Vognheste, at levere ham af Lensmanden, hvor Kongen holder Hof eller hvor hans Vej kan falde. Sj. R. 13, 416 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift, har klaget over, at hans Residens i Ribe med Undtagelse af en Stald og 2 Kamre, der for kort Tid siden ere blevne opførte efter Kongens Befaling, er meget bygfældig og forfalden paa Husene og Tagene, saa han ikke kan bo bekvemt og uden Fare deri, skal Valdemar Parsberg undersøge, hvorledes det har sig med Residensens Bygfældighed og hvorledes den bedst kan istandsættes, og med det første erklære sig til Regeringsraadet derom, saa det derefter kan forordne, hvad der vil være fornødent. J. T. 4, 532 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Høg til

Klarup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Klarup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og paa Kirkens Part af Korntienden af Romdrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 67.

11. Dec. (Aarhus). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. For kort Tid siden¹ har Kongen, for at formindske Klosterets daglige Udgift, givet hende Ordre til at opsigte Fru Margrette Hvitfeldt den Genant, der var bevilget hende for Livstid i Maribo Kloster. Da Fru Margrete nu imidlertid godvillig har opladt til Kongen 2 hende tilhørende Gaarde i Halmsted for den Sum, de ere vurderede til, og desuden noget deri værende Boskab, som er udenfor Vurderingen og ogsaa vil beløbe sig til Penge, vil Kongen af Hensyn til hendes Villighed igen have hende befordret til den Genant, hun tidligere havde i Klosteret, og befaler derfor Abbedissen straks at optage hende i Klosteret igen, for Livstid give hende den Underholdning, hun tidligere havde, og levere hende, hvad der maatte restere af denne Underholdning. F. og Sm. T. 2, 458.

12. Dec. (—). Miss. til Envoldt Kruse. Da Fru Margrete Hvitfeldt godvillig har overladt Kronen de 2 Gaarde i Halmsted, som hun har arvet efter hendes Broder, afdøde Pouel Hvitfeldt, til den Pris, som Gaardene ere vurderede til, skal Envoldt Kruse uden al videre Forhaling betale hende eller hendes Fuldmægtige Vurderingssummen, tage nøjagtig Kvittans derfor og føre Beløbet til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 471.

— Miss. til Ditløf Holck, der har berettet Raadet, at der mangler nogle smaa Kampesten til Kroneborge Slot, om, at Lensmændene paa Københavns og Helsingborg Slotte til Foraaret hver skulle sende ham 5 Skuder smaa Kampesten; hvis han behøver flere, skulle de paa hans Begæring skaffe ham dem. Udt. i Sj. T. 18, 469 b.

— Miss. til Karl Bryske og Axel Brahe om til Foraaret hver at sende 5 Skuder smaa Kampesten til Kroneborg fra deres Len; hvis Lensmanden paa Kroneborg skriver til dem om flere saadanne smaa Kampesten, skulle de sende ham saa mange, han forlanger. Udt. i Sj. T. 18, 469 b.

— Miss. til Karl Bryske om at undersøge, hvor meget Kobber,

¹ 29. Juli 1595.

Bly og Skifersten der behøves til Bygningen paa det blaa Taarn for Københavns Slot, og straks lade Tolderne i Helsingør det vide, for at de efter Regeringsraadets dem derom givne Befaling kunne lade det bestille. Udt. i Sj. T. 18, 469 b.

12. Dec. (Aarhus). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de, saasnart de faa Skrivelse derom fra Karl Bryske, skulle bestille det Kobber, Bly og Skifersten, som behøves til Bygningen paa det blaa Taarn. Udt. i Sj. T. 18, 470.

— Miss. til Karl Bryske. Da Kongen til Sommer venter sig til København med en hel Hob fremmede, skal han til den Lejlighed lade lave Sengesteder i Kamrene paa Slottet; hvis han ikke kan faa lavet [nok], skal han laane saa mange, som han kan tænke der behøves, af de nærmest liggende Købstæder i Skaane. Udt. i Sj. T. 18, 469 b.

— Miss. til Karl Bryske. Da Kongen har gjort Forordning om den Bygning, som til Foraaret skal opføres paa Slottet [Kbhvn.], skal han, naar Bygningen skal begynde, skaffe Bygmesteren de Redskaber, baade Vinder, Baljer, Tove og andet, som behøves, saa Bygningen ikke skal forsømmes af Mangel derpaa. Udt. i Sj. T. 18, 469 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt om straks paa Foraaret at sende 200 Læster Kalk til København til Bygningen paa Københavns Slot og selv fragte Skuder dertil; Rentemesteren skal straks betale den Fragt, han udlover. Udt. i J. T. 4, 533 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale dem, der fremføre Kalken, den Fragt, Jacob Seefeldt har lovet dem. Udt. i Sj. T. 18, 470.

— Miss. til Manderup Parsberg, der tidligere har faaet Ordre til at fremsende 100,000 Mursten til København og ogsaa allerede har fremsendt nogle, om foruden dem, han har sendt, at sende 100,000 Mursten til Foraaret og selv fragte Skuder til at fremføre dem, medmindre Kongen til Foraaret lader dem hente med sine egne Skibe. Udt. i J. T. 4, 533.

— Miss. til Knud Brahe [Aarhusgaard], Fru Margrete Brahe, Chresten Skeels Enke [Aakær] og Hans Rostrup [Sabro Herred] om at lade Bønderne i deres Len hver køre 3 Læs Mursten fra Skanderborg til Aarhus, naar de blive tilsagte af Manderup Parsberg. Udt. i J. T. 4, 533 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus om at lade dets Tjenere i Skan-

derborg og Aarhusgaards Len og i Saubro Herred hver køre 3 Læs Mursten fra Skanderborg til Aarhus, naar Manderup Parsberg giver dem Ordre dertil. Udt. i J. T. 4, 533.

12. Dec. (Aarhus). Miss. til Kapitlet i Aarhus om at lade dets Tjenere i Aarhus og Skanderborg Len hver køre 20 Læs Ved fra Vrold Skov til Skanderborg til Kongens Behov. Udt. i J. T. 4, 533 b.

— Miss. til Kronens Bønder i Hadts Herred om hver at køre 20 Læs Ved fra Vrold Skov til Skanderborg til Kongens Behov, naar Manderup Parsberg tilsiger dem; de, der vise sig uvillige, ville blive straffede. Udt. i J. T. 4, 533 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Halmsted om ikke at sende flere Skibe til Aarhus efter Mursten, da Kongen vil bruge Murstenene til anden Bygning. Udt. i Sk. T. 2, 358 b.

— Miss. til Karl Bryske. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er bortlaant Skyts fra Arkeliet paa Københavns Slot, skal han med det allerførste faa at vide hos Arkelimesteren, hvem der have faaet Skyts til Laans, og derefter uforsømmelig skrive til dem, at de med det allerførste skulle sende Skytset tilbage til Arkeliet. Udt. i Sj. T. 18, 470.

— Miss. fra Regeringsraadet til de andre af Raadet. Da det ser ud til, at Rugen og Havren i Aar vil blive dyr, anser Regeringsraadet det for raadeligt, at det i nogen Tid ikke tillades at udføre Rug eller Havre af Riget. De anmodes om at overveje Sagen og med nærværende Brevviser meddele Regeringsraadet deres Betænkning. — Postscriptum: Ligeledes skulle de meddele deres Betænkning om Udstedelsen af Forbud mod Udførsel af Flæsk og Fedesvin. Sj. T. 18, 470¹.

— Miss. til Karl Bryske. Raadet har erfaret, at Peder Frandsen er kommen hjem fra Sverrig, og undrer sig storlig over, at han ingen nye Tidender har tilskrevet det, som han kan have erfaret der. Karl Bryske skal lade ham dette forstaa og befale ham, at han med det første skriftlig skal optegne, hvad nyt han har erfaret der i Landet, og ufortøvet sende det til Raadet. Udt. i Sj. T. 18, 470 b.

— Miss. til Johan Barnekov. Mølleren i Tutdse Mølle under Roskildegaard har berettet, at Møllen er sat for højt i Landgilde, saa han ikke kan udrede denne, fordi der i et Par Aars Tid deromkring er bygget mange Vejr- og Vandmøller, som

¹ Tr.: Erslev, Aktst. og Oplysn. t. Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 76.

gøre Møllen ikke ringe Skade og Afbræk, og han har derfor begæret, at der maa blive udtaget Oldinge til at sætte Møllen for en rimelig Landgilde. Endvidere har Kongen erfaret, at Manrup Mølle staaer helt øde, da den er sat for altfor høj en Landgilde. Johan Barnekov skal med det første lade opkræve Oldinge til at sætte de to Møller for en rimelig Landgilde, og han skal paase, at Oldingene taksere dem uden Hensyn til nogens Vild eller Venskab, og siden sende Regeringsraadet Besked, for at det derefter kan forordne, hvad billigt og ret kan være. Han skal skaffe Mølleren i Tutse Mølle nye Sten til Møllen, hvis det er sædvanligt, at Kronen skal bekoste dem; hvis det ikke er det, skal han alligevel skaffe Mølleren Stenene og lade ham betale dem efter Lejligheden, for at Møllen ikke skal komme til at staa øde og Kronen derved miste sin Landgilde. Sj. T. 18, 470 b.

12. Dec. (Aarhus). Miss. til Johan Barnekov, der har indberettet, at Husene paa Roskildeggaard ere meget bygfældige paa Tagene, om med det første at lade Tagene forbedre og skelne, hvor det gøres behov, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 471.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til, at de have krævet 10 Dlr. af Benedix Scheneberg, der er kommen til København for at handle med nogen Humle; da han havde svaret sin Told til Kronen, mener han, at det strider mod de Privilegier, der er givne de fremmede her i Riget. Udt. i Sj. T. 18, 471.

— Aab. Brev om, at Hertug Johan Adolf af Holsten maa lade sin Fuldmægtig Marcus Dreier købe 40 Læster Korn i Jylland og udføre det toldfrit. Udt. i J. R. 5, 410 b.

— Miss. til M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift. Kongen har for kort Tid siden [24. Nov.] skrevet til ham om det ledige Degnekald i Vorning, Hammershøj og Korning Sogne i Viborg Stift, hvortil denne Brevviser, Hr. Pouel Jensen, var kaldet af de ældste og fornemste Sognemænd i Hovedsognet. Da Hr. Pouel Jensen nu har klaget over, at Kaldet alligevel forholdes ham, og at en anden Degn imidlertid er indsat i Kaldet, vil Kongen, skønt han af M. Niels's Erklæring har erfaret hele Sagen, dog af Hensyn til Hr. Pouels arme Vilkaar have ham befordret til nævnte Degnekald. M. Niels skal derfor straks indsætte ham i Kaldet og

uførtøvet fjærne den anden Degn, da Hr. Pouel, der tidligere har forestaaet det hellige Præsteembede, vel kan være dygtig nok til et Degnekald, som er meget mindre. J. T. 4, 534. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg.

12. Dec. (Aarhus). Miss. til Manderup Parsberg om i Aar at lade M. Christoffer Knopf paa hans Søns Vegne oppebære det Gæsteri, som gaar af det Vikariegods i Aarhus Domkirke, Sønnen er forlenet med. Udt. i J. T. 4, 534.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle. Der er nu, som ofte tidligere, klaget over, at Hendrik Ditmar, Borger i Vejle, er bleven forbistret og afsindig, skikker sig meget ilde i adskillige Maader, øder og forkommer sit Gods og ikke vil betale, hvad han efter sit Brevs Lydelse skylder andre, skønt han godt formaar det, men lader Forfølgning gaa over sig og lader sig mærke med, at hans Hensigt er at ville forarme sin Hustru Marine, saa hun skal betle sin Føde; desuden ved hun sig ikke sikker for ham med Hensyn til Liv og Helbred. Da Kongen som kristen Øvrighed bør beskytte hende saavel mod hendes Husbonde som mod andre, skulle de med det allerførste skifte Hendrik Ditmars Bo og Gods mellem ham og hans Hustru, saa hun faar Halvdelen deraf, og saa vidt hun bør have med Rette, dog skal den Gæld, han efter Brev og Segl har, betales af Fællesboet. De skulle give begge Parter beskrevet, hvorledes de skifte Boet. J. T. 4, 534 b.

13. Dec. (—). Miss. til Jørgen Friis og Laurits Brockenhuus. Da Kongen vil gøre deres Døtres¹ Bryllupper Søndagen før Fastelavns Søndag [15. Febr.], skulle de med det allerførste til Kancelliet indsende et klart Register over deres nærmeste Slægt, som de ville have indbudt til Brylluppet. Udt. i Sj. T. 18, 471.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Denne Brevviser, Christoffer von Northen fra Hamborg, har berettet, at der for nogen Tid siden er død en Købsvend i Malmø, ved Navn Diderich Horneman, der har efterladt sig nogen Gæld i Hamborg, af hvilken Grund hans Arvinger ikke have villet befatte sig med hans efterladte Gods. Diderich Hornemans Kreditorer have nu for nogen Tid siden sendt Christoffer von Northen til Malmø for at skaffe dem

¹ Sofie Friis g. m. Tage Krabbe, Elsebe Brockenhuus g. m. Korfits Ulfeld.

Betaling i Diderich Hornemans efterladte Gods, men Borgemestre og Raad have forment ham at faa noget af Godset, førend de selv i Henhold til deres Privilegier have faaet den tiende Pending af Diderich Hornemans Penge og Gods og de 400 Dlr. ere blevne betalte, som Diderich Horneman i sit Testamente har givet til Kirken og Skolen i Malmø. Kongen har bevilget Christoffer von Northen paa Kreditorernes Vegne, at han maa faa de 200 Dlr. af de 400 Dlr., som ere testamenterede til Kirken og Skolen, og, efterat de andre 200 Dlr. ere erlagte til Borgemestre og Raad og disse have faaet den dem tilkommende tiende Pending af Diderich Hornemans i Byen til Stede værende Penge og Gods, desuden hvad der derudover maatte findes. De 200 Dlr. skulle de anvende til Kirkens og Skolens Bedste. Sk. T. 2, 359. K.

13. Dec. (Aarhus). Aab. Brev om, at Peder Mickelsen, Vikar i Aarhus Domkirke, for denne ene Gang selv maa oppebære og beholde Stedsmaalet af en Vikariegaard i Skeiby. Udt. i J. R. 5, 410 b.

— Forleningsbrev for M. Hans Pedersen. Skolemester i Aarhus, paa Kronens Part af Korntienden af Hvidberg Sogn i Refs Herred paa Thyholm, kvit og frit, indtil han bliver forsørget med et Vikarie eller noget andet gejstligt Gods. Udt. i J. R. 5, 411.

— Miss. til Knud Brahe om i Aar at lade Niels Nielsen i Skeybye være fri for 1 Faar og 3 Lam, som han skulde svare i Landgilde. Udt. i J. T. 4, 535.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rentemester Enevold Kruse paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Emb Sogn i Børglum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 67.

15. Dec. (—). Miss. til Sten Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Rugen har slaget sig meget i Kallundborg Len, saa Kronens Bønder ikke kunne udrede deres Ruglandgilde, skal han for denne Gang af dem, der ikke kunne udrede Rug, tage 1 Pd. Byg for hvert Pd. Rug. Udt. i Sj. T. 18, 471 b.

20. Dec. (—). Miss. til nogle af Tolderne. Da Kongen vil lade brygge en Del Læster Øl til Brug paa Skibene og Bremerholmen, skulle de skaffe saa mange gode og stærke Tønder, vel forvarede med Baand, som behøves dertil; Betalingen for disse

Tønder skal siden blive dem godtgjort i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 471 b.

20. Dec. (Aarhus). Miss. til Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder om at lade brygge nogle Læster Øl; de skulle kræve Malt og Humle dertil af Niels Paaske og faa Besked af ham om, til hvad Tid Øllet skal være færdigt. — Malmø 100 Læster Øl, Landskrone 50 Læster, Helsingborg 20 Læster, Køge og Stege hver 40 Læster. Udt. i Sj. T. 18, 471 b.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om uden al Undskyldning og videre Forhaling at fremsende det Korn, Fetalje og andre Varer, som tidligere er bestilt hos dem, og som de efter Kongens tidligere Skrivelse resterede med, saafremt Kongen ikke skal vide det hos dem. — I Sjælland: København, Roskildegaard, Trøgevelle, Vordingborg, Anderskouf, Draxholm og Kallundborg Len. — I Fyen: Nyborg, Odensegaard, Dalmom og Tranekier Len. — I Jylland: Aarhusgaard, Aakier, Drotningborg, Riberhus, Silkeborg, Skanderborg og Aalborgarhus Len. — I Skaane: Malmøhus, Helsingborg, Sølvitsborg, Varberg, Laugholm, Gladsaxe og Herridtsvad Klosters Len. — Hammershus Len paa Bornholm. — I Norge: Baahus, Nedenes, Mandal og Bergenhus Len. Udt. i Sj. T. 18, 471 b.

— Lignende Miss. til Toldere og Sisemestre i følgende Byer: Helsingør, Køge, København, Nakskov, Rødby, Helsingborg, Malmø, Landskrone, Ysted og Skagen. Udt. i Sj. T. 18, 472.

— Miss. til Peder Brahe, Embedsmand paa Sølvitsborg, og Tolderne i Malmø, Landskrone, Helsingborg, Halmsted og Ysted om at købe saa meget Okse- og Faarekød som muligt til Kongen og meddele Rentemesteren det billigste Køb der er at faa derpaa; de skulle saa faa deres Betaling hos Rentemesteren. Udt. i Sj. T. 18, 472.

21. Dec. (—). Miss. til Carl Bryske om at fremsende 100 Tylter Deler til Frederiksborgs Bygnings Behov og skaffe Vogne til at fremføre disse Deler. Udt. i Sj. T. 18, 472 b.

22. Dec. (—). Miss. til Erik Mogensen. Knud Madtsen, Foged paa Atserstorp, har berettet, at han har haft nogen Trætte om en Sølvstob, som han har købt, men som en anden vil vedkende sig, uagtet han har faaet Hjemmel paa Sølvstoben; Sagen har været inde paa Herredsting og Landsting, men endnu er Stoben ikke fradømt ham. Senere har Mogens Gjæve til Bremmersvoldt taget

hans Anklager i Forsvar og har fra Nørrejylland, hvor Knud Madtsen er født, ladet hente nogle Delsbreve over ham, hvormed han vil kuldkaste den ovennævnte Sag. Knud Madtsen har efter Tingsvidners Lydelse mod disse Delsbreve paa Tinge opbudt Sølv og Penge for at rette for sig og har nu ansøgt om at blive hjulpen til Rette, saa han kan faa en Ende paa Sagen. Det befales Erik Mogensen at indstævne Mogens Gjøre med de ovennævnte Delsbreve for sig paa Landstinget, nøje undersøge Sagen og siden dømme derpaa. F. og Sm. T. 2, 459.

23. Dec. (Aarhus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for M. Søfren Christensen, Sognepræst i Helsingør, paa Kirkens Part af Korntienden af Karlebo Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 6 b.

24. Dec. (—). Miss. til Carl Bryske om at tage 300 Dlr. af den sidst paabudte Skat der i Lenet [Kbhvn.] og anvende dem til Istandsættelse af Gemakkerne paa Slottet. Udt. i Sj. T. 18, 472 b.

— Miss. til nedennævnte Herremænd, Fruer og Jomfruer. Da Kongen Søndagen før Fastelavns Søndag, den 15. Febr., vil gøre nogle gode Mænds, Envold Kruses, Tage Krabbes og Corfvidts Ulfeldts¹, Bryllupper paa Koldinghus Slot, anmodes de om at møde (med deres Hustruer og disses Jomfruer) i Kolding Lørdagen før for at hjælpe til med at bepryde de ovennævnte gode Mænds Bryllupshøjtid. — Liste over de indbudte: Raader: Peder Munk til Estvadgaard, Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, Christoffer Valkendorf til Glorup, Steen Brahe til Knudstrup, Manderup Parsberg til Hagisholm, Erik Hardenberg til Matrup, Axel Gyldenstjerne til Lyngbyegaard, Absalon Gjøre til Kielstrup, Jacob Seefeldt til Visborg. Breide Rantzau til Randzouholm, Henrik Belov til Spøtterup, Albrit Friis til Harridtskier og Arrild Hvitfeldt til Odersbjerg. — Gifte Herremænd: Tyge Kruse til Vingaard, Henrik Lykke til Ofvergaard, Voldemar Parsberg til Jernit, Christoffer Parsberg til Sødal, Niels Gyldenstjerne til Restrup, Frandts Rantzau, Tommis Fasti til Katholm, Christen Munk til Giessinggaard, Envold Kruse Envoldsen til Vinge-gaard, Henrik Krag til Trinderup, Lauridts Ebbesen til Tulstrup,

¹ Navnene nævnes ikke i selve Brevet, men i Overskriften til Listen over de indbudte.

Niels Stygge til Gundestedt, Olluf Brockenhuus til Sibberkloster, Johan Brockenhuus til Tostrup, Knud Brockenhuus til Nibstrup, Tomis Galskøt til Hvidstedgaard, Christoffer Mickelsen til Lundbek, Mickel Nielsen til Kye, Sten Maltesen til Holmgaard, Claus Nielsen til Langdal, Kield Brockenhuus til Lierbek, Claus Strangesøn til Nørholm, Ofve Juel til Kieldgaard, Ofve Bilde til Lindvid, Ofve Lunge til Odden, Niels Krabbe til Vesløgsgaard, Knud Brahe til Engelstholm, Erik Lykke til Eskier, Caspar Markdaner til Søegaard, Axel Brahe til Elvid, Niels Bild til Raufnolt, Preben Bild til Aggersborg, Jørgen Bilde til Ellinge, Karl Bryske til Margaard, Eyller Bryske til Dallundt, Axel Ugerup til Skiernis, Hans Axelsen til Rudgaard, Lodvig Munk til Nørlund, Frederik Ulfeld til Borsøe, Jacop Høg til Truidtsholm, Mogens Gjõe til Gundersløf, Johan Rud til Møgelkier, Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm, Hannibal Gyldenstjerne til Restrup, Chresten Gyldenstjerne til Stiernholm, Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Knud Rud til Vidbye, Holger Ulfstand til Vosborg, Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Henrik Gyldenstjerne til Iversnes, Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller, Niels Friis til Hesselagger, Olluf Rosensparre til Skarolt, Johan Bernekov til Nielstrup, Knud Bilde til Bildeskouf, Jens Hvas til Kaas, Christian Friis til Borrebye, Erik Lunge til Stoufgaard, Tomis Maltesen til Tanderup, Tyge Krabbe til Bustrup, Christen Krabbe til Ostrup, Niels Skram til Urup, Hans Lange til Breninge, Lauridts Brockenhuus til Brangstrup, Madts Sandberg til Løestrup, Peder Thott til Boltinge, Johan Due til Kullebjerg, Niels Kaas til Damsgaard, Jacop Bjørn til Stenholt, Mogens Juel til Pallisbjerg, Hans Lindenov til Ødtslef, Hermen Juel til Refstrup, Axel Rosenkrantz til Halkier, Pouel Munk til Krogsdal, Byrge Rosenkrantz til Ørup, Frederik Munk til Krogsgaard, Chresten Holck, Bertel Holck og Detlof Holck til Høigaard, Mouridts Stygge til Holbekgaard, Hans Rostrup til Skoufgaard, Petter Redtz til Hørbye, Olluf Bilde til Valløe, Godtslef Budde til Røset, Albrit Skeel til Jungetgaard, Niels Kaas til Starupgaard, Niels Kaas til Støvringgaard, Eyller Brockenhuus til Nackebølle, Jacop Hardenberg til Mattrup, Gabriel Sparre til Svanholm, Johan Urne til Valsøe, Corvidts Thott til Sanderup, Markvor Bilde til Hvidkield, Jens Bilde til Vreløf, Claus Bilde til Lyngsgaard, Axel Rosenkrantz til Gleminge, Jørgen Brahe til Tostrup, Lauge Urne til Beltebjerg, Knud Grubbe til Torup, Holger Ulfstand til Hickebjerg, Lauridts Rostrup til Regestrup, Ifver Juel til Villestrup, Erik Kaas

til Voergaard, Eske Brock til Estrup, Gabriel Skinkel til Søeholm, Ifver Juel til Løkkisholm, Hans Johansen til Gaufnøe, Olluf Daa til Raufnstrup, Mogens Bilde til N., Hans Spegel til N., Lauridts Straale til Tarupgaard, Jørgen Friis til Krastrup, Peder Juel til Alstedt, Henning Valkendorf til Glorup, Christoffer Krausse til Egholm, Thommis Juel til N. og Jens Juel til N. — Ugifte Herremænd: Peder Brahe til Krogholm, Envold Seefeldt til Visborg, Peder Bilde til Hastrupgaard i Fyen, Tønne Bryske til Langsøe, Knud Rud til Sandholt, Otte Marsvin til Dybek, Lauridts Kruse til Svenstrup, Lauridts Kruse til Balle, Christoffer Kruse til Synderriis, Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Gabriel Gyldenstjerne til Iversnes, Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Eske Bilde Jørgensen til Valden, Christian Bernekov til Birkholm, Jacop Krabbe til Rytseholm, Henning Gjoe til Kierstrup, Giert Rosenkrantz til Steensballe, Mogens Ulfeldt til Selsøe, Jacop Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Christen Juel til Donslund, Reinholt Bommerberg til Sandbyegaard, Jørgen Due til Oxeholm, Jørgen Qvitzov til Sandagger, Eyller Qvitzov til Løkkisholm, Mogens Gjoe til Bremersvold, Steen Bilde til Billisholm, Erik Bilde til N., Henning Bilde til Vreløf Kloster, Mogens Juel til Knibholt, Olluf Munk til Qvistrup, Jacob Trolle til Brødagger, Børge Trolle til Trolholm, Erik Valkendorf til Glorup, Otte Lindenov Hansen, Henrik Gjoe til Skiørringe og Eske Krausse til Assendrup. — Enkefruer: Hellevig Gjoe til Clausholm, Beatte Hr. Jørgen Lykkes til Ofvergaard, Gieske Brockenhuus Erik Bildis, Hellevig Hardenberg, Karene Banner til Høgholt, Magdalene Banner til Krabbisholm, Karene Bryske til Slumstrup, Beatte Otte Brahes til Sulderup, Lene Henrik Brahes til Vidskjøfle, Karenne Ofve Brahes til Tundbyholm, Sophie Otte Thotts, Margrete Gjoe til Skougaard, Ingeborrig Skeel til Vorgaard, Elle Mouridtsdatter til Kierbyegaard, Ane Hardenberg til Thoslund Anders Bjelkes, Margrette Høg til Aggersbølle Christen Qvitzovs, Karene Falk Gjoes til Skiersøe, Mette Rud til Søllestedt, Sibelle Gyldenstjerne til Skørring, Karene Gyldenstjerne til Torp, Christendse Henrik Bildes til Mogenstrup, Karene Holger Rosenkrantz's til Stiernholm, Ermegaard Gyldenstjerne til Biørnsholm, Talle Pouel Laxmands til Skabersøe, Hilleborg Eyller Krausses, Magdalene Reventlov Henrik Holcks til Søbeye (!), Mette Rønnov Jacop Vifferts til Hvidkiold, Anne Skovgaard Morten Brocks til Barløse, Giertrud Krabbe til Vedøe, Margrete Reventlov Hr. Erik Krabbes til Søbeye, Birgette Niels Krabbes til Vegholm, Mette Mor-

ten Krabbes til Bøgstedt, Margrette Friis til Engelund Dirik Høickens, Anne Friis til Kiergaard, Karene Friis til Vore Biørn Andersens, Margrette Bjørn til Gunderup Jørgen Ernst Worms, Kiersten Bølle til Tersløes Jesper Krausses, Margrette Christen Skeels til Fussing, Beatte Hvitfeldt til Svenstrup, Lisabet Friis til Lilløe, Elle Rostrup til Isgaard Ofve Skrams, Hilleborg Jørgen Skrams til Tielle, Marene Bilde til Farup og Kiersten Juel til Kiersholm. — Jomfruer: Dorette Gjõe til Torbenfeldt, Giertruidt Lykke, Sophie Gyldenstjerne og Margrette Skram til Arløse. Sj. T. 18, 472 b.

Dec. (Aarhus). Miss. til Caspar Markdaner. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Jens Jensen i Verck¹, hvori han klager over, at Caspar Markdaners Fuldmægtig gør ham Uret. Caspar Markdaner skal nøje undersøge Sagen, alvorligt paase, at der ikke gøres Jens Jensen Uret, og hvis der er gjort ham Uret, hjælpe ham til Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. J. T. 4, 535.

1596.

2. Jan. (Aarhus). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Rug, Havre, Flæsk og fede Svin. Sj. T. 18, 478. K. (Tr.: CCD. III. 1 f.).

— Miss. til alle de Lensmænd², der have Købstæder i Befaling, om straks at lade det ovenstaaende aabne Brev læse og forkynde i Købstæderne og alvorligt paase dets Overholdelse, saafremt de ikke selv ville staa til Rette. Sj. T. 18, 478 b. K. Orig. (til Lavrids Brockenhuus).

3. Jan. (—). Miss. til Christian Machabæus om at optage to af Stygge Høgs Sønner i den fri og kongelige Skole Sorø, hvis der da er Plads ledig, og føre flittigt Tilsyn med dem, at de blive vel oplærte og faa, hvad de andre af Adelen faa. K. Udt. i Sj. T. 18, 480 (med Dato 5. Jan.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Manderup Parsberg paa Kronens Part af Korntienden af Aretz³

¹ Vork, Jerlev H. ² De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling. ³ Vistnok en Fejlskrift for: Vratz ∴ Vrads, Vrads H.

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 6 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen, at yde paa Silkeborg Slot. Udt. i Th. S. 67 b.

4. Jan. (Aarhus). Miss. til Axel Brahe om ogsaa at lade den for kort Tid siden paabudte Skat oppebære i Rydgaards¹ Len. Sk. T. 2, 362.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Hans Vissler og Frantz Lutt af Slesvig have henvendt sig til Kongen med en Skrivelse fra Hertug Johan Adolf af Slesvig og Holsten, hvori denne anmoder om, at de maa faa et dem tilhørende, med Korn ladet, Skib løsladt, hvilket Borgemestre og Raad uden al billig Aarsag have ladet arrestere. De skulle straks erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til, at de have arresteret Skibet, for at Raadet kan forordne, hvad Ret er, og give tilbørligt Svar, hvis der sker videre Anfordring. F. og Sm. T. 2, 461. Orig. (underskr. af Sten Brahe og Jacob Seefeldt) i Landsark. i Odense.

5. Jan. (—). Miss. til Karl Bryske. Da Rentemesteren hidtil har haft i Befaling at forordne en Bomslutter til at tage Vare paa Bommen for Københavns Slot, maa han herefter ikke befatte sig dermed, men skal lade Envoldt Kruse forordne Bomslutter. K. Udt. i Sj. T. 18, 480.

— Miss. til Christian Machabæus. Da Poufvel Pedersen, Kongens Købmand paa Vespene og Borger i Aarhus, har ansøgt om, at hans Søn maa blive optaget i den fri og kongelige Skole Sorø, befales det Christian Machabæus at optage denne Søn, naar Poufvel Pedersen sender ham did, hvis der da er Plads ledig, og paase, at han bliver flittig oplært og faar samme Underholdning som de andre i Skolen. K. Udt. i Sj. T. 18, 480.

— Miss. til Envoldt Kruse om, at Jørgen Madtsen, Fyrbøder, maa faa 1 Dlr. om Ugen paa hans Dreng, saalænge han ligger i Aarhus og indtil Kancelliet rykker op igen. Udt. i Sj. T. 18, 480.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Simon von Salingen har gjort Anfordring om 150 Læster Sild, som han har Kongens Faders Brev² paa, og om noget Sukker, som han har leveret til Kongens Behov, og ligeledes har begæret Erstatning for den Skade, han har lidt i Kongens Kommission og Handel paa den Narviske Rejse,

¹ Rugaards. ² Jvfr. 4. Okt. 1585 og 1. Nov. 1586.

skal Envoldt Kruse give ham 1000 gl. Dir. for alle hans Fordringer, der dermed skulle være afgjorte, tage Kvittans af ham derfor og føre det til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 18, 480 b.

5. Jan. (Aarhus). Miss. til Hendrik Belov. Borgemestre og Raad i Hamborg have tilskrevet Kongen, at en af deres Medborgere, denne Brevviser Hendrich von Bergen, har noget Tilgodehavende at kræve hos Villum Trup i Viborg efter dennes Haandskrifts Lydelse, men skønt Hendrich von Bergen baade i Venlighed og for Retten har krævet sin Betaling af Villum Trup, har han dog ikke opnaaet andet end Forhaling, Spot, Trusler og onde Ord, og de have derfor nu anmødet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Hendrik Belov skal straks give Villum Trup alvorligt Tilhold om, at han uden videre Forhaling skal betale Hendrich von Bergen, hvad denne med Retten har at kræve hos ham, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 4, 536.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland. Jacob Holm, Borger i Hamborg, har berettet, at han har en Sum Penge til gode hos Jens Pors, Borgemester i Horsens, hvilke Penge efter en venlig Forhandling skulde have været betalt i en 4 Aars Tid, men det er ikke sket, og han har derfor nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. De skulle med det allerførste indstævne Sagen i Rette for sig og sørge for, at der vederfares Jacob Holm hvad billigt og ret er mod Jens Pors, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 4, 536 b.

— Miss. til Byfogden i Horsens. Jacob Holm, Indvaaner i Hamborg, har berettet, at han har ladet Claus Kidtzing, Borger i Horsens, forfølge med Rigens Ret; da denne ikke har villet rette for sig, er Kongens Rømningsbrev lovligen blevet læst og brudt over ham, saa han er bleven lovforvunden, og Jacob Holm har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret over Claus Kidtzing. Hvis Claus Kidtzing er at finde i Horsens, skal Byfogden lade ham fængsle, for at han kan faa sin tilbørlige Straf. Hans Gods og Penge skal han beslaglægge paa en Ret, saa der siden kan gaa hvad Lov og Ret er derom. Det er Kongens alvorlige Befaling. J. T. 4, 537.

— Miss. til Knud Brahe paa Aarhusgaard, Frants Rantzau paa Silkeborg, Niels Skram paa Drotningborg, Ofve Lunge paa Aalborg-

hus, Hendrik Belov paa Hald, Erik Lykke paa Ørum, Hannibal Gyldenstjerne paa Aastrup og Fru Ingeborg Skeel paa Segelstrup om med det allerførste at opkræve saa meget som muligt af den sidst paabudte Pengeskat og inden 20. Jan. sende Pengene til Rentemesteren. De maa ikke vise nogen Forsømmelighed, da det er meget magtpaaliggende for Kongen at faa Pengene til nogen synderlig Udgift. J. T. 4, 537 b.

5. Jan. (Aarhus). Miss. til Knud Brahe. Denne Brevviser, Las Søfrensen i Liesbjerg, har berettet, at han bor paa en Alfارvej mellem Aarhus og Randers og besværes meget af vejfarende, der rejse forbi, baade Kongens Tjenere og andre, og han har derfor ansøgt Kongen om, at han i Betragtning heraf maa blive fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i. Knud Brahe skal indtil videre lade ham være fri for at svare Landgilde. J. T. 4, 537 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg om at lade Anders Bund i Blegind være fri for dette ene Aars Landgilde, da han har lidt stor Skade af Ildebrand, og i andre Maader hjælpe ham, saa han des bedre igen kan komme til Næring og Bjærgning. Udt. i J. T. 4, 538.

6. Jan. (—). Aab. Brev om, at Anders Caspersen, Borger i Aarhus, der efter sin Beretning for nogle Aar siden med stor Bekostning har anrettet et Apothek i Aarhus og hidtil har holdt det forsynet med alt nødvendigt, fremdeles maa holde Apothek i Aarhus, dog skal han være forpligtet til altid at holde det forsynet med gode friske Urter, Materialia, Speceri, Konfekt og hvad andet, der bør være i et velordnet Apothek, og sælge sine Varer til en rimelig Pris, saa ingen skal have noget at klage over. For at han bedre kan holde Apotheket ved Magt, maa han indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde, men han maa saa heller ikke bruge noget Købmandskab med Korn eller andre saadanne Varer, som kan være til Skade for hans Medborgeres Næring og Bjærgning. Ingen anden maa herefter anrette noget Apothek i Aarhus eller holde Apothekerverer fal uden Kongens Tilladelse. J. R. 5, 412.

— Miss. til Fru Margrete Brahe, Chresten Skeels Enke. Da Kongen om kort Tid vil rejse fra Skanderborg til Koldinghus, skal hun, naar hun faar Tilsigelse fra Knud Brahe, lade Kronens Bønder i Aakier Len tilsige til at møde med Heste og

Vogne ved Rindeløf¹ Bro for at køre Kongens Hofsinder og Kancelliforvandre med deres Folk og Gods derfra til Horsens. Udt. i J. T. 4, 538.

8. Jan. (Aarhus). Aab. Brev om, at ingen uden Kongens Købmænd maa handle med Undersaatterne paa Island og Vespenø. N. R. 2, 270.

12. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Aagessen i Denkelgaard² paa Kronens Part af Korntienden af Hofve Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 18 Tdr. Byg. Udt. i Tb. S. 67 b.

15. Jan. (—)³. Miss. til Mogens Gjøre. En Kvinde, ved Navn Gundil Gregorissis i Torslundlille i Sjælland, har klaget over, at Mogens Gjøre ved Nattetid har ladet sine Folk og Tjenere med Vold og lovuforvunden bortføre hendes Husbonde, medens denne laa i sin Seng, og ført ham fra hans Gaard, som han har fæstet af Jens Lauridsen i Roskilde, hvem Fru Sidsele Oxen har forlenet med Gaarden paa Livstid, til København og derfra sendt ham til sin egen Gaard, hvor Mogens Gjøre endnu holder ham i Jærn og Fængsel, uagtet hendes Husbonde ikke i nogen Maade har forset sig eller givet Mogens Gjøre nogen Grund til at behandle ham saaledes mod al Lov og Ret. Da deres Næring og Bjærgning betages dem i hendes Husbondes Fraværelse, og da Mogens Gjøre oven i Købet har ladet sine Folk og Tjenere tage 4 Øksne af deres Gaard, hvilke han med Urette vil beholde, har hun nu anmodet Kongen om at hjælpe hende til Ret. Da Kongen som kristen Øvrighed bør hjælpe saavel hende og hendes Husbonde som alle andre Undersaatter til Ret, befaler han Mogens Gjøre, saafremt Gundils Husbonde vil sætte ham nøjagtig Borgen for, at han vil blive til Stede og svare til Mogens Gjøres Beskyldninger mod ham, at lade ham komme ud til hans Gaard og Næring og siden indstævne ham for hans tilbørlige Dommere og der faa Lov og Ret over ham. Med Hensyn til de Øksne, som han voldelig har frataget Gundil og hendes Husbonde, skal han selv slaa sig til Rette. F. og Sm. T. 2, 517.

— Stadfæstelsesbrev for Marten Jensen i Tvenstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Tvenstrup Sogn,

¹ Vistnok Randlev, Hads H. ² Sikkert Fejlskrift for: Vinkelgaard. ³ Registranten har ved en Fejlskrift som Dateringssted: Hafniæ.

hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 3 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 67 b.

15. Jan. (Aarhus). Stadfæstelsesbrev for Søfren Ibsen i Elstedt paa Kirkens Part af Korntienden af Elstedt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 67 b.

18. Jan. (—). Miss. til alle Kron- og Kanniketjenere i Hadts, Ning og Saubro Herreder, Skanderborg og Aarhus Len om hver at køre 3 Læs Mursten fra Skanderborg til Aarhus, naar Mandrup Parsberg tilsiger dem. Udt. i J. T. 4, 538.

20. Jan. (—). Miss. til Thomes Maltessen. For nogen Tid siden gav Kongen ham Ordre til at tilstille Mourits Stygge, Landsdommer i Nørrejylland, de Breve, vedrørende Guddom Kloster og tilliggende Gods, som hans afdøde Fader¹ havde udtaget. Da Mourits Stygge imidlertid nu har berettet, at Thomes Maltessen besværer sig ved at overlevere ham Brevene, medmindre han vil give Bevis for, at Brevene ere leverede ham, hvilket Bevis han for andre Aarsagers Skyld ikke mener at kunne give, skal Thomes Maltessen lade sin Fuldmægtig møde i Kolding Søndagen den 15. Febr. med alle de Breve, som hans Fader har faaet af Guddom Klosters Breve, og med det Register, som afdøde Peder Gyldestjerne og Hans Lange til Brening have overleveret hans afdøde Fader, og indlevere alt i Kancelliet, hvor der skal gives ham et nøjagtigt Bevis derfor, som han og hans Medarvinger kunne være forvarede med. J. T. 4, 538.

23. Jan. (—). Miss. til Tolderen i Ribe om at lade bage 3 Læster Skonroggen og 1 Læst Hvedebrød i Ribe, sende det til Koldinghus, saa det sikkert kan være der Søndagen før Faste-lavn [15. Febr.], og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 538 b.

— Lignende Miss. til Tolderen i Horsens om at lade bage 2 Læster Skonroggen til Kongens Behov i Horsens og fremsende dem til samme Tid. Udt. i J. T. 4, 539.

— Aab. Brev om, at Claus Eriksen og hans Medrødere i København og Helsingør i de næste 3 Aar maa besejle Havnen Flåttøe i Bardstrand Syssel paa Island og gøre Undersaatterne deromkring Tilførsel med Mel, Malt, Salt, Klæde og

¹ Malte Jensen Sehested.

andet og tilforhandle sig Fisk og andre Varer, som Undersaatterne godvillig ville sælge dem. De maa ved Kulleboder eller Bardestrand have en af deres Tjenere liggende med det Gods, de have tilovers, og dermed drive Handel, saa vidt det kan være Kongens Undersaatter paa Island til Gavn og ingen til Hinder. De skulle være forpligtede til at gøre Kongens Undersaatter Tilførsel med gode og uforfalskede Varer og sælge dem til en rimelig Pris. De skulle bruge retfærdig Alen, Maade og Vægt og svare sædvanlig Told, ligesom der svares i andre Havne. N. R. 2, 270 b.

5. Febr. (Koldinghus). Miss. til Jacob Trolle. Da han lader Hans Møller i Veyle Mølle forfølge for hans Fødested, uanset at Hans Møller skal være vel ved Alder, er skrøbelig og ikke dygtig til at bruge Avl, hvorfor han ogsaa har fæstet sig en Mølle, hvoraf han kan underholde sig, befales det ham at undersøge, om Hans Møller bor paa Kronens Gods, og hvis det er Tilfældet, lade ham være fri for al Tiltale. K. Udt. i Sj. T. 18, 480 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at hjælpe Anders Thide, kgl. Instrumentist, paa hans Hustrus Vegne og hendes Medarvinger til forlods at faa af hans Hustrus Fader Reinholdt Kandestøbers Bo, hvad der arveligen er tilfalden hans Hustru og hendes Medarvinger efter deres afdøde Moder. Sj. T. 18, 480 b. K. (Tr.: KD. IV. 730).

— Miss. til Johan Bernekov. Da de Bønder, som ligge og tjene til Svenstrupgaard i Sjælland, ved den nu paabudte Skat ere takserede til at svare hel Skat, uagtet de besværes med daglig Ægt og Arbejde til Svenstrupgaard, befales det ham kun at skrive dem, der tjene til Svenstrupgaard og ligge i samme Sogn som Gaarden, for halv Skat. K. Udt. i Sj. T. 18, 481 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne [Aggershus], Jørgen Brahe [Varberg] og Steen Maltissen [Baahus]. Da Kongen har ladet bestille med Bygmester Hans von Stenvinkel angaaende Bygningen paa deres Slotte, skulle de, for at han bedre kan komme afsted med at udføre Arbejdet og for at dette kan gaa hurtigere for sig, sørge for, at han kan finde den tilbørlige Gehør og Lydighed hos dem, der skulle mure, saavidt en Bygmester bør have det, og give Murkarlene en i Forhold til det Arbejde, de udføre, passende Løn. De skulle paase, at der antages Murkarle, der ere duelige til deres

Arbejde, og føre Arbejdslønnen til disse til Udgift i deres Regnskab. Sk. T. 2, 362.

5. Febr. (Koldinghus). Miss. til Kapitlet i Lund. Der er Trætte mellem Tyge Brahe til Knudstrup og Dr. Gellius angaaende en Ægteskabshandel, idet Dr. Gellius har lovet at ville ægte Tyge Brahes ældste Datter, og ogsaa angaaende andre Ting. Da Tyge Brahe vil indstævne Dr. Gellius for hans tilbørlige Dommere og Ægteskabshandelen bør paadømmes af Kapitlet, gives der dette Ordre til nøje at undersøge denne Sag, dømme deri og give Dommen beskrevet. Sk. T. 2, 362 b¹.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Halland² maa forskaanes for Halvdelen af den sidst paabudte Skat. Sk. R. 2, 218. (Se CCD. III. 2).

6. Febr. (—). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Blekinge maa forskaanes for Halvdelen af den sidst paabudte Skat. Udt. i Sk. R. 2, 218 b. (Se CCD. III. 2).

— Miss. til Peder Brahe [Sølvitsborg] og Knudt Grubbe [Lykaa] om at lade det aabne Brev om, at Bønderne i Blekinge kun skulle svare halv Skat, forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa Bønderne kunne vide at rette sig derefter, og siden kun tage halv Skat af dem. Sk. T. 2, 363.

— Miss. til Jørgen Brahe [Varberg], Steen Matsen [Halmsted] og Niels Bild [Laugholm] om at lade det aabne Brev om, at Indbyggerne i Halland kun skulle svare halv Skat, forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa Indbyggerne kunne vide at rette sig derefter, og siden kun tage halv Skat af dem. Sk. T. 2, 364.

— Miss. til Johan Bernekov. Da han har indberettet, at der behøves meget, baade Sten, Kalk og Tømmer, til Bygning paa Roskildeggaard, som skal være meget bygfældig, skal han med det første lade alle de Mursten, Tagsten og Astrag, der findes paa Bistrup fra de dér nedbrudte Huse, føre til Roskildeggaard og lade dem lægge i god Forvaring, for at der siden kan træffes Forordning om Byggeriet. K. Udt. i Sj. T. 18, 481 b.

— Miss. til Gabriel Knudtsen, Landsdommer i Fyen. Denne Brevviser, Laurits Mus, har berettet, at medens Axel Brahe var Lensmand paa Odensegaard, er hans Gaard blevet frafæstet

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 28.

² Det indførte Brev er stilet til Varberg Len.

ham uden al billig Aarsag og mod hans Vilje. Da han nu vil indstævne de Vidnesbyrd, der have vidnet, at han med sin fri Vilje har opladt sin Gaard, i Rette for Gabriel Knudtsen paa Fyenbo Landsting og i den Anledning har begæret kongelig Forskrift til Gabriel Knudtsen om, at denne vil hjælpe ham til Ret, befales det Gabriel Knudtsen at meddele Laurits Mus Stævning over de nævnte Vidnesbyrd og hjælpe ham til hvad der er billigt og ret. F. og Sm. T. 2, 462.

6. Febr. (Koldinghus). Miss. til Absolon Gjõe, Henrik Gyldestjerne, Eiller og Tønne Bryske. For nogen Tid siden¹ have de faaet kongelig Befaling til at erklære sig til Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke, om, hvorvidt de i deres Besigtelse over nogle Skove have befattet sig med eller ment den Part i Raahave, som er tilfalden Fru Helvig Ulfeldt efter hendes afdøde Husbonde. Da der endnu er Uenighed mellem Fru Helvig og hendes Søn Erik Bilde til Kiersgaard om nogle Skove og anden Ejendom og hun derfor har erhvervet kongelig Befaling² til nogle gode Mænd om at skille dem ad, har hun paany begæret Skrivelse til dem om endelig at erklære sig, om de have besigtet andre Skove end dem, der ligge til Kiersgaard, og om de have besigtet nogen Skov i Raahaven, der ligger til hendes Gaard Damsgaard, eller andensteds deromkring. Det befales dem med det allerførste at erklære sig herom til Fru Helvig Ulfeldt, saa hun kan komme til Ende med hendes Søn Erik Bilde. F. og Sm. T. 2, 463.

— Miss. til Knudt Bilde. Hans Moder Fru Helvig Ulfeldt, Steen Bildes Enke, har erhvervet kongelig Befaling² til nogle gode Mænd angaaende Trætten mellem hende og hendes Søn Erik Bilde til Kiersgaard. Da Steen Bildes Brevskrin skal være i Knudt Bildes Forvaring, har hans Moder anmodet Kongen om at give Ordre til, at Brevene maa komme til Stede for de ovennævnte gode Mænd. Der gives ham herved Ordre og Fuldmagt til, naar de gode Mænd skulle udføre Kongens Befaling, da at føre Faderens Brevskrin til Stede, saa de gode Mænd ved al foresaldende Lejlighed kunne rette sig derefter i denne Sag. Siden skal han igen tage Brevene i sin Forvaring, indtil de kunne blive lovligt delte mellem hans Moder og hans Søkende. F. og Sm. T. 2, 464.

— Aab. Brev om, at M. Hans Jacobsen i de næste 2 Aar

¹ 16. Juli 1595. ² 4. Aug. 1595.

maa oppebære 1 Dlr. af hver Kirkes Indkomst i Koldinghus Len til sine Studeringers Behov, dog skal han afstaa fra denne Benaadning, hvis han i Mellemtiden kan blive forsørget med et Kald enten i Kirketjenesten eller andensteds. Lensmanden paa Koldinghus skal give Kirkeværgerne for Kirkerne i Lenet Ordre til at betale disse Penge, men han skal, hvor nogle Kirker ere ved mindre Formue, sørge for, at de mere formuende Kirker give efter deres Evne, saa de mindre formuende Kirker ikke blive saa meget besværede. J. R. 5, 413.

7. Febr. (Koldinghus). Forleningsbrev for Caspar Markdaner paa Kronens Part af Korntienden af Rønning Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 413 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Denne Brevviser, Peder Grundit i Nebbegaard i Holmindts Herred i Koldinghus Len, har klaget over, at hans Gaard er sat for højt i Landgilde, saa han ikke uden stor Skade kan svare denne og ikke kan holde Gaarden tilbørligt i Stand, og han har derfor ansøgt om at blive fritaget for noget af Landgilden. Caspar Markdaner skal afkorte 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Peder Grundits aarlige Landgilde, da Kongen indtil videre har fritaget ham derfor. J. T. 4, 539. K.

8. Febr. (—). Bestalling for Jens Seufrensen som Svinesnider paa Haderslevhus, Flensborghus, Koldinghus, Skanderborg, Drotningborg, Silkeborg, København, Kroneborg, Frederiksborg og Andtvorskouf Slotte samt Ringsted Kloster med tilliggende Ladegaarde. Han skal 2 Gange om Aaret, ved Paaske og Mikkelsdag, begive sig til ovennævnte Slotte, det ene efter det andet, og skære de Heste, Foler, Hunde og Svin, som Lensmanden befaler. Han skal i aarlig Løn have 60 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Lensmanden paa Aarhusgaard, der ogsaa skal give ham 6 Dlr. aarlig til Husleje. Naar han rejser rundt fra det ene Slot til det andet, skulle Lensmændene befordre ham med Heste og Vogn, og han skal rejse fredeligt og sikkert, uden at blive overfaldet af nogen, men han skal saa ogsaa selv forholde sig tilbørligt. Han skal være forpligtet til uden Betaling at skære de Heste, Foler, Svin og Hunde, som der er at skære paa de ovennævnte Slotte, og uden al Undskyldning to Gange hvert Aar besøge disse og tilbyde sin Tjeneste. Sj. R. 13, 417 b. K.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Sognepræsten, Kirkevær-

gerne og menige Sognemænd i Røninge Sogn have berettet, at deres Sognekirke, Røninge Kirke i Assum Herred i Fyen, er meget forfalden paa Taarn, Tag og Mur, og ansøgt Kongen om at skaffe Kirken nogen Hjælp til Istandsættelsen, da den selv kun har en ringe Indkomst. Han skal drage Omsorg for, at alle Kirker i Odensegaards Len, der ere ved Forraad, og særlig Ferridtsløf Kirke, som er Anneks til Røninge Kirke og skal være temmelig formuende, komme Røninge Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue, og paase, at Hjælpen udelukkende bliver anvendt til Røninge Kirkes Istandsættelse. F. og Sm. T. 2, 465.

8. Febr. (Koldinghus). Miss. til Tolderen i Ribe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa forskellige Steder mellem Kolding og Ribe skal udføres Øksne, hvoraf en Del blive fortoldede, en Del ikke, befales det ham herefter ikke at udgive Toldsedler paa Øksne, der udføres af Riget, medmindre de komme gennem Ribe, saa han der kan overbevise sig om, at der ikke udføres flere end der fortoldes, og at der ikke mod Forbuddet udføres Græsøksne. J. T. 4, 539.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Tolderen i Ribe skal have udgivet Toldsedler paa 5 Øksne, som ikke ere komne gennem Ribe, og som han slet ikke har set, saa han ikke kan vide, om der ikke har været flere, end der er blevet fortoldet, og da der paa den Maade kunde udføres Græsøksne mod Forbuddet, befales det ham at tiltale og forfølge Tolderen med Retten for den Sag og tage Dom over ham. J. T. 4, 539 b.

9. Febr. (—). Aab. Brev om, at Jens Pors, Borgemester i Horsens, for denne ene Gang maa købe 10 Læster Rostockerøl og indføre dem sise frit i Riget. Udt. i J. R. 5, 413 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Marine Rasmussis i Store Velling har klaget over, at den Mand, som var hendes Husbonde, og som for sine Misgerningers Skyld er forvist fra Landet, modvilig har sat Ild paa den Gaard, hun bor i, hvorved Gaarden og Avlen, der var deri, er bleven helt ødelagt, og hun har ansøgt om i Betragtning af hendes fattige Lejlighed at faa dette Aars Landgilde, som hun reterer med, eftergivet. Caspar Markdaner skal lade hende være fri for Restancen og hjælpe hende med Byg-

ningstømmer, for at hun des bedre igen kan komme til sin Næring. J. T. 4, 539 b.

10. Febr. (Koldinghus). Forleningsbrev for Peder Basse til Søgaard, Kongens Mundskænk, paa Kronens Part af Korntienden af Tybjerg Sogn i Tybjerg Herred, uden Afgift. Sj. R. 13, 418 b. K.

— Miss. til Envoldt Kruse om i Tolder i Middelfart Hans Nielsens Regnskab at godtgøre den Fortæring, som Carin Pren, der forrige Sommer i sin Afsindighed ihjelstak et Kvindfolk der for Byen, har gjort i Hans Nielsens Hus, og føre det til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 18, 481 b.

— Miss. til Carl Bryske om at give nogle københavnske Borgere og nogle Skytter i Porten, der i Kongens Faders Tid have faaet noget Skyts til Laans af Arkeliet for Københavns Slot, Tilhold om med det første at tilbagelevere det laante Skyts til Arkeliet. Sj. T. 18, 482. K. (Tr.: KD. IV. 731 f.).

— Miss. til Knudt Grubbe, Christen Friis og Børge Trolle om med det første at tilbagelevere, hvad Skyts, Krudt og Lod de i Kongens Faders Tid have faaet til Laans af Arkeliet for Københavns Slot. K. (til Miss. t. Knud Grubbe). Udt. i Sj. T. 18, 483. (Tr.: KD. IV. 732).

— Register paa det Skyts, Krudt, Lod og andet, som i tidligere Aar er udlaant af Kongens Arkeli paa Københavns Slot til nogle af Adelen og Borgere og Købmænd i København. Sj. T. 18, 483. (Tr.: KD. IV. 732 ff.).

— Miss. til Hendrik Lykke om med det allerførste at lade brænde saa mange Mursten som muligt ved Vordingborg til Bygningen paa det blaa Taarn. K. Udt. i Sj. T. 18, 482. (Tr.: KD. IV. 731).

— Miss. til Axel Brahe [Helsingborg] og Oluf Rosensparre [Landskrone] om at lade sanke henholdsvis 4 og 2 Skuder Kampesten i deres Len, selv fragte Skuder til at føre dem til Kroneborg, hvor de skulle anvendes til Bygningen, og indskrive Udgiften derved i deres Regnskab. Udt. i Sk. T. 2, 364 b.

— Skøvlingsbrev for Jacob Holmes over Claus Kedtzing, Borger i Horsens, som han har forfulgt efter Loven for en Gældssag og faaet gjort fredløs, men som nu opholder sig andendsteds i Riget. Det befales alle Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, By-, Herreds- og Birkefogder og alle andre at være

Jacob Holmes og hans Fuldmægtige behjælpelige med at paagribe Claus Kedtzing, hvor de kunne opspørge denne, indtil Claus Kedtzing betaler sin Gæld til Jacob Holmes. Det forbydes alle at huse eller herberge Claus Kedtzing, saafremt de ikke ville straffes derfor. J. R. 5, 413 b.

10. Febr. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Otte og Christen Harbo, Brødre, paa egne og Medarvingers Vegne have berettet og med et Tingsvidne af Rindts Herredsting gjort bevisligt, at deres Fædrenegaard Hvolriis for nogen Tid siden i deres Faders Jørgen Harbos Fraværelse er brændt, og at ved den Lejlighed alle de Ejendomsbreve, som deres Fader og Moder¹ i Fællesskab havde dér, ere brændte, saa de nu næsten ingen Breve have, hvormed de kunne forsvare deres Faders og Moders Gods, hvis der skulde paaføres dem nogen Trætte derpaa. For at de og deres Medarvinger ikke af den Grund skulle lide nogen Skade paa det Gods, som deres Fader og Moder havde i rolig Hævd og Besiddelse, da Ildebranden fandt Sted, og som de nu selv have arvet og have i rolig Besiddelse, forbyder Kongen herved strengelig alle og enhver at rejse eller rejse lade Trætte eller Delemaal paa noget af det Gods med tilliggende Ejendom, som deres Fader og Moder samtlig have haft i rolig Hævd og Besiddelse, da Hvolriis brændte, og som Otte og Christen Harbo endnu selv have i rolig Hævd og Besiddelse. J. R. 5, 414.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om i Borgemeester i Vejle Mats Tordsens Øksentold at afkorte det, som Kongens Folk og Heste have fortæret for hos Mats Tordsen og hans Medborgere, da Kongen rejste fra Skanderborg til Kolding. Udt. i J. T. 4, 540.

— Miss. til Caspar Markdaner og Voldemar Parsberg. Da Kongen har bevilget, at Peder Rantzau til Trøiborg aarlig maa uddrive et Antal Øksne af Riget gennem Kolding og Ribe, paalægges det dem at føre nøje Tilsyn med, at Peder Rantzau, naar han lader Øksnene købe og uddrive, lader dette gøre ved sine egne Tjenere paa én eller to Tider om Aaret; Peder Rantzaus Mærke eller Brænde skal findes paa Øksnene, naar han driver dem gennem Kolding eller Ribe, og han skal vise Tolderen dem for dennes Dør og fortolde dem, for at ikke en andens Øksne i

¹ Jørgen Harbou g. m. 1. Dorthe Kruse. 2. Else Munk.

Peder Rantzaus Navn skulle uddrives og udkomme med hans Øksne, hvilket tidligere skal være sket. J. T. 4, 540. K.

10. Febr. (Koldinghus). Lignende Miss. til Tolderne i Ribe og Kolding. Udt. i J. T. 4, 540 b.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Tolderen i Kolding undertiden drister sig til at udgive Told-sedler paa Øksne og andet Kvæg, som uddrives af Riget ind i Fyrstendømmet, men slet ikke kommer gennem Kolding, idet de ud-drives over Foldingbro eller andensteds mellem Kolding og Ribe, befales det ham at føre nøje Tilsyn med Tolderen i Kolding, at han ikke udgiver Toldsedler paa Fæ eller Kvæg, som skal fortoldes, medmindre det drives gennem Kolding og han ser det for sin Dør, saa han kan vide Besked om, hvad der er fortoldt. Hvis det findes, at nogen fordriver Kronens Told, skal Caspar Markdaner efter de udgivne Forordninger og gammel Sædvane lade dem tiltale, saa vidt han med Lov og Ret kan gøre. J. T. 4, 540 b.

— Miss. til Frants Rantzau om i Silkeborg Skove at lade hugge noget Tømmer til nogle Vinfade, der skulle indlægges paa Kronborg, efter det Maal, som Hofskænk Ebbe Munk overleve-rer ham; siden skal han sende Tømmeret til Aarhus, selv fragte Skuder til at føre det til Kronborg og indføre Udgiften i sit Regn-skab. Udt. i J. T. 4, 541.

11. Febr. (—) Miss. til Carl Bryske om Mursten og Kalk til Bygningen paa det blaa Taarn. K. Udt. i Sj. T. 18, 485 b. (Tr.: KD. IV. 735).

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Paa sin Rejse til Rusland norden omkring Vardøehus med Kongens Skibe har Børge Trolle til Trollisholm taget en Forpligtelse af en søfarende Engelsk-mand, ved Navn Hariman, at han skulde bevise, at han var af det Kompagni i Lunden i England, hvilken Forpligtelse Børge Trolle har leveret til Tolderne. Da det nu er gjort bevisligt for Kongen, at nævnte Hariman virkelig er af Kompagniet i Lunden, skulle Tol-derne, naar enten Hariman selv eller hans Fuldmægtige henvende sig til dem, tilbagelevere ham den udgivne Forpligtelse og de andre Breve, de have ham anrørende, og af ham ligeledes mod-tage de Breve, som Børge Trolle har givet ham. Sj. T. 18, 485.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Mickelsen, Kapellan i Kolding, indtil videre aarlig til Fastelavn maa oppebære 3 Pd.

Rug, 3 Pd. Byg og 2 Pd. Havre af Kronens Part af Korn-tienden af Smidstrup Sogn i Holmindts Herred. Udt. i J. R. 5, 415.

11. Febr. (Koldinghus). Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om af Tolden at levere Borgemestre og Raad i Vejle 100 Dlr., som Kongen har givet dem til et Porthuses Bygning; endvidere skal han give de Borgere, der have lidt Skade af den store Ildebrand, ialt 40 Dlr. og levere disse Penge til Caspar Markdaner, der skal fordele dem mellem Borgerne, eftersom enhver har lidt Skade til. Udt. i J. T. 4, 541.

— Miss. til Caspar Markdaner om at modtage de 100 Dlr. af Tolderen i Kolding, levere dem til Borgemestre og Raad i Vejle til deres Porthuses Bygning og paase, at de anvendes dertil. Udt. i J. T. 4, 541 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om at modtage de 40 Dlr., som Kongen har skænket de Borgere i Vejle, som det er brændt for, og uddele dem blandt Borgerne, eftersom de have Trang til dem og have lidt Skade til. Udt. i J. T. 4, 541.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at sælge Kongen 200 Læster Kalk til Bygningen af det blaa Taarn paa Københavns Slot og selv fragte Skuder til at føre Kalken til Københavns Slot. Naar Kalken kommer did, skal Rentemesteren betale baade Kalken og Fragten. Udt. i J. T. 4, 541 b.

12. Febr. (—). Miss. til Hans Lindenov om, at Kongen har bevilget ham at drage fra Bornholm til sit Hjem, dog skal han ordne alt saaledes, at intet bliver forsømt i hans Fraværelse, og ved første Lejlighed begive sig til Bornholm igen. Udt. i Sk. T. 2, 365.

— Miss. til Hermand Juel om, at han til Foraaret maa begive sig fra Gotland til sit Hjem, dog skal han forordne en til at ligge i Slotsloven paa Visborg og til at have Opsigt med Visby og alle de andre Havne, og han skal med det første begive sig tilbage til Gotland igen. Udt. i Sk. T. 2, 365.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Disse Brevvisere, Kronens Tjenere Ifver Thomessen i Outrup og Niels Søfrensen i Rottrup, have berettet, at M. Anders Vedle, Kannik i Ribe Domkirke, for nogen Tid siden har givet dem Fæstebrev paa Livstid paa Kirkens Part af Korntienden af Outrup Sogn, men at Dr. Niels Krage, der siden er bleven forlenet med det Præ-

latur, som M. Anders Vedle havde, nu har givet nogle andre Bønder Fæstebrev paa samme Tiende. Valdemar Parsberg skal undersøge Sagen og hvis de ovennævnte Bønder ikke have forbrudt deres Fæste, hjælpe dem til at beholde Tienden, saa vidt der kan forhandles med Lov og Ret i den Sag. J. T. 4, 541.

13. Febr. (Koldinghus). Bestalling for Jørgen Jensen som Skibskaptejn. Han skal tjene til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, og i aarlig Løn have 100 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, fra dette Brevs Dato at regne. Han skal af den nævnte Løn underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Skibene, da han saa skal have Underholdning dér. Sj. R. 13, 418 b. K.

— Aab. Brev om, at Hr. Christen Jensen, Sognepræst til Starup og Nøbil Sogne, har berettet, at Kongens Fader for nogen Tid siden har ladet 12 Gaarde og Bol i Starup Sogn nedbryde, og da Præsten derved mistede Tiende, Offer og anden Præsterente deraf, har tilladt¹ hans Formænd i Embedet i Stedet for at oppebære Kvægtienden af Starup Sogn kvit og frit og bruge en Toft paa Starup Mark uden Afgift. Da han nu har ansøgt om, at han ligesom sine Formænd maa oppebære og bruge nævnte Tiende og Toft, bevilger Kongen herved, at han indtil videre maa oppebære Kronens Kvægtiende af Starup Sogn baade for dette Aar og fremdeles og uden Afgift bruge Toften paa Starup Mark. J. R. 5, 415.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at sælge Kongen 300 Læster Kalk til Baahus Slots Bygning og selv fragte Skuder til at føre Kalken til Baahus. Rentemesteren skal betale ham en rimelig Pris for Kalken, og Sten Maltessen skal betale Fragten, naar Kalken kommer til Baahus. Udt. i J. T. 4, 541.

— Miss. til Caspar Markdaner. Anne Nielsis i Leerskouf har berettet, at da hun er kommen i stor Armod og af den Grund ikke har gjort den Rettighed af sin Gaard, som hun burde, er Gaarden tilfalden Kronen, og hun har derhos begæret, at hun maa faa noget for den Ejendom, hun havde i Gaarden, til at føde sig selv og hendes faderløse Børn med. Kongen har bevilget hende 20 Dlr., hvilke Caspar Markdaner skal levere hende og føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 541.

¹ 25. Okt. 1579, jvfr. 1. Maj 1591.

14. Febr. (Koldinghus). Miss. til Kronens Bønder og Tjenere i Birkerødt og Blaasterødt Sogne i Hørsholms Birk under Kroneborg Slot, hvori det strengelig befales dem herefter aarlig at fremføre deres Kongeved i belejlig Tid til Kroneborg Slot, saaledes som det hidtil har været sædvanligt, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sj. T. 18, 485 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da der til Forbedring af Bygningen paa Kroneborg behøves nogle Læster Kalk, nogle Tusinde Mursten og andet mere, skulle de i Sundet købe 50 Læster Kalk, 150,000 Harlinger Mursten, 14,000 Tagsten, 20 Læster Cement og 30,000 Klinker til Kongen. Da der kun skal findes et meget ringe Boskab paa Kroneborg, skulle de, naar Ditløf Holck henvender sig til dem, skaffe denne det Boskab, som er mest nødvendigt paa Slottet, og føre alt til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 486. K.

— Miss. til Johan Bockholt. For nogen Tid siden har han faaet kongelig Forskrift til Borgemestre og Raad i Hamborg om at hjælpe ham til at faa sit Tilgodehavende hos en af deres Medborgere, ved Navn Hans Søfrensen. Borgemestre og Raad i Hamborg have nu tilskrevet Kongen, at Hans Søfrensen er kommen saaledes til Agters, at han hverken kan betale Johan Bockholt eller sine andre Kreditorer, og de have derfor begæret, at der maa vises nogen Medlidenhed med ham, saaledes som nærmere kan ses af hoslagte Kopi af deres Skrivelse. Da Johan Bockholt endnu resterer med en Sum Penge af sin Afgift af Island, vil Kongen give ham Henstand med saa mange Penge, som Hans Søfrensen skylder ham, dog skal han saa beramme en bestemt Tid med Hans Søfrensen, til hvilken denne skal betale. Hvad han derudover resterer med af sin Afgift af Island skal han i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse med det første indbetale i Rentekammeret. F. og Sm. T. 2, 466.

— Aab. Brev om, at Margrette Claus Hønborgs i Søholm maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Tafle Sogn uden Indfæstning. Hun maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften af Tienden, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Udt. i J. R. 5, 415 b.

15. Febr. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Absolon Gjøre og Breide Rantzau. Christoffer Bang, Borger i Odense, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Gabriel Knud-

sen til Nordskouf, Landsdommer i Fyen, for en Landstingsstævning paa nogle Vidnesbyrd, som Christoffer Bang selv skal have ladet skrive efter Fyenbo Landstings Landstingsskrivers Befaling og med hans Samtykke, da Landstingsskriveren for Tidens Kortheds Skyld ikke selv har været ledig den Gang og ikke heller har haft den Besegling hos sig, som han plejede at forsegle Stævninger med; Christoffer Bang har givet Landstingsskriveren 1 Mark for Stævningen. Da Gabriel Knudsen har stævnet Christoffer Bang til Fyenbo Landsting for denne Stævning og tracter ham efter hans gode Navn, Ære og Lempe, har Christoffer Bang, der mener, at Gabriel Knudsen ikke kan dømme i sin egen Sag, anmodet Kongen om at besikke nogle Raader og gode Mænd til at forlige ham og Gabriel Knudsen i Mindelighed eller dømme dem imellem. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig, undersøge Sagen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 468.

16. Febr. (Koldinghus). Aab. Brev om, at Hr. Bertel Jensen, Sognepræst til Giørding, Vem og Bure Sogne, der har ansøgt om, at han ligesom sine Formænd i Embedet paa Grund af Kaldets ringe Indkomst maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Vem Sogn, indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Giørding Sogn og Halvparten af Kronens Korntiende af Vem Sogn, uden Afgift. J. R. 5, 416.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Benedix Rantzau til Møgeltønder har paa sine under Møgeltønder liggende og i Møgeltønder Sogn boende Tjeneres Vegne klaget over, at Valdemar Parsberg har ladet dem taksere til at udgive den sidst paabudte Pengeskat, og ansøgt om, at de maa blive ved deres gamle Brug og ikke besværes mere med at svare Skat end andre Adelstjenere, der bo i samme Sogn, som den adelige Sædegaard, hvortil de høre, ligger i. Det paabydes Valdemar Parsberg ikke at besvære dem mere, end sædvanligt har været, og forholde sig paa samme Maade med dem, som der forholdes med Adelens Tjenere her i Riget. J. T. 4, 541 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Pedersen i Fersløf paa Kirkens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 20 Pd. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 68.

16. Febr. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Just Pedersen paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Dal Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg til Kronen og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 68.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Tomessen i Ferløf paa Kronens Part af Korntienden af Volsted Sogn i Fleskom Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 68.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkel Andersen i Astrup paa Kirkens Part af Korntienden af Astrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 68.

17. Febr. (—). Miss. til Hans Nielsen, Tolder i Middelfart, om at give Arent Petersen, Borger i Odense, Henstand med den Øksentold, han er skyldig at betale, indtil Pinsedag. Udt. i F. og Sm. T. 2, 469.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om at lade Peder Thomissen i Birckindt i Odensegaards Len være fri for at svare dette Aars Landgilde og komme ham til Hjælp med Bygningstømmer og andet, hvis det er rigtigt, som han beretter, at han har lidt Skade af Ildebrand. Udt. i F. og Sm. T. 2, 470.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Hr. Hans Nielsen, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, har berettet, at den Præstegaard, han bor i, er meget forfalden, og at han formedelst sine ringe Vilkaar ikke selv kan istandsætte den. Christoffer Valkendorf skal undersøge Sagen, istandsætte det mest brøstfældige paa Præstegaarden og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. F. og Sm. T. 2, 470.

— Forleningsbrev for Hr. Jørgen Jensen, Sognepræst til Auflom Sogn i Hammerum Herred, paa Halvparten af Kronens Part af Korntienden af Auflom Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 416 b.

— Forleningsbrev for Hr. Jens Hansen, Sognepræst til Løn Sogn i Vester Herred, paa Kronens Part af Korntienden af Nebel Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 416 b.

— Forleningsbrev for Hr. Christen Knudtsen, Sognepræst til Hoo Sogn, og Hr. Knud Christensen, Sognepræst til Oxeby Sogn, paa Kronens Parter af Korntienden af Hoo Sogn og Oxeby Sogn til deres Underholdning, uden Af-

gift. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt). Udt. i J. R. 5, 416 b.

17. Febr. (Koldinghus). Forleningsbrev for Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Lim Kirke, paa Kronens Part af Korntienden af Lim Sogn, uden Afgift. Udt. i J. R. 5, 416 b¹.

— Forleningsbrev for Hr. Christen Christensen, Sognepræst til Tydse Kirke, paa Kronens Part af Korn-tienden af Tydse Sogn, uden Afgift. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg. Udt. i J. R. 5, 416 b.

— Miss. til M. Peder Heggelundt, Superintendent i Ribe. Kongen har for nogen Tid siden² tilskrevet ham, at M. Jon Jensen, Sognepræst i Gamsted Sogn, indtil videre skulde entholde sig fra sit Prædikeembede paa Grund af sin Forseelse med den Bog, han har ladet udgaa. Da Kongen nu har eftergivet M. Jon den Sag og bevilget, at han igen maa prædike og indtræde i sin Kirketjeneste, skal Bispen igen tillade ham at prædike og gøre Kirketjeneste. J. T. 4, 541 b³. Orig. (underskr. af J. Rosenkrantz, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Frants Rantzau om at lade Barbara Munksdatter være fri for dette Aars Landgilde, da hendes Gaard er brændt ved Vaadeild og hun har mange umyndige Børn at opføde; endvidere skal han hjælpe hende med Bygningstømmer og i andre Maader være hende beforderlig, saa hun igen kan faa sin Gaard opbygget. Udt. i J. T. 4, 542.

— Miss. til Ofve Lunge om at give Hr. Peder Svensen, Sognepræst til Farstrup Sogn under Aalborghus, hvis Præstegaard er brændt ved Vaadeild, $\frac{1}{2}$ Læst Korn af Loftet til Hjælp at bygge for. Udt. i J. T. 4, 542.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Kaas til Starupgaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ryde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 68.

18. Febr. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Laurits Brocken-

¹ Tr.: Hofman, Foundationer IV. Append. til Viborg Stift. S. 10 f. ² 17. Maj 1595. ³ Tr.: Nyerup, Langebekiana S. 384 f.

huus om at skaffe Caspar Markdanner og Ebbe Munk nogle Vogne, der, naar det er Bønderne mest belejligt, kunne hjælpe dem med at age Sten og Kalk hjem til deres Gaarde. Udt. i F. og Sm. T. 2, 471.

18. Febr. (Koldinghus). Miss. til Knud Brahe om i dette Aar at lade Citsele, M. Chresten Olsens Enke, i Aarhus kvit og frit nyde Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Ølstedt Sogn i Vester Lisbierre Herred, som hendes afdøde Husbonde har haft, til hendes egen og hendes smaa Børns Underholdning. Udt. i J. T. 4, 542.

19. Febr. (—). Forleningsbrev for Ditlef Holck, Embedsmand paa Kroneborg, paa Kronens Gaard. Alrøder i Blosterit Sogn i Kroneborg Len, mod at svare sædvanlig Landgilde deraf. Sj. R. 13, 419 b. K.

— Miss. til Christoffer Valkendorf og Absolon Gjøe. Erik Hardenberg til Matrup har berettet, at Erik Thomissen i Egerup med flere Kronens Tjenere under Hagenskouf Slot paa egne og menige Kronens Tjeneres Vegne, som pløje og saa til Hagenskouf, for nogen Tid siden paa Boge Herreds Ting have indgivet Klage over ham, fordi de besværes mere med at gøre Ægt og Arbejde, end de tidligere ere blevne. Da han mener, at disse Klager ikke ere saa sanddru, som de burde være, har han anmodet om, at Kongen vil beskikke nogle Raader og gode Mænd til at indstævne Sagen for sig og efter begge Parter Breve og Beviser og Tiltale og Gensvar dømme dem endeligt imellem. Det befales dem at samles med det allerførste paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, undersøge, om Bøndernes Klager ere saa sanddru, som de bør være, og om Besværingen er saa ulidelig, at de med Billighed have haft Grund til at fremføre saadanne Klager over Erik Hardenberg paa Tinge, dømme endeligt i Sagen og give Dommen beskreven. F. og Sm. T. 2, 471.

— Forleningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard, Rigens Marsk og Befalingsmand paa Ermelundgaard, paa Asmindt Kloster med tilliggende Gods i Nørrejylland, som han nu selv har det i Værge, uden Afgift. J. R. 5, 417.

— Følgebrev for Peder Munk, Rigens Marsk, til Kronens Bønder i Vesterviig Klosters Len. Udt. i J. R. 5, 417.

— Miss. til Albert Friis. Da meget af Boskabet i Vesterviig Kloster skal være gammelt og ubrugeligt, skal han lade

det Boskab, der ikke duer mere, uddele blandt fattige Folk der i Egnen. Endvidere skal han lade det Kvæg, som findes i Vester-viig Kloster og tilhører Kongen, vurdere og sælge og føre Pengene til Indtægt for Kronen. J. T. 4, 542.

19. Febr. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner om af Skriverstuen [paa Koldinghus] at betale Marine Clemendts i Vejle de 5 Aars Husleje, som Kongens Fisker paa Koldinghus skylder hende, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 542 b.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om af Tolden at betale Marine Clemendts i Vejle den Fortæring, som Kongens Folk og Heste til forskellige Tider siden 1594 have gjort hos hende, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 542 b.

20. Febr. (—). Miss. til Christoffer Valkendorf, Erik Hardenberg, Absolon Gjøre og Laurits Brockenhuus. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Fru Anne Urne, hvori hun klager over, at hendes Husbonde¹ forholder sig meget utilbørligt mod hende baade med Løsagtighed og ondt Levned, som han ligger i med et Kvindfolk, og med Hug og Slag, hvormed han overfalder hende, ligesom han ogsaa i andre Maader optræder ubilligt mod hende. De skulle med det første kalde begge Parter for sig, undersøge Sagen og gøre sig deres bedste Flid for enten at forlige dem, saa de igen kunne komme sammen og leve kristeligt og vel, som Ægtefolk bør gøre, eller paa anden Maade forhandle dem imellem, som billigt og ret kan være. F. og Sm. T. 2, 473.

21. Febr. (—). Miss. til Mogens Gjøre til Bremmersvoldt, Peter Redtz til Hiørbye og Morten Venstermand til Søholt. Da Peder Munk til Estvadgaard, Marsk, nu skal af med Ermelundtgaard og Møen, som han hidtil har været forlenet med, skulle de ved første Lejlighed, naar Peder Munk tilsiger dem, begive sig til Ermelundtgaard, besigte Bygningen dér, besigte Skovene paa Møen og give alt beskrevet. Sj. T. 18, 486. K.

— Miss. til Rentemesteren. Villum Bang, Borgemester i Assens, har paa Borgernes Vegne berettet, at Skibsbroen der for Byen har været meget bygfældig, saa de have været nødt til at anvende stor Bekostning paa dens Istandsættelse, og han har ansøgt

¹ Henning Jørgensen Brandt.

om, at Kongen til Afholdelse af denne Bekostning vil eftergive Byen den Byskat, som den resterer med. Kongen har eftergivet Byen den ene Halvpart af den resterende Byskat, men den anden Halvpart skal med det første betales i Rentekammeret. Sj. T. 18, 486 b. K.

21. Febr. (Koldinghus). Miss. til Raadet. Da Kongen vil holde almindelig Herredag i København Hellig Trefoldigheds Søndag, den 6. Juni, og der samtidig vil forefalde adskillige vigtige Rigens Handeler at raadslaa om, hvilke Kongen gerne vil have tilendebragte, før Herredagen begynder, befales det dem uden al Undskyldning og Forhaling at møde hos Kongen i København den 23. Maj i det allerseneste for, naar Herredagen begynder, at sidde Dom og høre Sager sammen med Kongen og raadslaa om andre Rigets Bestillinger og Anliggender. Sj. T. 18, 487.

— Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen og Danmarks Riges Raad har besluttet, at der skal holdes almindelig Herredag i Aar i København Hellig Trefoldigheds Søndag, den 6. Juni, hvor Kongen og Rigsraadet ville sidde Retterting og hjælpe enhver til Lov og Ret i de Sager, som indstævnes for dem. Det befales alle, der ville have Sager for og ikke allerede have udtaget Stævning, med det første at henvende sig til Kancelliet derom, dog maa ingen Sager indstævnes til Herredagen, medmindre der i Forvejen er gaaet Dom i dem paa Herredsting og Landsting eller det er Sager, som bør paadømmes af Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 18, 487 b. K.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift (Len), saa Undersaatterne kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Voldemar Parsberg i Ribe Stift, Knudt Brahe i Aarhus Stift, Hendrik Belov i Viborg Stift, Ofve Lunge i Vendelboe Stift, Caspar Markdaner i Koldinghus Len og Manderup Parsberg i Skanderborg Len; Johan Bernekov i Sjællands Stift, Jacob Trolle i Frederiksborg Len og Ditløf Holck i Kroneborg Len; Christoffer Valkendorf i Odensegaards Len og Laurits Brockenhuus i Nyborg Len og paa Taasinge; Prebiørn Gyldenstjerne i Skaane Stift; Hans Lindenov paa Bornholm; Fredrik Hobe paa Laaland og Falster. Sj. T. 18, 488. K.

— Miss. til Landsdommerne om straks at lade det aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Landstingene, saa Under-

saatterne kunne vide at rette sig derefter, og holde Brevet til Stede, at det ikke bortkommer. — Mourits Stygge og Jørgen Friis i Nørrejylland, Lauge Beck i Sjælland, Gabriel Knudsen i Fyen, Gregers Juel paa Langeland, Erik Mogensen paa Laaland og Falster, Lav Urne i Skaane, Peder Madsen i Nørre- og Sønderhalland og Jens Koefodt paa Bornholm. Sj. T. 18, 488.

21. Febr. (Koldinghus). Miss. til Christian Machabæus om ved første Lejlighed at optage Benedicts Bentius i den kongelige Skole Sorø og lade ham faa sin Underholdning og anden nødtørfigt Lejlighed, ligesom andre Godtfolks Børn faa i Skolen. K. Udt. i Sj. T. 18, 488 b.

— Aab. Brev om, at den, som skal oppebære Tienden i Kærven, skal møde i rette Tid paa Marken og udtage sin Tiende. Sj. T. 18, 489. K. (Tr.: CCD. III. 3f. Dsk. KL. II. 546 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 179 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om at lade det aabne Brev om Tiendens Oppebørsel læse og forkynde paa alle Herredsting, alvorligt paase dets Overholdelse og opbevare det godt blandt Lenets Breve. Sj. T. 18, 489 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paalægger alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Herreds- og Birkefogder og alle andre Dommere at hjælpe Albret Lutter, Borger i Viborg, og hans Fuldmægtige til Ret og give hans Skyldnere her i Riget Tilhold om uden videre Forhaling at betale Albret Lutter, hvad han med Rette har at kræve hos dem. J. R. 5, 417 b.

— Ligelydende Brev for Villum Trup, Borger i Viborg. Udt. i J. R. 5, 417 b.

—² Forleningsbrev for Peder Munk til Estvadgaard, Rigens Marsk, paa Vestervig Kloster og Len, uden Afgift, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet, hvorfor der skal aflægges rigtigt Regnskab. Peder Munk maa selv beholde Avlen til og al Fordelen af Klosters Ladegaard, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa den. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste og holde Klosteret og Ladegaarden i god Stand, men skal der foretages nogen synderlig

¹ De opregnes alle med deres Len. som Dateringssted: København.

² Registranten har ved en Fejlskrift

Bygning derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og betale det. J. R. 5, 417 b. Orig.

21. Febr. (Koldinghus). Miss. til Chresten Høg til Todebøl og Chresten Prip til Øland om at være til Stede, naar Albert Friis overleverer Peder Munk Vesterviig Kloster og Len, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør efterlades ved Klosteret, besigte Bygningerne paa Klosteret, Ladegaarden og Kirken og give alt beskrevet. Udt. i J. T. 4, 542 b.

— Miss. til Niels Skram om at give en Borger i Randers, ved Navn Bartholomeus Jensen, 20 Dlr., fordi han i Kongens Ægt havde ihjelkørt sine Heste, saa de straks styrtede i Stalden, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 542 b.

22. Febr. (—). Ekspektancebrev for Friderik Paslich paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 13, 419.

— Miss. til Envoldt Kruse. Kongen har bevilget, at der maa godtgøres Børge Trolle 101 $\frac{1}{2}$ Dlr. mere i hans Regnskab end de 200 Dlr., som han tidligere har faaet Tilladelse til at anvende paa Bygningen paa Nedenes. Udt. i Sj. T. 18, 490 b.

— Miss. til Rentemesteren. Hendrik Jacobsen, Dytmar Hart og Andres Olufsen, Børgere i Flensborg, have berettet, at de have 22,000 Dlr. til gode hos Kongen for det, som efter deres Regnskabs Lydelse til forskellige Tider og paa forskellige Steder er udtaget hos dem. Da Tiden nu stunder til, at de skulle betale, hvad de skyldte udenlands, hvis de ville bevare deres gode Tro og Love, have de ansøgt om at faa Halvparten af ovennævnte Sum betalt. Da Lejligheden ikke for Øjeblikket er saaledes, at de kunne faa disse Penge, men Kongen dog gerne vil have dem befordret, skal Rentemesteren gøre sig den største Flid for nu at skaffe dem 8000 Dlr., for at de udenlands kunne holde deres gode Tro og Love ved Magt. Sj. T. 18, 491. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviserske, Karene Christensdatter, angaaende de Beskyldninger, hun¹ har til hendes Husbonde, der skal være rømt fra hende og opholde sig paa Bornholm. Da hun vil lade sin Husbonde tiltale med Retten og har ansøgt Kongen om at

¹ Registranten har ved en Fejlskrift: du ∴ Hans Lindenov.

hjælpe hende til Ret, befales det herved Hans Lindenov at hjælpe hende, saa der vederfares hende Lov og Ret mod hendes Husbonde. Sk. T. 2, 365.

22. Febr. (Koldinghus). Følgebrev for Henrik Belov til Spøttrup til Kronens Bønder under Trannekier Slot, at de skulle svare ham fra førstkommende 1. Maj af. Udt. i F. og Sm. R. 2, 147.

— Miss. til Knud Brahe til Engelstholm og Erik Lunge til Stougaard om at være til Stede, naar Breide Rantzau til Randtsovsholm overleverer Tranekier Slot til Hendrik Belov, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove og give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 475.

— Miss. til Gabriel Knudtsen. Kongen har bragt i Erfaring, at han holder en Skriversvend, som han betror til at udgive Stævninger i de Sager, der skulle paadømmes af ham, og at mange besvære sig over, at denne Skriversvend ikke forholder sig saa rigtigt med Stævningernes Udgivelse, som en svoren Landstings-skriver kunde gøre. For at forekomme Urigtighed og forebygge disse Klager, befales det Gabriel Knudsen at antage en svoren Skriversvend, som kan vide at forholde sig tilbørligt baade med de Stævninger, der skulle udgives paa Gabriel Knudtsens Vegne, og med de andre Sager, der vedrøre Landstinget, da han jo nok selv kan tænke, at der ligger ikke ringe Magt derpaa. Skriversvenden skal have Bolig i Odense. F. og Sm. T. 2, 474.

— Miss. til Christoffer Valkendorf om denne ene Gang at lade Peder Jørgensen, Borgemester i Bogense, faa 3 Pd. Korn af Korntienden af Synderse Sogn, som han hidtil har været forlenet med, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i F. og Sm. T. 2, 475.

— Aab. Brev om, at Niels Festersen, Byfoged i Varde, maa være fri for Skat, Hold, Vagt og anden borgerlig Tyngde, saalænge han er Byfoged. Udt. i J. R. 5, 418.

— Miss. til Hans Lange. Paa hans Forespørgsel om, hvad han skal gøre med en Mand, som er sat i Fængsel der paa Slottet, og som er gjort fredløs for en Gældssag og siden dømt fra Halsen, befales det ham enten at lade ham komme ud af Fængselet, hvis han er saa formuende, at han i nogen Maade kan

stille Sagvolderen tilfreds, eller i anden Maade forholde sig med ham, som kristeligt og ret kan være. J. T. 4, 543.

22. Febr. (Koldinghus). Miss. til Peder Munk. Da Vester-viig Kloster skal være meget brøsthølden, saa det nødvendigvis efterhaanden maa istandsættes, skal han dertil bruge det Tømmervrag, som kan indkomme der under Landet, indtil Klosters Bygning igen i nogen Maade er forbedret. Han skal i Rentekammeret gøre Regnskab for det indkomne Vrag og angive, hvortil det er brugt. J. T. 4, 543.

— Miss. til Caspar Markdaner. Disse Brevvisere Søfren Søfrensen og Hans Nielsen, Tjenere til Hospitalet i Kolding, have berettet, at den til deres Gaarde liggende Ejendom, hvoraf de skulle svare deres aarlige Landgilde, er blevet meget ødelagt af Sand og undertiden ogsaa af uformodet Vandflod, hvorfor de have ansøgt om, at Gaardene maa blive satte for en rimelig Landgilde. Caspar Markdaner skal undersøge Sagen og, hvis det viser sig, at Ejendommen er ødelagt af Sand og Vand, afkorte saa meget i Bøndernes Landgilde, som han anser for rimeligt. J. T. 4, 543 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Denne Brevviser, Jens Søfrensen i Vaxing i Nørrejylland, Jomfru Dorrete Gjõe til Torbenfelds Tjener, har berettet, at han har fæstet Kronens Part af Korntienden af Vaxing og Voring¹ Byer i Qvorning Sogn, men da Ifver Mund nu bor paa en Gaard i Vorning By, hvoraf der tidligere aarlig er svaret 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 2 Tdr. Havre i Tiende, er Tienden af denne Gaard nu bleven fradømt ham, og han har derfor begæret, at den maa blive afkortet i hans Afgift af Tienden. Manderup Parsberg skal afkorte 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 2 Tdr. Havre i Afgiften. J. T. 4, 544.

— Miss. til Ofve Lunge. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser Chresten Jul om nogen Rettighed, han har i en Gaard i Løgstør, som Ofve Lunge har ladet lægge under Aalborghus; da Ofve Lunge har afhændet Bygningerne paa Gaarden, der arvelig vare tilfaldne Chresten Jul, og ført Pengene til Indtægt for Kongen, har Chresten Jul anmodet om at faa Fyldest for sin Arvedel. Ofve Lunge skal undersøge Sagen og, hvis Bygningerne arveligen ere tilfaldne Chresten Jul og tilhøre ham med Rette, give ham en rimelig Betaling for dem. J. T. 4, 544.

¹ Navnene paa de 2 Byer ere læste forkert af Afskriveren; der menes sikkert: Ussing og Korning eller muligvis Merring i Hatting H.; jvfr. 6. Nov. 1594.

22. Febr. (Koldinghus). Miss. til Hendrik Belov. M. Hieronymus Justus, Kannik og Sognepræst i Viborg, har berettet, at han har forset sig med Absolutionen til Morten Hvas, Borgemester i Viborg, da han efter Ordinansen absolverede ham for hans Forseelse, hvorfor der paa Viborg Kapitel er overgaaet ham den Dom, at han har gjort Uret og bør staa til Rette derfor. Da han nu har ansøgt om, at han enten maa faa Stævning over Kannikerne og menige Kapitel i Viborg for deres udgivne Dom eller faa sin Forseelse eftergivet, har Kongen eftergivet ham hans Forseelse, hvorfor Hendrik Belov skal lade ham være fri for Tiltale, men M. Hieronymus skal saa til Gengæld afstaa fra den Stævning, som han har villet begære over Kapitlet for dets Dom, og Hendrik Belov skal foreholde ham, at han herefter skal forholde sig tilbørligt i sit Embede. J. T. 4, 544 b.

— Miss. til Albert Friis. Denne Brevviser, Niels Jensen i Jelling, har berettet, at Albert Friis har ladet hans Søn forfølge og ladet sværge Vold over ham for en lille Mølle, som Sønnen skal have nedbrudt; da hans Søn, af hvem han havde stor Hjælp til sin Næring og Bjærgning, af den Grund er undveget, men han kun har forset sig af Ungdoms Uforstand, har Niels Jensen begæret kongelig Forskrift til Albert Friis om at lade Tiltalen mod Sønnen falde. Albert Friis anmodes om at lade Tiltalen falde og lade Sønnen sikker komme hjem til Faderens Hus igen, anseende mere Sønnens Ungdoms Brøst og Uforstand end hvad den højeste Ret undertiden kan give. J. T. 4, 545.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Karen Gyldenstjerne til Stiernholm, Holger Rosenkrantz's Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vrigsted Sogn i Bierre Herred, som Steen Brahe godvillig har afstaaet til hende, og hvoraf hun aarlig skal svare 1 Pd. Rug og 4 Ørt. Byg til Hospitalet i Horsens og 6 Ørt. Havre til Lensmanden paa Skanderborg af Kronens Part og 2 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken af Kirkens Part. Udt. i Tb. S. 68 b.

23. Febr. (—). Miss. til Byfogden i Køge. Kongen har eftergivet denne Brevviserske Urselle Frandtsdatter, Enke efter Jens Nielsen, forhen Byfoged i Køge, 40¹/₂ Dlr. 19 Sk. 3 Pend., som hendes Husbonde er bleven skyldig paa sit Regnskab, og hvorfor Kongen er bleven indvurderet i hendes Gods,

da hun sidder i stor Armod og Gæld og har mange smaa uopfødte Børn; hun har ogsaa faaet Bevis af Borgemestre og Raad i Køge om, at hun ikke er i Stand til at betale denne Gæld. Byfogden skal lade Urselle være fri for Pengene og for Indvurderingen i hendes Gods. Sj. T. 18, 491 b. K.

23. Febr. (Koldinghus). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Regeringsraaderne i nogen Tid ere forhindrede ved deres egen Bestilling, skal Arrildt Hvitfeldt begive sig til København Lørdagen efter Midfaste Søndag [27. Marts] og blive til Stede i Regeringen, indtil Regeringsraaderne samtlig komme til Stede igen. Sj. T. 18, 492. K.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Kongen har antaget Issebrandt Soisson, Kaptejn, til Hopmand og denne har maattet vente i nogen Tid paa Besked og derved er bleven nødt til at gøre stor Bekostning, skal Envoldt Kruse betale ham 70 Dlr., efterdi han ikke har haft Penge i Forraad til Tærepenge og hvad andet, han har maattet staffere sig med. K. Udt. i Sj. T. 18, 491 b.

— Miss. til Hermand Juel. Da Kongen har antaget Issebrandt Soisøn, Kaptejn, til at være Hopmand paa Visborg, skal Hermand Juel, naar Issebrandt Soisøn kommer did og besøger ham med dette Brev, aftakke den Løjtnant, som hidtil har haft sin Bestilling der paa Slottet, og lade Issebrandt Soisøn forvalte den Tjeneste, Kongen har betroet ham. Sk. T. 2, 365 b.

— Aab. Brev om, at Marrine, Frederik Possementmagers Enke, har berettet, at Dronning Dorothea, Kongens Faders Moder, for lang Tid siden har givet hende og hendes afdøde Husbonde Livsbrev paa en Bod og Vaaning nedenfor Slottet [Koldinghus], og at Kongens Fader, da denne Bod og Vaaning brændte i den sidste Ildebrand i Kolding, har bevilget dem 8 Dlr. i Husleje i Stedet for. Disse Penge ere efter hendes Husbondes Død blevne fratagne hende, og hun har nu ansøgt om fremdeles at maatte nyde denne Husleje. Kongen bevilger, at hun indtil videre maa nyde de 8 Dlr. til Husleje. J. R. 5, 418 b.

24. Febr. (—). Følgebrev for Breide Rantzau til Kronens Bønder paa Møen. Udt. i Sj. R. 13, 419 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Erik Valkendorff. Denne Brevviser Jørgen Stissen, boende i Skoufhus, har anmodet Regeringsraadet om, at det hos Erik Valkendorff vil hjælpe ham til at

blive fri for den Tiltale, som Erik Valkendorf har til ham for hans Fødested, da han formener, at det Gods, hvorpaa han nu bor, er Kronens ligesaa vel som det, han er født paa, og da han tilmed har anvendt sin største Evne og Formue paa den Gaard, som han nu bor i. Regeringsraadet anmoder Erik Valkendorf om at lade Tiltalen falde, for at Jørgen Stissen ikke skal blive trængt fra den Gaard, han har kostet meget paa. Sj. T. 18, 492.

24. Febr. (Koldinghus). Miss. til Christoffer Valkendorf, Erik Hardenberg, Laurits Brockenhuus og Hans Johansen. Menige Borgere i Odense have klaget over, at der imod tidligere Kongers Privilegier og Kongens egne for ikke lang Tid siden udgivne Forordninger gøres dem stor Skade og Afbræk paa deres Handel og Vandel og paa deres Næring og Bjærgning, idet nogle fremmede udlændiske Købmænd have begivet sig ind i en ulovlig Havn ved Klintør og der brugt Forprang og Landkøb med Undersaatterne paa Landet, opkøbt Korn og andre Varer og udført dem af Riget og solgt forskellige Slags Købmandsvarer, som Humle, Salt, Hør, Hamp, Stangjærn og andet. Kongen har desuden selv bragt i Erfaring, at saadan Forprang og Landkøb ogsaa bruges i andre ulovlige Havne under Fyen, hvorved Borgerne i Købstæderne lide stor Skade paa deres Handel og Vandel og miste deres Næring og Bjærgning, hvoraf de skulle opholde borgerlig Tyngde og Besværing; Kronen mister ogsaa derved sin Told. Da saadan Forprang og Landkøb strider baade mod Recessen og tidligere Kongers og Kongens egne Forordninger, befales det dem med Flid at lade undersøge alle Vegne ved Søsiden i deres Len, hvor der er Havne, hvem der har brugt saadan ulovlig Forprang og Landkøb, om det har været Kongens egne Undersaatter af Adelen eller andre, eller om det har været fremmede, og siden erklære sig herom til Regeringsraadet, for at det derefter kan forordne, hvad der kan være gavnligt for Kongen og hans Undersaatter, og saadan ulidelig Handel og Landkøb blive afskaffet. F. og Sm. T. 2, 476.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongen har bragt i Erfaring, at Marcus Wiit, Borger i Slesvig, for kort Tid siden har udskibet noget Korn i en ulovlig Havn ved Klintør og ingen Told svaret deraf, hvorfor han er bleven arresteret med Skib og Gods af Niels Jacobsen, Byfoged i Odense. Siden er Marcus Wiit blevet løsgivet af Arresten mod at udgive en streng Forpligtelse om at ville løbe til Assens med Skibet og lade Skibet med

deri værende Gods og Redskaber blive liggende der, indtil Niels Jacobsen paa Kongens Vegne er bleven tilfredsstillet, hvilket Marcus Wiit har forpligtet sig til at gøre inden Kyndelmisse [2. Febr.]; Morten Skinkel til Østrup har sagt god for Marcus Wiit til Niels Jacobsen og medbeseget og underskrevet Forpligtelsen. Da Marcus Wiit ikke har efterkommet sin Forpligtelse, idet han endnu ikke har tilfredsstillet Niels Jacobsen, skal Christoffer Valkendorf med Retten tiltale Morten Skinkel som Forlover og kræve Kronens Rettighed hos ham, saa vidt det med Lov og Ret kan gøres. F. og Sm. T. 2, 478.

24. Febr. (Koldinghus). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at indtage Oluf Thest's Datter, Jomfru Ide Thest, i Maribo Kloster og give hende tilbørlig Underholdning ligesom de andre Jomfruer i Klosteret. F. og Sm. T. 2, 518.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i Mors og Hanherreds Provsti, som Rentemester Holger Gagge er forlenet med, findes nogle bygfældige Kirker, der ikke kunne istandsættes og holdes ved Magt af deres egen Indkomst, paalægger Holger Gagge at paase, at alle de Kirker i Provstiet, der ere ved godt Forraad og ikke selv ere bygfældige, komme de bygfældige og uformuende Kirker til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue. Siden skal Holger Gagge anvende Hjælpen til de bygfældige Kirkers Istandsættelse efter enhvers Lejlighed og Nødtørf. J. R. 5, 418 b.

— Miss. til Niels Stygge. Da Fru Beate Brahe til Hverringe, Hr. Jørgen Lykkes Enke, har berettet, at der paaføres hende Trætte paa noget Gods i Hørup og Lille Torup i Rindts Herred, som Kongens Fader har faaet til Mageskifte¹ af Niels Stygge, og som Fru Beate nu har i Forlening, anmodes han om mod nøjagtig Reversal at levere Fru Beate alle de Breve, som han maatte have angaaende dette Gods, for at hun dermed kan forsvare Kronens Gods. J. T. 4, 545 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Denne Brevviser, Lubbert Reichers, har berettet, at han har tilforhandlet sig nogle Læster Rug, som han paa Pramme har ladet udføre til Skibet; efter at Rugen var bleven indskibet, er Skibet paa Grund af Storm og Uvejr blevet læk i Søen, og han har været nødt til igen

¹ 30. Juni 1582.

at føre Rugen i Land og lade den tørre, men nu forbydes det ham at udføre den paa Grund af Kongens i Mellemtiden udstedte Forbud¹. Kongen har dog nu tilladt, at han maa udføre saa mange Læster Rug, som han kan bevise at have indskibet og igen udskibet, hvilket Borgemestre og Raad skulle lade ske, men de skulle passe paa, at han ikke udfører mere, saafremt de ikke ville staa tilbørligt til Rette. J. T. 4, 545 b.

24. Febr. (Koldinghus). Miss. til Tolderen i Ringkøbing om at forlange Øksentolden erlagt kontant. J. T. 4, 546. (Tr.: CCD. III. 4f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg om at være Frederik Busk, Tolder i Ringkøbing, behjælpelig med at faa den Told, han paa Kongens Vegne har til gode hos deres afdøde Medborger Villum Villumsen, af dennes efterladte Gods. Udt. i J. T. 4, 546 b.

— Miss. til Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland, og Hans Lange. Fru Anne Grønsdatter, Anders Rytters Hustru, har klaget over, at hendes Husbonde skikker sig meget utilbørligt imod hende, idet han tit har overfaldet hende med Hug og Slag, saa hun ofte kun med Livsfare er kommen fra ham, og hun er nu helt draget fra ham. Da han desuden har forkommet en stor Del af hendes Arvegods og begaaet meget andet utilbørligt mod hende, saaledes som de nærmere kunne se af hendes Husbondes Supplikats, skulle de med det allerførste kalde Anders Rytter og hans Hustru for sig, undersøge baade hendes Klager og hans Gensvar og erklære sig derom til Regeringsraadet, saa det derefter kan forordne, hvad kristeligt og ret er. J. T. 4, 546 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Høg til Trudtsholm paa Kirkens Part af Korntienden af Kasbjerg Sogn i Giellof Herred, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken, men i Fæstebrevet nævnes ikke, hvor stor Afgiften er. Udt. i Tb. S. 68 b.

—² Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Høg paa Kronens Part af Korntienden af Kasbjerg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5¹/₂ Ørt. Rug, 4¹/₂ Ørt. Byg og 3 Ørt. 5 Skpr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 68 b.

25. Febr. (—). Miss. til Christen Friis. Peter Paul,

¹ 2. Jan. 1596.

² Tb. har, sikkert ved en Fejlskrift: 14.

Kongens Perlestikker, har berettet, at han har nogen Trætte i Slagelse angaaende en Gaard, som Niels Suer, Raadmand i Slagelse, har i Pant, og som en, ved Navn Hendrich von Bergen, har faaet Vurdering i formedelst nogen Gæld, der nu ved en Haandskrift er kommen til Peter Paul; da der gøres Peter Paul Hinder derpaa, har han nu ansøgt om at blive hjulpen til Ret. Da Peter Paul er en Udlænding, der aldeles ikke kender dette Lands Lov og Ret, skal Christen Friis nøje undersøge Sagen og siden hjælpe ham til at faa, hvad han er berettiget til. Sj. T. 18, 492 b. K.

25. Febr. (Koldinghus). Miss. til Carl Bryske. Da Møntmesteren¹ paa Mønten nylig er død, skal han i Forening med nogle af Borgemestre og Raad i København forsegle, hvad der findes i Mønten efter ham og tilhører Kongen, saa det kan blive uforrykket til Stede, indtil Kongen og Regeringsraadet kommer til Byen. K. Udt. i Sj. T. 18, 493.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Fru Karine Bryske til Østrup, Ifver Lunges Enke, har berettet, at hun har fæstet Hastrup² Sognetiende i Fyen, men at Peder Bilde til Hastrup siden den Tid har bygget i Hastrup, hvorfor hun nu ikke kan svare saa meget i Afgift som tidligere, da det var Bøndergods. Laurits Brockenhuus skal undersøge Sagen og afkorte saa meget i Tienden, som Hastrupgaard kunde tiende. F. og Sm. T. 2, 479.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Dagene før Snapslandstinget har været en Flensborger Købmand i Randers, som der har købt og udskibet nogle Læster Rug, skulle de straks undersøge denne Sag, faa oplyst, af hvem³ Købmanden har faaet Rugen, hvad Dag Skipperen, der udførte Rugen, har faaet sin fulde Ladning, og hvad Dag han er løben der fra Byen, og straks erklære sig skriftlig derom til Regeringsraadet; hvis de vise nogen Forsømmelighed, ville de komme til at staa til Rette derfor. J. T. 4, 547.

— Miss. til Caspar Markdaner om, at Kongen af Hensyn til Thomes Farsens lange Tjeneste og Armod har bevilget at give ham 3 Pd. Korn til hans Underholdning, hvilket Caspar Markdaner skal levere ham af Loftet og føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 547.

¹ Andreas Metzner.
sprunget i Registranten.

² Haastrup, Salling H.

³ Ordet »hvem« er over-

25. Febr. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner. Borge-
mestre, Raad og menige Borgere i Kolding have berettet, at der i
deres Raadhus ikke er nogen Plads til Køkken eller an-
den Udgang, som man kan bruge, naar der skal holdes Bryllup-
per, Værtskab eller anden slig Forsamling, og de ville derfor købe
en ved Raadhuset liggende Gaard og istandsætte den til den
Lejlighed. Paa deres Ansøgning om Hjælp til dette Køb har Kon-
gen bevilget at give dem 100 Dlr., hvilke Caspar Markdaner skal
levere dem, naar de ere blevne enige med Sælgeren om Købet, dog
skal han paase, at de med det allerførste købe Gaarden og gøre
den i Stand, saa Pengene ikke blive anvendte til andet. J. T.
4, 547 b.

26. Febr. (—). Miss. til Henrik Lykke om at istand-
sætte den til Dels nedfaldne Mur omkring Vordingborg Slot,
dog med saa ringe Bekostning som muligt; han skal passe paa, at
Grundvolden bliver vel forvaret, saa at det, der bygges derpaa, kan
have Bestand, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. K.
Udt. i Sj. T. 18, 493.

27. Febr. (—). Miss. til Envoldt Kruse om at give Chri-
stoffer Battov, de unge Herrers Bartskeer, 4 Dlr. om Maane-
den i Kostpenge fra den 13. Juli 1595 af, da han blev antaget,
og indtil han bliver afskediget. K. Udt. i Sj. T. 18, 493.

— Miss. til Raadet og andre af Adelen om at indride
med Kongen til Kroningen og lade sig bruge med deres
Heste til Ridderspil. Sj. T. 18, 493. (Tr.: KD. IV. 736 ff.).
Orig. (til Kasper Markdaner).

— Miss. til Valdemar Parsberg om at lade den gamle Stald
paa Riberhus nedbryde, da den skal være aldeles forfalden og
ikke mere kan bruges til noget, og anvende den til Slottets Bedste.
Endvidere skal han nedtage det nye Hus, som Albert Friis, Em-
bedsmand paa Vesterviig Kloster, medens han var Lensmand paa
Riberhus, lod opsætte, og lade det flytte og igen opsætte paa en
anden belejlig Plads der paa Slottet, hvor han selv synes; da det
kan bruges til et Tømmerhus, skal han lade det forlænge saa me-
get, som gøres nødvendigt. Da der til Opsætningen af den Brønd,
hvorom han for nogen Tid siden fik Skrivelse, ikke godt kan faas
Kampesten der i Lenet uden med stor Besværing af Bønderne, skal
han i Stedet lade hugge saa mange Kampesten, som behøves til
Brønden, og lade den opsætte med hugne Kampesten og derefter,

saaledes som det skal være sædvanligt der i Egnen, lade den forfærdige med Mursten fra Jorden af (»af Jorden«). J. T. 4, 547 b.

27. Febr. (Koldinghus). Miss. til Voldemar Parsberg. For nogen Tid siden¹ har Kongen givet Albert Friis til Harritskier som Lensmand paa Riberhus Ordre til at udlægge Hospitalet i Ribe Fyldest for 2 Hospitalsgaarde, den ene i Eitov², som Kongens Fader har lagt under Koldinghus, og den anden i Vittrup, som Kongens Fader har tilskiftet³ Erik Lange, Embedsmand paa Byholm. Da Hospitalet endnu intet Vederlag har faaet, skal Voldemar Parsberg undersøge Sagen og af Kronens Gods under Slottet udlægge Hospitalet 2 Gaarde, der i alle Maader ere lige saa gode paa Skyld, Landgilde og Herlighed som dem, Hospitalet har mistet, og give Hospitalet sit Brev derpaa, hvorefter Kongen saa siden kan give Hospitalet Forvaring. J. T. 4, 548.

28. Febr. (—). Miss. til Albert Friis og Hans Lange. For nogen Tid siden har Kongen givet dem Ordre til at begive sig til det Krongods i Riberhus Len, som er ødelagt af Sandfog, undersøge, hvor meget der er ødelagt, og sende Indberetning derom til Regeringsraadet. Da denne Befaling endnu ikke er udført, paalægges det dem at udføre den inden førstkommande 1. Maj. J. T. 4, 548 b.

— Miss. til Knud Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ølstedt Aa i Hatting Herred undertiden skal være meget farlig, saa den vejfarende Mand ikke uden stor Fare kan komme over den, skal Knud Brahe i Embedsmand paa Byholms Slot Erik Langes Fraværelse med det allerførste forhandle med en i Hatting Herred, der vil paatage sig i den kommende Sommer at lave en Bro over Ølstedt Aa og forfærdige den med Stenbro paa begge Ender og med andet nødvendigt, saa den kan blive varig og den vejfarende Mand kan komme derover uden Fare. Med Hensyn til Bekostningen ved Broens Forfærdigelse skal han forhandle med Herredsmændene om paa én Gang at udrede den til den Person, som vil paatage sig at lave Broen, for at de ikke skulle besværes med videre Bekostning. Han skal med det første indberette til Regeringsraadet, hvad han gør og forhandler. J. T. 4, 549 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg, Lensmand paa Riberhus, om,

¹ 31. Juli 1590.

² Egtved, Jerlev H.

³ 21. Maj 1584.

at Regnskabsprovsterne ikke maa oppebære Afgift af Kirkerne for at høre disses Regnskaber, og at der ikke ved Provsteskifte skal tages nyt Fæstebrev paa Kirke-tienderne eller Kirkejorderne. J. T. 4, 549. (Tr.: CCD. III. 5 ff.).

28. Febr. (Koldinghus). Miss. til Caspar Markdaner. Da Stranden i nogle Aar har gjort stor Skade ved Riberhus Slot og der til Afhjælpning deraf behøves nogle Tylter Egebuller, skal Caspar Markdaner i Koldinghus Lens Skove med det første lade savskære 32 Tylter Egebuller, hver 6 Al. lang og 4 Fingre tyk, og lade dem fremføre med Vogne til Foldingbro. Udt. i J. T. 4, 549 b.

— Miss. til Købstæderne i Danmark og Norge om Udredelse af en Skat til Kongens Kroning. Sj. T. 18, 496. K. Orig. (underskr. af M. Parsberg og J. Seefeldt) til Horsens i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 7).

29. Febr. (—) Miss. til Købstæderne over alt Riget om at udgøre et Antal Baadsmænd. Sj. T. 18, 497 b. Orig. (til Kerteminde og Vejle, underskrevet af M. Parsberg og J. Seefeldt) i Landsark. i Odense og Viborg. (Se CCD. III. 7).

— Miss. til Lensmændene¹, der have Købstæder i Befaling. Da Kongen nu til Sommer vil lade nogle Orlogsskibe udruste i Søen for at have Opsigt med alt paa Kronens Strømme og dertil behøver et Antal Baadsmænd, har han ladet Breve udgaa til Købstæderne over alt Riget om Udredelse af Baadsmænd. For at Kongen kan faa brugelige Folk, har han bestemt, at hver Lensmand skal udtage Baadsmændene i de Købstæder, han har i Befaling. Det befales dem derfor straks at udtage N Baadsmænd i N Købstad og i N Len og med største Flid og Alvor drage Omsorg for, at Kongen faar duelige søfarende Folk, som ere føre og stærke, og ikke nogle gamle udlevede Mænd eller Folk, der ere halte, lamme i Hænderne eller syge, eller nogle Løbeseller, der straks forløbe Tjenesten. De skulle optage Registre over dem, de udtage, og ufortøvet tilsende Rentemester Envoldt Kruse disse Registre, for at der ikke skal kunne sendes uduelige Folk i de udtagnes Sted. De skulle foreholde Borgemestre og Raad, at de endelig maa sørge for, at Baadsmændene kunne være i København den 4. Juli i det aller-seneste. Til samme Tid skulle Lensmændene ogsaa fremsende de Baadsmænd, de udtage i Lenene. Sj. T. 18, 498.

¹ De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling.

29. Febr. (Koldinghus). Miss. til Ditløf Holck. Da Kongen har givet Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus, Ordre til at opsætte en ny Brønd af hugne Sten her paa Slottet, skal Ditløf Holck med det allerførste forhandle med en Stenhugger i Helsingør om at begive sig til Koldinghus for at bese Løjligheden og Pladsen, hvorpaa Brønden skal opsættes, hvilken Caspar Markdaner nærmere skal anvise Stenhuggeren. Caspar Markdaner skal ogsaa gøre Fortingning med Stenhuggeren om, hvad han skal have for at hugge Brønden. Hvis der ingen Stenhugger kan faas i Helsingør, skal han undersøge, om der i København kan faas nogen, der kan og vil paatage sig dette Arbejde, og straks sende ham hid. Hvis han ingen Stenhugger kan faa, skal han lade Regeringsraadet det vide, for at det i Tide kan træffe anden Ordning. Sj. T. 18, 499 b. K.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da Kongen vil have en ny Brønd af hugne Sten opsat her paa Slottet i Stedet for den gamle, som mesten er fordærvet, skal han, naar den Stenhugger, som Kongen vil forskrive hid fra Kronborg, ankommer, give ham Besked om alt med Brønden, slutte Kontrakt med ham om, hvad han skal have for at hugge Brønden, og siden sende Regeringsraadet Besked om alt, for at Stenhuggeren saa snart som muligt kan blive sendt til Gotland for at hente de Sten, der behøves til Brønden. J. T. 4, 550 b.

— Aab. Brev om, at Magdalene, afdøde Tolder i Kolding Jens Pouelsens Enke, der har haft kongelig Bevilling¹ paa i 2 Aar huslejefrit at bo i den Gaard i Kolding, som er bleven udlagt Kronen i Betaling for hendes Husbondes Restance, hvilke 2 Aar nu ere udløbne, i endnu 1 Aar efter dette Brevs Datum maa blive boende huslejefrit i Gaarden, dog skal hun holde den i Stand, som den nu er. J. R. 5, 419.

— Miss. til Peder Jørgensen, Borgemester i Bogense. Denne Brevviser, Niels Pedersen, har henvendt sig til Kongen med en Intercessionsskrivelse fra Hertug Johan Adolf af Slesvig Holsten angaaende nogen Rug, som Niels Pedersen har købt af Peder Jørgensen, og hvorfor han har nedlagt en Sum Penge hos Peder Jørgensen. Da han nu paa Grund af Kongens Forbud² mod Ud-

¹ 7. Marts 1594. ² 2. Jan. 1596.

førsel af Rug ikke kan faa Rugen, har han anmodet om at faa sine Penge igen. Det paalægges Peder Jørgensen at rette sig selv heri og tilbagelevere Niels Pedersen Pengene, da han jo ikke er mægtig for at stille denne tilfreds med Rug mod Kongens Forbud. F. og Sm. T. 2, 480.

29. Febr. (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Horsens om at hjælpe Niels Pedersen til igen at faa de Penge, han har betalt paa nogen Rug der i Byen, som det nu formenes ham at udføre. Udt. i J. T. 4, 550 b.

— Miss. til Voldemar Parsberg. Hendrik Reckel, de fattiges Forstander i Husum, har henvendt sig til Kongen med en Skrivelse fra Hertug Johan Adolf af Slesvig, Holsten, hvori denne beretter, at Hendrich Reckel har ladet sin Tjener opkøbe 11 Læster Rug paa forskellige Steder i Riberhus Len til de fattiges Behov i Husum og betalt en Sum Penge derpaa, og anmoder om, at Hendrich Reckel maa blive hjulpen til at faa sine Penge igen, da det nu formenes ham at udføre Rugen af Riget. Voldemar Parsberg skal være Hendrich Reckel behjælpelig med at faa de paa Rugen udgivne Penge tilbage igen med god Lempe, da de ikke med Rette kunne forholdes ham, efterdi han ikke kan faa de 11 Læster Rug ud. J. T. 4, 550.

— Miss. til Frederik Munk om igen at tilstille Hendrich Reckel de Penge, han har faaet af denne paa nogle Læster Rug, og ikke gøre ham nogen Hinder derpaa, da Hendrich Reckel ikke kan udføre Rugen mod Kongens Forbud. Udt. i J. T. 4, 550 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om at lade Peder Lassen i Høyen være fri for dette Aars Landgilde, da han nylig har lidt stor Skade af Ildebrand, og hjælpe ham til Bygningstømmer, saa han kan komme til sin Næring og Bjærgning igen. Udt. i J. T. 4, 551¹.

1. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Hans Tønnessen, Renteskriver, at drage omkring i Nørrejyl-land og andensteds her i Riget for hos Kongens Lensmænd, afdøde Lensmænds Arvinger, Toldere, Sisemestre og Byfogder at kræve endelig Besked paa de gamle Restancer, der efter

¹ Derefter er skrevet: NB. at udi Martio udgik ingen brevve. fordi at raadet ikke vore samme tid tilstede.

det ham medgivne Restanceregisters Lydelse henstaa hos dem. Det befales alvorligt dem alle en Gang for alle at gøre Restancen klar, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at finde Midler, hvorved han endelig kan komme til sin Betaling. J. R. 5, 419 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe. Denne Brevviser, Andreas Kremsiede af Danzig, har berettet, at han forrige Aar af Storm og Uvejr er trængt ind under Sølvitsborg Slot, og at Peder Brahe, da en af Skibsrederne, ved Navn Gudmand Aagessen, som var med paa Skibet, for nogen Tid siden har gjort et Mandslæt i Landskronè, har ladet denne paagribe og Skib og Gods arrestere. Skønt Andreas Kremsiede med Borgemestre og Raad i Stokholms Brev og Segl kan bevise, at Gudmand Aagessen ikke i mindste Maade har Lod eller Del i det Købmandsgods, som var paa Skibet, forholdes Skib og Gods ham dog til stor Skade for hans Næring, og han har derfor anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales Peder Brahe at lade Andreas Kremsiede faa Skib og Gods løs af Arresten og, hvis Gudmand Aagessen, der har begaaet Mordet, har nogen Rettighed til Skibet, tage nøjagtig Forvaring derfor og sørge for, at Gudmand Aagessen bliver tilbørligt straffet for sine Misgerninger. Sk. T. 2, 366.

30. Marts (—). Miss. til Fru Kistenne Steen Bildes om at skaffe to Fiskere, der skulle fiske efter Ørreder omkring ved Herritsvad Kloster, saa mange Bønder, som de behøve, til Hjælp, fri Vogne og nødtørftig Underholdning med Mad og Øl. K. Udt. i Sk. T. 2, 366 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Lenne Thott til Vidskjøfle paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Lybye og Hørbye Sogne, hvoraf hun aarlig skal svare 5 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kronen, 4 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Lybye Kirke og 6 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Hørbye Kirke. Udt. i Tb. S. 190.

31. Marts (—). Miss. til Rentemesteren om at betale Peter Stercke, Kongens Trommeter, 35 Dlr. for en Hest, som Kongen har købt af ham. Sj. T. 18, 500. K.

— Miss. til Axel Brahe om at skaffe en Stenhugger, der skal hugge Sten til Kronborg Bygnings Behov, nødtørftig Hjælp dertil. Udt. i Sk. T. 2, 366 b.

— Miss. til Hermand Juel. Kongen har sendt et Skib did for at hente en Skibsladning gotlandske Sten til Bygningen paa

Kronborg. Hvis disse Sten ikke kunne faas saa hurtigt, skal han med det allerførste lade Skibet løbe hid med alle de gullandske Bord, det kan føre, og naar Skibet kommer tilbage igen, lade det blive ladet med hugne Sten til Kroneborgs Bygning. K. Udt. i Sk. T. 2, 367.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Steen Matzen. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med en svensk Herremand¹, som er ført fængslet til Halmsted, og det af hans Skrivelse ses, at han har givet den Løjtnant, som har eftertragtet Herremanden, den Besked, at han maatte fremvise rigtigt Bevis fra Hertug Carl, førend han kunde faa Herremanden udleveret, kunne de ikke give ham andet Raad end at lade Herremanden forvare vel og straks sende den Besked, han faar fra Hertug Carl, til Regeringsraadet, saa skal han straks faa Besked om, hvorledes han skal forholde sig. Sk. T. 2, 366 b. K.

1. April (—). Miss. til Universitetet i København. Da Kongen har givet Carl Bryske, Embedsmand paa Københavns Slot, Ordre til at lade hugge en hel Hob Træer i Skovene i Københavns Len til Bygningen paa Kronborg og Kronens egne Bønder paa Grund af daglig Besværing ikke kunne overkomme at føre disse Træer derhen, hvor de skulle, anmoder Kongen Universitetet om efter nærmere Rekvisition af Carl Bryske at lade alle dets Bønder i Københavns Len og der nærmest omkring møde med Heste og Vogn ved Venbeck² og hjælpe til med at fremføre det hugne Tømmer til de Steder, der anvises dem. Det sker Kongen til synderlig Vilje og han stoler sikkert derpaa. Sj. T. 18, 500. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 145.

— Lignende Miss. til Roskilde Kapitel. Sj. T. 18, 500.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Søfrensen i Balle paa egne og menige Odder Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Odder Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Odder Kirke. Udt. i Tb. S. 68 b.

2. April (—). Miss. til Anders Dresselberg. Lav Beck, Landsdommer i Sjælland, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Borgemester Anders Nielsen i Næstved om nogle »Kvittanser, Regnskab, Gegen-Register af de Regnskab, handt

¹ Knut Ulfsson.

² Vedbæk, Sokkelunds H.

paa forskrefne Lav Beckis Vegne paa vort Rentekammer giort hafver«. Da Lav Beck formener, at Byfogden i Næstved har gjort ham Uret i den Sag, har han indstævnet Byfogden til Sjællandsfar Landsting, »som skal holdis Sogne Ting efter Paaske«, men da han ikke kan være Dommer i sin egen Sag, har han nu anmodet Kongen om at beskikke en anden god Mand i hans Sted, som kan hjælpe ham til Ret. Det befales Anders Dresselberg at indstævne Sagen i Rette for sig, naar Lav Beck anmoder ham derom, dømme i den i Lav Becks Sted og give Dommen beskreven under sit Signet. Sj. T. 18, 500 b.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Sur, Raadmand i Slagelse, i dette Foraar og for denne ene Gang maa udføre til Skibs de Staldøksne, som han har tilforhandlet sig her i Sjælland, da det vil falde ham meget besværligt at lade dem uddrive over Land; dog skal han svare sædvanlig Told af Øksnene til Tolderen i Korsør. Sj. R. 13, 419 b. K.

— Lignende Tilladelse for nogle Borgere og Købmænd i Slagelse; de skulle svare sædvanlig Told af Øksnene til Tolderen i København. Sj. R. 13, 422 b.

— Lignende Tilladelse for Borgere og Købmænd i Malmø til for denne ene Gang nu i Foraaret at udføre de Staldøksne, som de have tilforhandlet sig i Skaane, til Skibs fra Malmø. Sk. R. 2, 219. K.

— Lignende Tilladelse for Borgere og Købmænd i Ysted til at udføre de Staldøksne, de have tilforhandlet sig i Skaane, til Skibs fra Ysted. Udt. i Sk. R. 2, 219 b.

— Miss. til Hendrik Belov. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra menige Herredsmænd i Fiendts Herred, hvori de klage over, at der gøres dem megen Forfang af nogle fremmede, som søge Sildefiskeriet paa Lunnøe. Han skal nøje undersøge Sagen og enten hjælpe Herredsmændene til hvad billigt og ret er eller med det første erklære sig til Regeringsraadet om Sildefiskeriets Lejlighed, for at Raadet kan forordne de Midler, der kunne komme Landets og Indbyggernes Lejlighed til Bedste. J. T. 4, 551.

3. April (—). Miss. til Hermand Juel. Villinke, Johan von Deldens Enke, Borgerske i København, har paany ansøgt Kongen om Befordring til at faa den Sum Penge betalt, som hun efter Borgemester i Visborg Hans Limmings egen Haandskrift

og en mellem dem afsagt Dom har at kræve hos denne, da den kgl. Forskrift¹, som hun tidligere har faaet, ikke har baaret megen Frugt, idet Betalingen stadig forholdes hende. Det befales Hermand Juel at give Hans Limming Tilhold om at efterkomme Haandskriften og Dommen, saa hun kan blive tilfredsstillet og Kongen blive fri for hendes Overløb. Hvis Hans Limming har nogen Tiltale til hende, er hun noksom villig til at staa ham til Rette for hendes tilbørlige Dommere. Sk. T. 2, 367 b. K.

4. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf om at forhøre sig i Fyen, om der er nogen Billedskærer at faa, og hvis der findes en saadan, der er særlig forfaren i sit Haandværk, straks sende ham til København, hvor han skal melde sig hos Bygmesteren og blive antagen for en rimelig Løn. Udt. i F. og Sm. T. 2, 481.

5. April (—). Miss. til menige Professorer i København om i paakommende Tilfælde at skaffe Bolig og Staldrum i deres Huse og Gaarde til nogle af de fremmede, der ventes til København i Anledning af Kongens Kroning. Sj. T. 18, 501. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 199. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 417 f.).

— Miss. til Absolon Gjøe, Henrik Gyldenstjerne, Eiller Bryske og Tønne Bryske om i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse² at erklære sig skriftlig til Fru Helvig Ulfeldt om nogle Besigtelser af nogle Skove, for at hun en Gang for alle kan komme til Ende med Trætten med hendes Søn Erik Bilde og Kongen blive forskaanet for videre Overløb i den Sag. Udt. i F. og Sm. T. 2, 481.

6.³ April (—). Aab. Brev om, at Claus Bager, Borgemester i Køge, til Sommer og for denne ene Gang maa besøge Norges Kronens Strømme med et Skib, hvorpaa hans Broder Anders Bager er Skibsmand og Peder Sigvortsen Skipper, og sejle norden omkring Vardøhus eller hvor Vinden vil føje ham og hans Lejlighed sig bedst kan begive, dér sælge de Varer, han har paa Skibet, og igen købe de Varer, som er at faa dér, og dermed fremdeles søge sin Næring, hvor han selv synes; dog maa han ikke bruge noget Købmandskab med Kronens Undersaatter mellem Bergen og Vardøhus imod Bergen Borgers Kontors og Trondhjem

¹ 7. Juni 1595. ² 6. Febr. 1596. ³ Tallet kan maaske ogsaa læses som: 8.

Borgeres Privilegier. Naar hans Fuldmægtige sejle forbi Vardøhus, skulle de betale Lensmanden dér sædvanlig Told og Rettighed. Sj. R. 13, 420.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Slagelse. Hoslagt sendes dem en Supplikats til Kongen fra denne Brevviser Ølrich Damme paa hans Husbonde, Villum Rantzou, Borger i Hamborgs Vegne med Ordre til at hjælpe Ølrich Damme paa hans Husbondes Vegne til Lov og Ret mod hans Modpart, saa han ikke med Billighed skal have noget at klage over, og saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sj. T. 18, 501 b.

8. April (—). Miss. fra Regeringsraadet til Fru Lisebet Friis. Raadet har ugerne hørt den Ubelejlighed, som der er mellem hende og menige Sognemænd i Assum¹ Sogn paa den ene og M. Mogens Matsen, Superintendent i Skaane Stift, paa den anden Side angaaende en Person, som M. Mogens gerne vil have befordret til Assum Sogn og dets Anneks². Da M. Mogens efter Lunde Kapitels Statuter og kongelige Friheder har Jus patronatus og en synderlig Rettighed til Assum Kirke, saa han der kan indsætte hvem, han finder duelig, til Præst, og da der ikke med Rette kan klages over den Persons Lærdom og Levnets Omgængelse, som han vil have befordret til Kaldet, anmodes hun om i Forening med Sognemændene at betænke Lejligheden og lade sig det vel befalde, som M. Mogens har forordnet med denne Kirketjeneste, for at han ikke med Billighed skal have noget at beklage sig over. Sk. T. 2, 368³. Jvfr. 19. Maj 1596.

— Aab. Brev til menige Provster og Præster og alle Kirkeværger ved Landsbykirker i Sjællands Stift. Da Hr. Christoffer Jensen og hans Medtjener Hr. Oluf Pedersen i Helsingør i Sjælland have berettet, at deres Præstegaard, hvori de begge bo, for nogen Tid siden er brændt med deres Gods og største Formue, og have ansøgt Kongen om at skaffe dem nogen Hjælp til deres store Skades Oprettelse, befales det dem alle at betænke de brandlidtes arme Vilkaar og Ulykke og komme dem til Hjælp med noget, Provster og Præster velvillig efter enhvers Evne og gode Vilje og Kirkeværgerne efter deres Kirkes Forraad og Evne. Sj. T. 18, 501 b.

¹ Aasum, Gærs H. ² Skipperslev, samme H. Kildeskr. 2. R. II. 108 f. (med urigtig Dato 6. April).

³ Tr.: Rørdam, Hist.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Kapitlet i Ribe Domkirke har klaget over, at Borgemestre og Raad nu for nylig have understaaet sig til at forbyde dets Tjenere at holde Vin i Domkirkens Kælder; det mener, at dets Privilegier krænkes herved, da det formentlig maa have Ret til at nyde samme Benaadning som andre Kapitler i Riget med at holde Vinkælder til Domkirkens Behov og da det desforuden hidtil har været brugeligt ved Ribe Kapitel. Det har ogsaa undertiden hændt sig, at naar Domkirkens Kælder har været tom for Vin, har der ikke været Vin at faa i Byen til Vedligeholdelse af Tjenesten i Kirkerne; desuden gaar det uligeligt til med den Vin, som Borgemestre og Raad indkøbe til en rimelig Pris, idet de tage en ubillig Pris for den. Kapitlet har derfor anmodet om, at det fremdeles maa holde Vin i Domkirkens Kælder til Bedste for Domkirken og Kapitlet, og at Kongen ikke vil tillade, at det kommer til kort paa dets Privilegier. Det befales Borgemestre og Raad ikke at gøre Ribe Kapitel Hinder paa dets Statuter og Friheder, men indtil videre lade det holde Vin i Domkirkens Kælder. J. T. 4, 551 b¹.

13. April (—). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Fru Karine Krabbe, Falk Gjøes Enke, har berettet, at Kongens Fader har bortskiftet² noget Aarhus Kapitels Gods i Hyllestedt By i Synder Herred til Hans Axelsen, og at Hans Axelsen nu paafører hende Trætte for nogen gammel Skyld og Landgilde, som Bønderne paa dette Gods udgive, men at hun ikke ved, hvorledes det i gammel Tid har været i Kapitlet med denne Skyld og Landgilde, saaledes som hun selv eller hendes Fuldmægtige nærmere kunne berette Kapitlet. Naar hun henvender sig til Kapitlet, skal dette give hende rigtig Besked om, hvad det ved om denne gamle Skyld og Landgilde og hvorledes man har forholdt sig med den i Kapitlet, og give hende alt klarlig beskrevet. J. T. 4, 552.

14. April (—). Miss. til Hermand Juel. Da de højlræde ved Københavns Universitet endnu have 25 Bjælker liggende paa Gotland af det Tømmer, som Kongen har bevilget dem til Huset i Kollegiegaarden, skal han levere dem disse Bjælker, naar de sende Skibe efter dem, og desuden lade hugge yderligere 15 Bjælker til dem, saa de faa 40 ialt, for at Bygningen ikke skal blive forsømt for Tømmerets Skyld. Sk. T. 2, 369.

¹ Tr.: Terpager, Ripæ Cimbr. P. 196 f. ² 8. Juli 1579.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Søfren Islænder, Købmand paa Ferøe. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelig Bededag paa Ferøe den 4., 5. og 6. Aug., skal han sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden slig verdslig Forsamling paa disse Dage, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Reverens og Andagt. N. T. 2, 367 b.

15. April (—). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne [Malmøhus] og Christian Bernekov [Lundegaard]. Der sendes dem henholdsvis 7 Læster 8 Tdr. og $3\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr. Rug sjællandsk Maal med Ordre til at lade det bage i Kavringbrød til Udspisningen paa Bremerholm; de skulle til hver Td. Brød tage $4\frac{1}{2}$ Skp. Rug og give Ordre til, at Brødet sikkert skal være færdigt til St. Hans Dag. Udt. i Sk. T. 2, 369.

16. April (—). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen har givet Niels Paaske, Slotsskriver paa Københavns Slot, Ordre til at sende 6 Læster Rug til Køge, hvilke skulle bages i Kavringbrød til Udspisningen paa Holmen i Arrildt Hvitfeldts Len [Tryggevælde], skal Arrildt Hvitfeldt lade Rugen modtage i Køge og siden sørge for, at den bliver bagt i godt Kavringbrød, $4\frac{1}{2}$ Skp. Mel til hver Td. Brød, og at Brødet sikkert er færdigt til St. Hans Dag Mid-sommer, til hvilken Tid Kongen vil lade det hente her til Slottet. Sj. T. 18, 502.

17. April (—). Miss. til Christoffer Valkendorf. Da Jørgen Rosenkrantz er død og det baade af den Grund og af Hensyn til de vigtige Bestillinger, der kunne forefalde, vil være nødvendigt, at der er nogle flere gode Mænd til Stede i Regeringen, indtil de andre, som Regeringen er betroet, komme hid, anmodes han om at begive sig til København med det allerførste og i Forening med de andre tilforordnede Raader overveje de vigtige Handeler, der kunne forefalde, og blive der, indtil Regerings-raaderne komme til Stede. F. og Sm. T. 2, 482.

— Aab. Brev om, at Margrete Perlestikker, Borgerske i København, hvis Husbonde¹ for nogen Tid siden er bleven henrettet for sine Forseelser, i Betragtning af hendes Armod og elendige Vilkaar maa beholde hendes Husbondes Bøslod, som er forfalden til Kronen. Sj. R. 13, 421. K.

-- Aab. Brev til alle Kongens Undersaatter paa Island,

¹ Kristen Perlestikker.

af hvad Stand og Kondition de ere. Da Dr. Niels Krage, Professor ved Københavns Universitet, der har paataget sig at skrive den danske Historie, saa vi ligesaa vel som andre Nationer kunne have ordentlige Historier og Krøniker, til dette Arbejde har Brug for mange og adskillige Dokumenter og Antikviteter, hvoraf der formentlig findes en Del paa Island, anmodes de om at lade Hr. Arengrim Jonsen faa saadanne Kopier og Breve. Sj. R. 13, 420 b.

17. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paabyder alle sine Undersaatter paa Island, af hvad Stand og Kondition de ere, godvillig at meddele Hr. Arngrim Jonsen Udskrifter, Kopier og vis Besked af alle de Dokumenter og Antikviteter, der findes hos dem og kunne være tjenlige til det historiske Arbejde om den danske Historie, som Dr. Niels Krag, Professor ved Universitetet i København, har paataget sig at skrive, saa Hr. Arngrim Jonsen kan oversætte dem paa Dansk og siden tilstille Dr. Niels Krag dem. De skulle sørge for, at han faar rigtig Besked hos dem, da det nævnte historiske Arbejde kan komme Kongens Riger og Lande og disses Indbyggere til Lov og Ære og deres egne Efterkommere til stort Gavn og Gode. N. R. 2, 275 b¹.

— Miss. til Hr. Arngrim Jonsen. Det aabne Brev om Opsøgning af Dokumenter og Antikviteter til Professor Dr. Niels Krage sendes ham med Ordre til at gøre sig den største Flid med at besøge alle dem paa Island, som han kan opspørge har Antikviteter eller Dokumenter, oversætte disse paa Dansk og siden sende Dr. Niels Krage Oversættelsen. N. T. 2, 367 b.

19. April (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift. Denne Brevviser, Oluf Mickelsen Strobye, har indberettet, at Sognepræsten til Tostrup og Uggerløse Sogne paa Grund af Skrøbelighed med Provstens og Sognemændenes Samtykke har kaldet ham til sin Medtjener, hvorom han tidligere har henvendt sig til Dr. Peder med Provstens og Præstens Skrivelse. Da der nu gøres ham Hinder paa dette efter hans Formening lovlige Kald, har han anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales Dr. Peder nøje at undersøge, hvorledes det forholder sig med denne Sag, og hjælpe Oluf Mickelsen til Ret, dog skal alt gaa tilbørligt til efter Ordinansen. Sj. T. 18, 502 b².

¹ Tr.: F. Johannæi, Hist. Eccl. Isl. III. 55 f. Ketilson, Forordn. til Island II. 206 f. ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 462 (O. M. kaldes her urigtigt: Skovby).

19. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Bilde. Denne Brevviser, hans Tjener Oluf Olufsen i Gielstedt i Herum Sogn i Norge, har klaget over, at Niels Mortensen, Foged paa Jørgen Bildes Gods i Norge, i mange Måader foruretter ham, og at der ikke vederfares ham Lov og Ret af Lagmanden sammesteds, hvorfor han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales Jørgen Bilde nøje at undersøge Oluf Olufsens Klager over Fogden og Lagmanden, forsvare ham, som det sig bør, hjælpe ham til Ret og ikke tillade, at Fogden paa ubillig Vis tribulerer og overfalder ham. Sk. T. 2, 369 b.

20. April (—). Søpas for Hans Simensen, Kongens Kaptejn, der med Kongens Skib Barken skal løbe i Vestersøen for at holde Kronens Strømme rene. Hvis han af Strøm eller Storm indsættes i nogen Havn, skulle Kongens Undersaatter hjælpe ham med Ankere, Tov og Fetalje. K. Udt. i Sj. R. 13, 421 b.

— Søpas for Jørgen Jensen, Kongens Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Papegøjen skal følge Hans Simensen i Vestersøen for at holde Kronens Strømme rene for Sørovære og Fribyttere. Han maa ikke uden Hans Simensens Samtykke begive sig ind i nogen Havn med sit Skib, medmindre han tvinges dertil af Storm, Uvejr eller anden vigtig Aarsag. Kongen anmoder sine Naboer og Venner og befaler sine Undersaatter at hjælpe Jørgen Jensen paa det bedste og, hvis han af Storm eller Uvejr indtrænges i deres Havne eller Strømme, at undsætte ham med Ankere, Tov, Folk og Fetalje. Sj. R. 13, 421 b. K.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale Jørgen Bubert, Apotheker, det Sukker og andet, som Kongens Sukkerbager har faaet af ham til Kongens Behov, og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 503.

— Aab. Brev om, at Stygge Høg til Kiergaardtsholm indtil videre maa give Penge i Stedet for Korn af Kronens Part af Korntienden af Ramsing, Haassom og Ryberg Sogne, som han selv har i Fæste, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. Udt. i J. R. 5, 420.

22. April (—). Miss. til Envoldt Kruse om at give Urban Furer, der paa Grund af Sygdom maatte blive liggende i Berlin efter Kongens Afrejse derfra, et Forskud paa 40 Dlr. og siden afkorte dem i hans Besolding. Udt. i Sj. T. 18, 503.

22. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Hansen, Borgemester i Væ, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Maglehiems Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 190.

— Aab. Brev om, at en af Hr. Staffen Gislæssøns Sønner, hvilken der findes dueligst dertil, efter Faderens Død maa faa dennes Kald og Præstegaard Odde paa Island, da Hr. Staffen i mange Aar har besiddet denne Præstegaard og paa egen Bekostning opbygget den, da den var meget forfalden og ødelagt af Jordskælv, og da han har nogle Sønner, som han har holdt i Skole paa Island og til Dels ladet studere ved Universitetet med stor Bekostning, og han af yderste Formue har lagt Vind paa, at de kunde forfremmes i deres Studier, saaledes at de med Tiden kunde blive duelige til Kirke- og Skoletjeneste. N. R. 2, 276.

23. April (—). Forbud mod, at Indbyggerne paa Island sælge Fisk eller andre Varer til fremmede Købmænd, der komme did, førend de hvert Aar have udredet deres Landgilde til Kronen. N. T. 2, 368 b¹.

— Miss. til Brostrup Gjedde og Hr. Otte Einersen, Biskop i Skalhøls Stift. Da en Student, Gudmand Einersen, har faaet Forskrift til Hr. Otte Einersen om at maatte faa Præstekaldet paa Øldurig, naar det blev ledigt, og en anden Student, Jøn Thormodsen, ligeledes har faaet Forskrift til dem om samme Kald og de derfor ikke vide, hvorledes de skulle forholde sig dermed, befales det dem at befordre den af de to Personer, som har forfremmet sig bedst i sine Studier og findes dueligst til Kaldet, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Hvis der ellers er erhvervet to Breve paa ét Præstekald, vil Kongen, at det første Kongebrev skal efterkommes, da det sidste saa er forhvervet ved vrang Undervisning og udgivet ved Uagtsomhed. N. T. 2, 369.

— Miss. til Hans Spegel og Gøtslaf Budde. Denne Brevviser, Bartholdus Vollgrem, har paa en Mickel Biskrens Vegne berettet, at de i sidste svenske Føjde have været med til at underskrive og besegle et Testamente, saaledes som de nærmere kunne erfare

¹ Tr.: Ketilson, Forordninger til Island II. 207 ff. Stephensen og Sigurdson, Lovsaml. for Island I. 135.

af hans Beretning. Hvis de vide noget om Testamentet eller have underskrevet og besejlet dette, skulle de give Bartholdus Vollgrem det beskrevet under deres Haand og Segl, for at Mickel Binskow¹ kan bruge dette deres skriftlige Vidnesbyrd til sin Bistand i sin reifærdige Sag. Sk. T. 2, 370.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envold Kruse. Denne Brev viser Niels Kok, Borger i København, har berettet, at Niels Paasche, Slotsskriver paa Københavns Slot, for 2 Aar siden har befalet ham og hans Staldbrødre at koge for de hollandske Gesandter, der vare indlogerede hos Marcus Hess's Hustru. Da han endnu intet har faaet herfor, har han nu ansøgt Kongen om at hjælpe ham og hans Staldbrødre til Betaling af det, som de have fortjent, hvilket beløber sig til 10 Dlr. Envold Kruse skal undersøge Sagen og, hvis Niels Kok og hans Staldbrødre have fortjent saa mange Penge, betale ham dem. Kopi (underskr. af St. Brahe og A. Hvitfeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 503.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Væ for denne ene Gang maa være fri for at udgøre Baadsmænd af Byen, da de nu i Anledning af det aabne Brev¹ om Baadmænds Udgørelse af Købstæderne have berettet, at der hos dem ikke bruges nogen Handel til Skibs eller til Søs, og at der ikke i Byen findes Folk, som kunne bruges til Baadsmænd. Sk. R. 2, 219 b.

28. April (—). Miss. til Rentemesteren. Jens Bartskeer har berettet, at han i den sidste svenske Fejde har ladet sig bruge som Feltbartskeer og endnu har 80 Dlr. til gode af sin Løn, og han har, da han nu er plaget med Sygdom, Alderdom og Elenighed, ansøgt om at maatte faa noget af denne hans resterende Løn betalt. Rentemesteren skal betale ham 20 Dlr., men paa den Betingelse, at han saa ikke mere skal have noget at kræve, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 503.

— Miss. til Jacop Trolle om med det allerførste at lægge Verrebro Mølle i Frederiksborg Len, som afdøde Hans Madtsen i Slangerup var forlenet med, ind under Frederiksborg Slot, lade den indskrive i Jordebogen og føre den aarlige Landgilde af den til Indtægt i Regnskabet. K. Udt. i Sj. T. 18, 503 b.

¹ Navnet staves forskelligt paa de 2 Steder i Brevet, hvor det nævnes.
² 29. Febr. 1596.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at sende Carl Bryske 50 Skippd. Kobber til Bygningen paa det blaa Taarn, tage Kvittans af ham derfor og indføre det i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 503 b.

— Aab. Brev om, at alle de Axel Ugerup til Allerup tilhørende Bønder, der bruges som Ugedagsmænd til Allerup¹, ikke alene de, der ligge i samme Sogn som Allerup, men ogsaa de, der ligge i det nærmeste Sogn, for denne Gang maa være fri for den sidst paabudte Skat. Sk. R. 2, 220.

— Miss. til Steen Matsen. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med den svenske Herremand Knudt Ulfssøn, som sidder fangen i Halmsted, befales det ham at holde Herremanden i god Forvaring, saa han ikke undviger, og meddele Hr. Carl, Sverrigs Riges Arvefyrste, at Herremanden i Henhold til det stettinske Fordrag bliver holdt i god Forvaring. Hvis Arvefyrsten ved sine Fuldmægtige vil lade Herremanden tiltale og begærer Dom over ham, skal Steen Matsen henvise Arvefyrstens Fuldmægtige og Herremanden til København, hvor der skal vederfares Fuldmægtigene Lov og Ret mod Herremanden. Sk. T. 2, 370.

— Miss. til Knudt Grubbe. Da han har indberettet, at Bygningen paa Lykaa er meget forfalden og med det første maa gøres i Stand, skal han med det allerførste lade det Stenhus paa Slottet, hvori han har sin Bolig, istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt. Der sendes ham Brev til Peder Brahe om at skaffe ham de nødvendige Tagsten. Den Bekostning, der iøvrigt medgaar til Husets Istandsættelse, skal han optegne paa klare Registre og siden kræve sin Betaling i Rentekammeret. Sk. T. 2, 370 b.

— Miss. til Peder Brahe om at lade brænde nogle Tagsten og lade Knudt Grubbe faa dem til et Hus, som skal bygges paa Lykaa. Udt. i Sk. T. 2, 370 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Skagen for denne Gang maa nøjes med at svare Halvparten af den sidst paabudte Skat. Borgemestre og Raad have nemlig berettet, at Fiskeriet, hvoraf de have deres største Næring, i de forledne Aaringer har slaget sig meget for dem, og at de for kort Tid siden paa Grund af Storm og Uvejr have lidt stor Skade til Søs, idet en

¹ Alnerup, Bare H.

hel Del af deres Medborgere og andre Fiskere, henved 69 Mand, ere omkomne med Baade og Redskaber, hvorved en Del Borgere i Byen, der havde udredet Fiskerne og Baadene med Redskaber og Varer, ogsaa ere komne til Agters, idet de nu ikke kunne faa noget derfor. Det befales Rentemesteren at lade dem være fri for Halvparten af Skatten. J. R. 5, 420.

28. April (Kbhvn.). Følgrebrev for Niels Skram til Kronens Bønder i Sønnerliung Herred. Udt. i J. R. 5, 420 b.

— Miss. til Niels Skram om at lægge alle Kronens Bønder i Sønnerliung Herred, som afdøde Chresten Skeel havde i Forsvar, ind under Drotningborg Slot og føre Landgilde og anden Rente deraf til Indtægt i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 553.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Varde, der for nogen Tid siden have lidt stor Skade af Ildebrand og af den Grund have faaet Kongens Brev¹ paa nogen Forskaansel i 6 Aar, hvilken Tid endnu ikke er udløben, i Henhold til denne Benaadning maa være fri for at udgøre Baadsmænd af deres By i Sommer. J. R. 5, 421.

— Miss. til Fru Mette Wogensplid, Albert Vind, Jacob Vind, Hendrik Vind, Chresten Vind, Chresten Lange og Chresten Prip, Albert Skeels Arvinger. De have tidligere gentagne Gange faaet Skrivelser om at indbetale i Rentekammeret de 650 Dlr., som de paa afdøde Claus Skeels Vegne skyldte af Vardehus og de andre nordlendske Len, men disse Skrivelser ere ikke blevne efterkomne. Det befales dem nu hver især selv personlig at møde i København omkring St. Hans Dag Midsommer og hos Rentemesteren klargøre og afbetale, hvad de for deres Part blive skyldige, eller inden den Tid fremsende deres Part af Summen, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til med Loven og Retten at søge sin Betaling og Erstatning for Forsømmelse og Skade hos dem. J. T. 4, 552.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lade det paa Ring Kloster staaende 20 Bindinger lange, men aldeles bygfældige Hus opsætte fra ny af, lade det slaa med Ler og lade lægge et Halmtag derpaa. Han skal give den ved Skanderborg Slot boende Rørmester Ordre til at opføre en Vandpost for Stegersdøren paa Skanderborg og gøre den nøjest mulige Fortingning med ham

¹ 28. Febr. 1591.

derom. Han skal købe en Jærnkakkelovn, der skal opsættes i Borgestuen paa Skanderborg, for at Veddet kan blive skaanet. Da Taget paa Dughuset i Jærgaarden ved Skanderborg er forfaldent, skal han saa snart som muligt lade hænge nye Tagsten derpaa. Endvidere skal han lade lave 2 Plankeværker i Haven ved Skanderborg Slot, saa at de, der gaa til det grønne Hus eller Badstuen, ikke kunne komme ind i Haven og gøre nogen Skade der. Bekostningerne ved disse Arbejder skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 4, 552 b.

28. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Anmodning af Hr. Guldbrand Torlaksen, Superintendent i Holle Stift paa Island, der paa Grund af Alderdom og Svaghed ikke mere selv kan visitere Kirkerne i sit Stift og heller ikke i andre Maader kan besøge den Tjeneste, som hans høje Embede kræver, bevilger, at Hr. Arngrim Jonsen maa forordnes til Hr. Guldbrand Torlaksens Medhjælper i Superintendentembedet. N. R. 2, 277.

29. April (—). Miss. til Sten Brahe om at købe saa meget engelsk Klæde, som behøves til at drage Kongens eget Kammer paa Kallundborg Slot med, lade den gamle Kobberpande, som findes paa Slottet, lave om, lade en Pumpe lave paa Slottet med det første og føre Bekostningerne dermed til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 503 b.

— Miss. til Axel Brahe. Kronens Bønder og Tjenere under Mallø¹ i Giødinge Herred i Skaane have berettet, at deres Gaarde med deri værende Korn, Bo og Boskab for nogen Tid siden ere brændte, og anmodet Kongen om i Betragtning af deres elendige Tilstand at forskaane dem for et Aars Landgilde og den nu paabudte Skat. Det befales ham at forskaane de brandlidte i Mallø for dette ene Aars Landgilde og den nu paabudte Skat. Sk. T. 2, 371. Orig. (underskr. af St. Brahe, M. Parsberg og A. Hvitfeldt).

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Hans Karstensen i Lybæk, hvori han klager over, at Tolderen i Malmø forholder ham hans Skibsredskaber og nogle Tønder Kød, hvorom han ikke har vidst andet, end at det tidligere var fortoldet, og anmoder Kongen om i

¹ Maglø, Gyngø H.

Betragtning af den store Skade, han har lidt paa Skib og Gods, at lade ham faa Skibsredskaberne og Kødet, for at han ikke skal geraade i større Skade. Kongen har eftergivet Hans Karstensen hans Forseelse og befaler Prebiørn Gyldenstjerne at give Tolderen Tilhold om at lade ham faa Skibsredskaberne og Kødet. Sk. T. 2, 371 b.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf om at lade den Forfølgning falde, som han efter Kongens forrige Skrivelse¹ allerede maatte have begyndt over Morten Skinkel for det Løfte, han havde gjort for Marcus Wit, da Kongen nu formedelst Hertug Johan Adolf af Slesvigs og Holstens Intercession og Forbøn har eftergivet Marcus Wit hans Forseelse. Udt. i F. og Sm. T. 2, 483.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Karsten Kallissen, Tomis Hansen og Jens Petersen, Borgere i Flensborg, have berettet, at de for kort Tid siden have købt nogle Læster Korn af Rickart Knudsen, Borger i Odense, og betalt nogle Penge paa dette Køb, og de have nu ansøgt om Tilladelse til at udføre dette Korn. Da Kongen ikke kan tilstede dem dette mod sit udgivne Forbud², skulle Borgemestre og Raad give Rickart Knudsen Tilhold om straks uden videre Forhaling at tilbagebetale dem de Penge, han allerede har faaet af dem for Kornet, saa de ikke skulle have noget at klage over. F. og Sm. T. 2, 483.

— Miss. til Caspar Markdaner om endelig at skaffe Valdemar Parsberg de Egebuller til Riberhuses Bygning, hvorom han tidligere³ har faaet Skrivelse, da der ingen Skove findes nærmere ved, hvorfra disse Planker og Buller kunne skaffes. Udt. i J. T. 4, 553.

— Miss. til Manderup Parsberg om efter Kongens mundtlige Befaling at lade skyde 4 Hinder, som ingen Hjorte have hos sig, i Dyrehaven ved Skanderborg Slot, og sende dem til Fru Dorrette Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke, til hendes Husbondes Begravelse. Udt. i J. T. 4, 553.

30. April (—). Miss. til Christoffer Valkendorf. Der har været nogen Trætte mellem Sander Meel i Assens og en Henrik Meel, der bor under Greven af Schaumburg, angaaende nogen Gæld og noget Regnskab mellem dem, og Borgemestre og

¹ 24. Febr. 1596.

² 2. Jan. 1596.

³ 28. Febr. 1596.

Raad i Assens have i denne Sag tildømt Henrik Meel at faa sin Betaling i Sander Meels Gods og hans Tilgodehavende hos Kongens Undersaatte. Da Henrik Meel nu har henvendt sig til Kongen med en Skrivelse fra Greven af Schaumburgs Raad om at faa Eksekution paa Borgemestre og Raads Dom, skal Christoffer Valkendorf hjælpe Henrik Meel til at faa sin Betaling efter Dommens Lydelse og give Borgemestre og Raad Ordre til ogsaa at hjælpe ham. F. og Sm. T. 2, 484.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner, Embedsmand paa Koldinghus. Kongen sender nu denne Brevviser, Tønnes Billedhugger, over til Kolding for at bese den Plads paa Slottet, hvorpaa den gamle Post staar, og derefter gøre en Skabelon til en Post eller Brønd, som Kongen vil have opsat af hugne Sten. Caspar Markdaner skal lade ham bese Pladsen og sende ham tilbage saa hurtig som muligt; han skal faa at vide af ham, hvad han billigen kan fortjene for paa egen Bekostning og af hans egne Sten at opsætte Brønden, og meddele Regeringsraadet det. Orig.¹ (underskr. af St. Brahe, M. Parsberg og A. Hvitfeldt).

1. Maj (—). Forleningsbrev for Dr. Jørgen Schomæcher, Sekretær i Tyske Kancelli, paa det efter afdøde Jacob Bjørn ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. Han skal holde Residensen i Stand. Sj. R. 13, 423.

— Miss. til Hendrik Lykke. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Kronens Tjener Rasmus Mikkelsen i Hammerstorp², hvori denne beklager sig over Hendrik Lykkes Foged Eiller Jacobsen. Hendrik Lykke skal nøje undersøge Sagen og hjælpe Rasmus Mikkelsen til, hvad kristeligt og ret er. Sj. T. 18, 504.

— Miss. til Jørgen Brahe. Denne Brevviser, Berndt Pedersen Unnevig i Liste Len i Norge, har berettet, at der efter hans Forældre er tilfalden ham en Arv, som Johan Herdmansen, Borger i Varberg, med Urette forholder ham og har besiddet i 3 Aar mod hans Vilje og mod en af Borgemestre og Raad sammesteds afsagt Dom mellem dem om Arvegodset og Ejendommen. Skønt han har tilbudt Johan Herdmansen Godset til Købs for dets

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 152.

² Hammer-Torup. Hammer H.

Værdi, forholder denne ham det alligevel og bygger og bor paa det mod hans Vilje og mod de udgaaede Domme, og han har derfor nu begæret at maatte blive hjulpen til Ret. Jørgen Brahe skal undersøge hele Sagen og, hvis den forholder sig saaledes, hjælpe Berndt Pedersen til at faa den ham tilfaldne Arv i Overensstemmelse med Borgemestre og Raads Dom, saa han ikke yderligere skal have noget at klage over. Sk. T. 2, 372.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Brun, Byfoged i Halmsted. Nogle Borgere i Halmsted have berettet, at Hertuginde af Meklenborgs Tjenere have gjort nogen Fortæring hos dem, da Hertuginde rejste her igennem Riget til Sverrig, paa hvilken Rejse Kongen lod Hertuginde frit udkvittere af Losementerne, og de have anmodet om at faa Betaling for denne Fortæring. Peder Brun skal betale alle dem, der have rigtigt Bevis for Fortæringen, tage Kvittans af dem og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 372 b.

— Miss. til Landsdommeren i Fyen. Da han i Anledning af Kongens tidligere Ordre¹ til at holde en svoren Landstingsskriver i Odense har erklæret, at det vil falde ham meget besværligt, eftersom han i Forvejen har lidt nok for sin Bestilling, skal han indberette, hvor meget den forrige Landstingsskriver, der boede i Odense, har haft for sin Besværing; Kongen vil saa give Ordre til, at Landstingsskriveren skal faa, hvad han til Nødtørft behøver. Han skal bestemt rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse. F. og Sm. T. 2, 485.

— Miss. til Sten Bilde. Da Kongen med det allerførste vil sende ham til sin Svoger, Kong Jacob VI af Skotland, for at udrette nogle Hverv, skal han indrette sig paa at kunne begive sig paa Rejsen med det første. F. og Sm. T. 2, 486.

— Miss. til Mandrup Parsberg om i Glashytterne under Skanderborg Slot at bestille 20,000 smaa spidse Drikkeglas, 10,000 hele Bennikeglas og 5000 halve Bennikeglas og føre det, de koste, til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 553 b.

— Miss. til Niels Krabbe og Ofve Jul til Kieldgaard om, at Kongen har fritaget dem for at turnere ved Kongens Kro-

¹ 22. Febr. 1596.

ning, derimod skulle de møde med deres Folk og Heste til den Tid, de blive tilsagte. Udt. i J. T. 4, 553 b.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til nogle Herremænd. Da Rigsraadet har bevilget, at Kongens Kroning skal holdes en Gang til Sommer, og Kongen ved den Lejlighed har Brug for nogle af Adelen til at være til Stede og varetage Tjenesten, skulle de indrette sig saaledes, at de selv personlig kunne møde hos Kongen, naar de faa nærmere Tilsigelse. De skulle staffere sig selv og deres Folk saaledes, at de kunne være Kongen og deres fædrene Rige til Ære, og skulle være paa Tjenesten, hvor Kongen behøver det. Kongen forlader sig paa, at de møde, og vil bekende det med al Gunst og Naade. — Tygge Brahe, Lav Urne, Mouridts Stygge, Gabriel Knudsen, Peder Madsen, Lav Beck, Erik Mogensen, Lauridts Ebbesen, Envoldt Kruse til Vindgaard, Erik Bilde Jensen, Detlef von Qualen, Holger Rosenkrantz, Anders Dresselberg, Vilhelm Dresselberg, Jørgen Svab til Nes, Jacob Vind, Erik Vasbyrd, Gunde Lange, Axel Ugerup, unge Lav Urne i Fyen, Peder Bilde, Mogens Bilde, Melchior Ulfstand, Jørgen Qvitzov, Tygge Krabbe, Christen Knudtsen, Frandts Urne, Claus Bilde, Lauridts Navl og Bertil Holck samt Rubek Pors og Claus Pors med deres Kudsvogn. Sj. T. 18, 504.

— Miss. til nogle Herremænd. Da Kongen, der for nogen Tid siden har givet dem Ordre til at møde med deres Heste og Folk til Kroningen, faar Heste nok foruden deres, fritages de for at møde med Heste, dog anmodes de om godvillig selv at møde til den Tid, de blive tilsagte, og være paa Tjenesten, hvor de tilsiges. — Register paa Herremænd, som forskreves til Kroningen foruden Heste: Caspar Paslich, Hans Norby, Eyller Qvitzov, Jacop Hardenberg, Niels Skinkel, Knudt Bilde Stensen, Reinholt von Bommelberg, Niels Pedersen, Ofve Bilde, Niels Kaas til Starupgaard, Knudt Brockenhuus, Claus Nielsen, Thomis Juel til Estrup, Ofve Juel til Pallistrup, Hendrik Bildt, Jesper Vogensen, Lauridts Rostруп, Eggerdt Abildgaard, Erik Høg, Christen Høg og Hans Lindenov. Sj. T. 18, 504 b. K.

3. Maj (—). Aab. Brev om, at M. Hans Pofvelsen Regsener, Professor ved Københavns Universitet, har berettet, at han er til Sinds at lade trykke en lille Bog, kaldet Brevis nomenclator Hadriani Junii cum utili appendice pro pueris, der formentlig vil være Ungdommen i Skolerne til Gavn, saafremt Kongen vil give Tilladelse til Trykningen og med sit Brev vil

sikre ham mod, at andre med ringere Besværing og mindre Umage berøve ham det Udbytte, som han venter sig for sin Umage og Bekostning. Kongen bevilger, at M. Hans Pofvelsen Regsener maa lade den nævnte Bog trykke i København, dog skal han gøre sig al mulig Flid for, at den bliver trykt med Vindskibelighed og korrekt, og det forbydes alle andre at lade den eftertrykke eller lade den indføre, trykt andensteds, her i Riget i de næste 6 Aar under Fortabelse af alle de Eksemplarer, de have, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til M. Hans Pofvelsen Regsener. Sj. R. 13, 423 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hermand Juel. Hr. Hans Christensen, Sognepræst til Alme og Hemse Sogne paa Gotland, har berettet, at en Dreng, som havde tjent ham i 13 Aar, har beligget hans Datter; da Datteren ikke vilde gifte sig med Drengen og Hr. Hans ej heller vilde tillade det, er der gaaet Dom imellem dem paa Generalkapitlet i Visby, hvorved Drengen for sine Misgerningers Skyld er dømt til at rømme Søndertreding, hvori Hr. Hans bor, og Middeltreding og kun opholde sig i Nørretreding. Da Drengen ikke har efterkommet denne Dom, men et helt Aar derefter har opholdt sig i Middeltreding og gaaet Hr. Hans under Øjne og til Fortræd, har Hr. Hans nu begæret at blive hjulpen til Ret. Hermand Juel skal give Drengen alvorligt Tilhold om i alle Maader at efterkomme Kapitlets Dom og, da Drengen har forsét sig saa groft og tjent sin Husbonde utro, idet han har lagt sig efter at berøve hans Datter hendes Ære, hjælpe til, at Drengen kan blive tilbørligt straffet, andre til advarende Eksempel. Sk. T. 2, 373.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg. Kongen har bragt i Erfaring, at Nyborg Bykirke fra Arilds Tid af har ligget til Provstiet i Odense og at Provsten har hørt Kirkens Regnskab og har Kirken optegnet i sin Jordebog blandt andre Kirker. Eiler Grubbe og andre Provster før ham og siden Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler, have ogsaa haft Kirken i Forsvar indtil for kort Tid siden¹, da Kongen bevilgede nogen Hjælp til Kirkens Bygning og i den Anledning gav Lensmanden paa Nyborg Ordre til at paase, at Hjælpen blev anvendt til Kirkens Bygning. Da dette ikke i nogen Maade er sket for at forkorte Provstens Rettighed, skulle de give Kirkeværgerne Ordre til ikke at gøre Regnskab for Kirkens Ind-

¹ 6. Nov. 1588.

tægt og Udgift til andre end Provsten i Odense. F. og Sm. T. 2, 487.

3. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Henrik Hansen paa Kronens Part af Korntienden af Snedstrup Sogn i Halland, hvoraf der aarlig skal svares 6 Dlr. til Landsdommer Peder Madtsen. Udt. i Tb. S. 190.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jacobsen, Borgemester i Halmsted, paa Kronens Part af Korn-tienden af Trøninge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Dlr. Udt. i Tb. S. 190.

4. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge, Malmø, Landskrone og Helsingør. Da der vil blive Brug for meget Brød til Udspisningen ved Kongens Kroning til Sommer, skulle de give Bagerne i deres By Tilhold om at holde Hvedemel, godt Rugmel og særlig Danziger Mel i Forraad, saa Kongen hos dem kan faa godt Hvedebrød og godt Skonroggenbrød; de skulle siden faa Meddelelse om, hvor meget Kongen behøver og til hvilken Tid de skulle sende det; Kongen vil betale Bagerne det Brød, han faar hos dem. Sj. T. 18, 505 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. I Anledning af Kongens Ordre¹ til at købe 50 Skippd. Tækkekobber til Kongens Byg-nings Behov, have de indberettet, at Kobberet ikke saa snart kan faas i Lybæk. Da Kongen imidlertid med det første skal bruge Kobberet, skulle de endnu gøre sig den største Flid for at skaffe Kobberet enten i Lybæk, Danzig eller et andet Sted, saa Kongen med det første kan faa det. Sj. T. 18, 506. K.

— Miss. fra Regeringsraadet til Jacop Trolle. Da det fore-kommer Raadet fornødent, at de Dragefruer, der skulle drage her paa Slottet til Kroningen, blive forskrevne med det første, for at de bedre kunne vide at rette deres Lejlighed derefter, anmodes han om at tilkendegive Kongen Sagen og med det allerførste med-dele Regeringsraadet Kongens Mening herom. Sj. T. 18, 506.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da det efter denne Tids Lejlighed vil falde meget besværligt at gøre den paabudte Forandring² med Københavns Slots Regnskab, hvorefter Slotsskriver Niels Paaske til 1. Maj skulde fratræde Regnskabet og Lensmanden Carl Bryske herefter lade det besørge ved sin egen Skriver, anmodes

¹ 28. April 1596. ² Se Forleningsbrev 12. Sept. 1595 for Karl Bryske, hvor der S. 528 L. 4 f. n. skal læses 1. Maj 1596 i Stedet for 1. Maj 1595.

han om at forhandle med Niels Paaske om at forestaa Regnskabet endnu et Aars Tid. Sj. T. 18, 506 b.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Sten Matsen. Kronens Bønder i Høfrit samt Hans Jensen i Velserid¹ i Halmsted Herred have indberettet, at deres Ager, Eng og Fædrift ere meget ødelagte af Sand, og at det daglig tager mere og mere Overhaand, saa de lide stor Skade paa deres Avl og Næring og derfor ikke kunne udrede deres aarlige Landgilde og Rettighed. Sten Matsen skal undersøge Bøndernes Forhold og, hvis deres Beretning er rigtig, lade opkræve nogle uvildige Mænd til at undersøge, hvad Skade Sandfoget har anrettet paa deres Gaardes Ejendom, og sætte Gaardene for en rimelig Landgilde i Forhold til den Skade, de have lidt. Han skal derefter lade Landgilden indskrive i Jordebogen og drage Omsorg for, at Kronens Bønder faa deres Fædrift paa de nærmest liggende Marker, saavidt de tilhøre Kronen. Sk. T. 2, 374.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Fru Karine Bryske til Slumstrup, Ifver Lunges Enke, har klaget over, at Peder Bilde til Hostrup forholder hende en Skytte, som hun har gjort fredløs for Skytteri, og stadig forsvarer og haandhæver denne Skytte, skønt hun med Retten og i andre Maader har æsket ham af Peder Bilde, og at baade hun selv og hendes Folk trues og undsiges af Peder Bilde og Skytten. Da hun nu har anmodet Kongen om at hjælpe hende til Ret, paalægges det herved Laurits Brockenhuus alvorligt at lade Peder Bilde forstaa, at han ikke understaar sig til imod Retten at gøre noget, som siden kan komme ham til Skade, men slaar sig selv til Rette, saa der maa vederfares Fru Karine, hvad billigt og ret er over Skytten, og at han aldeles afholder sig fra Trusler og andet mod Karine Bryske og hendes Tjenere. F. og Sm. T. 2, 488.

— Miss. til Ofve Lunge. Vennikke Villumsdatter har berettet, at Herluf Daa for kort Tid siden skal have begivet sig over til Jylland til den Gaard², som hun en Tid lang har boet paa, og at hun er bange for, at han unyttelig skal øde og forkomme, hvad han finder i Gaarden, og skal skikke sig utilbørligt mod hende, naar hun kommer did. Det befales Ofve Lunge nøje at undersøge, hvorledes Herluf Daa har forholdt sig med Vennikkens Gods i hendes

¹ Vilsherred, Halmstad H.

² Komdrup, Hellum H.

Fraværelse, og hjælpe hende til Ret mod Herluf Daa, hvis denne skulde forlyste sig med at skikke sig utilbørligt mod hende og hun klager derover til Ofve Lunge. J. T. 4, 553 b.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Da Kronens Tjener, Jon Pedersen i Lye By¹ i Varberg Len, er sat $\frac{1}{2}$ Dlr. for højt i aarlig Landgilde, hvilket skal være sket i afdøde Pouel Hvitfeldts Tid, og da Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg, nu med Tingsvidner har bevist, at Jon Pedersen fra gammel Tid af og efter Slottets gamle Jordebog ikke har udgivet denne halve Daler, skal Rentemesteren godtgøre Jørgen Brahe denne halve Daler i hans Regnskab. Da der er bevilget Hospitalet i Varberg nogle Kirketiender efter det Stadfæstelsesbrev, det har derpaa, skal han ogsaa godtgøre Jørgen Brahe dem i Regnskabet, saa Hospitalet beholder disse Kirketiender. Sj. T. 18, 506 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da der til Bygningen paa Varberg Slot vil blive Brug for en hel Hob Mursten og en hel Hob Tylter Deler, har Kongen givet Jørgen Brahe, Embedsmand paa Varberg, Ordre til, at han [ikke]² skal afkorte de Mursten og Deler, han køber til Bygningen, i den Sum, som det ellers er tilladt ham aarlig at bygge for paa Slottet, men skal købe dem derudover. Envoldt Kruse skal derfor i Regnskabet godtgøre Jørgen Brahe de Mursten og Deler, som han aarlig køber, saalænge Bygningen staar paa. Sj. T. 18, 507.

— Kvittans til Christoffer Valkendorf til Glorup paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1592 til 5. Juli 1595, for Stiftets Indkomst i Lenet og for det af Sten Brahe modtagne og til Axel Brahe til Elvidt overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 2, 220.

— Miss. til Marten Mogensen om at begive sig til Varberg og blive liggende i Slotsloven der, medens Jørgen Brahe rejser ned til Kongens Kroning. Han skal føre flittigt Tilsyn med Byggeriet paa Slottet, at det ikke i den Tid bliver forsømt. Udt. i Sk. T. 2, 374 b.

— Miss. til Bispens i Fyens Stift. Fru Anne Urne har berettet, at hendes Husbonde Henning Brandt i sin Gaard holder en Skøge, som han har avlet Barn med; i nogle Godtfolks Nærvarrelse blev Fru Anne tidligere forligt med sin Husbonde saaledes,

¹ Lye, Høgs H. ² Ordet »ikke« er oversprunget.

at han skulde skille sig af med det nævnte Kvindfolk og ikke mere have hende hos sig og Fru Anne vende tilbage til sin Husbonde; dette har hun ogsaa gjort, men Henning Brandt har imod sit Løfte taget det løse Kvindfolk til sig igen og holder hende i Agt og Ære, medens han har slaaet sin Hustru, saa hun blodig og blaa har maattet drage fra ham igen og nu i en to Aars Tid har maattet være fra ham i stor Armod og Elendighed. Hun har nu anmodet Kongen om at tage sig af hende og sørge for, at hun paa Grund af sin Husbondes utilbørlige Gerninger maa blive skilt fra ham, saaledes som hun selv nærmere kan berette Sagen. Det befales derfor Bispen at indstævne baade Henning Brandt og Fru Anne Urne og den ovennævnte Kvinde, ved Navn Giertrud Rasmusdatter, i Rette for sig, tiltage nogle af Herredsprovsterne i Fyen og i Forening med dem undersøge hele Sagen og dømme Parterne endeligt imellem, om Henning Brandt har skikket sig saaledes mod sin Hustru, som en ærlig og gudfrygtig Husbonde bør gøre, og om Fru Anne paa Grund af hans onde Levnet bør være skilt fra ham eller ej. De skulle give Dommen beskrevet under deres Signeter. F. og Sm. T. 2, 489. Orig. (underskr. af C. Valkendorf, St. Brahe, M. Parsberg og A. Hvitfeldt) i Landsark. i Odense.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, og M. Peder Terkelsen om at overtage Værge-maalet for afdøde M. Albret Hansens Børn og paase, at de ikke i nogen Maade komme til kort paa Skiftet og at Godset anvendes til deres Bedste. Udt. i J. T. 4, 554.

6. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Lave Beck har en Sum Penge til gode hos Kongen baade af hans Løn som Landsdommer i Sjælland og paa hans Regnskab som Embedsmand i Ringsted Kloster, skulle de med det allerførste betale ham 3000 gl. Dlr. af hans Tilgodehavende. Hvis de ikke have dem i Forraad paa Toldboden, skulle de gøre deres bedste for selv at skaffe dem andre Steder, indtil Tolden falder. De skulle tage Kvittans for Pengene og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 18, 507 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at indløse Kongens Faders Hovedbrev, lydende paa 4190¹/₂ Dlr., hvorfor Kongens Fader havde sat Fru

¹ 12. Juni 1592.

Berite Rønnov, Henning Jørgensens Enke, Kirkebye Gods i Fyen i Pant, hvilket Pantebrev Niels Bagger, Borger i Odense, siden havde indløst til sig fra Fru Berite Rønnov. Da Niels Bagger nu har berettet, at Laurits Brockenhuus i Henhold til Kongens Befaling har betalt ham 4000 Dlr., men at der endnu refterer 190¹/₂ Dlr., og har ansøgt om ogsaa at faa dem betalte, befales det Laurits Brockenhuus ogsaa at betale ham disse 190¹/₂ Dlr., tage Kvittans derfor og føre dem til Udgift i sit Regnskab. F. og Sm. T. 2, 490.

7. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anders Fris, der i mange Aar har ladet sig bruge mod Rigets Fjender, baade i den ditmarsiske Fejde, i den sidste svenske Fejde og i Lifland, og siden indtil nu har tjent her paa Slottet som Taarngemmer, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed har ansøgt om at blive forløvet med Bibehold af sin Underholdning, for Livstid skal have Underhold paa Holmen og 8 Dlr. om Aaret. Sj. R. 13, 424 b.

— Miss. til Carl Bryske om endnu i Aar at give Hr. Jacop Madtsen 1 Pd. Rug, 1 Pd. Malt og 1 Fjerd. Smør af Slottet [Kbhvn.] til Hjælp til hans Underholdning, lade ham faa det i god Tid og lade Slotsskriveren indskrive det i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 508.

— Miss. til nedennævnte Fruer. Da Kongen venter et betydeligt Antal fremmede Herrer og Fyrster til sin Kroning i Sommer og det af den Grund vil være nødvendigt at lade drage og tilfly Kamre og Gemakker paa Københavns Slot, saa de fremmede kunne have bekvemme og fyrstelige Losementer der, anmodes de om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne drage her paa Slottet til den Tid, og beflitte sig paa at skaffe de allerbedste Tapetserier, flamske Sengklæder, Omhæng til Senge og alt Tilbehør. De skulle møde til den Tid, de senere blive tilsagte til, og drage den Sal paa Slottet, som Kongen har bestemt til den Lejlighed, samt Herrekamrene paa Slottet og nogle Kamre nede i Byen, hvorom Kongens forordnede skulle give dem nærmere Besked. — Register paa de Fruer, der skulle drage: Magdalenne Banner, Magdalenne Mouridts Podebusks, Karen Holgers, Karen Peder Munks, Ingeborre Manderup Parsbergs, Kirsten Sten Brahes, Sophie Jacop Seefeldts, Lisebet Hendrik Belovs, Karen Lauridts Brockenhuus's, Else Absolon Gjoes, Anne Erik Hardenbergs, Margrete Hans Johansens, Beate Hr. Jørgen Lykkes, Ingeborre Skeel, Anne Anders Bings, Helvig

Hardenberg, Talle Ulfstand, Anne Ouf Lunges, Margrete Jørgen Bildes og Kirsten Sten Bildes. Sj. T. 18, 508.

8. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Hemmingsen i Ulkerup, Herredsfoged i Aadts Herred under Dragsholm Slot, der paa Grund af sin Bestilling maa forsømme sin egen Næring meget, maa være fri for at svare $\frac{1}{3}$ Td. Smør, som han plejer at give i Landgilde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged eller indtil Kongen giver anden Ordre, men Resten af sin Landgilde skal han svare i god Tid. Sj. R. 13, 425.

— Miss. til Jacop Trolle. Da Kongen har bevilget, at han til Kongens Behov paa Frederiksborg Slot maa bruge, hvad den sidst paabudte Skat af Frederiksborg Len kan beløbe sig til, skal han med klare og rigtige Mandtalsregistre føre til Regnskab, hvad han i saa Maade anvender af Skatten. Udt. i Sj. T. 18, 509.

— Miss. til Caspar Paslich, Peitter Redtz og Axel Rosenkrantz. Da Kongen til Kroningen behøver et Antal Gældvæddere, anmodes de om at sælge Kongen saa mange 1 Aar gamle Gældvæddere, som de kunne undvære, og meddele Rentemester Envoldt Kruse, hvor mange de kunne sælge Kongen, for at man, hvis det nødvendige Antal ikke kan faas hos dem, kan se sig om efter dem andre Steder. De skulle senest inden Laurentii Dag [10. Aug.] fremsende dem, de kunne sælge. Rentemesteren skal siden betale dem derfor. Udt. i Sj. T. 18, 509.

— Miss. til Christian Bernekov om at anvende 100 Dlr. til Bygning paa Lundegaard paa de Steder, hvor det er mest nødvendigt. Udt. i Sk. T. 2, 375 b.

— Miss. til Axel Brahe. For nogen Tid siden har Regeringsraadet paataget sig at bilægge Trætten mellem Borgemestre og Raad i Halmsted og Peder Smid, Borger i Helsingborg, og derfor kaldt begge Parter i Rette for sig. Peder Smid, der efter Kongens Befaling nok er mødt i København, har dog ikke meldt sig hos Regeringsraadet for hos det at erfare Kongens Vilje, men er straks rejst fra Byen igen uden at efterkomme Kongens Befaling. Da Kongen ingenlunde kan finde sig i dette, paalægges det alvorligt Axel Brahe med det allerførste at lade Peder Smid tiltale paa det yderste for Ulydighed mod Kongens Befaling og tage beskrevet, hvad der bliver afsagt over ham. Sk. T. 2, 375.

10. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen lejer til Pouel

Olufsen, Raadmand i Ringsted, hans Hustru og deres Arvinger en Ringsted Klosters Jord, næst østen op til Klosterets Kaalhave, 83 Al. lang fra Syd og i Nord, 23 Al. bred i Nordøst fra Øst og i Vest og imod Syd udtil Gaden 28 Al. 1 Kvart. bred. De skulle svare den Afgift, som der hidtil efter Ringsted Klosters Jordebog er ydet af Jorden, i aarlig Leje til Lensmanden paa Ringsted Kloster, senest til hver 1. Maj; sker det ikke og komme de til at restere med Afgiften i 3 Aar, skulle de have forbrudt Jorden og de Bygninger, der ere satte derpaa. De skulle selv bruge Jorden og maa ikke uden Kongens Tilladelse oplade den til fremmede eller Udarvinger. De maa frit sætte Bygninger derpaa, men ville de en Gang i Fremtiden sælge disse, skulle de først tilbyde dem til Lensmanden paa Ringsted Kloster paa Kongens Vegne. Sj. R. 13, 425 b. K.

10. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Gert Gylich som Salpetersyder paa Kronens Gods i de Len i Sjælland, hvor ikke andre Salpetersydere i Forvejen have Bestalling [ligegyldende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sj. R. 13, 426.

— Miss. til Peder Munk, Lauge Beck, Erik Valkendorf, Hans Lindenov og Anders Dresselberg. For 2 Aar siden lod Kongen Befaling udgaa til dem om adskillig Trætte og Uenighed mellem Præsten i Magleby paa Kronens Vegne paa den ene Side og Fru Elsebe Svave til Giorsløf paa den anden Side, men denne Befaling er ikke bleven fuldgjort, fordi Hack Ulfstand, der var med i Befalingen, imidlertid er død. For at Parterne endelig en Gang kunne blive skilte ad, gives der dem herved Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Hack Ulfstands Sted og med det første fuldgøre Befalingen. Da de ogsaa af begge Parter ere tiltagne og betroede til at dømme om nogle Enge, som Fru Elsebe vil tilholde sig, men som Præsten, der bor i Holtue, formener at høre til hans Præstegaard, befales det dem at begive sig paa de omtrættede Aasteder, stævne begge Parter for sig, enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem og give deres Afgørelse eller Dom beskrevet fra sig. Sj. T. 18, 509.

— Forleningsbrev for Dr. Peder Ifversen paa Kantordømmet i Viborg, som er ledigt efter afdøde Dr. Johan Bentius. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 421 b.

11. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Lauridts Hansen, der for nogen Tid siden er antaget til at tage Vare paa Tøjhuset for Københavns Slot, i aarlig Løn til sig selv skal have 16 Dlr., 6 Al. Engelst og 3 Al. Foderdug og i aarlig Genant til sig selv og sine Svende 12 Sider Flæsk, 2 Øksenkroppe, $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, $2\frac{1}{2}$ Vog Bergefisk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Læst Brød og $1\frac{1}{2}$ Læst Øl, endvidere nødtørftigt Lys til sig selv; Lønningen at udrede af Rentemesteren og Genanten af Lensmanden paa Københavns Slot. Sj. R. 13, 426 b. K.

— Miss. til Christen Friis, Jørgen Friis, Hendrik Rammel, Oluf Rosensparre, Hendrik Lykke, Axel Brahe, Prebiørn Gyldenstjerne, Eske Brock og Christen Holck om endelig at møde i København til Pinsedag [30. Maj] for nærmere at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 18, 510.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale Sten Brahe 50 Dlr. for en Hest, som Carl Bryske har købt af ham til Kongens Behov her paa Slottet. Udt. i Sj. T. 18, 510.

— Opfejningsbrev for Ofve Lunge, Embedsmand paa Aalborghus — der har berettet, at 2 Brødre i Lenet, ved Navn Søfren Pedersen og Anders Pedersen i Skiødelund, have ombragt deres Broder Jens Pedersen, da de vare sammen ude paa Havet for at fiske, hvilken Sag er bleven fortiet og ikke i rette Tid forfulgt med Sandemænd — til at lade Sagen forfølge med Sandemænd og Nævninger, som om den nylig var sket. J. R. 5, 422.

12. Maj (—). Miss. til Hendrik Lykke. Da Madts Lauridtsen under Vordingborg Slot har klaget over, at han forfølges haardeligen og eftertragtes paa det yderste af Hendrik Lykkes Foged Eyller Jacobsen, befales det Hendrik Lykke at have Tilsyn med sin Foged og hjælpe Madts Lauridtsen til Ret. Udt. i Sj. T. 18, 510.

— Miss. til nogle Lensmænd om med det allerførste at lade hugge noget Ved i deres Len og lade det føre ned til de nærmeste bekvemmelige Ladesteder, saa man kan lade det hente derfra hid til Slottet med Skib inden St. Hans Dag. — Ditløf Holck [Kronborg] og Jacob Trolle [Frederiksborg] hver 1500 Læs Ved og Oluf Bilde [Abrahamstrup] 2000 Læs. Udt. i Sj. T. 18, 510 b.

— Miss. til Niels Bild. Da en tysk Dreng, ved Navn Johan, for nogen Tid siden i Laugholm har dræbt en Bonde, skal han undersøge denne Sag, lade opkræve Nævn efter Loven til

at kende om Drabet og siden lade gaa derom, hvad Lov og Ret kan give. Sk. T. 2, 375.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. I sidste August Maaned bevilgede Kongen Augustus Erick, Sekretær i Tyske Kancelli, at han maatte holde 2 Vognheste. Da han hidtil ikke har faaet Foder og Maal til disse Heste hos Kongens Lensmænd, skal Rentemesteren gøre op med Augustus Erick, hvad han siden den Tid med Billighed har bekostet paa disse Heste, baade paa Rejsen i Tyskland med Kongen og siden her i Riget, betale ham, hvad det kan beløbe sig til, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 18, 510 b.

13. Maj¹ (—). Aab. Brev om, at Augustus Erick, tysk Kancelliforvalter, saalænge han er i Kongens daglige Tjeneste, hver Maaned maa oppebære 5 Dlr. i Kostpenge og aarlig en sædvanlig Hofklædning til en Vogndreng af Rentekammeret. Endvidere skal han aarlig have Foder og Maal til 2 Heste, hvilket skal leveres ham af Lensmanden paa det Slot, hvor Kongen holder Hus, eller hvor hans Vej kan falde. Nævnte Foder og Maal skal leveres ham til den Tid, han kræver det. Sj. R. 13, 427. K.

— Miss. til Ofve Lunge. Chresten Piphering, Borger i Aalborg, har berettet, at han for nogen Tid siden i sin Sygdom og Skrøbelighed er bleven afsindig og i sin Afsindighed har fortørnet Borgere i Byen, hvorfor han er bleven fængslet. Skønt han nu igen er kommen til sin Fornuft, holdes han dog stadig fængslet og har derfor nu begæret at blive løsgivet. Ofve Lunge skal undersøge Sagen, og hvis Chresten Piphering igen er kommen til sin Forstand, saa han ikke paa Grund af sin Afsindighed tilføjer nogen Skade, give Ordre til, at han skal løslades af Fængselet, eller ogsaa erklære sig til Regeringsraadet om Sagen, for at det kan rette sig derefter, hvis man yderligere henvender sig til Kongen. J. T. 4, 554.

— Miss. til Knud Brahe om at hjælpe Peder Chrestensen til Rette, saa han faar det Gods, der med Rette er tilfalden ham efter hans afdøde Broder M. Anders Vedle, uanset det Lovmaal og den Førfølgning, som til Tinge kan være

¹ Konc. er oprindeligt udfærdiget som Original og dateret: 12. Maj, men derefter er der rettet i Brevet og bagpaa er saa skrevet: 13. Maj.

overgaaet ham af hans Modpart, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for hans Klager og Overløb. Udt. i J. T. 4, 554 b.

14. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Frederik Legel, Davidt Hansen, Morten Jensen, Niels Hendriksen og Hans Meier, Toldere og Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift paa Toldboden fra Nytaarsdag 1594 til Nytaarsdag 1596. Udgiften gik lige op mod Indtægten, saa de bleve intet skyldige. Sj. R. 13, 427 b. K.

— Miss. til Rentemesteren. Kongen har forhandlet med Tonnis Stenhugger om, at han paa Koldinghus skal opsætte en Post eller Brønd af hugne Sten efter den Skabelon, han har vist Kongen, og har bevilget, at han baade for de Sten, der gaa med hertil, og for sit Arbejde dermed skal have 400 Dlr., hvilke Rentemesteren skal betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. T. 18, 510 b. K.

— Miss. til Landsdommeren i Skaane. Niels Lund, Borger i Landskrone, har berettet, at Borgemestre og Raad sammesteds have afsagt en Dom mellem hans Hustrus Moder, Truind Ottis, paa den ene og Hr. Jacop Jensen, Sognepræst i Landskrone, paa den anden Side angaaende nogen Arv, som kunde tilfalde Truind Ottis efter hendes Husbondes Død efter dennes Fader Peder Rasmussen. Da der i Borgemestre og Raads Dom er indført nogle Vidnesbyrd, hvorpaa Dommen er funderet, og Niels Lund mener, at disse Vidnesbyrd ikke ere saa nøjagtige, som det sig bør, og derfor vil indstævne dem til Skaane Landsting, paalægges det Landsdommeren, naar Vidnesbyrdene blive lovligt indstævnedede for ham, at afsige Dom om, hvorvidt de ere saa nøjagtige, som det sig bør. Sk. T. 2, 376.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at give en Billedhugger i Byen, ved Navn Daniel, Ordre til straks at begive sig over til København og hos Carl Bryske faa Besked om, hvad Arbejde han skal bruges til. Udt. i Sk. T. 2, 376 b.

— Miss. til Las Munk til Møllegaard og Mogens Andersen til Steensbek, afdøde Niels Mikkelsen til Kyes Arvinger, om at betale Kield Mogensens, Borger i Viborg, hvad de ere ham skyldige paa hans Hustrus og hendes Søsters Vegne, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til paa anden Maade at hjælpe Kield Mogensens til hans Betaling. Udt. i J. T. 4, 554 b.

15. Maj (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde og Professorerne

i København. Kongen har for nogen Tid siden¹ skrevet til dem om at lade deres Bønder i Københavns Len og her nærmest omkring møde med Heste og Vogne ved Veebek og hjælpe til med at føre nogle hugne Træer, som skulle bruges til Bygningen paa Kroneborg, ned til Ladestedet, da Kronens egne Bønder formedelst Bygningen her og den daglige Besværing dermed ikke kunne overkomme at føre Træerne ned. Da en Del af deres Bønder imidlertid ikke er mødt, anmodes de om at undersøge den Sag og gøre den alvorlige Forordning, at de Bønder, der endnu ikke ere mødte, møde med Heste og Vogn, naar Carl Bryske tilsiger dem, og føre Tømmeret ned til de Steder, der anvises dem. Sj. T. 18, 511. Orig i Konsistoriets Arkiv. Pk. 145.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Bertilsen, Hospitalsforstander i Helligøjsthus, om at give Hospitalets Bønder Ordre til at møde med Heste og Vogn ved Veebek og hjælpe til med at fremføre nogle hugne Træer til de Steder, der anvises dem. Udt. i Sj. T. 18, 511 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Pouelsen i Liungbye Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Liungbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 190 b.

16. Maj (—). Miss. til Johan Bernekov om at sende Oluf Krog, Billedhugger, til København; Oluf Krog skal ufortøvet begive sig hid for af Lensmanden Carl Bryske at faa nærmere Besked om Arbejdet. Udt. i Sj. T. 18, 511 b.

17. Maj (—). Miss. til Kronens Bønder og Tjenere i Høigbye Len i Skaane, som Holger Ulfstand til Hickebierrig nu har i Forsvar. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem ere meget ulydige mod Holger Ulfstand, befales det dem herved strengelig herefter at være Holger Ulfstand lydige, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for deres Ulydighed. Sk. T. 2, 376 b.

— Miss. til Valdemar Parsberg om straks at indkøbe 40,000 Flyndere og Skullere, 40,000 Hvillinger, 500 Rokker, 20 Vorder Kabliav og 20 Vorder Langer til Udspisningen paa Frederiksborg Slot til saa billig en Pris som muligt, selv fragte en Skude til at føre Fiskene til Issefjorden, saa Jacob Trolle siden kan hente dem derfra til Frederiksborg, og indskrive Udgiften i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 554 b.

¹ 1. April 1596.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse om at give Chilian Rubin en rimelig Betaling, fordi han har kogt for de meklenborgske Gesandter, da de sidst vare her i København. Udt. i Sj. T. 18, 511 b.

— Forleningsbrev for Melker Kok paa den ny Kro ved Frederiksborg Slot med tilliggende Ager og Eng, saaledes som Kromand¹ Hans Pulsessen sidst har haft den i Væрге, uden Afgift. Han skal have nødtørfvig Ildebrændsel af Vindfælder efter Udvisning af Lensmanden og fri Olden i Kronens Skove til hans egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden. Han maa bruge frit Fiskeri saa vidt, som Kromanden¹) før ham har brugt det. Han skal have saa meget Rostockerøl og Vin sise frit, som han kan udtappe i Kroen, dog maa han ikke sælge noget Rostockerøl i Tøndetal. Han skal være forpligtet til at holde Kroen forsynet med Kamre, Senge, Havre, Straa og Hø for Kongens Hofsinder og med Mad, Øl, Hø, Havre og andet til de fremmede, som gæste Kroen, og deres Heste, saa baade Hofsinderne og de fremmede kunne faa hvad de behøve for en rimelig Betaling og ikke skulle have noget at beklage sig over. Sj. R. 13, 430.

— Miss. til Rentemesteren. Da Melchior Kok, som Kongen har beskikket til Kromand i den ny Kro ved Frederiksborg Slot, ikke er ved den Formue og Forraad, at han selv straks kan lægge det ud, som behøves, har Kongen bevilget, at han maa faa 200 Dlr. til Laans af Rentekammeret, for at han bedre kan holde Kroen og for at Kongens Hofsinder og andre gode Mænd, som søge did, for Betaling kunne faa, hvad de behøve. Rentemesteren skal lade ham faa de 200 Dlr., men forinden tage nøjagtig Loven og Vissen af ham for, at han i Fremtiden til en bestemt Termin vil betale Pengene tilbage. Sj. T. 18, 511 b.

— Aab. Brev, hvorved det forbydes alle at rejse eller rejse lade, at forfølge eller forfølge lade Dele eller Delemaal paa Sten Bilde til Bildisholm eller hans Gods i Danmark, saalænge han er i Rigets Bestilling udenlands og 14 Dage efter hans Tilbagekomst, dog maa han saa heller ikke i den Tid paaføre andre Trætte eller misbruge dette Brev. F. og Sm. R. 2, 89 b.

— Miss. til Jomfru Ingeborg Bilde om at lade sin Gaard paa Østergade i København istandsætte inden Kongens Kro-

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Købmand.

ning, for at den ikke skal staa uopbygget og øde til Beskæmmelse for Byen, naar de fremmede Herrer komme did. Udt. i F. og Sm. T. 2, 493.

18. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Middelfart¹ indtil videre maa beholde deres Fiskeri i Middelfart Sund. F. og Sm. R. 2, 89. (Se CCD. III. 8f.).

— Miss. til Hans Johansen og Caspar Markdaner. Borgemestre og Raad i Middelfart og Kolding have paa egne og menige Almues Vegne klaget over, at der gøres dem Hinder og Forfang paa det Fiskeri, som de fra Arilds Tid af have haft i Middelfart Sund. Kongen har paa deres Begæring bevilget, at de fremdeles ligesom tidligere maa have frit Fiskeri i Middelfart Sund og paa begge Sider ved Fjorden med Vod og Drivegarn, naar undtages de Aalegaarde, Kongen har ved Jyllands Side, og de synderlige Fiskedræt, som maatte bruges til Koldinghus og Hindtsgefvel Slotte. Det forbydes dem at gøre Borgerne i de to Byer nogen Hinder paa det nævnte Fiskeri eller at tillade nogen, enten Kronens Bønder eller andre, at gøre dem Hinder i nogen Maade. J. T. 4, 555.

19. Maj (—). Søpas for Peder Wedel, der paa Skibet Duen skal begive sig til Skotland med Sten Bilde. Udt. i Sj. R. 13, 430 b.

— Bestalling for Hans von Grønningen som Rigens Profos. Han skal sørge for, at der holdes godt, tilbørligt Regimente og Justits blandt det Folk, som Kongen holder eller vil holde til Krig, og hjælpe enhver, der kommer for ham, til hvad billigt og ret er. Han skal endvidere, naar Borgerne i København skulle mønstres, være forpligtet til at føre dem i Marken og stille dem i Slagorden. Han skal i aarlig Løn have 100 gl. Dlr., 12 Dlr. til Husleje og 2 sædvanlige Hofklædninger til sig selvanden og til Underholdning følgende aarlige Genant: 2 Øksne, 4 Tdr. Torsk, 3½ Vog Bergefisk, 12 Par Høns, 2 Tdr. Gryn, 6 Pd. Rug, 6 Pd. Malt, 24 Skpr. Humle, 1½ Td. Smør, 4 Tdr. Sild, 4 Svin og 8 Lam. Sj. R. 13, 431.

— Miss. til Bispen i Skaane. Fru Lisebet Friis, Jacop Hvitfeldts Enke, har berettet, at han i det Sogn², hvori hun bor, og hvortil han paa Lunde Kapitels Vegne har Jus patronatus, vil indtrænge sin Brodersøn til Præst, hvilken Brodersøn tid-

¹ Et lignende Brev maa være udgaet for Koldings Vedkommende. ² Aasum, Gærds H.

ligere har søgt om Kald paa forskellige Steder, men ikke kunnet faa noget. Da det er hans egen Brodersøn, synes det at være en vildig Sag, saaledes at kræve ham til Kaldet, da det ikke alene er Fru Lisebet Friis og andre af Adelen, men ogsaa menige Sognemænd meget imod, og Kongen venter derfor af ham, at han under disse Forhold ikke vil trænge sin Brodersøn ind i Kaldet, men vil betænke Forholdene. Sk. T. 2, 377¹. Jvfr. 8. April 1596.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe. Denne Brevviserske Catharina, Michel Nielsens Enke, Borgerske i Rostock, har berettet, at en Borger i Ronneby, ved Navn Hendrik Haveman (Haverman)², er bleven hendes afdøde Husbonde 42 Gl. 16 Sk. skyldig for Rostockerøl, som han har købt af hendes Husbonde, og at hendes Husbonde desuden har haft Havemans Søn hos sig i en 2 Aar og holdt ham i Skole i Rostock, hvilket heller ikke er betalt. Skønt hun flere Gange har krævet sin Betaling hos Haveman, har hun dog intet kunnet faa, fordi hendes Husbonde, der for nogen Tid siden har været i Klammeri i Ronneby og har slaaet en Pige paa Munden i denne Tumult, derfor er bleven dømt til at betale 20 Dlr. og desuden skylder Byfogden 9 Dlr. i Accise af Tyskøl. Da det synes at være for meget at skulle betale 20 Dlr. i Straf for en saa ringe Forseelse, skal Peder Brahe med det første kalde Byfogden eller Borgemestre og Raad i Ronneby, hvem der nu have idømt Michel Nielsen de 20 Dlr., for sig, undersøge Sagen og siden hjælpe Catharina til Ret, saa hun kan faa det betalt, som hun med Rette har til gode hos Haveman, dog med Fradrag af det, som hendes Husbonde er falden i for sin Forseelse, og som han skylder i Sise af Tyskøl, saa hun ikke yderligere skal have noget at klage over. Sk. T. 2, 377 b.

— Aab. Brev til Bønderne, hvem de end tjene, i Odensegaards Len. Da Landevejen i Odensegaards Len paa adskillige Steder skal være meget ond og brøstholden baade paa Sten- og Fjællebroer, saa den vejfarende Mand besværligt kan komme frem, befales det dem strengelig straks at møde med deres Heste og Vogn, naar og hvor Lensmanden Christoffer Valkendorfs Fuldmægtige tilsige dem, og hjælpe til med at istandsætte de brøstholdne Sten- og Fjællebroer og lave nye, hvor det gøres nødvendigt. Det paa-

¹ Tr.: Rørdam, Hist. Kildeskr. 2. R. II. 109. ² Navnet skrives paa begge Maader i Brevet.

lægges dem ogsaa siden at holde Broerne og Landevejen i Stand, saa den vejfarende Mand uden Besværing og Hinder kan komme frem. Saafremt nogen ikke møder, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Det befales dem at rette sig herefter, da det ogsaa kan komme dem selv til største Gavn og Fordel. F. og Sm. T. 2, 491.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Valkendorf og Erik Hardenberg. Hoslagt sendes en Supplikats fra Mette Andersis i Gadsbølle¹ i Vessingbjerg Birk i Fyen, hvori hun klager over, at Erik Bilde kort Tid efter hendes Husbondes Død har udvist hende af Gaarden, har ladet hende fordele for en ringe Sum Penge, som hun efter hendes Formening ikke skylder ham, og ogsaa i andre Maader har forurettet hende. Det befales dem med det allerførste at indstævne Erik Bilde og denne Kvinde i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og enten forlige dem eller skille dem ad ved Dom. De skulle give deres Afgørelse beskreven. F. og Sm. T. 2, 492.

21. Maj (—). Bestallinger for Hans Holst og Jens Haderslef som Kaptejner, hver med 100 gl. Dlr. og 1 Hofklædning i aarlig Løn, hvoraf de skulle underholde sig, undtagen naar de ere paa Skibene. Udt. i Sj. R. 13, 432 b. K.

— Miss. til Christoffer Parsberg. Da et Skib, som Fru Margrete Brahe, Christen Skeels Enke, har sendt med nogen Fetalje fra Aakier Slot til København, paa Rejsen er blevet under Odts Herred, hvor Godset skal være oplagt, skal han straks fragte et Skib til at føre Godset og Fetaljen til København. Sj. T. 18, 512.

22. Maj (—). Aab. Brev om, at Thomas Sefeldt indtil videre maa være fri for at svare Husleje af den Bolig i København, som han bor i, og være fri for Skat, Hold, Vagt og anden kgl. og borgerlig Tynge, dog maa han saa ikke bruge nogen synderlig Handel til Skade og Afbræk for Borgerne. Sj. R. 13, 431 b. K.

— Miss. til Hendrik Lykke. Denne Brevviser, Rasmus Mikelsen i Torup i Hammer Herred under Vordingborg Slot, har paany klaget over, at Hendrik Lykkes Foged Eiller Jacobsen søger at ødelægge ham i Bund og Grund og uden Skyld og Brøde fra hans Side truer og undsiger ham, saa han ikke ved

¹ Gadsbølle, Odense A.

sig sikker for ham, og han har begæret at maatte blive forsvaret derimod. Da Kongen fornylig¹ har meddelt Rasmus Mikkelsen Forskrift til Hendrik Lykke om at hjælpe ham til Ret imod Fogden, men Kongen ikke kan vide, om Rasmus Mikkelsens Klager i alle Maader ere rigtige, skal Hendrik Lykke nøje undersøge, hvorledes Sagen fra først af har udviklet sig mellem Rasmus Mikkelsen og Fogden, og af hvad Grund Rasmus Mikkelsen retter saa haarde Beskyldninger mod Fogden, og med det allerførste erklære sig derom til Regeringsraadet, for at der kan gives Rasmus Mikkelsen tilbørlig Besked, hvis han yderligere vil gøre nogen Anfordring, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 18, 512 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Hr. Georg Fridrich, Markgreve til Brandenburg, har anmodet om at maatte faa 50 Fuder Vin, som hans Fuldmægtig Johan von Brel har købt i Deventer til Markgrevens egen Hofholdning, toldfrit gennem Sundet, befales det dem at lade de 25 Fuder af Vinen passere toldfrit. Sj. T. 18, 512 b.

— Miss. til nogle Lensmænd. Da der behøves forskellige Slags Fetalje til Kroningen, skulle de i deres Len paa Kongens Vegne købe saadan Fetalje og inden N. Dag sende den til Københavns Slot, da det er meget magtpaaliggende; fremsendes Fetaljen ikke til den bestemte Tid og lider Kongen af den Grund nogen Mangel og Forsømmelse, ville de komme til at staa til Ansvar derfor, da denne Handel ikke kan taale nogen Forsømmelse. — Overslag paa hvis Fetalje, som til Kroningen ungeferligen vil opgaa: Rentemesteren skal sørge for, at der i Tide bliver købt 60 Skippd. Flæsk, 400 Øksne, 4 Læster Eddike, 2¹/₂ Læst Lønneborgsalt, 6 Læster Hvedemel, 6 Læster Rostocker Rugmel og 10 Læster preussisk Rug. — Lam: Oluf Bilde (Abramstrup) 300 til 1. Aug.; Arrildt Hvitfeldt (Trøgevelde) 500 til 8. Aug.; Preben Gyldenstjerne (Malmøhus) og Johan Bernekov (Roskildegaard) hver 500 til 15. Aug.; Landskrone, Lund og Helsingborg Len hver 400 til 21. Aug.; Brevene maa formelde, at Lammene skulle leveres til den bestemte Tid, kort Tid før, men ikke senere. — Levende Gæs: Københavns Len 400 til 1. Aug.; Trøgevelde Len 400 til 10. Aug.; Abramstrup og Roskildegaard Len hver 400 til 15. Aug. — Levende Svin: Kallundborg og Andvorskouf Len hver 50 til St. Hans Dag

¹ 1. Maj 1596.

Midsommer; de skulle købe Svinene og ingen maa være under 1 Aar gamle; Lensmanden paa Københavns Slot skal have Ordre til at modtage Svinene, saasnart de komme, sætte dem paa Sti og fede dem godt med Korn. — Kalve og Grise: Karl Bryske skal her i Lenet købe 150 Kalve og 400 Grise, saa de kunne være til Stede her paa Slottet til Bartholomæi [24. Aug.]. — Makrel og saltet Laks, som skal leveres til St. Laurentii Dag [10. Aug.] i det allerseneste: Aggershus Len 1 Læst Laks; Mandal Len 1½ Læst Laks; Baahus Len 1 Læst Makrel. — Spegelaks, at levere til 1. Aug.: Dronningborg, Laugholm og Halmsted Len hver 10 Laks. — Tolderen her for Slottet skal indkøbe¹. — Gældvæddere: Af disse skal leveres i det mindste 100 Stykker; der skal udgaa Miss.² til Axel Rosenkrantz, Peitter Redtz og Caspar Paslich om at sælge Kongen saa mange, de kunne undvære, og meddele Rentemesteren, hvor mange de kunne sælge, for at man, hvis de ikke kunne faas hos dem, kan skaffe dem andre Steder; Gældvædderne skulle være 1 Aar gamle og leveres til St. Laurentii Dag, og Rentemesteren skal betale dem. — Tørfisk: Lensmanden paa Riberhus skal til 25. Juli fremsende 24,000 Hvillinger, 30,000 Flyndere, 40 Vorder Rokker og 20 Vorder Langer og selv fragte Skibe til at fremføre dem; Lensmanden paa Bergenhus skal fremsende 1 Læst skruet Bergefisk og 12 Knipper Rav og Rekling til Olai regis Dag [29. Juli]. — Voks at levere til St. Laurentii Dag: Christoffer Valkendorf 4 Skippd.; Axel Brahe 2 Skippd. — Høns og Æg: Tolderen her for Slottet skal indkøbe saa meget, han kan faa, og der skal udstedes Pasbord for nogle til at drage omkring i Skaane for at indkøbe saadanne Varer. — Havre 4000 Tdr., heraf kan faas hos Fru Margrete Christen Skeels 2080 Tdr., som restere paa Aakier Slots Regnskab til 1. Maj 1595, og 500 Tdr., som hun bliver skyldig paa Aakier Lens Regnskab til 1. Maj 1596, hos Oluf Rosensparre 500 Tdr. af hans Beholdning af Landskrone Slots Regnskab til 1. Maj 1595 og hvad han ydermere kan blive skyldig til 1. Maj 1596, hos Hendrik Lykke 600 Tdr. af hans Beholdning af Lekkingegaards Regnskab til 1. Maj 1595 og hvad han ydermere kan blive skyldig til 1. Maj 1596; Havren fra disse Lensmænd skal leveres til 1. Aug., og Lensmændene skulle selv fragte Skuder til at fremføre Havren. — Hvedebrød og Skonroggen: Herom skal der udgaa Miss.

¹ Der angives ikke hvad. ² Se 8. Maj 1596.

til Borgemestre og Raad samt Kongens Foged i nedennævnte Købstæder, at de skulle give Bagerne i Byen Tilhold om at have det begærede Antal bagt til 10. Aug. 1596 og føre Tilsyn med, at Brødet bliver bagt af rent Mel og i den tilbørlige Størrelse; Kongen vil give Ordre til, at Rentemesteren skal betale Brødet. — København 20,000 Stykker, at levere til 25. Aug., Malmø 20,000 Stykker, at levere til 15. Aug. og Landskrone 5000 Stykker, at levere til 22. Aug., de to Tredjedele Skonroggen og den ene Tredjedel Hvedebrød. Udt. i Sj. T. 18, 513 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Prebørn Gyldenstjerne om med Retten at tiltale Borgemesteren og en af Borgerne i Ysted, fordi de imod Kongens Forbud have udført Korn her fra Riget til Fyrstendømmet, og tage beskrevet, hvad Lov og Ret kan give. Udt. i Sk. T. 2, 378 b. Jvfr. 5. Juni 1596.

24. Maj (—). Miss. til Carl Bryske om at tage de Penge, som Kronens Bønder og Tjenere i Badstedt¹ By og Len skulle svare i den sidst paabudte Skat, og købe Brændeved derfor til Slottets Behov. Udt. i Sj. T. 18, 515 b.

25. Maj (—). Miss. til Envoldt Kruse om aarlig at betale Lauridts Søfrensen, Arkelimester paa Raphael, 12 Dlr., som Kongen har bevilget ham til Besolding. Udt. i Sj. T. 18, 516.

— Miss. til Hans Simensen, Kaptejn. Kongen har skrevet² til Peder Thott, Embedsmand paa Bergenhus, at han skal overlevere Hans Simensen den Pengeskat, der sidst er oppebaaret i Bergenhus Len, og lade sin egen Tjener eller Skriver følge med den. Hans Simensen skal derfor straks begive sig ind til Bergenhus og modtage Skatten og Tjeneren. Af Skatten skal han beholde Halvparten hos sig selv og levere den anden Halvpart til Kaptejnen paa det andet Skib, hvorefter han med begge Skibe ufortøvet skal begive sig til København og melde sig hos Rentemesteren. Sj. T. 18, 516.

— Miss. til Caspar Markdaner. Da det er berettet Kongen, at Vorbassi Kirke i Slaugs Herred skal være meget bygfældig og forarmet, skal han sørge for, at de nærmest liggende Kirker i Herredet, enhver efter sin Evne og Formue, komme Vorbassi Kirke til Hjælp efter den Forordning³, der for nogen Tid siden er ud-

¹ Baadsted, Bjærge H., Skaane. Juni 1586.

² Se Norske Rigsregistr. III. 417.

³ 6.

gaaet til Lensmændene om, at den rige Kirke skal komme den mindre formuende til Hjælp. Udt. i J. T. 4, 555.

26. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Urban Noll, Furér, indtil videre maa bruge den Vaaning i Kongensgade i København, som nu er ledig, og som Trompeteren eller Taarnmanden paa Københavns Slot en Tid lang har boet i, uden Afgift. Sj. R. 13, 431 b. K. (Tr.: KD. II. 486 f.).

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt [Tryggevælde], Hendrik Lykke [Vordingborg], Lauge Beck [Ringsted], Johan Bernekov [Roskildegaard] og Carl Bryske [Kbhvn.] om til de fremmede Herrers og Fyrsters Ankomst at lade Broerne og Vejene i deres Len istandsætte paa bedste Maade, saa de fremmede Herrer og deres Følge uden Besværing og Forhindring kunne komme derover. Udt. i Sj. T. 18, 516 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hertug Bogislaus til Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit gennem Sundet med 62 Amer Vin. Udt. i Sj. T. 18, 516 b.

— Aab. Brev om, at Hans Berntsen, Borger i Horsens, indtil videre maa holde aaben Vinkælder i Horsens; han skal være forpligtet til altid at holde Vinkælderens forsynet med god uforfalsket og ublandet Vin, saa Kongens Folk, saa ofte Kongen kommer til Byen, og fremmede og andre kunne faa Vin til Købs i Kælderens til en rimelig Pris. For at han bedre skal kunne holde Vinkælderens ved Magt, maa hverken Indbyggerne i Byen eller andre udtappe Vin i Kande-, Stobe- eller Pottetal udenfor deres Huse, medmindre de have særlig Benaadning derpaa af Kongens Fader eller Kongen; gør nogen det, skal han have forbrudt det Fad eller den Ame Vin, som han tapper af; dog skal hermed ikke være forment nogen Borger at sælge hele eller halve Amer eller udtappe Vin i sit eget Hus til eget eller sine Gæsters Behov. Hans Berntsen skal flittig paase, at der ingensinde er Mangel paa Vin i Byen, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. J. R. 5, 422 b.

27. Maj (—). Bestalling, fra sidste Mikkelsdag at regne, for Jacob Dalacke som Urtegaardsmand paa Frederiksborg Slot. Han skal have fri Underholdning paa Slottet og i aarlig Løn 100 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger. Sj. R. 13, 432.

— Miss. til nogle norske Adelige og Lagmænd. Da Kongens Kroning med Danmarks Riges Raads Samtykke er beram-

met til den 24. Aug. og Kongen ved den Lejlighed gerne vil have nogle af Adelen hos sig for at varetage Tjenesten ved forefaldende Lejlighed, befales det dem at møde personlig i København hos Kongen 8 Dage før den 24. Aug. De skulle staffere sig selv og deres Folk saaledes, at de kunne være Kongen og deres Fædrenerige til Ære, og siden varetage Tjenesten, hvor Kongen behøver det. Kongen venter, at de ville give Møde, og vil erkende det med al Gunst og Naade. — Register paa de Herremænd og Lagmænd, der skulle møde til Kroningen: Hans Pedersen til Sem, Peder Ifversen til Fressøe, Anders Hvittfeldt til Trundstødt, Thomas Normandt (at møde 14 Dage før Kroningen), Christoffer Galle til Nyegaard, Allexander Durrum (at møde 14 Dage før Kroningen), Tiøstøl Bardtsen til Blegen, Lagmand i Opsluf, Arildt Olsen, Foged i Guldbrandtsdallen, Peder Hansen, Lagmand paa Steg, Cosmos Arildtsen, Lagmand i Fredrikstødt, Jørgen Lauridsen, Lagmand i Tønsberg, Peder Christensen, Lagmand paa Audesiden, Morten Nilsen, Lagmand i Stavanger, Pouel Helgessen, Lagmand i Bergen, Hendrik Jørgensen, Lagmand i Trondhjem, og Hans Dresselberg til Stichsbierbye. Sj. T. 18, 516 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København og Odense om at lade Gaderne og Broerne for deres Byer samt Vejene gøre i Stand med det første. Udt. i Sj. T. 18, 517 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at give Petrus Warhælius i Lunden i England 120 Dlr. i aarlig Pension, saalænge han lader sig bruge i Kongens Tjeneste. Udt. i Sj. T. 18, 517 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Gert Rosenkrantz til Steensballe har berettet, at Manderup Parsberg med Retten har ladet forfølge en af hans Tjenere, som i hans Fraværelse og uden hans Vilje og Befaling har skudt et Raadyr, og han har anmodet Kongen om at eftergive den Sag. Da Raadyret skal være skudt paa Fælleden og ikke i Kongens Enemærke, har Kongen eftergivet Sagen, hvorfor Manderup Parsberg skal standse Forfølgningen. J. T. 4, 555.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen har for nogen Tid siden¹ givet ham Ordre til at tiltale Kield Jørgensen, Tolder

¹ 8. Febr. 1596.

i Ribe, for nogle Græsøksne, som vare drevne ud af Riget og ind i Fyrstendømmet, men ikke vare komne gennem Ribe. Da Kongen nu har eftergivet Kield Jørgensen hans Forseelse, skal Valdemar Parsberg lade Tiltalen falde. J. T. 4, 555 b.

27. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Kallessen paa Kronens Part af Korntienden af Tiereborg Sogn i Skadst Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 69.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Age Andersen i Almere paa Kirkens Part af Korntienden af Skiibe-rup Sogn i Vemindthøgs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4½ Pd. 9 Skpr. Rug, 6 Pd. 1 Skp. Byg og 24 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 190 b.

28. Maj (—). Miss. til Fru Karren Banner Gregers Truissens, Fru Dorrethe Oluf Daas og Fru Karren Bryske om at drage Kamre paa Københavns Slot [ligelydende med Miss. af 7. Maj]. Udt. i Sj. T. 18, 508 b.

— Miss. til Christian Friis om at sende 100 Tdr. Havre og 3 Læster Rug til Ringsted Kloster til Kongens Jagthunde og Jagtheste. Udt. i Sj. T. 18, 519.

— Miss. til Christoffer Parsberg og Borgemestre og Raad i Holbæk. Da Kongen med det første venter nogle fremmede til Frederiksborg og i den Anledning behøver Sengeklæder og andet Boskab, skulle de gøre sig deres bedste Flid for i Lenet [Drags-holm] og Byen at laane 30 opredte Senge og saa mange Drejls-duge som muligt til Kongen, ligesaa saa mange Tinfade, Tinfallerkener og Lysstager, som de kunne skaffe i Lenet og Byen, og sørge for at have alt tilrede, saa de straks, naar Jacop Trolle, Embedsmand paa Frederiksborg, tilsiger dem, kunne fremsende det til Frederiksborg med et paalideligt Bud. Sj. T. 18, 519. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København, Malmø, Lund, Aarhus, Viborg, Aalborg, Odense, Ribe, Bergen, Trondhjem, Oslo og Stavanger om Forbud mod, at Bogførere indføre og sælge her i Riget Bøger paa Dansk, som ere trykte i Udlandet. Sj. T. 18, 519 b. (Tr.: CCD. III. 9 f. KD. IV. 739).

— Ligelydende Miss. til Rektor og Professorer ved Københavns Universitet for Københavns Vedkommende. Orig. i Konsistoriets

Arkiv. Pk. 189. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1537—1621. IV. 418 f.).

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i nogle Købstæder om at sørge for, at Kongen, naar de faa nærmere Besked, kan faa N gode Knægte i deres By, hvilke en kort Tid skulle bruges her i København. Sj. T. 18, 518. Orig. (underskr. af St. Brahe og M. Parsberg) til Kolding. Orig. (til Kerteminde) i Landsark. i Odense. (Se CCD. III. 10 f.)¹.

— Miss. til Lensmændene² om at føre Tilsyn med, at Borgemestre og Raad fremsende Knægte, der ere forsynede med nødtørftige Klæder og med tilbørlig Rustning, saa de kunne passere for væragtige Krigsfolk, og sørge for, at de møde til den Tid, Kongen behøver dem. Sj. T. 18, 517 b og 520 b.

29. Maj (—). Miss. til de Lensmænd, der tidligere³ have faaet Brev om den Vin, som fremmede Købmænd indføre til Købstæderne her i Riget, om med denne Brevviser at tilbage-sende dette Brev til Kancelliet. Sj. T. 18, 520.

— Miss. til de Lensmænd, der nylig have faaet Forlening, om at opsøge det nævnte aabne Brev om Vin blandt Lenets Breve og indsende det til Kancelliet med nærværende Brevviser. Udt. i Sj. T. 18, 520 b.

2. Juni (—). Miss. til Ditlef Holck om paa Kongens Vegne at tilforhandle sig nogle hugne gotlandske Sten, der ere komne for Kroneborg, og anvende dem til dette Slots Bygning. Tolderne skulle føre det, de give for Stenene, til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 521 b.

— Miss. til Sten Brahe. Da nogle af Kongens Jagtheste en Tid lang skulle blive staaende i Ringsted Kloster og der ikke er Forraad paa Rug eller Havre i Klosteret, skal han straks give Ordre til, at Laug Beck, Embedsmand i Ringsted Kloster, kan faa 3 Læster Rug og 100 Tdr. Havre, hvis der er Forraad paa Havre, paa Kallundborg Slot, for at Kongens Heste og Hunde ikke skulle lide nogen Mangel. Sj. T. 18, 521 b. K.

— Miss. til Peder Brahe og Knud Grubbe. Da Kongen be-

¹ I den i Sj. T. 18, 518 indførte og hos Secher anf. St. S. 736 ff. aftrykte Liste over de udskrevne Knægte er Odense fejlagtig anført med 40 Knægte i Stedet for 20; jvfr. Brevet af 12. Juli og Hovedsummen. ² De opregnes alle med de Købstæder, de have i Befaling. ³ 19. Juni 1595.

høver nogle Stænger til Ladeskovle til Skytset paa Kroneborg, skulle de med det første i deres Len [Sølvitsborg og Lykaa] hver lade hugge 15 Stænger, hver $11\frac{1}{2}$ Al. lang, som kunne være tjenlige til Notslanger, 50 Stænger, hver $9\frac{1}{2}$ Al. lang, til hele Kartover, og 50 Stænger, hver $8\frac{1}{2}$ Al. lang, til halve Kartover og med det allerførste sende dem til Kroneborg. Sk. T. 2, 379.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Blandt det Gods, som Kongen har ladet indløse fra Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, findes en Kirkegaard i Nebel i Vor Herred, hvis halve Ejendom hun selv har ladet bruge til hendes Gaard Verholm. Kongen har nu bevilget, at hun fremdeles, indtil videre, maa bruge denne Halvpart af Gaardens Ejendom til Verholm, dog skal hun deraf betale ham tilbørlig Indfæstning, som skal tilbagebetales hende, naar Kongen ikke længere vil lade hende beholde Ejendommen. J. T. 4, 556.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Maribo, der have lidt stor Skade af Ildebrand, i de næste 6 Aar maa være fri for at svare Byskat og for Bøsseskytte- og Baadsmanshold og anden kgl. Tyng, for at de bedre kunne komme sig og igen opbygge Byen. F. og Sm. R. 2, 147.

3. Juni (—). Aab. Brev om, at Borgerne i Maribo uden Betaling maa faa 6 Skibsladninger norsk Tømmer fra Aggershus Len til deres Bys Bygning og Forbedring. Udt. i F. og Sm. R. 2, 147 b.

— Aab. Brev om, at Jens Lauridsen, Borger i København, i Sommer og for denne ene Gang sise frit maa indføre 4 Læster Rostockerøl og forhandle dem i København, dog skal han lade notere paa dette Brev, naar han indfører noget Øl, for at han ikke skal kunne indføre mere Øl sise frit. Sj. R. 13, 432 b. K.

— Miss. til Christian Bernekov om ved Fulesang at lade bryde saa mange store Sten, som behøves til Blokhuset for Kroneborg, selv fragte Skuder til at fremføre Stenene og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 2, 379.

— Aab. Brev til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i Bare og Torne Herreder. Da Kongen har befalet Christian Barnekov, Embedsmand paa Lundegaard, at lade bryde nogle store Sten ved Fulesang til Bygningen paa Kroneborg, skulle de, naar Christian Barnekov eller hans Fuldmægtige tilsige dem, møde med Heste og Vogn ved Fulesang og siden hver køre

et Læs Sten fra Fulesang til Ladestedet, saaledes som Christian Barnekovs Fuldmægtige nærmere anvise dem. Hvis nogen sidder overhørig, vil han blive tiltalt for Ulydighed. Sk. T. 2, 379 b:

3. Juni (Kbhvn.). Lignende Miss. til Kapitlet i Lunde Domkirke om at lade enhver af dets Bønder føre 1 Læs Sten fra Fulesang til Ladestedet. Udt. i Sk. T. 2, 380.

— Aab. Brev om, at Carl Bryske, Embedsmand paa Københavns Slot, straks maa indløse til sig 4 Gaarde og 2 Bol i Brenderup By og Sogn i Vends Herred i Fyen, som Erik Bilde til Kiersgaard har i Pant for 600 Dlr., og beholde dem som et brugeligt Pant, indtil de afløses ham for de 600 Dlr. F. og Sm. R. 2, 90. K.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne om 42 Læster Rug, som ligge i Ringkøbing, og til Valdemar Parsberg om 43 Læster Rug, som ligge i Varde, hvilken Rug Jacob Rimmertzen, Borger i Oldenborg, har købt omkring i Lenene, men nu paa Grund af Forbuddet¹ ikke maa udføre. Kongen har paa Grund af Greven af Oldenborgs Forbøn tilladt, at Rugen maa udføres, hvorfor de skulle lade Jacob Rimmertzen frit passere med den, men de skulle passe paa, at der ikke under det Skin udføres mere end de ovennævnte Læster Rug. Udt. i J. T. 4, 556.

— Miss. til Manderup Parsberg om igen at lægge Niim Birk, som Kield Brockenhuus til Leerbek i nogen Tid har været forlenet med, ind under Skanderborg Slot og lade det indskrive i Slottets Jordebog. Udt. i J. T. 4, 556.

4. Juni (—). Følgrebrev for Mandrup Parsberg, Kongens Hofmester og Embedsmand paa Skanderborg, til Kronens Bønder i Nim Birk i Nørrejylland, som Kield Brockenhuus til Lierbek hidtil har haft i Forsvar. J. R. 5, 423.

— Bestalling for Bernhardt Rufus som Bartskeer paa Kronborg. Han skal lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor det behøves, og være forpligtet til altid at være rede med Medicin og andet, som en god Bartskeer skal bruge. Han skal have 60 Dlr. i aarlig Løn og 7 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, fra sidste 18. April at regne, hvilke Penge Tolderne i Helsingør aarlig skulle betale ham. Sj. R. 13, 436 b. K.

¹ 2. Jan. 1596.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov om at lade Niels Søfrensen i Darup, hvis Hus og Bohave efter hans Beretning for nogen Tid siden er brændt, være fri for dette Aars Landgilde, hvis Beretningen er rigtig, og hjælpe ham med Bygningstømmer og andet, for at han igen kan komme til Bygning og Bjærgning. K. Udt. i Sj. T. 18, 521 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Caspar von Miltnitz, Løjtnant paa Kroneborg, har sin sædvanlige Hofklædning til sig selvanden til gode for nogle Aar og nu ansøger om at faa Penge i Stedet, skulle de nøje undersøge, hvor mange Aars Klædning han har til gode, og betale ham 10 Dlr. for hver Klædning. Udt. i Sj. T. 18, 522.

— Miss. til Ditløf Holck. Da det bliver nødvendigt at holde endnu en Postvogn paa Kroneborg, skal han købe 2 gode Postheste til Postvognen, skaffe dem Foder og Maal ligesom andre Arbejdsheste og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 18, 522.

— Miss. til Hermand Juel. Joachim Thafiern, der for nogen Tid siden paa Grund af Alderdom er bleven aftakket fra sin Stilling som Løjtnant paa Visborg Slot, har ansøgt Kongen om at maatte faa Underhold for Livstid paa Visborg Slot af Hensyn til hans lange Tjeneste, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Det befales Hermand Juel at give ham nødtørftig Underhold med Mad og Øl, saalænge han lever, og desuden give ham hans aarlige Besolding ligesom hidtil, da han har ladet sig bruge som Krigsmand baade i sidste svenske Fejde og siden paa Visborg Slot. Sk. T. 2, 380.

[Omtr. 4. Juni]¹. Følgebrev for Jacob Seefeldt til Bønderne paa 4 Gaarde og 1 Gadehus i Emmerløf, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Stiendvadt² og 1 Gaard og 1 Gadehus i Ulstrup i Nørre Herred i Kalløe Len. Udt. i J. R. 5, 423 b.

5. Juni (—). Miss. til Envoldt Kruse om, at Kongen har eftergivet Jens Madsen, forhen Byfoged i Lund, 147 Mk. 3 Sk. og 2¹/₂ Lod Sølv, som han var bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab til 3. Marts 1578. Udt. i Sj. T. 18, 522.

— Miss. til Lensmændene Caspar Markdenner [Koldinghus],

¹ Udateret; indført mellem Breve af 4. og 6. Juni.

² Stenvad, Nørre H., Randers A.

Fru Margrete Rosenkrantz, Hans Johansens Enke, [Hindsgavl], Christoffer Valkendorf [Odensegaard], Knudt Rud [Korsør], Christian Friis [Antvorskov], Lauge Beck [Ringsted], Johan Bernekov [Roskildegaard], Hendrik Lykke [Vordingborg], Arrildt Hvitfeldt [Tryggevælde], Carl Bryske [Kbhvn.], Ditløf Holck [Kronborg], Lauridts Brockenhuus [Nyborg] og Flensborg. Da Kongen til Sommer venter nogle fremmede fyrstelige Personer ind i Riget, hvilke skulle trakteres med god Underholdning og hvad dertil hører, skulle de skaffe saa meget Rinskvind og Rostockerøl i Forraad til de fyrstelige Personer selv og de dem ledsagende Adelsmænd, som de kunne tænke behøves, saa at der ikke skal være nogen Mangel, naar de fyrstelige Personer komme til Slottet (Byen). Da Kongen har bestemt, at de fremmede Herrers Folk skulle bespises enten paa Slottet eller paa et belejligt Sted i Byen, skulle de lade tilfly paa Slottet (i Byen), saa Folkene kunne søge Disk og Maaltid der, og sørge for, at de faa god Underholdning og godt Danstøl over Bordet samt Franskvin; af denne sidste vil Kongen sende dem saa meget, de behøve; af Franskvinen skulle de ogsaa levere Folkene i Herbergerne saa meget, de behøve til Nødtørf, men hvad Folkene lade hente i Vinkælderen, skulle de selv betale. De skulle i Herbergerne meddele, at det er ordnet saaledes, saa Folkene kunne vide i Tide at søge Disk, og meddele Folkene, at de ikke ellers have nogen Udkvittering at vente, hvis de yderligere fortære noget i Herberget, naar undtages Hø, Havre og Straafoder til deres Heste, for hvilket Lensmændene paa Kongens Vegne maa lade dem udkvittere af Herbergerne. Sj. T. 18; 522. Orig. (underskr. af St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) til Kaspar Markdanner.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Marrine Bagge, Christen Lauridtsens Enke, Borgerske i Ribe, har berettet, at hendes afdøde Husbonde er bleven Kronen 430 Dlr. skyldig i Øksentold; da Marrine Bagges Fader imidlertid i sidste svenske Fejde har forstrakt Kongens Fader med 1200 Mk. Klippinge, har Kongen for hendes Armods Skyld eftergivet hende de 430 Dlr., hvorfor Rentemesteren skal godtgøre Tolderen i Ribe disse 430 Dlr. i hans Regnskab. Da nogle andre Borgere i Ribe samtidig have forstrakt Kongens Fader med Penge og de 1200 Mk. ere indtegnede i ét Brev med disse, hvorfor dette Brev endnu ikke kan helt indløses, skal han tage Bevis af Marrine Bagge om, at hun og hendes Arvinger herefter aldeles ingen Rettighed have i

dette Kongens Faders Brev, som endnu findes hos Borgerne i Ribe, og holde dette Bevis i god Forvaring paa Rentekammeret. Sj. T. 18, 523.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at lade den Tiltale falde, som han paa Kongens Vegne har til Borgemesteren og en af Raadmændene i Ysted, fordi de imod Kongens Forbud have udført Korn her af Riget til Flensborg, da Kongen har eftergivet dem den Sag. Udt. i Sk. T. 2, 380 b. Jvfr. 22. Maj 1596.

— Forleningsbrev for Eiler Qvitzov til Løkkisholm paa Kirkebye Gods i Fyen, som han nu selv har i Forsvar, uden Afgift, men mod at tjene Riget med 1 gerust Hest. F. og Sm. R. 2, 90 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Oluf Thorensen i Gammelgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Skive Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. 3 Skpr. Rug, 12 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 69.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Hansen i Klørup paa Kirkens Part af Korntienden af Lille Slagerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 190 b.

— Miss. til Caspar Markdaner om i Middelfart at skaffe saa meget i Forraad, som behøves til de fremmede Fyrster, som komme ind i Riget og rejse der igennem, for at der ikke skal blive Mangel paa noget. Hvad der medgaar, skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 4, 556 b.

6. Juni (—). Aab. Brev om, at Voldemar Parsberg, Embedsmand paa Riberhus, indtil videre maa oppebære alt det Kronen tilkommende Stiftskorn i Riberhus Len, hvorfor han aarlig til hver 1. Maj skal betale i Rentekammeret 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre. J. R. 5, 424.

— Miss. til Voldemar Parsberg om at lade en Gaard i Varde vurdere og sælge til den, der vil købe den, og føre Salgssummen til Indtægt i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 556 b.

— Miss. til Peder Rantzau til Trøiborg. Kapitlet i Ribe Domkirke har berettet, at Peder Rantzau har gjort Ærkedegnen i Kapitlet megen Hinder paa dennes og Kapitlets Frihed og Rettighed til de 4 Kirker i Løe Herred, ved at høre

Kirkeregnskaber, bortfæste Tiender, opbære Indfæstning og Sagefald af Kirkegaarde og Kirkejorder og anden Herlighed af Kirkens Gods imod Kapitlets gamle og af tidligere Konger konfirmerede Privilegier. Kongens Fader har for nogle Aar siden¹, da der klagedes til ham derover, ladet Brev udgaa om, hvorledes han vilde have det kongelige Skødebrev paa Trøiborg Slot og tilliggende Gods forstaaet, at Ribe Kapitel skulde beholde al sin Rettighed til at høre Kirkeregnskaber og bortfæste Kirkejorder og Kirketiender, saaledes som det har haft den, førend Trøiborg og Møgeltønder kom fra Kronen, og at dets Privilegier i alle Maader skulde være ukrænkede. Af dette Brev har Kapitlet tilstillet Peder Rantzau en Kopi, men denne har alligevel ikke villet agte Kongens Befaling. Da imidlertid Kongens Fader i det Skødebrev², som han har givet Peder Rantzau paa Trøiborg og tilliggende Gods, udtrykkelig har forbeholdt Ribe Kapitel al dets Rettighed af de ovennævnte 4 Kirker og siden ved sit aabne Brev har forklaret, hvorledes og hvor vidt dette Skøde skal forstaaes, befales det Peder Rantzau at rette sig efter Kongens Faders sidst udgivne Brev og straks at afstaa fra de Kirkegaarde, Jorder og Enge med Indfæstning og andet, som han har tiltaget sig. og som med Rette bør følge Ærkedegnen og fra gammel Tid af har fulgt Kapitlet. Saafremt han herefter befatter sig med Ærkedegnens Rettighed af disse Kirker, med at høre Kirkeregnskaber eller bortfæste Kirkernes Tiender, Gaarde, Jorder eller Enge, vil Kongen se sig forarsaget til ved andre Midler, med Retten og Lovsens Tale paa Herredsting, Landsting og andensteds, hvor Retten kan falde, at forsvare Kronens og Kapitlets Rettighed, som det sig bør, da Kongen ingenlunde vil taale, at der i ringeste Maade handles mod hans Faders Brev. Hvis Peder Rantzau maatte have en anden Mening herimod, skal han med dette Bud erklære sig til Regeringsraadet, saa det kan rette sig derefter og forordne, hvad billigt og ret kan være. J. T. 4, 555 b.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har laant Niels Skram 50 Vogne til at age Kalk til hans Gaard Urup, skal han skaffe Niels Skram disse Vogne. Udt. i Sj. T. 18, 523 b.

— Oprejsningsbrev for Bodel Nielsen i Arritsløf, der paa Skaaningefar Landsting er bleven gjort nederfældig for en Dom,

¹ 16. Juni 1586. ² 17. Okt. 1579.

som han for nogen Tid siden har dømt paa Giøenge Herredsting, men nu har tilfredsstillet sit Herskab og Sagvolderen for sin Forseelse. Sk. R. 2, 221.

7. Juni (Kbhvn.). Maribo Kløsters Fundats. F. og Sm. R. 2, 147 b. (Tr.: CCD. III. 11—20).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Ørum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 13¹/₂ Ørt. Rug og 3¹/₂ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 69.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland, paa Kirkens Part af Korntienden af Pederstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Rug og 2 Tdr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 69.

8. Juni (—). Følgebrev for Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg, til 2 Bønder i Oruppe¹ i Tybjergs Sogn, 1 Bonde i Hylling By i Flackeberre Herred og 1 Bonde i Tiifvelse², som ligge til Nesbye Kirke og hidtil have svaret Erik Valkendorf, Embedsmand paa Høgstrupgaard. Sten Brahe skal svare Kirken og Præsten den Rettighed, de skulle have. Sj. R. 13, 437. K.

— Miss. til Rentemesteren. Kongen har bevilget, at Hans Lindenov, Embedsmand paa Hammershus, til Forbedring af sin Genant herefter aarlig maa faa 150 Tønder Havre og 1 Læst Rug mere end hans Forleningsbrev lyder paa, hvorfor Rentemesteren skal godtgøre ham det i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 524.

— Miss. til Rentemesteren om at give Guldslageren, som skal forgylde den Krone, der skal paa det blaa Taarn, 100 Dlr. og Lauridts Sejermager, som skal forfærdige Sejerværket her paa Slottet, 20 Dlr. paa Haanden. Udt. i Sj. T. 18, 524.

— Miss. til Niels Paske om at give Valter Vintapper 1 Læst Rug paa den Restseddel, som afdøde Daniel Rantzau har givet Valter Vintappers Hustrus afdøde Fader M. Rubert, der var Feltbartsvær, paa hans Besolding. Udt. i Sj. T. 18, 524.

— Forleningsbrev for Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, paa 2 Kronens Gaarde i Hersløef³ i Fyen, som Kongens Fader har mageskiftet⁴ sig til af Jomfru Mergrete Skov-

¹ Orup, Tybjærg S. og H. ² Tyvelse, Tybjærg H. ³ Haarslev, Skovby H. ⁴ 6. Marts 1582.

gaard til Sanderumgaard, og som Axel Brahe nu selv har i Væрге. Han skal svare 16 gl. Dlr. i aarlig Afgift. F. og Sm. R. 2, 91 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hans gentagne Skrivelser¹ om ikke at gøre Fru Lenne Gjøe Hinder paa hendes Genant og Underhold i Klosteret hidtil ikke ere blevne meget agtede af hende, befales det hende at rette sig efter Kongens forrige Skrivelse og lade Fru Lenne Gjøe faa den Rettighed, hun tidligere har haft, da Kongen vil have det saaledes. F. og Sm. T. 2, 519.

— Oprejsningsbrev for Hans Bendtsen i Obekier i Haderslevhus Len, der for nogen Tid siden af nogle Raader og gode Mænd i Fyrstendømmet Holsten er bleven fældet, fordi han havde svoret Kongens Undersaatter i Tang og Tved fri for deres Gravning af Tørv i Kamenersmosen og Sitten. J. R. 5, 424 b. *

— Miss. til Valdemar Parsberg om, at han aarlig maa anvende 25 Dlr. til at købe Ved for til Ildebrændsel paa Riberhus. Udt. i J. T. 4, 556 b.

— Miss. til alle Kirkeværger for Landsbykirker i Ribe Stift. Da Ribe Domkirke er meget forfalden, saa den med det første maa istandsættes, og da det ikke kan ske for dens egen Indkomst og Forraad, har Kongen bevilget, at enhver Landsbykirke i Ribe Stift skal komme Ribe Domkirke til Hjælp med 1 Ortdlr. af hver Ørt. Korns Indkomst. Det befales dem at udrede denne Hjælp, naar Valdemar Parsberg, Embedsmand paa Riberhus, eller hans Fuldmægtig tilsiger dem, saa Valdemar Parsberg kan anvende den til Domkirkens Bygning. J. T. 4, 557.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Da det af Hensyn til den forefaldende Lejlighed i nærværende Sommer vil være nødvendigt, at der i Tide føres saa meget Brændeved til Odensegaard, om maatte behøves til de fremmede Herrer, der kunne komme did, skal han sørge for, at Kronens Bønder under Odensegaard med det allerførste blive tilsagte til i Tide at føre det nødvendige Ved til Gaarden. F. og Sm. T. 2, 494.

9. Juni (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Odensegaard om, at de, saa ofte Christoffer Valkendorf eller hans Fuldmægtige tilsige dem, skulle fremføre saa mange Læs

¹ 15. Sept. og 24. Nov. 1595.

Brændeved til Odensegaard, som de faa Ordre om, udover det Brændeved, som de ellers ere pligtige at levere paa Gaarden, saa Kongen ikke skal lide nogen Mangel paa Brænde, naar de fremmede komme. Hvis nogen sidder overhørig, naar han bliver tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. F. og Sm. T. 2, 494.

9. Juni (Kbhvn.). Kvittans til Hermand Jul til Aabierg, Embedsmand paa Visborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Draxholms Len fra 27. Juli 1587, da han overtog Lenet efter Hendrik Vind, til 16. Juni 1595, da han overleverede det til Christoffer Parsberg, for Indtægten af den gejstlige Jurisdiktion i Lenet, for den til Midfaste 1589 oppebaarne Penge-skat, for den til Mortensdag 1594 oppebaarne Skat af Præsterne til Býgningen paa Universitetet og for det af Hendrik Vind modtagne og til Christoffer Parsberg overleverede Inventarium. Han blev 220¹/₂ Dlr. 14 Sk. 5 Pend. skyldig, som han nu har indbetalt til Rentemesteren. Sj. R. 13, 439.

— Miss. til Envoldt Kruse om at godtgøre Christoffer Parsberg 4 Læster 4¹/₂ Pd. 4 Skpr. Mel, som Møllerne i Verrebroe og Tudsø Møller resterede med og for Armod's Skyld ikke kunde udrede, i Christoffer Parsbergs Regnskab af Roskildegård. Udt. i Sj. T. 18, 524.

— Miss. til Rentemesteren. Da Jacob Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, der en Tid lang i Forening med de andre Regeringsraader har forestaaet Rigets Regering, ikke har haft nogen særdeles Forlening for sin Besværing, har Kongen givet ham 1000 gl. Dlr., hvilke Rentemesteren skal betale ham af Rentekammeret. Sj. T. 18, 524. K. Kopi i Bilag til Rentemesterregnskabet.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne paa Bornholm indtil videre maa nyde den dem ved Kong Frederik II's Brev [af 17. Juli 1579] indrømmede Toldfrihed ved Udførselen af Heste og Kvæg; de have nemlig beklaget sig over, at de i Modstrid med denne Benaadning besværes med Told. Sk. R. 2, 221 b¹.

— Forleningsbrev paa 1 Aar, fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597, for Fru Talle Ulfstand, Pofvel Laxmands Enke, paa 6 Kronens og Lunde Kapitels Gaarde i Hesselbierg i Skaane med

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 529.

et dertil hørende Enømærke, kaldet Kongsengen, som hun nu selv har dem i Værge. Hun skal svare 20 gl. Dlr. i Afgift til Kapitlet af den visse og uvisse Indkomst. Sk. R. 2, 222.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Albert Friis om at give Ordre til, at Bønderne i Hadts Herred under Aakier Slot maa faa [Ildbrændsel] til Nødtørft af Skoven, saaledes som det har været sædvanligt, men han skal passe paa, at Skoven ikke forhugges til Upligt. Udt. i J. T. 4, 557.

— Christian Friis's Kanslered, som han gjorde Kongen i menige Rigens Raads Nærværelse paa Københavns Slot den 9. Juni 1596. Sj. R. 13, 433. (Tr.: Dsk. Mag. 4. R. IV. 349).

[9. Juni]¹. Ed, som Peder Munk gjorde Kongen, da han blev forordnet til Rigens Marsk. Sj. R. 13, 434 b.

10. Juni (Kbhvn.). Ed, aflagt af dem, som bleve tagne i Raadet den 10. Juni. — I Rigsraadet optoges: Hendrik Rammel, Jørgen Friis, Predbiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Olluf Rosensparre, Eske Brock og Christian Holck. Sj. R. 13, 435. (Tr.: Erslev, Aktst. til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. i Kristian IV's Tid I. 78 f.).

— Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Dragsholm Len herefter ikke ved Lensmandsskifte skulle svare ny Indfæstning af de øde Jorder, de have fæstet til deres Gaarde. Sj. R. 13, 438. K. (Se CCD. III. 20).

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Jacobus Sommerfeld², paa Grund af Kongens Søster Dronning Anna af Skotlands Intercession maa tilforhandle sig 2 Skibsladninger Havre i Nørrejylland og udføre dem af Riget. Det forbydes alle at hindre ham heri. Sj. R. 13, 439. K.

— Aab. Brev om, at Kongen har opgivet Forbuddet mod Udførsel af Rug. Sj. T. 18, 525. (Se CCD. III. 20).

— Miss. til Lensmændene og Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Rug forkynde i Lenene og paa Landstingene. Sj. T. 18, 524 b. K. Orig.³ (til Kasper Markdaner).

—⁴ Miss. til Knudt Rud paa Korsør. Kirkeværgerne for

¹ Eden er i Registranten udateret. ² K har i selve Brevet: Sommerel. men i Paaskriften bagpaa: Somerfeld ligesom Sj. R. ³ Tr.: Dsk. Mag. V. 113. ⁴ Brevet er i Registranten dateret 10. Juli, men indført mellem Breve af 10. og 11. Juni; at Juli er urigtigt, viser Brevet af 12. Juni til Kristian Friis.

Lundtforlundet, Gierløf, Vemmerløf og Hammersøe¹ Kirker have berettet, at deres Kirkers Tiender ydes paa Lade-
gaarden ved Korsør, og at de nu have 4 Aars Afgift til gode hos
ham, naar undtages en ringe Ting, som Vemmerløf Kirke har faaet.
De have endvidere klaget over, at Kirkerne forfalde Dag for Dag,
da Kirkernes Indkomst, som de skulde hjælpes med, forholdes dem
af Knudt Rud, og at Sognemændene tiltale og beskyldte dem, fordi
Kirkerne forfalde. De have derfor anmodet Kongen om at sørge
for, at Kirkerne faa, hvad Knudt Rud med Rette er dem skyldig.
Det befales ham inden førstkommende 31. Juli i Lensmandens
[Kristian Friis] og Provstens Overværelse at gøre Regnskab med
Kirkeværgerne og straks betale dem, hvad han bliver dem skyldig
paa deres Kirkers Vegne, og siden aarlig i rette Tid at levere Kir-
kerne, hvad der med Rette tilkommer dem for deres Tiender, saa
Kirkerne kunne blive holdte tilbørligt ved Magt og Kirkeværgerne
ikke yderligere skulle have noget at klage over. Sj. T. 18, 525.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe om at lade Kirke-
værgerne for Ausaas Kirke faa 2 Egetræer til Kirkens Bygning,
da denne efter deres Beretning er meget forfalden, og lade disse
Egetræer hugge i Helsingborg Lens Skove. Udt. i Sk. T. 2, 380 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Kongens Undersaatter i
Ottrup, Norup, Skybye², Hjadstrup³ og Østrup Sogne i Lunde
Herred have berettet, at deres Herredsting for nogen Tid siden⁴,
da afdøde Jørgen Marsvin var Lensmand paa Odensegaard, efter
Kongens Faders Befaling er blevet lagt midt i Herredet ved Ottrup
Kirke og By, men for kort Tid siden⁵, i Axel Brahes Tid, er det
blevet flyttet derfra til et afsides Sted i Herredet, hvilket er meget
ubejligt for dem, som udgøre den største Del af Herredet, og de
have derfor ansøgt om igen at faa Herredstinget henlagt midt i
Herredet. Han skal ved første Lejlighed give Ordre til, at Herreds-
tinget igen skal henlægges til Ottrup Kirke og By og
foreholde Herredsmændene, at de skulle søge Ting der i Overens-
stemmelse med Kongens Faders sidst udgivne Forordning. F. og
Sm. T. 2, 495.

— Miss. til Johan Rud. Denne Brevviser, Mats Clemind-
sen, har berettet, at han i nogen Tid har været Medtjener til

¹ Hemmershøj, Slagelse H. ² Skeby. ³ Hjadstrup. ⁴ 5. Juni 1578.
⁵ 9. Sept. 1585.

Hofve Kirke i Johan Ruds Len [Bøvling] og nu efter den forrige Sognepræsts Død er kaldet til Sognet af nogle af Sognemændene, men at der gøres ham Hinder paa Kaldet af Præstekvinden, Johan Ruds Fogder og andre. Johan Rud skal undersøge Sagen og, hvis Mats Clemindsen har faaet lovligt Kald paa Sognet, sørge for, at han beholder det, dog skal Johan Rud paase, at alt gaar til efter Ordinansen. J. T. 4, 557.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Margrete Brahe om med det allerførste at sende al den Havre, hun bliver skyldig paa sit Regnskab af Aakier Len, til Københavns Slot eller hvis hun ikke kan levere Havre, da $2\frac{1}{2}$ Mark for hver Td. Havre, saa der kan købes Havre derfor. Udt. i J. T. 4, 557 b.

11. Juni (—). Miss. til Rentemesteren. Da Kongen paa sin Rejse sidste Sommer til Tyskland i Hertugdømmerne har optaget omtrent 11,000 Dlr., skal han med det første sørge for, at disse 11,000 Dlr. blive betalte, og tage de udgivne Beviser til sig. Sj. T. 18, 525 b.

— Følgebrev for Arrild Hvitfeld til Odersbjerg, Rigens Kansler, til Kronens Bønder under Vordingborg Slot og Lekkingegaard, som Henrik Lykke hidtil har haft i Værge. Sj. R. 13, 440.

— Følgebrev for Christen Holck til Kronens Bønder under Trøggevelde. K.

— Følgebrev for Steen Bilde til Bildisholm til Kronens Bønder under Turebygaard. K.

— Følgebrev for Austacus von Tumen til Kronens Bønder under Svenstrupgaard. K.

— Følgebrev for Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, til Bønderne under Hald Slot. J. R. 5, 425.

— Miss. til Jørgen Friis. Da Rødinge Kirke under Hald Slot skal være meget bygfalden, skal han sørge for, at de Kirker i Herredet, der ere formuende, komme Rødinge Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne, i Overensstemmelse med Kongens Forordning om Kirkernes Bygning her i Riget. Udt. i J. T. 4, 557 b.

12. Juni (—). Miss. til Lauge Beck til Førsløf, Landsdommer i Sjælland, og Peter Redtz til Hørby om at være til Stede, naar Henrik Lykke til Ofvergaard overleverer Vordingborg Slot og Len og Lekkingegaard til Arrildt Hvit-

feldt til Ottersberg, Rigens Kansler, overlevere ham Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet paa Vordingborg Slot og Lekkingegaard, besigte Bygningerne paa Slottet og Gaarden og paa Ladegaardene, besigte Skovene til Vordingborg Slot og Lekkingegaard og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 526 b.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christian Friis. Da Kongen har givet Knudt Rud, Embedsmand paa Korsør Slot, der resterer med 4 Aars Afgift af Kirketienden af Lundtforlundt, Gierløf, Vemmenløf og Hammersøe¹ Sogne, som leveres paa Ladegaarden ved Korsør Slot, Ordre til i Christian Friis's og Provstens Overværelse at gøre Regnskab med Kirkeværgerne og betale dem, hvad han bliver skyldig, skal Christian Friis enten selv være til Stede eller lade sin Fuldmægtig møde, naar Kirkernes Regnskab skal forhøres, og paase, at Kirkerne ikke komme til kort og at Kirkeværgerne uden videre Forhaling faa den resterende Afgift. Sj. T. 18, 526.

— Pas for Wendel Pleds, Anders Pintzinger og Lorens van Wittenber, der skulle rejse rundt til Købstæderne for at mønstre Knægte til Kroningen. Udt. i Sj. R. 13, 440 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at give Elisabet, Carl Senftenbergs Enke, 20 Dlr. i Betragtning af de elendige Vilkaar, hun er kommen i ved hendes Husbondes ynkelige Afgang. Udt. i Sj. T. 18, 526.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da det Præbende til St. Laurentii Kapel i Roskilde Domkirke, som afdøde Kansler Niels Kaas med Kapitlets Bevilling var forlenet med, endnu staar ledigt og Kapitlet efter sine Privilegier har Jus conferendi til dette Præbende, anmoder Kongen Kapitlet om at lade Christian Friis, Kongens Kansler, faa Præbendet og straks erklære sig til Kongen, for at denne med sit Brev kan stadfæste Kapitlets Bevilling. Sj. T. 18, 526.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe 300 Oksehoveder af den klare Vin til Kongen; Rentemesteren skal siden modtage Vinen af dem og lade den føre til de Steder, som Kongen giver Ordre til. Udt. i Sj. T. 18, 526 b.

— Forleningsbrev for Christian Friis til Borrebye, Kongens Kansler, paa St. Knuds Kloster i Odense med tillig-

¹ Hemmershøj, Slagelse H.

gende Bønder, saaledes som afdøde Niels Kaas har haft det i Væрге, uden Afgift og Tyngge. Han skal holde Klosteret ved god Hævd og Bygning. F. og Sm. R. 2, 92.

12. Juni (Kbhvn.). Følgebrev for samme til Bønderne under St. Knuds Kloster i Odense. Udt. i F. og Sm. R. 2, 92 b.

— Miss. til Fru Margrete Rosenkrantz, Hans Johansens Enke. Mester Peter Chrissau, Borger og Bartskeer i Odense, har berettet, at han efter Hans Johansens flittige Skrivelse og Begæring er kommen til denne i hans Sygdom og efter hans inderlige Bøn har anvendt sin Kunst paa at hjælpe ham. Da Hans Johansen imidlertid er død under hans Haand, har hun ladet ham sætte i Fængsel og vil ikke løslade ham, skønt han har tilbudt at ville stille hende nøjagtig Borgen for, at han vil blive til Stede til Sagens Uddrag. Da han, som sagt, vil stille hende vederhæftige Danne-mænd til Borgen for sin Tilstedeblivelse, befales det hende at lade ham komme ud af Fængselet, da det i sig selv er tilbørligt, og udføre sin Tiltale mod ham med Retten. F. og Sm. T. 2, 496.

— Forleningsbrev for Hr. Jens Jensen, Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus og Prædikant i Hospitalet samme-steds, paa det efter afdøde Hr. Jens Lundom ledige Vikarie i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. J. R. 5, 425 b.

— Aab. Brev om, at Anders Skram til Dødbierglund, der har Kronens Part af Korntienden af Dødbierg og Ressen Sogne i Fæste for aarlig Afgift, indtil videre maa svare Penge i Stedet for Korn, 1 Dlr. for hver smal Td. Rug eller Byg og 1/2 Dlr. for hver Td. Havre, at betale til Lensmanden paa Bøuling. J. R. 5, 426.

— Miss. til Lodvig Munk om sikkert selv at møde til Kongens Kroning med de Folk og Heste, hvorom han tidligere har faaet Skrivelse, for at tage Vare paa Tjenesten, derimod fritages han paa Grund af sin Svaghed for at ride. Udt. i J. T. 4, 558.

— Miss. til Valdemar Parsberg. Kongen har bestemt, at naar en Bønde i Riberhus Len, boende paa det Gods, som ligger i Fyrstendømmet, det være sig Sandemænd, Nævninger eller andre, bliver lovsøgt og gjort nederfældig paa sit Værneting for sin Forseelse, skal han indtil videre søge sin Oprens-

ning hos ham. Valdemar Parsberg skal give dem Oprejsning, dog ikke i Drabssager, og paase, at de stille baade ham paa Kongens Vegne og Sagvolderen tilfreds. J. T. 4, 558.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Dorritte Lange, Jørgen Rosenkrantz's Enke, om at overlevere Kalløe Slot og Len med Inventarium og andet til Hendrik Lykke. Udt. i J. T. 4, 558.

13. Juni (—). Miss. til Rentemesteren. Denne Brevviser Jacob Fisker har berettet, at han i langsommelig Tid har været besværet med Byfogedbestillingen i Helsingborg, men da han kun har haft en ringe Ting i Løn og har maattet forsømme sin egen Næring meget, kan han nu ikke udrede, hvad han er bleven skyldig paa sit Regnskab, hvilket beløber sig til en 400 Dlr. Da han har anmodet Kongen om at anse hans Lejlighed, har Kongen eftergivet ham Halvparten af Pengene, dog paa det Vilkaar, at han skal sætte Rentemesteren nøjagtig Loven og Vissen for Betalingen af den anden Halvpart til en bestemt Termin og med det første. Sj. T. 18, 527 b.

— Miss. til Gregers Bang, Tolder i København, om igen at lade Catharina Hassen af Werneminde faa de 100 Dlr., som han har ladet arrestere af de Penge, som hendes afdøde Husbonde skulde have haft for en Skude Øl, som han har sendt hid, og som paa Grund af en Misforstaaelse mellem Gregers Bang og hendes Husbondes Folk bleve arresterede. Udt. i Sj. T. 18, 527.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at skaffe 14 Læster Kalk fra Ysted og selv fragte Skuder til at føre Kalken til København, hvor den skal bruges til Slottets Bygning. Udt. i Sk. T. 2, 381.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lade bage 40 Læster Kavringbrød af de 9 Læster Rug, som ere sendte ham med Christen Nielsen, Skipper paa den engelske Grib, og sørge for, at Brødet er færdigt i det allerseneste til St. Canuti regis Dag [10. Julij]. Udt. i Sk. T. 2, 380 b.

14. Juni (—). Kvittans til Sten Maltisen til Holmgaard, Embedsmand paa Baahus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kroneborg Len fra 24. Maj 1590 til 22. Juni 1595, for Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion i Lenet og for det modtagne og til Detlef Holck overleverede Inventarium. Han blev 637 Dlr. 7 Sk. 2¹/₂ Alb. skyldig, hvilke han nu har betalt til Rentemester Envold Kruse. Sj. R. 13, 440 b.

14. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbreve for Niels Clemmendsen og Madts Hølløse, Borgere i Nykøbing i Odts Herred, der, medens Hendrik Vind var Lensmand paa Dragsholm, have været med til at bjærge en Hvalfisk og derfor ere blevne dømt til deres 3. Mark, men nu have aftinget for den Sag. Sj. R. 13, 441. K.

— Miss. til Rentemesteren om at betale Johan Worm, Borger i København, de Varer, som han paa Kongens Vegne har faaet af ham. Udt. i Sj. T. 18, 527 b.

— Miss. til samme om at godtgøre det, som efter Kongens Befaling er anvendt paa Bygningen paa Baahus, i Sten Maltissens Regnskab og ligesaa hvad der vil medgaa til Arbejdsløn til Bartholomæi Dag, hvilket bliver 1080 Dlr. Udt. i Sj. T. 18, 527 b.

— Miss. til Niels Skram. Da Kongen har bevilget, at Chresten Munk til Gitsinggaard maa faa Rydtgaard Len i Forlening mod at opgive det Kirkegods i Nørrejylland, som han hidtil har haft i Forlening, skal Niels Skram med det allerførste lægge dette Kirkegods ind under Drotningborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 4, 558 b.

— Miss. til Jacob Seefeldt om at skaffe Kongen 500 Læster Kalk til Bahus Bygnings Behov og selv sende dem til Bahus, saa de sikkert ere dér inden Mikkelsdag. Kongen vil for hver Læst, Fragten iberegnet, give ham 6½ Mk. danske, hvilke Penge Rentemesteren skal betale ham. Udt. i J. T. 4, 558 b.

— Miss. til M. Niels Søfrensen, Kannik i Viborg, og Morten Hvas, Borgemester sammesteds. Der er Trætte mellem Jørgen Friis til Krastrup og Christoffer Parsberg til Sødal paa den ene og M. Jens Pedersen, Kannik i Viborg, paa Domkirkens Vegne paa den anden Side om nogen Ejendom mellem Løffel og Pederstrup. Da afdøde Superintendent M. Kield Jul under sin Trætte med de Mænd i Pederstrup om nogen Sæd, som de havde saaet i den Mark, hvorom der nu er Strid, skal have baaret 2 Sandemændsbreve i Rette for Landsdommerne, saaledes som disses Dom noksom udviser, og der kun er blevet fundet et Sandemændsbrev, da M. Jens Pedersen og flere af Kannikerne søgte efter dem blandt Domkirkens Breve, kan det tænkes, at det andet Sandemændsbrev er blevet henlagt blandt M. Kield Juls egne Breve.

Det befales derfor dem, som Arvinger til M. Kield Juls Breve, at lade søge, om Sandemændsbrevet skulde findes blandt disse og, hvis saa er, mod nøjagtig Reversal tilstille M. Jens Pedersen det, for at han dermed kan forsvare Domkirkens og Kapitlets Gods. Hvis det findes blandt M. Kield Juls Breve og de ikke ville udlevere det, ville de komme til at staa til Rette derfor. J. T. 4, 558 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis om at lade Hr. Niels Olufsen, Sognepræst i Kaberup¹ Sogn, hvis Gaard er brændt ved Vaadeild, faa 2 »temmelige« Ege i Lenets Skove til Gaardens Opbygning og i andre Maader hjælpe ham, saa han igen kan komme til Næring og Bjærgning. Udt. i J. T. 4, 559 b.

15. Juni (—). Miss. til Borgemester og Raad i Nysted. Lafrits Juel, Borger i Maribo, har klaget over, at de ville formene ham at flytte et Hus, som han ejer i Nysted, til Maribo. Da Lafrits Juel er den eneste, der har Rettighed til Huset, og kan gøre dermed, som han vil, befales det dem at lade Lafrits Juel handle med Huset, som han vil. F. og Sm. T. 2, 520.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Madt-
sen i Hadsten paa Kirkens Part af Korntienden af Had-
sten Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 2¹/₂ Ørt.
Byg og 4 Skpr. Gryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 69.

16. Juni (—). Miss. til Niels Paske om at lade Oluf Svendsen Baggi faa Underholdning for Livstid paa Holmen, da han, da Reberbanen blev bygget, har forløftet sig paa en Bjælke og derved mistet sit Helbred. Udt. i Sj. T. 18, 528.

— Miss. til Peder Grubbe. Hendrik Rantzaus, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Segeberg, har klaget over, at naar han sender sine Bud eller Tjenere over til Laaland, hvilket mest sker i Kongens Ærinde, vil Tolderen i Rødby ikke lade dem passere uden Færgeløn, men tvinger dem til at betale samme Færgeløn som andre, der komme over, skønt det ikke tidligere, hverken i Kongens eller Kongens Faders Tid, har været Skik, at hans Bud eller Tjenere ere blevne besværede med Færgeløn. Peder Grubbe skal undersøge Sagen og sørge for, at Hendrik Rantzaus Bud og Tjenere, der komme did i nogen

¹ Kobberup, Fjends H.

Bestilling, ikke blive besværede med Færgeløn. F. og Sm. T. 2, 521.

16. Juni (Kbhvn.). Følgebrev for Jacob Høg til Truidtsholm til Kronens Bønder under Skivehus, som Jørgen Friis til Krastrup hidtil har haft i Væрге. J. R. 5, 426 b.

— Miss. til Niels Skram. Da Kongen vil have noget Kron-gods i Nørrejylland, som Jacob Høg til Truidtsholm hidtil har haft i Forlening¹, lagt ind under Kronen, skal Niels Skram lægge det ind under Drotningborg, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 4, 560.

— Miss. til Hans Lindenov til Ødtsløf og Frants Rantzau til Drobye om at være til Stede, naar Hendrik Belov, Embedsmand paa Tranekier, overleverer Hald Slot og Len til Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør efterlades ved Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 4, 559 b.

— Ligelydende Miss. til Erik Lykke og Voldemar Parsberg om at overlevere Hendrik Lykke Inventariet paa Kalløe Slot. Udt. i J. T. 4, 560.

— Ligelydende Miss. til Johan Bernekov og Peter Redtz om at overlevere Tureby Gaard og Len til Steen Bilde. Udt. i J. T. 4, 560.

17. Juni (—). Miss. til Machabæus om at optage Hieronimus Arnoldus, der i nogen Tid har tjent i Kongens Kantori, i Sorø Skole og give ham samme Underholdning, som de andre Disciple faa. Udt. i Sj. T. 18, 528.

— Miss. til Axel Brahe om at lade de 9 Læster Rug, der hermed sendes ham, bage i Kavringbrød, saa det kan være færdigt til St. Canuti regis Dag [10. Juli], og sende det til København. Udt. i Sk. T. 2, 381 b.

— Miss. til Axel Brahe og Niels Bild. Truid Axelsen, »vor Mand og Tjener«, har for nogen Tid siden paataget sig at lade Steensaa i Skaane udgrave, saaledes at Vandet kunde faa sit rette Løb, for derved at forhindre, at Aaen gør Skade paa den omkring-

¹ Se 21. Juni 1582.

liggende Ejendom, og Kongen har forordnet ham Hjælp af de omkringliggende Bønder, for at Arbejdet kunde faa des bedre Fremgang. Da han nu igen har anmodet Kongen om yderligere Hjælp, men Kongen ikke kan vide, hvad man kan vente sig af ham, om hans Forehavende har Fremgang eller ej, skulle de med det første undersøge, hvorledes det har sig med Steensaa, og hvad Truid Axelsen har udrettet med Udgravningen af Aaen, og meddele Kongen deres Betænkning om, hvorledes man bedst kan ordne det med Aaen for i Tide at forhindre, at Aaen tager for meget Overhaand og gør større Skade. Sk. T. 2, 381.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen nu vil have det Gods i Kalløe Len, som Slotsfogderne paa Københavns Slot hidtil have haft i Forlening for deres Bestilling, lagt ind under Kalløe Slot, skal Hendrik Lykke med det første undersøge, hvor dette Gods ligger, straks lægge det ind under Slottet, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab deraf. J. T. 4, 560.

— Pantebrev til Christen Munk til Giessinggaard paa Rudgaard i Fyen med tilliggende Bønder, saaledes som Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, før ham har haft Gaarden i Forsvar, for 4000 gode uforfalskede Sølvdaler, som i Lybæk og Hamborg gænge og gæve ere. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste, skaffe Kongen og hans Hofsinder og Folk tilbørlig Underholdning, saa ofte Kongen selv rejser der forbi, og underholde Kongens Tjenere, som besøge ham med Kongens Pasbord. Han skal have den gejstlige Jurisdiktions Indkomst i Skoufbye Herred i Befaling, ligesom Axel Brahe har haft den, og i aarlig Afgift deraf svare 150 gl. Dlr. fra 1. Maj 1596 at regne. Han skal holde Rudgaard ved god Hævd og Bygning, saaledes som den nu er. F. og Sm. R. 2, 92 b.

[Omtr. 17. Juni]¹ (—). Følgrebrev for Christen Munk til Giessinggaard til Kronens Bønder under Ruedgaard i Fyen. Udt. i F. og Sm. R. 2, 92 b.

18. Juni (—). Miss. til Absolon Gjøe og Morten Skinkel om at overlevere Chresten Munk Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og andet, som findes paa Rudgaard i Fyen og bør efterlades dér, besigte Bygningerne paa Gaarden og de under den lig-

¹ Udateret; indført mellem Breve af 12. og 28. Juni.

gende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i F. og Sm. T. 2, 497.

18. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Mogens N, Sognepræst til Ermelund Kirke paa Møen, paa 3 Pd. Korn, som er Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Ermelund Sogn, kvit og frit. Sj. R. 13, 441 b.

— Miss. til Niels Paske om at skaffe Thomis Madtsen, der har slaæet sit Laar itu, nødtørftig Underhold paa Holmen, indtil han kommer til sin Førlighed igen. Udt. i Sj. T. 18, 528.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Simon Orckelsen, der 3 Gange ikke har svaret Told af nogle ufri¹ Parter, men ikke har vidst noget om disse ufri¹ Parter før nu, at tage den Told og Rettighed, som han tidligere skulde have svaret for disse ufri¹ Parter, og siden lade ham uhindret passere. Udt. i Sj. T. 18, 528.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Lauridts N. har berettet, at hans afdøde Fader², forhen Byfoged i Landskrone, er bleven en Sum Penge skyldig paa sit Regnskab, hvilke nu ere betalte paa 50 Dlr. nær, som han formedelst Fattigdom ikke kan udrede, har Kongen eftergivet disse 50 Dlr., hvorfor Rentemesteren skal godtgøre Lauridts dem i Faderens Regnskab og kvittere ham derfor. K. Udt. i Sj. T. 18, 528.

— Miss. til Envoldt Kruse om at betale Vilimæke, Hans Tyskis Enke, 50 Dlr., som endnu restere af hendes Husbondes Pension. Udt. i Sj. T. 18, 528 b.

— Miss. til Peder Brahe. Gerdt Rantzau, Embedsmand paa Haderslevhus, har berettet, at Peder Brahe formener en af hans Tjenere at løbe ud med et denne selv tilhørende Skib, som han har ladet bygge der i Lenet [Sølvitsborg], og han har paa sin nævnte Tjeners Vegne ansøgt Kongen om at give Ordre til, at Tjeneren maa passere med Skibet og søge sin Næring med det. Det befales herved Peder Brahe at lade Gerdt Rantzaus Tjener passere med Skibet. Sk. T. 2, 381 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre og Henrik Gyldenstjerne. Hoslagt sendes dem en Supplikats fra Hans og Frandts Rantzau, Daniels Sønner, angaaende en Gæld paa 520 Dlr. og Penge for 35 Læster Bajsalt, som deres afdøde Fader Henrik Gyl-

¹ Registranten har paa disse 2 Steder fejlagtigt: fri.

² Lavrids Skriver.

denstjerne dels skal være bleven Daniel Rantzau skyldig, dels skal være bleven forstrakt med af Daniel Rantzaus Fuldmægtige i Marstrand 1589. Da de have gjort Anfordring herom hos Oluf Rosensparre og Henrik Gyldenstjernes Moder Fru Mette Rud, have disse to foregivet, at der blandt deres Breve fandtes klare Kvittanser for Gælden, og Hans og Frandts Rantzau have derfor nu anmodet om at maatte blive hjulpede til Ret. Det befales Oluf Rosensparre og Henrik Gyldenstjerne at rette sig selv heri og enten afvise Rantzauerne med Kvittansen eller uden videre Forhaling betale dem, hvad de paa deres afdøde Faders Vegne blive dem skyldige, saa de ikke yderligere skulle have noget at klage over. Sk. T. 2, 382.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Steen Matsen. Fru Mette Axelsdatter har berettet, at Christoffer Ulf, Borger i Halmsted, forrige Aar har faaet nogle Penge af hende, hvorfor han skulde købe 2 Heste til hende; hun har af den Grund sendt en af sine egne Tjenere op med ham, men Christoffer Ulf har siden taget denne i sin Tjeneste og forholder hende nu baade hendes Tjener og hendes Penge, hvorfor hun har anmodet om at blive hjulpede til Ret mod ham. Det befales ham at sørge for, at Christoffer Ulf staa hende til Rette for hendes Beskyldninger mod ham, og at der vederfares hende, hvad Lov og Ret er, af ham. Sk. T. 2, 382 b.

— Miss. til Hans Lindenov og Ofve Lunge om at overlevere Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør efterlades paa Skivehus, til Jacob Høg, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i J. T. 4, 560 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Disse Brevvisere, Troels Mortensen i Ribe og Aage Pedersen i Horne, Kirkeværger for Ellekiøbing Kirke, og Jens Mogensen og Svend Pedersen i Fielkinge, Kirkeværger for Fielkinge Kirke, have berettet, at Kirkerne for nogen Tid siden ere blevne brudte op og Kirkerne Gods bortstjaalet, hvorfor de nu tiltales og skulle staa Kirkerne til Rette. Da Kirkerne ere blevne brudte op uden deres Vidende og de ere uskyldige i Sagen, skal han sørge for, at de og deres Arvinger blive utiltalte for det stjaalne Gods, og at det bliver dem godtgjort i Kirkerne Regnskab. J. T. 4, 560 b.

19. Juni (—). Aab. Brev om, at Kongen, da Trætten mellem Fru Magdalenne Sehested til Kiørup, Mouridts Podedbusks Enke, Claus Podedbusk til Krapperup og Otte Christof-

fer Rosenkrantz paa hans Hustrus Vegne paa den ene og Fru Karren Gyldenstjerne til Torp, Niels Lykkes Enke, og Jacob Lykke til Tanderup, Hofsinde, paa den anden Side om noget Købegods, Pantegods og .Gæld har været indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad paa denne Herredag i København, mundtlig har befaleet Christoffer Valkendorf til Glorup, Jacop Seefeldt til Visborg, Jørgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nørrejylland, Axel Brahe til Elvidt og Christian Holck til Hiøgaard, at de med det allerførste skulde samles paa belejlig Tid og Sted og forhandle Parterne imellem. Dette have de ogsaa gjort, og Parterne have, dog ikke uden lang og vidtløftig Underhandling, efter Kongens Begæring godvillig afstaaet al den Tiltale, de kunde have til hinanden, paa følgende Vilkaar: alt det Gods, som Mouridts Podebusk har købt af Fru Karren Gyldenstjerne, og som hans Arvinger have Skøde og Forvaring paa, skal uhindret følge Mouridts Podebusks Arvinger til evindeligt Ejendom efter deres Skødebrevs Lydelse, derimod skal alt det Gods, som Mouridts Podebusk havde i Pant af Fru Karren Gyldenstjerne, og som hans Arvinger endnu have Pantebrev paa, straks frit falde tilbage til Fru Karren Gyldenstjerne og hendes Arvinger. Til Gengæld skal Fru Karren Gyldenstjerne betale Mouridts Podebusks Arvinger 3000 gl. Dlr. og straks her i København give dem nøjagtig Forvaring derfor. Alle de Breve, som begge Parter havde angaaende Trætten, ere overleverede til Kongen, der har kasseret og sønderskaaret dem, saa de herefter ikke skulle komme nogen af Parterne til Skade. Dermed ere begge Parter forligte, saa det herefter skal være en evig aftalt, forligt og fordragen Sag. Denne Overenskomst stadfæster Kongen herved. Sj. T. 18, 528 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Undersaatterne i Hollænderbyen paa Amager have klaget over, at de ved den sidst paabudte Pengeskat ere blevne takserede for højere Skat, end de have givet i Kongens Faders Tid, og de have anmodet om fremdeles at maatte blive ved den sædvanlige Skat, som er 40 Dlr., da de dog i andre Maader blive besværede nok. Det befales Rentemesteren ikke at tage mere end 40 Dlr. i Skat af Undersaatterne i Hollænderbyen. Sj. T. 18, 530. K.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Skodborrig og Vandfuld Herreder under Bøuling Slot maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde til Bøuling Slot, saalænge de ere besværede med Sandemændstov og indtil Kongen giver anden Ordre,

da de have klaget over, at de besværes meget med Sandemændsed og af den Grund maa forsømme deres Avl og Næring. J. R. 5, 427.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ofve Lunge. Da Elling Kirke i Vendsyssel skal være meget forfalden og ikke kan istandsættes ved sin egen Indkomst, skal han sørge for, at andre Kirker der i Landet, som ere ved godt Forraad, komme Elling Kirke til Hjælp, enhver efter sin Evne og Formue, og át Hjælpen bliver anvendt til Elling Kirkes Bygning. Udt. i J. T. 4, 561.

— Miss. fra Regeringsraadet til Fru Drude Rantzau, Oluf Munks Enke. Denne Brevviser, Ifver Lauritsen, har berettet, at hun har paaført ham Trætte, har ladet saa i hans Jord og vil have ham fra Gaarden, og derhos anmodet om at blive hjulpen til Ret. Raadet anmoder hende om for dets Skyld at lade Forfølgningen falde og lade Ifver Lauritsen beholde Gaarden, saalænge han kan holde den ved Magt og svare sin Afgift deraf, for at han ikke mere skal have noget at klage over til Kongen. J. T. 4, 561.

20. Juni (—). Følgebrev for Carl Bryske til Bønderne i Solrødt, som hidtil have svaret Arrild Hvitfeldt. K. Udt. i Sj. R. 13, 442.

— Miss. til Rentemesteren om at give Hr. Christen Lauridsen, Præst i Bergenhus Stift, 50 Dlr. for en Bog¹, som han har dediceret til Kongen. Kopi i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 530.

— Aab. Brev om, at Hr. Hans Lauritsen, Sognepræst i Halmsted, i Aar maa oppebære Kronens Part af Tienden af Sletager og Gindinge² Sogne i Halmsted Herred, uden Afgift, til sin Husholdnings Behov. Sk. R. 2, 222 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra denne Brevviser, Hermand Hermandsen, Borger i Bergen, hvori han beretter, at en Simen Pedersen er bleven ham noget skyldig for forskellig Slags Rustning, som han har faaet af ham, og klager over, at Betalingen forholdes ham formedelst en uendelig Dom, som Borgemestre, Raad og Byfoged i Nyborg have afsagt. Laurits Brockenhuus skal undersøge

¹ Efter Kristen Lavridsens vedlagte Kvittering er den nævnte Bog hans Oversættelse paa Dansk af Chronica Charionis. ² Getinge.

Sagen og give Borgemestre, Raad og Byfoged Tilhold om uden vidtløftig Forhaling at hjælpe Hermand Hermandsen til Ret, saa han ikke skal have gjort denne lange Rejse og Bekostning forgæves og ikke yderligere skal have noget at klage over. F. og Sm. T. 2, 497.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Oldeland. Fru Karine Bryske til Slumstrup, Ifver Lunges Enke, har berettet, at han efter sit udgivne Pantebrevs Lydelse skylder hende en Sum Penge, men da han ikke kan hjemle hende det, som han har sat hende i Pant for Pengene, er Pantebrevet blevet dømt ulovligt og hun har mistet sit Pant. Da Pengene alligevel forholdes hende, har hun ansøgt Kongen om at hjælpe hende til hendes Betaling. Det befales ham godvillig at rette sig selv heri og betale Fru Karine, da han jo har givet hende sit Brev og Segl paa Pengene. F. og Sm. T. 2, 498.

— Miss. til Hans Lange. Kongen har for nogen Tid siden¹ skrevet til ham om at undersøge, hvorledes det forholder sig med et Bol, kaldet Laykier, som Frederik Busk, Borgemester i Ringkøbing, har begæret at faa i Fæste, og indsende Besked derom til Kancelliet. Den Enke, der bor paa Bolet, har nu berettet, at det er et bygget Bol og ligger mere end 200 Trin fra den Frederik Busk tilhørende Gaard, og at der findes Sten mellem begge Gaardes Toftejord. Da det endnu er et bygget Bol og fra Arilds Tid har staaet paa det Sted, hvor det nu staaer, svaret Landgilde og anden Rettighed til Slottet, saaledes som derom tagne Tingsvidner yderligere formelde, og det kan befrygtes, at noget af Ejendommen kan forvildes derfra, hvis det kommer under Bondens Gaard, skal han fremdeles lade Enken og hvem, der efter hende vil fæste Bolet, beholde det, saalænge de svare deres Landgilde og anden Rettighed deraf. J. T. 4, 561 b.

21. Juni (—). Kvittans til Fru Talle Ulfstand til Skabbersø, Povel Laxmands Enke, der nu paa sin afdøde Broder Hack Ulfstands Vegne har gjort Kongen endeligt Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Kallundborg Len fra 1. Maj 1588, da han fik det efter Frands Rantzau, til 1. Maj 1591, da han overleverede det til Corfids Viffert, for Stiftets Indkomst i Lenet i

¹ 31. Jan. 1595

samme Tid, for den til Midfaste 1589 udgivne Pengeskat og for Inventariet. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 13, 442. K.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Byfogderne i Helsingør og Helsingborg. Da Kongen til Bartholomæi Dags Tid [24. Aug.] behøver forskellige Slags Fisk til Udspisningen, deriblandt nogle Makrel, skulle de lade salte og røge saa mange Makrel, de kunne skaffe, saa Kongen kan faa dem hos dem, naar han behøver dem. Bekostningen, som de anvende derpaa, skulle de indføre i deres Regnskab. Sj. T. 18, 530.

— Kvittans til Fru Talle Ulfstand til Skabersøe, Pofvel Laxmands Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Broder Hack Ulfstands Indtægt og Udgift af Malmøhus og Lundegaard Len og St. Peders Kloster i Lund fra 1. Maj 1591, da han fik dem i Forlening efter Corvits Viffert, til 5. Juni 1595, da hun overleverede Malmøhus Len til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg og Lundegaard og St. Peders Kloster til Christian Bernekov til Birkholm, for Stiftets Indkomst i Lenene og for det modtagne og igen overleverede Inventarium paa Malmøhus og Lundegaard. Hun blev ialt skyldig 1476 $\frac{1}{2}$ Dlr. 11 Sk. 1 Alb., som hun nu har betalt Rentemester Envoldt Kruse. Sk. R. 2, 223.

— Miss. til Jomfru Sophie Gyldenstjerne, Abbedisse i Maribo Kloster. Hoslagt sendes hende den af Kongen og Rigsraadet gjorte Skik og Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Jomfruerne og alt andet i Klosteret, med Ordre til at holde den i god Forvaring og rette sig efter den i alle Maader, saafremt Kongen ikke, hvis der handles imod den ved hendes Forsømmelse og der kommer Klager til ham, skal se sig forarsaget til at sætte en anden i hendes Sted, der vil og kan føre flittigt Tilsyn med Forordningens Overholdelse. F. og Sm. T. 2, 521.

22. Juni (—). Aab. Brev om, at Niels Iversen, Kongens Kældersvend, herefter aarlig skal have 10 gl. Dlr. mere i Løn, end han hidtil har haft. Sj. R. 13, 443. K.

— Miss. til Rentemesteren. Denne Brevviser, Skipper Jens Hals, har berettet, at han paa Rentekammeret har 2 Aars Løn til gode, hvilken Løn forholdes ham, fordi der, da han for 2 Aar siden var sendt til Ferøe og af Kongens Købmand der paa Landet fik leveret 2220 Voger Bergfisk, ved hans Hjemkomst med dem fattedes 90 $\frac{1}{2}$ Voge og 6 Skaalpd. paa Vægten, hvilket skyldes, at Fisken var grøn og meget vaad, da han modtog den, men er tørret

ind paa Rejsen og derfor ikke har kunnet holde sin Vægt. Kongen har, da det forholder sig saaledes, eftergivet ham Restancen af Fisken, hvorfor Rentemesteren skal lade ham være utiltalt derfor og betale ham de 2 Aars Løn, som han har til gode. Sj. T. 18, 530 b.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Albrit Friis, Embedsmand paa Aakier, har berettet, at Rentemesteren har gjort Antegnelse til hans Regnskab af Riberhus Slot for en Mølle der i Lenet, som i mange Aar har været øde og aldeles ubrugelig. Det befales ham at godtgøre Albrit Friis for denne Mølle i Regnskabet og ligesaa godtgøre ham 50 Kugler, nogle Halvspidser og nogle ubrugelige Seler, der manglede i hans Inventarium. Sj. T. 18, 531.

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen har bevilget, at Fru Margrete Viffert, Envoldt Sehesteds Enke, igen maa faa de Klæder, Rustninger og andet, som Carl Bryske efter Kongens Befaling har i Forvaring, og som have tilhørt hendes Husbonde, skal han levere hendes Fuldmægtig disse Ting mod nøjagtig Kvitans. Udt. i Sj. T. 18, 531.

— Miss. til [Tolderen i Ysted]. Da Kongen har givet Mogens Gjøre til Gundersløf Tilladelse til for denne ene Gang at udføre 400 Tdr. Havre, som han har solgt til en Købmand i Lybæk, til Skibs fra Ysted, befales det Tolderen at lade Mogens Gjøre udskibe Kornet uhindret, men paase, at der ikke under det Skin udskibes mere Havre mod Kongens Forbud. Sk. T. 2, 383.

— Miss. til Bønderne, hvem de end tjene, i Lugude Herred i Skaane. Kongen har bragt i Erfaring, at den ny Haslebro der i Herredet skal være meget forfalden og nødvendigvis maa gøres i Stand med det første, hvis den vejfarende Mand og det Tømmer, Kongen lader føre ned fra Skovene, ellers uden Fare skulle kunne komme over den. Da Broen ligger paa den rette Landevej fra Helsingborg ind i Giunge Herred ad Herritsvad Kloster og ad Sverrig til, paa-bydes det dem alvorligt at møde ved Broen med Heste og Vogn og hvad andet der behøves, naar Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, eller hans Fuldmægtige tilsige dem, og siden hjælpe til med at istandsætte Broen saaledes, at den vejfarende Mand og Tømmeret sikkert og uden Fare kunne komme derover, da de efter Recessen ere forpligtede til at istandsætte Vejen. Hvis nogle

sidde overhørig og ikke møde, ville de blive tiltalte og straffede. Sk. T. 2, 383 b.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe om, med Undtagelse af det ubrugelige Tin og Kobber, at give det ubrugelige Inventarium, som findes paa Helsingborg Slot, til de fattige og husarme i Byen, lade det optegne paa et Register og holde dette i Forvaring ved sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 2, 384.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at sørge for, at Anne Thues i sit Naadensaar faar den Rettighed, Tiende og andet, som efter Ordinansen med Rette bør følge hende. Udt. i Sk. T. 2, 384 b.

— Forleningsbrev for Jacob Høg til Trudtsholm paa Skivehus Slot og Len, saaledes som Jørgen Friis, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Hald, sidst har haft det i Værge. Han skal svare 400 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjeparten. Han maa selv beholde al Avlen til Slottet og Ladegaarden, men maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til Driften. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste og han maa ikke beregne Kongen nogen Udgift, naar han selv eller hans Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Han skal aarlig gøre Regnskab for Stiftets visse og uvisse Indkomst, der altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og Magt, saaledes som de nu ere, men skal der opføres nogen synderlig Bygning paa Slottet, vil Kongen selv give Ordre derom og betale det. J. R. 5, 427 b.

— Miss. til Hendrik Lykke om med Slottets Indkomst med det allerførste at indløse noget Krongods i Kalløe Len, som Axel Juls Arvinger hidtil have haft i Pant for 1933 Dlr., og Øerums og Glesborg Kirketjender, som de have i Pant for 200 Dlr., indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for Indkomsten deraf. J. T. 4, 562.

— Miss. til Peder Munk om med det allerførste at lægge Otsunds Færgøhus ind under Vestervig Kloster, indskrive det i Jordebogen og aarlig indbetale de 10 Mk., der svares af Færgøhuset, til Rentekammeret. J. T. 4, 562.

23. Juni (—). Forleningsbrev for Brede Rantzau til Randsøvhollum paa Stege Slot og Len og Ermelundgaard, saaledes som Peder Munk, Marsk, hidtil har haft dem i Værge.

Han skal svare 100 Dlr., fri Penge uden nogensomhelst Afkortning, i Afgift af den visse Indkomst og Avlen til Stege Slot og gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvdelen. Han skal gøre Regnskab for al den visse Indkomst til Ermelundgaard og betale 1 Dlr. for hver Td. Rug eller Byg, $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, 12 Dlr. for hver Td. Smør og for andre Smaabede den sædvanlige Pris; for Avlen til Ermelundgaard skal han aarlig svare 150 Dlr. Han skal gøre Regnskab for den uvisse Indkomst til Ermelundgaard og maa selv beholde Halvdelen deraf. Kongen forbeholder sig dog al Told, Sise og Vrag, som falder under Møens Land. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Rente i Forlening og gøre Regnskab for al den visse og uvisse Indkomst, hvilken altsammen skal komme Kongen til bedste. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste, og han maa ikke beregne Kongen nogen Udgift, naar han selv eller hans Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Hans Regnskab skal regnes fra 1. Maj 1596. Han skal holde Slottet og Gaarden ved god Hævd. Sj. R. 13, 443 b. K.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov til Nilstrup og Niels Gyldenstjerne til Restrup om at være til Stede, naar Jørgen Rosenkrantz's Arvinger eller deres Fuldmægtige overlevere Turebygaard i Sjælland til Sten Bilde til Bildisholm, overlevere Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Skovene og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 531 b.

24. Juni (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at optage Peder Portner i Hospitalet, hvis der er nogen Plads ledig og han findes at være Hospitalslem, og lade ham faa Underholdning ligesom andre. Udt. i Sj. T. 18, 531 b.

— Miss. til Christoffer Valkendorf. Disse to Brevvisere, Hans Eriksen i Munke Mølle og Hans Eriksen i Eybye Mølle ved Odense, have berettet, at Møllerne i nogen Tid have været brøstholdne, hvorfor de ere komne til at restere med noget af deres Landgilde, som de ikke kunne udrede, og de have nu anmodet om at faa denne Restance eftergivet. Christoffer Valkendorf skal afkorte hver af dem 1 Læst Møl af Restancen, hvilket skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. F. og Sm. T. 2, 499.

— F. og Sm. T. 2, 505, se 24. Juli.

25. Juni (—). Miss. til Færgemanden i Ottesunds Færgeshus, der hidtil har svaret til Albrit Friis, nu Embedsmand paa

Aakier. Da Kongen har skrevet til Peder Munk, Rigens Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, at han skal lægge Ottesunds Færgehuse under Vestervig Kloster, skal han herefter svare til Peder Munk. J. R. 5, 428 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at betale Isak Petersen eller hans Fuldmægtige de Penge, som han i Amsterdam paa Kongens Vegne har forstrakt Hendrich Keltenhofver med til den Bekostning, denne har gjort paa de nye Tidender, han har tilsendt Kongen, efter Hendrich Keltenhofvers Beviser og tage Kvittans derfor. K. Udt. i Sj. T. 18, 532.

— Miss. til Ditlef Holck og Borgemestre og Raad i Helsingør. Isaac Petersen, Borger i Amsterdam, har berettet, at han for nogen Tid siden har været Faktor for Villom Hendriksen, Borger i Helsingør, og paa hans Vegne for Retten i Amsterdam er bleven dømt til at betale 359 Gylden, hvilke Penge endnu ikke ere blevne ham tilbagebetalte af Villom Hendriksen, der har holdt ham hen, og han har nu, da han er fremmed, anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret uden vidtløftig Rettergang. De skulle undersøge Sagen og sørge for, at Isaac Petersen uden langsommelig Forhaling og vidtløftig Rettergang kan komme til sin Betaling, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 18, 532.

— Bestalling for Laurits Christensen som Salpetersyder paa Gotland. Han skal samle og syde saa meget Salpeter, som han og hans Folk kunne overkomme, og skal levere Salpeteret til Lensmanden paa Visborg og tage Kvittans af ham derfor. Kongen vil betale ham 14 gl. Dlr. for hvert Centner lutret Salpeter. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 18. Maj 1592 for Gert von Gülich]. Sk. R. 2, 224.

— Forleningsbrev for Hendrik Belov til Spøtterup paa Tranekier Slot og Len. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 300 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvdelen. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. Han maa kvit og frit selv beholde al Avlen til Slottet og Ladegaarden med Affødning og anden Fordel deraf, men maa saa heller ikke i nogen Maade tilskrive Kongen nogen Udgift til dens Drift. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet ved god Hævd og Magt, som det nu er, men gøres der nogen særlig Bygning fornøden, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. Falder Kongens Vej der forbi,

skal Hendrik Belov en Nats Tid forsyne Kongen med Følge og Heste med fyrstelig og nødtørfdig Underholdning. Hendrik Belov maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning, naar han selv eller hans Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Hendrik Belov maa ikke i nogen Maade befatte sig med Told, Sise og Vrag, som falder paa Landet, men det skal altsammen komme Kongen til Bedste efter klart Regnskab. Han skal have Præsterne og Kirkerne i Forsvar og oppebære Kronens Part af Tiende, Gæsteri og anden Rettighed, hvilket altsammen skal komme Kronen til Bedste. F. og Sm. R. 2, 153.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen har ladet bestille 20,000 Drikkeglas hos Glasbrænderen ved Rye og Kongens Lensmand paa Skanderborg i andre Maader har Pengeudgifter paa Kongens Vegne, skal Frants Rantzau paa Kongens Vegne betale Glasbrænderen for Glassene efter den Fortingning, som Slotsskriveren paa Skanderborg i Manderup Parsbergs Fraværelse har gjort med ham, og føre Summen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 562 b¹.

26. Juni (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser, Frands Christensen, har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Ulykke, idet en Kniv, som han, uden at han vidste det, havde hos sig, og som uforvarende gik gennem Skeden, stak en, ved Navn Anders Feilerre, som han stod og talte med i Venskabelighed og havde i Armen, i Laaret, saa Anders Feilerre siden døde deraf. De Sandemænd, der bleve opkrævede til at sværge herom, have ogsaa dømt, at det var Vaadegerning, og derfor dømt ham til sin Fred og til at bøde efter Loven, hvilket han ogsaa har gjort, ja han har tilmed stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds. Da han imidlertid er bange for, at han formedelst denne ulykkelige Hændelse ikke skal kunne faa noget Kald i Kirke- eller Skoletjenesten, har han ansøgt Kongen om at blive hjulpen til Ret. Da Gerningen ikke er sket med Forsæt og Sandemændene have dømt ham til hans Fred og til at bøde efter Loven, ligesom han ogsaa har stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds, har Kongen bevilget, at denne ulykkelige Hændelse ikke skal komme ham til nogen Skade i nogen Maade, og at han maa forfremmes til Kirke- og Skoletjeneste, hvor

¹ Tr.: Dsk. Saml. III. 260 f.

han kan blive kaldet paa lovlig Vis efter Ordinansen. Sj. R. 13, 445.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse om at betale Peder Skeels Arvinger de 20 Dlr., som Peder Skeel 1563 har laant Kongens Fader, eller afkorte dem i den Restance, som Claus Skeels Arvinger skyldte Kongen. K. Udt. i Sj. T. 18, 532 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Rentemesteren daglig har store Pengeudgifter, skulle de tilsende ham alle de Penge, baade Guld og Sølv, som de have i Forraad af Tolden. Udt. i Sj. T. 18, 532 b.

— Forleningsbrev for Axel Brahe til Elvidt paa Helsingborg Slot og Len, saaledes som Christoffer Valkendorf, Embedsmand paa Odensegaard, hidtil har haft det i Forlening. Til at underholde sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk med skal han have følgende aarlige Genant: 736 Dlr., 7 Læster Rug og Mel, 15 Læster Byg og Malt, 2 Læster Smør, 31 Bolgalte, 24 Svin, 52 Sider Flæsk, 40 Kør, 300 Faar og Lam, 300 Gaasekroppe, 2 Læster saltet Fisk, 388 Hestes Gæsteri, 10 Læster Havre samt hvad Høns, Ved, Kul, Hø, Halm, Lysegarn og andet saadant Smaapluk, som Jordebogen indeholder. Endvidere maa han selv frit beholde Avlen til Slottets Ladegaard og Hielmsholt med al Affødning, men saa ogsaa uden nogen Bekostning for Kongen. For Resten af den visse Indkomst skal han aarlig gøre Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvorefter han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Forsvar og gøre Regnskab for al Indtægten deraf, hvilken altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Han skal holde Helsingborg Slot ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen give Ordre derom og selv afholde Bekostningerne. Sk. R. 2, 224 b.

— Miss. til Niels Bild. Denne Brevviser, Henricus Custodis, har paany henvendt sig til Kongen angaaende en af hans Sønner, som er blevet fængslet i Laugholm for et Drab, der har fundet Sted der i Byen, hvori han dog mener, at Sønnen er uskyldig. Han har tidligere faaet skriftlig Befaling til Niels Bild om at forfølge Sagen efter Loven og bringe den til Ende og har nu paany paa Sønnens Vegne anholdt om at blive hjulpen til Ret. Niels Bild skal med Flid undersøge, hvorledes det forholder sig med

dette Drab, og efter de Vidnesbyrd, der haves paa begge Sider, lade afsige Dom i Sagen, saa der ikke skal ske Henricus Custodis og hans Søn som fremmede her i Riget nogen Uret, og saa Kongen kan blive fri for videre Øverløb i den Sag. Sk. T. 2, 384 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse om at betale Isaac Petersen, Borger i Amsterdam, 120 Dlr., som han har forstrakt Kongens Gartner med til de Frugttræer, Urter, Frø og andet, denne har købt til Kongen. Udt. i Sj. T. 18, 532 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen til Kroningen har Brug for flere Personer i sine Kældere, skulle de hver fremsende 2 Personer, hvilke de mene bedst kunne forestaa den Tjeneste med Flittighed og Troskab; det skal ogsaa være Folk, der ikke ere uskikkelige til at udskænke Vin og anden Drik paa fyrstelige Gemakker, og de skulle være forsynede med tilbørlige Klæder efter slig Lejlighed, saa de kunne være til Stede ved Kroningen uden nogen Bekostning for Kongen. — Tage Krabbe, Christoffer Parsberg, Preben Bild, Christoffer Pax, Sten Bilde, Brede Rantzau, Sten Madtsen, Peder Brahe, Axel Brahe, Gabriel Sparre, Hendrik Belov, Christian Machabeus, Oluf Rosensparre, Christian Bernekov, Niels Bildt, Erik Valkendorf, Peiter Redtz, Prebiørn Gyldenstjerne, Fru Giørrel Fadersdatter, Sten Brahe. Sj. T. 18, 532 b. K.

28. Juni (—). Følgebrev for Jacop Trolle til Sonerup til Kronens Bønder under Abramstrup. Udt. i F. og Sm. R. 2, 92 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad og Byfogden i Odense. Kongen har bragt i Erfaring, at der i det Hus paa Nørregade i Odense, hvori afdøde Peder Kok skal have boet, findes et Skødebrev paa en Gaard i Assens, som en, ved Navn Morten Nielsen, har solgt til Frands Urne, hvilket Skødebrev Morten Nielsen har indlagt der. Da Morten Nielsen paa Grund af nogen Forseelse er rømt af Kongens Moders Tjeneste og Kongens Moder derfor tilholder sig hans Gods som Rømningsgods og da Sander Meel ogsaa tilholder sig nogen Rettighed deri efter nøjagtigt Bevis, skulle de straks kalde den Mand, der nu bor i det ovennævnte Hus og har Brevet i Forvaring, for sig og give ham Tilhold om straks at fremvise Brevet og siden holde det i god Forvaring, indtil Frands Urne erlægger Betaling for Gaarden med al derpaa anvendt Bekostning og Tæring eller under en ærlig Indmaning til-

fredsstillter Kongens Moders Fuldmægtige og Sander Meel, saa Kongens Moder ubhindret vil lade Frands Urne faa Skødebrevet. F. og Sm. T. 2, 500.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad og Byfogden i Kerteminde. Da der hos Christen Pouelsen, Borger i Kerteminde, skal findes nogle Breve, Haandskrifter og Registre, hvormed han paa Morten Nielsens Vegne har tiltalt Frands Urne i Assens, og da Morten Nielsen, der har tjent Kongens Moder, er borttrømt af Tjenesten for nogen Forseelse, hvorfor Kongens Moder tilholder sig hans Gods som Rømningsgods, hvilket Gods tilkommer Kongens Moder og Sander Meel, Borger i Assens, efter dennes nøjagtige Bevisning, skulle de nøjagtigt undersøge, hvilke Morten Nielsen tilhørende Breve, Haandskrifter og Registre der findes, og give Christen Pouelsen Ordre til at holde dem i god Forvaring, indtil Sagen bliver udført ved de dertil tagne Ridemænd, saafremt han ikke selv vil staa til Rette for dem. Naar Kongens Moders Fuldmægtige og Sander Meel kræve de nævnte Breve, Haandskrifter og Registre af Christen Pouelsen, skal denne overlevere dem disse, saa de kunne fremlægge dem i Rette for Ridemændene. F. og Sm. T. 2, 501. K.

— Miss. til Gabriel Knudsen, Morten Skinkel, Christen Knudsen og Tønne Bryske. For nogen Tid siden have de været besøgte med Rigens Breve, der vare erhvervede over Frants Urne for Betaling for en Gaard i Assens, som han havde købt af en, ved Navn Morten Nielsen. Da denne Morten Nielsen siden er rømmet af Kongens Moders Tjeneste og hans Boslod derfor er tilfalden Kongens Moder, og da Rigens Breve endnu ikke ere efterkommede, lige saa lidt som der er sket nogen Indførsel, ville Kongens Moders Fuldmægtige og Sander Meel, Borger i Assens, igen besøge dem med Kongens og Rigens Breve om Indførsel. Det befales dem derfor med det allerførste og uden lang Forhaling at efterkomme Rigens Breve og skaffe Kongens Moders Fuldmægtige og Sander Meel Indførsel og Fyldest efter Brevenes Lydelse, saafremt de ikke ville staa til Rette for mulige Forsømmelser fra deres Side. F. og Sm. T. 2, 502.

— Forleningsbrev for Jørgen Friis til Krastrup paa Hald Slot og Len og Medelsom Herred, som Hendrik Belov, nu Embedsmand paa Tranekier, sidst har haft dem i Værge. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 300 gl. Dlr. i aarlig Afgift

af den visse Indkomst til Hald Slot og af Halvparten af den visse Indkomst af Medelsom Herred, medens han aarlig skal gøre Regnskab for den anden Halvpart af den visse Indkomst af Medelsom Herred og ligesaa for den uvisse Indkomst af Hald Len og Medelsom Herred, hvoraf han selv maa beholde Halvparten. Han maa have Ladegaarden og al Avlen til Slottet kvit og frit, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Omkostning derpaa. Kongen forbeholder sig frit det tilmageskiftede Gods, som i de forledne Aar er lagt under Slottet, og tillige det Gods, som er kommet fra afdøde Sten Bilde og ligeledes er lagt under Slottet, saaledes som Hendrik Belov sidst har gjort Regnskab derfor. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste og, naar Kongens Vej falder der forbi, underholde Kongen frit 2 Nætter paa hans eget Bord og med Foder og Maal til Kongens egne Heste. Han skal oppebære og gøre Regnskab for den gejstlige Rente, der altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og Magt, men maa ingen Bygning foretage derpaa uden Kongens egen Befaling. J. R. 5, 429.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis om at istandsætte Porten paa Hald Slot med gode Hvælvinger, saa den kan blive forbedret paa de Steder, hvor det gøres mest behov, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i J. T. 4, 562 b.

— Miss. til Knud Brahe om for denne ene Gang at levere Marine Frantsdatter, Enke efter Hr. Jens Jensen Lundum i Aarhus, 2 Pd. Korn af Loftet og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 562 b.

29. Juni (—). Forleningsbrev for Christian Holck til Høigaard paa Tryggevelde Gaard og Len, som Arild Hvitfeldt, Rigens Kansler, hidtil har haft det i Værge. Han skal svare 200 Dlr., fri Penge uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst, men hvis der kommer noget Gods fra Lenet, skal det godtgøres ham i Regnskabet; han skal aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han maa selv beholde al Avlen til Tryggeveldegaard, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Udgift paa den og skal være forpligtet til frit at underholde Kongen og hans Folk og Heste en Nats Tid, naar Kongen kommer den Vej. Han

skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han skal have Stiftets Indkomst og den gejstlige Jurisdiktion i Befaling og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf, hvilket altsammen skal tilfalde Kronen. Hans Afgift skal regnes fra 1. Maj 1596. Han skal holde Tryggeveldegaard og Ladegaarden dertil i god Stand, men maa ellers intet bygge derpaa uden Kongens Tilladelse. Sj. R. 13, 445 b. K.

29. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Eustachius von Thumen, Kongens Staldmester, paa Svenstrup Gaard og Len, saaledes som Christen Holck, Embedsmand paa Tryggevelde, hidtil har haft det i Værge, uden Afgift i de næste 3 Aar. Han skal holde Gaarden i god Stand. Sj. R. 13, 447. K.

— Forleningsbrev for Sten Bilde til Bildisholm paa Turebye Gaard og Len, saaledes som afdøde Jørgen Rosenkrantz hidtil har haft det i Værge. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Halvdelen. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Al Avlen til Gaarden maa han selv beholde, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning derpaa. Han skal holde Gaarden ved god Hævd og Magt. Sj. R. 13, 447 b. K.

— Forleningsbrev for Arrild Hvitfeldt til Odersberg, Rigens Kansler, paa Vordingborg Slot og Len og Lekkinge Gaard. Han skal til sin egen, sine Svendes og Slottets daglige Folks Underholdning oppebære følgende aarlige Genant: 168 Dlr., 7 Læster Rug, 10 Læster Byg, 415¹ Tdr. Havre, 6 Skippd. Humle, 12 Tdr. Smør, 40 levende Køer, 200 Faar og Lam, 500 Gæs, 422 Høns, 14 Bolsvin, 200 magre Svin, 6000 Hvillinger, 6 Læster saltede Sild, 3 Læster saltet Torsk, 30 Vorder Langer og Kabliav, 6 Vorder Rokker, 8000 Flyndere, 1 Td. Bergefisk, 2 Læster Gryn, 7 Tdr. Lønneborgersalt, 3 Læster groft Baisalt og aarlig gemen Hofklædning til sig selvsjette. Han maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Kønge og Sverdborg Sogne, uden Afgift, og $\frac{1}{2}$ Læst Korn af Slottets Indkomst til at underholde 12 Skolepersoner med efter gammel Vis. Slotsfogden skal aarlig have 26 Tdr. Havre til Foder og Maal paa 1 Hest og Ridefogden 20 Tdr. Havre paa 1 Hest. Udover Genanten maa Arrild Hvitfeldt ikke tilskrive Kongen nogen Omkostning til ham selv, hans Svende, Slottets daglige Folk

¹ K. har: 365.

samt Postriderne, Fiskerne, Smedene eller andre saadanne Personer, derimod skal den Bekostning, der aarlig medgaar til Kongens Foler og Stod¹, til dem, der passe Stoddet og Folerne, til den, som passer Vandkunsten, og til den, der driver Posthestene, som hidtil godtgøres ham i Regnskabet. Han maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indtægt, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han maa selv beholde al Avlen til Vordingborg Slots Ladegaard, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Udgift til Ladegaardens Drift og skal være forpligtet til at forsyne Kongens Heste med det nødtørftige Hø og Rufoder. Han skal aarlig gøre Regnskab for al Avlen og den visse og uvisse Indkomst til Lekkingegaard og maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst. Han skal oppebære al den Rettighed, der kan falde af den gejstlige Jurisdiktion, og gøre Regnskab derfor. Han skal paa Kongens Vegne lade al den Smaatold, som svares ved Slottet af Heste, Øksne og andet, oppebære og have god Opsigt med Kronens Tolder, at Kronens Told og Rettighed ikke fordrives. Hvis nogen kommer til Slottet med Kongens eller Kongens Moders Pasbord eller i anden Bestilling paa Kongens eller Kongens Moders Vegne, skal han give dem et Maaltid Mad eller to med Øl uden at maatte indskrive noget i Regnskabet eller henvise dem til Borgerne i Byen. Arrild Hvitfeldt maa ikke tilskrive Kongen nogen Fortæring til sig selv eller sine Folk, naar de rejse her i Riget. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste af Vordingborg Len. Han skal holde Slottet og Ladegaarden ved god Magt med Nøgler, Døre, Vinduer, Laase, Tag og andet saadant ringe Arbejde, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. Regnskabet skal regnes fra 1. Maj 1596. Sj. R. 13, 448 b. K.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. Der sendes dem nogle Amer Vin, som skulle bruges til Traktation af de fremmede Herrer med deres Folk, der ventes her ind i Riget, baade paa Rejsen herind og paa Tilbagevejen. De skulle modtage Vinen, indlægge den i god Forvaring i Kælderen og paase, at den ikke bruges til andet end til de fremmedes Traktation, og at den ikke unyttigt bliver forkommet. — Til efterskrevne Steder blev Vin tilført: Kolding 20 Amer; Middelfart 12 Amer; Odense 20 Amer,

¹ Sj. R. har urigtigt: Stald.

hvormed Skipperen skal løbe til Kerteminde og der levere dem til den, Hofmesteren giver Ordre til; Roskilde og Køge hver 20 Amer; Andvorskouf, Vordingborg og Gietsør hver 16 Amer; Ringsted 14 Amer; Korsør, Næstved og Nykøbing p. F. hver 12 Amer. Sj. T. 18, 533 b. Orig.¹ (til Kristoffer Valkendorf).

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Pax. Hr. Rasmus Olsen, Sognepræst til Undløse² og Syndersøe³ Sogne, har berettet, at Kirkens Part af Korntienden af Undløse Sogn, som han har i Fæste for aarlig Afgift, er sat for højt, og at tilmed Peter Redtz, Embedsmand paa Solte, for nogen Tid siden har ladet sig bygge en Sædegaard⁴ i Sognet og derved ødelagt 8 Bøndergaarde, hvoraf der tidligere svaredes Tiende. Da han har anmodet om, at Tienden maa blive sat for en rimelig Afgift, skal Christoffer Pax ved første Lejlighed lade opkræve uvillige Dannemænd, der skulle sætte Tienden for en rimelig Afgift. Sj. T. 18, 534. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ysted. Jesper von Trier, Borger i København, har tidligere ofte henvendt sig til Kongen om en Trætte mellem ham og hans Medarvinger paa den ene og hans afdøde Broder Claus von Triers Hustru paa den anden Side om Arv og Skifte efter Broderen. Skønt der er gjort en Kontrakt, hvorefter begge Parter skulle rette sig, har hans afdøde Broders Hustru dog ikke efterkommet den, og han besværes med stor Bekostning, fordi han ikke kan komme til Ende med hende. Da han nu paany har anmodet om at blive hjulpen til Ret, skulle de give Claus von Triers Enke Tilhold om at efterkomme den af hende indgaaede Kontrakt, saa Jesper von Trier ikke skal besværes med videre Bekostning og Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 2, 385.

— Kvittans til Axel Brahe til Elvidt, Embedsmand paa Helsingborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Odensegaard fra 1. Maj 1585, da han fik den i Forlening efter Erik Lykke, til 5. Juli 1595, da han overleverede den til Christoffer Valkendorf, for den gejstlige Indkomst i Lenet i samme Tid, for de oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Endvidere har han gjort Regnskab for den visse og uvisse Indkomst til St. Knuds Kloster i Odense

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. I. 177. samme H.

² Ondløse, Merløse H.

³ Søndersted,

⁴ Tygestrup (nu Kongsdal).

fra 15. Aug. 1594, da han fik det i Forlening efter afdøde Kansler Niels Kaas, til 5. Juli 1595, da han overleverede det til Christoffer Valkendorf. Han blev skyldig 506 $\frac{1}{2}$ Dlr., som han nu har betalt til Rentemester Envold Kruse. F. og Sm. R. 2, 94.

29. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hendrik Lykke til Ofvergaard paa Kalløe Slot og Len, saaledes som afdøde Jørgen Rosenkrantz sidst har haft det i Forsvar. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, i aarlig Genant til sig selv, sine egne og Slottets daglige Folk have 478 Dlr., 10 Læster Rug, 12 Læster Byg, 6 Skippd. Humle, 10 Læster Havre, 14 Tdr. Smør, 200 Brændsvin, 100 Faar, 200 Lam, 230 Gæs, 1000 Høns, 40 levende Køer, 4 Tdr. Aal, 6000 Hvillinger, 5000 Flyndere, 4 Tdr. Bergefisk, 2 Læster Gryn, 2 Læster groft Bajsalt og 8 Tdr. Lønborgsalt. Endvidere maa han selv beholde al Avlen og Affødningen til Slottets Ladegaarde, men han maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til deres Drift. For Resten af den visse Indkomst skal han aarlig gøre Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene alt Fiskeriet paa Anholt samt Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste og han maa ikke beregne Kongen nogen Udgift, naar han selv, hans Skrivere, Svende eller Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Befaling og aarlig gøre Regnskab derfor, og det skal altsammen komme Kronen til Bedste. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet og Ladegaardene ved god Hævd og Magt, saaledes som de nu ere, med Nøgler, Døre, Laase, Vinduer, Tag og andet saadant ringe Arbejde, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og betale det. J. R. 5, 430 b.

— Forleningsbrev for Albrit Fris til Harridtskier paa Aakier Slot og Len, saaledes som afdøde Chresten Skeel sidst har haft det i Forlening. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, i aarlig Genant til sig selv og Slottets daglige Folk have 213 Dlr. 1 Ort, 12 Læster Rug og Mel, 15 Læster Byg, 13 $\frac{1}{2}$ Læst 10 Tdr. Havre, 1 Læst 3 Tdr. Smør, 35 Køer, 300 Lam, 20 Brændsvin, 200 Par Høns, 8000 Hvillinger, 12000 Flyndere og 12 Tdr. Byggryn. Endvidere maa han selv have al Avlen og Affødningen til Slottets Ladegaard, men maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Udgift til dens Drift. For Resten af den visse Indkomst skal han

aarlig gøre Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Albrit Friis skal have fri Olden til hans Genantsvin og egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden, men maa ellers ikke tilholde sig nogen Rettighed i den i Lenet faldende Olden. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, føre Tilsyn med, at Kirkernes Indkomst anvendes til Kirkernes Bedste, aarlig høre Regnskab af Kirkeværgerne, bortfæste de Tiender, der blive ledige, oppebære al Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion og aarlig gøre Regnskab derfor. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste og han maa ikke beregne Kongen nogen Udgift, naar han selv eller hans Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet ved god Hævd og Magt, som det nu er, men maa ellers ikke bygge noget paa Slottet eller Ladegaarden uden Kongens Befaling. J. R. 5, 432.

29. Juni (Kbhvn.). Kvittans til Albret Friis til Harridtskier, Embedsmand paa Aakier, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Riberhus Len fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1594, for Stiftets Indkomst, for de i ovennævnte Tid oppebaarne Penge- og Madskatte og for det af Erik Lykke modtagne og til Voldemar Parsberg overleverede Inventarium. Ligeledes har han gjort Regnskab for hans Afgift af Skarpenbergs Gods paa Mors fra 1. Maj 1591, da de 10 Aar, i hvilke han havde Godset frit, udløb. Han blev ialt skyldig 2906 Dlr. 1 Ort 1 Pend., som han nu har betalt til Rentemester Envold Kruse. J. R. 5, 434.

30. Juni (—). Miss. til de Fruer, der tidligere¹ have faaet Ordre til at drage til Kroningen, om at møde i København den 1. Aug. og efterkomme Kongens tidligere Skrivelse. Sj. T. 18, 534. K.

— Miss. til Johan Bernekov til Nielstrup og Peiter Redtz til Hørbye om at være til Stede, naar Christen Holck, Embedsmand paa Tryggevelde, overleverer Svenstrup Gaard og Len til Stax von Thymen, Kongens Staldmester, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre og andet, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de under Gaarden liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 18, 534 b.

— Forleningsbrev for Christian Bernekov til Birk-

¹ 7. og 28. Maj 1596.

holm paa Lundegaard med Torne og Jerrestadt Herreder med alt Kronens og Stiftets Gods deri samt 1 Gaard i Clandby¹ i Fers Herred og 1 Gaard i Ryed i Lugud Herred, der altid have svaret til Lundegaard efter den ham af Rentekammeret leverede Jordebogs Lydelse, og paa St. Peders Kloster i Lund med dertil liggende Bønder, saaledes som afdøde Hack Ulfstand sidst har haft dem i Værge. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 700 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han maa selv beholde al Avl og Affødning til Gaardens og Klosters Ladegaarde, men maa saa heller ikke tilregne Kongen nogen Udgift til dem. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Rente i Torne, Jerrestadt og Froste Herreder i Forsvar og skal gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf, som altsammen skal tilfalde Kronen; derimod maa han aldeles ikke befatte sig med Kronens Indkomst af Froste Herred, der som hidtil skal svares til Fru Giørvel Faddersdatter. Han skal holde Gaarden og Klosteret ved god Hævd og Magt, men maa ellers ikke bygge noget derpaa uden Befaling fra Kongen. Sk. R. 2, 226.

30. Juni (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev for Peder Brahe til Kragholm paa Sølvitsborg Len i Blekinge. Han skal svare 600 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Avlen og aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Tredjedelen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling og gøre Regnskab for Indkomsten deraf, som altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste, holde Slottet i en fast og tryk Slotslov og holde det i Stand. Sk. R. 2, 227.

— Miss. til Albert Friis. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til ham om at tilbagebetale Marine Laugisdatter, Peder Hegelunds Enke, i Ribe de 100 Dlr., som han havde ladet oppebære af hende for det Aars Landgilde, som hun efter sin Husbondes Død har oppebaaret af de 2 Gaarde, denne var forlenet med. Da det efter hendes Beretning endnu ikke er sket, skønt han har ført de 100 Dlr. til Udgift i sit Regnskab 1590—91, befales

¹ Klamby, Færs H.

det ham at rette sig selv heri og uden videre Forhaling tilbagebetale hende de 100 Dlr., saa hun ikke skal have Grund til yderligere at klage. J. T. 4, 562 b.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til de højlerde i København. M. Anders Foss, Superintendent i Bergens Stift i Norge, har berettet, at Jonas Magni, som var Skolemester i Bergen, for nogen Tid siden har givet en af sine Disciple, ved Navn Anders Jonsen, et Testimonium, hvori baade Anders Foss og andre gejstlige Personer i Byen uden Grund ere angivne. Da han formener, at det ikke er andet end et Skandskrift, og derfor vil lade Jonas Magni tilbørligt tiltale for hans Lefærdighed, har han nu anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret. De skulle indstævne Jonas Magni med hans udgivne Testimonium i Rette for sig, undersøge Sagen, dømme ham og M. Anders Foss imellem og give Dommen beskrevet. Sj. T. 18, 535¹.

— Miss. til Rentemesteren. Villomcke, Johan von Deldens Enke, Borgerske i København, har berettet, at hun til Kongens eget Behov og til Brug paa Kronborg og her paa Slottet har leveret over 700 Amer Vin. Da den Sum, hun skylder herfor, er meget stor, er hun bange for, at hun skal komme af med sin Tro og Love hos Godtfolk, medmindre Kongen vil give hende en Sum Penge i Betaling. Rentemesteren skal straks lade hende faa 2000 Dlr. paa Regnskab. Sj. T. 18, 535 b.

— Miss. til Sten Bilde. Da der til Slottets Behov her behøves nogle Læster Kul, skal han give Bønderne i Turebye Len Ordre til at brænde 100 Læster Kul og føre dem hid til 1. Aug., saa de sikkert ere her til den Tid. Udt. i Sj. T. 18, 535 b.

— Miss. til Stax von Theumen om ligeledes at lade brænde 100 Læster Kul i Svenstrup Len til Kroningen. Udt. i Sj. T. 18, 535 b.

— Miss. til Breide Rantzau om med saa ringe Bekostning som muligt at gøre det ufærdige Hus paa Ermelundt færdigt og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til Knud Venstermand. Zacharias Hansen, Borger i Naskov, har klaget over, at Knud Venstermand forfølger ham paa det yderste med Rigens Dele for Kost og Tæ-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. III. 631 f.

ring af en meget ringe Sum Penge, som han har skyldt Knud Venstermand. Da Hovedstolen er bleven betalt, anmoder Kongen Knud Venstermand om for hans Forbøns Skyld at lade hvad yderligere Tiltale han kan have til Zacharias Hansen falde i Betragtning af dennes arme Vilkaar. F. og Sm. T. 2, 522.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gert Rosenkrantz og Eyller Bryske om at møde i København med deres Heste og Folk den 19. Aug. og varetage Tjenesten ved Kroningen. Udt. i Sj. T. 18, 536.

3. Juli (—). Miss. til Erik Hardenberg om at møde 1. Aug. sammen med de andre Rigsraader for at raadslaa om, hvad der til den Tid kan forefalde. Udt. i Sj. T. 18, 538 b.

— Miss. til de Herremænd, der tidligere¹ have faaet Breve, om nu at møde den 19. Aug. for at varetage Tjenesten, naar Kongens Kroning skal holdes. Udt. i Sj. T. 18, 538 b. Orig. (til Korfits Ulfeld, dat. 2. Juli).

— Miss. til Dr. Claus Theophilus, Professor i København, om at møde i Kolding den 15. Aug., modtage de fremmede Herrer, som komme did, holde Ordet, som det sig bør og Lejligheden kræver, og siden i Forening med de andre gode Mænd følge de fremmede hid. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til Erik Lunge, Godtslaf Budde, Benedictz Rantzau, Kiønne Qvitzov, Morten Skinkel, Jacop Høg og Ditlef von Qvalen om at ledsage Hertug Johan Adolf af Holsten fra Kolding til København; Ditlef von Qvalen skal være Skænk paa Rejsen. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til Hans Lange, Niels Krabbe og Hendrik Vind om at ledsage Hertuginde af Holsten² til København. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til Caspar Markdaner om med sine Folk og Heste at ledsage Hertug Johan Adolf af Holsten og Slesvig og Hertugerne af Lunenburg fra Kolding til København til Kongens Kroning. Udt. i J. T. 4, 563.

— Lignende Miss. til Niels Bild, Hans Rostrup, Jørgen Due, Hendrik Gyldenstjerne, Godtske von Ahlefeldt, Kieldt Juel og Gabriel Skinkel, der skal være Køgemester. Udt. i J. T. 4, 563.

— Miss. til Caspar Paslig om at møde ved Gedtsøer den 15. Aug. med saa mange Heste, som han tidligere har faaet Ordre

¹ 27. Febr. og 2. Maj 1596. ² Enkehertuginde Christine.

om, for sammen med flere af Raadet at modtage Administratoren af Haldt¹ med flere unge Herrer og Markgrever af Brandenburg og holde Ordet, som Lejligheden kræver. Udt. i Sj. T. 18, 536 b.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til nogle Adelsmænd om at møde den 15. Aug. ved Gedtsøer med deres Heste for at ledsage Administratoren af Haldt hid. — Christen Holck af Raadet, Fredrik Hobe, Hendrik Gjøe, Eigler Rud, Henning Reventlov, Peiter Redtz, Erik Mogensen, Køgemester, og Peder Grubbe, Skænk. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til nogle Adelsmænd om at møde den 15. Aug. ved Gedtsøer med deres Heste for at ledsage de unge Herrer af Brandenburg, Markgrev Christian og Markgrev Jochim Ernst. De skulle sørge for, at de fyrstelige Personer undervejs blive trakterede med tilbørlig og fyrstelig Underholdning, da Lejligheden ikke tilsteder, at der kan forordnes dem nogen Køgemester eller Skænk. — Jørgen Friis af Raadet, Mogens Ulfeldt, Knudt Rud til Vidbye, Prebiørn Bild, Niels Gyldenstjerne og Corvidts Ulfeldt. Udt. i Sj. T. 18, 536 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om at godtgøre Oluf Rosen-sparre de 120 Dlr., som han til forskellige Tider har forbygget paa Landskrone Slot, i hans Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 18, 536.

— Miss. til nogle Lensmænd. Da der behøves megen Fetalje til Holmens Behov og til Udspisningen for Københavns Slot, skulle de paa Kongens Vegne tilkøbe sig N Øksne (Lam, Gæs) og sende dem til Københavns Slot inden N Dag, saafremt de ikke ville staa Kongen til Rette, hvis der paa Grund af deres Efterladenhed bliver noget forsømt. Andre af Lensmændene skulle fremsende levende Kvæg og Fetalje. — Københavns Len 35 Kør og 75 Svin af Jordebogen, 500 Lam, 500 Gæs og 20 Øksne inden Mikkelsdag; da Størstedelen af de Lam og Gæs, der kan faas af Landgilden, er fortæret, maa der skaffes andre for Penge; Roskildegaaards Len 20 Øksne, 100 Lam og 100 Gæs til Vor Frue Dag nativitatis [8. Sept.]; Tryggevelde Len 100 Lam og 100 Gæs til Vor Frue Dag nativitatis; Vordingborg Len 100 Svin, mindst 2 Aar gamle, der kunne sættes paa Egel, 30 Øksne, 100 Lam og 100 Gæs til Vor Frue Dag nati-

¹ Joakim Frederik, Markgreve af Brandenburg.

vitatis; Andvorskouf Len 30 Øksne og 150 Lam til Vor Frue Dag nativitatis; Draxholm Len 30 Øksne og 200 Lam til Vor Frue Dag nativitatis og 200 Gaasekroppe, at købe, til Foraaret; Kallundborg Len 30 Øksne og 300 Lam til Vor Frue Dag nativitatis og 200 røgede Gaasekroppe til Foraaret; Trannekierdt, Nyborg, Dalum, Aarhusgaard, Silkeborg, Aakier, Skanderborg og Drotningborg Len hver 30 Øksne til Vor Frue Dag nativitatis; Aalborg Len 6 Læster Nødkød; Malmøhus Len 30 Øksne og 300 Lam til Vor Frue Dag nativitatis; Helsingborg Len 30 Øksne, 150 Kør, 300 Svin og 300 Faar og Lam inden Mortensdag; Sølvitsborg Len 30 Læster Kød betids til Foraaret; Varberg Len 40 Øksne inden Mortensdag; Laugholm Len 40 Øksne til Mikkelsdag; Bornholm 6 Læster saltet Nødkød til Foraaret; Baahus Len 6 Læster Nødkød til Foraaret. Sj. T. 18, 537. K. (til selve Brevet).

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Byfogder og Sisemestre om at fremsende Nødkød. — Malmø 10 Læster; Ysted 4 Læster; Køge 3 Læster; Helsingborg og Landskrone hver 2 Læster, alt inden Jul. Udt. i Sj. T. 18, 538 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der vil blive Brug for en Del Øksne til Udspisningen ved Kongens Kroning, sendes der dem hermed en Sum Penge, som de skulle købe Øksne for i deres Len; de skulle sørge for, at Kongen faar Øksne, der kunne bruges til Udspisningen, og de skulle siden, naar de aflægge deres Regnskab, gøre nøjagtig Rede for Købet. De skulle sende de købte Øksne til København snarest muligt, i det allerseneneste inden St. Laurentii Dag [10. Aug.]. — Axel Brahe [Helsingborg] og Jørgen Brahe [Varberg] hver 80 Øksne; Oluf Rosensparre [Landskrone], Preben Gyldenstjerne [Malmøhus] og Christian Bernekov [Lundegaard] hver 50 Øksne. Sk. T. 2, 360.

— Forleningsbrev for Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborrig paa Malmøhus Slot og Len og Ingelstad Herred, dog med Undtagelse af Torne og Jerrestadt Herreder, der nu ere lagte under Lundegaard, og af Froste Herred, hvoraf Stiftets Indkomst er henlagt under Lundegaard og Kronens Rente som hidtil skal svares til Fru Gjørvel Faddersdatter, dog skulle de Bønder i Torne Herred, der altid have ligget til Malmøhus, og Bønderne i Veybred¹ Len fremdeles svare til Malmøhus, da de for den daglige

¹ Veberød. Torne H.

Ugedagstjenestes Skyld ikke kunne undværes derfra. Han skal holde Slottet i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Rigsraadet til troer Hænde. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets daglige Folk skal han have følgende aarlige Genant: 736 Dlr., 7 Læster Rug og Mel, 15 Læster Byg og Malt, 10 Læster Havre, 2 Læster Smør, 54½ Bolgalt, 52 Sider Flæsk, 40 Kør, 300 Faar og Lam, 300 Gaasekroppe, 2 Læster saltet Fisk, 388 Hestes Gæsteri, for hver 6 Hestes Gæsteri maa han ogsaa i Regnskabet tilskrive sig 1 Dlr., som sædvanligt er der i Landet, endvidere de Høns og andre saadanne smaa Persiller, som Jordebogen indeholder, og som de foregaaende Lensmænd have haft. Endvidere maa han selv beholde al Avlen til Slottet og Ladegaardene, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa dem. For Resten af den visse Indkomst skal han aarlig gøre Regnskab og ligesaa for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, dog ikke i de ovennævnte 3 Herreder, i Forsvar og aarlig gøre Regnskab for al Indtægten deraf, som altsammen skal tilfalde Kronen. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste og holde Slottet ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget synderligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. Regnskabet og Genanten skulle regnes fra 1. Maj 1596. Da Predbiørn Gyldenstjerne skal holde Slottet i en Slotslov, har Kongen bevilget, at der i Regnskabet maa godtgøres ham Løn til 2 Bøsseskytter, der skulle føre Tilsyn med Arkeliet og Stykkerne. Sk. R. 2, 228.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Denne Brevviser, Morten Lauridsen, som har været Tolder i Auskær, har berettet, at han resterer med 7 Aars uforklarede Regnskaber for den Told og anden Rettighed, han har oppebaaret i Byen, og han har begæret, at Restancen maa eftergives ham, da han ikke er i Stand til at betale den, og at der maa blive taget Hensyn til den Skade, som han har lidt i den sidste svenske Fejde. Rentemesteren skal lade ham være aldeles fri for Regnskab og Restance og give ham Kvittering derfor. Sj. T. 18, 538 b.

6. Juli (—). Forleningsbrev for Jacob Seefeldt, Befalingsmand i Mariager Kloster, paa noget Krongods i Nørre Herred i Kalløe Len i Nørrejylland, nemlig 4 Gaarde og 1 Gadehus i Emerløf, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Stienvad og 1 Gaard og

1 Gadehus i Ulstrup. Han skal, fra 1. Maj 1596 at regne, svare 97 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst af Godset. J. R. 5, 435.

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemesteren. Da Kongen har ladet handle med Jacop Seefeldt, Embedsmand i Mariager Kloster, at han inden førstkommende Mikkelsdag skal sende 500 Læster Kalk til Bahus Slot til Bygningen dér og for hver Læst Kalk have $6\frac{1}{2}$ Mk. danske, Fragten iberegnet, skal Rentemesteren straks betale ham disse Penge, naar han henvender sig paa Rentekammeret med dette Brev. Sj. T. 18, 539.

— Miss. til Sten Matsen om at overlevere den svenske Herremand, Knud Ulfson, til dem, som ere forordnede til at føre ham ned til København. Udt. i Sk. T. 2, 385 b.

— Miss. til Laurits Brockenhuus, Frederik Hobe, Peder Grubbe og Erik Hardenberg om at bestille Færger til at føre de fremmede Herrer og deres Folk over til Korsør. Færgerne skulle være til Stede i Nyborg den 12. Aug. Udt. i F. og Sm. T. 2, 503.

8. Juli (—). Miss. til Manderup Parsberg, Jacop Seefeldt, Jørgen Friis, Prebiørn Gyldenstjerne og Lauridts Brockenhuus. Da det bliver nødvendigt at forordne flere Kokke i Kongens Køkken til den forestaaende Kroning, skulle de handle med N. N. i Købstaden N om med det allerførste at begive sig til København med 4 Karle, der kunne tænkes at være duelige til saadan Bestilling, og sørge for, at baade Kokkene og Karlene uden al Undskyldning møde med det første. — Jørgen Friis skal handle med Hans Kok i Viborg, der skal møde med 4 gode Karle; Jacop Seefeldt med Mickel Kok i Mariager, der skal møde med 4 gode Karle; Lauridts Brockenhuus med Peder Kok og Eyler Kok i Nyborg, der hver skulle møde med 4 Karle; Prebiørn Gyldenstjerne med Arent Kok i Malmø, der skal møde med 4 Karle, og med Claus Kok i Malmø, der tjener Fru Kirsten Sten Bildes; Manderup Parsberg med Søfren Kok i Skanderborg. Sj. T. 18, 539.

— Miss. til Lensmænd om at fremsende Kældersvende, der kunne gøre Tjeneste i Kælderen og i andre Maader under Kroningen. — Caspar Markdaner [Koldinghus] skal fremsende Oluf Kældersvend og Madts Smidt; Lauridts Brockenhuus [Nyborg] Hans von Lübeck i Nyborg og Folmer i Hundtofte; Eske Brock Jacop Bolde i Høring. Udt. i Sj. T. 18, 539 b.

— Miss. til Fruerne Lisebet Gyldenstjerne, Kirstinne Harden-

berg, Anne Hardenberg og Lisebet Trolle. Da Kongen venter nogle fremmede Fyrster og Herrer til Frederiksborg, hvorfor det vil være nødvendigt at lade drage og tilfly dér, skulle de møde den 10. Aug. paa Frederiksborg for at hjælpe til med at drage Hofstuen med Flamsk. Da det er berettet Kongen, at de fyrstelige Personer maaske ikke tage deres egne Sengeklæder med sig hverken til sig selv eller til deres medhavende Fruentimmer, skulle Fruerne selv medtage, hvad der behøves til at tilfly Sengene, naar undtages Sengedyner og Hoveddyner. Kongen stoler sikkert paa, at de gøre det. Sj. T. 18, 540. K.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Hendriksen, Borgemester i Odense, om i Christoffer Valkendorfs Fraværelse at føre flittigt Tilsyn med, at de fremmede Herrer blive vel trakterede, naar de komme til Odense. Udt. i F. og Sm. T. 2, 504.

— Miss. til Envoldt Kruse. Mester Hans von Andorffen, Kongens Bygmester, har berettet, at han efter den med ham gjorte Fortingning har udført noget Arbejde paa Københavns Slot, hvorfor der var lovet ham i alt 500 Dlr.; deraf har han faaet 300 Dlr. og har nu begæret at maatte faa Resten, da han har dem storligen behov. Envoldt Kruse skal enten betale Mester Hans disse Penge eller stille ham nøjagtigt tilfreds derfor. Sj. T. 18, 539 b.

— Miss. til Byfogden i Helsingør om at betale Marine Hans Køns, Krøgerske i Lundegaards Kro, 40 Dlr., som Fyrstinden¹ af Slesvig og Holsten og hendes Følge efter hendes Bevis have fortæret for hos hende paa Rejsen fra Sverrig her igennem Landet. Udt. i Sj. T. 18, 540 b.

— Nyt Forleningsbrev for Oluf Rosensparre til Skarolt paa Landskrone Slot og Len samt Østerstadt og Vesterstadt Len. Han skal svare 500 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Ladegaardens Avl og Affødning, men maa saa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning paa Ladegaardens Drift; endvidere skal han aarlig gøre Regnskab for den uvisse Indkomst, hvoraf han selv maa beholde Halvparten, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste og paa egen Bekostning paa Slottet holde en Bøsseskytte, som kan have Tilsyn med Skytset og Arkeliet. Han maa ikke beregne Kon-

¹ Enkehertuginde Christine.

gen nogen Udgift, naar han eller hans Folk rejse her i Riget i Kongens Ærinde. Han skal have den gejstlige Rente og Stiftets Jurisdiktion i Forsvar og aarlig gøre Regnskab for al Indtægten deraf, som altsammen skal tilfalde Kronen. Hans Regnskab og Afgift skulle regnes fra 1. Maj 1596. Han skal paa egen Bekostning holde Slottet og Ladegaarden ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom og bekoste det. Sk. R. 2, 229 b.

9. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sendt Svend Kuld, Borger i København, til Nørrejylland for at købe al den Havre, han kan faa, til Kongen. Hvad han lover for den Havre, han køber, skal blive betalt af Rentemesteren efter de af Svend Kuld udgivne Beviser. Kongen anmoder alle om at sælge Svend Kuld al den Havre, de kunne undvære, og befaler sine Fogder og Embedsmænd, Borgemestre og Raadmænd og alle andre at fremme ham paa det bedste og skaffe Befordring til at føre Havren ned til de bekvemteste Ladesteder. Sj. R. 13, 437 b. K.

— Miss. til Anders Dresselberg om henimod de fyrstelige Personers Ankomst at begive sig til Andvorskouf Slot og i Christian Friis's Fraværelse have nøje Tilsyn med alt, saa det gaar rigtigt til med det, som behøves til de fyrstelige Personers Underholdning og ellers i andre Maader, saaledes som Christian Friis skal give ham nærmere Anvisning om. Udt. i Sj. T. 18, 540 b.

— Miss. til Mikkel Snedker, Byfoged i Helsingør. Denne Brevviser, Issebrandt Rodtenborg fra Amsterdam, har berettet, at Mikkel Snedker kræver Told af ham af den Urt, kaldet Engelskeer, som han har ladet samle her i Riget og nu vil udskibe der fra Byen, uagtet han tidligere har passeret toldfrit ud med den, og han har derfor begæret at faa at vide, hvorledes Kongen vil have det hermed. Kongen har bevilget, at han maa være fri for at svare Told af det, som han hidtil har udført, men af de Engelskeer, som han eller andre herefter udføre, skal der svares 2 Dlr. i Told af hver Skibsladning, hvorefter Mikkel Snedker skal rette sig. Sj. T. 18, 540 b.

10. Juli (—). Miss. til Hans Olufsen. Hendrik Rammel, Embedsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at han har ladet beramme et Møde paa sin Gaard Beckeskouf angaaende nogle Breve, som findes der, og hvoraf en Del efter Gabriel Sparre til

Svandtsholms Formening tilkommer ham paa hans Hustrus¹ Vegne og hendes Medarvinger. Da Kongen formoder, at der blandt Brevene ogsaa findes nogle, der angaa Beckeskouf Gaard og tilliggende Gods og Kronen, skal Hans Olufsen med det allerførste begive sig til Beckeskouf, saa han kan være dér den 14. Juli i det allerseneste, passe godt paa, at ingen af de Breve, der vedkomme Kronen eller Beckeskouf Gaard og Gods, blive forrykkede eller bortkomne, lade dem registrere og levere dem til Hendrik Rammel eller hans Fuldmægtige, dog maa der ikke gøres Gabriel Sparre nogen Hinder paa de Breve, som nøjagtig kunne bevises at tilhøre ham paa hans Hustrus Vegne eller hendes Medarvinger. Sj. T. 18, 541.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov (Roskildegård), Peder Grubbe (Nysted), Ditløf Holck (Kroneborg) og Arrildt Hvitfeldt (Næstved) om hver at sende en Skifertækker til København, hvor Skifertækkerne skulle melde sig hos Lensmanden. Udt. i Sj. T. 18, 541 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i nogle Købstæder. Da Kongen, der venter mange fremmede til sin Kroning, vil faa Brug for en Del Tinfade og Tintallerkener, skulle de gøre sig al mulig Flid for i deres By sikkert at skaffe Kongen N Tinfade og N Tintallerkener, de, som synlige og gode ere, ingen Fade større end 5 Pd. og ingen ringere end 3 Pd. De skulle med det allerførste sende dem til København med et paalideligt Bud og levere dem til Niels Paaske, der skal give Bevis for dem. Hvis noget bortkommer, vil Kongen nøjagtigt betale det. — Postscriptum: Endvidere anmodes de om i deres By at skaffe Kongen til Laans N synlige Sengesteder, N synlige Sengedyner, N Hoveddyner, N Dundyner, N Dunpuder, vel stafferede for Enderne, N synlige Par Hørgarnslagener med 3 Bredder og N synlige Tæpper til at brede paa Sengene og sende det hid inden 7. Aug. i det allerseneste. Hvis noget bortkommer, vil Kongen nøjagtigt betale det. — Tinfade og Tintallerkener: Malmø 300 Fade og 300 Tallerkener; Lund, Aarhus og Væ hver 100 Fade og 100 Tallerkener; Landskrone og Helsingborg hver 150 Fade og 150 Tallerkener; Cimbershaufn 50 Fade og 50 Tallerkener; Ysted 120 Fade og 120 Tallerkener; Trelleborg og Halmsted hver 50 Fade og 50 Tallerkener; Skanør

¹ Lisbet Trolle.

og Falsterbo hver 12 Fade og 12 Tallerkener; Varberg, Laugholm og Ronneby hver 40 Fade og 40 Tallerkener; Stege, Næstved og Kallundborg hver 100 Fade og 100 Tallerkener; Skelskør 50 Fade og 50 Tallerkener; Nykøbing i Odts Herred 30 Fade og 30 Tallerkener; Hedinge 12 Fade og 12 Tallerkener; Nakskov 120 Fade og 120 Tallerkener; Nysted og Saksøbing hver 40 Fade og 40 Tallerkener; Stubbekøbing 24 Fade og 24 Tallerkener; Aalborg 200 Fade og 200 Tallerkener; Aarhus og Randers hver 100 Fade og 100 Tallerkener. — Summa 2528. — Senge: Malmø og Aalborg hver 10 synlige Sengesteder med 20 synlige Sengedyner, 10 Hoveddyner, 10 Dunpuder, vel stafferede for Enderne, 20 synlige Par Hørgarnslagener med 3 Bredder og 10 synlige Tæpper til at brede paa Sengene; Landskrone 12 synlige Sengedyner, 6 Hoveddyner, 6 Dundyner med synlige Tæpper, 6 Dunpuder, vel stafferede for Enderne, 12 synlige Par Hørgarnslagener og 6 gode og synlige Sengesteder; Ysted, Stege, Kallundborg, Nakskov og Aarhus hver lige saa meget, dog ikke Sengesteder; Lund 4 gode stærke Sengesteder, 8 synlige Sengedyner, 4 Dundyner med 4 smukke Tæpper, 4 Dunpuder, vel stafferede for Enderne, og 8 Par synlige Hørgarnslagener; Helsingborg, Skelskør, Varberg og Ronneby hver ligesaa mange Sengeklæder, men ingen Sengesteder; Aarhus, Væ, Cimbershaufn og Trelleborg hver 10 synlige Sengedyner, 5 Hoveddyner, 5 Dundyner med 5 synlige Tæpper, 5 Dunpuder, vel stafferede for Enderne, og 10 Par synlige Hørgarnslagener. Sj. T. 18, 541 b. Orig. (til Laugholm), underskr. af C. Valkendorf og Chr. Friis.

10. Juli¹ (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Oluf Olufsen i Vestermarcker Sogn paa Bornholm, der for nogen Tid siden paa Vester Herreds Ting er bleven dømt til Løgner for nogle Ord, som han havde ladet falde inden Bornholms Landsting, men nu har optinget og tilfredsstillet Sagvolderen, som har ladet ham forfølge for Sagen. Sk. R. 2, 222.

— Miss. til Laurits Brockenhaus om at give Borgerne i Faaborg Ordre til at sende deres Færger og Skuder ned til Aaresunds Færgehus for at føre de fremmede Herrer med deres Folk og Heste, der komme did, over til Assens. Udt. i F. og Sm. T. 2, 504.

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 9. og 20. Juni, er Juli maaske en Fejlskrift for: Juni.

10. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Assens om at sende Byens Skuder til Aaresunds Færgeshus for at tage imod de fremmede. Udt. i F. og Sm. T. 2, 504.

— Miss. til Caspar Markdaner [Koldinghus], Manderup Parsberg [Skanderborg], Knud Brahe [Aarhusgaard] og Niels Skram [Dronningborg]. Da Kongen med alt sit Hof inden Vinter vil begive sig over til Nørrejylland for at holde Vinterlejr der Vinteren over, skulle de sørge for at have alt hvad der behøves til Kongens Underholdning i Forraad og ligesaa Havre og Rufoder til Kongens egne Heste. De skulle give Borgerne i Købstaden N Ordre til ligeledes at forsyne sig med alt det, som Kongens Hoftjenere og deres Folk kunne have behov, saa de for tilbørlig Betaling kunne faa, hvad de behøve. Hvis der mangler noget synderligt til Kongens eget Behov, skulle de i Tide tilkendegive det, for at Kongen kan lade det forskrive fra belejlige Steder. J. T. 4, 563 b.

12. Juli (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da der til Udspisningen paa Københavns Slot under Kroningen behøves megen og forskellig Slags Fetalje, sendes der dem med denne Brevviser N Daler, hvorfor de skulle købe N Øksne og Lam i Lenet. Disse skulle sendes til Københavns Slot, saa de senest ere her den sidste Juli. Hvad de maatte komme til at give ud udover de Penge, der sendes dem, skal blive godtgjort dem i deres Regnskab. Hvis Kongen ved Forsømmelighed fra deres Side lider nogen Skade, ville de komme til at staa til Rette derfor, da det er magtpaaliggende. — Trøgevelde og Andvorskouf Len hver 180 Dlr., hvorfor skal købes 30 Øksne og 50 Lam; Vordingborg Len 300 Dlr., hvorfor skal købes 50¹ Øksne og 100 Lam; Kallundborg, Draxholm og Københavns Len hver 300 Dlr., hvorfor skal købes 50 Øksne og 100 Lam; Korsør Len 120 Dlr., hvorfor skal købes 20 Øksne og 50 Lam. Sj. T. 18, 543.

— Miss. til nogle Købstæder. De have tidligere² faaet alvorlig Ordre til at sende nogle Knægte til København. Da Kroningen nu skal holdes den 29. Aug., skulle de gøre den alvorlige Forordning, at alle de Knægte, som de tidligere have faaet Brev om, ere til Stede i København i den 3. Uge før Kroningen, og at der forholdes med dem, som i den forrige Skrivelse angivet. —

¹ Registranten har, dog sikkert urigtigt: 100. ² 28. Maj 1596.

Malmø 100; Landskrone 40; Ysted 30; Væ 20; Helsingborg 15; Lund og Aarhus hver 10; Trelleborg 6; Laugholm 5; Simmershaufn 4; Helsingør 40; Næstved og Køge hver 20; Slagelse og Slangerup hver 10; Vordingborg, Kallundborg og Holbæk hver 6; Præstø, Skelskør, Nykøbing i Aadts Herred, Roskilde og Stege hver 5; Odense 20; Nyborg, Assens og Svendborg hver 10; Faaborg 6; Kerteminde 5; Middelfart og Bogense hver 4; Randers og Aarhus hver 20; Kolding 10. — Summa 502 Knægte. Sj. T. 18, 544.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdaner [Koldinghus], Knudt Brahe [Aarhusgaard] og Niels Skram [Dronningborg]. Da der til den Tid, Kroningen skal foregaa, vil blive Brug for en hel Hob Havre til Udfodring paa Københavns Slot, skulle de med det allerførste fremsende al den Havre, de have i Forraad [i Brevet til Caspar Markdaner: dog skal han beholde saa meget i Forraad, som han kan have Brug for, naar de fremmede Fyrster komme til Slottet paa Frem- og Tilbagerejsen), og selv fragte Skuder til at fremføre den. Kongen har nok tidligere¹ skrevet til dem om at holde Havre og andet i Forraad, da han henimod Vinteren vil holde Hoflejr i Nørrejylland, men da han formoder, at man inden den Tid kan faa af den ny Havre, skulle de nu fremsende al den Havre, de have i Forraad, og ligesaa al den Havre, de ellers kunne skaffe i Lenet, hvilken sidste Rentemesteren skal betale, naar den kommer hid. Sj. T. 18, 545.

— Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne [Malmøhus], Oluf Rosenparre [Landskrone], Axel Brahe [Helsingborg], Ofve Lunge [Aalborghus], Frandts Rantzau [Silkeborg] og Jørgen Friis [Hald] om flittigt at forhøre sig om Havre i deres Len baade hos Adelen, Borgerne og Bønderne og straks lade Rentemesteren vide, hvor meget de kunne skaffe. De skulle ufortøvet fremsende den Havre, de kunne skaffe, til København og selv skaffe Skuder til den, saa den i det allerseneste kan være her inden 3 Uger. Hvis de ikke kunne betale Havren af Lenets Indkomst, skal den blive betalt af Rentemesteren efter det Køb, de have sluttet. Udt. i Sj. T. 18, 545.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da der under Kroningen vil blive Brug for en hel Hob Havre her paa Slottet, har Kongen givet Rentemester Enevold Kruse Ordre til at tilstille ham 300 Dlr.,

¹ 10. Juli 1596.

som han skal købe Havre for i Horsens og andensteds, hvor han kan faa noget. Hvis han kan skaffe endnu mere Havre, skal han købe den til Kongen, og Rentemesteren skal saa siden betale ham, hvad han lægger ud. Han skal fragte Skuder til at føre Havren hid. J. T. 4, 564.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Carsten Rytter. Da Kongen har bevilget, at Hans Kok igen maa faa den Halvpart af hans Hus og Have, som efter Borgemester og Raads Dom er forfalden til Kronen, skal Carsten Rytter uhindret lade ham faa denne Halvpart. Kopi (underskr. af C. Valkendorf, Chr. Friis, M. Parsberg og J. Seefeldt). Udt. i Sj. T. 18, 545 b.

— Miss. til Axel Gyldenstjerne. Da hans afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Regnskab af Vestervig Kloster endnu ikke er gjort klart paa Rentekammeret, skal han med det allerførste gøre det klart, for at man en Gang kan komme til Ende med det. J. T. 4, 563 b.

— Miss. til Fru Karine Gyldenstjerne til Nørgaard. Da hendes afdøde Broder Peder Gyldenstjernes Regnskab af Vestervig Kloster endnu ikke er gjort klart paa Rentekammeret, hvilket Kongen havde ventet, at hun for længe siden havde gjort, skal hun med det allerførste klagøre de Regnskaber, som hun og hendes Medarvinger bør forklare, for at Tiden ikke skal trække længere ud, eller ogsaa erklære sig til Regeringsraadet om Grunden til, at det endnu ikke er sket. J. T. 4, 564.

13. Juli (—). Miss. til nogle Herremænd. Da det bliver nødvendigt at forordne flere Kokke i Kongens Køkken under Kroningen, anmodes de om at laane Kongen deres Kok og give ham Ordre til straks at begive sig over til Københavns Slot for at lade sig bruge sammen med Kongens egne og de andre Kokke. — Følgende Kokke bleve forskrevne til at koge til Kroningen: Johan Kok i Flensborg; Hermandt Kok i Haderslev, Gert Rantzaus Kok Hans, Corvidts Ulfeldts Kok Hans, Hans Kok og Søfren Kok i Sorø, Valdemar Parsbergs Kok Hans, Godtslef Buddes Kok Thomis, Hendrik von Dorn i Helsingør, Christen Slagter i Helsingør, Hans Hess i Odense, Claus og Arent Kok i Malmø, Jacop Seefeldts Kok Hans, Caspar Markdaners Kok Per, Davidt Kok i Viborg. Sj. T. 18, 545 b.

— Miss. til Fru Dorethe Daa, Claus Hundermarks Enke, om at begive sig til Korsør Slot og, Kongen til synderlig Vilje, drage

og tilfly nogle Kamre og Gemakker, som de fremmede Herrer og fyrstelige Personer skulle ligge i. Hun skal medtage, hvad der behøves til at tilfly Sengene med, dog ikke Sengedyner og Hoveddyner, saa Sengene kunne være temmelig vel tilflyede, eftersom hun har i Forraad og kan afstedkomme. Udt. i Sj. T. 18, 546.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Johan Bernekov om med det allerførste at lade Muren paa Bispegaarden [i Roskilde], der er falden ned, istandsætte til de fyrstelige Personers Ankomst. Udt. i Sj. T. 18, 546 b.

— Miss. til Christian Friis, Fru Kirsten Bølle, Fru Dorethe Daa, Fru Lisebet Sehested, Abbedissen i Maribo, Børge Trolle, Lauge Beck og Jørgen Daa. Kongen anmoder dem om for denne ene Gang at bevilge, at deres Bønder omkring Korsør maa møde i Korsør, naar Knudt Rud, Embedsmand sammesteds, tilsiger dem, og hjælpe til med at fremføre de fyrstelige Personers Folk og Tjenere. Udt. i Sj. T. 18, 546 b.

14. Juli (—). Miss. til nogle Lensmænd. Der sendes dem nogle Amer Vin til de fremmede Herrer's Traktation, og det befales dem at passe godt paa, at Vinen ikke bliver anvendt til andet Brug. — Christian Friis [Antvorskov] 20 Amer; Lauridts Brockenhuus [Nyborg] og C. Markdaner [Koldinghus] hver 15 Amer; C. Valkendorf [Odensegaard] 12 Amer og Fru Margrete Rosenkrantz, Hans Johansens Enke, [Hindsgavl] 6 Amer. Udt. i Sj. T. 18, 546 b.

— Aab. Brev om, at Jørgen Pouelsen, der for nogen Tid siden blev antaget som Vognmager, nu maa komme i Hjulhuset for Københavns Slot og lade sig bruge der med sit Haandværk, da den Person, som nu er i Hjulhuset, er gammel og ikke længere kan forestaa sin Bestilling til Gavns. Han skal fra sidste Paaske at regne i aarlig Løn have 30 Dlr., 6 $\frac{1}{2}$ Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og hver Maaned have følgende Genant til sig selv og sin Svend: 1 Lispd. Flæsk, $\frac{1}{2}$ Fjerd. Nødkød, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $\frac{1}{2}$ Fjerd. Sild, $\frac{1}{2}$ Lispd. Bergesk, $\frac{1}{2}$ Otting Gryn, $\frac{1}{2}$ ¹ Otting Ærter, 1 Td. Brød og 2 Tdr. Øl, Lønningen at udrede af Rentemesteren og Genanten af Slotsskriveren paa Københavns Slot. Sj. R. 13, 452. K.

— Miss. til Aage Eriksen, Byfoged i Aahus, om at sende nogen

¹ Sj. R. har: 1.

Havre, som han skal have af Henrik Ramel, til København og selv fragte Skuder til at fremføre den. Udt. i Sk. T. 2, 386.

15. Juli (Kbhvn.). Bestallinger for Hermand Lybbe og Frandts Dyemand¹ som Trompetere. De skulle stedse gøre Tjeneste her i København, men iøvrigt lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. De skulle hver have 24 gl. Dlr. i aarlig Pension, 48 Dlr. i Kostpenge om Aaret og en sædvanlig Hofklædning. Bestallingen skal regnes fra den 24. Maj 1596. Sj. R. 13, 451 b. K.

— Miss. til Caspar Paslich, der tidligere² har faaet Ordre til at begive sig til Gedtsøer for at modtage de Herrer, som komme did, og holde Ordet, som det sig bør, om at blive liggende stille der og følge med den Fyrste, som kommer sidst, til København. Udt. i Sj. T. 18, 546 b.

— Miss. til Johan Rud. Kongen har for kort Tid siden³ skrevet til ham om at sørge for, at denne Brevviser, Hr. Madts Clemindsen, faar Hofver Sogn, som han er lovlig kaldet til, men har nu erfaret, at han nok har været Kapellan til Hofver Sogn, men at det er Hygom og ikke Hofver Sogn, som i den forrige Skrivelse anført, som han er kaldet til. Hvis Hr. Madts er lovlig kaldet til Hygom Sogn, skal Johan Rud sørge for, at han ogsaa beholder dette Sogn, og han maa ikke tillade, at hans Fogder eller andre gøre Hr. Madts Hinder derpaa, dog skal alt gaa til efter Ordinansen. Kongens forrige Skrivelse maa ikke i nogen Maade komme Hr. Madts til Hinder eller Skade. J. T. 4, 564 b.

16. Juli (—). Miss. til Christian Friis om, at Kongen yderligere tilsender ham 12 Amer Vin, hvilke han skal bruge til de fremmede Herrer's Traktation. Udt. i Sj. T. 18, 547.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe 3 Skippd. Voks til Kongen. Hvis de ikke kunne faa saa meget Voks der, skulle de forskrive det fra Danzig. Udt. i Sj. T. 18, 547.

17. Juli (—). Miss. til Rentemesteren. Albridt Friis til Harritskier har berettet, at Rentemesteren ved hans Regnskabsafleggelse paa Rentekammeret har gjort Antegnelse til hans Skatteregister af Vestervig Birk, fordi han har ladet sætte nogle Folk, der bo i et andet Sogn ved Vesterhavssiden, for halv

¹ I Overskriften til Brevet nævnes begge Personer; den indførte Bestalling er for Hermand Lybbe. ² 3. Juli 1596. ³ 10. Juni 1596.

Skat. Da disse Folk i afdøde Peder Gyldenstjernes Tid altid have været lagte i Læg sammen med dem i Klosterets Sogn og da de ikke have anden Næring og Brug end Fiskeri og altid kun have været skrevne for halv Skat lige med Klosterets Tjenere i Birket, har han anmodet om, at deres ringe Lejlighed maa blive taget i Betragtning. Kongen har bevilget, at disse Folk ved Havnsiden for denne Gang maa nøjes med at svare halv Skat, saaledes som Albridt Friis har skrevet dem for. Sj. T. 18, 547.

17. Juli (Kbhvn). Miss. til Lauge Beck og Johan Bernekov om at begive sig til København for nærmere at erfare Kongens Vilje hos Regeringsraadet. Udt. i Sj. T. 18, 547 b.

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Enten skal han med dette Bud skrive, hvorledes han har ordnet det med de fremmede Fyrsters Underholdning, som ventes hid til Kroningen og paa Vejen komme der til Slottet [Vordingborg], hvad han har bestilt og forordnet baade i Køkken og Kælder til hver Nats Underhold, og give klar Besked, om han maatte mangle noget til de fremmede Herrers Underhold, da det godt kan hænde, at de fremmede og deres Folk maa blive liggende paa Slottet en 3 Nætter, inden deres Folk og Heste komme over, eller ogsaa skal han selv med det allerførste begive sig hid til Regeringsraadet for at tale med det derom, saa alt med de fremmede Herrers Underholdning kan gaa des bedre og rigtigere til. Sj. T. 18, 548.

— Miss. til Detløf Holck. For kort Tid siden¹ har Kongen givet ham Ordre til at lade hugge nogle Hundrede Læs Brændevæd i Lenets [Kronborg] Skove til Brug her paa Slottet under Kroningen. Han skal straks lade dette Ved føre ned til Strandbakken, hvor det bedst kan indtages, og straks skrive tilbage, paa hvilken Tid og Sted Skibet skal komme, saa Veddet med det første kan komme hid. Sj. T. 18, 547 b.

— Miss. til Carl Bryske om i Vebek Skove, noget nær ved Stranden og hvor der sker mindst Skovskade, at udvise Kongens Baadsmænd Træer til 300 Læs Ved, hvilket Ved skal bruges her paa Holmen og paa Kongens Orlogsskibe, naar de hen imod Kroningen skulle udlægges paa Søen. Udt. i Sj. T. 18, 548.

— Lignende Miss. til Detløf Holck om at lade hugge 500 Læs Ved i Skovene ved Ronsti og der omkring. Bønderne skulle laane

¹ 12. Maj. 1596.

Baadsmændene Økser, Træ- og Jærnvegger¹, Nodder² og Bukke til at slaa Veddet itu med; siden skal han lade Veddet føre ned til Strandbakken, hvor det kan indtages og føres hid. Udt. i Sj. T. 18, 548.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde. Da Borgerne i Køge daglig besværes med at gøre Vognægter, naar nogen kommer til Byen med Kongens eller Kongens Moders Pasbord og skal befordres med Vogne, og kunne vente sig større Besværing, naar de fremmede Herrer og Fyrster komme herind til Kroningen, skal han give Ordre til, at Kronens Bønder i Egby³, der høre under Gaarden [Tureby], indtil Mikkelsdag daglig skulle holde 2 Holdsvogne i Køge, der skulle hjælpe Borgerne i Byen med at befordre dem, som komme til Byen med Pas. Sj. T. 18. 548 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om fra England at forskrive noget Alabast, som endnu behøves til Kongens Faders Begravelsesmonument, saa det kan være her inden førstkommende Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 18. 548 b.

— Miss. til Fru Leene Henrik Brahes om at lade Kongen vide, hvor megen Havre hun kan lade ham faa til Købs, hvor dyr den bliver, og hvor hun vil levere den; Kongen vil betale hende Havren, saa snart han faar den. Udt. i Sk. T. 2, 386.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense om at lade brygge 30 Læster godt Danskøl til Brug paa Odensegaard og levere det til Christoffer Valkendorf, af hvem de skulle have nøjagtig Betaling derfor. Udt. i F. og Sm. T. 2, 504.

— Miss. til Kield Baad om at møde i København 10 Dage før Kroningen, hvilket er den 19.⁴ Aug., og vare paa Tjenesten. Udt. i F. og Sm. T. 2, 523.

— Aab. Brev om, at Kirkeværgerne for Tolstrup Kirke i Jerslef Herred indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Tolstrup og Stienom Sogne i Jerslef Herred til Tolstrup Kirkes Bygnings Behov, da Tolstrup Kirke er meget forfalden og ikke kan istandsættes ved sin egen Formue og Indkomst. J. R. 5, 437.

— Miss. til Albert Friis. Da han har indberettet, at Bygningen paa Ladegaarden ved Aakier Slot er meget forfalden, saa Korn og Hø ikke kan ligge deri, førend den bliver forbedret, be-

¹ Vegger 3: Kiler. ² Nodder 3: Koller. ³ Ejby, Ramsø H. ⁴ Regi-
stranten har ved en Fejlskrift: 9.

fales det ham at lade flikke og fly derpaa, saa det, der bliver indlagt, ikke helt skal blive ødelagt, dog skal han anvende saa ringe Bekostning som muligt derpaa. Udt. i J. T. 4, 565.

18. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Krabbe til Stenholt paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vorre¹ Sogn og paa Kirkens Part af Korntienden af Ørsted Sogn; der skal aarlig svares 3 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Hospitalet i Randers af Kronens Part og 3 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kirken af Kirkens Part af Korntienden af Vorre Sogn og 15 Ørt. Rug og 12 Ørt. Byg til Kirken af Ørsted Sogn. Udt. i Tb. S. 69 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eyller Qvit-zov paa Kirkens Part af Korntienden af Elvistedt² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 20 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 149.

— Lignende Brev for samme paa Kronens Part af Korntienden af Elvedt² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Nyborg Skole. Udt. i Tb. S. 149.

21. Juli (—). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne om at lade Kongens Gallej indtage saa mange Stykker, den kan føre, af dem, som ligge paa Malmøhus, og føre dem hid til København; man skal tage dem, som ere mest brugelige. Udt. i Sk. T. 2, 386.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse at fremsende det Boskab, de ere takserede for, til København. Udt. i Sk. T. 2, 386 b.

22. Juli (—). Søpas for Hans Simensen, Skibskaptejn, der med Kongens Skib Rafael skal begive sig til Werneminde for at indtage de fremmede Fyrster og Herrer, som ventes ind i Riget, og føre dem til Gedsøer og derefter begive sig til København. Sj. R. 13, 451 b.

— Lignende Søpas for Peder Wedel paa Barken. Udt. i Sj. R. 13, 451 b.

— Søpas for Jacob Tregaard, der med Skibet Hercules skal løbe i Bæltet. Udt. i Sj. R. 13, 451.

— Miss. til Hans Lindenov om at skaffe Claues Vildtskytte, der er sendt over til Bornholm for at skyde nogle

¹ Voer. Rougsø H.

² Ellested, Vinding H.

Læster Vildt, det Salt og hvad andet, han behøver til Indsaltning og Opbevaring af Kødde, og sørge for, at han ved første Lejlighed bliver sendt tilbage igen med Kødde. Udt. i Sk. T. 2, 386 b.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Brockenhuus om, at Ditlef van Qvalen i hans Fraværelse skal være til Stede paa Nyborg for at traktere de fremmede Herrer, der komme did. Udt. i F. og Sm. T. 2, 505.

— Miss. til Detlef von Qvalen om at være til Stede paa Nyborg Slot, naar han tilsiges af Laurits Brockenhuus. Udt. i F. og Sm. T. 2, 505.

— Miss. til Fru Margrete Brahe, Chresten Skeels Enke. Da hun paa hendes afdøde Husbondes sidste Regnskab af Aakier Slot er bleven 726 $\frac{1}{2}$ Td. Havre skyldig og Kongen nu højlig behøver nogle Tusinde Tdr. Havre, skal hun levere den Havre, hun skylder, paa Københavns Slot i det allerseneste den 10. Aug. Hvis Kongen ved Forsømmelighed fra hendes Side kommer til at lide nogen Skade, vil hun komme til at staa til Rette derfor. J. T. 4, 565.

— Miss. til Caspar Markdaner om med det allerførste at tilskrive Regeringsraadet klar Besked om, hvad Forraad paa Havre han havde der paa Slottet sidste 1. Maj, for at Raadet kan vide at rette sig derefter og skaffe den Havre, som yderligere maatte behøves paa Slottet til de fremmede Herrers Ankomst. Udt. i J. T. 4, 565 b.

23. Juli (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at tilsende Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, en Messehagel og en Korkaabe af de bedste og smukkeste, de have; naar de ere bleve brugte, kan Kapitlet siden kræve dem tilbage af ham. K. Udt. i Sj. T. 18, 549.

— Miss. til Johan Bernekov om med saa ringe Bekostning som muligt at lade Tagene paa Roskildegård skelne og tilfly, hvor det gøres mest fornødent, til de fremmede Herrers Ankomst. Udt. i Sj. T. 18, 549.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Tolden at give Lauge Beck 2000 Dlr. paa Regnskab, som Kongen skylder ham, tage Kvittans af ham og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 549.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ringsted om straks at give Borgerne i Byen Ordre til at bygge og istandsætte Stal-

dene i Byen, saa de kunne være færdige, naar de fremmede Herrer med deres Heste komme did. Udt. i Sj. T. 18, 549.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at laane Kongen dets Bønder der omkring og i Lenet [Roskildegaard] til at hjælpe til med at befordre de fremmede Fyrsters Tjenere og Gods og Kongens egne Undersaatter, der komme til Bispegaarden. Naar Lensmanden tilsiger Bønderne, skulle de have deres Heste og Vogne rede og i Forening med Kronens Bønder age og gøre Ægt, indtil Kroningen er overstaaet. Kongen vil ikke kræve denne Besværing af dem længere og ikke regne det for nogen Pligt, men for en Villighed. Udt. i Sj. T. 18, 549 b.

— Miss. til Machabeus. Da der vil blive Brug for en hel Hob Havre paa Ringsted Kloster til Udfodring, naar de fremmede Herrer komme did, anmodes han om at overlade Kongen en 200 Tdr. Havre af Skolens [Sorø] Havre; Kongen vil ved første Lejlighed betale ham det tilbage. Ligeledes anmodes han om at overlade Kongen 2 Læster Malt, som til førstkommande Mortensdag skal blive betalt ham af Andvorskouf Slot. Han skal med det første sende Malten og Havren til Ringsted Kloster. Da det vil falde Kronens Tjenere under Ringsted Kloster meget besværligt at udstaa de mangfoldige Ægter, naar de fremmede og Kongens Undersaatter af Adelen komme did og skulle beforders med Vogne, skal han, saa ofte Lauge Beck, Embedsmand paa Ringsted Kloster, tilsiger ham, give Ordre til, at Skolens Tjenere skulle begive sig til Ringsted Kloster med deres Heste og Vogne og i Forening med Kronens Tjenere fremføre de fremmede og de Undersaatter af Adelen, som komme did og skulle beforders frem eller tilbage med Vogne. Sj. T. 18, 549 b.

— Miss. til Hermand Juel. Da Kongen har bevilget, at hans Skriver paa Visborg maa faa 35 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, saalænge han er i denne Bestilling, skal han sørge for, at Skriveren aarlig faar dette, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 2, 386 b.

— Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Hoslagt sendes ham en Supplikats fra Niels Pedersen, Borger i Ysted, hvori denne beretter, at der er Trætte mellem ham og Borge-mestre og Raad i Ysted, der for nogen Tid siden have kaldt ham op paa Raadhuset, for at han skulde betale den Skat, han var takseret for, og da han ikke straks kunde betale den, have kastet

ham i et uhøvisk Fængsel, uanset at han har villet stille dem Forlovere af Borgerne for Skatten, ja nogle af Borgerne have endog nedlagt saa mange Penge, som der krævedes i Skat af ham; de have end ikke villet unde ham saa megen Frist, at han kunde gaa hjem og hente Penge, men have, som nævnt, kastet ham i Fængsel og ogsaa paa anden Maade forurettet ham. Lauge Urne skal ved første Lejlighed indstævne Borgemestre og Raad og Niels Pedersen i Rette for sig paa Landstinget, undersøge hele Sagen, afsige Dom om alle mellem Parterne værende Stridigheder og give Dommen beskreven. Sk. T. 2, 387.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Prebiørn Gyldenstjerne. Han har tidligere tilskrevet Byfogden i Ysted, at denne skulde tage 8 uvildige Dannemænd til sig og i Forening med dem dømme imellem Borgemestre og Raad i Ysted og Niels Pedersen, Borger sammesteds, fordi de havde fængslet ham. Da det endnu ikke er sket og Sagen er henvist til deres tilbørlige Dommere, har Kongen nu givet Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, Ordre til at indstævne Sagen for sig og dømme deri. Da Prebiørn Gyldenstjerne har Ysted i Forsvar og ligesaa vel bør forsvare Borgerne som Borgemestre og Raad, befales det ham ogsaa at tage sig af Niels Pedersens Sag, forsvare ham i det, han har Ret i, og ikke tilstede, at han videre kastes i Fængsel af Borgemestre og Raad, naar han kan stille nøjagtig Borgen for sig. Sk. T. 2, 388.

24. Juli¹ (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense, Nyborg og Middelfart om at skaffe de fremmede Herrer og deres Følge gode Losementer og god Traktation, dog skal Christoffer Valkendorf skaffe dem det Vin og Tyskøl, som de behøve, men Danskøl skal enhver Borger selv have i Forraad. Borgerne skulle ogsaa skaffe de fremmede gode Staldrum, Hø og Straafoder til deres Heste, men den Havre, de ikke selv have, skal skaffes dem. Udt. i F. og Sm. T. 2, 505.

— Miss. til nedennævnte Herremænd. Kongen har bestemt, at naar de fremmede Herrer og Fyrster, der ventes til Kroningen, komme til Købstaden N, skulle de fremmede Herrer selv samt de Grever, Friherrer og adelige, som ere med dem, bespises paa Slottet (Gaarden, Klosteret). De skulle derfor flittigt paase, at

¹ I Registranten er Brevet fejlagtigt dateret: 24. Juni, men indført mellem Breve af 22. og 24. Juli.

de fyrstelige Personer blive trakterede paa bedste Maade, som det sig bør, og ligesaa de med dem værende Grever, Friherrer og adelige; Folkene, der ere med dem, skulle derimod bespises i Byen hos Borgerne. De skulle give Borgerne i Byerne Ordre til at traktere Folkene paa bedste Maade i deres Herberg (i Brevet til Arrildt Hvitfeldt: naar de komme til Næstved, skal han forordne de fyrstelige Personer bekvemme Losementer og hvad de behøve til deres Underhold og lade deres medhavende gode Mænd og deres Tjenere og Folk indlogere og bespise hos Borgerne). De skulle skaffe Herrerne og de Herremænd, der ere med dem, god Rinskvin og Tyskøl, saa meget de behøve, og deres Folk i Herbergerne i Byen Franskvin og godt Danstøl eller Rostockerøl, saa meget som de til Nødtørf behøve. De skulle selv gøre Udvej for den Havre, som behøves til Udfodringen af Hestene, og levere enhver af Borgerne Havre til de Heste, som ere indfurede i hans Hus; Hø og Rufoder skulle Borgerne selv gøre Udvej for. De skulle føre godt Tilsyn med, at alt kan gaa skikkeligt og godt til med Underholdningen baade i Byen og paa Slottet, saa det i alle Maader kan være Kongen berømmeligt. Hvad der bliver fortæret hos Borgerne, vil Kongen betale, saa Borgerne maa ikke tage nogen Betaling af de fremmede. — Johan Bernekov [Roskildegård], Lauge Beck [Ringsted Kloster], Christian Friis [Antvorskov], Laurits Brockenhuus [Nyborg], Caspar Markdaner [Koldinghus], Christoffer Valkendorf [Odensegaard], Knudt Rud [Korsør], Arrildt Hvitfeldt [Vordingborg], Carl Bryske [København]. Sj. T. 18, 550. Orig. (til Kasper Markdanner).

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemester Envoldt Kruse om at betale Manderup Parsberg, Embedsmand paa Skanderborg, 16 Rosenobler, som han har forstrakt Kongen med til en Doktor, som Kongen forærede dem for en Bog, han havde dediceret til Kongen. Kopi (underskr. af C. Valkendorf og J. Seefeldt) i Bil. til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 550 (med Dato 23. Juli).

— Miss. fra Christoffer Valkendorf til Dytmer Hart, Borger i Flensborg. Hermed sendes ham en Fortegnelse over nogle Varer, som Kongen har befalet Christoffer Valkendorf at skaffe, men som ikke kunne faas her i Byen, hverken i Dytmer Harts Lade eller noget andet Sted. Dytmer Hart anmodes derfor om at skaffe disse Varer fra de Steder, hvor de kunne faas, saa de, Dag og Nat usparet, ufortøvet kunne blive sendte hid, da det er storligen magtpaalig-

gende. — Fortegnelse¹ paa Varer, som Kongen har Brug for til Frøken Augustas Udstyr: 74 Al. rødt blomstret Florentiner Gyldentøj, skal bruges til Senge og Tæpper (»Decken«); hvis der ikke kan faas rødt blomstret Tøj, skal man tage graat, gult eller en anden Farve, kun ikke sort; et Stykke smukt Gyldentøj, det bedste man kan faa, det er lige meget, hvad Farve det har, naar det kun ikke er sort; 3 R rødt Silke, men hvis der ikke er rødt Gyldentøj at faa til Sengen, maa man tage den Farve Silke, som det til Sengen tagne Gyldentøj er af; 30 R Unsesølv, 50 R Unseguld, 30 R trukket (»gezogen«) Guld, 20 R trukket Sølv, 2 Stykker rødt Fløjl, ensartet blomstret (»einerlei blomen«), 1 Stykke hvidt Silkeatask, 2 Stykker rødt Damask, ensartet blomstret; 8 Stykker sort blomstret Fløjl, deriblandt 3 Stykker slet (»slecht«), 2 Stykker sribet »Porthen«, 2 R hvidt Silke, 2 R gult Silke, 3 R sort Silke, 4 R rødt Silke, 2 Stykker sort Silkeatask, 6 Stykker Kammerdug af det bedste, 1 Stykke Fløjl af samme Art som denne Prøve. Sj. T. 18, 551.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Absolon Gjøre om at give Kronens Bønder under Dallum Kloster Ordre til at møde i god Tid med deres Heste og Vogne i Odense for at fremføre de fremmede Herrers Følge og Gods. Udt. i F. og Sm. T. 2, 505.

— Miss. til Jørgen Friis [Hald], Hendrik Lykke [Kallø], Frants Rantzau [Silkeborg], Niels Skram [Dronningborg] og Knud Brahe [Aarhusgaard]. Da Kongen endnu ikke har faaet nogen vis Besked fra dem paa sin tidligere Skrivelse² til dem om, hvor megen Havre de kunde skaffe i deres Len, paalægges det dem med deres eget visse Bud straks at skrive, hvor megen Havre de hver kunne skaffe, gøre sig synderlig Flid for at skaffe den og ufortøvet sende den hid med Skuder, da det er meget magtpaaliggende; den vil blive betalt med rede Penge, naar den leveres. J. T. 4, 565 b.

26. Juli (—). Miss. til Johan Bernekov. Niels Olufsen i Vredløsemagle, Kirkeværge til Sengeløsse Kirke, og Karine Pouilsdatter i Holme, Enke efter Jens Skrædder, Kirkeværge sammesteds, have berettet, at afdøde Christoffer Rosengaard som Lensmand paa Københavns Slot har krævet af dem og forhørt 2 Aars Regnskaber og deri gjort dem til Mangel 206 Mk., som Kirken er bleven dem skyldig for det Arbejde, som de have bekostet paa

¹ Fortegnelsen er paa Tysk. ² 12. Juli 1596.

dens Bygning, hvilket de formene at kunne bevise med Kirkens Bog og deres Regnskab. Da de have anmodet om at blive hjælpne til deres Betaling, befales det ham at undersøge Sagen, og hvis det i Sandhed befindes, at de 206 Mk. ere anvendte til Kirkens Bygning og Forbedring, hjælpe dem til at faa deres Betaling uden langsommelig Forhaling. Sj. T. 18, 552 b.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fruerne Karrine Thott, Soffia Pax's, Karrine Peitter Redtz's, Olifve Johan Dues, Margrete Sten Madtzens og Eddel Lauge Urnis om at møde paa Kronborg Slot St. Laurentii Dag [10. Aug.] og hjælpe til med at omdrage og tilfly nogle Senge. De skulle selv medtage, hvad der behøves til at tilfly de fyrstelige Personers, og deres medhavende Fruentimmers Senge, naar undtages Sengedyner og Hoveddyner. Sj. T. 18, 553 b.

— Miss. til alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Kirke- og Præstetjenere i Ringsted Klosters Len om at møde med deres Heste og Vogne ved Ringsted Kloster, saa ofte Lauge Beck, Embedsmand i Ringsted Kloster, tilsiger dem, og fremføre de fremmede og andre, som komme did og skulle befordres med Vogne, til Roskilde. De, der ikke møde, ville blive tiltalte og straffede for Ulydighed. Sj. T. 18, 553.

— Miss. til Sten Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Lykke og Caspar Markdaner. Da en Del af de fremmede Fyrster, der ventes til Kongens Kroning, ville rejse gennem Fyen over Nyborg, har Kongen skrevet til Borgemestre og Raad i nogle Byer om at give alle Færgemænd og alle dem af deres Medborgere, som løbe med Skuder og Færger, Ordre til at begive sig til Nyborg med deres Skuder, baade store og smaa, til St. Laurentii Dag [10. Aug.] og siden hjælpe til med at overføre de fremmede Herrer og deres Folk og Gods. De skulle alvorligt og med Flid tilholde Borgemestre og Raad (i Brevet til Sten Brahe tilføjes: samt de Undersaatter paa Samsø, som løbe med Skuder og Færger), at Skuderne sikkert og uden Forsømmelse fremkomme; vise Borgemestre og Raad nogen Forsømmelighed og faar Kongen nogen Skade og Bekostning derved, vil Kongen drage dem til Ansvar derfor. De skulle med det allerførste med et paalideligt Bud meddele Regeringsraadet, hvor mange Skuder de kunne skaffe. Sj. T. 18, 552.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kallundborg, Horsens, Vejle, Grenaa og Æbeltoft om at give Færgemændene i deres

By og alle dem, der løbe med Skuder og Færger, Ordre til at begive sig til Nyborg med disse, saa de kunne være der til St. Laurentii Dag; de skulle blive liggende, indtil de fremmede Herrer komme, og saa hjælpe til med at overføre disse og deres Folk og Gods, saa de fremmede ufortøvet kunne komme over. Lider Kongen nogen Skade ved deres Forsømmelighed, ville de komme til at staa til Ansvar derfor. Orig. (underskr. af C. Val-kendorf, M. Parsberg og J. Seefeldt) til Vejle i Landsark. i Viborg. Udt. i Sj. T. 18, 552 b.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Hobe om i Nykøbing, paa Øerne og andensteds i hans Len at bestille saa mange Skuder, store og smaa, som der kunne faas; de skulle begive sig til Wernemynde for at overføre de fremmede Herrer, der komme did. Udt. i F. og Sm. T. 2, 506.

27. Juli (—). Miss. til Carl Bryske for Amager, Knudt Urne i hans Len [Haldsted Kloster], Christian Holck i Stefnis Herred og Breide Rantzau paa Møen. Da en Del af de fremmede Herrer, der ventes her ind i Riget, formodes at ville rejse gennem Falster og at ville gaa til Skibs fra Werneminde, skulle de, for at disse Herrer kunne komme over, saasart Vinden vil føje sig, give Ordre til, at alle, som have Krejerter, Skuder eller Færger, straks skulle begive sig til Werneminde med dem, blive liggende dér, indtil de fremmede Herrer ankomme, og siden hjælpe til med at overføre de fremmede Herrer og deres Følge og Gods. De skulle alvorligt befale dem ikke at begive sig paa Hjemrejsen, førend de have faaet Tilladelse dertil af Kongens tilfornordnede Raader. De skulle meddele Regeringsraadet, hvor mange Krejerter, Skuder og Færger de kunne skaffe. Sj. T. 18, 553 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Lejligheden kræver, at de Knægte, som de tidligere have faaet Skrivelse om, skulle være til Stede her i disse Dage, befales det dem straks at fremsende saa mange Knægte, som de skulle udgøre, og sørge for, at de fremkomme vel stafferede, saaledes som Kongens forrige Skrivelse tilholder dem. Sk. T. 2, 389.

28. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen — der har paa-lagt alle Indbyggerne i Købstæderne paa Laaland og Falster, der have Skuder og Færger, og alle andre der paa Landet, som have Færger, og ogsaa har forskrevet Skuder og Færger fra andre Steder her i Riget, at de med det første skulle begive sig over til Werne-

minde med Skuderne og Færgerne for at overføre de fremmede Herrer og Fyrster, der ventes her ind i Riget til Kongens Kroning — paalægger Frederik Hobe, Embedsmand paa Nykøbing og Aaleholm Slotte, at føre nøje Tilsyn med disse Færger og Skuder, lade dem optegne og give dem Ordre til ikke at løbe fra Werneminde, førend de fremmede Herrer med Følge og Gods ere førte over. Naar de have ført de fremmede over, maa de ikke løbe bort, førend han giver dem Forlov. Det befales alle at rette sig herefter, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. F. og Sm. R. 2, 154 b.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om i Jungshofvit Len at give Ordre til, at alle, der have Skuder og Færger, skulle begive sig til Gaunsøe¹ Færgehus paa Falster med dem, saa de ere der den 16. Aug. og kunne hjælpe til med at overføre de fyrstelige Personer og deres Folk og Gods; ingen af dem maa begive sig paa Hjemrejsen, førend de faa Tilladelse dertil. Udt. i Sj. T. 18, 554.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone og Helsingborg om til Kroningen at fremsende de fornemste Borgersker, der skulle gøre Tjeneste med at brede Duge, saa de sikkert ere her den 21. Aug. Udt. i Sj. T. 18, 554.

— Miss. til Kronens Bønder og Tjenere i Faxe og Befver-skouf Herreder under Turebygaard, som Sten Bilde til Billisholm har i Forlening. Da Borgerne i Køge umuligt alene kunne overkomme de mangfoldige Ægter, der paahvile dem, særlig i denne Tid, da der ventes forskellige fremmede ind i Riget, som skulle befordres med Vogne der fra Byen, befales det dem strengelig, fra nu af og til Mikkelsdag, daglig at lade to Bønder møde med Heste og Vogn i Holdsægt i Køge og hjælpe til med at fremføre de fremmede og andre, der skulle befordres med Vogne. Denne Holdsægt skal gaa paa Omgang blandt alle de Bønder, der høre under Turebygaard. Hvis nogle ikke møde, naar de tilsiges, og Kongen lider nogen Skade derved, ville de blive tiltalte og strafede for Ulydighed. Sj. T. 18, 554.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Skram til Rammergaard paa Kronens Part af Korntienden af Dybye og Ramme Sogne, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen: af

¹ Gaabense.

Dybye Sogn 15 Tdr. Rug og Byg og af Ramme Sogn 11 Tdr. Rug og Byg. Udt. i Tb. S. 69 b.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde om at give alle Kronens Bønder under Tureby Ordre til at møde i god Tid med Heste og Vogn i Dalby og hjælpe til med at fremføre de fyrstelige Personer og deres Folk og Gods. Udt. i Sj. T. 18, 554 b.

— Miss. til Christian Holck om at give Kronens Bønder i Faxe Herred Ordre til at møde i Dalbye og Bønderne i Stefns og Befverskoufs Herreder Ordre til at møde i Køge og hjælpe til med at fremføre de fremmede. Udt. i Sj. T. 18, 555.

—¹ Miss. til Gelejdsmændene² om bestemt at møde i Kolding den 13. Aug. med deres Heste og Folk for at ledsage Fyrsterne af Luneborg til København. Udt. i Sj. T. 18, 555.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da han har indberettet, at Stegerset og Bryggerset paa Kalløe ere meget forfaldne og saa godt som ubrugelige, og at Husene ere meget taglamme, tillades det ham for denne ene Gang at anvende 100 Dlr. til Istandsættelse heraf. J. T. 4, 566.

30. Juli (—). Miss. til Rentemesteren. Da Caspar Paslich til Lindouf, Kongens Hofraad, skal begive sig til Gedtsøer for at modtage og gelejde de fremmede Herrer og Fyrster, som Kongen venter, og siden skal vare paa Tjenesten under Kroningen, har Kongen derfor bevilget ham 50 Dlr., hvilke Rentemesteren skal levere ham. Sj. T. 18, 555.

— Miss. til Christoffer Parsberg og Johan Bernekov om endelig med det første at sende henholdsvis 200 og 100 Kapuner til København. Udt. i Sj. T. 18, 555.

— Miss. til Didrik Guldsmid i Odense om at lave 4 saadanne Bøfler, som der var paa Dronning Annes og Fyrstinde Lissebets Brudevogne, og lignende Vaaben, som der var paa disse. Han skal meddele Regeringsraadet, hvor meget Guld og Sølv han behøver dertil. Udt. i F. og Sm. T. 2, 506.

— Miss. til Erik Hardenberg. Da en Del af de fremmede Herrer og Fyrster, som Kongen venter til sig, ville rejse gennem Middelfart og skulle have Vogne der til deres Følge og Gods, og da

¹ Registranten har urigtigt: 29. Aug. ² Se 3. Juli 1596.

det vil falde Kronens Bønder under Hindsgafvel meget besværligt alene at besørge disse mangfoldige Ægter, anmodes han om at give de Bønder i Bog Herred, som han har i Befaling, Ordre til at møde 2 Gange i Middelfart med deres Heste og Vogne, den ene Gang, naar Hertug Hans Adolf, Biskop af Bremen, og den anden Gang, naar de Herrer af Lunenburg komme did, og hjælpe de andre Kronens Bønder med at fremføre de fyrstelige Personers Følge og Gods. Da Bønderne i Bog Herred desforuden godt kunne befordre Kongens Farbroder Hertug Hans af Holstens Følge og Gods, der rejser gennem Assens, eftersom han kommer før de andre og ikke er synderlig stærk paa Personer, skal Erik Hardenberg lade Bønderne i Bog Herred gøre to Rejser fra Middelfart til Rygaard. F. og Sm. T. 2, 506.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik og Gabriel Gyldenstjerne, Erik Bilde til Kiersgaard og Fru Helvig Sten Bildes om at lade deres Tjenere i Hindsgaufvel Len møde i Middelfart for at hjælpe til med at føre de fremmede Herrers Folk derfra til Rygaard. Udt. i F. og Sm. T. 2, 508.

— Miss. til alle Herremandsbønder, Provste-, Præste-, Vikarie- og Kirketjenere i Vends Herred i Fyen om at møde i Middelfart, naar de tilsiges af Fru Mergrete Rosenkrantz, Hans Johansens Enke, og køre de fremmede, som komme did, til Odense. Udt. i F. og Sm. T. 2, 508.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Pedersen i Egebjerggaard paa Kronens Part af Korntienden af Egebjerg Sogn i Ods Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Pd. Korn og 4 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 6 b. (Overstreget).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Skrivel i Madsted paa Kirkens Part af Korntienden af Sønder Haa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 69 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Jørgensen paa Kirkens Part af Korntienden af Giesse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191.

2. Aug. (—). Miss. til Manderup Parsberg om at opsætte en Jærnovn i Borgestuen paa Skanderborg Slot og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 4, 566.

— Miss. til Niels Bagger, Borger i Odense. Da Kongen har

bragt i Erfaring, at han har noget Flæsk, som han vil sælge, anmodes han om at sælge Kongen dette og med det allerførste meddele Regeringsraadet, hvor meget han kan undvære, og hvor meget han vil have for det, saa det kan rette sig derefter. F. og Sm. T. 2, 508.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Grubbe. Da der i Nakskov skal være en Borger, som har noget Flæsk at sælge, skal han med det første undersøge, hvem denne Borger er, hvor meget Flæsk han har at sælge og hvad Prisen er, og uførtøvet sende Regeringsraadet Besked. F. og Sm. T. 2, 523.

3. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Ditløf Holck [Kronborg], Arrildt Hvitfeldt [Vordingborg], Christian Holck [Tryggevælde] og Johan Bernekov [Roskildegaard]. Menige Slagtere her i Byen have klaget over, at hvor de end sende deres Tjenere hen her i Landet for at købe Slagtekvæg til Byens Nødtørf, kunne de intet faa til Købs hos Bønderne, idet disse foregive, at enhver Lensmand i sit Len har forbudt dem at afhænde deres Kvæg under deres Faldsmaal. Da Regeringsraadet formoder, at de i deres Len ikke have forordnet noget saadant imod Recessen, og det er nødvendigt, at Slagterboderne her i Byen, særlig i denne Tid, holdes ved Magt, anmodes de om at lade deres Fogder være Slagternes Tjenere behjælpelige med at faa noget Slagtekvæg til Købs for en rimelig Betaling og ikke tillade, at saadan Handel formenes imod Recessen. Sj. T. 18, 555 b.

— Miss. til Sten Brahe. Da han har indberettet, at det vil være nødvendigt at lade en ny Kakkellovn opsætte paa Kallundborg Slot, befales det ham herved at købe en Jærnovn og lade den opsætte, hvor det bedst gøres behov. Da der blandt Inventariet paa Kallundborg Slot er meget, som er gammelt og ubrugeligt, skal han give det ubrugelige til de husarme i Kallundborg; de gamle Tinfade skal han dog lade omstøbe. Han skal paa Kongens Kammer og andre Kamre, hvor det gøres behov, lade lave 3 Senge og de Skiver og Bænke, som behøves. Han skal betale Peder Tønningen, Borger i Kallundborg, 54 Dlr. for de 2 Heste, som han har købt af denne til Kongens Behov. Alle herved forarsagede Udgifter skal han indføre i sit Regnskab. Sj. T. 18, 556.

— Miss. til Envoldt Kruse. Da Vilimcke von Dellens, Borgerske i København, af hvem Kongen har faaet nogle Hundrede

Amer Vin, har begæret at maatte faa nogle Penge i Betaling for dermed at vedligeholde sin Tro og Love udenlands, men Kongen ikke ved, hvor meget han bliver hende skyldig, da der endnu ikke er sluttet endeligt Køb med hende om Vinen, skal Envoldt Kruse straks handle med hende om Vinen, men forinden han endelig slutter Købet, lade Regeringsraadet det vide. Sj. T. 18, 556 b.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz. Erik Hardenberg til Matterup har paa sin »Søn« Johan Ruds Vegne berettet, at en af Otte Christoffer Rosenkrantz's Bønderkvinder, Kirstin Jenses, er beskyldt for at være Aarsag i nogen Sygdom og Svaghed, som hans Datter, Johan Ruds Hustru¹, i nogen Tid har været beladt med, og han har anmodet om, at denne Kvinde maa blive fængslet, da hun nu skal tiltales for Trolddomssag og han er bange for, at hun skal undvige Retten. Otte Christoffer Rosenkrantz skal enten tage nøjagtig Borgen af hende for, at hun bliver til Stede, eller hvis hun ikke kan sætte saadan, holde hende fængslet, indtil Sagen er endt, saa hun kan komme til at svare til de Beskyldninger, man billig har til hende, og lide, hvad Lov og Ret kan give. Det er Kongens alvorlige Befaling. J. T. 4, 566.

4. Aug. (—). Miss. til Arildt Hvitfeldt om med det første at sende 3¹/₂ Læst Giers Herreds Rug til Frederiksborg til Saaning. Udt. i Sk. T. 2, 389.

— Miss. til Niels Bild. Disse Kronens Tjenere, Thore Pouelsen, boende i Forsaltdt, Svend Pedersen i Lauertsbye, Gudmand Hansen paa Hiøgaldt og Anders Knudtsen paa Nørlagbygge under Laugholm, have berettet, at Jørgen Bilde til Ellinge har ladet dem forfølge og, maaske fordi de ikke have været tilbørligt forsvarede, faaet dem dømt til at rette for sig inden 6 Uger, medmindre de ville være fredløse. Da de have begæret at blive hjulpne til Ret, befales det ham, der som Lensmand bør forsvare dem, nøje at undersøge deres Klagemaal og haandhæve og forsvare dem, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, saa de ikke yderligere skulle have noget at klage over og Kongen kan blive fri for deres Overløb. Hvis der skal gøres dem noget Udlæg af Fællesmarken paa Kronens Side og den Del, som de nævnte Under-saatter have fæstet, skal han paase, at de andre Lodsejere ogsaa for deres Part gøre dem tilbørligt Udlæg. Sk. T. 2, 389.

¹ Anne Hardenberg.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Bilde. Disse Kronens Tjenere under Laugholm Slot, Thoer Poulsen i Forsaldt, Sven Pedersen i Lauerdsbye, Gudmand Hansen paa Hiøgehaldt og Anders Knudtsen paa Nøerlagbygge, have berettet, at de for nogen Tid siden hver have fæstet en særlig Plads at bygge og bo paa af afdøde Anders Thott, medens han var forlenet med Laugholm; de have hver svaret Fæstning deraf, forbedret Pladsen med Huse og Bygning, haft den i rolig Besiddelse og søgt deres Næring dér efter deres arme Løjlighed, indtil han nu nylig ved sin Foged har ladet dem forfølge og faaet Dom over dem, at de inden 6 Uger skulle nedbryde deres Huse eller være fredløse, ja han vil endog formedelst denne Forfølgning fratage dem den Grøde, der staar paa den Jord, som de have dyrket. Kongen anmoder ham dog om, selv om han efter de Domme, han har erhvervet, kan have nogen Ret til at fordrive dem fra det, som de have fæstet, at lade dem høste den Grøde, som Gud har undt dem, og som de med deres Hænder have arbejdet for, til Føde for dem selv og deres fattige Hustruer og Børn, og siden være sin Ret lige nær, hvis de ikke med Lov og Ret kunne tilholde sig de Jorder, som de have fæstet og bo paa. Sk. T. 2, 390.

— Miss. til Hertvig Kaas og Anders Kaas. Da deres Broder Jurgen Kaas efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse har laant 49 Dlr. udenlands af M. Christianus Hamingius i Serbst og ikke har betalt disse Penge, skønt han ofte er anmodet derom, befales det dem straks med dette Bud at sende Christianus Hamingius Pengene, for at de danske, der ere udenlands, ikke skulle høre ilde for den Sags Skyld, og for at de selv ikke skulle spørge deres Broders Ulempe. F. og Sm. T. 2, 508.

5. Aug. (—). Forordning om, at Stemme flerhed skal gøre Udslaget, naar et ulige Antal kongelige Kommissarier skulle paadømme en Sag, og Formandens Stemme, naar Stemmerne ere lige. Sj. R. 13, 453. (Tr.: CCD. III. 21 f.).

— Aab. Brev om Lensmændenes Enkers Ret til at beholde Lenet efter deres Husbonders Død. Sj. R. 13, 453 b. Origg. (dat. 12. Aug.). (Tr.: CCD. III. 30 f. (med Dato: 12. Aug.)).

— Miss. til Jomfruerne i Maribo Kloster. Kongen har erfaret sikkert, at Jomfru Sophie Gyldenstjerne, Abbedisse i Ma-

ribo Kloster, hidtil har været meget forsømmelig med at varetage Klosterets Bedste, saa Klosteret er kommet meget til agters i hendes Tid; det er i Gæld, er forfaldent paa Bygningerne og holdes ikke tilbørligt tillukket; hun har desuden solgt Klosterets vornede Sønner og har ikke villet rette sig efter de af Kongens Fader og for nylig af Kongen gjorte Forordninger. Kongen vil derfor have hende forskaanet for Bestillingen og befaler dem straks at vælge en anden af deres Midte til Abbedisse, den som de anse dueligst til Stillingen. De skulle straks meddele Kongen, hvem de have valgt, for at Kongen med sit Brev kan stadfæste Valget. De skulle nøje paase, at Klosterets Jordebog, Breve og andet, som bør efterlades dér, uforrykket bliver til Stede ved Klosteret. F. og Sm. T. 2, 524.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe. Da det Kronens Gods i Helsingborg Len i Lugude Herred, nemlig 3 Gaarde og 1 Fæste i Halmsted, 1 Gaard i Sønder Bekrum og 1 Gaard i Stolperup, som Kongens Fader 1588¹ forlenede Morten Jensen, Toldskriver i Helsingør, med, ikke godt kan undværes fra Helsingborg Slot, befales det ham straks at lægge Gaardene under Helsingborg, indskrive dem i Slottets Jordebog og føre Indtægten af dem til Regnskab. Sk. T. 2, 390 b.

— Miss. til Landsdommeren² i Skaane. Axel Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, har berettet, at han har Tiltale til M. Niels Kempe, Sognepræst til Hiøe³ Sogn, fordi denne af Prædikestolen har slaaet til en Bonde med en Bog, skønt det formentlig ikke er Præstens Embede at straffe med Hænderne, men med Munden; M. Niels har nok forligt sig med Bonden, men ikke stillet Axel Brahe som Lensmand tilfreds paa Kongens Vegne. Endvidere har han Tiltale til M. Niels, fordi denne har gjort sig skyldig i Drukkenskab og Slagsmaal, været ulydig mod Provsten og begaaet anden Uskikkelighed, saaledes som Axel Brahes Fuldmægtige nærmere kunne berette. Da Axel Brahe ikke selv kan være til Stede og i Forening med M. Mogens Matsen, Biskop i Skaane, dømme over M. Niels Kempe, har han anmodet om, at Landsdommeren i Skaane maa blive tilforordnet i hans Sted. Det befales ham derfor en Gang inden Kongens Kroning i Forening med M. Mogens Matsen at indstævne M. Niels Kempe for sig,

¹ 13. Jan. ² Lave Urne. ³ Høje, S. Asbo H.

undersøge, om han bør straffes for sin Forseelse og miste sit Kald, afsige Dom derom og give Dommen beskreven. Sk. T. 2, 391.

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne M. Mogens Madtsen i Skaane og M. Jacop Madtsen i Fyen om i Forening med Dr. Peder Vinstrup, Bisp i Sjælland, at betjene Alteret i Vor Frue Kirke i København, naar Kongen skal krones. De skulle bestemt være her den 21. Aug. Udt. i Sj. T. 18, 556 b.

— Sj. R. 13, 454 b, se 17. Aug. 1596.

8. Aug. (—). Miss. til Johan Taube. Denne Brevviser, Niels Pedersen i Slingerup, har berettet, at han for nogle Aar siden har laant Johan Taube 675 Dlr. efter Johan Taubes derom udgivne Haandskrifts Lydelse, og han har nu anmodet om at blive hjulpen til sin Betaling, da Pengene forholdes ham. Det paalægges Johan Taube med det allerførste at betale Niels Pedersen Pengene, da det i sig selv er ret og billigt. Sk. T. 2, 391 b.

9. Aug. (—). Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Krigsfolket i København under Kroningen. Sj. R. 13, 462 b. (Tr.: CCD. III. 22—29).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Stege om for denne ene Gang uden videre Ophold at lade Reinholt Meier, Borger i København, faa de 5 Pd. 16 Skpr. Rug og 3 Pd. 14 Skpr. Byg, som han har tilforhandlet sig mod deres Friheder og Privilegier. Udt. i Sj. T. 18, 556 b.

— Gældsbrev til Fru Margrete Gjøe til Skovgaard, Erik Lykkes Enke, paa 1600 gl. Dlr. for et Skib med Skyts og Ammunition, som Kongen har købt af hende. Kongen forpligter sig til at betale hende Pengene i 2 Terminer, den ene Halvpart til Mikkelsdag 1597 og den anden til Mikkelsdag 1598. J. R. 5, 437.

10. Aug. (—). Miss. til Christian Holck om at give de Personer i Steufns Herred, der have Skuder og Færger, Ordre til at begive sig til Gaufnsøe Færgehus paa Falster med dem for at indtage og overføre dem, som komme did. Udt. i Sj. T. 18, 557.

— Miss. til Borgerne i Landskrone, Helsingborg, Ysted og Malmø om at møde ved Gaufnsøe Færgehus med alle de Skuder og Færger, som de kunne skaffe, og hjælpe til med at overføre de fremmede og deres Gods; dog skulle Borgerne i Malmø holde saa mange Skuder og Færger tilbage, som de kunne tænke

ikke kunne undværes for Overførselens Skyld fra deres By. Udt. i Sj. T. 18, 557.

10. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Indbyggerne paa Amager om at møde ved Nykøbing og i Blixhavn den 7. Sept. og straks melde sig hos Frederik Hobe, for at de kunne blive anskrevne. Nok 30 Skuder fra Rostock (!). Udt. i Sj. T. 18, 557.

— Lign. Miss. til Borgerne i Næstved og Præstø om at begive sig til Vordingborg Færgehús. Udt. i Sj. T. 18, 557.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. Denne Brevviser, Peder Zander, Borger i Rostock, har været hos Kongen med en Skrivelse fra Hertug Uldrich af Meklenborg, Kongens Morfader, hvori denne beder Kongen hjælpe Peder Zander til at faa sit Tilgodehavende hos nogle af deres Medborgere, Daniel Hoedt, Hans Claussen, Jacop Claussen, Anders Lauridsen og Niels Hansen, betalt, hvilket endnu forholdes ham, skønt han ofte, baade selv og ved sine Fuldmægtige, har gjort Anfordring om Betaling hos sine Skyldnere. De skulle gøre den Forordning, at Peder Zander eller hans Fuldmægtige kunne faa det betalt, som han med Rette har at kræve, saa han uden vidtløftig Rettergang og Forhaling en Gang for alle kan komme til sin Betaling og ikke yderligere skal have noget at beklage sig over i den Sag. Sj. T. 18, 557.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Mogensén i Brumme paa Kirkens Part af Korntienden af Brumme Sogn i Hervistedt Herred, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 190 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mogensén i Øye paa Kirkens Part af Korntienden af Øye Sogn i Herrested Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 190 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Staffensén i Ønnerup paa Kirkens Part af Korntienden af Ønnerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191.

[10. Aug.]¹ (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tage Krabbe til Jordbiérg paa Kirkens Part af Korntienden af Lemmitsrød Sogn i Vemmendehøgs Herred, hvoraf der

¹ Udateret; indført mellem Breve af 10. Aug. og 30. Juli.

aarlig skal svares $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Td. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 191.

[10. Aug.]¹ (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tønne Brahe Jørgensen paa Kirkens Part af Korn-tienden af Alrom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken, hvert Pd. regnet til 20 Skpr. skaansk Maal. Udt. i Tb. S. 191.

11. Aug. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen har for kort Tid siden skrevet til det om at lade dets Bønder i Roskildegaards Len gøre Ægt lige med Kronens Bønder under Roskildegaard, indtil Kongens Kroning er overstaaet. Da imidlertid Kapitlet til dets Præbender og Kannikedømmer ogsaa har mange Bønder i andre Len i Sjælland, anmodes det om ogsaa at bevilge Kongen disse Bønder og give dem Ordre til at være rede med deres Vogne og Heste, saa de kunne møde, naar de tilsiges af Kongens Lensmænd eller deres Fuldmægtige, og hjælpe Kronens Bønder i Lenet med at fremføre de fremmede og andre, som de faa Ordre til at fremføre. Kongen vil ikke forlange det af Kapitlet længere end, indtil Kroningen er overstaaet og de fremmede igen ere rejste ud af Landet. Sj. T. 18, 557 b.

— Lignende Miss. til menige Professorer i København om at give deres Bønder her i Landet streng Ordre til at møde med deres Heste og Vogne sammen med Kronens Bønder i Lenet og hjælpe til med at fremføre de fremmede og deres Gods til de Steder, hvorom de faa Ordre. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 145. Udt. i Sj. T. 18, 558.

— Forleningsbrev for Christoffer Valkendorf, Hofmester, der nu daglig er besværet med Rigens Bestilling og ikke har nogen særlig Forlening for denne sin Umage, paa St. Hans Kloster og Odense Gaard, som han nu selv har i Værge, uden Afgift fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1597. Siden vil Kongen paa anden Maade forsørge ham for hans Umage og tro Tjeneste. Han skal holde Odensegaard ved god Hævd og Magt. F. og Sm. R. 2, 155 b.

— Miss. til Jørgen Friis om at lægge det tiloversblevne Øedsløf Klosters Gods ind under Hald Slot, indskrive det

¹ Udateret; indført mellem Breve af 10. Aug.

i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 4, 566 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Nielsen i Breginge paa Kirkens Part af Korn-tienden af Breginge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug, 7 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 7 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 6 b.

— Lignende Brev for Niels Olsen i Saltofte paa Kirkens Part af Korntienden af Vissinge¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Pd. Rug, 3¹/₂ Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Udt. i Tb. S. 6 b.

12. Aug. (—). Aab. Brev om, at Kirkeværgerne for Vemmerløf, Hemmersø, Giørsløf og Lundeforlunds Kirker hver maa oppebære sin Kirkes Tiende, dog skulle de flittigt anvende den til Kirkernes Bedste. Udt. i Sj. R. 13, 467 b.

— Aab. Brev om, at Danmarks Riges Raad nu har erindret om, at Kongens Fader har bortskiftet noget af Kronens Gods her i Riget for Gods i Fyrstendømmet Slesvig, som siden er lagt under Haderslevhus; da Kronens og Rigets Gods ved disse Mageskifter ikke er blevet saa lidt forringet, har det endvidere begæret, at Kongen igen vil udlægge Kronen det Gods, som er lagt under Haderslevhus og er blevet annammet i Stedet for Krongods, førend Kongens Haandfæstning bliver underskrevet, for at Kronens Indkomst efter Haandfæstningens Lydelse maa blive uformindsket. Da Kongen for adskillige høje og vigtige Aarsagers Skyld ikke straks kan opfylde denne Begæring, lover han herved paa kongelig Tro og Love for sig og Arvinger i Fremtiden enten at udlægge Kronen det Gods, som ligger i Haderslevhus Len og i Kongens Faders Tid er modtaget til Mageskifte for Kronens Gods, eller paa anden Maade at vederlægge det, saa Danmarks Krone i alle Maader skal faa Fyldest og Danmarks Riges Raad blive stillet tilfreds; dog skal hermed ikke være ment det Vederlagsgods, som Kongens Fader 1584 med Danmarks Riges Raads Forsegling arvelig har faaet af Kongens Farbroder, Hertug Hans af Holsten, for Kronens Gods paa Als og Arre, hvilket ikke skal komme Danmarks Rige og Kongens Efterkommere i Danmark til Skade eller Præjudicium i nogen Maade. Til yderligere Vidnesbyrd om, at denne

¹ Viskinde, Skippinge H.

Sag saaledes bliver staaende mellem Kongen og Danmarks Riges Raad paa Danmarks Kronens Vegne, maa ikke noget af ovennævnte Gods forvendes i nogen Maade, men skal blive hos Kongen selv og i Kongens Væрге, indtil denne Sag er bleven forhandlet til Ende. Sj. R. 13, 468¹.

12. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Skriveren paa Malmøhus igen maa faa det Vikariegods i Lunde Kapitel, kaldet Bona altaris sancti Georgii og Bona altaris sancti Kanuti, Olai et Erics regum, som en Tid lang har ligget til Skriverstuen paa Malmøhus, men hvorpaa der nu gøres ham nogen Hinder, og beholde det, indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. R 2, 231.
—, jvfr. 5. Aug. 1596.

13. Aug. (—). Kvittans til Lauge Beck til Førslø, Embedsmand paa Ringsted Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskildegaaards Len fra Kyndelmisse 1572 til Mikseldag 1573 og fra 1. Maj 1577 til 1. Maj 1587, for Stiftets Indkomst i Lenet, for de oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen afleverede Inventarium. Han blev ialt skyldig 448¹/₂ Dlr. 3 Sk. 1¹/₂ Pend., hvilke han straks indbetalte til Rentemester Envold Kruse. Sj. R. 13, 461.

14. Aug. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder under Kallundborg Slot om, at Kongen har givet Sten Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, Ordre til at tilsige dem, der sidde for hele Gaarde, til at levere 4 Tdr. Havre af den ny Havre, og dem, der sidde for halve Gaarde, til at levere 2 Tdr. Havre af den ny Havre paa Kallundborg Slot. Det befales dem straks at lade Havren »afschatte« (!) og inden 10 eller 12 Dage at levere den paa Kallundborg Slot; siden skulle de, naar de nærmere tilsiges, føre den til Københavns Slot. Naar de have leveret Havren, skal den blive afkortet i deres Landgilde. Hvis nogen viser sig uvillig og forsømmelig, vil han komme til at staa til Rette derfor. Sj. T. 18, 558.

— Miss. til nogle Lensmænd. Da der behøves en hel Hob Havre til Udfodring her paa Slottet, medens de fremmede Herrer ere hos Kongen, skulle de straks paabyde Bønderne i deres Len, at enhver, der sidder for hel Gaard, skal levere 4 Tdr. Havre af den ny Havre paa Slottet og enhver, der sidder for halv Gaard,

¹ Tr.: Aktst. og Oplysn. til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. i Kr. IV's Tid I. 81 f.

2 Tdr. Havre, senest om 10 eller 12 Dage, da det er magtpaaliggende, at Kongen har Havre i Forraad. Havren skal siden afkortes i Bøndernes Landgilde. De, der vise sig modvillige og forsømmelige, ville komme til at staa til Rette derfor. — Sten Brahe [Kallundborg], Prebiørn Gyldenstjerne [Malmøhus], Carl Bryske [Kbhvn.] inden 8 Dage, Christen Bernekov [Lundegaard] og Christoffer Parsberg [Dragsholm]. Sj. T. 18, 558 b.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder om at hidsende nogle anselige og dygtige Personer, der tilbørligt kunne varetage Skænkning af Vin i Kælderen og opvarte («paavare») paa de Steder, de faa Ordre om; de skulle blive lønnede tilbørligt for deres Tjeneste. — Malmø 4; Lund, Landskrone og Helsingborg hver 2. Udt. i Sj. T. 18, 559.

15. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Korsør. Lensmanden paa Korsør har befalet dem at begive sig til Nyborg med alle de Skuder og Færger, som de have i Byen, og overføre de fremmede og andre, som komme did og skulle overføres. Da Kongen nu har erfaret, at nogle af dem have oplagt deres Skuder, taget Sejlene fra dem og forløvet Folkene, hvilket skal være Tilfældet med Marcus Borgemesters, Hans Pils og Claus Køgemesters Skuder, befales det herved strengelig alle dem, der have oplagt deres Skuder, straks igen at udlægge dem og siden løbe over til Nyborg med dem og hjælpe til med at overføre de fremmede, saa disse uforsømmeligen kunne komme over. Hvis nogle vise sig modvillige med at udlægge de oplagte Skuder eller med at lade deres Skuder løbe over til Nyborg, ville de blive tiltalte for Ulydighed mod Kongens Befalinger. Sj. T. 18, 559.

— Miss. til Preben Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af de Øksne, som han har sendt hid, ere blevne paa Rejsen mellem Malmø og København, befales det ham at skaffe lige saa mange Øksne i Stedet, saa Kongen sikkert faar hele det Antal, han tidligere har faaet Skrivelse om, for at der ikke skal mangle noget til Udspisningen. Sk. T. 2, 392.

16. Aug. (—). Miss. til nogle Købstæder om at fremsende nogle synderlige og velklædte unge Borgere eller ugifte Karle, som kunne tjene for Borde med at iskænke og frembære Øl og Vin for de fremmede og ellers varetage den Tjeneste, de blive forordnede til. — Malmø 12; Landskrone og Slangerup hver 8; Lund, Køge og Roskilde hver 6. Udt. i Sj. T. 18, 559 b.

16. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Envoldt Kruse om at betale Dyrich Fyringk, Guldsmed i Odense, et Kontrafej, som Sten Brahe har udtaget hos ham før det Kontrafej, som blev foræret den engelske Gesandt i Kolding. Endvidere skal han betale Villemcke von Delden 1500 Dlr. paa Regnskab for Vin, som Kongen har faaet af hende. Udt. i Sj. T. 18, 559 b.

17. Aug.¹ (—). Kong Christian IV's Haandfæstning. Sj. R. 13, 454 b. Origg. (Tr.: Aarsberetn. fra det kgl. Gehejme-archiv II. 102—9; jvfr. CCD. III. 31).

— Aab. Brev om Københavns Slagteres Ret til at handle paa Markederne. Sj. R. 13, 470. (Tr.: CCD. III. 32. KD. II. 487).

— Aab. Brev til Bønderne i Faxe Herred, hvem de end tilhøre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Landevejen mellem Næstved og Køge skal være meget besværlig og paa mange Steder trænger til at istandsættes, særlig paa denne Tid, da en Del af de fremmede Herrer og Fyrster, som Kongen venter til sig, ville rejse over Næstved og Køge, befales det dem strengelig, saasnart Christian Holck, Embedsmand paa Trøggevelde, tilsiger dem, ufortøvet at møde med Heste og Vogne og hvad andet, der gøres nødvendigt, paa de Steder, hvor det befales, og hjælpe til med at istandsætte Vejen mellem de to Købstæder, saa den kan blive forbedret saa meget som muligt paa de mest trængende Steder, inden de fyrstelige Personer komme. Hvis nogle vise sig ulydige, ville de blive tiltalte og straffede derfor. Sj. T. 18, 560.

— Lignende Miss. til Bønderne i Beifverskouf Herred om Istandsættelse af Vejen sammesteds. Udt. i Sj. T. 18, 560 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sende Gæs til København: Preben Gyldenstjerne [Malmøhus] 600 og Christen Bernekov [Lundegaard] 200 til 24. Aug.; Oluf Rosensparre [Landskrone] 400 og Axel Brahe [Helsingborg] 300 til 28. Aug. Udt. i Sk. T. 2, 392 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Kongen i denne Tid behøver nogle Bænkedyner til Brug i Gemakkerne her paa Slottet, naar de fremmede Herrer komme, anmodes de om at laane Kongen 100 gode Bænkedyner der fra Byen, straks

¹ I Registranten er Haandfæstningen urigtigt dateret: 7. Aug.

sende dem hid og levere dem til Slotsskriver Niels Paaske, der siden skal levere dem tilbage igen. Sk. T. 2, 393.

17. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Absolon Gjõe, Embedsmand paa Dallum Kloster, har berettet, at han til Herredsting, Landsting og med Rigens Breve lovlig har forfulgt Jep Jul i Ellegaard for adskillige Lovmaal og Delsbreve, der ere overgaaede denne, og at Jep Jul ikke i rette Tid har rettet for sig til Herredsting, Landsting og for Rigens Kansler, men har erhvervet kgl. Stævning over Absolon Gjõe, at møde paa første almindelige Herredag. Da Jep Jul ikke har stævnet den Landsdommerdom, som er erhvervet over ham i den Sag, og ej heller har stævnet Rigens Kansler for de Breve, denne har udgivet over ham efter Rigens Ret, men med Underfundighed har erhvervet Stævning over Absolon Gjõe alene, for at hindre og opholde denne i hans lovlige Forfølgning, har Kongen bevilget, at den forhvervede Herredagsstævning ikke skal komme Absolon Gjõe til Hinder paa hans lovlige Forfølgning over Jep Jul. Udt. i F. og Sm. R. 2, 95.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Denne Brevviser Magnus Busk, Fuldmægtig for Hendrich Meyer og Pouel Meyer, Borgere i Lybæk, har berettet, at en af deres Medborgere, Jesper Heck, en Tid lang har skyldt Hendrich og Pouel Meyer en Sum Penge for nogle Købmandsvarer, som de have forstrakt ham med, og for denne Gæld har sat dem sit Hus og sin Ejendom i Aalborg i Pant, hvilken Pantsættelse er sket paa lovlig Vis til Tinge efter Forordningerne. Senere har dog Jesper Heck givet en, ved Navn Villum Frantsen, Pantebrev paa samme Hus og Ejendom for 500 Dlr., som han skyldte denne, og forpligtet sig til at staa Dele paa Børglum Birketing; denne sidste Pantsættelse er dog ikke sket paa lovlig Vis paa Tinge og er derfor bleven dømt magtesløs paa Landstinget, men Jesper Heck er saa efter sin Forpligtelse bleven fordelt til Børglum Birketing, og efter dette Delsbrev har Villum Frantsen faaet Hendrich og Pouel Meyers Pantebrev og Vurdering dømt magtesløs. Sagen er saa fra Landstinget bleven hjemsat til Borgemestre og Raad, for at de skulle dømme, om Villum Frantsen bør have Lod og Part i Gaarden for sit Tilgodehavende ligesaa vel som Hendrich og Pouel Meyer for deres. Da Magnus Busk har ansøgt om at blive hjulpen til Ret, skulle Borgemestre og Raad i Henhold til Landstingsdommen indstævne Sagen i Rette for sig, undersøge Pantsættelsernes Lovlighed, afsige Dom i Sagen og give den beskreven

under deres Signeter, saa Magnus Busk ikke skal have Grund til yderligere Klage. J. T. 4, 567.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Paslig om ikke at begive sig fra de Steder, hvor han er tilforordnet, førend Hertug Frandts af Pommern kommer did; han skal saa ledsage denne hid og skaffe ham fyrstelig Losering og Underhold undervejs. Udt. i Sj. T. 18, 560 b.

— Miss. til Malmø og andre Købstæder i Skaane. Da der vil paahænge Borgerne i København stor Besværing med at bespise de mange fremmede, der komme hid under Kongens Kroning, skulle de gøre den alvorlige Forordning, at alle i deres By, der bruge Havet med Fiskeri, i denne Tid føre alle de Fisk, de fange, hid og sælge dem til Borgerne for en rimelig Betaling. Naar Kongen begiver sig til Kroneborg, skulle de ligeledes undsætte Helsingør med Fisk. Sk. T. 2, 392 b.

— Miss. til Peder Grubbe. Afdøde Peder Hansen Slebou er paa sit Regnskab som Byfoged i Nakskov bleven Kongen 294 $\frac{1}{2}$ Dlr. skyldig, hvilke hans Broder Anders Hendriksen har forpligtet sig til at betale i Rentekammeret til sidste Pinsedag; i modsat Fald skulde Kronen have Fyldest i Peder Hansens efterladte Jordegods. Da Anders Hendriksen ikke har opfyldt sin Forpligtelse, skal Peder Grubbe med det allerførste sælge det Købstadgods og andet Gods, som Peder Hansen har efterladt sig, til den højstbydende, og deraf skaffe Kronen dens Tilgodehavende, hvorfor han skal gøre Regnskab i Rentekammeret. F. og Sm. T. 2, 525.

19. Aug. (—). Miss. til Ditløef Holck om at give 4 af Kongens Fiskere, der skulle være ved det store Vod der i Lenet [Kroneborg] og efter Lejligheden bruge det til at fiske i, deres Maanedskost, saalænge de ere der. Naar de skulle bruge det store Vod, skal han skaffe dem den nødvendige Hjælp af Bønderne. Han skal ogsaa sørge for, at de Rustvognsheste, som undertiden sendes dem, faa nødvendig Foder og Maal med Havre, Hø og andet. Udt. i Sj. T. 18, 560 b.

— Miss. til Peder Grubbe. Da han paa Kongens Vegne har forhandlet med nogle Borgere i Nakskov om at sælge Kongen en 50 Skippd. Flæsk, hvert Skippd. lybsk Vægt til 14 Dlr., skal han sende dette Flæsk hid med denne Brevviser og lade Borgernes Fuldmægtig følge med for at levere det efter Vægten og modtage Betaling derfor. F. og Sm. T. 2, 525.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da der paa det gamle Aas Kloster staar en gammel Kirkemur, som er ubrugelig dér, skal han ved første Lejlighed lade den nedbryde, lade Sten og Kalk føre til Varberg og anvende det paa Volden og Befæstningen omkring Slottet eller andensteds paa Slottet, hvor det synes ham tjenligt. Sk. T. 2, 393 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Just Vogensen paa Kronens Part af Korntienden af Nøfling Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 69 b.

22. Aug. (—). Miss. til Ditløf Holck. Der er klaget til Kongen over, at den Person, der blev sendt til Skaane for at købe Høns og Gæs til Kongen, ikke har kunnet faa den nødvendige Befordring med Vogne der paa Slottet [Kronborg], hvilket havde til Følge, at en stor Del af Gæssene og Hønsene døde. Kongen formoder, at han er undskyldt i den Sag og at det er sket i hans Fraværelse, og befaler ham at give alvorlig Ordre om, at de, der skulle befordres med magtpaaliggende Ting, uden Forsømmelse komme afsted. Udt. i Sj. T. 18, 560 b.

— Miss. til Sten Bilde. Da en stor Del af de Kul, som han har faaet Ordre til at sende til København fra sit Len, endnu ikke er fremkommen, skal han træffe alvorlig Foranstaltning til, at de Læster Kul, der restere, eller i det mindste 50 Læster sikkert blive sendte hid inden i Dag 8 Dage. Udt. i Sj. T. 18, 561.

23. Aug. (—). Forordning om, at ingen af Landsaatterne og Hofsinderne maa tage deres Folk op paa Slottet under Kongens Kroning, naar undtages Raadet, Marskallerne, Skænke, Køgemestre og Kancelliforvandte, der hver maa medtage en Dreng. Udt. i Sj. R. 13, 469. (Tr.: CCD. III. 33 efter den i »Patenten« 1596—1602 Bl. 14 indførte tyske Tekst).

— Miss. til Carl Bryske. Da det med det allerførste vil være nødvendigt at lade bage Brød i Forraad til Udspisningen her paa Holmen og da Bønderne her i Lenet [Kbhvn.] nu formodentlig for Størsteparten have faaet deres Rug i Hus, skal han alvorligt paalægge de Bønder, der svare Rug i Landgilde, hver at lade bage 2 Tdr. Kavringbrød, hvilket siden skal afkortes dem i deres Landgilde. Han skal skaffe mindst 50 Læster Brød og sørge for, at Brødet kan være her senest den 12. Sept. Hvis det kan leveres før, er

det saa meget des bedre, da det er magtpaaliggende. Sj. T. 18, 561.

23. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Johan Bernekov om at lade bage 23 Læster Brød til Holmen i Roskildegaards Len og fremsende dem til den 26. Sept. Udt. i Sj. T. 18, 561 b.

24. Aug. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Roskilde Kapitels Privilegier, særlig paa Privilegiet til Roskilde Kapitel af 1560 og det i Almindelighed til alle Kapitler og gejstlige over hele Riget 1571¹ givne Privilegium. Sj. R. 13, 469.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Lunde Kapitels Privilegier, særlig paa de Kapitler 1547² og 1559³ meddelte Privilegier og det 1571⁴ alle Kapitler og gejstlige over alt Riget i al Almindelighed givne Privilegium. Sk. R. 2, 231.

25. Aug. (—). Aab. Brev om, at Abel Hartvigsdatter, Borgerske i Roskilde, hvis Husbonde for kort Tid siden ynkeligen og uforvarende er bleven skudt, da han sammen med andre skulde lade sig mønstre, i de næste 3 Aar maa være fri for Skat, Hold og al anden kgl. og borgerlig Tyngde i Roskilde. Sj. R. 13, 469 b.

— Miss. til Envoldt Kruse om at give nogle Borgere fra Saltzwedel, der have lidt stor Skade af uforvarende Ildebrand, 20 Dlr., som Kongen af Hensyn til Kurfyrst Johan Georg af Brandenburgs Forskrift har skænket dem. Orig. (underskr. af C. Valkendorf, St. Brahe, M. Parsberg og J. Seefeldt) i Bilag til Rentemesterregnsk. Udt. i Sj. T. 18, 561 b.

— Miss. til Envoldt Kruse. Constantinus von Lho har berettet, at hans Husbonde Hans Michel af Kønnigsberg har forstrakt Valter Jørgensen, Tolk, der var sendt did for at lade en, ved Navn Claus Diriksen, rette for hans Misgerninger, med 80 Dlr. Da denne Sum har staaet ubetalt i 2 Aar og først er betalt for kort Tid siden, saa der endnu resterer Rente og Omkostning, skal Rentemesteren mod Kvittans betale Constantinus von Lho 15 Dlr. for Rente og Omkostning. Udt. i Sj. T. 18, 561 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da der behøves nogle Læster grovt Salt til Salteriet og andet Brug paa Frederiksborg Slot, skulle

¹ 11. Sept. ² 8. Sept. 1547 (Dsk. Kancelliregistr. 1535—50. S. 356).

³ 12. Okt. 1559.

⁴ Kong Frederik II's ny Fundats for Universitetet af 11. Sept. 1571 (Rørdam, Kbhvns. Univ. Hist. 1537—1621. IV. 229—36).

de skaffe Jacop Trolle, Embedsmand sammesteds, 6 store Læster af det grove Salt. Udt. i Sj. T. 18, 561 b.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til de samme. Da de skotske Gesandter have fortæret for 516 Dlr. i Richardus Wedderboergs Hus i Helsingør efter hans overgivne Regnskabs og underskrevne Seddels Lydelse, skulle de mod Kvittans betale Richardus Wedderboerg 100 Dlr. paa Regnskab. Udt. i Sj. T. 18, 562.

26. Aug. (—). Miss. til Ofve Lunge. Kronens Undersaatter i Roldt i Aalborghus Len have berettet, at deres Huse og Gaarde med Boskab og alt hvad der var deri for kort Tid siden ere brændte, hvorved de ere blevne meget forarmede, og de have ansøgt om, at de i Betragtning heraf maa blive fri for at svare Landgilde. Ofve Lunge skal undersøge Sagen og lade alle dem, som det er brændt for, være fri for dette Aars Landgilde, og hjælpe dem med Bygningstømmer og i andre Maader, for at de igen kunne komme til deres Bjærgning. J. T. 4, 567 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eske Brock paa Kirkens Part af Korntienden af Kristrup, Fausing og Aufning Sogne, hvoraf der aarlig skal svares: til Fausing Kirke 15 Ørt. Rug og 8 Ørt. Byg; til Kristrup Kirke 8 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg; til Aufning Kirke 5¹/₂ Ørt. Rug og 9 Skpr. Byg. Udt. i Tb. S. 70.

— Lignende Brev for samme paa Kronens Part af Korntienden af de samme Sogne. hvoraf der aarlig skal svares ialt 27 Ørt. Rug, 16 Ørt. Byg til M. Jens Gødsen, Superintendent i Aarhus Stift. Udt. i Tb. S. 70.

27. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone og Helsingborg. Da der daglig ventes en hel Hob fremmede til Byen, hvilke ville blive her en Tid, skulle de, for at der ikke skal blive Mangel paa Underholdning til dem, give Bagerne i deres By Tilhold om at sende saa meget Hvedebrød og Skonroggen som muligt hid og sælge det til en rimelig Pris, saa Borgerne her i Byen daglig kunne faa Undsætning og Kongen ikke skal komme til at lide Mangel, hvis han behøver Brød til Udspisningen her paa Slottet. Sk. T. 2, 393 b.

[Omtr. **29. Aug.**]. Register paa dem af Adelen, som skulle tage Vare paa Kongelig Majestæts Bord og i

fremmede Herrers Gemakker. Sj. T. 18, 562. (Tr.: KD. IV. 741 ff.).

[Omtr. 29. Aug.]. Ceremonier og Ordning, hvorledes skal forholdes til Kongelig Majestæts Kroning. Sj. T. 18, 564 b. (Tr.: KD. IV. 743 f.).

— Ceremonier i Kirken. Sj. T. 18, 565 b. (Tr.: KD. IV. 744—47).

31. Aug. (—). Miss. til Lauridts Brockenhuus [Nyborg Len], Caspar Markdaner [Koldinghus Len], Knudt Brahe [Aarhus Len], Manderup Parsberg [Skanderborg Len] og Hendrik Lykke [Kalø Len] om at give Borgemestre og Raad i de Købstæder, de have i Befaling, Ordre til at give deres Medborgere alvorligt Tilhold om, at alle de, der have Færger og Skuder, ufortøvet skulle begive sig til Korsør med dem, saa de kunne være der, inden de fremmede Fyrster komme did, og siden hjælpe til med at overføre de fremmede Fyrster og deres Tjenere og Gods til Nyborg. Udt. i Sj. T. 18, 567.

— Miss. til Brede Rantzau om at give de Personer paa Møen, der løbe med Skuder, Ordre til at begive sig til Vordingborg Færgehus med dem, saa de sikkert kunne være der den 7. Sept. Udt. i Sj. T. 18, 567 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Præstø, Køge, Næstved og Skelskør om at give dem af deres Medborgere, der have Skuder og Færger, Ordre til at møde med dem i Nykøbing den 7. Sept. og hjælpe til med at overføre de fremmede og deres Folk og Gods. Udt. i Sj. T. 18, 567 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Christensen i Gammelby paa Kirkens Part af Korntienden af Ringøfve¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 70.

¹ Ringgive, Nørvang H.

Rettelser og Trykfejl.

1580—83.

- S. 801 L. 18 f. n. Den her anførte Ludvig Ludvigsen er den samme som den i de senere Bind nævnte Ludvig Ludvigsen Munthe.

1588—92.

- S. 502 L. 9 f. n. Den her nævnte Hollom Mølle er sikkert Hulerød Mølle (jvfr. nærværende Bind S. 51).
- 950 - 1 f. o. Kirsten Juul, Henrik Sandbergs, er her urigtig henført til Familien Juel.

1593—96.

- S. 54 L. 18 f. o. Kontordømmet, læs: Kantordømmet.
- 56 - 15 f. n. Fesselu, Dallur, læs: Fesseludallur.
- - - 13 — Strandum, Vester dermed, her maa vistnok snarere læses: Strandum Vester dermed.
- 88 - 7 — Maastrup ligger i Horns, ikke i Børglum Herred.
- 124 - 8 — Hans Lauritsen er en Fejlskrift i Registranten for: Hans Laugesen.
- 148 - 11 f. o. Helvig Ulfstand er en Fejlskrift i Registranten for: Helvig Ulfeldt.
- 223 - 3 f. n. Gendrup, læs: Gerndrup.
- 242 - 6 f. o. Froste Herred er en Fejlskrift i Registranten for: Frøs Herred.
- 249 - 16 f. n. Margrete Faddersdatter, læs: Magdalene Faddersdatter.
- 276 - 7-8 — Brokorn, læs: Sundkorn.
- 278 - 9 f. o. Forleningsbrev, læs: Stadfæstelsesbrev.
- 426 - 17 o. 5 f. n. Vosborg, læs: Visborg.
- 522 - 19 f. n. Hendrik Reventlov er vistnok en Fejlskrift i Registranten for: Henning Reventlov.
- 528 - 4 — 1. Maj 1595, læs: 1. Maj 1596.
- 538 - 2 — Mette Hardenberg, læs: Margrete Hardenberg.
- 591 - 6 f. o. Chresten Olsens, læs: Chresten Otsens.
- 611 - 1 f. n. Visborg er en Fejlskrift i Registranten for: Visby.
- 621 - 18 — Albert Skeel maa være en Fejlskrift i Registranten for: Claus Skeel.
- 642 - 1 — Odense A., læs: Odense H.

Navneregister.¹

H. ∅: Herred. S. ∅: Sogn. Dat. ∅: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

- Aaby, Hasle H., 267.
—, Vester-, Salling H., 323.
Aaderup, Tybjerg H., 138.
Aagaarde, Skovby H., 559.
Aage Andersen i Almerød 648. —
Eriksen, Byfoged i Aahus, 703.
— Knudsen se Gere. — Lavridsen se Rosengjedde. — Pedersen i Horne 670. — Pedersen i Skummeslev 111.
Aagerup, Gyng H., 259, 533.
—, Sømme H., 513.
Aahus 22, 43, 72, 130, 150, 306, 380, 698 f., 701. — Byfogder se Aage Eriksen, Niels Block, Jakob Kellebæk; Tolder se Jens Jude.
— Gaard og Len 22, 54, 61, 139.
Aakær Slot og Len 77, 414, 449, 452, 489, 558, 687, 706; nævnes 16, 118, 159, 182, 224, 267, 297, 331, 377, 482, 497, 518, 523, 547, 559 f., 562, 567, 574, 642, 644, 661, 693, 708. — Teglladen 414.
— Skriver se Mikkel Pedersen.
Aal, V. Horne H., 90.
Aalborg, Hans, Bogfører i Kbhvn., 190, 388.
Aalborg 26, 285 f., 636, 729; nævnes 43, 49, 87, 152, 306, 388, 648, 699. — Tolder se Hans Jensen. — Borgere 87, 176, 221, 238, 283, 636, 729. — Hospital 88, 209. — Budolfi Kirke 339. — Kronens Møller 125 f.; Stampemølle 125 f.
— (Vendelbo) Stift 20, 30, 112, 222, (250), 371, 453, 461, 593.
— Superintendent se Jakob Jensen Holm.
Aalborghus Slot og Len 141, 211, 288, 339, 342, 441, 452; nævnes 5, 64, 78, 106, 118, 185, 331, 378, 384, 482, 567, 590, 597, 693, 701. — Teglovne 288. — Slotsfoged se Bagge Griis.
Aale, Vrads H., 475.
Aalholm Slot og Len 117, 453. — Skriver se Hans Kristensen.
Aamaas, Favraas H., 499.
Aamod, Melby Len, Høgs H., 172.
Aarestrup, Hornum H., 524.

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme lidt, anføres først de Steder, der ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- Aarhus 443, 475, 498, 558; nævnes 43, 49, 55 ff., 90 f., 126 ff., 199 f., 207, 306, 382, 389 f., 441, 493, 515, 517, 534, 541, 562 f., 572, 574, 576, 584, 591, 648, 683, 699, 701. — Borgemestre se Jørgen Sommerfeldt, Niels Pedersen; Byfoged se Svend Bentsen; Raadmand se Peder Kristensen. — Borgere (57), 198, 345, (395), 441, 459, 549, 558, 572, 574. — Apotek 574. — Bispegaard se Aarhusgaard. — Bisperesidenten 55. — Alm. Hospital 56, 77, 352, 663; Forstander se Jakob Hagemester; Prædikant se Jens Lundum, Jens Jensen. — Domkirke (St. Klemens Kirke) 418, 554 f.; nævnes 37, 49, 73, 108, 213, 280, 390, 395, 461, 565 f., 663. — Kapitel 167, 461, 489, 517 f., 524, 614; nævnes 37, 108, 111, 187, 219, 301, 388, 396, 418, 475, 550, 554, 562 f. — Provsti 108, 396, 474; Provst se Arild Hvitfeldt. — Vor Frue Kirke 551, 663. — Skole; Skolemester se Hans Pedersen.
- Aarhus Stift 497; nævnes 20, 30, 73, 111 f., 217, 221 f., 359, 453, 517 f., 593. — Superintendenter se Albert Hansen, Lavrids Bertelsen, Jens Gødesen.
- Aarhusgaard (Bispegaard) og Len 142 f., 352, 461; nævnes 11, 78, 117, 182, 185, 331, 384, 446, 482, 562 f., 567, 576, 580, 693, 700 f., 712, 734. — D a t. 425, 522—26, 533 f. (?), 543—76.
- Aarre, Skads H., 205.
- Aarslev Molle, Slagelse H., 424.
- Aarstad, Aarstad H., 172. — Herred 101, 271, 337, 499.
- Aarup, Sønderlyng H., 10.
- Aarupgaard, V. Han H., 346. —, Nim H., 544.
- Aarøund Færgehuse, Sønderjylland, 699 f.
- Aas Kloster, Halland, 82, 731.
- Aastad, Aarstad H., 172.
- Aastrup, Gørding H., 239 f., 275, 400. — Slot og Len 141, 472, 510, 541.
- Aastrupgaard, Rinds H., 213.
- Aasum, Færs H., 253. —, Gærs H., 139, 379, 613, 640.
- Abel Hartvigsdatter i Roskilde 732.
- Abelvig, Tresløf Len, Himle H., 172.
- Abildgaard, Anne, Mads Eriksen Mormands, 250. — Eggert 190, 626.
- Abraham, Knud Eriksen Ruds Tjener, 58. — Jensen, Rigens Skriver, 47, 64.
- Abrahamstrup Gaard og Len 136 f., 681; nævnes 182, 370, 377, 399, 521, 635, 643.
- Adam Venceslaus, Hertug af Teschen, 490, 511.
- Adolf, Greve af Schauenburg, 99, 178, (623 f.).
- Adrian, Johan, Hollænder, 430 f.
- Adser, Hr., 80.
- Adserstrup, Nørre H., Laaland, 567.
- Adslev, Hjlemslev H., 197.
- Agdesiden, Norge. Lagmand se Peder Kristensen.
- Agerskov, Nørlyng H., 342.
- Aggershus Slot og Len 119 f., 243, 283; nævnes 15 f., 34, 114, 150, 186, 288, 359, 379, 404, 577, 644, 650. — Volden 243, 283.
- Ahlefeldt, Baltser, 286 f. — Dorette, Hans Sparres, 367. — Godske 78, 154, 691.
- Ajstrup, Slet H., 214.
- Akeleje, Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyen, 33, 84, 323, 438, 440, 559, 587 f., 596, (625), 626;

- nævnes 22 f., 30, 104, 222, 258, 368, 453, 520, 532, 557, 578 f., 594, 682. — Kristen Knudsen, Sekretær, 437, 626, 682.
- Alkorp, N. Asbo H., 140.
- Albo Herred 334, 337, 433.
- Albrekt (Albert), Mag., se Albert Hansen. — Kongens Karl 203. — Albrektsen 423. — Hansen, Mag., Superintendent i Aarhus, 37, 73, 190, 389, 631; jfr. Kirstine. — Pedersen, Byfoged i Kbhvn., 187, 385.
- Albrekt Frederik, Markgreve af Brandenburg, Hertug i Preussen, 469.
- Aldum, Hatting H., 169.
- Allhed; Herman Hermansens, i Bergen 477.
- Allelev, Sønder H., Randers Amt, 537.
- Aller, Tyrstrup H., 58.
- Allerslev, Voldborg H., 501.
- Allerum, Luggude H., 724.
- Allerup, N. Rangstrup H., 321. —, Skads H., 168.
- Allerød, Lyng-Kronborg H., 591.
- Almerød, Vemmenhøgs H., 648.
- Almind, Brusk H., 174.
- Alnerup, Bare H., 620.
- Alrø, Ø, Hads H., 449.
- Als, Johan Nielsen, i Kolding 58.
- Als 230 f., 725.
- , Hindsted H., 11, 441.
- Alsted, Alsted H., 545.
- , Nørre H., Mors, 246, 267, 426 f.
- Alstrup, Gislum H., 142.
- Alva, Gulland, 627.
- Amager 714, 723. — Hollænderne 116, 330; Hollænderbyen se Store Magleby.
- Amsterdam 221, 369, 429 ff., 678, 697. — Borgere 678, 681.
- Amstrup, Hovlbjærg H., 414.
- Anbjørnstorp, Værø Len, Viske H., 172.
- Andenæs Len, Norge, 379.
- Anders (Andreas), Hr., se Elisabeth. — Bund i Blegind 574. — Skriver i Madsted 717. — Tysk, Tolder i Stege, 274. — Bentsen, Mag., dansk Hofprædikant, 15, 44. — Børgesen i Varberg 232 f., 266. — Hansen i Hørve 486. — Hansen i Ullerslev 123. — Henriksen 730. — Jensen i Hesselaa 499. — Jensen i Ustrup 355. — Jensen 215. — Jonsen i Bergen 690. — Jørgensen, Tolder og Sisemester i Horsens, 367. — Kaspersen, Apoteker i Aarhus, 574. — Knudsen i Frør 206. — Knudsen p. Nørslagbygge 719 f. — Kristensen, Dr., Prof. ved Kbhvns Univ., 553. — Kristensen, Sandemand i Viborg, 220. — Lavridsen, Byfoged i Roskilde, 151, 381. — Lavridsen i Næstved 723. — Lavridsen i Kelstrup 357, 495 f. — Lavridsen i Vissenbjærg 238. — Madsen i Horsens 58. — Madsen i Drosselbjærg 421. — Madsen i Sperrestrup 357. — Maltesen se Viffert. — Mikkelsen, Kapellan i Kolding, 584. — Mortensen i Viborg 183. — Nielsen se Baden. — Nielsen, Præst i Varde, 19. — Nielsen, Borgemester i Næstved, 610. — Nielsen i Hyrup 228. — Olsen i Skellerup 271. — Olsen 6. — Olsen, Thomas Jakobsen i Flensborgs Fuldmægtig, 33. — Olufsen i Flensborg 595. — Pedersen i Børup, Herredsfoged i Elbo Herred, 193. — Pedersen i Hornum 228. — Pedersen i Skødelund 635. — Pedersen i Skørpinge 80. — Sørensen, Raadmand i Ribe, 35, 169. — Thomesen i Ferslev 589.
- Andrarum, Albo H., 272.

- Angus, William, skotsk Greve, 55.
 Anholt 232, 687.
- Anker Mogensen, Borgemester, Tolder og Sisemester i Kolding, 240; nævnes 156, 181, 203 f., 341, 345, 492, 542, 549, 583, 585, 592. — Povlsen, Byfoged i Randers, 152.
- Anna, Dronning af Skotland, (132), 659, 716.
- Anne, Fru, p. Suderupgaard (?), 308. — Anders Bings se Galt. — Erik Hardenbergs se Rønnov. — Hans Skovgaards se Parsberg. — Herman Maltans 73. — Jakob Arps i Kolding 181. — Jens Pedersens i Lund 429. — Kristen Viborgs 315. — Niels's i Lejrskov 586. — Oluf Stigsens se Gyldenstjerne. — Ove Lunges se Sehested. — Povls 296. — Tues 676. — Gjordsdatter se Gjordsen. — Gundesdatter 111. — Madsdatter i Kbhvn. 495. — Mogensdatter, Aksel Nielsen Kruckovs, se Bjelke. — Pædersdatter, Anders Bings, se Galt.
- Ans, Lysgaard H., 83.
- Anst Herred 164, 175. — Herredsfoged se Jep Thomesen.
- Antwerpen. Jfr. Hans.
- Antvorskov Slot (Kloster) og Len 40, 137, 337, 366, 399 f., 421, 435, 580, 697; nævnes 117, 146, 256, 325, 331, 402, 424, 481, 567, 643, 653, 686, 693, 700, 703, 709, 711. — Kirke 256. — D a t. 122, 338.
- Aretander, Niels Lavridsen, Mag., Slotsprædikant p. Kbhvns Slot, 1595 Superintendent i Viborg Stift, 484 f., 487 f., 564.
- Arden, Store-, Hindsted H., 82, 106, 339, 342.
- Are Mogensen, Sysselmand p. Island, 50.
- Arenfeldt, Hans Akselsen, 167, 569, 614.
- Arent Kok i Malmø 695, 702. — Petersen i Odense 165, 589.
- Aretz (? Vrads, Vrads H.) 571.
- Arild Olsen (af Adel), Foged i Gudbrandsdalen, 647.
- Arløsegaard, Tønnersø H., 41.
- Arnborg, Hammerum H., 550.
- Arngrim Jonsen, Præst p. Island, 260, 616, 622.
- Arnsborg Slot p. Øsel 462.
- Arp, Jakob, i Kolding se Anne.
- Arreslev, Gyngø H., 655.
- Arresø 445.
- Arrie, Oksie H., 80 f.
- Arvidstrup, Arvidstrup Len, Hal-land, 172.
- Ås, Hånavatns Syssel, Island, 56.
- Asbo, Sønder-, Herred 271.
- Aschersleben, Jørgen von, 496.
- Asker, Aggershus Amt, 129.
- Askær, Slavs H., 523.
- Asmildkloster, Nørlyng H., 325, 336, 591.
- Asmindrup, Ods H., 45, 255.
- Asmodetorp, Gyngø H., 81.
- Asnæs, Ods H., 256, 467.
- Assens 681 f., 699 f.; nævnes 33, 43, 57, 99, 131, 150 f., 170, 178, 235, 306, 345, 380 f., 414, 592, 600, 623 f., 701, 717. — Borgemester se Villum Bang; Byfoged se Lavrids Andersen; Tolder se Jens Bang. — Borgere 682. — Provsti 465. — Skibsbroen 592.
- Assing, Hammerum H., 272, 303.
- Astrid i Søbo 253.
- Astrup, Ning H., 213.
- , Vennebjerg ell. Hindsted H., 589.
- Auðbrekke, Øfjord Syssel p. Island, 410.
- Augdum, Norge, se Agdesiden.
- Augerum, Øster H., Blekinge, 24.

- Avaskær, Blekinge, 43, 130, 150, 153, 182, 187, 306, 383, 388, 694. — Tolder og Sisemester se Morten Lavridsen.
- Avgusta, Prinsesse til Danmark, 712.
- Avlum, Hammerum H., 589.
- Avning, Sønderhald H., 359, 733.
- Avnslev, Vinding H., 457.
- Avsaa, S. Asbo H., 660.
- Axtorn, Arvidstrup Len, Halland, 172.
- Baad**, Henning Jørgensen Brandt, 480, 592, 630 f. — Keld, Admiral, 227, 247, 706; nævnes 36, 53, 94.
- Baade, Hans, i Haderslev 57.
- Baadstad, Bjørge H., Skaane, 22, 134, 645.
- Baag Herred 717. — Herredsting 591.
- Baahus Slot og Len 34, 288, 441, 474, 586, 665, 695; nævnes 106, 118, 332, 379, 404, 482, 567, 577, 644, 693.
- Baardesø, Skam H., 22.
- Baarse Herred 434, 502.
- Baarslev, Luggude H., 195 f.
- Baden, Anders Nielsen (1503), 79. — Hans Lavridsen se Karen Gyldenstjerne. — Kristen Hansen 115, 303, 393, 520. — Margrete, Sten Madsen Laxmands, 713. — Peder Iversen 158, 647. — Truid Axelsen 93, 101, 225 f., 269, 667 f.
- Bager, Anders, 612. — Klavs, Borgemester i Køge, 612. — Mikkel i Odense 189, 388, 503. — Niels i Odense 103, 254, 320, 329, 341, 462, 499, 632, 717. — Oluf Nielsen, Raadmand i Odense, 254; nævnes 189, 253, 329, 388, 415, 462, 502 f.
- Bagge, Gunder, i Norge 15. —
- Kristen, Bøsseskytte, 216. — Marine Kristen Lagesens (Lavridsens) i Ribe 538, 653. — Oluf, Skipper, 485. — Oluf Svendsen 666.
- Bakke, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Balden, Lenert, kgl. Mundkok, 509.
- Baldersbrønde, Smørum H., 95.
- Balkenborg, Thomas, i Aalborg 238.
- Balle, Hads H., 447, 610.
- , Hids H., 210 f.
- Ballegaard, Heldum S., Skodborg H., 296.
- Ballerup, Smørum H., 134.
- Bang, Gregers, Tolder og Sisemester i Kbhvn., 36, 118, 246, 493, 664. — Hans Nielsen, Tolder i Middelfart, 24, 152, 582, 589. — Jens, Tolder i Assens, 9, 42, 165, 381, 414, 421. — Kristoffer i Odense 76 f., 165 f., 444, 587 f.; jvfr. Kirsten. — Villum, Borgemester i Assens, 592.
- Banner, Anders, 106. — Birgitte, Knud Eriksen Bildes, 438. — Erik 106. — Karen, Gregers Truidsen Ulfstands, 218, 438 f., 570, 648. — Magdalene, Iver Krabbes, 64, 438, 570, 632. — Otte 387; jvfr. Ingeborg Skeel. — Jvfr. Høg.
- Barbara Munksdatter i Voldby 525, 590.
- Bardstrand, Island, 577. — Syssel 50.
- Bare Herred 436, 650.
- Barløse, Baag H., 447.
- Barnekov, Hans, se Mette Oxe. — Johan, Lensmand p. Bønne, 1595 p. Roskildegård, 78, 137, 274, 279 f., 284, 323, 350, 427, 456, 470, 475, 522, 527, 569, 705; nævnes 32, 136, 182, 305 f., 341, 375, 377, 430 f., 479,

- 488, 503, 512, 521, 563 f., 577 f., 593, 638, 643, 646, 652 f., 667, 677, 688, 698, 703, 708, 711 f., 716, 718, 732. — Kristen, Sekretær, 1595 Lensmand p. Lunde-gaard, 471, 476, 485, 522, 527, 540, 570, 688; nævnes 309, 454, 615, 633, 650 f., 674, 681, 693, 727 f.
- Barnim, Hertug af Pommern, 62.
- Bartholomæus von Wilp i Korsør 15. — Jensen i Randers 595.
- Basholm, N. Asbo H., 140.
- Basnæs, Vester Flakkebjerg H., 407.
- Basse (Vaaben: to Vædderhorn), Hans Pedersen, 186, 384, 647. — Peder, Kongens Mundskænk, 582.
- , Kurt, i Hamborg 33, (36).
- Battov, Kristoffer, Bartskeer, 604; jvfr. Kristoffer Bartskeer.
- Baufve, Værø Len, se Bua.
- Beate Jørgen Lykkes se Brahe.
- Beck, Lage, Landsdommer i Sjælland og Lensmand i Ringsted Kloster, 350, 519, 610 f., 626, 631, 705, 726; nævnes 4, 30, 89, 104, 149 f., 186, 222, 289, 306, 343, 351, 377, 388, 425, 437, 446, 453, 458, 475, 478, 537, 557, 594, 634, 646, 649, 653, 661, 703, 708 f., 711, 713. — Sivert, Sekretær, 184, 280, 336, 550. — Vi-beke, Tønne Galdes, 15.
- Becker, Peder, Præst i Holsten, 486.
- Bederslev, Skam H., 496.
- Bedsted, Hassing H., 371, (372).
- Beel, Gulland, 492.
- Beimerød (Bienrød), Arvidstrup Len, Halland, 172.
- Bekrum (?), Sønder-, Skaane, 721.
- Beldringe, Lunde H., 55, 103.
- Belle, Bjærg H., Jylland, 239.
- Belov, Henrik, Lensmand p. Hald, 1596 p. Tranekær, 78, 84, 143, 302, 304, 324 f., 336, 454, 550, 568, 596, 667, 678 f; nævnes 3, 20, 30, 43, 49, 57, 71, 86 f., 98 f., 103 f., 112, 124, 148, 154, 179, 182, 203, 216, 222, 228, 236, 276, 297 ff., 306, 313, 321, 337, 342, 346, 353, 376 f., 389, 392, 425 f., 445, 453, 457, 459 f., 479, 520, 549, 554, 556, 573 f., 593, 598, 611, 681 ff; jvfr. Lisbet Skram.
- Bemmel, Reinholt von, i Kbhvn. 560; jvfr. Reinholt Kandestøber.
- Bendiks Haldorsen, Sysselmand i Øfjord p. Island, 409 f.
- Penløse, Ringsted H., 446.
- Bensige, Luggude H., 80.
- Bent Skrædder i Tøstrup 499. — Gregersen i Roskilde 136. — Hansen, Byfoged i Lykaa, 153, 188, 387. — Helgesen (Hellesen), Tolder i Halmstad, 119, 383. — Kristensen, Byfoged i Stege, 187, 385. — Nielsen i Harndrup 560.
- Benten, Everin von, i Lybæk 483.
- Bentz (Bentius), Bendiks, 594. — Johan, Dr., Kongens Livlæge, 54, 85, 634.
- Berg (?), Gaard p. Island, 50.
- Bergen, Hans, Tolder i Rødby, 119, 152, 308.
- Bergen 292, 485, 612, 648. — Bor-gere 68, 477, 672. — Lagmand se Povl Helgesen; Skolemester se Jonas Magni. — Jvfr. Henrik. — Stift 672. — Superintendent se Anders Foss.
- Bergenhuss Slot og Len 332, 483, 567, 644 f.
- Bergstadir, Húnavatns Syssel, Is-land, 56.
- Berlin 617.
- Berner, Henrik, i Kbhvn. 452.
- Bernitz, Hans, Slotsfoged p. Kbhvns Slot, se Villumke.
- Bernt se Bent.

- Bertel, Mag., se Kirsten. — Guldsmed i Kolding 194. — Arntsen i Kolding 58. — Eriksen, Byfoged i Nyborg, 151. — Jensen, Præst i Gørding, Vem og Bur, 588. — Jørgensen i Kolding 57. — Kristensen, Bøsseskytte, 88. — Nielsen, Sandemand i Viborg, 220. — Sørensen i Dons 144, 340.
- Beseboda, Øster H., Blekinge, 24.
- Beyer, Lavrids, i Kbhvn. 57.
- Bidstrup, Hovlbjerg H., 415.
- Bild, Niels, Lensmand p. Visborg, 1595 p. Laholm, 113, 115, 140, 168, 471, 529, 569, 691; nævnes 7, 35, 78, 89, 169, 245, 247, 253, 259, 286, 288, 298, 321, 325, 332, 362 f., 365, 371, 379, 420, 467, 476, 492, 512, 578, 635, 667, 680 f., 719. — Predbjørn, Hofmarskal, 1593 Lensmand p. Vinstrup, 12, 19, 40, 51, 109, 265, 461, 569, 692; nævnes 182, 379, 399 f., 407, 681. — Jvfr. Strangesen.
- Bilde, Beate, Otte Brahes, 455, 570. — Erik Jensen 570, 626. — Erik Knudsen se Geske Brockenhuus. — Erik Stensen 132, 155, 329, 373, 520, 579, 612, 642, 651; nævnes 148, 164, 183, 242, 262, 264, 357, 496, 717; jvfr. Magdalene Emmiksen. — Eske Jørgensen 30, 300, 454, 522, 527, 570. — Eske til Svanholm 350. — Hartvig 108. — Henning 570. — Henrik 19, 109, 114; jvfr. Kristence Viffert. — Hilleborg, Ejler Krafses, 570. — Jfr. Ingeborg 225, 258, 297, 357 f., 328, 414 f., 639. — Jens 569. — Jørgen 31, 128, 192, (527), 569, 617, 719 f.; jvfr. Margrete Brock. — Klavs, Skibshovedsmand, 32, 315, 569, 626. — Knud Eriksen 251 (?), 308 (?); jvfr. Birgitte Banner. — Knud Stensen 82, 251 (?), 308 (?), 437, 569, 579, 626. — Maren, Lavrids Skrams, 164, 344, 571. — Markvard 569; jvfr. Susanne Brockenhuus. — Mogens 570, 626. — Niels Jørgensen 128. — Oluf, Lensmand p. Abrahamstrup, 7, (8), 9, 136; nævnes 182, 367, 370, 377, 521, 569, 635, 643. — Ove 437, 569, 626. — Peder Eriksen 570, 603, 626, 629. — Peder Eskesen 9. — Sofie, Jakob Seefeldts, 632. — Sten Jensen, 1596 Lensmand p. Tureby, 570, 625, 639 f., 661, 677, 684; nævnes 667, 681, 690, 706, 715 f., 731. — Sten Klavs 514 f., 683 (?); jvfr. Kirsten Lindenov. — Sten Knudsen 495, 579, 683 (?); jvfr. Helvig Ulfeldt.
- Bildt, Henrik, 626.
- Billeskov, Baag H., 495.
- Binderup, Hornum H., 114.
- Bing, Anders, se Anne Pedersdatter Galt. — Edel Joakimsdatter, Lage Urnes, 713.
- Binskow (Biskren), Mikkell, 618 f.
- Birger Gunnersen, Ærkebiskop i Lund, 80 f.
- Birgitte Klavs Glambeks se Rosenkrantz. — Niels Krabbes se Skave. — Knabes 29. — Kristoffer Gjæse se Bølle. — Lavrids Remmesniders i Kerteminde 498. — Landfoged Mads Povlsens Arving i Kbhvn. 387.
- Birk, Hammerum H., 102.
- Birke, Færs H., 81.
- Birkende, Bjærg H., Fyen, 589.
- Birkerød, Lyng-Kronborg H., 587.
- Bisgaard, Hvetbo H., 105.

- Biskopsgærd, Fjære H., 172.
 Biskopshave, Værø Len, Viske H., 172.
 Biskopsløkke, Fjære H., 172.
 Biskoptaarup, Vinding H., 322, 530.
 Biskren, Mikkell, se Binskow.
 Bisserup, V. Flakkebjerg H., se Hørishavn.
 Bistrup, Sømme H., 370, 432, 488, 512, 551, 578; nævnes 112, 440. — Mølle 249, 440, 522.
 Bjarg, Húnavatns Syssel, Island, 56.
 Bjelke, Anders, 23, 251, 253; jvfr. Anne Hardenberg. — Anne Mogensdatter, Aksel Nielsen Krukovs, 251. — Inger Mogensdatter, Korfits Lavridsen Rosengjeddes, se Falster.
 —, Familie (i Sverig), 349 f., 368.
 Bjellerup, Væster-, Torne H., 367.
 Bjerke (?), Gaard p. Island, 50.
 Bjerringgaard, Lysgaard H., 366.
 Bjuf, Luggude H., 195 f.
 Bjerge Herred, Jylland, 3 f., 195, 200, 371. — Herredsfoged se Jørgen Brunsen.
 — Herred, Skaane, 101, 271, 313.
 Bjæverskov Herred 322, 715 f., 728.
 Bjørn, Bjørn Andersen, 185, 384; jvfr. Karen Friis. — Jakob Bjørnsen 229 f., 569, 624; jvfr. Anne Eriksdatter Krabbe. — Margrete, Jørgen Ernst Worms, 571. — Truid Bjørnsen se Erme-gaard Gyldenstjerne.
 — Andersen se Bjørn. — Knudsen se Maaneskjold. — Lavridsen i Ugelrup 82.
 Bjørndrup, Nørre H., Mors, 246, 426 f.
 Bjørnekulla, S. Asbo H., 195 f.
 Bjørnsholm, Slet H., 83.
 Bjørnskov, Vrads H., 76.
 Black, Niels, Byfoged i Aarhus, se Block.
 Blasius Smed p. Frederiksborg Slot 136.
 Blegind, Hjelslev H., 574.
 Bleggrav, Hvetbo H., 105.
 Blekinge 506, 578; nævnes 20 f., 109, 374.
 — Landsting 1 f., (450).
 Blenterup, Torne H., 81.
 Blidstrup, Sønder H., Mors, 178.
 Blixhavn, Falster, 723.
 Block, Jens, Mag., Hospitalsforstander i Viborg, 71. — Morten i Aarupgaard 346. — (Black), Niels, Byfoged i Aarhus, 153, 188, 382, 387.
 Blome, Hans, 321.
 Blovstrød, Lyng-Kronborg H., 587, 591.
 Blum, Mikkell, i Wittenberg 160.
 Blusjord ved Skive 463.
 Blære, Aars H., 142.
 Boarp, N. Asbo H., 140.
 Bockholt, Johan, 39, 189, 309 f., 385, 404, 587.
 Bockov, Daniel, Adelsburs p. Kronborg, 126.
 Bode, Rugsø H., 229.
 Bodel Nielsen i Arreslev 655.
 Boderup, Skyts H., 436.
 Bodil Mikkels 296. — Borgemester Reinholt Hansens i Roskilde 507. — Sørensdatter, Fru, i Aldum 169.
 Bøe Madsen, Byfoged i Præstø, 385.
 Bogense 43, 84, 131, 306, 380, 386, 701. — Borgemester se Peder Jørgensen; Byfogder se Hans Lavridsen, Rasmus Lavridsen.
 Boineburg se Bommelberg.
 Bolde, Jakob, i Hørning 695.
 Bøller Birk, Bjerge H., Jylland, 228.

- Bommelberg (Boineburg), Reinhold Fux von, 33, 122, 570, 626.
- Bonde Kristensen i Jerlev 161. — Mortensen, Tolder i Rødby, 386. — Olufsen, Foged p. Bregentved, 50.
- Borgefjord, Skalholt Stift, Island, 259.
- Borkart Gertsen, russisk Tolk og kgl. Styrmand, 24, 559.
- Bornholm, Jørgen, i Malmø se Else.
- Bornholm 100, 105, 139, 206, 302, 306 f., 326 ff., 371, 373, 585, 658; nævnes 20, 30, 89, 103, 112, 150, 186, 222, 229, 298, 332, 388, 453, 466, 501, 506, 544, 593, 595, 693, 707. — Jvfr. Hammershus Slot.
- Landsting (30, 103), 104, (222, 453, 548), 557, 594, 699.
- Borre, Gjern H., 145.
- , Møen, 408.
- Borreby, Ingelstad og Jerrestad H., 402.
- Borup, Vor H., 161, 334.
- Boserup, Vemmenhøgs H., 504.
- Bougart, Jesper, Stenhugger p. Kronborg, 512.
- Brag, Jens, Byfoged i Kerteminde, 381.
- Brahe, Aksel, Lensmand p. Odensegaard og Næsbyhoved Slot, 1595 p. Helsingborg Slot, 66, 78, 140, 294, 324, 336, 343, 437 f., 484, 496, 522, 529, 552, 569, 635, 656 f., 659, 680, 686; nævnes 6, 20, 30, 33, 57, 63, 84, 112, 155, 182 f., 186, 208, 222, 233, 251, 261 f., 269 f., 306, 328, 330 f., 335, 344, 368, 373, 377, 388, 444, 451, 453, 469 f., 480, 485, 491, 498 f., 502, 520, 533, 535, 561, 572, 578, 582, 609, 622, 630, 633, 644, 660, 667 f., 671, 675 f., 681, 693, 701, 721, 728; jvfr. Kirsten Hardenberg. — Beate, Jørgen Lykkes, 219, 353, 570, 601, 632. — Henrik 186, 388, 462; jvfr. Lene Thott. — Holger 185, 384. — Jørgen Ottesen, Lensmand p. Varberg, 443, 505, 569, 630; nævnes 20, 30, 46 f., 81 f., 167, 172, 182, 226, 232, 266 ff., 298, 306, 332, 349, 367, 405, 410, 412, 441, 444, 499, 577 f., 624 f., 693, 731. — Knud, Lensmand p. Aarhusgaard, 78, 127, 142, 294, 443, 569; nævnes 11, 20, 30, 49, 55, 57, 64, 112, 126, 160, 181 f., 199 f., 207, 219 ff., 222, 268, 297, 306, 331, 352, 390 f., 395, 407, 429, 453, 461, 497, 517, 554 f., 558 f., 562, 566, 573 f., 591, 593, 596, 605, 636, 683, 700 f., 712, 734. — Lage se Gørvæl Faddersdatter Sparre. — Magdalene Tygesdatter (578). — Margrete Ottesdatter, Kristen Skeels, 556, 559, 562, 571, 574, 642, 644, 661, 708. — Otte se Beate Bilde. — Ove se Karen Thott. — Peder, Lensmand p. Sølvitsborg, 19, 139, 237 f., 435, 522, 524 f., 529, 570, 689; nævnes 1, 22, 24, 27, 88, 114, 158, 306, 331, 338, 367, 379, 462, 465, 477, 521, 567, 578, 609, 620, 641, 649, 669, 681. — Sofie, Otte Thotts, 570. — Jfr. Sofie Jensdatter 27. — Sten Ottesen, Lensmand p. Kallundborg Slot, 78, 99, 113, 137, 143, 299, 328, 452, 568, 598, 656; nævnes 1, 30, 62, 115, 147 f., 153, 155, 158, 171, 178, 182, 192, 194, 204, 206, 213, 221, 231, 235, 237, 256 f., 278, 287, 289, 305 f., 308, 314, 329, 331, 337, 340, 343, 347 f., 366, 372, 390, 396, 402, 408—11, 414, 421 f., 434, 454, 456, 461 f., 466, 487, 492, 498, 500, 518 f., 521, 533, 553, 556, 565 f., 572, 590, 619, 622, 624, 630 f., 635,

- 649, 653, 681, 713, 718, 726 ff., 732; jvfr. Kirsten Holck. — Tyge Jensen (27), 185, 238, 384. — Tyge Ottesen, Lensmand p. Hveen, 122, 292, 342, 355, 578, 626. — Tønne Jørgensen 724.
- Brahe (i Sverrig), Gustav, Kongen af Polens Gesandt, 107.
- Bramdrup, Brusk H., 190.
- Bramminge, Gørding H., 240.
- Brandenburg. Kurfyrste se Johan Georg; Markgrever se Albrekt Frederik, Christian, Georg Frederik, Joakim Ernst, Joakim Frederik.
- Brandes, Henrik, i Hamborg 478.
- Brandt, Henning Jørgensen, se Baad.
- Bratsberg Len, Norge, 36, 121, 485.
- Brebusch, Hans, Kongens Orge-
mager, 134, 491.
- Bred, Mikkel, i Høver, Dyrevogter
i Framlev Herred, 548.
- Bred, Odense H., 238.
- Bredal, Anders, Kapellan i Vejle,
422. — Hans, Præst i Kongs-
bakke, 68. — Mads, Byfoged i
Vejle, 152. — Rasmus, Præst i
Vinding, 365.
- Bredebolstad, Hünavatns Sys-
sel, Island, 402.
- Brederød, Strø H., 136.
- , Tønnersø H., 468.
- Bregentved, Ringsted H., 50.
- Bregne Herred 334, 337, 462, 529.
- Bregninge, Skippinge H., 44, 725.
- Breide, Hans, 58.
- Brel se Johan.
- Bremen 72. — Borgere 72.
— Stift 127.
- Bret, Bjærge H., Jylland, 228.
- Brinck, Johan, Dr., 340.
- Brix, Johan, Købmand fra Emden,
221, 283.
- Broby, Ø. Gynge H., 276, 290.
- Broby, Sønder-, Salling H., 207.
- Brock, Eske, 487, 522, 557, 635,
659, 733; nævnes 107, 229, 345,
359, 440, 559, 570, 695. — Lage
229. — Margrete Nielsdatter,
Jørgen Bildes, 633. — Morten
se Anne Skovgaard.
- Brockdorff, Ditlev, 263 f., 318 f. —
Markvard 263, 318.
- Brockenhuus, Ejler, til Nakkebølle
291, 313, 569. — Elsebe, Kor-
fits Jakobsen Ulfelds, 565. —
Frans, kgl. Sekretær, 279, 295,
445, 488. — Geske Erik Bildes
570. — Henrik se Dorothea Juel.
— Johan 569. — Jørgen 392. —
Keld 39, 181, 248, 552, 569, 651.
— Knud 569, 626. — Lavrids,
Lensmand p. Nyborg Slot og i
Salling Herred, 78, 140, 294,
437, 522, 565, 569; nævnes 20,
22, 30, 55, 60, 62, 96, 112 f., 123,
146, 155, 165, 182, 208, 222, 225,
230, 232, 306, 320, 322, 328,
330 f., 335, 338, 340 f., 376, 384,
429, 453, 473, 477, 498, 523, 571,
590, 592 f., 600, 603, 629, 631 f.,
653, 672, 695, 699, 703, 708, 711,
734; jvfr. Karen Skram. — Mar-
grete, Henrik Norbys, 441. —
Oluf 448, 569. — Otte 136, 280,
287, 295, 318. — Susanne, Mark-
vard Bildes, 313.
- Bromme, Herrestad H., 723.
- Brovst, Ø. Han H., 99, 112, 198,
391.
- Brun, Hartvig, Skibshøvedsmand,
32. — Jens se Elle Movridsdat-
ter Skovgaard. — Movrids se
Anne Friis.
- , Anders, Byfoged i Kolding,
177, 188, 191, 241, 386. — Jakob i
Kbhvn. 58. — Kristoffer, Byfoged
i Nakskov, 152, 278, 382. — Peder,
Byfoged i Halmstad, 383, 434,
625.

- Brunelag Len, Norge, 158.
 Brunsvig 153, 502. — Jvfr. Mat-
 thias.
 Brunsvig-Lyneborg, Hertug se
 Henrik Julius.
 Brus, Gregorius, i Skullerup 25.
 Brusk Herred 175.
 Bryde, Lavrids, i Lumbsaas 255.
 Bryehan, Hans, Kongens Karl, 262.
 Bryrup Mølle, Tyrsting H., 525.
 Bryske, Ejler, 447, 474, 530,
 569, 691; nævnes 50, 155, 351,
 440, 495, 559, 579, 612. — Iver
 Ejlersen 447. — Karen, Iver
 Ovesen Lunges, 570, 603, 629,
 648, 673. — Karl, 1595 Lens-
 mand p. Københavns Slot, 89,
 439 f., 473, 479, 528, 559, 569, 628,
 651, 672; nævnes 132, 155, 229,
 474, 508, 511, 513, 519, 521, 526,
 539, 551 f., 557, 561 ff., 567 f.,
 572, 582, 584, 603, 610, 620, 632,
 635, 637 f., 644 ff., 653, 675, 705,
 711, 714, 727, 731. — Tønne 440,
 495, 559, 570, 579, 612, 682.
 Brænderup, Vends H., 132, 155,
 651.
 Brødalt, Høgs H., 80.
 Brødholm, Halmstad H., 172.
 Brøndby, Luggude H., 295.
 Brøndel Olsen, kgl. Skipper, 121.
 Brønderslev, Vester-, Børglum H.,
 105 f.
 Brøndum, Hindborg H., 495.
 —, Skads H., 18, 171.
 Brøns, Hvidding H., 95.
 Brørup, Malt H., 494.
 Buå, Værø Len, Viske H., 172.
 Bubbert, Jørgen, Kirkeværg for
 Nikolaj Kirke i Kbhvn., 476. —
 Jørgen, Apoteker, 617.
 Buck, Hans, Skolemester i Vejle,
 542.
 Budde, Gotslaf, Lensmand p. Børg-
 lum Kloster, 78, 294, 344 f., 522,
 569, 691; nævnes 472, 618, 702.
 Bugislav, Hertug af Stettin og
 Pommern, 284, 646.
 Bundt, Povl, i Skellerup 271.
 Bunkeflod, Oksie H., 255.
 Bur, Hjerm H., 506, 588.
 Burløv, Bare H., 173.
 Busk (Busch), Frederik, Borgeme-
 ster og Tolder i Ringkøbing,
 152, 402, 602, 673. — Gert i
 Haderslev 57. — Magnus 729 f.
 Byg, Bertel, Herredsfoged i Vem-
 menhøgs Herred, 504, 508.
 Bygholm Slot og Len 156, 335,
 442 f., 489. nævnes 71, 185, 195,
 222, 475, 544.
 Byskov, Sønder-. Vandfuld H.,
 543.
 Bækkeskov, Villands H., 1, 32, 55,
 315, 697 f.
 Bøcke, Jørgen, 58.
 Bøgelykke, Froste H., 81.
 Bøgetofte, Luggude H., 80.
 Bøgvad, Anders, Byfoged i Kol-
 ding, 152. — Jep i Kolding 58.
 — Peder i Kolding 58, 91 f.
 Bølle, Birgitte (Berete), Kristof-
 fer Gjøes, 123, 308, 429. — Kir-
 sten, Jesper Krafses, 407, 571, 703.
 —, Kristen Jensen, Sandemand i
 Viborg, 220.
 Bønned Hovedgaard, Falster, 275,
 279 f., 284, 323, 341, 472, 530.
 Bønstrup, Anst H., 144, 173.
 Børge, Ærkebiskop, se Birger. —
 Andersen, Byfoged i Varberg,
 153, 232, 266. — Pedersen i
 Kbhvn. se Margrete.
 Børglum Birketing 729.
 — Herred 88.
 — Kloster 344 f.
 Børkop, Holmans H., 144.
 Børringe Kloster 173 f.
 Børup, Elbo H., 193.
 Bøvling Slot og Len 15, 65, 143,
 234, 671; nævnes 39, 150, 378,
 661, 663.

- Casimir**, Hertug af Stettin og Pommern, 62, 462.
- Chrissau**, Peter, Bartskeer i Odense, 663.
- Christian III**, Konge, 197, 217.
- Christian IV**, Konge, 351, 406, 408 f., 422 f., 521 f., 722, 725, 728, 734.
- Christian**, Markgreve af Brandenburg, 692.
- Christian (Christiern)** se Kristen.
- Christianus Hamingius**, Mag., i Zerbst 720.
- Christine**, Hertuginde af Slesvig og Holsten, 28, 48, (82), 192, 691, 696.
- Christine** af Slesvig og Holsten, Hertug Karl af Sverrigs Gemalinde, (28, 192).
- Chytræus**, David, Mag., Professor ved Univ. i Rostock, 229.
- Clætan**, Lavrens, Englænder, 198.
- Congham**, Johan, Englænder, 468.
- Custerhave** (?), Roskildegaards Len, 136.
- Daa**, Dorete, Klavs Hundermarks, 702 f. — Herluf Jørgensen 629 f. — Hilleborg Klavsdatter, Jørgen Skrams, 360, 571. — Jørgen Eriksen til Snedinge 251, 276, 290, 379, 524 f., 558 f., 703. — Knud 375. — Oluf 289, 399, 590; jvfr. Dorete Henriksdatter Friis.
- Dal**, Fleskum H., 589.
- Dalacke**, Jakob, Urtegaardsmand p. Frederiksborg Slot, 646.
- Dalby**, Fakse H., 477, 716.
- , Ramsø H., 310.
- , Store-, Hatting H., 202.
- Kloster 35, 139, 379, 467.
- Dale Syssel** p. Island 50.
- Daler**, Lø H., 360 f.
- Dalkøbing**, Vemmenhøgs H., 508.
- Dalum Kloster** 117, 261, 377, 481, 516, 567, 693, 712.
- Damme**, Ulrik, 613.
- Dampe**, Hr., i Aller 58.
- Damsgaard**, Fyen, 579.
- Daniel**, Billedhugger, i Malmø 637. — Kristoffersen, Kapellan i Galten Herred, 204.
- Danzig** 158, 514, 609, 628, 704.
- Darup**, Sømme H., 652.
- David Kok** i Viborg 702. — Hansen, Mag., Superintendent p. Gulland og Præst i Visby, se Dylefeldt. — Hansen, Raadmand og Tolder i Helsingør, 56, 159, 197, 372, 637.
- Davinde**, Aasum H., 162, 182, 208.
- Deden**, Sara Petersen von, Kriststen Svales, 170, 191.
- Dehlen** (Delden), Herman von, i Kbhvn. 387. — Johan von 480; jvfr. Villumke.
- Deigret**, Mols H., 292.
- Dejbjærg**, Bølling H., 663. —, Gærs H., 81.
- Delden** se Dehlen.
- Denkelgaard** (? Vinkelgaard, Vandfuld H.) 575.
- Deventer** 643.
- Dibelen**, Kristoffer, Illuminist i Lybæk, 486.
- Didrik Guldsmid** i Odense se Fuiren. — Jvfr. Hermann.
- Dines Jørgensen**, Byfoged i Vordingborg, 187, 385.
- Ditlev Povlsen**, Kræmmersvend, 437.
- Ditmar**, Henrik, Borgemester i Vejle, 341, 354, 372, 552, 555, 565.
- Ditmarsken** 632.
- Ditz**, Hans, Snedker i Næstved, 408.
- Ditzel**, Johan, fra Meklenborg 307.
- Dollerup**, Nørlyng H., 342. — Mølle 299.

- Dons, Brusk H., 144, 340.
- Dorn, Henrik von, i Helsingør, Kok, 702. — Jørgen i Lybæk 161. — Markus, Borgemester i Slingerup, 508, 513.
- Dorothea, Christian III's Dronning, 599.
- Dorothea (Dorete), Hans Sparres, se Ahlefeldt. — Henrik Brockenhuus's se Juel. — Mag. Lavrids Pedersens 277. — Oluf Daas se Friis. — Peder Baggesens i Ribe 35. — Davidsdatter, Byfoged Jakob Villumsens, 323, 382. — Hansdatter, Superintendent Peder Hansen Ribers p. Gulland, 325. — Jørgensdatter p. Gulland 509.
- Dragerup, Halmstad H., 427.
- Dragsholm Slot og Len 1, 432, 470 f., 478, 528, 658 f.; nævnes 45, 78, 117, 182, 331, 370, 399, 421, 481, 500 f., 521, 567, 648, 665, 693, 700, 727.
- Dragsmark Len, Norge, 283.
- Drammen 288.
- Dreier se Dreyer.
- Dresselberg, Anders, 97, 190, 250, 388, 450, 459, 475, 478, 508, 513, 537, 610 f., 626, 634, 697. — Folmer 314. — Hans 647. — Peder, kgl. Sekretær, 260, 287, 488, 493. — Vilhelm, kgl. Sekretær, 1, 79, 101, 436, 469, 471, 503 f., 626.
- Dreyer (Meyer), Hans, Toldskriver i Helsingør, 56, 372, 637. — Henrik, kgl. Klejnsmed i Helsingør, 93. — Markus, Hertug Johan Adolfs Fuldmægtig, 564.
- Dronningborg Slot og Len 72, 76, 179, 199 f., 220, 358, 452, 489, 494, 503, 507, 580, 621, 665, 667; nævnes 22, 108, 118, 146, 166, 182, 189, 204, 206, 214, 216 ff., 222, 267, 331, 388, 415, 441, 482, 567, 644, 693, 700 f., 712. — D a t. 203—24.
- Drosselbjærg, Løve H., 421.
- Due se Taube.
- Dueholm Kloster og Len 185, 384.
- Durham, Aleksander, Admiral, 36, 45, 51 ff., 55, 227, 647.
- Dybe, Vandfuld H., 715 f.
- Dyemand, Frans, Trompeter, 704.
- Dylefeldt, David Hansen, Mag., Superintendent p. Gulland, 7, 492.
- Dyngby, Hads H., 224.
- Dyrby, Nørhald H., 22.
- Dyre, Jens Klavsen, se Karen Stygge. — Kristence, Erik Høgs, 44.
- Dømmestorp, Høgs H., 80.
- Dømmestrup, Aasum H., 295.
- Døstrup, Anders, i Kolding 58.
- Ebbe Knudsen, Byfoged i Kolding, 188, 386. — Knudsen i Kolding 58. — Pedersen i Kolding 57.
- Ebberup, N. Asbo H., 139 f.
- Eckenberg, Blasius, 73, 192, 454.
- Eckhof, Herbert, kgl. Vognmester, 58.
- Edel Lage Urnes se Bing. — Jørgensdatter, Byfoged Søren Vinters i Vejle, 232.
- Edsløf, Fjære H., 172.
- Edzard, Greve af Ostfriesland, 249.
- Egebjærg, Ods II., 255, 717. — Gaard 717.
- Egefjord, Island, se Øfjord.
- Egerup, Hagenskov Len, 591.
- Egesborg, Vester-, Hammer H., 104.
- , Øster-, Baarse H., 286.
- Egeskov, Sunds H., 245.
- Egtved, Jerlev H., 179, 605.
- Egvad, N. Horne H., 177, 183, 197.

- Eisenberg, Elias, kgl. Sekretær, 465.
- Eisleben, Morten, Drabantprofos, 352.
- Eitel Hendrich se Kirchberg.
- Ejby, Ramsø H., 706.
— Mølle, Odense H., 677.
- Ejdrup, Aars H., 142.
- Ejdsberg Sogn, Norge, 15, 119.
- Ejdsvold, Norge, 119.
- Ejler Kok i Nyborg 695. — Jakobsen, Henrik Lykkes Foged, 624, 635, 642.
- Ejnar Mortensen, Præst i Stadir p. Island, 361.
- Ejsing, Ginding H., 171, 176.
- Ejstrup, Brusk H., 184.
—, Vrads H., 76, 496.
- Ejstrupgaard, Vends H., 123.
- Elben 33.
- Elbo Herred. Herredsfogder se Anders Pedersen, Jakob Klavsen Hønborg, Klavs Hønborg.
- Elemterød, Øster H., Blekinge, 24.
- Elfsborg Slot, Sverrig, 268, 316.
- Eline, Hans Kortsens i Næstved, 104. — Palne Olsens 278. — Olufsdatter, Focas Stafrofskis, 134, 170. — Sørensdatter, Mag. Lavrids Bertelsens, i Aarhus 390, 407.
- Elisabeth, Hertug Henrik Julius af Brunsvig-Lyneborgs Gemalinde, 716.
- Elisabeth, Prinsesse af Kurland, Hertug Adam Wenceslaus af Teschens Gemalinde, 490.
- Elisabeth, Grevinde af Oldenburg, 42.
- Elisabeth (Lisbet), Hr. Anders's 44. — Henrik Belovs se Skram. — Karl Senftenbergs 662. — Lamberts i Ribe 254. — Jvfr. Elsebe.
- Elle (Ellen), Mogens Kulds, 273.
- Movridsdatter, Jens Bruns, se Skovgaard.
- Ellegaard, Dalum Klosters Len, 729.
- Elleholm, Blekinge, 43, 130, 151, 153.
- Ellekøbing, Villands H., 670.
- Ellested, Vinding H., 707.
- Elling, Horns H., Jylland, 479, 672.
- Elmelunde, Møen, 669. — Gaard 332, 399, 592, 676 f., 690.
- Elmshorn 99.
- Else, Absalon Gjøes, se Lindenov. — Jørgen Bornholms i Malmø 110. — Hansdatter, gift 1. m. Superintendent, Mag. Niels Jespersen, 2. m. Guldsmed Didrik Fuiren, 35.
- Elsebe, Johan Klys, 75. — Jvfr. Elisabeth.
- Elsted, V. Lisbjærg H., 576. — Elveslet, Halmstad H., 490.
- Em, Børglum H., 566.
- Emden 197, 203, 221, 248, 283, 314, 479, 501. — Borgere 455.
- Emdrup, Sokkelunds H., 310 f.
- Emmelev, Nørre H., Randers Amt, 652, 694.
- Emmerlev, Højer H., 95, 361.
- Emmiksen, Magdalene, Erik Stensen Bildes, 165, 183, 242. — Mette, Jørgen Tidemands, 108, 282, 340, 462, 506. — Otte Andersen 62, 107, 183, 213, 227, 322 f., 329, 340.
- Engelbrekt, Præst i Fet, 119.
- Engelsholm, Tørrild H., 443.
- England (Englænderne) 261, 468; nævnes 51, 89, 158, 198, 244, 322, 451, 584, 706, 728.
- Enkøbing, Sverrig. — Borgere 374.
- Enslev, Tønnersø H., 468.
- Enø, Ø, Ø. Flakkebjerg H., 18.
- Erich, Augustus, tysk Kancelli-

- forvandt, 148, 213, 328, 340, 454, 636.
- Erik Jensen se Urup. — Jensen i Nymark 3. — Mogensen se Mormand. — Terkelsen i Allerup 168. — Thomesen i Egerup 591. — Vilsen i Ballegaard 296.
- Eriknavr, Hatting H., 490 f.
- Erland, Præst i Stad p. Island, 401. — Povlsen, Præst i Bredebolstad p. Island, 401.
- Ernst, Ærkehertug, 406.
- Ernst, Greve af Mansfeld, 94.
- Erridsø, Elbo H., 242.
- Errol, Frans, Greve af, 55.
- Esby, Mols H., 292.
- Eskebjærggaard (nu Schelenborg), Bjærge H., Fyen, 399, 474.
- Eskild Andersen i Valbyvester 424.
- Esperød, Gyngø H., 81. —, Villands H., 315.
- Espinge, Øster-, Froste H., 81.
- Esrom Ladegaard, Holbo H., 51, 133, 135, 411. — Mølle 51, 93, 170.
- Essendrup, Mols H., 517.
- Estrup, Sønderhald H., 229.
- Etvig se Johan.
- Eulings, Lutken, i Hamborg 42.
- Everlev, Torne H., 8 f.
- Eyjölfstadir, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Eyri, Snefjælds Syssel, Island, 260.
- Faaborg 699; nævnes 43, 60, 131, 231, 306, 380, 701. — Borgemeister se Hans Knudsen; Byfoged se Mikkel Ravn.
- Faarup, Sabro H., 455.
- Fakse Herred 715 f., 728.
- Falk, Jørgen, se Mormand.
- Falkenberg, Halland, 43, 130, 182, 187, 306, 380, 388, 412.
- , Arvidstrup Len, Halland, 172.
- Falster, Henning, 186. — Inger Mogensdatter, Korfits Lavridsen Rosengjæddes, 251, 367.
- Falster 29, 56, 233, 324, 714; nævnes 20 f., 30, (43), 86, 100, 112, 157, 222, 280, 341, 366, 593. — Landsting 324; nævnes (30), 104, (157, 222), (453), 557, 594.
- Falsterbo 258, 284; nævnes 43, 130, 306, 699. — Byfogder se Jakob Hansen, Rasmus Andersen; Toldere se Hans Lov, Jens Skriver, Peder Jude. — Kirke 284.
- Faninger, Hans, se Karine.
- Fanø 92, 533.
- Farre, Gern H., 218, 285.
- Farshave, Jetsmark S., Hvetbo H., 105.
- Farstrup, Skovby H., 559.
- , Slet H., 590.
- Farsø, Gislum H., 463.
- Fasti, Palle, 195. — Thomas 69, 440, 559, 568.
- Fastrupgaard, Halmstad H., 263, 427.
- Faurød, Fjære H., 172.
- Favrholm Ladegaard, Lyng-Frederiksborg H., 44, 99.
- Favsing, Sønderhald H., 218, 359, 733.
- Feillerre, Anders, 679.
- Feldborg, Nedre-, Ginding H., 542.
- Felding, Sønder-, Hammerum H., 272, 303.
- Ferrislev Mølle, Sjælland, 137.
- Ferritslev, Aasum H., 581.
- Ferslev, Fleskum H., 588.
- Fesselu Dalur p. Island se Forsæludalur.
- Festenberg, Kristoffer von, se Pax.
- Fet, Aggershus Amt, 119.
- Fiksholt, Fjære H., 172.
- Find Jensen i Løvestad 81.
- Finderup, Nørlyng H., 342, 549.
- Fine, Hieronimus Arnoldi de, i Kongens Kantori 667.

- Finmarken 379.
 Firgaarde, Hjelmlev H., 158, 353.
 Fischer (Fisker) se Nikkel.
 Fjelsingne, Halmstad H., 427.
 Fjellie, Torne H., 455, 496.
 Fjelkinge, Villands H., 670.
 Fjellelund, Aarstad H., 172, 263.
 Fjellerup, Nørre H., Randers A., 65.
 Fjelsted, Vends H., 560.
 Fjends Herred 611.
 Fjenneslev, Alsted H., 545.
 Fladstrand (nu Frederikshavn) 5.
 Flarup, Sønderlyng H., 342.
 Flatø Havn, Bardstrand Syssel, Island, 576.
 Flødie, Torne H., 402.
 Flensborg 78, 147; nævnes 200, 346, 408, 414, 603, 653 f., 702.
 — Borgere 33, 200, 311, 315, 595, 623, 711.
 Flensborghus Slot og Len 580. — D a t. 146 f.
 Fleskum Herredsting 268.
 Flintinge, Musse H., 250.
 Fly, Jens, i Visby 260.
 Flødstrup, Vinding H., 257.
 Flødø i Helgeaa, Skaane, 80, 139.
 Folby, Sabro H., 66, 131.
 Folcker se Johanneken.
 Foldingbro, Malt H., 584, 606.
 Folkner, Frederik, 148.
 Folmer i Hundtofte, Kældersvend, 695.
 Forsemølle (? Fasmølle), Ønge Len, Halmstad H., 172.
 Forshult, Laholm Len, 719 f.
 Forsæludalur, Húnavatns Syssel, Island, 56 (jvfr. 735).
 Foss, Anders, Mag., Superintendent i Bergenhus Stift, 690. — Kristen Nielsen, Mag., Skolemester i Viborg, 37.
 Fovslet, Tyrstrup H., 159, 333 f.
 Framlev Herred 67, 548.
 Frankrig 244.
 Frans, Hertug af Pommern; 730.
 Frans, Mag., Læsemester i Roskilde, se Frans Nielsen. — Davidsen, i Kongens Arkeli, 456. — Diriksen von Vlieland 128. — Kristensen i Kbhvn. 189, 588. — Kristensen 679. — Nielsen, Mag., Læsemester i Roskilde, 395, 397. — Pedersen i Snoghøj 57. — Rasmussen 304.
 Frederik II, Konge, 95, 190, 426, (706, 725).
 Frederik Possementmager i Kolding 144; jvfr. Maren. — Sejermager 144.
 Frederiksborg Slot og Len 99, 132, 135, 322, 343, 428, 432, 567, 580, 619, 633, 638, 646, 648, 696; nævnes 30, 44 f., 51, 59, 117, 146, 196, 207, 220, 222, 317, 332, 347, 351, 369, 421, 425, 453, 482, 484, 513, 593, 635, 719, 732. — Dyrehaven 135. — Gamle Kro 207, 445; Nye Kro 639; jvfr. Kroen i Hillerød. — Ladegaarden 220. — Mølle 136, 207. — Vinkælderen: 196. — D a t. 43.
 Frederikshavn se Fladstrand.
 Frederikstad, Norge. Lagmand se Kosmus Arildsen.
 Fregerslev, Hjelmlev H., 414, 472.
 Frierslev (?Førslev), Ringsted H., 137.
 Friedberg se Morten.
 Friis (1 Egern), Erik Pallesen, 313. — Jørgen 85, 336.
 — (3 Egern), Dorete Henriksdatter, Oluf Daas, 648. — Elisabeth, Jakob Hvitfeldts, 100, 308, 571, 613, 640 f. — Karen, Bjørn Andersen Bjørns, 571. — Kristen, Lensmand p. Antvorskov, 1596 Kansler, 78, 137 f., 174, 199, 294, 393, 514, 522, 569, 635, 659, 662, (663); nævnes 40, 51, 251, 256, 302, 306, 325, 331, 337, 340,

- 366 f., 390, 399, 421, 424, 428, 447, 545, 582, 602 f., 648, 653, 660, 697, 699, 702 ff., 711. — Niels 78; nævnes 208, 251, 308, 323, 328, 379, 569.
- Friis** (Skaktavl), Albert, Lensmand p. Riberhus, 1594 p. Vestervig Kloster, 1596 p. Aakær, 143, 148, 205, 286, 303, 320, 326, 454, 498, 568, 595, 675, 687 f., 704 f.; nævnes 6, 18 f., 20, 30, 35, 38 f., 41, 47 ff., 53 f., 57, 92, 95, 108 f., 112, 163 f., 168, 179 ff., 195, 206, 221 f., 235 f., 242, 248, 254, 270, 295, 304, 325, 356, 377, 479, 591, 598, 604 f., 659, 677, 689, 706. — Anne, Movrids Bruns, 571. — Iver, Sekretær, 545. — Jørgen Iversen, Landsdommer i Nørrejylland, Lensmand p. Vinderslevgaard, 1595 p. Skivehus, 1596 p. Hald, 26, 83, 142, 320 f., 509, 530, 565, 570, 635, 656, 659, 661, 665, 667, 682, 692; nævnes 30, 74, 84, 101, 104, 182, 215, 220, 222, 229, 239, 295, 302, 331, 344, 366, 378, 389, 426, 453, 479, 483, 517, 531, 542, 557, 594, 602, 666, 671, 676, 683, 695, 701, 712, 724. — Margrete, Didrik Høckens, 571. — Sofie, Tage Krabbes, 565.
- Friis**, Anders, Taarngemmer p. Kbhvns Slot, 632. — Jørgen i Lønholdt 136. — Kristen, Byfoged og Tolder i Ystad, 119, 153, 382. — Lavrids, Skipper, 160, 343.
- Frithof**, Mads, 300, 428.
- Froste Herred** 85, 158 ff., 399, 433, 689, 693.
- Fruering**, Hjelmslev H., 202, 215, 355.
- Frær**, Helling H., 206.
- Frøland Sogn**, Norge, 119.
- Frøllinge**, Halmstad H., 427.
- Frørup**, Vinding H., 289, 512.
- Frøs Herred** 242 (jvfr. 735). — Herredsting 17; Herredsfoged se Klavs Sørensen.
- Frøslev**, Sønder H., Mors, 392.
- Fuglebjerg**, Ø. Flakkebjerg H., 12.
- Fuglede**, Lille-, Arts H., 396.
- Fuglesang**, Rønnebjerg H., 160, 650 f.
- Fuglse Herred** 163, 401. — Herredsting 157, 525; Herredsfogder se Hans Madsen, Peder Mogenssen, Rasmus Lavridsen.
- Fuglsø**, Mols H., 292.
- Fuiren**, Didrik, Guldsmed i Odense, 35, 469 f., 716, 728.
- Fvæn** 17, 324, 330, 600; nævnes 20, 43, 107, 112, 115, 127, 244, 251, 336, 349, 368, 444, 612, 631, 713.
- Landsting 324, 438, 588, (596), 625; nævnes 17, 22, (30), 104, (222), 264, 323, 329, 335, (350), 357, (453), 496, (532), 557, 579, 594.
- Stift (250), 480, 630. — Superintendent se Jakob Madsen.
- Fyllested**, Vends H., 560.
- Færs Herred** 433; nævnes 31, 81, 85, 158 ff., 185, 384.
- Færø**, Niels, Skipper, 106 f.
- Færøerne** 458, 615; nævnes 62, 68, 106 f., 158, 189, 245 f., 281, 387, 465, 674. — Landfoged se Mads Povlsen.
- Følleslev**, Skippinge H., 148, 475, 500.
- Før** 53. — St. Hans Kirke 53. — Jvfr. Vesterland.
- Førslev**, Ringsted H., 137 (?).
- Gaabense Færgehus**, Falster, 715, 722.
- Gaastreup**, Vennebjerg H., 88.
- Gaasebæks Mølle**, Luggude H., 498 f.

- Gabriel Knudsen se Akeleje.
 Gadbjerg, Tørrild H., 356, 453.
 Gaddicke, Lavrids, se Godicke.
 Gadsbølle, Odense H., 642.
 Gagge, Erik, 274, 333. — Holger, Rentemester, 198, 391 f., 601.
 Galde, Kristoffer, 647. — Tønne 15 f.
 Galle, Peder, Kongens Kok, 485.
 Galskøt, Albrekt, 194. — Thomas 569.
 Galt, Anne Pedersdatter, Anders Bings, 335, 367, 434, 474, 632. — Gjord Pedersen se Regitse Rosenkrantz. — Kirsten Pedersdatter, Erik Kaas's, 272. — Niels Pedersen 626. — Peder Ebbesen 352, 402. — Sofie, Kristoffer Pax's, 713.
 Galten Herred 204, 219, 230.
 Gamborg, Vends H., 123.
 Gammel, Niels, Præst i Lisbjerg og Skejby, 64 f., 446.
 Gammel (? Hammel), Silkeborg Len, 215.
 Gammelby, Nørvang H., 734.
 Gammelgaard, Hindborg H., 654.
 Gamst, Anst H., 47, 455, 465, 497, 590.
 Gandløse, Ølstykke H., 343.
 Gans, Frederik, 496.
 Gasmar (Garsman, Gastener), Antonius, 286, 512.
 Ged, Lavrids, i Sønderlund 154.
 Gedsted, Rinds H., 501.
 Gedsør, Falster, 249, 686, 691 f., 704, 707, 716.
 Geiel, Lavrids, Skipper, 112.
 Geitagil, Bardestrand Syssel, Island, 50.
 Gellerup, Hammerum H., 293, (438).
 Gellius, Dr., se Sascrides.
 Gelstad, Hedrum S., Jærtsberg og Laurvig Amt, 617.
 Gelsing, Hjern H., 180, 291.
 Genarp, Bare H., 404.
 Gentoft, Sokkelunds H., 12, 134.
 Georg Frederik, Markgreve af Ansbach, Regent i Preussen, 52, 643.
 Gere, Aage Knudsen, 81. — Oluf Jensen 79.
 Gerlev, Slagelse H., 660, 662, 725. — Herred 378.
 Gern Herredsting 91.
 Gerndrup, Børglum H., 223 (jvfr. 735), 487.
 Gerslev, Løve H., 411.
 Gert Kok 48. — von Gülich, Salpetersyder, 85, 260, 634. — Gertsen i Varberg 517.
 Gertrud Rasmusdatter 631.
 Gesing, Sønderhal H., 65.
 Gessie, Oksie H., 717.
 Gessing, Hjelmlev H., 355.
 Getinge, Halmstad H., 672.
 Getlin, Henrik, Englænder, 398, 451.
 Gimming, Støvring H., 287.
 Ginding Herred 291, 542.
 Gislev, Gudme H., 523.
 Gislum Herred 186, 219, 337, 353, 399.
 Gissel i Esperød 315 f. — Einarsson, islandsk Student, 416.
 Gjedde, Brostrup, 1595 Lensmand p. Island, 112, 358, 367, 403, 436, 442, 450, 464; nævnes 368, 397, 421, 433 f., 449, 451, 458, 468, 618. — Knud Lavridsen 80. — Lavrids Torstensen 80.
 Gjord Pedersen se Galt.
 Gjordsen, Anne Gjordsdatter, 263.
 Gjordsøj, Luggude H., 80.
 Gjøe, Absalon, Lensmand p. Dalum Kloster, 23, 78, 335, 406 f., 454, 515, 568, 729; nævnes 30, 33, 84, 183, 213, 222, 262, 328, 341, 349 f., 368, 373, 377, 440, 460, 495, 520, 559, 579, 587, 591 f., 612, 668, 712; jvfr. Else Lindenov. — Jfr.

- Dorete 525, 571, 597. — Eskild († 1506) 80. — Eskild Henriksen se Sybille Gyldenstjerne. — Falk Falksen, Lensmand p. Hammershus, 139, 206, 448; nævnes 20, 30, 89, 100, 103, 105, 112, 150, 306, 328; jvfr. Karen Krabbe. — Falk Mogensen se Ide Ulfs-tand. — Helvig, Mogens Ander-sen Gjões fraskilte Hustru, 570. — Henning, Hofmarskal, 388, 535, 570; nævnes 39, 94, 184, 251, 308, 361, 379, 384. — Hen-rik Eskildsen 251, 570, 692. — Kristoffer se Birgitte Bølle. — Lene 308, 510, 541, 554, 657. — Margrete Falksdatter, Erik Eriksen Lykkes, 50, 65, 126, 147, 149, 198, 360, 391, 440, 570, 722. — Mogens Andersen 11 f., 78, 163, 401, 413, 427, 430, 456, 477, 524 f., 567 f., 570, 575; nævnes 250 f., 289, 308, 486, 500, 592; jvfr. Helvig Gjõe. — Mogens Falksen 454, 569, 675.
- Gladsakse Slot og Len 114, 186, 272, 399, 482, 567.
- Glabek (Vaaben: en Ørneklø). Klavs, 76, 211, 364, 518; jvfr. Birgitte Rosenkrantz.
- Glatt, Martin thor, 104.
- Glattrup, Bjørge H., Jylland, 86.
- Glerup, Rinds H., 501.
- Glimager, Gyng H., 86.
- Glostrup, Oksie H., 252.
- Glæsborg, Nørre H., Randers A., 65, 110, 676.
- Godicke, Lavrids, Byfoged i Store-heddinge, 381.
- Gordon, Patrick, skotsk Adels-mand, 55.
- Gotfred Rørmester se Ømicken.
- Gottorp Slot 57.
- Graarup, Horns H., Jylland, 88.
- Grabow, Jørgen, Gæstgiver i »Oxe-koppen« i Kbhvn., 104.
- Granslev, Hovlbjærg H., 84, 94, 415.
- Grant, Vincens, Husfoged p. Got-torp, 57.
- Gravers Thomesen i Nebel 86.
- Gregers i Torlundelille 575.
- Grejs, Nørvang H., 365.
- Grenaa 43, 49, 153, 306, 490, 713. — Havn 490.
- Grene, Slavs H., 239 f., 314, 417, 537.
- Grensten, Middelsom H., 222.
- Greve, Tune H., 136.
- Grevie, Bjørge H., Skaane, 80. —, Oksie H., 93.
- Grevinge, Ods H., 66, 297.
- Griis (Vaaben: en Stjerne), Jfr. Margrete, 367. — (Vaaben: et Vildsvin), Bagge, Slotsfoged p. Aalborghus, 82. —, Povl, i Tolstrup, Skovrider i Brusk Herred, 145.
- Grimeton, Himle H., 68.
- Grimstrup, Skads H., 237.
- Groningen. Jvfr. Hans.
- Grubbe, Anne, 298, 367. — Ejler 309, 627. — Knud, Lensmand p. Lykaa, 18, 24, 45 f., 290, 348 f., 435, 439, 466, 506, 509, 536, 569; nævnes 1 f., 22 f., 27, 39, 61, 114, 184, 283, 306, 367, 374 f., 384, 540, 551, 578, 582, 620, 649. — Korfits 538. — Palle 538. — Peder, 1595 Lensmand p. Bøn-ned, 472, 522, 530; nævnes 74, 250 f., 289, 504, 524 f., 666, 692, 695, 698, 718, 730. — Sivert, Sekretær, 1, 54, 354, 494.
- Grum, Morten Povlsen, Præst i Aastrup, 275, 400.
- Grumløse, Baarse H., 201.
- Grundet, Peder, i Nebbegaard 580.
- Grysted, Hornum H., 142.
- Grøsholt, Gyng H., 259.

- Gref, Htnavatns Syssel, Island, 56.
- Grøn, Anne, Anders Rytters, 602.
- , Niels, Ridefoged i Skanderborg Len, 161, 334.
- Grønby, Vemmenhøgs H., 494.
- Grønbæk, Lysgaard H., 83.
- Grøning, Klavs, i Lund 458.
- Gudbrand Thorlaksson, Superintendent i Holum Stift p. Island, 60, 401, 416, 622.
- Gudbrandsdalen. Foged se Arild Olsen.
- Gudena 17.
- Gudmand Aagesen, Skibsreder, 609. — Einarsson, islandsk Student, 618. — Hansen i Høghult 719 f. — Nielsen, Forstander for Alm. Hospital i Helsingør, 262.
- Gudum Kloster, Skodborg H., 457, 576.
- Guldbjærg, Skovby H., 3.
- Guldbrand Thorlaksson se Gudbrand.
- Gulland 140, 168, 302, 321 f., 326 ff., 363 f., 467, 471, 492 f., 512, 585, 627, 678; nævnes 7, 35, 89, 169, 185, 245, 247, 253, 288, 325, 365, 371, 379, 384, 509, 511, 513, 552, 554, 607, 614. — Superintendenter se David Hansen Dylefeldt, Peder Hansen. — Landfoged se Herman Jensen. — Jvfr. Visborg Slot.
- Landsting 512.
- Gunde Jensen 108. — Olufsen i Laen 219.
- Gundel Gregers i Torlundelille 575.
- Gunderslev, Ø. Flakkebjærg H., 47.
- Gunderup, Fleskum H., 339, 588.
- Gurrevang, Lynge-Kronborg H., 133.
- Gyldenstjerne, Aksel, Lensmand p. Aggershus, Statholder i Norge, 119 ff., 138 f., 282, 284 f., 454, 568; nævnes 16, 26, 31 f., 55, 90, 150, 170, 185, 243, 306, 378 f., 384, 557, 577, 651, 670, 702. — Anne, Korfits Vifferts, 93, 113, 115. — Anne Movridsdatter, Oluf Stigsen Krognos's, 79. — Ermegaard, Truid Bjørnsens, 83, 570. — Gabriel 570, 717. — Gørvel Abrahamsdatter, g. m. 1. Gert Ulfstand, 2. Lage Truidsen Ulfstand, 1, 32. — Hannibal, Lensmand p. Baahus Slot, 1595 p. Aastrup, 114, 472, 510, 541, 569; nævnes 288, 332, 379, 574. — Henrik Henriksen 669 f. — Henrik Knudsen 30 f., 106, 244 f., 293, 669; jvfr. Mette Rud. — Henrik Kristoffersen 170, 495, 569, 579, 612, 691, 717. — Karen, Hans Lavridsen Badens, 31, 702. — Karen, Holger Rosenkrantz's, 147, 202, 308 (?), 523, 570, 598, 632. — Karen, Niels Lykkes, 570, 671. — Knud Henriksen 439, 570. — Kristen 471, 485, 569; nævnes 289 f., 296, 346. — Lisbet, Oluf Rosenparres, 695. — Mogens 503, 569. — Niels 568, 677, 692. — Peder, Marsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 141, 702; nævnes 30 f., 38, 49, 87, 89, 97, 101, 148, 154, 159, 198, 222, 272, 275, 279, 282, 303, 378, 576, 705. — Predbjørn, Lensmand p. Aastrup, 1595 p. Malmøhus, 78, 102, 141, 272, 293 f., 356, 438 f., 468, 471 f., 486, 543, 569, 635, 659, 693 f.; nævnes 97, 177, 186, 234, 344, 387, 474, 476, 506, 508, 510, 530, 551, 593, 615, 622 f., 643, 645, 654, 664, 674, 681, 695, 701, 707, 710, 727 f. — Jfr. Sofie, Abbedisse i Maribo Kloster, 284, 554,

- 571, 674, 720. — Sybille, Eskild Henriksen Gjões, 570.
- Gylling, Hans, Salpetersyder p. Møen og i Vordingborg Len, 451.
- Gynge (Gøding) Herred 81, 122, 675. — Herredsting 656.
- Gyntersberg (Gyntelberg), Sofie, Mogens Hejnesens, 339.
- Güstrow, Meklenborg, 57.
- Gørs Herred 433; nævnes 72, 79 ff., 317, 334, 337, 379, 421, 719.
- Gødestad, Fjære H., 172.
- Gørding, Gørding H., 164, 168.
- , Hjerm H., 506, 588.
- Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, se Sparre.
- Haabel, Aggershus Amt, 119.**
- Haagen Andersen i Hyllie 255.
- Haagenrød, Villands H., 139.
- Haar, Sabro H., 276.
- Haarby, Hjelmlev H., 202.
- Haarlev, Bjæverskov H., 497.
- Haarslev, Skovby H., 3, 656.
- Haastrup, Salling H., 603.
- Haasum, Rødding H., 617.
- Habur, Vester-, Jylland, 272.
- Haderslev, Jens, Skibskaptejn, 642.
- Haderslev 57 f., 128, 702. — Hospitalet 242.
- Haderslevhus Slot og Len 351, 580, 725. — Sejerværk 144. — D a t. 225—27.
- Hads Herred 563, 576, 659.
- Hadsten, Sabro H., 275, 666.
- Hagemeister, Jakob, Forstander for Alm. Hospital i Aarhus, 219 f.
- Hagenskov Slot og Len 231, 399, 591.
- Hagstad, N. Asbo H., 259.
- Hak Holgersen se Ulfstand.
- Hald (Hasle?) Herred 534.
- Slot og Len 98, 143, 298 f., 337, 342, 445, 549 f., 661, 667, 682 f., 724; nævnes 3, 6, 43, 124, 182, 216, 220, 353, 377, 399, 701, 712.
- Haldum, Sabro H., 85.
- Halfblycker (?) p. Island 56.
- Halland 578; nævnes 20 f., 189, 227, 270, 298, 310, 427.
- , Nørre-, 20, 172, 427.
- Landsting 410, 427; nævnes 104, (222, 274, 333, 389, 453), 557, 594.
- , Sønder-, 20, 172, 427.
- Landsting 410, 427; nævnes (30), 104, (222, 274, 333, 389, 453), 557, 594.
- , Fjære H., 172.
- Hallandsaas 93.
- Halle. Administrator se Joakim Frederik.
- Halling, Hads H., 450 f.
- Halmstad 5, 31, 34, 38, 82, 274, 333, 360, 364, 374, 389, 406, 412 f., 419, 433, 472 f., 515 f., 540 f., 561, 610, 620, 625, 633; nævnes 8, 41, 78, 130, 153, 173, 192, 226 f., 256, 306, 310, 346, 434, 563, 567, 672, 698. — Borgemeister se Hans Jakobsen; Byfoged se Peder Brun; Toldere se Bent Helgesen, Henrik Frederiksen.
- Borgere 3, 31, 38, 85, 226, 256, 310, 346, 374, 406, 670. — Befæstning 363, 472 f., 515. — Broport 413. — Byting 365. — Kirke 80. — Teglovne 301, 363, 398.
- , Luggude H., 721.
- Herred (Len) 8, 172, (412), 433, 444, 499; nævnes 12, 78, 101, 118, 186, 271, 283, 363, 388, 398, 578, 644.
- Hals, Jens, Skipper, 464, 674.
- Halsted Kloster og Len 39, 184, 384, 453, 714.
- Hamborg 33 f., 36, 42, 48, 61, 99.

158, 565, 573, 587. — Borgere 33, 478, 573, 587, 613.
 Hammel, Gern H., 213, 215 (?).
 Hammelev, Nørre H., Randers A., 65, 110, 219.
 Hammenhøj, Ingelstad H., 80.
 Hammer, Kristen, i Kbhvn. 189, 386. — Oluf, Sildesalter i Nibe, 189, 386.
 Hammer, Hammer H., 519.
 —, Vrads H., 258, 475.
 — -Torup se Torup.
 Hammershus Slot og Len 139, 206, 298, 300, 306, 327f., 370f., 448, 462, 467, 488, 656; nævnes 103, 118, 229, 302, 482, 567. — Vandmølle 488. — Jvfr. Bornholm.
 Hammershøj, Sønderlyng H., 10, 214, 556, 564.
 Hammerum Herred 303.
 Hammerø, Halland, 427.
 Han, Andreas von, kgl. Skovrider og Dyrevogter, 83.
 Han Herred 280, 601.
 Handingmand, Mogens Baardsen, Lagmand i Oslo, se Anne Stygge. — Tøstel Baardsen 119, 647.
 Hanken, Karsten, i Aarhus 72 f. — Ole i Bremen 72.
 Hannes, Ingelstad H., 79.
 Hanning, Stefan, 332.
 Hans den yngre, Hertug, 717, 725.
 Hans, Præst p. Tønset, 120. — Præst i Urskog 119. — Fisker i Vartov 134, 508. — Gert Rantzau Kok 702. — Jakob Seefeldts Kok 702. — Korfits Ulfeldts Kok 702. — Valdemar Parsbergs Kok 702. — Kok i Sorø 102. — Kok i Viborg 695. — Kok 702. — Møller i Vejle Mølle 577. — Skomager i Hamborg 33, (36). — Skriver i Odense 11. — von Antwerpen, Bygmeister, 392, 512, 560, 696. — Fa-

ninger se Karine. — von Gronningen, Rigens Profos, 640. — von Linen 52. — von Lybæk i Nyborg 695. — Skotte se Maren. — Tysk, Slotsfoged p. Kbhvns Slot, se Bernitz. — Tysk i Aarstad Herred 499. — Akselsen se Arenfeldt. — Albrekt i Güstrow 57. — Albrekten, Salpetersyder i Sjælland, 432. — Andersen, Foged i Ringsted Kloster, senere i Sorø Skole, 191. — Bentsen i Obbekær 657. — Berntsen i Horsens 646. — Ditlevsen 266. — Eriksen i Ejby Mølle 677. — Eriksen i Munke Mølle 677. — Findsen, Kapellan i Vejle, 234. — Hansen i Skærup 144, 164. — Hansen 245. — Iversen i Kolding 58. — Jakobsen, Mag., 579; jvfr. Harp. — Jakobsen, Borgemester i Halmstad, 628. — Jakobsen, Sisemester i Skelskør, 151, 381. — Jakobsen, kgl. Vejmand, 134. — Jensen, Tolder i Aalborg, 388. — Jensen i Vestermarie 277. — Jensen i Vilsherrød 629. — Johansen se Lindenov. — Jørgensen, Præst i Sønderby, 126. — Jørgensen, Salpetersyder i Villands og Lister Herred, 433. — Jørgensen 717. — Karstensen i Lybæk 622 f. — Klavsen i Næstved 723. — Knudsen, Borgemester i Faaborg, 295, 297. — Knudsen i Søgaard 56. — Konrad, Kromand i Lundegaarden ved Kronborg, jvfr. Køn. — Kortsen i Næstved se Eline. — Kortsen 544. — Kristensen, Præst i Alva og Hemse p. Gulland, 627. — Kristensen (?), Præst i Vorbasse og Grene, 537. — Kristensen, Skriver p. Aalholm, 308. —

- Kristensen i Lemvig 296 f. —
 Kristensen i Vilsted 215. —
 Lagesen, Mag., Superintendent
 i Ribe Stift, 418; nævnes 124
 (jvfr. 735), 171, 177, 197, 241,
 254, 340, 422. — Lavridsen se
 Baden. — Lavridsen, Mag.,
 Præst ved Frue Kirke i Aar-
 hus, 550 f. — Lavridsen, Præst
 i Halmstad, 672. — Lavridsen,
 Præst i Elling og Tolne, 479.
 — Lavridsen, Byfoged i Bogense,
 151, 188, 381. — Lavridsen i
 Kbhvn. 501. — Lavridsen, Møl-
 ler i Ribe, se Maren. — Mad-
 sen, Præst i Horsens, 554. —
 Madsen i Slangerup 435 f., 513 f.,
 619. — Madsen i Flintinge
 Herredsfoged i Musse Herred,
 250 f., 477. — Michel af Kö-
 nigsberg 732. — Mikkelsen,
 Renteskriver, 190. — Mogensen,
 Hr., i Dalby 310. — Mogensen,
 Sysselmand p. Island, 51. —
 Nielsen, Præst til St. Hans
 Kirke i Odense, 589. — Nielsen
 p. Bornholm, Byfoged, 547 f. —
 Nielsen, Tolder i Middelfart, se
 Bang. — Nielsen, Kræmmer i
 Middelfart, 61. — Nielsen i Søn-
 derballe 277. — Nielsen 597. —
 Offesen se Rød. — Olufsen se
 Kofod. — Otsen, tysk Kancelli-
 forvandt, 47, 61, 64, 234. — Ot-
 tesen i Skalbbjerg 264. — Peder-
 sen se Basse. — Pedersen, Mag.,
 Skolemester i Aarhus, 566. —
 Pedersen, Præst i Skelskør, 396.
 — Pedersen, Skriver p. Silke-
 borg Slot, 145. — Pedersen i
 Boderup 436. — Pedersen i Kel-
 strup 357, 495. — Pedersen i
 Lund 367. — Pedersen i Sna-
 rup 245. — Pedersen i Taage-
 rup 399. — Pedersen i Varde
 57. — Povlsen, Præst i Tavlov
 og Erridsø, 242. — Pulsessen se
 Pulsessen. — Rasmussen, Sned-
 kersvend p. Kronborg Slot, 159.
 — Rasmussen i Vrigsted 228. —
 Simensen, Skibshovedsmand, 247,
 334, 467, 469, 617, 645, 707. —
 Sørensen, Byfoged i Stubbekø-
 bing, 382. — Sørensen i Ham-
 borg 587. — Sørensen 552. —
 Tønnesen, Præst i Sest, 199. —
 Tønnesen, Renteskriver, 608.
 Hansestæderne 258, 337.
 Harager Herred. Tingfoged se
 Truid Pedersen.
 Harbo, Søren, Herredsfoged i
 Lysgaard Herred, 366. — Søren
 91.
 Harbou, Jens Mogensen, Sekre-
 tær, 300, 375. — Jørgen 160,
 583. — Jfr. Karine Mogensdat-
 ter 375. — Kristen Jørgensen
 160, 526, 583. — Otte Jørgen-
 sen 583.
 Hard Syssel 180, 241.
 Hardenberg, Anne, Anders Bjel-
 kes, 251, 570. — Anne, Johan
 Ruds, 696, 719. — Anne, Oluf
 Movridsen Krognos's, 538. —
 Erik Ejlersen, Lensmand p.
 Hagenskov, 454, 474, 568, 591,
 691, 719; nævnes 30, 222, 230,
 251, 313, 520, 592, 600, 642, 695,
 716 f.; jvfr. Anne Rønnov. —
 Helvig, Erik Rosenkrantz's,
 106, 225, 258, 328, 438, 570,
 632 f. — Jakob 465, 550, 569,
 626; jvfr. Maren Skram. —
 Kirsten, Aksel Brahes, 695 f. —
 Margrete, Palle Grubbes, 538
 (jvfr. 735).
 Hardenberg, Musse H., se Kren-
 kerup.
 Harder Jepsen i Ribe 12 f.
 Hariman, Englænder, 584.
 Harken, Bolle, se Ole Hanken.
 Harmen se Hermann.

- Harmensund Toldsted, Norge, 189.
 Harndrup, Vends H., 40, 560.
 Harp, Hans Jakobsen, Hører i Kolding Skole, 417.
 Harridslev, Støvring H., 452.
 Hart, Ditmar, i Flensborg 595, 711.
 Harte, Jens Sørensen, Mag., Præst i Kolding, 406, 417.
 Harte, Brusk H., 190 f.
 Harwich, England, 277.
 Hasebart, Jakob, Dr., 37.
 Hasle Herred 534 (?). — Herredsfoged se Thomas Lavridsen.
 Haslebro, Luggude H., 675.
 Haslev, Høgs H., 80.
 Haslynge, Fjære H., 172.
 Hass(en), Katrine, af Warpe-münde 664.
 Hatting Herred 195, 200, 605.
 Havelsegaard, Strø H., 59.
 Haveman (Haverman), Henrik, i Rønneby 641.
 Havnelev, Stævns H., 278.
 Havreballegaard ved Aarhus 199, 222, 559.
 Havrum, Hovlbjærg H., 84, 94.
 Heagaard, Halmstad H., 263.
 Heck, Jesper, i Aalborg 729.
 Heddinge se Storeheddinge.
 — (Heinge), Færs H., 80; jvfr. Heinge.
 Hede, Fjære H, 172.
 Hedebo, Skovby H., 264, 496.
 Hedegaard, Hvetbo H., 105.
 Hedeman (Heitman), Rasmus, Mag., Ærkedegn i Ribe og Slesvig, 95 f., 242, 360 f., 477.
 Hedemarken Len, Norge, 186, 385.
 Heden, Salling H., 297.
 Hedrum, Jarlsberg og Laurvig Amt, 617.
 Hee, Hind H., 551.
 Heest. Dorete, Otte Emmiksens, 227.
- Hegedal, Hindsted H., 345.
 Hegelund, Peder, Mag., Præst ved Ribe Domkirke, 1595 Superintendent i Ribe Stift, 417 ff., 422, 560; nævnes 204, 405 f., 590. — Peder Mortensen, Tolder i Ribe, se Maren.
 Heggen Sogn, Norge, 119.
 Heglinge, Gyngø H., 81.
 Heideman, Rasmus, Ærkedegn, se Hedeman.
 Heidenreich, Hans Georg (Jørgen), tysk Kancelliforvandt, 262, 408, 488.
 Heinge, Færs H., 480 (?); jvfr. Heddinge.
 Heinum, Gulland, 492.
 Helge Aresdatter, Povl Jonsens p. Island, 405.
 Helgeaa, Skaane, 80.
 Helgeland, Norge, 185, 384.
 Helgenæs, Mols H., 178, 204.
 Hellerup, Arvidstrup Len, Hal-land, 172.
 —, Favraas H., 298.
 Hellumlund, Dronninglund H., 356.
 Helnekirke Kloster ved Lund 9; nævnes 39, 348, 379, 404.
 Hels, Jens, Skipper, se Hals.
 Helsingborg 664, 674, (676), 722, 733; nævnes 43, 78, 80 f., 130, 226, 243, 306, 332, 380, 483, 502, 567, 675, 693, 698 f., 701, 715, 727. — Byfoged se Joakim Fisker. — Borgere 192, 364 (?), 389, 419, 423, 633.
 — Slot og Len 113, 138, 289, 338, 433, 484, 529, 630, 676, 680, 721; nævnes 9, 12, 16, 39, 79 ff., 118, 140, 182, 185, 259, 279, 331, 347, 351, 399, 482, 535, 561, 567, 582, 643, 660, 693, 701, 728. — Jærnhytten 175; Kobbermøllen 499.
 Helsing, Kirke-, Løve H., 613.
 Helsingør 281, 312, 434, 489, 607, 674, 678, 697, 730; nævnes 8,

- 27 f., 29, 37, 52, 62, 66 f., 69 f., 73, 93, 96, 107, 109, 115, 118, 126, 128, 130, 132 f., 149 f., 155 ff., 169, 182, 187, 197, 203, 207, 248 f., 264, 271 f., 279, 284, 292, 306, 323, 332, 334, 338, 350, 363, 369, 397, 399, 410, 420, 425, 428 f., 433, 452, 455, 466, 469, 474, 479, 483, 485, 487, 491, 495, 501, 505, 510 f., 514, 517, 523, 534, 537, 547, 562, 567 f., 576, 584, 587, 620, 628, 631, 637, 643, 646 f., 651 f., 662, 669, 680, 696, 701 f., 704, 706, 708, 732 f. — Borgemestre se Frederik Leiel, Jørgen Mahr; Raadmand se David Hansen; Byfogder se Klavs Nielsen, Mikkel Snedker, Rasmus Lange; Toldere se David Hansen, Frederik Leiel, Henrik Mogensen Rosenvinge, Rasmus Lange; Toldskrivere se Hans Dreyer (Meyer), Morten Jensen Rosenvinge, Niels Henriksen Rosenvinge. — Borgere 364 (?), 678. — Apotek 70; Apoteker se Peder Pester. — Hospital 70, 262, 278, 677; Forstander se Gudmand Nielsen. — Kirke 70. — Skole 70. — Toldboden (Toldhuset) 56, 248, 323, 350, 363, 373, 452, 631, 637.
- Helstrup, Middelsom H., 222.
- Helvig, Sten Bildes, se Ulfeldt.
- Hemmershøj, Slagelse H., 660, 662, 725.
- Hemmingsen, Niels, Dr., 8.
- Hemse, Gulland, 627.
- Hemstok, Hjelmslev H., 201.
- Henning Bentsen i Allerslev 501. — Jørgensen Brandt se Baad.
- Henninge, Langeland, 102.
- Henricus Custodis 680 f.
- Henrik von Bergen i Hamborg 61, 573, 603 (?). — Frederiksen, Tolder i Halmstad, 189, 310, 346. — Hansen, Præst i Heinum og Beel p. Gulland, (363), 492. — Hansen i Halland 628. — Jakobsen i Flensborg 595. — Jakobsen i Nakskov 57. — Jørgensen, Lagmand i Trondhjem, 647. — Knudsen, Sten Brahes Skriver, 308. — Lavridsen, Byfoged i Næstved, 187, 385. — Mogensen se Rosenvinge. — Nielsen, Skriver i Jersøre, 277. — Olsen i Hønsinge 493 f. — Rasmussen, Kromand i Hillerød, 317. — Villumsen (Villadsen) i Viborg 57.
- Henrik Julius, Hertug af Brunsvig-Lyneborg, 156, 398, (409), 428, 451.
- Hensholm (?), Jetsmark S., 276.
- Herbert Vognmester se Eckhof.
- Herfølge, Bjæverskov H., 7, (8).
- Hering, Hans, i Hamborg 33, (36).
- Herlufsholm Skole, Ø. Flakkebjærg H., 14. — Skolemester se Peder Iversen.
- Herman, tysk Prædikant i Helsingør, se Maltan. — Bonde i Rønne 478. — Kok i Haderslev 702. — Skipper i Odense 542. — Sværdfejer 349. — Hermansen i Bergen 672 f.; jvfr. Alhed. — Jakobsen, Tøffelmager i Ribe, 53 f. — Jensen, Landfoged p. Gulland, 365. — Lubbertsen, Tolder og Sisemester i Skelskør, 436.
- Hermann (Harmen), Didrik, 46, 290.
- Hermansund Toldsted i Norge se Harmensund.
- Herrisvad Kloster 112, 139 f., 182, 282, 347, 375, 482, 521, 534, 567, 609, 675.
- Herslev, Brusck H., 63, 129.
- Herstedvester, Smørum H., 423.
- Herstedøster, Smørum H., 423.

- Hertzbach, Johan, Dr., i Speyer 328.
- Hess, Hans, i Odense, Kok, 702. — Markus, Borgemester i Kbhvn., se Margrete.
- Hesselaas, Favraas H., 499.
- Hesselager, Gudme H., 132.
- Hesselbjærg, Bare H., 460, 658.
- , Ringsted H., 325.
- Hesselholt, Hindsted H., 106.
- Hestved, Gyngge H., 79.
- Hieronimus Arnoldus se de Fine.
— Hansen, Byfoged i Nykøbing p. Sjælland, 151, 381. — Justsen, Mag., se Ranch.
- Hikkebjærg, Bare H., 404.
- Hilleborg Ejler Krafsses se Bilde.
— Jørgen Skramms se Daa.
- Hillerslev Herred 98.
- Hillerup, N. Asbo H., 139 f.
- Hillerød 45, 136, 446. — Kro 317; jvfr. Kroen ved Frederiksborg Slot.
- Himmelev, Sømme H., 309.
- Hind Herred '38, 141, 282, 378.
- Hindekuld, Halmstad H., 427.
- Hinds, Jakob, Skibsprædikant, 539.
- Hinds (? Hjerres) Mølle, Fjære H., 172.
- Hindsgavl Slot og Len 140, 186, 388, 640, 653, 703, 717.
- Hindsholm, Fyen, 251, 313.
- Hindsted Herred 378.
- Hirsholmene 5, 314.
- Hjadstrup, Lunde H., 660.
- Hjarbæk, Nørlyng H., 124.
- Hjelm, Fjære H., 172.
- Hjelmsholt, Luggude H., 529, 680.
- Hjerres Mølle, Fjære H., se Hinds Mølle.
- Hjersaas, Gyngge H., 81.
- Hjersaaslille, Gyngge H., 259.
- Hjerte, Lavrids Ravelsen, se Krabbe.
- Hjolt, Gyngge H., 259.
- Hjort, Peder Jørgensen, i Hornum 228.
- Hjortespring se Tøbberup.
- Hjortholm, Gærs H., 101.
— Mølle, Sokkelunds H., 286, 512.
- Hjortsbjærg, Aarstad H., 427.
- Hjørnlunde, Lynge-Frederiksborg H., 357.
- Hjørring 43, 49, 306, 386.
- Hlid, Hünavatns Syssel, Island, 56.
- Ho, V. Horne H., 589.
- Hobe, Frederik, Lensmand p. Aalholm og Nykøbing Slotte, 11, 74 f., 504, 692; nævnes 3, 20, 30, 56, 94, 112, 163, 175, 222, 249, 251, 306, 308, 430 f., 453, 593, 695, 714 f., 723.
- Hobro 14, 87, 221, 280; nævnes 43, 49, 98, 150, 152, 216, 306.
— Byfoged se Jens Vibe. — Mølle 14.
- Hodde, Ø. Horne H., 25, 501.
- Hoed, Sønder H., Randers Amt, 505.
- Hoedt, Daniel, i Næstved 723.
- Hofman, Søren, Borgemester i Randers, 189, 388, 415, 441, 503, 507.
- Holbæk 27, 281, 648; nævnes 130, 306, 369, 701.
— Slot og Len 35, 435, 459; nævnes 150, 184, 425.
- Holck, Bertel, 142, 215, 378, 569, 626. — Ditlev, Lensmand p. Københavns Slot, 1595 p. Kronborg, 132 ff., 473, 479, 483 ff., 510 f., 514. 528, 569, 591; nævnes 8, 22, 36, 40, 65, 74, 116, 129 ff., 150, 170, 203, 209, 211, 224, 277, 296, 300, 306, 315, 325, 330, 370, 375, 380, 418, 423, 428, 431 f., 448. 487, 489, 518, 521 f., 534 f., 561, 587, 593, 607, 635, 649, 652 f., 664, 678, 698, 705, 718, 730 f. — Henrik se Magdalene Revent-

- lov. — Kirsten, Sten Ottesen Brahes, 632. — Kristen, øverste Sekretær, 1596 Lensmand p. Tryggevælde, 273, 305, 314, 473, 483, 485, 556, 569, 635, 659, 661, 683, 688, 692; nævnes 400, 442, 449, 522, 671, 684, 714, 716, 718, 722, 728. — Manderup se Lene Juel.
- Holing, Peder, Juveler i Bruns-
vig, 153.
- Holland se Nederlandene.
- Hollandsbjerg, Rugsø H., 229.
- Hollingholt Mølle, Hammerum H.,
108, 438.
- Hollunger, Tage Henriksen, se Ka-
rine Tornekrans.
- Holløse, Holbo H., 281.
- Holm, Jakob, i Hamborg 573, 582f.
— Jakob Jensen, Mag., Super-
intendent i Vendelbo Stift, 289,
461, 479.
- Holm, Halmstad H., 499.
- Holmans Herred 443.
- Holme, Smørum H., 712.
- Holmgaard, Hovlbjærg H., 357,
414 f.
- Holrisgaard, Rinds H., 583.
- Holst, Hans, Skibskaptejn, 642. —
Henrik se Valborg Lavridsdater.
— Karsten, Kongens Skip-
per, 485. — Karsten, Vogter i
Lundehaven, 135. — Niels, Sise-
mester i Varberg, 383. — Peder,
Byfoged og Tolder i Skanør,
382. — Peder i Bryrup Mølle
525. — Peder, Krudtmaler i
Rødbæk Mølle, 202. — Rasmus,
Byfoged og Tolder i Horsens,
152, 505. — Thomas, Dyrevogter
og Skovrider i Aakær Len, 449,
558.
- Holstebro 43, 49, 150, 284 f., 306.
— Byfoged se Peder Nielsen.
- Holsten, Hertugdømmet, 460; næv-
nes 15, 154, 171, 190, 257, 264,
294, 320 f., 409, 475, 486, 657,
(661). — Hertug se Johan
Adolf; Hertuginde se Christine.
- Holt, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Holtug, Stævns H., 634.
- Holum Stift p. Island 622. —
Superintendent se Gudbrand
Thorlaksson.
- Homann, Johan, tysk Prædikant i
Kbhvn., 155.
- Homborgsund Toldsted, Norge,
189, 386.
- Horbelev, Falster, 279.
- Horn, Holland, 128.
- Horne, Salling H., 165, 176.
—, Villands H., 670.
—, Vester-, Herred 353.
—, Øster-, Herred 194, 224, 314.
— Herredsting 194.
- Horneman, Didrik, Købsvend i
Malmø, 565 f.
- Hornenæs, Fyen, 231.
- Hornum, Bjærge H., Jylland, 6,
228, 259.
- Horsens 86, 443, 548 f., 573, 646,
713; nævnes 43, 49, 58, 77, 150,
153, 156 f., 195, 200, 222, 306,
478, 554, 575 f., 606, 608, 702. —
Borgemestre se Jens Pors, Kri-
stoffer Skaaning; Byfoged se
Rasmus Holst; Tolder og Sise-
mester se Anders Jørgensen. —
Borgere 367, 552, 573, 582, 646.
— Hospital 77, 598. — Kirke
156, 339, 547. — Vinkælder 646.
- Hove, Vandfuld H., 575, 661, 704.
- Hoved, Vor H., 554.
- Hover, Tørrild H., 542.
- Hovlbjærg, Hovlbjærg H., 230.
— Herred 84, 108, 230, 301, 396.
- Hulerød Mølle, Holbo H., 51 (jvfr.
735).
- Hulsholt, N. Asbo H., 140.
- Hundborg, Hundborg H., 170.
- Hundermark, Klavs, se Dorete
Daa.

- Hundige, Tune H., 95.
 Hundstrup, Hillerslev H., 524.
 Hundtofte, Sunds H., 695.
 Hunehals, Fjære H., 172.
 Hunketving (?), Gaard p. Island, 50.
 Huntley, Georg Greve af, skotsk Adelsmand, 55.
 Husum 608.
 Huverød, Gærs H., 80.
 Hvam, Rinds H., 526.
 Hvammur, Húnavatns Syssel, Island, 56.
 Hvarle, Fjære H., 172.
 Hvas, Jens, 569.
 — Morten, Borgemester og Hospitalsforstander i Viborg, 71, 389, 451, 479, 598, 665. — Tøger, Mag., Præst i Sortebrødre Sogn i Viborg, 395, 556.
 Hveen 292.
 Hvejsel, Nørvang H., 393.
 Hvid, Mads, 449.
 Hvidbjærg, Hindborg H., 453, 495.
 —, Refs H., 69, 201, 268, 319, 566.
 —, Vester-, Sønder H., Mors, 321.
 Hvidbjærgsgaard, Sønder H., Mors, 321.
 Hvidsted (? Hvitastadir, Myra Syssel), Island, 50.
 Hvilsted, Hads H., 447.
 Hvirring, Nim H., 71.
 Hvitfeldt, Anders, 4, 647. — Arild, Rigens Kansler, Lensmand p. Tryggevælde, 1596 p. Vordingborg Slot, 108, 137, 159, 301, 396, 436, 454, 461, 474, 491, 539 ff., 558 f., 568, 599, 627, 661 f., 672, 684 f.; nævnes 14, 30, 47, 62, 72, 81, 117, 158, 172, 182, 197, 222, 256, 265 f., 302, 306, 308, 317, 323, 336, 341, 347 f., 370, 376, 378 f., 411, 421, 433, 457, 460, 480, 484, 486, 505, 514, 519 f., 547, 615, 619, 622, 624, 631, 643, 646, 653, 683, 698, 705, 711, 718 f., (729). — Beate, Knud Ulfeldts, 571. — Jakob se Elisabeth Friis. — Margrete, Mogens Eriksens, 286, 433, 510, 540, (541), 561. — Otte 4, 313, 392. — Povl, 8, 433; nævnes 38, 286, 540, 561, 630.
 Hvolbøl Mark, Koldinghus Len, 161.
 Hvoll, Húnavatns Syssel, Island, 56.
 Hvornum, Onsild H., 166, 452.
 —, Jylland, 194.
 Hvorup, Kær H., 250.
 Hvorvarp, Aars H., 142.
 Hygom, Vandfuld H., 543, 704.
 Hylke, Vor H., 355.
 Hyllested, Sønder H., Randers A., 167, 614.
 Hyllie, Oksie H., 255.
 Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H., 656.
 Hyrup, Bjærg H., Jylland, 228.
 Hæstrup, Børglum H., 276.
 Høcken, Didrik, 227; jvfr. Margrete Friis.
 Høfrit, Halmstad H., 629.
 Høg, Erik, 44, 560, 626. — Jakob, 1596 Lensmand p. Skivehus, 378, 569, 602, 667, 676, 691; nævnes 454, 670. — Jørgen Albrechtsen, Skibshovedsmand, 241, 267 f., 316. — Kristen 286, 436, 595, 626. — Margrete, Kristen Qvitzovs, 257, 570. — Niels (1502) 81. — Stygge 571, 617.
 — Morten, Sandemand i Viborg, 220. — Severin Mikkelsen, Præst i Levring, 275.
 Høghult, Laholm Len, 719 f.
 Høgs Herred 101.
 Højby, Bare H., 81, 173, 432.
 —, Ods H., 255.
 — Len, Oksie H., 466, 506, 509, 540, 551, 638.
 Høje, S. Asbo H., 721.
 Højen, Jerlev H., 608.

Højrup, Stævns H., 278.
 —, Nørre-, Skam H., 277.
 Hølose, Mads, i Nykøbing p. S. 665.
 Hønborg, Jakob Klavsen, i Søholmgaard, Herredsfoged i Elbo Herred, 124, 235. — Klavs i Søholmgaard, Herredsfoged i Elbo Herred, 16, 193; jvfr. Margrete.
 Hønsinge, Vemmenhøgs H., 494.
 Hørby, Lavrids Bertelsen, i Vesteris 154, 163.
 Hørby, Froste H., 609.
 —, Tudse H., 369.
 Hørishavn (nu Bisserup), V. Flakkebjærg H., 3, 5.
 Hørje (Hørrød) Len, Gærs H., 33.
 Hørning, Hjelmlev H., 197, 199, 472.
 —, Sønderhald H., 695.
 Hørrup, Rinds H., 601.
 Hørrød se Hørje.
 Hørsholm Birk 15.
 — Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 51, 133, 154, 370, 514.
 Hørsted, Hassing H., 435.
 Hørve, Ods H., 486.
 Høskuldstadir, Island, 416.
 Høst, Kristen, Præst i Lunde Sogn, Provst i Vester-Horne Herred, 14, 168. — Niels i Hodde 501.
 Høver, Framlev H., 548.
 Høyer, Jakob, tysk Kancelliforvandt, 353, 410.

Ib Nielsen i Utterup 250.
 Ibstrup (nu Jægersborg), Sokkelunds H., 300.
 Ide, Falk Gjøes, se Ulfstand. — Klavsdatter, Mejerske p. Favrholt Ladegaard, 44 f.
 Idum, Ulvborg H., 86.
 Illerød, Gærs H., 80.

Ilstorp, Færs H., 81.
 Ingeborg Manderup Parsbergs se Juel. — Lavridsdatter 171, 176.
 — Stensdatter (1506), Fru, 79.
 Ingelstad, Oksie H., 81, 83.
 — Herred 282, 433, 540, 543, 693.
 Inger Mikkelsdatter, Mag. Johans, 452. — Mogensdatter, Korfits Lavridsen Rosengjeddes, se Falster. — Thomasdatter i Randers 215.
 Ingvor Møller i Aarslev Mølle 424.
 Isak Petersen, kgl. Faktor i Amsterdam, 429, 678, 681.
 Isbrand Soison (Soisson), Hauptmand p. Visborg, 599. — Thomasen 155.
 Isefjorden 27 f., 149, 281, 638.
 Ishøj, Smørum H., 95, 361.
 Island 59 f., 184, 259, 261, 401 f., 404 f., 409 f., 416, 419 f., 442, 449, 458, 464, 468, 553, 575 ff., 615 f., 618; nævnes 10, 83 f., 36, 39, 50 f., 56, 189, 246, 257, (258), 260, 277, 361, 380, 385, 398, 450 f., 552, 587, 622.
 Isterød, Lyng-Kronborg H., 446.
 Iver Bertelsen, Mag., 89. — Jensen i Bønstrup 144, 173. — Lavridsen 672. — Povlsen 105. — Thomesen i Ovtrup 14, 585.
 Ivetoft, Villands H., 90, 95, 170.
 Ivø, Villands H., 90, 95, 170.

Jakob VI, Konge af Skotland, 55, 100, 181, 310, 424, 625.
 Jakob Fisker, Byfoged i Helsingborg, se Joakim Fisker. — Skriver i Kbhvn se Jakob Sørensen. — Snedker 349. — Trommeter i Kbhvn. 58; jvfr. Joakim Møller. — Vildtskytte i Roskildegaard Len 136. — Hansen, Byfoged i Falsterbo,

153, 188, 382, 387. — Hansen i Bergen se Jakob Jonsen. — Jakobsen i Nyløse, Sverrig, 333. — Jensen, Mag., Superintendent i Vendelbo Stift, se Holm. — Jensen, Præst i Landskrone, 637. — Johansen i Kbhvn. 333. — Jonsen i Bergen 68. — Jurgens, Klaretblæser, 312. — Jørgensen, Præst i Gammel (?), 215. — Klavsen i Næstved 723. — Klavsen i Søholmgaard se Hønborg. — Knudsen, Under skriver p. Koldinghus, 349. — Lavridsen, Byfoged i Saksøbing, 382. — Madsen, Mag., Superintendent i Fyens Stift, 128, 175, 339, 722. — Madsen, Hr., 418, 632. — Mortensen i Aarupgaard 544. — Nielsen i Baadstad 134. — Olufsen i Varde 371. — Pedersen, Borgeme ster i Malmø, 409. — Pedersen, Byfoged i Varde, 152. — Rimmertsen i Oldenborg 651. — Sørensens, Borgemester i Kbhvn., 189, 260. — Terkelsen, Præst i Søften og Folby, 66. — Vil lumsen, Borgemester i Ma ribo og forhen Byfoged i Saksøbing, 152, 323, 382.

Jegindø, Refs H., 83, 142.

Jelle Jørgens, Skipper fra Emden, 248.

Jelling, Tørrild H., 164, 598.

— Birk 164, 180 f., 378; Birke foged se Lars Andersen.

Jens, Mag., Præst p. Dalum Kloster, 516. — i Agerskov, Præst til Ravnstrup, Dollerup og Finderup, 342. — i Nørtarp se Mette. — Jude, Tolder i Aarhus, 153, 382. — Bartskeer 619. — Skriver p. Elmelunde Gaard 332. — Skriver, Tolder paa Falsterbo, 153, 382. — Skriver i Ran-

ders 197. — Skrædder, Kirkeværges i Sengeløse, 712. — Akselsen se Kruckov. — Andersen i Kolding 58. — Andersen i Viborg 74. — Bentsen i Elveslet 499. — Brungsen i Eriknavr 490. — Farsen, Præst i Vejle, 406, 417. — Fransen i Varde 57. — Gødesen, Mag., Superintendent i Aarhus Stift, 73, 90, 391, 418, 485, 631, 733. — Hansen, Præst i Lønne, 589. — Hansen i Jonstrup 356. — Hansen 532. — Holgersen se Ulfstand. — Ibsen, Svinesnider, 50. — Ibsen i Rønslunde 76. — Jensen, Kapellan ved Frue Kirke i Aarhus og Prædikant i Hospitalet, 663. — Jensen, Præst i Herslev og Viuf, 129. — Jensen, Præst i Magleby, 505, (634). — Jensen, Byfoged i Sølvitsborg, 153. — Jensen i Ans 83. — Jensen i Lundby 268. — Jensen i Vork 571. — Jonsen, Fyrbøder i Ty ske Kancelli, 121. — Jørgensen i Fyllested 560. — Klavsen se Dyre. — Knudsen, Hr., i Aarhus 390. — Knudsen 495. — Kristensen, Byfoged i Nykøbing p. M., 188. — Kristensen, Byfoged i Æbeltoft, 188, 386. — Kristensen, Salpetersyder i Froste og Færs Herreder, 85, 433. — Lavridsen, Præst i Bjørns holm, 83. — Lavridsen, Byfoged i Ringsted, 187, 385. — Lavridsen, Høsttolder i Ystad, senere Hospitalsforstander i Slagelse, 189, 387. — Lavridsen i Kbhvn 650. — Lavridsen i Roskilde 575. — Lavridsen i Emdrup, Herredsfoged i Sokkelunds H., 310. — Lavridsen i Glatstrup 86. — Madsen, Byfoged i Lund, 188, 386, 456, 652. — Madsen, i Kon-

gens Tjeneste til Skibs, 507. — Madsen i Nordby p. Samsø 268. — Mikkelsen i Kongsgaarde 64. — Mogensen se Harbou. — Mogens, Byfoged i Æbeltoft, 188, 386. — Mogens i Fjelkinge 670. — Mogens i Øja 723. — Mortensen, Student, 487. — Mortensen i Kbhvn 189, 386. — Mortensen 490. — Nielsen, Præst, 289. — Nielsen, Borgemester i Varde, 48. — Nielsen, Byfoged i Køge, 151, 458, 598. — Nielsen, Byfoged i Nysted, 430. — Nielsen, Bøssemager i Viborg, 229. — Nielsen, Skytte, 85. — Nielsen i Bregninge 725. — Nielsen i Haarby 202. — Nielsen, Møller i Kollens Mølle, 202. — Nielsen i Maare 125. — Nielsen i Slønge 499. — Olsen i Vesterbjellerup 367 f. — Olufsen i Højrup 278. — Pedersen Mag., Præst ved Domkirken i Viborg, 319 f., 665 f. — Pedersen, Præst i Kolind, 178, 204. — Pedersen, Byfoged i Lemvig, 188, 386; jvfr. Jens Povlsen. — Pedersen i Kølskegaard 356. — Pedersen i Vinding 490. — Pedersen, Anne Krabbes Tjener, 442. — Pedersen 635. — Pedersen se Anne. — Petersen i Flensborg 623. — Povlsen, Præst i Sølvitsborg, 273. — Povlsen, Tolder i Kolding, 23, 56 ff., 91 f., 241, 607. — Povlsen, Byfoged i Lemvig, 152; jvfr. Jens Pedersen. — Povlsen i Aarhus 57. — Povlsen i Lyngby 638. — Rasmussen, Præst i Støvring, 217. — Rasmussen i Aalborg 221, 282 f. — Rasmussen, Kromand i Tudse Herred, 513. — Rasmussen i Tudse 500. — Simonsen i Herslev 63. — Sørensen, Mag., Præst

i Kolding, se Harte. — Sørensen, Svinesnider, 580. — Sørensen i Hvejsel 393 f. — Sørensen i Hyrup 228. — Sørensen i Skjolde 86. — Sørensen i Using 355, 597. — Sørensen i Viuf 191. — Thomesen, Vægter p. Koldinghus, 240. — Thomesen i Børkop 144. — Thomesen i Ulstrup 219.

Jep, Skipper, se Jep Hemmingsen. — Andersen i Asnæs 467. — Hansen, Byfoged i Falsterbo, se Jakob Hansen. — Hemmingsen, Skipper, 309, 469. — Nielsen, Byfoged i Skanør, 188, 387. — Nielsen, Forstander for Tommerup Hospital, 80. — Pedersen, Byfoged i Middelfart, 152, 382. — Rasmussen i Lekkende 286. — Sørensen i Kolding 57. — Thomesen i Noesgaard, Herredsfoged i Anst Herred og Skovrider, 144.

Jerlev, Jerlev H., 161, 179.

Jerne, Skads H., 14.

Jerrestad, Jerrestad H., 80.

— Herred 689, 693.

Jersie, Tune H., 137.

Jerslev, Børglum H., 223, 487.

Jersøre, Skam H., 277.

Jesper von Trier i Kbhvn. 266, 424, 686. — Skomager ved Frederiksborg Slot 332. — Iversen, Præst i Hundstrup, 524. — Kyndesen i Rerslev, Herredsfoged i Løve Herred, 72. — Melkiorsen, Præst i Raklev, 390. — Povlsen i Nysted 413. — Skammelsen, kgl. Vintapper, 135. — Sørensen 493.

Jetsmark, Hvetbo H., 105, 276.

Jeul, Jens, Skipper, se Juel.

Joakim (Jakob) Fisker, Byfoged i Helsingborg, 118, 153, 382, 664. — Skomager, Henrik Rant-

- zaus Tjener, 544. — van Smeden i Lybæk 162.
- Joakim Ernst, Markgreve af Brandenburg, 692.
- Joakim Frederik, Markgreve af Brandenburg, Administrator af Halle, 692.
- Johan, Mag., tysk Prædikant i Kbhvn, se Inger. — Apoteker se Johannes Hermannus. — Kok i Flensborg 702. — Smed i Hillerød 136. — von Brel, Markgreve Georg Frederiks Fuldmægtig, 643. — von Etvig 537 f. — Hermansen i Varberg 624. — Johansen i Kolding 58. — Povlsen 89. — Rikardsen, Skipper fra Rotterdam, 147, 149.
- Johan Adolf, Hertug, 171, 346, 564, 572, 607 f., 623, 691, 717.
- Johan Georg, Kurfyrste af Brandenburg, 732.
- Johanne Jørgensdatter i Hornum 228. — Vognsdatter, Hans Mørks, 356.
- Johanneken Folckers fra Emden 314.
- Johannes Hermannus, Apoteker i Viborg, 463, 549.
- Jon Jakobsen se Venusin. — Jensen, Præst, se Kolding. — Jonsen, Lagmand p. Island, 56, 59 f., 410. — Loptsen, Præst i Vestfjord p. Island, 416. — Mortensen p. Island 63. — Pedersen, Foged p. Sundmøer, 46. — Pedersen i Lye 630. — Thomesen, islandsk Student, 416. — Thormodson, islandsk Student, 361, 618.
- Jonas Magni, Skolemester i Bergen, 690.
- Jonstrup, Hvetbo H., 356.
- Jordan Hansen, Præst, 121.
- Jordans, Albrekt, 287.
- Jost se Just.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Dorothea, Henrik Brockenhuus's, 150. — Herman, Lensmand p. Dragsholm, 1595 p. Visborg Slot, 78, 255, 356, 374, 453, 470 f., 475 f., 478, 569, 585, 658; nævnes 1, 45, 182, 250, 306, 331, 370, 421, 480, 492 f., 508 f., 511 f., 536, 538, 599, 609, 611 ff., 614, 627, 652, 709. — Ingeborg, Niels Keldsen Krabbes, 394. — Ingeborg, Manderup Parsbergs, 632. — Iver Eriksen 570. — Jens 570. — Jørgen se Anne Munk. — Keld 87, 97, 177, 691. — Kristen 570. — Lene, Manderup Holcks, 233. — Marine, Kristoffer Pallesen, 143. — Mogens til Knivholt 570. — Mogens til Pallesbjerg 78, 394, 426 f., 509, 569. — Ove Nielsen, Lensmand p. Bratsberg, 174, 199, 314, 352, 569, 625; nævnes 3, 35, 120 f., 219, 359. — Peder Jensen 301, 393, 494, 570. — Peder Pallesen til Laage se Ide Kaas. — Thomas 58, 190, 570, 626. — Vincens 65; jvfr. Elsebe Svave. — (Rantzau-Vaaben), Gregers, Landsdommer p. Langeland, 30, 104, 222, 453, 557, 594. — Jens, Skipper, 485. — Jens, Peder Munks Skriver, 308. — Jep i Ellegaard 729. — Keld, Mag., Superintendent i Viborg Stift, 665 f. — Kristen 597. — Lavrids, Tolder i Maribo, 386, 666. — Peder, Borgemester i Vejle, se Kirstine. — Peder, Tolder p. Falsterbo, 258; jvfr. Peder Jude. — Søren Rasmussen i Gessing 355.
- Jung, Anders, 253. — Gilbert, Skibshovedsmand, 46; jvfr. Marren Sandberg.
- Jungshoved Slot og Len 137, 274,

293, 317, 355; nævnes 14, 151, 196, 377, 381, 395, 434 f., 715.
 Just Nielsen se Skade. — Peder-
 sen 589. — Vognsen 731.
 Justus, Hieronimus, Mag., se
 Ranch.
 Juul (Vaaben: en Lilje), Aksel,
 676. — Iver til Villestrup, kgl.
 Sekretær, 77, 82, 339, 341, 569.
 — Kirsten, Henrik Sandbergs,
 571 (jvfr. 735). — Ove Aksel-
 sen til Palstrup 626.
 Jülich (Gülich). Jvfr. Gert.
 Jylland 17, 234, 319, 344, 494,
 510, 608, 697, 700; nævnes 20,
 43, 49, 71, 116 f., 142, 147, 156,
 164, 180 f., 189, 241, 244, 364,
 382, 444, 497, 523, 564, 640, 659,
 665, 667.
 — Landsting se Viborg Lands-
 ting.
 Jægersborg se Ibstrup.
 Jørgen, kgl. Berider, 157. — von
 Rønne 58. — van Smeden i Ly-
 bæk 162. — Andersen, Hjul-
 mand, 376. — Brunksen i Belle,
 Herredsfoged i Bjærge Herred,
 Jylland, 239. — Hansen, Byfo-
 ged i Slangstrup, 95, 381. —
 Hansen, Borgemester i Væ, 618.
 — Hansen i Vissenbjerg 373.
 — Hemmingsen, Sognefoged i
 Gentofte, 12, 134. — Iversen i
 Klipleve, Tolder Jens Povlsens
 Tjener, 57. — Jensen (af Adel),
 Skibshøvedsmand, 40, 248, 586,
 617. — Jensen, Præst i Avlum,
 589. — Jørgensen, Renteriskri-
 ver, 493. — Jørgensen, Hr., i
 Grimstrup 237. — Larsen i Ej-
 strup 76. — Lavridsen, Lagmand
 i Tønsberg, 647. — Lavridsen,
 Præst i Hammer, 519. — Mad-
 sen, Fyrbøder i Danske Kan-
 celli, 549 f., 572. — Mogensen se
 Rosenvinge. — Mikkelsen, Kan-

nik i Lund, 48 f. — Nielsen i
 Ollerup 494. — Pedersen, Præst
 i Idum, 86. — Povlsen, Vogn-
 mager p. Kbhvns Slot, 703. —
 Stisen i Skovhuse 599 f.

Kaagerød, Luggude H., 80.

Kaas (Vaaben: en Sparre), Bjørn,
 167, 174, 183, 334, 337 f.; jvfr.
 Kristence Rotfeldt. — Erik
 Bjørnsen til Vørgaard 313, 509,
 569. — Erik Nielsen se Kirsten
 Pedersdatter Galt. — Jfr. Hel-
 vig Mogensdatter 91. — Ide,
 Peder Juels, 336, 407. — Niels,
 Kansler, 78, 312, 324 f., 336,
 407, 419, 662 f.; nævnes 4, 14,
 26, 62, 83, 126, 129, 148, 153,
 171, 178, 192, 194, 204, 206, 213,
 221, 231, 235, 237 f., 241, 256 f.,
 262, 278, 287, 289, 305, 320, 452,
 687. — Niels Bjørnsen til Sta-
 rupgaard 449, 542, 569, 590, 626.
 — Niels Eriksen til Støvring-
 gaard 569. — Niels den unge
 58.
 — (Vaaben: en Mur), Anders,
 720. — Emmike 185, 384. —
 Hartvig 720. — Jørgen 379, 720.
 — Niels til Damsgaard, Lens-
 mand p. Thistedgaard, 426 f.;
 nævnes 246, 275, 524, 569.
 — Mikkell, i Nykøbing p. M. 86 f.
 Kaldrananes, Stranda Syssel, Is-
 land, 56.
 Kallehave, Baarse H., 334.
 Kallerup, Hundborg H., 436.
 —, Smørum H., 95.
 Kallundborg 36, 43, 130, 213, 306,
 699, 701, 713, 718. — Borgeme-
 ster se Povl Kristensen; Byfoged
 se Peder Thomesen. — Borgere
 348, 718.
 — Slot og Len 115, 148, 231, 328,
 410 f., 435, 501, 566, 622, 673,
 718, 726; nævnes 78, 117, 155,

- 158, 182, 331, 366, 396, 456, 481, 518, 521, 567, 643, 649, 693, 700, 727. — Glarborg 231 f.
- Kallø Slot og Len 50, 292, 489, 664, 667 f., 676, 687, 716; nævnes 712, 734.
- Kalslund Herredsting 17.
- Kaltenhofen, Henrik, fra Lyneborg 279, 429, 678.
- Kampherbecke, Roger, i Lybæk 105. — Steffen i Lybæk 483.
- Kanne (nu Rantzausegave), Hads H., 16, 447.
- Karen (Karine), i Tjeneste p. Esrum Ladegaard, 411. — (Kirsten?) Anders Tyllerøds i Varberg 232 f., 266. — Falk Gjøese Krabbe. — Hans Faningers 108 f. — Holger Rosenkrantz's se Gyldenstjerne. — Kottes i Odense 165 f. — Byfoged Kristoffer Bruns i Nakskov 152, 278, 382. — Lavrids Brockenhuus's se Skram. — Ove Brahes se Thott. — Peder Munks se Skeel. — Peder Reedtz's se Røstrup. — Borgemester Samuel Hansens i Visby 508. — Tage Henriksens se Tornekrans. — Kristensdatter 595. — Maltesen, Timme Rosenkrantz's, se Vifert. — Mogensdatter se Harbou. — Povlsdatter, Jens Skrædders, i Holme 712. — Richardusdatter, Byfoged Rasmus Langes i Helsingør, 381, 397. — Sørens datter i Nykøbing p. M. 203, 376. — Sørens datter i Skive 463.
- Karl (IX), svensk Arvehertug, 316, 393, 610, 620.
- Karl, Præst p. Næsodden, 120.
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 568.
- Karleby, Øster-, Onse H., 502.
- Karsten Kallisen i Flensborg 623. — Jvfr. Morsing.
- Karup, Lysgaard H., 145.
- , Torne H., 81.
- , Vester-, Bjærge H., Skaane, 279, 351.
- , Øster-, Høgs H., 79 f.
- Kasper. Jvfr. Miltnitz, Taschemager.
- Kastbjerg, Gerlev H., 602.
- Kastrup, Bjærge H., Skaane, 259.
- Kathelle, Jesper, 311.
- Katrine Perlestikkers 144. — Johan Povlsens 89. — Klavs von Lundens 544. — Mikkel Nielsens i Rostock 641.
- Katsløse, Ljunits H., 79.
- , Skaane, 466.
- Kattrup, Vor H., 161.
- Kavslunde, Vends H., 24, 123, 362.
- Kelbrecker, Peder, i Odense 6, 469 f.
- Keld Jørgensen, Tolder i Ribe, 169, 647 f. — Mogensen i Kolding 58. — Mogensen i Viborg 84 f., 183, 637.
- Keldeby, Skovby H., 559.
- Kellebæk, Jakob, Byfoged i Aarhus, 188, 387.
- Kelstrup, Hindsted H., 345.
- , Odense H., 264, 357, 496.
- Kempe, Niels, Mag., Præst i Høje og Starby, 721.
- Kemtrup, Gislum H., 345.
- Kerre, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Kerte, Baag H., 82.
- Kerteminde 682; nævnes 43, 60, 131, 152, 200, 306, 338, 344, 376, 380, 516, 606, 649, 686, 701. — Byfogder se Jens Brag, Lavrids Remmesnider, Lavrids Nielsen; Sisemester se Niels Svinding. — Borgere 498, 682.
- Kettrup (? Hvetbo H.) 95.
- Keyser, Werner, i Köln 549.
- Kiel 186, 286 f.

- Kimmerslev, Ramsø H., 310.
 King, Raymond, fra Harwich 277 f.
 Kippinge, Falster, 275, 279, 530.
 Kirchberg, Eitel Heinrich v., Øverste, 460.
 Kirchman, Hans, i Helsingør 96.
 Kirkeby, Sunds H., 287 f., 320, 341, 466, 530, 536, 632, 654.
 Kirsten (Kirstine), Mag. Albert Hansens, 44, 55, 359, (389). — Anders Tyllerøds se Karen. — Mag. Bertels i Ribe 505. — Jensen, Troldkvinde, 719. — Kristoffer Bangs i Odense 505. — Mag. Lavrids Thomesens 191. — Borgemester Peder Juels i Vejle 240. — Sten Bildes se Lindenov. — Sten Ottesen Brahes se Holck. — Enevoldsdatter, Bonde Olufsens, se Sehested. — Hansdatter, Hr. Jens Knudsens, i Aarhus 390. — Jørgensdatter i Hornum 228. — Pedersdatter, Erik Kaas's, se Galt.
 Kising, Klavs, i Horsens 573, 582 f.
 Kjarni, Øfjord, Island, 56.
 Klagstrup, Oksie H., 514.
 Klakring, Bjørge H., Jylland, 371.
 Klamby, Førs H., 689.
 Klarup, Fleskum H., 561.
 Klavs Kok i Malmø 695, 702. — Køgemester i Korsør 727. — Vildtskytte, kgl. Dyreskytte, 125, 707. — von Lunden se Katrine. — von Rostock 57. — von Trier i Ystad 266 f., 424 f., 686. — Didriksen 732. — Eriksen, Købmand, 576. — Maltesen se Sehested. — Mikkelsen i Lund 496. — Mortensen, Rigens Skriver, 297. — Nielsen se Tornekrans. — Nielsen, Byfoged i Helsingør, 256 f. — Pedersen, Byfoged i Ringsted, 151, 381. — Sørensen, Herredsfoged i Frøs Herred, 242 (jvfr. 735). — Sørensen i Snoghøj 57. — Theophilus se Nicolaus Theophilus.
 Klavsholm, Galten H., 429.
 Klement Jensen i V. Habur (?) 272. — Ranesen i Vraa 95. — Sørensen 552.
 Klerck, Valter, kgl. Vintapper, 196, 297, 474, 656.
 Klim, V. Han H., 346.
 Klintør, Fyen, 600.
 Kliple, Lundtoft H., 57.
 Klovborg, Vraads H., 475.
 Kly, Johan, Foged p. Boserup, 75, 504.
 Klørup, Skyts H., 654.
 Knabe jvfr. Birgitte.
 Knebel, Mols H., 204.
 Knejsted, Gerlev H., 106.
 Kneus, Hans, Præst i Harte og Bramdrup, 144, 191.
 Kneutzel, Mikkel, Købmand i Nürnberg, 245.
 Knibbe, Povl, Dr., 54.
 Knislinge, Gyngø H., 81.
 Knopf, Kristoffer, Mag., tysk Hofprædikant, 136, 461, 565.
 Knorborg, Slavs H., 523.
 Knud Hansen i Sundsled 165. — Iversen i Kolding 58. — Jensen, Kapellan i Stævie, 347. — Jørgensen, Præst i Gunderslev, 47. — Kristensen, Præst i Oksby, 589. — Kristensen, Kapellan i Ejsing, 171, 176. — Lavridsen se Gjedde. — Madsen, Foged p. Adserstrup, 486, 567 f. — Mikkelsen i Værløse 277. — Mogenssen se Løvenbalk. — Nielsen, Præst i Fruering, 202. — Nielsen i Grumløse 201. — Nielsen, Møller i Serstedt (? Sest), 241. — Olsen i Aarhus 549. — Pedersen i Aaby 267. — Sørensen

- i Kbhvn. 65. — Sørensen i Balle 447, 610.
- Knudshoved ved Nyborg 244.
- Knut Ulfsson, svensk Herremand, 610, 620, 695.
- Kobberup, Fjends H., 453, 666.
- Kock, Niels Jensen, i Fruering 215. — Søren i Ølskøbing 136.
- Koed, Sønderhald H., 65, 110.
- Kofod, Hans Olufsen, kgl. Sekretær, 478 f., 527, 697 f.; nævnes 3, 249, 414. — Jens, Landsdommer p. Bornholm, 206; nævnes 30, 104, 222, 229, 277, 300, 453, 557, 594.
- Koldby, Samsø, 44, 391.
- Kolding, Jon Jensen, Mag., Præst i Anst og Gesten, 455, 465 f., 590.
- Kolding 494, 584, 599, 604, 607, 640, 691; nævnes 23, 33, 43, 49, 57 f., 71, 78, 113, 117, 127, (129, 144), 148, 151, 154 ff., 159, 182, 200, 235, 240 f., 265, 294, 302, 306, 320 f., 333 f., 345, 349, 353, 406, 414, 417, 522, 568, 576, 581, 583, 624, 649, 685, 701, 716, 728. — Borgemester se Anker Mogensen; Byfogder se Anders Brun, Anders Bøgvad, Ebbe Knudsen; Toldere og Sisemestre se Anker Mogensen, Jens Povlsen. — Borgere 91, 191, 194, 238, 241, 280. — Hospital 597; St. Jørgensgaard 231, 240. — Kirke 26, 237. — Provstegaarden 240. — Raadhus 604. — Skole; Hører se Hans Jakobsen Harp. — Ørredgaarden 240.
- Koldinghus Slot og Len 26, 35, 71, 129, 144 f., 147 f., 222 f., 372, 494, 568, 580, 607, 624, 637, 640; nævnes 20, 30, 78, 99, 112, 126, 130, 146, 155, 163, 169, 176, 179, 190, (194 f.), 196, 234 ff., 238, (242), 265, 299, 340, 453, 511, 536 f., 542, 574, 576, 592 f., 599, 605 f., 652, 695, 700 f., 703, 711, 734. — Underskriver se Jakob Knudsen; Vægter se Jens Thomesen. — Sejerværk 144. — D a t. 110, 123—99, 224, 227—42, 338—45, 526—43, 577—608.
- Koldt, Ning H., 205.
- Kolind, Sønder H., Randers A., 65, 178, 204.
- Kollabudir, Bardestrand Syssel, Island, 577.
- Kollens Mølle, Hjelmslev H., 202, 260.
- Koltenhofer, Henrik, se Kaltenhofen.
- Komdrup, Hellum H., 629.
- Kongens Mølle, Kronborg Len, 51.
- Kongsbakke, Halland, 68, 266. — Biskopslykke 266.
- Kongsberg, Norge, 485.
- Kongsdal se Tygestrup.
- Kongsgaarde, Mols H., 64.
- Koning, Herman, Præst p. Fær, 53.
- Konrad, i Vinkælderen p. Kronborg, 135.
- Konstantin von Lho 732.
- Konstantinopel 41.
- Kornerup, Sømme H., 428.
- Korning, Hatting H., 195, 355, 597.
- Korsør, Niels, kgl. Skipper, 52 f., 492 f.
- Korsør 15, 151, 187, 306, 381, 388, 417, 424, 611, 686, 695, 703, 727, 734. — Borgemester se Markus; Tolder se Markus Mikkelsen. — Slot og Len 48, 137, 435, 470, 702; nævnes 15, 248, 377, 653, 700, 711, 727. — Ladegaarden 660, 662.
- Kort, Skipper, 517.
- Kosmus Arildsen, Lagmand i Frederikstad, 647.
- Kosterlev, Skovby H., 559.

- Kotte, Markus, 193. — Peder i Kbhvn. 57. — Jvfr. Karen.
- Kover, Rasmus, i Hammelev 219.
- Krabbe, Anne Eriksdatter, Jakob Bjørns, 707. — Anne Iversdatter, Aksel Vifferts, 442. — Erik se Margrete Reventlov. — Gertrud, Anders Sandbergs, 570. — Iver se Magdalene Banner. — Jakob 16, 139, 255, 570. — Karen, Falk Falksen Gjoes, 206, 448, 462, 505, 570, 614. — Kristen 569. — Lavrids Ravelsen 80. — Morten se Mette Viffert. — Niels Keldsen 145, 287, 394, 524, 569, 625, 691; jvfr. Ingeborg Juel. — Niels Mogensen se Birgitte Skave. — Oluf Guldrandsen 367. — Tage, Hofsinde, 1594 Lensmand p. Øvids Kloster, 274, 296, 303, 439, 565, 568, 723; nævnes 681. — Tyge 83, 97, 142, 177, 426, 569, 626.
- Krause, Ejler, 27, 88, 238; jvfr. Hilleborg Bilde. — Eske 570. — Jesper se Kirsten Bølle. — Kristoffer 30, 570.
- Kraft, Johan, Mag., tysk Prædikant i Kbhvn., 155.
- Krag, Henrik, Lensmand p. Island, 166, 449, 452, 568; nævnes 36, 50 f., 56, 59 f., 63, 257 f., (259), 260, 380, 398, 409 f., 416, 419, 451, 464. — Mogens 129. — Niels Mogensen 129.
- , Niels, Dr., Professor ved Kbhvns Univ., kgl. Historicus, 182, 193, 311, 332, 419, 489, 544 f., 550, 555 f., 585, 616; jvfr. Else Mule. — Niels i Gamst 47, 497. — Staffen i Gamst 497. — Søren i Ribe 41 f.
- Kragehave, Smørum H., 95.
- Kravel, Peter von, 455, 479, 501.
- Kremsiede, Andreas, fra Danzig 609.
- Krenkerup (nu Hardenberg), Musse H., 524.
- Kristen (Kristian), Præst i Lørenskogen, 119. — Bartskær i Ribe 41. — Perlestikker 557, 615. — Slagter i Helsingør, Kok, 702. — Smed, Sandemand i Viborg, 220. — Svarver, p. Frederiksborg Slot, 136. — Aagesen i Denkelgaard (? Vinkelgaard) 575. — Andersen i Lyndby 446. — Andersen i Østerild 524. — Eskesen, Kapellan i Velling, 173, 176. — Gødesen 194. — Hansen se Baden. — Hansen fra Ribe 122 f. — Ibsen i Aastrupgaard 213. — Ibsen i Haar 276. — Jensen, Præst i Øster Starup og Vester Nebel, 586. — Jensen, Lademager, 376. — Jensen i Næsbjærg 289. — Jensen i Riseborg 272. — Jensen i Trige 205. — Jørgensen, Glarmester i Odense, 176. — Jørgensen i Sem 307. — Keldsen, Præst i Skive, 463. — Knudsen se Akeleje. — Knudsen, Præst i Ho, 589. — Kristensen, Præst i Tødse, 590. — Kristensen, Præst i Værsløv, 456. — Kristensen i Trabjærg 542. — Lavridsen, Præst i Bergenhus Stift, 672. — Lagesen (Lavridsen) i Ribe 538, 653. — Lavridsen 493. — Madsen 219 f. — Maltesen se Viffert — Mikkelsen i Kvotrup 454 f. — Nielsen, Mag., Kannik i Lund, 493. — Nielsen, Byfoged i Stege, 381. — Nielsen, Skipper, 62, 664. — Nielsen i Lyngby 537. — Nielsen i Lille-Thorlund 76. — Nielsen i Salten, Dyrevogter, 357. — Nielsen i Varde 239. — Otsen, Mag., i Aarhus se Sidsel. — Pedersen, Præst i Ajstrup, 213. — Pedersen, Befalingsmand p.

- Bremerholm, 116, 131. — Peder-
sen i Vejerslev 457. — Povlsen
i Kerteminde 682. — Staffensen,
Præst ved Budolfi Kirke i Aal-
borg, 339. — Staffensen, Præst
i Vorbasse og Grene, 537. —
Sørensen i Hvornum 194. —
Thamesen i Ørslev Mølle 447.
- Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's,
se Rotfeldt. — Henrik Bildes
Viffert.
- Kristoffer, Præst i Haabel, 119. —
Præst i Simmerbølle 90. —
Præst p. Øier 119. — Kongens
Hjulmand 351. — Bartskeer i
Kbhvn. 26. — Bartskeer i Kbhvn.
447; jvfr. Kristoffer Battov. —
Guldsmed i Kerteminde 516. —
Guldsmed i Maribo 75, 504. —
Sadelmager 289, 458. — Fyenbo,
Byfoged i Vordingborg, 187, 385.
— Skaaning, Borgemester i Hor-
sens, 76. — von Northen fra
Hamborg 565 f. — Holgersen i
Nim 220. — Jensen, Præst i
Helsingø, 613. — Jensen, Borge-
mester i Ringsted, 89. — Jen-
sen, Kromand i Kroen ved Skan-
derborg Slot, 90. — Jørgensen,
Kongens Købmand i Kbhvn., 40.
— Mikkelsen se Tornekrans. —
Nielsen i Allelev 537. — Olsen
i Randers 215. — Pallesen se
Ulfeldt. — Pedersen, Præst i
Tingsted, 175. — Thillevsen i
Lybæk 105.
- Kristrup, Sønderhald H., 359, 733.
- Krog, Oluf, Billedhugger, 638.
- Krognos, Oluf Movridsen, se Anne
Hardenberg. — Oluf Stigsen (†
1505) se Anne Movridsdatter
Gyldenstjerne.
- Kronborg Slot og Len 15, 125, 133,
135, 254, 317, 432, 473, 479, 484,
511 f., 514, 528, 534 f., 561, 580,
582, 587, 609 f., 649—52, 664,
713; nævnes 16, 30, 51, 67, 117,
127, 146, 167, 177, 196, 222, 239,
248, (312), 334, 363, 375, 453,
521, 593, 607, 635, 638, 653, 690,
698, 705, 718, 730 f. — Arkeliet
51, (165). — Blokkhuset 650. —
Dronningens Mølle 93. — Kon-
gens Hestehave 446. — Nye Vej
51. — Vinkælderen 135, 196, 495,
584. — Volden 51, 514, 518,
534 f.
- Krop, Johan, Købmand fra Em-
den, 221, 283.
- Krossanes, Húnavatns Syssel, Is-
land, 56.
- Kruckov, Aksel Nielsen, se Anne
Mogensdatter Bjelke. — Ejler
401, 477. — Jens Akselsen 338.
— Mette Akseldatter 33, 84,
670.
- Kruppeneme, Jakob Soldan, Oku-
list, 68.
- Kruse, Dorthe, Jørgen Harbous,
583. — Enevold Enevoldsen 568,
626. — Enevold Tygesen, Rente-
mester, 460, 492, 519 f., 566, 568,
572; nævnes 6, 9, 15, 18, 23,
28, 30, 46, 48, 54, 57 f., 61, 73 f.,
82, 85 f., 93, 100, 112—15,
119 ff., 129, 134, 140, 144, 148 f.,
169, 171, 178, 181 f., 186, 190,
192, 196, 204 f., 211 ff., 219, 232,
234, 238 f., 256 f., 262 f., 265 f.,
271, 274, 278, 283, 286, 289, 302,
310, 312, 316, 320, 322 f., 328,
332 ff., 336 f., 340, 343, 347 f.,
352 ff., 357, 359, 363, 369, 373,
389—92, 414 f., 425, 431, 435,
445—50, 452, 454, 456, 458 f.,
462, 473 f., 486 f., 491, (501),
505, (507, 513), 514, (521), 523,
527, (535), 537, 539, 552, (553),
559, 561 f., 573, 582, (592), 595,
599, 604, 606, (609), 617, 619,
628, 630, 633, 635, (636 f.), 639,
645, 652. (653, 656), 658, (661),

- 664, (665), 669, (671 f.), 674, (675), 680 f., 687 f., (690), 692, (694 f.), 696, 701, (704), 711, 718 f., 726, 728, 732. — Kristoffer 39, 92, 248, 570. — Lavrids Pedersen 387, 570. — Lavrids Tygesen 63, 396, 570. — Tyge 568.
- Kuerni, Hans, se Qverri.
- Kuld, Mogens, 273. — Svend i Kbhvn. 697.
- Kulholt, Fjære H., 172.
- Kullen 61.
- Kullerup, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Kundby, Tudse H., 459.
- Kunst (Kvast), Tønnes, fra Brunsvig 502.
- Kuntz, Kasper von, Rigens Profos, 462.
- Kurland 522. Jvfr. Elisabeth.
- Kvandløse, Merløse H., 146.
- Kvast se Kunst.
- Kvidinge, S. Asbo H., 195 f.
- Kvindevads Mølle, Skaane, 138, 379, 469.
- Kvorning, Sønderlyng H., 10, 556, 564.
- Kvotrup, Sabro H., 455.
- Kværkeby, Ringsted H., 129.
- Kynd, Adam, Englænder, 468.
- Kyrning, Sidsel, til Dømmestorp 80.
- Kær, Hans, Mag., i Kolding 353.
- Kærbjærg, Arvidstrup Len, Haland, 172.
- Kærgaard, Hammerum H., 459.
- Kærregaard, Bjærge H., Skaane, 259.
- Kærsgaard, Vends H., 495, 579.
- Kærstrup, Oksie H., 93.
- Kærulf, Anders, i Kettrup 95.
- Kærum, Baag H., 505.
- København 29 f., 222, 357, 363, 411, 434, 453 f., 486, 495, 519, 523, 539 ff., 553, 560, 562, 564, 577, 582, 593, 603, (604), 612, 639 f., 647 ff., 691, (718), 722, 728, 730, (733); nævnes 26, 32, 36, 42, 44, 52, 55, 57 f., 97, 112, 115, 118, 126, 134, 141, 144, 149, 155, 158 ff., 169, 174, 189, 197, 219, 227 f., 244, 246 f., 252, 255, 259, 264, 268, 270, 302, 306, 332, 361 f., 369, 380, 386 f., 398, 431 f., 447, 449, 452, 463, 473, 475, 483, 485, 556, 567, 576, 606 f., 611, 615, 627, 635, 642, 645, 650, 671, 695, 698, 700, 704—7, 716. — Borgemestre se Jakob Sørensen, Markus Hess, Oluf Mortensen: Byfogder se Albrekt Pedersen, Karsten Rytter, Peder Fransen; Toldere og Sisemestre se Gregers Bang, Mikkel Lange. — Borgere 40, 153, 175, 189, 252, 266, 316, 320, 387 f., 424, 452, 486, 501, 514 f., 518, 523, 535, 560, 611, 615, 619, 650, 665, 686, 690, 697, 718, 722. — Amagertorv 296: Kongens Gade 448, 646; Løvstræde 443; Østergade 639. — »Oxekoppen«, Herberg, 104. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm) 116, 131, 481, 528, 566, 666, 669; nævnes 2, 9, 16, 43, 66, 77, 158, 169, 181, 321, 325, 330, 398, 448, 508, 512, 521, 552, 615, 632, 692, 705, 731 f.: Reberbanen 65, 392, 666. — Helliggejsthus Hospital 260, 443, 508, 544, 638; Hospitalsforstander se Mogens Bertelsen. — Vor Frue Kirke 519, 722; Helliggejst Kirke 31, 493; St. Nikolai Kirke 73, 121, 476; Tysk Kirke 155. — Mønten, Møntgaarden 131, 603. — Polérmøllen 8, 527. — Rustkammeret 526. — Skole; tysk Skolemester se Ulrik. — Slagterboderne 718. — Toldboden 246. — Universitetet (de

- højlarde) 455, 465 f., 469, 487, 537, 545, 610, 612, 637 f., 648, 690, 724; nævnes 21, 70, 193, 330, 361, 394, 401, 419, 432, 476, 489, 512, 535, 551—54, 614, 616, 626, 658; Kollegiegaarden (Studiegaarden) 21, 36, 56, 247, 330, 338, 354, 367, 399 f., 476, 512, 523, 535, 551 f., 614; Kommunitetet (de 100 Studenter) 21, 487; nævnes 36, 192, 330, 554; Forstandere se Anders Kristensen, Anders Lemvig. — Vandledningen 8. — Vesterport 8. — Volden 411.
- Københavns Slot og Len 40, 132, 134, 330, 369, 420 f., 432 f., 451, 454, 473 f., 479, 481, 483, 485, 519, 528, (557 f.), 562, 568, 580, 610, 628, 632, 646, 648, 659, 668, 696, 700 f., 703, 731; nævnes 3, 8, 12, 22, 59, 66, (77), 95, 116, 130, 146, 150, 170, 177, 181, 196, 209, 211, 246, 265, 272, 277, 297, 325, 346, 370, (375), 377, (423), 428, 434, 450, 452, 476, 484, 487, 493, 500, 509 ff., 521, 539, 554, 561, 567, 635, 638, 643 f., 653, 661, 664, 692, 702, 711 f., 726 f., (728). — Slotsskriver se Niels Paaske; Taarnmand se Gert Roust; Taarngemmer se Anders Friis. — Arkeliet (Rustkammeret, Tøjhuset) 8, 85, 296, 363, 526, 537, 563, 582, 635; Arkeliskriver se Povl. — Blaataarn 130, 418, 539, 562, 582, 584 f., 620, 656. — Bommen 572. — Dammene 224. — Drejerkammeret 134. — Hjulhuset 703. — Hvelvingen 115, 263, 316, 337, 354, 369, 492, 520; Rigets Brevhvelving 407. — Store Sal 485. — Sejerværk 134, 256, 418, 656. — Vandkunsten 420. — Vinkælderen 196. — Da t. 1—121, 243—338, 343, 345 —521, 524 f., 533 (?), 535 (?), 609—734.
- Købinge, Malmøhus Len, 408.
- Køflinge, Skaane, 259.
- Køge 347, 430, 598 f., 706, 715, 728, 734; nævnes 43, 130, 149, 203, 306, 407, 432, 483, 485, 567, 615, 628, 686, 701, 716, 727. — Borgemester se Klavs Bager; Byfoged se Jens Nielsen; Tolder se Rasmus Skriver. — Kro 347.
- Kølbygaard, Hillerslev H., 268.
- Köln 549. — Borgere 549.
- Kølsen Præbende, Nørlyng H., 395.
- Kølskegaard, Dronninglund H., 356.
- Køn, Hans, Kromand i Lundegaarden ved Kronborg, se Maren.
- Køng, Hammer H., 297, 684.
- Königsberg 189, 388, 732.
- Kørup, Skam H., 560.
- Laaland 56, 324, 714; nævnes 20 f., 30, (43), 75, 112, 222, 280, 430, 593, 666.
- Landsting 324; nævnes (30), 104, (222), 401, (453), 477, 499, 525, 557, (568), 594.
- Ladekær (Langkær), Bølling H., 402, 673.
- Lading, Sabro H., 454.
- Laen, Nørre H., Randers A., 219.
- Lage Kristensen fra Ribe 163. — Kristensen i Varde 239. — Pedersen i Varberg 443. — Thomsen i Hornum 228. — Truidsen se Ulfstand.
- Laholm 680; nævnes 43, 63, 130, 306, 635, 699, 701. — Byfoged se Oluf Hansen.
- Slot og Len 139, 172, 310, 337, 435, 456, 471, 529, 719 f.; nævnes 12, 22, 39, 79 ff., 118, 150, 182, 185, 332, 352, 363, 379, 384, 398 f., 482, 499, 567, 578, 644, 693.

- Lamberts, Hans, Hans Stenwin-
kels Mestersvend, 349.
- Lambrekt (Lambert), Mestersvend
p. Reberbanen p. Holmen, 65. —
Jvfr. Elisabeth.
- Landbytorp, Slagelse H., 340.
- Landskrona 279, 637, 669, 722, 733;
nævnes 10, 43, 78, 118, 130, 209,
243, 306, 332, 455, 479, 483, 567,
609, 628, 645, 693, 698 f., 701,
715, 727. — Byfogder se Lavrids
Skriver, Mads Jakobsen. — Bor-
gere 637. — Hospital 191.
- Slot og Len 274, 435, 692, 696;
nævnes 16, 46, 81, 150, 182, 185,
379, 384, 399, 582, 643 f., 693, 701,
728. — Fangetaarn 96.
- Lang se Lange.
- Langaa, Gudme H., 115.
- Lange, Dorete, Jørgen Rosen-
krantz's, 623, 664. — Erik Erik-
sen d. yngre, Lensmand p. Byg-
holm, 335, 442 f., 605; nævnes
57, 145, 156, 185, 195, 222, 544,
549. — Frederik, Lensmand i
Tønsberg Len, 379. — Gunde,
Sekreter, 395, 626. — Hans,
Lensmand p. Lundenæs, 78, 294,
522, 569, 691; nævnes 97, 165,
176 f., 183, 194, 224 f., 234, 293,
378, 402, 438, 459, 506 f., 537,
576, 596, 602, 605, 673. — Niels
6; jvfr. Abel Skeel.
- (Vaaben: 1 Rose), Kristen,
Kantor i Ribe, 92, 239, 314,
621.
- (Lang), Hans, Mag., Læseme-
ster i Odense, senere Præst til
Horne, 165, 176. — Mikkel von
Chemnitz, Tolder i Kbhvn., 246;
jvfr. Magdalene Arildsdatter.
— Mikkel, Salpetersyder, 435.
— Peter 522. — Rasmus, By-
foged og Tolder i Helsingør, 66,
107, 256; jvfr. Karine Richar-
dusdatter.
- Langeland 324 f., 472; nævnes 17,
20, 112.
- Landsting 301; nævnes 17, (30),
104, (222), (453), 557, 594.
- Langeløkke, Øster H., Blekinge,
24.
- Langenberg, Kort, Salpetersyder,
se Magdalene Faddersdatter.
- Langerød Len, Førs H., 471, 529.
- Langkær se Ladekær.
- Lapland 436.
- Laugholt, Halland, 367.
- Laulundgaard, Hammerum H., 102,
293.
- Lavertsby, Laholm Len, 719 f.
- Lavrids (Lars, Las) Grydestøber
501. — Harniskvisker, Byfoged
i Næstved, 187. — Remmesnider,
Byfoged i Kerteminde, 187, 386,
498; jvfr. Lavrids Nielsen. —
Sejermager se Rørsach. — Skri-
ver, Byfoged og Tolder i Lands-
krona, (10), 669. — Skriver i
Halmstad 3. — Skriver i Skovby
197. — Fyenbo, Mag., Kantor i
Aarhus, 219. — Andersen, By-
foged i Assens, 187, 386. — An-
dersen, Birkefoged i Jelling Birk,
164. — Andersen i Kelstrup 264.
— Bertelsen, Mag., Superinten-
dent i Aarhus Stift, se Eline
Sørensdatter. — Bertelsen i
Vesterris se Hørby. — Ebbesen
se Udsen. — Hansen, i Tøjhuset
for Kbhvns Slot, 635. — Han-
sen, Salpetersyder i Bare og
Oksie Herreder, 249, 436. — Ibsen
i Fuglebjerg 12. — Jensen
i Kolding 58. — Jensen i Balle-
rup 134. — Jensen i Skellerup
271. — Jørgensen, Tolder i
Malmø, 189, 387. — Knudsen i
Ibstrup, Herredsfoged i Sokke-
lunds Herred, se Mette Søren-
sdatter. — Kristensen, Salpeter-
syder p. Gulland, 678. — Kri-

- stensen i Askær 523. — Lavridsen, Byfoged i Nykøbing p. Falster, 152, 382. — Lavridsen fra Landskrone 10, 669. — Nielsen, Byfoged i Kerteminde, 381; jvfr. Lavrids Remmesnider. — Nielsen, Byfoged i Trelleborg, 188, 386. — Offesen se Rød. — Olsen i Aamaas 499. — Ovesen i Melเลอร์up 356. — Pedersen, Mag., se Dorete. — Pedersen, Præst i Ørum, 209. — Pedersen i Aarup 10. — Pedersen i Ejstrup 184. — Pedersen i Maglegaard 103. — Pedersen i Rø 547 f. — Pedersen i Torestrup 499. — Ravelsen se Krabbe. — Sejersen 525 f. — Sørensen, Arkelimester, 645. — Sørensen i Lisbjerg 574. — Thomesen, Mag., Præst i Kolding, 191. — Thorstensen se Gjedde. — Villadsen i Vejlbj 205. — Ægidiussen (Ægidius), Mag., Præst i Ribe, 405, 417, 448. — Jvfr. Lorens.
- Laxmand, Birgitte, Korfits Grubbes, 538. — Peder Madsen, Landsdommer i Sønder- og Nørrehal-land, 410, 427, 467, 626, 628; nævnes 367, 453, 557, 594. — Povl se Tale Ulfstand. — Sten Madsen, Lensmand i Halmstad Herred, 5, 333; nævnes 8, 12, 31, 34 f., 38, 41, 78, 85, 107, 172, 192, 256, 274, 301, 306, 346, 360, 363 ff., 374, 398, 412 f., 434, 444, 472 f., 499, 515, 541, 578, 610, 620, 629, 670, 681, 695; jvfr. Margrete Baden.— Sten Stensen 80.
- Leiel, Frederik, Borgemester og Tolder i Helsingør, 56, 159, 197, 372, 637.
- Leist (Lehsten), Joakim, 100.
- Lejrskov, Anst H., 586.
- Lekkinge, Baarse H., 286.
- Lekkinge Gaard og Len, Baarse H., 324, 661 f., 684 f.; nævnes 14, 25, 336, 394, 644.
- Lemmer, Sønderhald H., 350.
- Lemmestrø, Vemmenhøgs H., 504, 723.
- Lemvig, Anders, Dr., Professor ved Kbhvns Univ., 21, 36, 192, 247 f., 476.
- Lemvig 43, 49, 306. — Byfoged se Jens Pedersen, Jens Povlsen. — Borgere 296. — Kirke 296 f. — Skole 296 f.
- Lenart von Poiten, Bygmester, 34.
- Lene, Henrik Brahes, se Thott.
- Leve, Torlof Knudsen, Skibshovedsmand, 32.
- Levetofte, Ringsted H., 137.
- Levring, Lysgaard H., 275.
- Lho se Konstantin.
- Lidden, Værø Len, se Lingome.
- Lifland 364, 632. — Jvfr. Thomas.
- Lillebælt (Middelfart Sund) 24, 640.
- Lime, Rødding H., 590.
- , Sønderhald H., 350.
- Limfjorden 246, (426 f.), 457.
- Limmick (Limming), Hans, Borgemester i Visby, 480 f., 611 f.
- Lindenberg, Mathias, i Rostock 50.
- Lindenov, Else Hansdatter, Absalon Gjoes, 632. — Hans Johansen († 1596), Lensmand p. Hinds-gavl, 78, 111, 140, 294, 522, 570, 663; nævnes 123 f., 186, 233 f., 269, 306, 328, 388, 600, 640; jvfr. Margrete Rosenkrantz. — Hans Kristoffersen, Landsdommer i Nørrejylland, 1594 Lensmand p. Hammershus, 298, 300, 306 f., 328, 501, 569, 585, 626, 656; nævnes 30, 74, 84, 98, 101, 147, 302, 325, 370 f., 453, 462, 466 f., 488, 506, 547 f., 593, 595 f., 634, 667, 670, 707. — Kirsten, Sten

- Klavsen Bildes, 16, 182, 255, 282, 347, 375, 514 f., 521, 534 f., 609, 633, 695. — Otte Hansen 570.
- Linderød, Gærs H., 72, 80.
- Lindesnæs, Norge, 247.
- Lindestofte, N. Asbo H., 80.
- Lindholm, Voldborg H., 428.
- Lingome, Værø Len, Viske H., 172.
- Lisbet, Lisabet se Elisabeth.
- Lisbjerg, V.-Lisbjerg H., 64, 207, 360, 446, 574.
- Lister Herred, Blekinge, 334, 337, 433, 462, 529.
- Len, Norge, 379, 624.
- Listerby, Medelstad H., 19, 24.
- Liste-Borg, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Lofoten, Norge, 186, 385.
- Lokkerup, Oksie H., 252.
- Lollesgaard, Langeland, 102.
- London 354, 584, 647.
- Lorens van Wittenberg 662.
- Losholt, Gyngø H., 259.
- Losmand se Mathias.
- Lov, Hans, Salter og Tolder p. Falsterbo og Skanør, 119, 382, 390.
- Luggude Herred 675.
- Lumbsaas, Ods H., 255.
- Lund, Kristoffer, Byfoged i Stubbekøbing, 382. — Niels i Landskrona 637.
- Lund 367 f.; nævnes 130, 273, 306, 380, 428, 433, 648, 698 f., 701, 727. — Byfogder se Jens Madsen, Mads Jespersen, Niels Nielsen. — Borgere 260, 429, 458, 496 — Bispegaard se Lundegaard. — Domkirken (St. Laurentii) 411 f., 541; nævnes 7, 64, 102, 159, 167, 367, 428 f., 448, 493; Altre og Vikarier: St. Georgii 726, Johannes Baptistæ 48, St. Kanuti, Olai et Erici regum 726, St. Michaelis 47, St. Povls 18. — Kapitel 33, 460, 578, 613, 726, 732; nævnes 48, 110, 122 f., 159 f., 187, 273, 367, 388, 640, 651, 658; Læsemester se Peder Andersen. — St. Peders Kloster 471, 476, 540, 674, 689; nævnes 138, 379, 403.
- Lund Gaard og Len 79, 113, 367, 403, 436, 471, 476, 485, 540, 633, 674, 689; nævnes 69, 159, 167, 368, 434, 543, 615, 643, 693, 727 f.
- Stift 80.
- Lundby, Fleskum H., 268.
- Lunde, V. Horne H., 14, 168.
- , Sunds H., 287 f.
- , Øster-, Lunde H., 55.
- Herredsting 660.
- Lundehave og Lundegaard (nu Marienlyst) ved Helsingør 133, 135. — Kro 696.
- Lundenæs Slot og Len 141, 186, 225, 234, 378, 387, 399, (596).
- Lundforlund, Slagelse H., 660, 662, 725.
- Lundum, Jens Jensen, Prædikant i Alm. Hospital i Aarhus, 91, 663; jvfr. Maren Fransdatter.
- Lundum, Vor H., 76, 131.
- Lundø, Fjends H., 611.
- Lunge, Erik Kristoffersen, 78, 164, 180 f., 195, 229, 569, 596, 691. — Iver Ovesen 50; jvfr. Karen Bryske. — Kristoffer Ovesen 48. — Ove Iversen 552. — Ove Kristoffersen, Lensmand p. Aalborghus, 77 f., 88, 141, 205, 294, 322, 356, 439, 448, 569; nævnes 5, 20, 30, 40, 48 f., 95, 106, 112, 125 f., 154, 206, 209, 211, 215, 222, 265, 272, 285—88, 306, 331, 339, 344, 375, 378, 453, 457, 511, 526, 573, 590, 593, 597, 629 f., 635 f., 670, 672, 701, 733; jvfr. Anne Maltesdatter Sehested.

- Lutt, Frantz, af Slesvig 572.
 Lutter, Albrekt, i Viborg 594.
 Lybbe, Herman, Trompeter, 704.
 Lyby, Froste H., 609.
 Lybæk 409, (422); nævnes 161 f.,
 258, 388, 483, 486, 622, 628, 675.
 — Borgere 105, 161, 483, 729.
 — Jvfr. Hans.
 Lyckov, Hans, 37.
 Lyder Otsen, kgl. Faktor i Ly-
 bæk, 388.
 Lye, Høgs H., 630.
 Lykaa 506; nævnes 43, 130, 150,
 182, 187, 306, 383, 388. — By-
 foged se Anders Stiunck, Bent
 Hansen. — Kirke 506.
 — Slot og Len 22 f., 536, 620;
 nævnes 2, 27, 185, 348, 384, 399,
 578, 650.
 Lykke, Anne, Ludvig Olufsen
 Munks, 509. — Erik Eriksen 50,
 53, 65, 99, 110, 168, 198, 440,
 686, 688; jvfr. Margrethe Falks-
 datter Gjøe. — Erik Hansen,
 Lensmand p. Skivehus, 1595 p.
 Ørum, 78, 91 143, 294, 509, 522,
 531, 569; nævnes 49, 102, 185,
 229, 306, 351, 378, 384, 426, 530,
 574, 667. — Jfr. Gertrud 571.
 — Henrik, Lensmand p. Vor-
 dingborg, 1596 p. Kallø, 78, 138,
 294, 324, 522, 553, 568, 624, 635,
 642 f., 659, 661, 664, 667, 687;
 nævnes 4, 14, 107, 116, 158, 182,
 196, 233, 259 f., 297, 306, 323,
 331, 334, 341, 356, 367, 370, 385,
 394, 402, 408, 420 f., 472, 519,
 521, 582, 604, 644, 646, 653, 668,
 676, 712 f., 716, 734. — Jakob,
 Hofsinde, 371 f., 461, 671. — Jør-
 gen 186, 353; jvfr. Beate Brahe.
 — Lage 58, 138, 166. — Niels
 se Karen Gyldenstjerne. — Per-
 nille 166.
 Lyndby, Voldborg H., 446.
- Lyneborg, Henrik, Frans Rant-
 zaus Foged, 91, 192 (?).
 Lyneborg 279, 429, 691, 716 f.
 Lyngaa, Sabro H., 336.
 Lyngager, Halmstad H., 427.
 Lyngby, Bare H., 638.
 —, Favraas H., 68.
 —, Gern H., 145.
 —, Skaane, 474.
 —, Sønder H., Randers Amt, 537.
 —, Kongens-, Sokkelunds H., 423.
 —, Lille-, Strø H., 271.
 Lyngeskov, N. Asbo H., 140.
 Lyngs, Refs H., 69, 201, 268.
 Lysekuld, Luggude H., 335, 338.
 Lysgaard Herred 517, 531; næv-
 nes 83, 182, 215, 220, 378, 389.
 — Herredsfoged se Søren Harbo.
 Lytke von Minden, kgl. Berider, 40.
 Læsø 554.
 Lø Herred 270, 654.
 Lødderup, Sønder H., Mors, 178. —
 Vester Mølle 439.
 Løgagergaard, Vrads H., 201.
 Løgstør 597.
 Lønborg, N. Horne H., 177, 183,
 197.
 Lønholt, Lyng-Kronborg H., 136.
 Lønne, V. Horne H., 589.
 Lønsgaard, Vrads H., 91.
 Lørenskogen, Aggershus Amt, 119.
 Løsning, Hatting H., 230, 475,
 523.
 Løve Herred. — Herredsfoged se
 Jesper Kyndesen.
 Løvel, Nørlyng H., 665.
 Løvenbalk, Knud Mogensen, 439.
 Løvestad, Førs H., 81.
- Maaneskjold**, Bjørn Knudsen,
 Landsdommer i Nørre- og Søn-
 der-Halland, 274, 333, 410, 427;
 nævnes 30, 85, 104, 192, 222,
 226, 263, 374. — Oluf Pedersen,
 Sekretær, 485.

- Maare, Vinding H., 125.
 Maarslet, Ning H., 205.
 Maastrup, Horns H., Jylland, 88 (jvfr. 735).
 Machabæus, Johannes, Student, 18. — Kristen, Mag., Forstander i Sorø Skole, 18, 191, 351, 514, 571 f., 594, 667, 681, 709.
 Mads Grydestøber i Nørre Sundby 250. — Smed, Kældersvend, 695. — Thybo, Præst i Laholm, 63. — Eriksen, Borgemester i Svendborg, 429. — Hellesen, i Kongens Tjeneste til Skibs, 244. — Holgersen i Skullerup 25. — Jakobsen, Byfoged i Landskrone, 153, 382. — Jakobsen, Student, 174. — Jensen i Mariager 342. — Jensen i Starup 144. — Jensen 494. — Jespersen, Byfoged i Lund, 188, 386. — Jørgensen 278. — Keldsen i Kelstrup 345. — Klemendsen, Præst i Hygom, 660 f., 704. — Klemendsen i Vor 547. — Knudsen 198, 200. — Kristensen, Præst i Bedsted og Grurup, 371, (372), 461. — Kristensen i Lollersgaard 102. — Lavridsen, Tolder i Trelleborg, 78, 119, 382. — Lavridsen i Vordingborg Len 635. — Markvorsen i Kolding 58. — Mogensen, Mag., 7. — Mortensen i Skalbjærg 264. — Mortensen i Vilstrup 144, 240. — Nielsen se Skade. — Pedersen i Gerndrup 223, 487. — Pedersen i Ornelle (?) 503. — Pedersen Lollik, Aarsknægt p. Visborg, 538. — Povlsen, Landfoged p. Færøerne, 189, 387. — Sørensen i Saksild 211. — Tordsen, Borgemester i Vejle, 492, 583. — Villumsen i Randers 57.
 Madsted, Hassing H., 717.
 Magaard, Middelsom H., 358.
 Magdalene, Hustru, (af Adel) 367. — Tolder Jens Povlsens se Magdalene Arentsdatter. — Movrids Podebuskes se Sehested. — Arentsdatter, Tolder Jens Povlsens, 23, 56 ff., 241, 607. — Arildsdatter, Tolder Mikkel Langes, 151. — Faddersdatter g. m. 1. Kort Langenberg, 2. Lavrids Hansen, 249 (jvfr. 735).
 Magleby, Langeland, 494.
 —, Møen, 121, 332.
 —, Stævns H., 505, 634.
 —, Store- (Hollænderbyen), Amager, 671; jvfr. Amager.
 Maglegaard, Østermarie S., Øster H., Bornholm, 103, 105.
 Maglehjem, Gærs H., 618.
 Maglø, Gyng H., 622.
 Magnus, Hertug, Frederik II's Broder, 364.
 Mahr, Jørgen, Borgemester i Helsingør, 169.
 Malling, Ning H., 90, 268, 442.
 Malmis i Nusland 174, 447.
 Malmø, Niels, Skipper, 62.
 Malmø 21, 27, 211 f., 272, 300, 409, 424 f., 434, 510, 553, 565 f., 611, 722, 733; nævnes 9, 43, 46, 78, 130, 153, 162, 187, 243, 247, 253, 290, 306, 380, 382, 483, 485, 514, 544, 567, 622, 628, 637, 645, 648, 693, 695, 698 f., 701 f., 707, 714 f., 727 f., 730. — Borgemestre se Jakob Møller, Jakob Pedersen, Peder Jude, Rasmus Ludvigsen; Toldere se Lavrids Jørgensen, Rasmus Ludvigsen. — Borgere 2, 110. — Byens Befæstning 425, 510; Grave 27; Sønderport 212. — Kirke 566. — Skole 566.
 Malmøhus Slot og Len 113, 158 ff., 226, 243, 245, 257, 358, 397, 403, 436, 469, 471, 474, 476, 485 f., 543, 674, 693, 707, 726; nævnes 16, 78—81, 93, 118, 138, 173,

- 182, 192, 331, 347, 367 f., 408, 421, 434, 462, 482, 506, 567, 615, 643, 701, 727 f. — Arkeliet 543. — Vandkunst 257. — Volden 226.
- Malt, Malt H., 164, 190.
- Maltan, Herman, tysk Prædikant i Helsingør, se Anne.
- Malte Jensen se Viffert.
- Mandal Len, Norge, 332, 483, 567, 644.
- Mannerup Mølle, Voldborg H., 564.
- Mansfeld. Greve se Ernst.
- Maren (Marine), Frederik Possementmagers, i Kolding 599. — Hans Skottes 536. — Hans Køns, Krøgerske i Lundegaarden ved Kronborg, 696. — Møller Hans Lavridsens i Ribe 254. — Kristen Lagesens (Lavridsens) i Ribe se Bagge. — Povl Pedersens i Malmø 2. — Rasmus's i Store Velling 581. — Thomes's i Kolding 231. — Fransdatter, Hr. Jens Jensen Lundums i Aarhus, 683. — Klementes, Henrik Ditmars, i Vejle (354, 372), 555, 565, 592. — Lagesdatter, Tolder Peder Hegelunds, i Ribe 689. — Mortensdatter i Aarhus 459. — Pedersdatter i Aalborg 87. — Pedersdatter i Hobro 221. — Thomasdatter, Hr. Peder Mortensens, 551. — Vilsdatter, Hans Kristensens i Lemvig, 296.
- Marestorp, Gyngø H., 259.
- Margrete Perlestikker i Kbhvn. 615. — Børge Pedersens i Kbhvn. 495. — Erik Eriksen Lykkes se Gjøe. — Hans Johansens se Rosenkrantz. — Jørgen Bildes se Brock. — Klavs Hønborgs i Søholmgaard (16), 587. — Kristen Qvitzovs se Høg. — Kristen Skeels se Brahe. — Markus Hess's 337, (619). — Niels Eriksens (af Adel) 308. — Sten Madsens se Baden. — Thomas Stensens i Roskilde 503. — Valters paa Bornholm 103. — Jensdatter i Randers 218, 285. — Sørensdatter i Hemstok 201.
- Mariager 49, 306, 342, 533, 695. — Kloster 44, (86), 87, 441, 492.
- Maribo 284, 650, 666; nævnes 44, 75, 131, 152, 306, 504. — Borgemester se Jakob Villumsen; Tolder se Lavrids Juel. — Borgere 666.
- Kloster 284, 457, 480, 484, 510, 541, 554, 561, 601, 656 f., 674, 703, 720 f.
- Marieborck, Johan, 197, 337.
- Marienlyst se Lundehave.
- Markdanner, Kasper, Lensmand p. Koldinghus, 78, 124, 144, 294, 322, 530, 569, 580, 591; nævnes 4, 20, 23, 26, 30, 35, 38 f., 47, 49 f., 57 f., 63, 71, 91 f., 99, 112, 129, 145, 148, 161, 164 f., 169, 173 f., 177, 184, 191, 193, 199, 222 f., 231, 235 f., 237, 239—42, 248, 265, 299, 301, 306, 314, 340, 349, 353 f., 372, 417, 443 ff., 453, 465 f., 494, 497, 542, 550, 552, 555, 571, 581, 583—86, 592 f., 597, 603f., 606ff., 623 f., 640, 645, 652 ff., 659, 691, 695, 700—3, 708, 711, 713, 734.
- Markus Borgemester i Korsør 727; jvfr. Markus Mikkelsen. — Jensen, Renteskriver, 523. — Jørgensen i Kbhvn. 149. — Mikkelsen, Tolder i Korsør, 151; jvfr. Markus Borgemester.
- Markvor (Markvard) Skomager i Lund 458 f. — Thomsen (af Adel) 80.
- Marslev, Bjørge H., Fyen, 516.
- Marstrand 106; nævnes 187, 244 f., 670. — Toldere se Mogens Peder-

- sen, Oluf Mortensen. — Skolemester se Morten Simonsen.
- Marsvin, Jørgen, 660. — Otte 570.
- Marten se Morten.
- Martinus Nigrinus 523.
- Marvede, Ø. Flakkebjærg H., 248.
- Mathias von Brunsvig, Møller i Dronningens Mølle, 93. — Losmand, Taarnmand p. Kronborg, 317.
- Mauf, Halmstad H., 427.
- Meckelborg, Hans, Mønsterskriver, 340. — Henrik van 542.
- Meelby, Strø H., 136.
- Meelløse, Strø H., 136, 271.
- Mehl, Henrik, i Elmshorn 99, 178 f., 623 f. — Sander i Assens 57, 99, 178 f., 623 f., 681 f.
- Mehr, Jørgen, se Mahr.
- Meier se Meyer.
- Meinermann, Johan, i Lybæk 161.
- Mejlby, Ø. Lisbjærg H., 178.
- Mejrup, Hjerm H., 86.
- Meklenborg 625, 639. — Hertug se Ulrik.
- Melby, Gyngø H., 81.
- , Melby Len, Høgs H., 172.
- Melkior Kok, Kromand i den nye Kro ved Frederiksborg Slot, 639. — Jvfr. Thurnis.
- Mellerup, Børglum H., 356.
- Mellin, Kristoffer, Hertug Henrik Julius af Brunsvig-Lyneborgs Gesandt, 428.
- Merløse Herred 343, 425.
- Merring, Hatting H., 597 (?).
- Mestertam, Hans, Skotte, 100.
- Metkirck, Anne, Dr. Povl Knibbes, 54.
- Mette Anders's i Gadsbølle 642. — Jenses i Nørtarp 165. — Jørgen Tidemands se Emmiksen. — Morten Krabbes se Viffert. — Thomas Jakobsens i Flensborg 235. — Akselsdatter se Kruckov.
- Andersdatter, Jens Andersens i Viborg, 74. — Andersdatter i Knorborg 523. — Madsdatter, Niels Kristensens, i Ringkøbing 517. — Mogensdatter (af Adel) 445. — Rasmusdatter i Mariager 533 f. — Sorensdatter, Lavrids Knudsens i Ibstrup, 300. — Sorensdatter i Viborg 389, 451.
- Metzner, Andreas, Møntmester, 131, 603.
- Meyer, Anders, Tjæreskriver p. Gulland, 247. — Hans, Toldskriver i Helsingør, se Dreyer. — Hans, Kromand i den gamle Kro ved Frederiksborg, 445. — Henrik i Lybæk 729. — Povl i Lybæk 729. — Reinholt i Kbhvn. 722.
- Middelfart 233, 261 f., 269, 582, 640, 654, 710, 716 f.; nævnes 24, 43, 61, 127, 131, 155 f., 200, 306, 333, 362, 685, 701. — Byfoged se Jep Pedersen; Tolder se Hans Nielsen Sang. — Borgere 81.
- Sund se Lillebælt.
- Middelsom Herred 84, 550, 682 f. — Herredsting 222.
- Midfjord, Hånavatns Sysse, Island, 56.
- Mikkell Bartskaar i Kbhvn. 150, 475. — Fisker i Vartov 134. — Kok i Mariager 695 — Snedker, Byfoged i Helsingør, 697. — Andersen i Astrup 589. — Andersen i Vrinders 350. — Hansen, Tolder i Rudkøbing, 152, 381. — Ibsen, Præst i Sorø Skole, 48. — Jensen, Præst i Visby p. Gulland, 7. — Kortsen i Kolding 58. — Kristensen i Kanne 16. — Nielsen se Sandberg. — Nielsen se Tornekrans. — Nielsen i Rostock 641. — Pedersen, Skriver p. Aakær Slot, 16, 447.

- Sørensen i Svejstrup 493. — Tygesen i Jerlev 179.
- Miltnitz, Kasper von, Løjtnant p. Kronborg, 652.
- Minden se Lytke.
- Mjallerup, Slet H., 142.
- Mogens, Præst i Elmelunde p. Møen, 669. — Andersen se Vognsen. — Baardsen se Handingmand. — Bertelsen, Forstander for Helliggejsthus Hospital i Kbhvn., 260, 544, 638. — Eriksen se Mormand. — Gregersen fra Skern 224 f. — Hansen i Klørup 654. — Hejnesen se Sofie Gyntersberg. — Henriksen se Rosenvinge. — Jonsen, Sysselmand p. Island, 10. — Madsen, Mag., Superintendent i Skaane Stift, 121, 273, 429, 613, (640), 721 f. — Mogensen, Præst i Høskuldstadir p. Island, 416. — Nielsen, Kongens Købmand, 62, 245. — Olufsen i Torup, Herredsfoged i Skam Herred, 22. — Pedersen, Tolder i Marstrand, 153, 383. — Povlsen i Stavtrup 205. — Sørensen, Herredsfoged i Salling Herred, 323. — Tygesen i Ivetoft 90.
- Mogenstrup, Hammer H., 104.
- Mormand, Erik Mogensen, Landsdommer p. Laaland og Falster, 401, 456, 524 f., 626, 692; nævnes 30, 104, 222, 250, 413, 427, 453, 477, 486, 557, 567 f., 594. — Jørgen Klavsen (Falk) 58. — Mads Eriksen se Anne Abildgaard. — Mogens Eriksen se Margrete Hvitfeldt. — Morten Mogensen 630.
- Mors 185, 241, 276, 601.
- Morsing, Karsten, i Thisted 483.
- Morten (Marten), Hr., i Aastrup se Grum. — von Friedberg, Knægt paa Kronborg Slot, 166.
- Andersen i Bjørnskov 76. — Hansen, Byfoged i Slagelse, 381. — Hansen p. Fanø 533. — Jensen, Toldskriver i Helsingør, se Rosenvinge. — Jensen i Tvenstrup 575. — Knudsen, Skriver paa Tranekær, 198, 200. — Lavridsen, Tolder og Sisemester i Avaskær, 189, 387, 694. — Lavridsen i Hyrup 228. — Madsen i Hadsten 666. — Mogensen se Mormand. — Mortensen 258. — Nielsen, Lagmand i Stavanger, 647. — Nielsen i Kerteminde 681 f. — Pedersen, Mag., Prædikant ved Roskilde Domkirke, 489. — Pedersen, Borgemester i Odense, 45. — Povlsen, Præst i Aastrup, se Grum. — Simonsen, Skolemester i Marstrand, 106. — Sørensen i Ry 234. — Sørensen i Ribe 41.
- Mosbjerg, Horns H., Jylland, 88, 205.
- Mosedede, Tune H., 137, 377.
- Mosegaarden, Aarstad H., 172.
- Mostrup, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Movrids Nielsen i Hegedal 345.
- Muldbjærgene, Fleskum H., 189, 386.
- Mule, Else, Dr. Niels Krags, 193, 545. — Kasper, Mag., i Ribe 41. — Lavrids, kgl. Sekretær, 58, 490, 513. — Marine, Mag. Kasper Mules, 41.
- Muli, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Mumme, Henrik, i Kbhvn. 486, 514 f., 518.
- Mund, Iver, 597.
- Munk (Vaaben: 3 Roser), Jfr. Anne, 503. — Anne, Jørgen Juels, 77. — Jfr. Else 503. — Frederik 503, 509, 569, 608. — Ide, Oluf Rytters, 87. — Iver

101. — Ludvig Ludvigsen, Lensmand p. Trondhjemgaard, 199 (?) 359, 569, 663; nævnes 185, 379, 384. — Ludvig Olufsen, Lensmand p. Ørum, 28, 97, 142, 199 (?), 216, 236, 271, 299, 359; nævnes 49, 68 f., 91, 94, 98, 150, 180, 187, 201, 212, 229, 291, 306, 319, 371, 387, 531; jvfr. Anne Lykke. — Magdalene, g. m. 1. Josva von Qvalen, 2. Friherre Sivert Rindschat, 102, 293. — Oluf Ludvigsen 78, 570. — Oluf Mogensen se Drude Rantzau. — Peder, Lensmand p. Stegehus, 1596 p. Vestervig Kloster, s. A. Rigens Marsk, 22, 28, 40, 67, 105, 114, 121, 272, 299, 303, 453 f., 522, 568, 591 f., 594 f., 659; nævnes 26, 83, 100, 148, 222, 250, 275, 279, 306, 308, 366, 479, 597, 634, 676, 678; jvfr. Karen Skeel. — Povl 569.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Else, Jørgen Harbous, 583. — Kristen Nielsen, Skibshovedsmand, 66, 78, 522, 526 f., 568, 665, 668. — Lavrids til Møllegaard 637.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe, Hofskænk, 56, 323, 527, 584, 591.
- Jvfr. Barbara.
- Munke Mølle, Lunde H., 677.
- Munkebo, Bjørge H., Fyen, 191.
- Munkelyngby, N. Asbo H., 16, 80, 139, 255.
- Mus, Lavrids, 578 f.
- Musse Herred 250, 401. — Herredsfogder se Hans Madsen, Peder Mogensen, Povl Suer.
- Musted, Børglum H., 356.
- Myrar, Htnavatns Syssel, Island, 56.
- Myren, Gyngge H., 81.
- Møen 366, 592, 599, 677, 734; nævnes 20 f., 121, 451, 714.
- Møgeltønder, Lø H., 242, 360 f., 588, 655.
- Møklø, Øster H., Blekinge, 24.
- Møller, Didrik, i Kbhvn., 452. — Jakob, Borgemester i Malmø, 173, 413; nævnes 190, 388. — Joakim, Trommeter, i Kbhvn. 448; jvfr. Jakob Trommeter. — Joakim, Tøffelmager i Ribe, 53.
- Mølletofte, N. Asbo H., 80.
- Mørk, Anders, i Hvorup 250. — Hans 356. — Las i Hellumlund 356. — Peder i Musted 356.
- Mørke, Ø. Lisbjærg H., 66.
- Mørup, Luggude H., 195 f.
- Nakskov 284, 472, 730; nævnes 43, 57, 131, 306, 332, 380, 430 f., 483, 567, 699, 718. — Byfoged og Tolder se Kristoffer Brun. Peder Jude, Peder Hansen Slebou. — Borgere 278, 690.
- Narva 189, 386, 572.
- Navl, Lavrids, 626.
- Navntorp, Oksie H., 255.
- Nebbegaard, Holmans H., 580.
- Nebbelunde, Fuglse H., 499.
- Nebel, Bjørge H., Jylland, 86.
- , Vor H., 650.
- , Nørre-, V. Horne H., 589.
- , Vester-, Brusk H., 586.
- Nebsager, Bjørge H., Jylland, 156, 339, 547.
- Nedenæs Len, Norge, 158, 288, 379, 483, 567, 595.
- Nederby, Ingelstad H., 335, 474.
- Nederlandene (Staterne), 63, 126f., 156, 178, 337, 450, 455, 619.
- Nibe 26, 285 f.; nævnes 40, 82, 189, 238, 386.
- Nicolaus (Klavs) Theophilus, Dr. Professor ved Kbhvns Univ., 691.
- Niels, Præst i Borre p. Møen, 408. — Kapellan i Halmstad 434. — Fisker i Lyngby 423. — Kok i

Kbhvn. 619. — Møller i Bistrup Mølle 440. — Skriver i Kemtrup 345. — Skriver i Randers 189, 388, 503. — Staldsvend, Sandemand i Viborg, 220. — Tolder i Haderslev 57 f. — Møenbo, Skipper, 281. — Andersen, Byfoged i Vejle, 234. — Andersen i Mariager 342. — Andersen i S. Onsild 77. — Andresen i Meelløse 271. — Bregsen 490. — Børgesen (Bjørnsen) i Halmstad 256, 374. — Eriksen (af Adel) se Margrete. — Eriksen, Tolder i Vordingborg, 333, 381. — Festersen, Byfoged i Varde, 596. — Filipsen, Præst i Aal, 90. — Findsen, Præst i Stovby og Hornum, 6. — Hansen i Næstved 723. — Hansen i Storeheddinge 496. — Henriksen, Toldskriver i Helsingør, se Rosvinge. — Iversen, Kongens Kældersvend, 674. — Iversen i Bret 228. — Jakobsen, Præst i Sønderby, 126 f. — Jakobsen, Byfoged i Odense, 600 f. — Jakobsen, Skriver p. Skanderborg Slot, 95. — Jakobsen Skriver, Foged over de Bjelkers Gods i Danmark, 350, 368. — Jakobsen i Varde 371. — Jensen, Byfoged i Præstø, 381. — Jensen i Jelling 598. — Jensen i Lading 454. — Jensen i Taagerup 136. — Jensen 108. — Jepsen 86 f. — Jespersen, Mag., Superintendent, se Else Hansdatter. — Jonsen se Vifert. — Jørgensen i Ivetoft 90. — Kallesen i Tjæreborg Sogn 648. — Klavsén, Mag., Præst i Vilslev, 254, 302. — Klemmensen i Nykøbing p. S. 665. — Kristensen i Ringkøbing 517. — Kristensen i Gammelby 734. —

Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, se Arctander. — Lavridsen, Byfoged i Rudkøbing, 152. — Lavridsen i Bose-rup 504. — Lavridsen i Hedebo, Skriver p. Vissenbjerg Birke-ting, 264, 496. — Lavridsen i Kølbygaard 268. — Mikkelsen se Tornekran. — Mogensen 494. — Mortensen, Jørgen Bil-des Foged i Norge, 617. — Nielsen, Byfoged i Lund, 153, 382, 458. — Nielsen, Sandemand i Viborg, 220. — Nielsen i Skejby 566. — Nilausen i Skaverup 255. — Olsen i Saltoftegaard 725. — Olsen i Tem 280. — Olufsen, Præst i Kopperup, 666. — Olufsen i Sperring 265. — Olufsen i Vridsløsemagle 712. — Pedersen se Galt. — Pedersen, Præst i Lime, 590. — Pedersen, Præst i Sengeløse, 395. — Pedersen, Præst i Vorbasse og Grene, 124, 314. — Pedersen, Borgemester i Aarhus, 218. — Pedersen, Byfo-ged i Æbeltoft, 15. — Pedersen i Randers 57. — Pedersen i Slingerup 722. — Pedersen i Ystad 709 f. — Pedersen i Bred 238. — Pedersen i Ishøj 361. — Pedersen 607 f. — Povlsen, Tol-der i Ribe, 204. — Povlsen i Kolding 57. — Svenningsen 203, 376. — Sørensen, Mag., Kannik i Viborg, 665. — Sørensen i Kbhvn., Kongens Købmand p. Vespensø, 387. — Sørensen, Fo-ged p. Orebygaard, 308. — Sø-rensen i Darup 652. — Sørensen i Lemmer 350. — Sørensen i Rottarp 585. — Thomesen i Hor-num 228.

Nikkel Fisker, Klaretblæser, 312. Nille, Kristoffer Pepelers, 292. Nim, Nim H., 220.

- Nim Herred 200.
— Birk 180 f., 651.
- Nimtofte, Nørre H., Randers Amt, 65.
- Ning Herred 181, 475, 576.
- Nisaa, Halland, 80.
- Noesgaard, Anst H., 144.
- Nold, Urban, se Null.
- Non Mølle, Dollerup S., Nørlyng H., 299.
- Norby (af Uggerslev), Hans, 626.
— (af Skovgaarde), Henrik, 176, 191; jvfr. Margrete Brockenhuus. — Peder Olufsen 194, 444, 451, 494.
- Nordby, Gulland, 465.
—, Samsø, 268.
- Nordland, Norge, 279, 621.
- Norge 51, 140, 171, 356, 396, 436, 463 f., 557, 606, 612, 646 f.; nævnes 112, 147, 161, 189, 247, 277, 307, 343, 476, 617.
- Norman de la Navité, Thomas, Skibshovedsmand, 199, 647.
- Normann, Adam, Jægermester, 58, 300, 425 f., 428.
- Norring, Sabro H., 66.
- Nors, Hillerslev H., 287.
- Northen se Kristoffer.
- Norup, Lunde H., 660.
- Null, Urban, Furér, 36, 90, 617, 646.
- Nunnklosters Len, Oslo, 119.
- Nyborg 39, 43, 60, 131 f., 244 f., 306, 338, 380, 627, 672, 695, 701, 710, 713 f., 727, 734. — Borge-
mestre se Hans Valter, Peder
Skriver; Byfogder se Bertel
Eriksen, Søren Hansen Skriver.
— Bykirken 627. — Skole 447,
707. — Teglovn 473.
— Slot og Len 140, 233, 322, 341,
708; nævnes 20, 30, 112, 117,
123, 155, 182, 222, 295, 320, 331,
399, 453, 481, 567, 593, 627, 653,
- 693, 695, 703, 711, 734. — D a t.
242.
- Nygaard, Brusk H., 236.
- Nygaarde, Hjlemslev H., 95.
- Nykirke, Nørvang H., 234, 422.
—, Skads H., 240.
- Nykøbing p. Falster 44, 75, 280,
306, 338, 686, 714, 723, 734. —
Byfoged se Lavrids Lavridsen.
— Slot og Len p. F. 3, 94, 185,
303, 384, 388, 453.
— p. Mors 246 f., 275, 426 f.; næv-
nes 43, 49, 103, 153, 203, 306,
376. — Byfogder se Jens Kri-
stensen, Peder Jensen. — Bor-
gere 86.
— p. Sjælland 27, 149, 281; næv-
nes 43, 130, 306, 380, 699, 701.
— Byfoged se Hieronimus Han-
sen. — Borgere 665. — Foged-
jorden 45.
- Nyløse, Sverrig, 267, 316. — Bor-
gere 333.
- Nymark, Skovby H., 3.
- Nürnberg 245.
- Nysted 284, 430, 472, 666; nævnes
44, 131, 306, 380, 698 f. — By-
foged se Jens Nielsen. — Bor-
gere 413.
- Næraa, Nørre-, Skam H., 276.
- Næs, Hedemarken Amt, 120.
- Næsbjerg, Skads H., 289.
- Næsby, Tybjerg H., 656.
- Næsbyhoved Ladegaard, Odense
H., 343.
- Næsodden, Aggershus Amt, 120.
- Næstved 13 f., 18, 233, 385, 611,
723, 728, 734; nævnes 43, 104,
130, 150 f., 196, 306, 381, 408,
686, 698 f., 701, 711. — Borge-
mester se Anders Nielsen; By-
fogder se Henrik Lavridsen,
Lavrids Harniskvisker, Peder
Nielsen; Sisemester se Otte Han-
sen. — Borgere 723. — Havn
13 f., 18, 196.

- Nøbbelev, Ljunits H., 252.
 Nørager, Sønderhald H., 65, 110, 292, 360.
 Nøragergaard, Gislum H., 264.
 Nørslagbygge, Laholm Len, 719 f.
 Nørlyng Herred (661).
 Nørre Herred, Mors. Herredsfoged se Steffen Nielsen.
 Nørrejylland se Jylland.
 Nørreøkse, Brovst S., Ø. Han H., 99, 143.
 Nørtarp, N. Horne H., 165.
 Nørvang Herred 180 f., 186, 195.
 Nøvling, Fleskum H., 731.
- O**
 Obbekær, Frøs H., 657.
 Odde, Island, 618.
 Odder, Hads H., 447, 610.
 Odderup, Ø. Gynge H., 276, 290.
 Oddesunds Færgehuse, Refs H., 676 ff.
 Oddevald, Norge, 187, 293.
 Oddur Einarsson, Superintendent i Skalholt Stift p. Island, 60, 401, 416, 618.
 Odense 84, 253, 261 f., 269, 434, 437, 444, 480, 516, 572, 596, 600, 623, 625, 647, 681, 696, 710; nævnes 43, 62, 130, 165, 189, 193, 208, 251 f., 254, 306, 376, 380, 388, 485, 505, 517, 648 f., 685, 701 f., 706, 712, 716 f., 728. — Borgemestre se Mogens Henriksen Rosenvinge, Morten Pedersen; Raadmænd se Oluf Bager, Povl Nielsen; Byfogder se Lavrids Paaske, Niels Jakobsen. — Borgere 6, 35, 45, 63, 76, 103, 107, 165, 176, 245, 253, 320, 329, 341, 462, 469, 499, 502 f., 516, 542, 587, 589, 623, 632, 663, 717. — Adelgade 176; Hans Skrivners Boder 11; Hestetorvet 10; Nørregade 681; Pugestræde 11; Vestergade 176. — Byting 176. — Alm. Hospital (Sygehuset) 96, 494, 509, 517, 541. — St. Hans Kirke 589. — St. Hans Kloster se Odensegaard; St. Knuds Kloster 10f., 176, 261f., 324f., 336, 472, 491, 662 f., 686; Foged se Thomas Madsen. — Provstiet 294, 627 f. — Skomagerlavet 62. — Graabrødre Sogn 176. — Læsemester se Hans Lang.
 Odense Gaard og Len (St. Hans Kloster) 140, 232, 343, 451, 491, 520, 536, 541, 641, 657 f., 686, 724; nævnes 20, 30, 103, 112, 117, 182, 222, 261, 331, 335, 399, 453, 481, 516, 567, 581, 593, 653, 703, 706, 711. — D a t. 123.
 Ods Herred 642. — Herredsfoged se Peder Hemmingsen.
 Ogelund, Randersløv S., Høgs H., 172.
 Oksby, V. Horne H., 589.
 Oksie Herred 334, 337, 436.
 Oldeland, Hans, 673. — Lavrids 213.
 Oldenborg, Grevskab, 651. — Grevinde se Elisabeth.
 Oldenborg. Borgere 651.
 Olive Johan Dues se Skram.
 Ollerup, Sunds H., 494.
 Olsbæk, Arvidstrup Len, Halland, 172.
 Olsker, Nørre H., Bornholm, 103.
 Olsrød, Gørs H., 54.
 Oluf Kældersvend 695. — Smed, Byfoged i Sakskebøing, 29. — Jude, Byfoged i Præste, 385. — Samsing 25. — Bjørnsen, Mag., 103. — Erlandsen, islandsk Student, 401 f. — Guldbrandsen se Krabbe. — Haldorsen, islandsk Student, 401. — Hansen, Præst, 177, 183. — Hansen, Byfoged i Laholm, 153. — Hansen i Odense 63, 107. — Holgersen se Ulfsstand. — Ibsen se Oluf Jepsen Sparre. — Ibsen, Byfoged i

- Sømmershavn, 382. — Jensen se Gere. — Jensen, Præst i Nørre Svalev, 282. — Jørgensen i Kelstrup 264. — Lassen i Holm 499. — Lavridsen i Reveldrup 3. — Madsen i Kbhvn. 153. — Mortensen, Tolder i Marstrand, senere Borgemester i Kbhvn., 387, 513. — Movridsen se Krognos. — Nielsen, Præst i Nøbbelev, 252. — Olufsen i Randers 256. — Olufsen i Gelstad, Norge, 617. — Olufsen i Vestermarie 699. — Olufsen, Movrids Stygges Tjener, 228. — Pedersen se Maaneskjold. — Pedersen, Præst i Helsingø, 613. — Pedersen, Præst i Nørre Ørslev, 175. — Pedersen, Tingfoged i Onse Herred, 508. — Pedersen i Følleslev 475. — Stigsen se Krognos. — Svendsen, Salpetersyder i Ingelstad og Gærs Herreder, 433. — Sørensen, Præst paa Helgenæs, 178, 204. — Sørensen i Vesterbygaard, Dyrevogter og Skovpasser i Kallundborg Len, 328. — Thorensen i Gammelgaard 654. — Torsen 495 f.
- Ommestrup, Ø. Lisbjærg H., 66.
 Ondløse, Merløse H., 137, 377, 686.
 Onse Herred. Tingfoged se Oluf Pedersen.
 Onsild, Sønder-, Onsild H., 77.
 Onse, Halmstad H., 427.
 — Len, Norge, 150.
 Oosthuizen, Holland, 455.
 Opmana, Sønder-, Villands H., 95.
 Ore, Skovby H., 84.
 Orebygaard, Musse H., 308.
 Ornelle (? Vemmenhøgs H.) 503.
 Orup, Tybjærg S. og H., 656.
 Oslo 120, 648. — Mariekirke 186, 384 f. — Lagmand se Tøstel Baardsen Handingmand. — Jvfr. Nunnekloster.
- Ossjø, N. Asbo H., 139.
 Ostfriesland. Greve se Edzard.
 Osvald, Kongens Drejer, 394.
 Otte Enersen, Biskop p. Island, se Oddur Einarsson. — Gregergersen i Kolding 58. — Hansen, Sisemester i Næstved, 151, 381. — Otsen, Landsdommer i Blekinge, 450. — Staffensen, Præst p. Island, 552 f.
 Otterup, Lunde H., 660.
 Ove Rasmussen i Kanne 16.
 Ovsted, Vor H., 216, 533.
 Ovtrup, V. Horne H., 14, 168, 585.
 Oxe, Mette, Hans Barnekovs, 538. — Peder 308 f.; jvfr. Mette Rosenkrantz. — Sidsel, Erik Podesbuskes, 84, 94, 414 f., 575.
- Paarup, Hammerum H., 272, 303.**
 Paaske, Lavrids, Byfoged i Odense, 516. — Niels, Slotsskriver p. Kbhvns Slot, 131 f., 185, 189 f., 386, 475, 507, 512, 567, 615, 619, 628 f., 656, 666, 669, 698, 729. — Villum, Bygmester, 464.
 Paddeborg (nu Sparresholm), Hammer H., 399.
 Palhusen, Hans, Kromand i den gamle Kro ved Frederiksborg, 445; jvfr. Pulsessen.
 Palle Jørgensen, Præst i Jerne, 14. — Kristensen, Byfoged i Thisted, 188.
 Palne Olsen 278.
 Papeheim, Borkard von, 377.
 Parsberg, Anne Vernersdatter, Hans Skovgaards, 39, 61, 185, 289. — Kristoffer, Lensmand p. Roskildegaard, 1595 p. Dragsholm, 19, 95, 294, 299, 350, 470 f., 475, 478, 522, 528, 568, 665; nævnes 20, 30, 44, 77, 112, 117, 136, 182, 222, 249, 254, 306, 322, 330, 334, 347, 369 f., 395, 407,

- 425f., 428, 431f., 437, 440, 447, 453, 465, 508, 513, 521, 527, 642, 648, 658, 681, 716, 727. — Manderup, Hofmester, Lensmand p. Skanderborg, 1594 tillige p. Jungshoved, 84, 94, 127, 274, 289, 293, 352, 406, 452, 568, 571, 651; nævnes 3, 6, 20, 30, 49, 58, 67 f., 71, 76, 91, 111 f., 123, 125, 129, 143, 148, 153, 158, 171, 178 ff., 182, 197, 200 ff., 204, 206, 213, 215, (216), 221 f., 230 f., 235, 237 f., 241, 260, 287, 299, 305 f., 317, 329, 331, 335, 337, 340, 343 f., 353, 355, 364, 371 f., 395, 398 ff., 408, 414, 420, 422 f., 434 f., 443, 453 f., 456, 461 f., 466, 473, 475, 478, 489, 492 ff., 497 f., 518 f., 523, 534, 547, 553 f., 556, 562 f., 565, 574, 576, 590, 593, 597, 606, 621 ff., 624 f., 631, 647, 649 f., 653, 655, 679, 695, 700 ff., 711, 713 ff., 717, 732, 734; jvfr. Ingeborg Juel. — Niels se Elisabeth Sehested. — Valdemar, 1594 Lensmand p. Riberhus, 131, 212, 270, 300 f., 304, 419, 500, 522, 568, 654; nævnes 101, 229, 275, 305, 314, 340, 352 f., 355 f., 360 ff., 400, 417, 426, 453, 470, 477, 511, 533, 560, 581, 583, 585 f., 588, 593, 604 f., 608, 623, 638, 647 f., 651, 657, 663 f., 667, 688, 702.
- Paselick, Frederik, 595. — Kasper, Lic., Hofraad, 14, 174, 488, 626, 633, 644, 691, 704, 716, 730.
- Paus (Paul), Peter, Kongens Perlestikker, 12, 602 f.
- Pax, Kristoffer, Lensmand p. Holbæk, 146; nævnes 35, 150, 184, 306, 343, 425, 459, 681, 686; jvfr. Sofie Galt.
- Peder (Per, Peter), Præst til Asker, 120. — Præst i Vestby 119. — Kasper Markdanners Kok 702. — Kok i Nyborg 695.
- Kok i Odense 681. — Kræmmer i Kolding 58. — Portner 677. — Skriver, Renteskriver i Nørrejylland, se Peder Kristensen. — Skriver, Borgemester i Nyborg, 456. — Skriver i Aarhus 441. — Skrædder, Salpetersyder i Albo og Torne Herreder, 433. — Smed i Halmstad 31, 85, 192, 226, 364 f., 389, 406, 419, 423, 502, 633. — Vragter, Skipper, 245. — Jude, Borgemester og Tolder i Malmø og Høsttolder p. Falsterbo, 153, 173, 382; jvfr. Peder Juel. — Jude, Tolder og Byfoged i Nakskov, 152, 382; jvfr. Peder Hansen Slebou. — Jude i Skummeslev 111. — Andersen, Mag., Læsemester i Lund, 7. — Andersen i Enkøbing 374 f. — Andersen, Salpetersyder i Vemmenhøgs Herred, 260, 436. — Andersen i Kolding 280. — Andersen i Kbhvn. 175. — Baggesen i Ribe se Dorothea. — Ebbesen se Galt. — Eggertsen se Sandberg. — Fransen, Byfoged i Kbhvn., 316, 320, 523, 563. — Fransen i Varde 57. — Hansen, Mag., Superintendent p. Gulland, se Riber. — Hansen, Mag., Kannik i Aarhus Domkirke og Præst i Astrup, 44, 48 f., 213, 390 f., 551. — Hansen, Landsdommer p. Bornholm, 206, 229, 300. — Hansen, Lagmand p. Steig, 647. — Hansen, Tolder i Nakskov, se Slebou. — Hansen, Foged over de svenske Bjelkers Gods i Fyen, 349, 368. — Hansen i Odense 516. — Hansen i Egeskov 245. — Hansen i Ejstrup 184. — Hansen, Sandemand i Rø p. Bornholm, 548. — Hansen i Uggeløse 369. — Hansen i Sunds Herred 532. — Hem-

mingsen i Ulkerup, Herredsfoged i Ods Herred, 633. — Hjersens (Hierisen) i Kolding 58. — Iversen se Baden. — Iversen, Dr., 6, 634. — Iversen, Mag., Skolemester ved Herlufsholm Skole, 348. — Jensen, Byfoged i Nykøbing p. Mors, 425. — Jensen i Lemmestrø 504. — Jensen i Vejlbj 205. — Jørgensen, Borgemester i Bogense, 90, 596, 607 f. — Jørgensen i Halmstad 256, 374. — Knudsen i Fjelsted 560. — Knudsen i Kærgaard 459. — Kristensen, Lagmand p. Agdesiden, 120, 647. — Kristensen, Raadmand i Aarhus, Rentekriver i Nørrejylland, 319, 382. — Kristensen i Aarhus 441. — Kristensen se Vejle. — Lassen i Højen 608. — Lavridsen, Kannik i Lund, 103. — Lavridsen, Præst i Tygelse og Klagstrup, 42, 514. — Lavridsen, Byfoged i Viborg, 153. — Lavridsen i Hensholm (?) 276. — Madsen se Laxmand. — Madsen, Præst i Herstedvester og Herstedøster, 423. — Madsen i Svinninge 503. — Mikkelsen, Vikar i Aarhus, 566. — Mogensen, Herredsfoged i Fuglse (Musse?) Herred, 477. — Mogensen i Bromme 723. — Mortensen, Præst i Hee, se Maren Thomasdatter. — Mortensen i Odense 45. — Mortensen, Lage Brocks Foged, 229. — Nielsen, Byfoged i Holstebro, 152. — Nielsen, Byfoged i Næstved, 187. — Nielsen, Skolemester i Randers, 146. — Nielsen i Kimmerslev, Herredsfoged i Ramsø Herred, 310. — Nielsen i Brederød 136. — Nielsen i Halmstad 38. — Nielsen i Navntorp 255. — Nielsen i

Skovlkær 178. — Nielsen i Testrup 205. — Offesen i Kolding 58. — Offesen i Snoghøj 57. — Olsen i Himmelev, Herredsfoged i Sømme Herred, 309. — Olsen i Søholm 280. — Pedersen, Præst i Aagerup og Vitsø, 533. — Pedersen, Borgemester i Randers, 212. — Pedersen i Helsingør Hospital 278. — Pedersen i Droselbjærg 421. — Pedersen i Egebjærggaard 717. — Pedersen i Svaninge 125. — Petersen fra Horn 128. — Povlsen, Islænder, 419. — Povlsen i Kallundborg 348. — Povlsen i Sønder By-skov 543. — Rasmussen 637. — Sigvardsen, Skipper, 612. — Simensen, Præst p. Alrø, 449. — Staffensen i Ønnerup 723. — Svendsen, Præst i Farstrup, 590. — Sørensen, Dr., 322. — Sørensen, Skipper, 62. — Sørensen 535 f. — Terkelsen, Mag., Præst i Aarhus, 631. — Thomesen, Byfoged i Kallundborg, 151. — Thomesen i Birkende 589. — Torsen i Skagen 204. — Tøgersen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, 484 f.; nævnes 83, 90, 228, 395. — Tønnesen i Kallundborg 718. — Jvfr. Rønner, Thegens. Pederstrup, Nørlyng H., 656, 665. Pejrup, Salling H., 499. Pepeler, Kristoffer, Tyge Brahes Foged, 292. Pester, Peder, Apoteker i Helsingør, 70. Petruscus Duvada, Prins af Walslachiet, 256. Pil, Hans, i Korsør 727. Pilegaard, Jens, i Odense 245. Pintzinger, Anders, 662. Piphering, Kristen, i Aalborg 636.

- Pless, Wendel, 662.
- Podebusk, Erik, 414 f.; jvfr. Sidsel Oxé. — Klavs 295, (296), 300, 409, 522, 670; nævnes 30, 47, 85, 257, 281, 290, 367, 445, 560. — Movrids, Lensmand p. Jungshoved Slot, 17, 49, 78, 137, 251 f., 446, 671; nævnes 14, 109, 153, 196, 282, 293, 314, 317, 377, 387, 560; jvfr. Magdalene Sehested.
- Pogwisch, Jfr. Magdalene, 237, 287.
- Poiten se Lenart.
- Poitin, Martin, i Hamborg 33, (36).
- Pol, Frans, tysk Adelsmand, 61.
- Poleck, Hans, Dige passer ved Vartov og Urterslev Sø, 134.
- Polen 89. — Konge se Sigismund.
- Pommern. Hertuger se Barnim, Bugislav, Casimir, Frans.
- Pop, Povel, i Aalborg 87.
- Pors, Klavs, 477, 626. — Rudbek 626.
- , Jens, Borgemester i Horsens, 573, 581. — Mads, Mag., 35.
- Povl, Hr., i Adsløv 197. — Arkeliskriver p. Kbhvns Slot 113, 115. — Skriver, Kongens Købmand p. Vespensø, se Povl Pedersen. — Einarsen p. Island 260. — Helgesen, Lagmand i Bergen, 647. — Jensen, Degn i Vorning, 556, 564 f. — Jensen i Gimming 287. — Jonsen p. Island 404 f. — Jonsen p. Island 409 f. — Kristensen, Borgemester i Kalundborg, 36. — Lavridsen i Fastrupgaard 263. — Nielsen, Raadmand i Odense, 62, 213, 329. — Nielsen, Peder Munks Skriver, 308. — Olufsen, Raadmand i Ringsted, 633 f. — Pedersen i Hammershøj 10. — Pedersen i Malmø 2. — Pedersen, Kongens Købmand p. Vespensø, 51, 149, 158, 198, 572. — Pedersen i Aarhus 441. — Svendsen i Gaasebæks Mølle 498 f. — Vilhelmsen i Hørsted 435.
- Povlstrup, Luggude H., 335, 338.
- Pren, Karin, 582.
- Prenger, Bernt, i Rostock 61.
- Preussen 63. — Hertug se Albrekt Frederik; Regent se Georg Frederik.
- Prip, Kristen, 286, 595, 621.
- Præstø 43, 130, 187, 306, 380, 385, 701, 723, 734. — Byfogder se Boe Madsen, Niels Jensen, Oluf Jude. — Mølle 434 f.
- Pulsessen, Hans, Kromand i den nye Kro ved Frederiksborg Slot, 639; jvfr. Hans Palhuusen.
- Pultz, Povl, Købmand i Nürnberg, 245.
- Pæregaard, Olsker S., Bornholm, 103.
- Qvalen, Ditlev von, 626, 691, 708. — Josva von, 293, 438; jvfr. Magdalene Munk.
- Qverri, Hans, i Rolstrup 46 f.
- Qvidinge, S. Asbo H., 80.
- Qvitzov, Didrik, 502. — Ejler 341, 466, 530, 536, 570, 626, 654, 707. — Frederik 569. — Henning Jørgensen se Birgitte Rønno. — Jørgen 440, 502, 559, 570, 626. — Kristen se Margrete Høg. — Køne 76 f., 79, 691. — Otte 76.
- Raabydelagen, Norge, 379.
- Raahavegaard, Baag H., 495, 579.
- Raakildeggaard, Hornum H., 526.
- Raale, Knud, 90.
- Raarup (?), Jylland, 197.
- Ragnadur Eggertsdatter, Mogens Jonsens p. Island, 10.
- Rakkeby, Børglum H., 88.

- Rakkeby, Sønder H., Mors, 69. — Sønder Mølle 439.
- Raklev, Arts H., 390.
- Ramdale, Øster H., Blekinge, 24.
- Ramel, Henrik, Lensmand p. Aarhus, Hofraad, 22, 32, 54 f., 61, 78, 159, 315 f., 333 f., 406, 477, 492, 542, 635, 659, 697 f.; nævnes 1, 19, 24, 58, 62, 90, 95, 101, 170, 174, 296, 704.
- Ramme, Vandfuld H., 715 f.
- Ramsing, Rødding H., 617.
- Ramsø Herred 334. — Herredsfoged se Peder Nielsen.
- Ranch, Hieronimus Justsen, Mag., Præst ved Graabrødre Kirke i Viborg, 43, 556, 598.
- Randers 25, 45, 179, 217, 220 f., 282 f., 295, 601, 603; nævnes 18, 43, 49, 57, 189, 197, 210, 212, 215, 267, 306, 358, 388 f., 574, 699, 701. — Borgemestre se Peder Pedersen, Søren Hofman; Byfoged se Anker Povlsen; Skolemester se Peder Nielsen. — Borgere 210, 218, 256, 285, 503, 595. — Alm. Hospital 83, 216 f., 358, 707. — Tegllade 256.
- Randersløv, Randersløv S., Høgs H., 172. — Møllegaard 172. — Skudgaard 172.
- Randlev, Hads H., 575 (?).
- Randow, Peder, i Warnemünde 244.
- Randrup, Middelsom H., 375.
- , Nørhald H., 22.
- Rangstrup Herredsting 321.
- Rantzau, Bendiks, til Møgeltønder 47, 360, 477, 588, 691. — Brejde Henriksen, Lensmand p. Tranekær, 1596 p. Stegehus, 78, 323 ff., 454, 472, 480, 522, 568, 596, 599, 676; nævnes 30, 170, 198, 222, 287, 306, 331, 377, 457, 484, 587, 681, 690, 714, 734. — Daniel († 1569) 308 f., 656 (?).
- Daniel († 1589) til Salzau 669 f. — Daniel (1593) 57. — Drude, Oluf Mogensen Munks, 672. — Frans Danielsen 669 f. — Frans Henriksen, Lensmand p. Silkeborg, 78, 143, 145, 207, 294, 395, 517, 522, 531 f., 568; nævnes 83, 91, 128, 148, 159, 182, 210, 214 f., 218, 224, 280, 285 f., 331, 366, 389, 474 f., 489, 525 f., 556, 573, 584, 590, 667, 673, 679, 701, 712. — Gert, Lensmand p. Flensborghus, 139, 669; nævnes 58, 113, 239, 248, 379, 702. — Hans Danielsen 669 f. — Henrik, Statholder, Lensmand p. Segeberg, 351, 487, 544, 666. — Henrik til Putlos 190. — Peder, Lensmand p. Flensborghus, 78, 291, 439, 500, 583 f., 654 f., nævnes 309. — Thomas 309.
- Rantzau, Villum, i Hamborg 613.
- Rantzau, Hads H., se Kanne.
- Rasmus Maler 9. — Sadelmager i Slagelse 390. — Skriver, Borgemester og Tolder i Svendborg, 96, 509; jvfr. Rasmus Henriksen. — Skriver, Tolder i Køge, 332. — Smed i Svenstrup, Skovrider, 136, 311. — Adersen i Lunde 55. — Andersen, Byfoged i Falsterbo, 188, 387. — Andersen i Kelstrup 264. — Andersen i Kværkeby 129. — Hansen, Præst i Vester Karup, 279, 351. — Henriksen, Tolder og Sismester i Svendborg, 188, 385; jvfr. Rasmus Skriver. — Jakobsen, Høsttolder i Sømmershavn, 382. — Jensen i Skagen 204. — Jensen, Tingfoged i Rønnebjerg Herred, 508. — Jensen i Sal 555. — Jørgensen i Bogense 84. — Lavridsen, Byfoged i Bogense, 187. — Lavridsen i Nebbelunde, Herredsfoged i Fuglse

- Herred, 499. — Ludvigsen, Borgemester og Tolder i Malmø, 118 f., 252, 382. — Madsen i Pejrup 499. — Mikkelsen i Hammer-Torup 624, 642 f. — Nielsen i Hadsten 275. — Nielsen i Mallings 268, 442. — Nielsen i Meelløse 136. — Olsen, Præst i Ondløse og Søndersted, 686. — Pedersen, Mogens Gjøs Tjener, 486. — Rasmussen i Toftlund 321. — Rasmussen 304.
- Ravensberg, Inger Klavsdatter, 291.
- Ravn, Mikkil, Byfoged i Faaborg, 151, 381.
- Ravnstrup, Nørlyng H., 342, 549.
- Rebbelbjærg, Bjærg H., Skaane, 80.
- Reckel, Henrik, de fattiges Forstander i Husum, 608.
- Redsted, Sønder H., Mors, 178.
- Reedtz, Peder, Lensmand p. Saltø, 78, 137, 294, 478, 569, 686; nævnes 51, 377, 479, 592, 633, 644, 661, 667, 681, 688, 692; jvfr. Karen Rostrup.
- Reendalen, Hedemarken Amt, 120.
- Reerstorp, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Refs Herred 98.
- Refsteinstadir, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Regitse Gjord Pedersens se Rosenkrantz.
- Reichers, Lubbert, 601.
- Reinholt Kandestøber i Kbhvn. 523, 577; jvfr. Reinholt von Bommel. — Hansen, Borgemester i Roskilde, 264, 507.
- , Hans, i Rønne 478.
- Rejns Kloster, Norge, 39, 186, 379, 384.
- Rejstrup, Vinding H., 123.
- Resen, Hans Povlsen, Mag., Professor ved Kbhvns Univ., 626 f.
- Resen, Skodborg H., 663.
- Reveltrup, Skovby H., 3.
- Reventlov, Henning, Lensmand p. Dueholm Kloster, 78, 294, 522 (jvfr. 735), 692; nævnes 210. — Magdalene, Henrik Holcks, 570. — Margrete, Erik Krabbes, 570.
- Revinge, Torne H., 192.
- Reymand, Hans, Dronningens Skrædder, 134, 144, 343.
- Ribe 12, 17, 195, 235, 362, 500, 581, 614, 653 f.; nævnes 33, 35, 41, 49, 92, 108 f., 122, 163, 204, 306, 345, 361, 405, 414, 417 f., 448, 505, 538, 550, 576, 583 f., 648, 689. — Raadmand se Anders Sørensen; Toldere se Keld Jørgensen, Niels Povlsen, Peder Hegelund, Thomas Jørgensen. — Borgere 53, 254, 400, 535, 538, 653. — Bisperesidensen 560. — Byting 17. — Stenbogade 195. — Hospital 237, 242, 289, 605. — Domkirke (Vor Frue Kirke) 418, 470, 489, 544, 550, 614, 657; nævnes 95, 339, 417, 448, 490, 585; Domdegn se Anders Sørensen Vedel. — Kapitel 47, 195, 500, 524, 614, 654 f.; nævnes 92, 95, 194, 234, (242), 339, 360 f., 397, 417 ff.; Kantordømmet 240, 537; Kantor se Kristen Lange; Ærkedegnedømmet 654f.; Ærkedegn se Rasmus Hedeman. — St. Katrine Kirke 18, 171. — Skomagerlavet 53 f. — Mølle 254.
- Stift 395, (397), 399 f., (405 f.), 417ff., 422, 657; nævnes 20, 30, 35, 39, 112, 176, 198, 221, (234, 250, 301), 304, 416, 453, 465 f., 507, 537, 593. — Superintendenter se Hans Lagesen, Peder Hegelund. —, Villands H., 670.
- Riber, Niels, Præst i Hvidbjærg og Lyngs, 68, 201, 268. — Peder Hansen, Mag., Superintendent

- p. Gulland, se Dorothea Hansdatter.
- Riberhus Slot og Len 206, 301, 304, 352 f., 356, 498, 500, 604 ff., 623, 654, 657, 663, 675, 688; nævnes 6, 163, 270, 332, 377, 400, 482, 511, 533, 567, 608, 644. — Ladegaarden 235. — Skriverstuen 500. — D a t. 132.
- Rikard Knudsen se Seeblad.
- Rimsø, Nørre H., Randers Amt, 65, 110.
- Rind, Middelsom H., 375.
- Rindelev Bro (? Randlev, Hads H.) 575.
- Rinds Herred 154. — Herredsting 583.
- Rindschat, Sivert, Friherre, 108, 293, 438, 459; nævnes 102; jvfr. Magdalene Munk.
- Ring Kloster 621.
- Ring, Gudme H., 477.
- Ringerige, Hadeland, Norge, 120.
- Ringgive, Nørvang H., 734.
- Ringkøbing 97, 284 f., 602; nævnes 43, 49, 173, 176 f., 188, 306, 386, 517, 651. — Borgemester og Tolder se Frederik Busch. — Kirke 97. — Skole 198.
- Ringsbjerg, Bjæverskov H., 256, 297.
- Ringsted 538, 708; nævnes 89, 130, 182, 187, 189, 306, 380, 686. — Borgemester se Kristoffer Jensen; Byfogder se Jens Lavridsen, Klavs Pedersen; Raadmand se Povl Olufsen. — Skole 538.
- Kloster 437, 580, 634, 646, 648 f., 709; nævnes (89), 117, 191, 289, 343, 351, 402, 458, 519, 538, 631, 653, 711, 713. — Foged se Hans Andersen.
- Riseborg, Jylland, 272.
- Risumgaarde, Hjerm H., 19.
- Robert, Feltbartsær, 656. — Jakobsen, Kongens Fyrbøder, 136.
- Rold, Hindsted H., 733.
- Rolf Povlsen, Byfoged i Varberg, 188, 387.
- Rolfsaa, Halland, 427.
- Rolse, Mols H., 350.
- Rolstrup, Varberg Len, 46.
- Romdrup, Fleskum H., 561.
- Romerske Rige 406.
- Rony, Simon Aronsøn de, 346.
- Rosengaard, Alhed, 297, 477. — Klavs se Margrete Skave. — Kristoffer, Lensmand p. Ravnsborg og Halsted Kloster, 57, 308, 712.
- Rosengjedde, Aage Lavridsen, 367. — Korfits Lavridsen se Inger Mogensdatter Falster.
- Rosenholm, Ø. Lisbjerg H., D a t. 551.
- Rosenkrantz, Aksel Eriksen, 569, 633 (?), 644 (?). — Aksel Nielsen 569, 633 (?), 644 (?). — Birgitte, Klavs Glambeks, 31, 197, 364, 497, 547, 650. — Birgitte, Peder Eskesen Bilde, 9. — Børge 569. — Erik Ottesen 438; jvfr. Helvig Hardenberg. — Folmer 497. — Frederik, Kongens Kammerjunker, 350 f., 464, 473, 484, 535. — Gert 31, 570, 647, 691. — Holger Jørgensen 570, 626. — Holger Ottesen se Karen Gyldenstjerne. — Jørgen, Lensmand p. Kallø, 78, 291f., 325, 452, 517, 568, 615, 623, 677; nævnes 4, 26, 49, 83, 129, 148, 153, 171, 178, 192, 194, 204, 206, 213, 221, 231, 235, 237 f., 241, 256 f., 278, 287, 289, 299, 305 f., 329, 340, 343, 372, 398, 406, 408 f., 414, 421 f., 434, 454, 456, 461 f., 466, 487, 492, 518ff., 523, 553, 556, 565, 590, 684, 687. — Kristen 242, 360.

- Lisbet, Anders Thotts, 456, 502, 505. — Margrete, Hans Johansen Lindenovs, 147, 632, 653, 663, 703, 717. — Mette l. g. m. Sten Rosensparre, 2. g. m. Peder Oxe, 252. — Otte Kristoffer 445 f., 560, 569, 670 f., 719. — Regitse, Gjord Pedersens, 31. — Timme se Karen Maltesen Viffert.
- Rosensparre, Oluf, Lensmand p. Landskrone Slot, 46, 252, 294, 471, 522, 529, 569, 635, 659, 669 f., 692, 696; nævnes 1, 16, 81, 96, 150, 182, 209, 274, 279, 290, 306, 346, 348 f., 379, 435, 480, 582, 644, 664, 676, 681, 693, 701, 728; jvfr. Lisbet Gyldenstjerne.
- Rosenvinge, Henrik Mogensen, Tolder i Helsingør, 322. — Henrik Mogensen, Student, 516. — Jørgen Mogensen 517. — Mogens Henriksen, Borgemester i Odense, 516 f., 696. — Morten Jensen, Toldskriver i Helsingør, 56, 372, 637, 721. — Niels Henriksen, Toldskriver i Helsingør, 27, 37, 149, 544; nævnes 56, 372, 637. — Villum Henriksen i Helsingør 678.
- Roskilde 28 f., 149, 469, 503; nævnes 43, 130, 136, 306, 380, 407, 431 f., 475, 575, 686, 701, 713, 727, 732. — Borgemester se Reinholt Hansen; Byfoged se Anders Lavridsen. — Borgere 732. — Bispegaarden 347, 703, 709. — Domkirke 411 f., 426; nævnes 262, 287, 318, 338, 414, 432, 488 f., 491, 595, 624; Hellig tre Kongers Kapel 122, 342, 355, 426; St. Laurentii Kapel 662. — Kapitel 708 f., 732; nævnes 279, 318, 338, 354, 426, 432, 535, 610, 637, 662, 724; Læsemester se Frans Nielsen. — Vinkælder 149.
- Roskilde Gaard og Len 136, 322, 369 f., 425, 428, 431, 437, 470, 475, 527, 564, 578, 646, 708 f., 726; nævnes 44, 77, 95, 104, 117, 182, 186, 265, 311, 330, 342, 377, 388, 395, 399, 432, 481, 507, 521, 567, 643, 653, 658, 692, 698, 711, 718, 724, 732. — D a t. 122.
- Stift se Sjællands Stift.
- Rossing, Rasmus, i Kbhvn. 66.
- Rostock 229, 641, 723. — Borgere 50, 61, 641, 723.
- Rostrup, Elle, Ove Skrams, 258, 571. — Hans 78, 145, 569, 691; nævnes 66, 182, 378, 429, 562. — Jakob 89, 126 ff., 129 ff., 155 f., 177, 203, 272 f. — Karen, Peder Reedtz's, 713. — Lavrids 127, 569, 626.
- Rostrup, Hindsted H., 77, 82, 339, 341 f., 440.
- Rotenborg, Isbrand, fra Amsterdam 697.
- Rotfeld, Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's, 112, 346 ff., 462, 465, 509, 529.
- Rottarp, V. Horne H., 585.
- Rotterdam 147, 149.
- Roust, Gert, Taarnmand p. Kbhvns Slot, 64, 255 f.
- Rubin, Kilian, 639.
- Rud, Ejler, 692. — Erik 185, 384. — Johan, Lensmand p. Bøvling, 86, 121, 143, 522, 569, 719; nævnes 3 f., 39, 49, 65, 150, 234, 306, 378, 660 f., 704; jvfr. Anne Hardenberg. — Knud Eriksen, Lensmand p. Korsør, 78, 113, 137, 294, 393, 470, 522, 570; nævnes 5, 15, 48, 57 f., 248, 306, 377, 653, 659 f., 662, 703, 711. — Knud Jørgensen 30, 569, 692. — Korfits Eriksen 393. — Mette, Henrik Knudsen Gyldenstjer-

- nes, 30 f., 106, 244, 293, 439, 501, 570, 670. — Peder Eriksen 115 f., 303, 393, 520.
- Rud, Galten H., 352.
- Rudkøbing 43, 131, 277, 301, 306, 380. — Byfoged se Niels Lavridsen; Tolder se Mikkel Hansen.
- Rudolf II, tysk Kejser, 213, (238).
- Rufus, Bernhard, Bartskeer p. Kronborg, 651.
- Rugaard og Len 572, 665, 668; nævnes 186, 261 f., 388, 399, 717.
- Rugsø Herred 141, 267, 337, 378, 415.
- Rungsted, Lyng-Kronborg H., 705.
- Rusland 356, 374, 396, 436, 463 f., 469, 547; nævnes 68, 174, 199, 462, 486, 584.
- Ry, Tyrsting H., 234, 679.
— Birk 357.
- Rybjerg, Nørre H., Salling, 617.
- Ryd, Luggude H., 689.
- Ryde, Ginding H., 590.
- Rykkerup, Musse H., 525.
- Rytter, Anders, 87, 131, 602. — Jfr. Edel 87. — Oluf se Ide Munk.
- Karsten, Byfoged i Kbhvn., 26, 104, 452, 475, 702.
- Rytzenberg, Hartvig, 549.
- Rævetofte, N. Asbo H., 139.
- Rø, Nørre H., Bornholm, 547 f.
- Rød, Hans Offesen, 185, 384. — Lavrids Offesen 185, 384.
- Rødby 249, 307 f., 332, 483, 567, 666. — Toldere se Bonde Mortensen, Hans Bergen.
- Rødbæk Mølle, Vrads H., 202.
- Rødding, Nørlyng H., 661.
— Herredsting 90.
- Røgle, Luggude H., 80.
- Røjdrup, Gislum H., 91. — Mølle 91.
- Rønge, Tønnersø H., 80.
- Rønne 370, 478. — Borgere 478.
— Jvfr. Jørgen.
- Rønnebjerg Herred 334, 337. — Tingfoged se Rasmus Jensen.
- Rønneby 114, 338, 641; nævnes 43, 130, 182, 187, 306, 380, 388, 699.
— Borgere 641.
- Rønner, Peder, p. Bornholm 466.
- Rønninge, Aasum H., 580 f.
- Rønnov, Anne, Erik Hardenbergs, 632. — Birgitte, Henning Qvitzovs, 320, 341, 466, 632. — Mette, Jakob Vifferts, 570.
- Rønslunde, Vrads H., 76.
- Rørbæk, Store-, Gislum H., 142.
- Rørsach, Lavrids, Sejermager, 134, 418, 656.
- Rørum Len, Albo H., 505.
- Sabro Herred 145; nævnes 182, 378, 399, 534, 562 f., 576.
- Saksild, Hads H., 211.
- Sakskøbing 284, 472; nævnes 44, 131, 306, 380, 699. — Byfogder se Jakob Lavridsen, Jakob Vilumsen, Oluf Smed. — Borgere 29.
- Sal, Hovlbjerg H., 214, 555.
- Saldern, Burkart von, 216. — Gert (Kurt) von 216. — Hildebrand von 216.
- Salingen, Simon von, 572.
- Salling Herred 335; nævnes 225, 322. — Herredsting 62, 125, 225, 438; Herredsfoged se Mogens Sørensen.
- Sallingsunds Færge 276.
- Salten, Vrads H., 357.
— Len, Norge, 379.
- Saltøftegaard, Arts H., 725.
- Saltum, Hvetbo H., 356.
- Saltø Slot og Len 18, 377, 478.
- Salzwedel, Preussen, 732.
- Samsing se Oluf.
- Samsø 255, 410, 498, 713.

- Samuel Hansen, Præst i Haarlev, 497. — Hansen, Borgemester og Tolder i Visby 298; jvfr. Karen.
- Sandberg, Anders, se Gertrud Krabbe. — Henrik se Kirsten Juul. — Mads 569. — Maren Eggertsdatter, Gilbert Jungs, 46, 253, 290. — Mikkel Nielsen 170. — Peder Eggertsen 23, 253. — Ulrik 283; nævnes 64, 79, 379, 517, 570.
- Sandby, Torne H., 74, 191.
- Sandbygaard, Gyngge H., 33, 122.
- Sande, Luggude H., 335, 338. —, S. Asbo H., 80.
- Sanderumgaard, Aasum H., 338.
- Sandt, Augustinus, tysk Prædikant i Helsingør, 155.
- Sara Petersen, Kristen Svales, se von Deden.
- Sascrides, Gellius, Dr., Medicus i Skaane, 428 f., 578.
- Sasser Andersen i Olsker 103.
- Sassertorp, Froste H., 81.
- Saurar (Saufvern), Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Saurbær, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Saxtrup, Bjørn, 108, 289. — Truid Akselsen 80.
- Schauenburg, Greve se Adolf.
- Schelenborg se Eskebjerggaard.
- Scheneberg, Bendiks, 564.
- Schey, Aarstad Len, se Skrea.
- Schiellent (? Skallentorp), Aarstad H., 172.
- Schrøder, Hans, 491.
- Schulenburg, Frits von, 217.
- Schurmann, Bernt, i Kbhvn. 252. — Evert i Flensborg 311. — Johan i Kbhvn. 252.
- Schweinitz, Hans von, Renteskriver, 57.
- Schwendi, Anders, 37 f. — Bastian 37.
- Sebberkloster, Slet H., 142, 378.
- Seebled, Rikard Knudsen, i Odense 623.
- Seefeldt, Enevold, 570. — Jakob, Lensmand p. Mariager Kloster, 65 f., 78, 86, 110, 452, 522, 568, 652, 658, 694; nævnes 11, 14, 30, 44, 49 f., 87, 179, 222, 236, 288, 306, 314, 337, 342, 426, 441 f., 454, 456, 461 f., 466, 473, 479, 487, 492, 518 ff., 523, 562, 565, 572, 585 f., 590, 606, 653, 665, 671, 695, 702, 711, 714, 732; jvfr. Sofie Bilde.
- , Thomas, kgl. Instrumentist, 642.
- Sehsted (holstensk Slægt), Elisabeth, Niels Parsbergs, 31, 104, 519, 703. — Enevold 208 f., 211, 286 f., 322, 375, 511, 675; jvfr. Margrete Viffert. — Magdalene, Movrids Podebuskes, 153, 186, 276, 314, 445, 560, 632, 670.
- (dansk Slægt), Anne Maltesdatter, Ove Kristoffersen Lunges, 633. — Kirsten Enevoldsdatter, Bonde Olufsens, 50. — Klavs Maltesen, Lensmand p. Arnsborg, 178, 462. — Malte Jensen (457 f.), 576. — Sten Maltesen, Rigens Øverste, Lensmand p. Kronborg, 1595 p. Baaus, 15, 133, 135, 449, 457 f., 474, 484, 569, 664 f.; nævnes 16, 22, 30, 51, 67, 93, 96, 125 ff., 131, 154, 156, 165 f., 170, 222, 254, 306, 312, 334, 337, 370, 397, 411, 446, 453, 467, 475, 528, 577, 586. — Thomas Maltesen 101, 234, 569, 576.
- Sejlerstad, Aarstad H., 172.
- Sejlstrup Slot og Len 88, 387.
- Selde, Nørre H., Salling, 3.
- Selsø, Horns H., Sjælland, 184.
- Sem, Ribe H., 307.
- Senftenberg, Karl, 662.

- Sengeløse, Smørum H., 95, 395, 712.
- Senjen Len, Norge, 283, 379.
- Serstedt se Sest.
- Serup, Hids H., 475.
- Sest, Anst H., 199, 241 (?), 355.
- Sidse Didriks i Halmstad 31.
- Sidsel, Mag. Kristen Otsens, i Aarhus 591 (jvfr. 735). — Pedersdatter i Hillerød 446.
- Sifrid, Lavrids, 465.
- Sigismund III, Konge i Polen og Sverrig, 89, 107, 272, 311, 316, 346.
- Siglunes, Bardestrand Syssel, Island, 50.
- Silkeborg Slot og Len 144 f., 210 f., 286, 489, 531, 580; nævnes 78, 118, 148, 159, 182, 224, 331, 366, 389, 475, 482, 556, 567, 572, 584, 693, 701, 712. — Teglovn 210.
- Simsted, Rinds H., 524.
- Simmerbølle, Langeland, 90, 103.
- Simon (Simen) Mikkelsen, Tolder i Ystad, 189, 387. — Orckelsen 669. — Pedersen i Kolding 58. — Pedersen 672.
- Sindal, Vennebjerg H., 64.
- Sindbjerg, Nørvang H., 77.
- Sirekøbing, Luggude og Rønnebjerg H., 502.
- Sivende Hansen, Præst i Glimager, 86.
- Sjelle, Framlev H., 497 f.
- Sjælland 233, 248, 324, 432; nævnes 18, 20 f., 34, 43, 146, 238, 244, 355, 417, 424, 558, 611, 634, 724.
- Landsting 324; nævnes (30), 104, (222, 453), 557, 594, 611, (631).
- Stift 20, 30, 47, 112, 222, 408, 453, (557), 593, 613. — Superintendent se Peder Vinstrup.
- Sjørring, Hundborg H., 265.
- Skaane 324, 428, 433; nævnes 20 f., 24, 39, 43, 61, 73, 75, 79, 81, 85, 121, 139, 174, 249, 260, 346, 424, 429, 454, 562, 611, 644, 730 f.
- Landsting 324; nævnes 1 f., (30), 104, 108, (222, 453), 503 f., 557, 594, 637, 655, 710, 721.
- Stift 167, 174, 183 f.; nævnes 20, 30, 79, 112 f., 222, 373, 593, (640). — Superintendent se Mogens Madsen.
- Skade, Just Nielsen, 302. — Mads Nielsen 163, 165.
- Skadekær, Halmstad H., 173.
- Skads Herred 314.
- Skagen 75, 204, 620; nævnes 43 f., 49, 76, 119, 128, 178, 306, 483, 567.
- Skagestrand, Island, 416.
- Skålanes, Bardestrand Syssel, Island, 50.
- Skalbjerg, Odense H., 264.
- Skalholt, Island. Skole 553.
- Stift p. Island 60. — Superintendent se Oddur Einarsson.
- Skallentorp se Schiellent.
- Skallerup, Baarse H., 271 (?).
- Skam Herred. Herredsfoged se Mogens Olufsen.
- Skamby, Skam H., 89.
- Skanderborg Slot og Len 35, 123, 195, 197, 260, 364, 475, 489, 494, 517, 580, 621 f., 651, 717; nævnes 20, 30, 68, 112, 118, 125, 146, 181 f., 199, 202, 222, 234, 331, 353, 420, 453, 473, 482, 498, 518, 534, 562 f., 567, 574, 576, 583, 593, 598, 679, 693, 695, 700, 734. — Skriver se Niels Jakobsen; Ridefoged se Niels Grøn. — Badstuen 622; det grønne Hus 622. — Dyrehaven 489, 623. — Glashytterne 625, 679. — Jægergaarden 622. — Kro 90. —

- Ladegaarden 215 f. — D a t. 199
—202, 521 f.
- Skanderup, Hjelmlev H., 400.
- Skånør 43, 130, 153, 284, 306, 698.
— Byfogder se Jep Nielsen, Peder Holst; Toldere se Hans Lov, Jens Skrivers, Peder Holst, Peder Jude.
- Skarpenbergs Gods p. Mors 143, 294, 378, 439, 474, 530, 688.
- Skarresø, Ø. Lisbjærg H., 65, 110, 178.
- Skarretved, N. Tyrstrup H., 148.
- Skarrild, Hammerum H., 550.
- Skartofte, Færs H., 81.
- Skave, Birgitte, Niels Mogensen
Krabbes, 570. — Margrete, Klavs Rosengaards, 256.
- , Peder, i Nedre Feldborg 542.
- Skaverup, Ods H., 255.
- Skeby, Lunde H., 660.
- Skeel, Abel, Niels Langes, 186, 387. — Albrekt Hermansen 78, 118, 332, 569. — Albrekt Kristensen 79. — Jfr. Dorete 170, 544. — Ingeborg, Otte Banners, 88, 570, 574, 632. — Karen, Peder Munks, 632. — Kristen, Lensmand p. Aakær og i Sønderlyng Herred, 65, 145, 454; nævnes 3, 15, 30, 77, 159, 182, 214, 222, 224, 271, 331, 342 f., 358, 377, 414, 426, 449 f., 452, 479, 523, 621, 687; jvfr. Margrete Brahe.
- (Dyre), Klavs, 39 f., 186, 248, 385, 621 (jvfr. 735), 680; jvfr. Mette Wohnsfeth. — Peder 680.
- Skejby, Hasle H., 64, 566.
- Skellerup (? Skallerup, Baarse H.) 271.
- , Gern H., 285.
- , Oqsild H., 106.
- , Vinding H., 124.
- Skelskør 27, 734; nævnes 43, 130, 191, 306, 380, 396, 699, 701. —
- Byfoged se Søren Lavridsen; Sisemestre se Hans Jakobsen, Herman Lubbertsen; Tolder se Herman Lubbertsen. — Borgere 202, 417, 436.
- Skern, Bølling H., 224.
- Skerninge, Øster-, Sunds H., 297, 447.
- Skibet, Tørrild H., 161, 205, 356.
- Skingerød, N. Asbo H., 259.
- Skinkel (Vaaben: en Lilje), Gabriel, 23, 252 f., 570, 691. — Morten, Skibshøvedsmand, 128, 601, 623, 668, 682, 691. — Niels, Skibshøvedsmand, 32, 626.
- , Bernt, i Emden 455, 479, 501.
- Skipperlev, Gærs H., 613.
- Skive 43, 49, 152, 306, 463. — Borgemester se Svend Kristensen. — Borgere 463. — Kirke 463. — Jvfr. Blusjord.
- Landsogn, Hindborg H., 654.
- Skivehus Slot og Len 102, 143, 304, 351, 509, 530, 542, 667, 670, 676; nævnes 302, 378, 399.
- Skiverup, Vemmenhøgs H., 648.
- Skivum, Aars H., 154.
- Skjerring, Ø. Lisbjærg H., 223.
- Skjolde, Bjærg H., Jylland, 86.
- Skodborg, Jørgen, Mag., Ærkebiskop i Lund, 80.
- Skodborg Herred 671.
- Skomager, Hans, i Haderslev 128. — Jørgen, Dr., tysk Kancelliforvalter, 414, 560, 624.
- Skorup, Gern H., 210.
- Skotland 55; nævnes 52, 100, 169, 182, 309 f., 447, 640, 733. — Konge se Jakob. Dronning se Anna.
- Skotterup, Høgs H., 79.
- Skovby, Framlev H., 197.
- , Skovby H., 552.
- Herred 377, 668.
- Skovgaard, Jfr. Anne, 168. — Anne, Morten Brocks, 22, 447, 570. —

- Elle Movridsdatter, Jens Bruns til Kærbygaard, 570. — Frederik 191. — Hans 289. — Jørgen 195. — Jfr. Margrete 162, 182, 208, 338, 656 f.
- Skovhuse, Baarse H., 599.
- Skovlkær, Ø. Lisbjærg H., 178.
- Skram (Vaaben: en Enhjørning), Anders, 663. — Hans 552. — Karen, Lavrids Brockenhuus's, 632. — Jfr. Margrete Pedersdatter 41, 496, 571. — Niels, Lensmand p. Dronningborg, 76, 78, 84, 131, 141, 294, 415, 496, 522, 569, 621, 655; nævnes 17, 25, 28, 49, 57, 67, 72, 108, 146, 166, 179, 182, 200, 204, 212, 214 ff., 218, 220, 230, 256, 267, 295, 301, 306, 331, 357 f., 360, 378, 414, 429, 452, 494, 507, 555, 573, 595, 665, 667, 700 f., 712. — Olive, Johan Dues, 713. — Ove se Elle Rostrup.
- (Fasti), Anne, Kristen Nielsen Munks, 66. — Erik Iversen 715. — Erik Pedersen 207. — Jørgen 14, 43, 64 f., 86 f., 108, 299; jvfr. Hilleborg Klavsdatter Daa. — Lavrids 186; jvfr. Maren Bilde. — Lisbet Lavridsdatter, Henriks Belovs, 632. — Maren, Jakob Hardenbergs, 344. — Peder Iversen 313.
- Skrammerød, Randersløv S., Høgs H., 172.
- Skrea, Aarstad H., 172.
- Skrøbelev, Langeland, 102.
- Skudgaard, Værø Len, Viske H., 172.
- Skullerup, Tybjærg H., 25.
- Skullerupholm (Skullerupgaard), Voldborg H., 300, 428.
- Skummeslev, Høgs H., 111, 300.
- Skurup, Vemmenhøgs H., 80.
- Skyts Herred 334, 337.
- Skærholt, Sjælland, 537.
- Skærkær Eng, Silkeborg Len, 210.
- Skærup, Holmans H., 144, 164.
- Skød, Hovlbjærg H., 415.
- Skødelund, Aalborghus Len, 635.
- Skørping, Hellum H., 206, 265. — Mølle 206.
- Skørpinge, S. Asbo H., 80.
- Slaagerup, Lille-, Skyts H., 654.
- Slagelse 399 f., 603, 611, 613; nævnes 43, 130, 306, 380, 390, 424, 428, 701. — Raadmand se Niels Suer; Byfoged se Morten Hansen; Hospitalsforstander se Jens Lavridsen. — Borgere 421.
- Slagslunde, Ølstykke H., 8.
- Slangerup 129, 394, 508, 513; nævnes 182, 187, 306, 619, 701, 722, 727. — Borgemester se Markus Dorn; Byfoged se Jørgen Hansen. — Borgere 435, 513. — Kirke 129, 435, 513 f.
- Slavs Herred 145, 417, 645.
- Slebou, Peder Hansen, Byfoged og Tolder i Nakskov, 375, 730; jvfr. Peder Jude.
- Slebusch, Henrik, i Köln 549.
- Slesvig, Hertugdømmet, se Sønderjylland.
- By 572. — Borgere 600. — Kapitel: Ærkedegn se Rasmus Hedeman.
- Sletager, Halmstad H., 672.
- Slettelynge, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Sletten, Aarstad H., 172.
- Slimminge, Vemmenhøgs H., 80, 92.
- Slumstrupgaard, Bølling H., 50.
- Slønge, Aarstad H., 499.
- Smedeholm, Arvidstrup Len, Halmstad, 172.
- van Smeden se Joakim og Jørgen.
- Smerup, Stævns H., 487.
- Smidstrup, Holmans H., 585.
- , Skovby H., 35.
- Sminge, Gern H., 532.
- Smitterlov, Jørgen, i Visby 465 f.

- Snarestad, Ljunits H., 92.
 Snarup, Salling H., 245.
 Snedsted, Hassing H., 544.
 Snedstrup, Tønnersø H., 8, 80, 468, 628.
 Snegaard, Skern S., Bølling H., 402.
 — Len, Baarse H., 14.
 Snekkerød, Gyng H., 259.
 Sneum, Skads H., 168.
 Snoghøj, Elbo H., 57.
 Snøstorp se Snedstrup.
 Sofe, Frederik II's Dronning, (48), 94, (233 f., 280, 310, 359, 430 f., 681 f.).
 Sofie, Jakob Seefeldts, se Bilde. — Kristoffer Pax's se Galt. — Otte Thotts se Brahe.
 Soisson se Isbrand.
 Sokkelunds Herred. — Herredsfogeder se Jens Lavridsen, Lavrids Knudsen.
 Solbjærg, Nørre H., Mors, 463.
 Solrød, Tune H., 137, 377, 672.
 Sommerfeld, Jakob, 659. — Jørgen, Borgemester i Aarhus, 218.
 Sonne Lavridsen, Præst i Middelfart, 24, 362.
 Sorterup, Slagelse H., 340.
 Sorø Skole (Kloster) og Len 435, 571 f., 594, 667, 709; nævnes 48, 189, 351, 702. — Forstander se Kristen Machabæus; Foged se Hans Andersen.
 Spangenberg, Valentin von, Graver, 243.
 Spanien 350, 406.
 Sparkær, Niels, i Randers 57.
 Sparre (i Sjælland), Henning, 275, 279.
 — (i Skaane), Gabriel, Lensmand i Dalby Kloster, 32, 35, 55, 139, 467, 569, 697 f.; nævnes 1, 30, 108, 258, 290, 296, 346, 348 f., 379, 471, 681; jvfr. Lisbet Trolle. — Hans se Dorete Ahlefeldt. — Jakob 379. — Oluf Jepsen 80. — Tor Jepsen 80 f.
 Sparre (i Sverrig), Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, 173, 367, 681, 689, 693.
 Sparresholm se Paddeborg.
 Sperrestrup, Lyng-Frederiksborg H., 357.
 Sperring, Hundborg H., 265.
 Spettrup, Bjærg H., Jylland, 259.
 Speyer 328.
 Spiegel, Hans, Lensmand p. Glad-sakse, 114; nævnes 70, 186, 272, 306, 570, 618.
 Spjellerup, Fakse H., 487.
 Splet, Frederik, i Kolding 238. — Henrik 355.
 Sponsted, Halmstad H., 427.
 Sprogø 244 f.
 Spøttrup, Rødding H., 148.
 Staapsen, Island, se Stadir.
 Stadil, Hind H., 198, 339.
 Stadir, Stranda Syssel, Island 401. — (Stapi), Island, 361.
 Stadsbo, Thomas Jensen, i Ribe 17, 49 f.
 Stafrofski, Focas, se Eline Olufsdatter.
 Starup, Øster-, Brusk H., 144, 586.
 Stavad, Børglum H., 356.
 Stavanger 648. — Lagmand se Morten Nielsen.
 Staversholt, N. Asbo H., 140.
 Stavtrup, Ning H., 205.
 Steffen (Staffen) Gislason, Præst i Odde p. Island, 618. — Nielsen i Solbjærg, Heredsfoged i Nørre Herred p. Mors, 463.
 Stege 43, 130, 306, 380, 567, 699, 701, 722. — Byfogder se Bent Kristensen, Kristen Nielsen; Tolder se Anders Tysk. — Borgere 274.
 Stegehus Slot og Len 399, 676 f.

- Steig, Norge. Lagmand se Peder Hansen.
- Steinburg Slot og Len. Amtsskriver se Jakob Thilink.
- Steingrimsfjord, Island, 401.
- Steinmetz, Fabian, i Hamborg 33, (36).
- Steistorp, Fjære H., 172.
- Sten Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehested. — Stensen se Laxmand.
- , Peder, Mag., Præst til Graabrødre Sogn i Viborg, 193.
- Stenderup, Hatting H., 169, 202.
- Stenløse, Odense H., 445.
- Stens Aa, Halland, 93, 101, 111, (225), 226, (258), 268, 270, 300, 313, 667 f.
- Stensgaard, Salling H., 329.
- Stenum, Børglum H., 706.
- Stenvad, Nørre H., Randers Amt, 652, 694.
- Stenwinkel, Hans, Kongens Bygmester, 34, 283, 349, 404, 441, 577.
- Sterck (Stercke), Peder, Kongens Trommeter, 609. — Peder i Meelby 136.
- Sterup, Børglum H., 439.
- Stettin 466, 620.
- Sti Sørensen, Herredsskriver, 145.
- Stilling, Hjelmslev H., 200.
- Stiunck, Anders, Byfoged i Lykaa, 188, 387.
- Stobberup, Løsning S., Hatting H., 523.
- Stockholm 609.
- Stokholt, Gynge H., 259.
- Stolperup, Rønnebjerg H., 721.
- Stelt, Hans, Skipper, 469.
- Storebælt 244 f., 707.
- Storeheddinge 496; nævnes 37, 43, 130, 306, 380, 699. — Byfoged se Lavrids Godicke. — Borgere
- Stovby, Bjærge H., Jylland, 6.
- Stovgaard, Anders, i Flensborg 200.
- Straale, Lavrids, 22, 191, 323, 338, 570.
- Strandkær, Mols H., 64, 517.
- Strangesen, Klavs, 194, 569. — Jvfr. Bild.
- Strit, Morten, i Horsens 552.
- Stroby, Oluf Mikkelsen, Præst, 616.
- Strub, Bertel, i Ribe 535. — Elisabeth, Borgerske i Kbhvn., 535.
- Struer Vadested, Hjerm II., 180, 212, 236, 291.
- Stubbekøbing 284, 472, 509; nævnes 44, 131, 306, 380, 699. — Byfogder se Hans Sørensen, Kristoffer Lund. — Kirke 509.
- Stubberup Len, Luggude H., 61 f.
- Stygge, Anne Ejlersdatter, Mogens Baardsens, 558 f. — Jfr. Inger 209. — Karen, Jens Klavsen Dyres, 44. — Movrids, Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand p. Gudum Kloster, 264, 299, 457 f., 551, 569, 626; nævnes 28, 30, 67, 84, 104, 222, 228 f., 239, 453 f., 479, 483, 542, 557, 576, 594. — Niels 264, 337, 569, 601.
- Stær, Peder, Tolder og Sisemester i Svendborg, 151, 381.
- Stævie, Torne H., 347, 455.
- Stævns Herred 47, 491, 714, 716, 722.
- Stævnstrup, Middelsom H., 222.
- Stødov, Mols H., 292.
- Støvring, Støvring H., 217.
- Suderupgaard (?) 308.
- Suer, Niels, Raadmand i Slagelse, 34, 421, 423 f., 603, 611. — Povl, Herredsfoged i Musse Herred, 163, 525.

- Sundby, Nørre-, Kær H., 95, 250.
 — Færg, Lyng-Frederiksborg H., 265.
 Sundmør Len, Norge, 45 f., 279.
 Sunds Herred 532.
 Sundsled, Vissenbjerg S., Odense II., 165.
 Sur se Suer.
 Svale, Jfr. Ermegaard, 406. — Gabriel 170, 191, 406. — Jfr. Kirsten 406. — Kristen se Sara Petersen von Deden.
 Svalev, Nørre-, Rønnebjerg H., 282.
 Svallerup, Arts H., 348.
 Svanning, Hans, Historiograf, (470). — Jakob, Mag., Kannik ved Domkirken i Lund, 254, 302, 340, 417, 447 f., 470.
 Svanninge, Salling H., 125.
 Svave, Elsebe, Vincens Juels, 353, 505, 634. — Johan, Lensmand p. Arnsborg, 116, 308. — Jørgen 396, 490, 501, 511, 626. — Markvard 263 f., 318. — Mogens (Magnus) 318.
 —, Nikkel, 539.
 Svavsted Slot 346.
 Svejstrup, Hjelmlev H., 493.
 Svend, Præst i Ejdsvold, 119. — Bentsen, Byfoged i Aarhus, 152. — Jensen i Stavad 356. — Kristensen, Borgemester i Skive, 241, (267), 316. — Pedersen i Fjelkinge 670. — Pedersen i Lavertsby 719 f.
 Svendborg 43, 60, 131, 151, 200, 231, 306, 380, 701. — Borgemestre se Mads Eriksen, Rasmus Skriver; Byfogder se Søren Hansen, Søren Thomsen; Toldere og Sisemestre se Peder Stær, Rasmus Henriksen, Rasmus Skriver. — St. Nikolai Sogn 287 f.
 Svenske (fra Halland), Jon, 80.
 Svenskøbing, Froste H., 81.
 Svenstrup, Ø. Han H., 233.
 — Gaard og Len, Ramsø H., 32, 137, 273, 305, 314, 407, 557, 577, 661, 684, 688; nævnes 104, 136, 182, 311, 377, 450, 522, 690.
 Sverrig 338, 455, 465, 536, 563; nævnes 24, 28, 63, 82, 89, 107, 267 f., 272, 311, 316, 333, 393, 450, 506, 538, 610, 618 ff., 625, 632, 652 f., 675, 694 ff. — Konge se Sigismund; Arvehertug se Karl.
 Svertingstadir, Húnavatns Syssel, Island, 56.
 Svinding, Niels, Sisemester i Kereminde, 152, 381.
 Svinninge, Tudse H., 503.
 Svogerslev, Sømme H., 148.
 Sværborg, Hammer H., 684.
 Synkemose, N. Asbo H., 140.
 Sæby 4 f., 43, 49, 153, 306. — Sisemester se Søren Skrædder. — Havn 4 f.
 —, Øster H., Blekinge, 24.
 Søbo, Færs H., 253.
 Søby, Baag H., 441.
 —, Fjends H., 445, 453.
 —, Gern H., 224, 556.
 Søfde, Færs H., 81.
 Søften, V. Lisbjærg H., 66.
 Søgaard, Skanderborg Len, 56.
 Søholm, Jylland, 280.
 Søholmgaard, Elbo H., 16, 124, 587.
 Søllested, Baag H., 441.
 Sølvitsborg 43, 130, 273, 306, 380.
 — Byfoged se Jens Jensen.
 — Slot og Len 139, 462, 465, 689; nævnes 22, 24, 27, 118, 158, 283, 331, 379, 399, 477, 482, 521, 567, 578, 609, 650, 669, 693.
 Sømme Herred. Herredsfoged se Peder Olsen.
 Sømmershavn 43, 130, 306, 380, 698 f., 701. — Byfoged se Oluf

- Ibsen; Høsttolder se Rasmus Jakobsen.
- Søndbjerg, Refs H., 69, 201, 268.
- Sønderballe, N. Højrup S., Skam H., 277.
- Sønderborg 230 f.
- Sønderby, Baag H., 126 f., 174, 505.
- Sønderhaa, Hassing H., 717.
- Sønderholm, Hornum H., 142.
- Sønderjylland (Slesvig), 49 f., 423, (663), 725; nævnes 17, 23, 154, 171, 227, 294, 320, 460, 475, (542, 584, 648, 661).
- Sønderlund, Aars H., 154.
- Sønderlyng Herred 621; nævnes 145, 211, 214, 271, 377. — Herredsting 214.
- Sønderslev, S. Asbo H., 112.
- , Gærs H., 79.
- Søndersted, Merløse H., 686.
- Sønderstrand (? Jerrestad H.), 79.
- Søndersø, Skovby H., 90, 447, 596.
- Sønderum Hovedgaard, Halmstad H., 5.
- Søren Bødker i Kolding 155. — Kok i Skanderborg 695. — Kok i Sorø 702. — Skriver, Byfoged i Nyborg, se Søren Hansen Skriver. — Skrædder, Sisemester i Sæby, 153. — Smed i Vrandrup 144, 165. — Islænder, Kongens Købmand p. Færøerne, 68, 458, 615; jvfr. Søren Nielsen. — Jyde i Firgaarde, Dyrevogter i Skanderborg Len, 158, 353. — Albertsen i Tammestrup 533. — Espensen, Sandemand i Viborg, 220. — Grumsen, Kapellan i Vorbasse og Grene, 417. — Hansen, Byfoged i Svendborg, 187, 385. — Hansen Skriver, Byfoged i Nyborg, 187, 385. — Ibsen i Elsted 576. — Jensen, Hr., i Urlev 259, 491. — Jensen, Præst i Vistofte, 204. — Jensen i Borre 145. — Kristensen, Mag., Præst i Helsingør, 397 ff., 568. — Lavridsen, Byfoged i Skelskør, 151. — Lavridsen i Henninge 102. — Madsen, Byfoged i Vordingborg, 381; jvfr. Søren Nielsen. — Mikkelsen, i Kongens Tjeneste til Skibs, 512. — Mortensen, Raadmand i Viborg, 84. — Mortensen i Teglgård 265. — Nielsen, Præst, 270. — Nielsen, Kongens Købmand p. Færøerne, 62, 106, 465; jvfr. Søren Islænder. — Nielsen, Byfoged i Vordingborg, 385; jvfr. Søren Madsen. — Nielsen 43. — Olufsen, Kapellan ved Roskilde Domkirke, 491. — Pedersen i Ferslev 588. — Pedersen i Skødelund 635. — Povlsen, Præst i Egtved, 179. — Sørensen Kræmmer i Kallundborg 36. — Sørensen 597. — Thomesen, Byfoged i Svendborg, 381. — Troelsen, Præst p. Fanø, 92.
- Sættrup, Aars H., 142.
- Taagerup, Fakse H., 399.
- , Holbo H., 136.
- Taarnby, Bjæverskov H., 9.
- Taasinge 20, 112, 222, 453, 593.
- Taastrup, Smørum H., 95.
- Tage Henriksen se Hollunger.
- Tale, Arild Ugerups, se Thott. — Povl Laxmands se Ulfstand.
- Tammestrup, Vor H., 533.
- Tanderup, Hillerslev H., 145.
- Tandrup, Hassing H., 371.
- Tange, Ribe H., 657.
- Tanstadir, Húnavatns Syssel, Island, 56.
- Tanum, Sønderlyng H., 214.
- Taschemager, Kasper, i Hertug Casimir af Pommerns Tjeneste, 462.
- Tastum, Fjends H., 453.

- Taube (Due), Johan, 479, 484, 569, 722; jvfr. Olive Skram. — Jørgen 570, 691.
- Tavlov, Elbo H., 17, 242, 587.
- Tegerup, Bare H., 81.
- Teglgaard, Hellum H., 265.
- Teglstrup Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 51, 133, 135.
- Teiste, Jfr. Ide, 601. — Oluf 601.
- Tem, Vrads H., 145, 280.
- Terkel Hansen i Fregerslev 199, 414, 472. — Sørensen i Hornum 228.
- Terpager, Skads H., 168.
- Teschen, Schlesien, 490. — Hertug se Adam Wenceslaus.
- Testrup, Ning H., 205.
- Thafern, Joakim, Løjtnant p. Visborg Slot, 100, 652.
- Thegens, Peder von, 197.
- Theophilus se Nicolaus.
- Thide, Anders, kgl. Instrumentist, 428, 577.
- Thilinek, Jakob, Amtsskriver p. Steinburg Slot, 37 f.
- Thisted 483; nævnes 43, 49, 152, 306. — Byfoged se Palle Kristensen. — Borgere 483.
- Thomas (Thames), Husfoged p. Koldinghus, se Thomas Farsen. — Gotslaf Buddes Kok 702. — Liflænder, Dyrevogter i Skanderborg Len, 175. — Møller i Værebros Mølle 447. — Farsen, Husfoged p. Koldinghus, 58, 144, 299, 603. — Hansen i Flensborg 623. — Hansen i N. Vilstrup 241. — Jakobsen i Flensborg 33, 235, 413 f; jvfr. Mette. — Jørgensen, Tolder i Ribe, 39, 152, 400. — Jørgensen i Skjerring 223. — Jørgensen i Vinding 239. — Karlsen i Terpager 168. — Lavridsen i True, Herredsfoged i Hasle Herred, 170. — Madsen, Præst i Marvede, 248. — Madsen, Foged i St. Knuds Kloster i Odense, 10 f. — Madsen 669. — Maltesen se Sehested. — Nielsen i Aalborg 176. — Stensen se Margrete. — Thomessen, Byfoged i Trelleborg, 382.
- Thorlund, Lille-, Vrads H., 76.
- Thott, Anders, Lensmand p. Lahlholm Slot, 139, 310, 456, 506; nævnes 1, 12, 22, 31, 39, 41, 63, 81, 111, 121, 150, 172, 182, 185, 192, 226, 244, 268—71, 289, 300, 306, 313, 332, 337, 351 f., 363, 367, 379, 384, 398, 435, 529, 720; jvfr. Lisbet Rosenkrantz. — Erik 367. — Karen, Ove Brahes, 570, 713. — Korfits 278, 367, 569. — Lene, Henrik Brahes, 54, 101, 367, 570, 609, 706. — Otte se Sofie Brahe. — Peder, Lensmand p. Bergenhushus, 332, 337, 477, 569, 645. — Tale, Arild Ugerups, 185.
- Thue se Anne.
- Thune, Lavrids, i Kolding 57.
- Thurnes, Melkior, Polérmester, 8, 526.
- Thy 94, 97, 103, 180, 241, 291.
- Thybo se Mads.
- Thümen, Eustachius von, Staldmester, 1596 Lensmand p. Vilstrup, 661, 684, 688, 690.
- Thøsten, Morten, i Katsløse 466.
- Tidemand, Anne, Kristen Maltesen Vifferts, 107, 345. — Jørgen se Mette Emmiksen.
- Tikøb, Lyng-Kronborg H., 544.
- Tingsted, Falster, 175.
- Tiset, Ning H., 390, 407.
- Tisted, Gislum H., 551.
- Tistrup, Knud Andersen, 11.
- Tistrup, Ø. Horne H., 25.
- Titlingastadir, Húnavatns Sysse, Island, 56.
- Tjereborg, Skads H., 648.

- Tjæreby, Strø H., 281.
 Tobberød, Arvidstrup Len, Hal-
 land, 172.
 Tofarn, Jakob, se Joakim Tha-
 fern.
 Toftlund, N. Rangstrup H., 321.
 Tolne, Horns H., Jylland, 479.
 Tolstrup, Brusk H., 145.
 —, Børglum H., 706.
 —, Vor H., 554.
 Tommerup, Jerrestad H., 80.
 Topdal Laksefiskeri, Norge, 118.
 Tor Ibsen se Tor Jepsen Sparre.
 — Povlsen i Forshult 719 f.
 Torben Madsen (Vaaben: en halv
 Buk med et Blad i Munden),
 276, 289 f.
 — Jensen 108.
 Torbjørn Bondesen i Laugholt (af
 Adel) 367.
 Torestrup, Favraas H., 499.
 Torkelstorp, Fjære H., 172.
 Torkildstrup, Falster, 275, 279,
 284, 323, 472, 530.
 Torlof Knudsen se Leve.
 Toriby, Øster H., Blekinge, 24.
 Torne Herred 433, 540, 543, 650,
 689, 693.
 Tornekrans, Karine, Tage Henrik-
 sen Hollungers, 81. — Klavs
 Nielsen 569, 626. — Kristoffer
 Mikkelsen 166, 569. — Mikkel
 Nielsen 569. — Niels Mikkelsen
 186, 385, 637.
 Torp, Høgs H., 80.
 Torpe, Fjære H., 172.
 Torslundelille, Tune H., 575.
 Torsted, Hundborg H., 145.
 Torsten Vigfus 33, 36. — Vigfus-
 sen, Sysselmand p. Island, 33,
 36.
 Torstrup, Ø. Horne H., 25.
 Torup, Hellum H., 82, 339, 342.
 —, Skam H., 22.
 —, Hammer-, Hammer H., 624,
 642.
 Torup, Lille-, Rinds H., 601.
 — Ladegaard, Galten H., 220.
 Torupgaard, Bare H., 290, 348 f.
 Tostrup, Merløse H., 616.
 —, Rinds H., 213.
 Tovgaard, Fjends H., 415.
 Trabjærg, Hjerm H., 542.
 Tranders, Nørre-, Fleskum H., 77,
 339. — Sønder-, 77, 339.
 Trane, Jens, 290. — Niels, Byfo-
 ged i Viborg, 188, 386.
 Tranebjærg, Samsø, 44, 391.
 Tranekær Slot og Len p. Lange-
 land 596, 678; nævnes 117, 186,
 198, 331, 377, 387, 399, 446, 472,
 482, 567, 693. — Skriver se
 Morten Knudsen.
 Tregaarden, Aarstad H., 172.
 Trelleborg 43, 78, 130, 187, 243,
 306, 380, 388, 698 f., 701. — By-
 fogder se Lavrids Nielsen, Tho-
 mes Thomessen; Tolder se Mads
 Lavridsen.
 Tresløf, Tresløf Len, Himle H.,
 172.
 Trier. Jvfr. Jesper, Klavs.
 Trige, V. Lisbjærg H., 205.
 Troels Mortensen i Ribe (Villands
 H.) 670.
 Trolle, Børge, Admiral, 463 f.,
 570, 595; nævnes 30, 158, 263,
 379, 469, 582, 584, 703. — Ja-
 kob, Sekretær, Lensmand p.
 Frederiksborg Slot, 1596 tillige
 p. Abrahamstrup, 29, 132 f., 135,
 318, 560, 570, 681; nævnes 30,
 59, 100, 157, 207, 220, 222, 254,
 264, 281, 306, 314, 322, 347, 369,
 421, 425, 428, 435, 446, 453, 479,
 484, 577, 593, 619, 628, 633, 635,
 638, 648, 733. — Lisbet, Gabriel
 Sparres, 1, 32, (55), 696, 698.
 Tromsø Len, Norge, 286.
 Trondhjem 612, 648. — Lagmand
 se Henrik Jørgensen.
 — Gaard og Len 186, 359, 379.

- Trossø, Øster H., Blekinge, 24.
 True, Hasle H., 170.
 Truid Akselsen se Baden. — Akselsen se Saxtrup. — Pedersen, Tingfoged i Harager Herred, 508.
 Truind Ottes 637.
 Trup, Villum, i Viborg 573, 594.
 Tryggevælde Gaard og Len 85, 256, 646, 661, 683 f.; nævnes 117, 182, 370, 399, 481, 567, 615, 643, 653, 692, 700, 718.
 Trægaard, Jakob, Skibshøvedsmand, 464, 707.
 Trøjborg Gaard 291, 655.
 Trønninge, Tønnersø H., 468, 628.
 Tudse, Tudse H., 500. — Mølle 563 f., 658.
 — Herred 513.
 Tule Pedersen i Varde 239.
 Tulesholm, Lø H., 500.
 Tune Herred 334.
 Tunø 555.
 Tureby Gaard og Len, Fakse H., 661, 667, 677, 684, 690, 706, 715 f.
 Turup, Baag H., 449.
 Tved, Ribe H., 657.
 Tvede, Nørhald H., 526.
 Tvenstrup, Hads H., 575.
 Tveraa, Húnavatns Syssel, Island, 56.
 Tvilum, Gern H., 532.
 — Birk 214.
 Tybjerg, Tybjerg H., 582.
 Tydinge, Ø. Gyngø H., 276, 290.
 Tyge Hjeresen (Hierisen) i Kolding 58. — Kristensen, Tømmermand i Aarre, 205.
 Tygelse, Oksie H., 42, 514.
 Tygestrup (nu Kongsdal), Merløse H., 686.
 Tyllerød, Anders, i Varberg 232, 266.
 Tyrkiet (Tyrkerne) 241, 267, 316.
 Tyrkø, Øster H., Blekinge, 24.
 Tyrrestrup, Hornum H., 142.
 Tyrsted, Hatting H., 228.
 Tyrsting Herred 357.
 Tyskland 9, 122, 259, 492, 521 f., 527, 535 f., 539, 636, 661. — Kejser se Rudolf.
 Tyvelse, Slagelse H., 340.
 —, Tybjerg H., 656.
 Tøbberup (nu Hjortespring), Sokkelands H., 431 f.
 Tødse, Nørre H., Mors, 193, 590.
 Tøfting, Hillerslev H., 145.
 Tømmerup, Arts H., 36.
 Tønnersø Herred 101, 271.
 Tønnes Billedhugger (Stenhugger) 624, 637. — Folmersen, Slotskriver p. Visborg, 365.
 Tønsberg. Lagmand se Jørgen Lavridsen.
 — Len 379.
 Tønset, Hedemarken Amt, 120.
 Tørring Len, Sønderjylland, 419.
 Tørrild Herred 180 f., 195, 356, 378.
 Tørring, Vråds H., 258.
 Tørslev, Øster-, Gerlev H., 526.
 Tøstel Baardsen se Handingmand.
 Tøstrup, Favraas H., 499.
U
 Ubberud Skov, Odense H., 261 f.
 Udby, Arts H., 36.
 —, Baarse H., 201.
 —, Rugsø H., 495.
 Uden, Henrik von, 523, 560.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, 154, 163, 568, 626.
 —, Niels Rasmussen, i Ommestrup 66.
 Udsten Kloster, Norge, 380.
 Ugelrup, Varberg Len, 82.
 Ugerup (Urup), Aksel, 367, 569, 620, 626. — Arild 289; jvfr. Tale Thott. — Jfr. Berete 367. — Erik Jensen 80. — Ove (Aage) 1, 32, 55, 122, 289, 338.
 Ugerup, Gærs H., 80.

- Uggeløse, Lyng-Frederiksborg H., 369.
- Uggerløse, Merløse H., 616.
- Ulf, Kristoffer, i Halmstad 670.
- Ulfeldt, Frederik, 569. — Helvig, Sten Knudsen Bildes, 40, 86, 148 (jvfr. 735), 157, 495, 520, 579, 612, 717. — Jfr. Helvig 90. — Holger 113, 259. — Jakob Jakobsen 78, 570. — Jfr. Kirsten 90. — Klavs 190. — Knud se Beate Hvitfeldt. — Korfits Jakobsen 565, 568, 691 f., 702. — Kristoffer Pallesen se Marine Juel. — Mogens 508, 513, 570, 692.
- Ulfstand, Gregers Holgersen, 263f., 318 f. — Gregers Truidsen 218. — Hak Holgersen, Rigsmarsk, Lensmand p. Malmøhus og Lundegaard, 8, 40, 78, 138, 337, 350, 358, 373f., 673f.; nævnes 2, 16, 20, 26, 30, 46, 74, 79, 81f., 108, 112f., 158 ff., 167, 173 f., 182, 185, 192, 212, 222, 225 f., 243, 245, 257 f., 273, 278, 282, 284, 300, 306, 308, 331, 334 f., 338, 345, 347 f., 379, 384, 397, (403), 408, 434 f., 460, 462, 469, 474, 476, 504, 529, 540, 543, 634, 689. — Holger Gregersen 234, 569. — Holger Jensen 31, 258, 432, 569, 638. — Ide, Falk Mogensen Gjões, 61, 147, 367. — Jens Holgersen († 1523) 79. — Lage Truidsen se Gørvæl Gyldenstjerne. — Melkior 626. — Oluf Holgersen 81. — Sofie Nielsdatter, Klavs Podebuskes, 290. — Tale, Povl Laxmands, 402 ff., 460, 471, 476, 570, 658, 673 f.; nævnes 9, 39, 358, 379, 408, 434, 474, 538, 633.
- Ulkerup, Ods H., 633.
- Ullerslev, Vinding H., 123.
- Ullerup, Elbo H., 124.
- Ulm. Jfr. Werner.
- Ulmer, Kristoffer, Bygmester, 404.
- Ulrik, Hertug af Meklenborg, 244, 307, (409), 422, 723.
- Ulrik, tysk Skolemester i Kbhvn., 454.
- Ulstorp, Ingelstad H., 81.
- Ulstrup, Nørre H., Randers Amt, 219, 652, 695.
- Ulvborg, Ulvborg H., 272. — Herred 38, 141, 282, 378.
- Underup, Nim H., 76.
- Undinge, Heine, 307.
- Unnevig, Berendt Pedersen, 624 f.
- Upnora, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Urban Furér se Null.
- Urlev, Bjørge H., Jylland, 259, 491.
- Urne, Anne, Henning Jørgensens, 480, 592, 630 f. — Frans 626, 681 f. — Hans 63, 191. — Johan Klavsens, Lensmand i Sundmør Len, Norge, 278 f., 469, 485 f., 569; nævnes 45 f., 186, 289, 388, 476. — Jørgen 303. — Klavs, Skibshovedsmand, 148, 464. — Knud Akselsen, Lensmand p. Ravnsborg og Halsted Kloster, 456; nævnes 74, 175, 250, 284, 308, 413, 453, 504, 714. — Lage til Bæltebjerg, Landsdommer i Skaane, 569, 626; nævnes 30 f., 79, 101, 104, 114, 192, 222, 226, 453, 476, 503 f., 557, 594, 709 f., 721; jvfr. Edel Joakimsdatter Bing. — Lage til Seltebjerg 286, 626. — Mette, Aleksander Durhams, 45.
- Urskog, Aggershus Amt, 119.
- Ursula Frandsdatter, Byfoged Jens Nielsens i Køge, 458, 598 f.
- Urup se Ugerup.
- Urup, Vor H., 655.
- Usserød, Lyng-Kronborg H., 446.
- Ussing, Korning S., Hatting II., 355, 597.

- Ustrup, Vor H., 355.
 Utterslev Sø, Sokkelunds H., 134.
 Utterup, Kør H., 250.
- V**
 Vaben, Lage, i Kolding 58.
 Vacke, Harder, i Flensborg 315.
 Vadal, Bardestrand Syssel, Island, 50.
 Valborg Lavridsdatter, Henrik Holstes, 8. — Mortensdatter i Aarhus 558. — Nielsdatter i Randers 210.
 Valby, Smørum H., 95.
 Valbyvester, Slagelse H., 424.
 Walekelling, Kurt, i Lybæk 162.
 Valentin Graver se Spangenberg. — Kammand 317.
 Valkendorf, Erik, Lensmand p. Højstrup, 570, 599 f., 634, 656, 681. — Henning 58, 570. — Kristoffer, Lensmand p. Helsingborg Slot, 1595 p. Odensegaard, 116, 138, 289, 326, 350, 454, 474, 491, 512, 520, 539 ff., 568, 615, 630, 724; nævnes 9, 12, 16, 30, 81, 101, 113, 172, 175, 182, 184, 222, 276, 279, 306, 325, 328, 331, 338, 347 f., 351, 383, 411, 419, 423, 450, 457, 460, 480, 484, 486, 494, 502 f., 509, 516, 519, 529, 536, 547, 580, 587, 589, 591 ff., 596, 600 f., 612, 623 f., 631, 641 f., 644, 653, 657, 660, 671, 677, 680, 686 f., 696, 699, 702 f., 706, 710 f., 714, 732.
 Wallachiet. Prins se Petrus.
 Vallerød, Lyng-Kronborg H., 446.
 Valsgaard, Hindsted H., 82, 339, 341 f.
 Valter se Margrete. — Vintapper se Klerek. — Jørgensen, Tolck, 6, 57, 732. — Villumsen, Skotte, 100.
 —, Hans, Borgemester i Nyborg, 449.
 Vamdrup, Anst H., 236.
- Vandet, Vester-, Hillerslev H., 177.
 — Øster-, 145, 177.
 Vandfuld Herred 671.
 Vannebjerg, Villands H., 139.
 Vanstad, Færs H., 80.
 Vapnø, Halmstad H., 434.
 Var Syssel 544.
 Varberg 266, 405; nævnes 43, 80, 130, 182, 187, 232, 306, 388, 443, 624, 699. — Byfogder se Børge Andersen, Rolf Povlsen; Sise-mester se Niels Holst. — Borgere 232, 266, 443, 517, 624. — Hospital 630. — Mølle 405.
 — Slot og Len 82, 167, 172, 226, 349, 366 f., 404, (412), 441, 443 f., 499, 630, 731; nævnes 34, 80 f., 118, 182, 283, 332, 482, 567, 577 f., 693. — Sejerværk 443.
 Varde 621, 654; nævnes 19, 49, 57, 188, 306, 386, 651. — Borgemester se Jens Nielsen; Byfogder se Jakob Pedersen, Niels Festeren. — Borgere 239, 371. — Hestehave 25. — Hospital 25. — St. Ibs (Jakobs) Kirke og Sogn 19.
 Vardøhus 24, 39, 186, 277, 354, 379, 385, 584, 612 f., 621.
 Varhulius, Petrus, Licentiat, 265f., 647.
 Warnemünde 244, 664, 707, 714 f.
 Vartov, Gamle-, Sokkelunds H., 134, 508.
 Vasspyd, Erik, 626.
 Vatsdal, Hånavatns Syssel, Island, 56.
 Vebbestrup, Hindsted H., 82, 339, 341 f.
 Veberød, Torne H., 348, 693.
 Vedby, N. Asbo H., 80.
 —, Øster H., Blekinge, 24.
 Vedbynørre, Slagelse H., 340.
 Vedbæk, Sokkelunds H., 610, 638, 705.
 Vedel (Vejde), Anders Sørensen,

- Mag., Dekan i Ribe Domkirke, 190, 195, 418 f., 470, 489, 550, 585 f. — Peder Asmussen, Skibshovedsmand, 5, 247, 640, 707. — Jvfr. Vejle.
- Vederborn, Rikard, i Helsingør 733.
- Vejerslev, Sønder H., Mors, 457.
- Vejlby, Elbo H., 238.
- , Hasle H., 205.
- Vejle, Anders, Mag., Kannik i Aarhus, 37, 390 f., 497, 636. — Peder Kristensen 497, 636. — Jvfr. Vedel.
- Vejle 237, 287, 354, 372, 492, 552, 555, 565, 585, 713; nævnes 43, 49, 127, 164, 169, 195, 222 f., 234, 240, 306, 406, 417, 422, 443, 592, 606, 714. — Borgemestre se Henrik Ditmar, Mads Tordsen, Peder Juel; Byfogder se Mads Bredal, Niels Andersen, Søren Vinter. — Borgere 552, 565. — Alm. Hospital 77, 179. — Kirke og Kirkegaard 237. — Porthus 585. — Skole 241; Skolemester se Hans Buck.
- Mølle, Horns H., Sjælland, 577.
- Vejlgaard, Hammerum H., 272, 303.
- Vejlø, Villands H., 139.
- Vejrum, Hjerm H., 496.
- Vellev, Hovlbjærg H., 414 f.
- Velling, Hind H., 173.
- , Store-, Holmans H., 581.
- Birk, Middelsom H., 222, 358.
- Vem, Hjerm H., 506, 588.
- Vemmelev, Slagelse H., 660, 662, 725.
- Vemmenhøg, Vester-, Venmenhøgs H., 81.
- Vemmenhøgs Herred 436, 503. — Ting- og Herredsfoged se Bertel Byg.
- Vemmetofte, Fakse H., 47.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Vends Herred 233, 269 f., 717.
- Vendsyssel 28, 105, 384, 672.
- Venstermand, Erik, 23, 114, 252 f., 264, 318, 368, 380. — Johan 39, 186, 384. — Knud 690 f. — Morten 78, 99, 522; nævnes 74, 133, 308, 504, 592.
- Venusin, Jon Jakobsen, Mag., Præst ved Helliggejst Kirke i Kbhvn., 493.
- Verne Kloster, Norge, 114, 380.
- Werner von Ulm, Daniel, Bøssesmester p. Kronborg Slot, 165.
- Verninge, Odense H., 517.
- Vesby Len, Luggude H., 61 f.
- Vesløsgaard, V. Han H., 394.
- Vespenø 51, 575; nævnes 149, 153, 158, 198, 246, 387 f., 572.
- Vessel Pallesen, Mag., 110.
- , Mikkel, 110.
- Vestby, Aggershus Amt, 119.
- Vester Herred, Bornholm. Herredsting 699.
- Herred se Vester-Horne Herred.
- Vesteraalen Len, Norge, 186, 385.
- Vesterbygaard, Skippinge H., 328.
- Vestergaard, Ø. Han H., 99.
- , Hillerslev H., 145.
- Vesterhop, Húnavatns Syssel, Island, 402.
- Vesterland p. Før 270.
- Vestermarie, Bornholm, 277, 699.
- Vestermølle, Øster H., Blekinge, 24.
- Vesterris, Rinds H., 154.
- Vesterstad, Vester- og Øster-, Len. Færs H., 435, 471, 529, 696.
- Vestersøen 36, 51 ff., 247, 463 f., 467, 469, 617.
- Vestervig Birk 186, 387, 704.
- Kloster 286, 303, 320, 468, 591 f., 594 f., 597, 676, 678, 702; nævnes 38, 378, (705).
- Sogn, Refs H., 480.
- Vestfjord, Island, 416.

- Vibe, Jens, Byfoged i Hobro, 188, 386.
- Viborg, Kristen, 315.
- Viborg 43, 49, 57, 71, 74, 98, 183, 214, 220, 229, 306, 389, 485, 556, 573, 598, 602, 648, 695, 702. — Borgemester se Morten Hvas; Raadmand se Søren Mortensen; Byfogeder se Peder Lavridsen, Niels Trane. — Borgere 84, 183, 389, 451, 594, 602, 637. — Apotek 464; Apoteker se Johannes Hermannus. — Bisperesidensen 228, 297, 549. — Hospital 3, 71, 215, 392; Hospitalforstandere se Jens Block og Morten Hvas. — Domkirke 418, 665 f.; nævnes 319 f., 392, 395, 488; Præbende se Kølsen. — Kapitel 148, 524, 555 f., 598; nævnes 71, 98, 124, 342 f., 375, 392, 418, 451; Kantordømmet 54, 634. — Skole 43, 495, 552; Skolemester se Kristen Nielsen Foss. — Graabrødre Sogn 193; Sortebrødre Sogn 395.
- Landsting 17, (30), 92, (104), 220, (222), 230, 239, 268, 272, 335, 345, (448, 453, 479, 500, 542, 557, 573, 594, 729); Domhus 124, 147, 302, 344.
- Stift 484 f., 497, 556; nævnes 20, 30, 112, 209, 222, (250), 453, 564, 593. — Superintendenter se Keld Juel, Niels Lavridsen Arcander, Peder Tøgersen.
- Viffert, Aksel, 113; jvfr. Anne Iversdatter Krabbe. — Anders Maltesen 387. — Jakob se Mette Rønnov. — Karen Maltesen, Timme Rosenkrantz's, 449. — Korfits 168, 289, 673 f.; jvfr. Anne Gyldenstjerne. — Kristen Maltesen se Anne Tidemand. — Kristence, Henrik Bildes, 42, 92 f., 114, 570. — Malte Jensen 387. — Margrete, Enevold Sehesteds, 208 f., 675. — Mette, Morten Krabbes, 570. — Niels Jensen 439, 526.
- Viffertsholm, Hellum H., 209. — Mølle 209.
- Vig, Ods H., 45.
- Vigerslev, Skovby H., 559.
- Vigsgaard, Hillerslev H., 145.
- Villands Herred 362, 433; nævnes 139, 150, 170, 185, 283, 334, 337, 378, 384, 450.
- Villie, Sønder-, Ljunits H., 92.
- Villingadal, Isafjord Syssel, Island, 50.
- Willoughby, Peregrin, engelsk Statsmand, 322.
- Villum Fransen 729. — Henriksen i Helsingør se Rosenvinge. — Hesselsen i Skelskør 202, 417. — Villumsen i Viborg 602.
- Villumke, Slotsskriver Hans Tykses (Bernitz's), 669. — Johan von Dehlens i Kbhvn. 56, 109, 312 f., 323, 474, 480 f., 505, 537 f., 611, 690, 718, 728.
- Wilp se Bartholomæus.
- Vilsherred, Halmstad H., 172, 427, 629.
- Vilslev, Gørding H., 254, 302, 340.
- Vilsted, Slet H., 142, 215, 378.
- Vilstrup, Brusk H., 144, 240.
- , Nørre-, Tørrild H., 161, 241.
- Vilsunds Færgested, Hundborg H., 276.
- Vind, Albrekt, 267, 621. — Henrik 552, 621, 658, 665, 691. — Jakob 621, 626. — Kristen 621.
- Vindblæs, Slet H., 142.
- Vindelev, Nørvang H., 180 f.
- Vinderslev Gaard, Lysgaard H., 26, 295, 531 f.; nævnes 83, 211, 215, 331, 517.
- Vinderup, Jerrestad H., 80.
- Len, Sjølland, 184.
- Vinding, Holmans H., 239, 365.
- , Tyrsting H., 490.

- Vinding Herred 123.
 Vindinge, Vinding H., 449.
 Vinge, Sønderlyng H., 342.
 Vingegaard, Middelsom H., 358.
 Vinike Villumsdatter, Herluf Daas, 629.
 Vinkel, Middelsom H., 84, 143.
 Vinkelgaard, Vandfuld H., 575 (?).
 Winsheim, Veit, Dr., kgl. Raad, 460.
 Vinstrup, Peder, Dr., Superintendent i Sjællands Stift og Professor ved Kbhvns Univ., 373 f., 708, 722; nævnes 155, 171, 270, 394, 399, 616.
 Vinstrup Gaard og Len, Ø. Flakkebjærg H., 19, 42, 51, 93, 109, 114, 265, 461; nævnes 182, 400, 407.
 Vinter, Søren, Byfoged i Vejle, 188, 232; jvfr. Edel Jørgensdatter.
 Visborg, Hindsted H., 106.
 — Slot og Len 140, 168, 327, 364, 470 f., 476, 536, 585, 599, 652, 709; nævnes 78, 100, 118, 325, 332, (362), 465, 509, 678. — Slotsskriver se Tønnes Folmeren. — Jvfr. Gulland.
 Visby, Gulland, 362 ff., 585; nævnes 7, 100, 168, 325, 365, 611 (jvfr. 735). — Borgemestre se Hans Limmick, Samuel Hansen; Tolder se Samuel Hansen. — Borgere 465 f. — Generalkapitlet 627. — Havn 362 f. — Raadhus 7.
 —, Hassing H., 260.
 Wise, Kasper, Hovedsmand over Krigsfolket p. Kronborg, 66, 491.
 Viskinde, Skippinge H., 725.
 Viskum, Sønderlyng H., 209 f.
 Vismerlev, Bare H., 81.
 Vissenbjerg, Odense H., 238, 261f., 373.
 Vissenbjerg Birk, Odense H., 165, 242, 261 f., 264, 269, 357, 496. — Birkeskriver se Niels Lavridsen.
 Vissler, Hans, af Slesvig 572.
 Vistofte, Mols H., 64, 204 f.
 Wit, Markus, i Slesvig 600 f., 623.
 Vitsø, Gyngø H., 533.
 Wittenberg 160. — Borgere 160. — Jvfr. Lorens.
 Wittorp, Hans, 308.
 Vittrup, Malt H., 605.
 Viuf, Brusk H., 129, 191.
 Vivild, Sønderhald H., 360.
 Viø, Øster H., Blekinge, 24.
 Vlieland, Holland, 128.
 Voer, Rugsø H., 707.
 — se Vær.
 Vogn Hansen i Saltum 356. — Jensen i Glerup 501.
 Vognsen, Erik, Befalingsmand p. Bremerholm, 116, 198. — Jesper 275, 472, 626. — Mogens Andersen 637.
 Wohnsfleth, Mette, Klavs Skeels, 248, 257, 621.
 Vokslev, Fjære H., 172.
 Voldby, Gern H., 210, 525.
 — Vends H., 124.
 Wolf, Kristoffer, Anders Thotts Ridefoged, 244.
 Vollgrem, Bartholdus, 618 f.
 Volsted, Fleskum H., 589.
 Vor Herredsting 71.
 Vorbasse, Slavs H., 124, 234 f., 239 f., 314, 371, 417, 537, 645.
 Vordingborg 356; nævnes 43, 130, 303, 306, 686, 701. — Byfogder se Dines Jørgensen, Kristoffer Fyenbo, Søren Madsen, Søren Nielsen; Tolder se Niels Eriksen. — Færgøhus 723, 734.
 — Slot og Len 107, 116, 138, 233, 356, 451, 553, 604, 646, 661 f., 684 f., 705; nævnes 4, 14, 100, 117, 158, 182, 297, 331, 370,

- 394, 421, 481, 519, 521, 567, 582, 635, 653, 692, 700, 711, 718. — Teglovn 472. — Vandpost (Vandkunst) 107, 259, 685.
- Vork, Jerlev H., 571.
- Worm, Jørgen Ernst, se Margrete Bjørn.
- , Evert, i Aarhus 57, 345. — Johan i Kbhvn. 665. — Tønnes (Antonius) i Aarhus 57, 395.
- Vormstrup, Slet H., 142.
- Vorning, Sønderlyng H., 556, 564.
- Vosborg, Sønder-, Ulvborg H., 234.
- Wøyen, Enevold, 242, 351.
- Vraa, Aalborghus Len, 95.
- Vrads, Vrads H., 571 (?).
- Vrads Herred 76.
- Vram, Gærs H., 72, 80.
- Vranderup, Anst H., 144, 165.
- Vrejlev Kloster 141.
- Vridsløsemagle, Smørum H., 712.
- Vrigsted, Bjærg H., Jylland, 228, 598.
- Vrinders, Mols H., 350.
- Vrøld Skov, Hjelmlev H., 563.
- Vrov, Fjends H., 453.
- Wulf, Hans, kgl. Klejnsmed, 51. — Kristoffer 63.
- Væ, Gærs H., 619; nævnes 43, 130, 306, 380, 698 f., 701. — Borgemester se Jørgen Hansen. — Borgere 85, 433.
- Vær, Vor H., 497, 547.
- Værebros Mølle, Sømme H., 447, 658.
- Mølle, Ølstykke H., 619.
- Værholm, Vor H., 650.
- Værløse, Smørum ell. Fakse H., 277.
- Værslev, Skippinge H., 456.
- Værø, Sønder-, Visk H., 172.
- Y**dergaard, Aarstad H., 427.
- Ynde, Villands H., 139.
- Ystad 266, 282, 424, 446, 611, 645, 654, 675, 686, 709 f., 722; nævnes 9, 39, 43, 105, 130, 243, 306, 421, 433, 483, 567, 664, 693, 698 f., 701. — Byfoged og Tolder se Kristen Friis, Simon Mikelsen; Høsttolder se Jens Lavridsen. — Borgere 424, 709 f. — Kirke: St. Petri Alter 81.
- Z**akarias Smed 231. — Hansen i Nakskov 690 f. — Jørgensen, Salpetersyder i Helsingborg Len, 433.
- Zander, Peder, i Rostock 723.
- Zerbst 720.
- Zollner, Daniel, Dr., i Lybæk 161.
- Æ**beltoft 43, 49, 306, 713. — Byfogder se Jens Kristensen, Jens Mogensen, Niels Pedersen.
- Ægidius se Lavrids Ægdiussen.
- Ærø 725.
- Ø**delev, Vemmenhøgs H., 81.
- Ødemark, Morten, Jørgen Brahes Ridefoged, 46.
- Ødsted, Jerlev H., 349.
- Øtjorden, Island, 56, 409.
- Øier, Kristians Amt, Norge, 119.
- Øja, Herrestad H., 723.
- Øksendrup, Gudme H., 115.
- Ølduryg, Island, 361, 618.
- Ølsemagle, Ramsø H., 137.
- Ølserød, Gærs H., 101.
- Ølskøbing, Strø H., 45, 136.
- Ølsted, V. Lisbjerg H., 591.
- , Strø H., 59.
- Aa, Hatting H., 605.
- Ømicken, Gotfred, Rørmester, 467, 475.
- Ønge, Ønge Len, Halmstad H., 172.
- Ønnerup, Vemmenhøgs H., 723.
- Ørby, Luggude H., 80.
- , Nørre H., Randers Amt, 292.
- Ørding, Sønder H., Mors, 178.
- Øresund 63, 489; nævnes 8, 24, 52,

- 56, 62, 128, 130, 197, 203, 244,
258, 264, 272, 284, 455, 462, 469,
479, 511, 517, 587, 643, 646, 662,
704.
- Ørsjø, Vemmenhøgs H., 92.
- Ørslev, Nørre-, Falster, 175.
- Kloster, Fjends H., 325, 336,
445, 452, 724.
- Mølle, Antvorskov Len, 447.
- Ørsted, Rugsø H., 229, 707.
- Ørtofte, Harager H., 70.
- Ørum, Nørre H., Randers Amt,
676.
- , Sønderlyng H., 209 f., 656.
- Slot og Len 28, 97 f., 142, 177,
216, 236, 271, 509, 531; nævnes
150, 187, 387.
- Øsse, Skads H., 353.
- Østenbøke, Gyngø H., 259.
- Øster Herred se Øster-Horne Her-
red.
- Herred, Blekinge, 1, 18, 61.
- Østerdalen, Norge, 186, 385.
- Østerild, Hillerslev H., 524.
- Østerlev, Villands H., 296.
- Østerstad Len se Vesterstad.
- Østrup, Lunde H., 128, 660.
- Øvids Kloster, Færs H., 272, 274,
296, 303.
- Øvreby, Halmstad H., 172.

Sagregister.

Aa, Udgravning og Regulering af tilstoppet, 93 f., 101, 225 f., 258, 268 f., 270, 313, 667 f.

Aagerkarle 546.

Aaraad sværges 17, 49.

Absolution 598.

Accise se Sise.

Adel. Adelsmænd skulle følge Kongen paa Rejse til Udlandet 522, 527. Adelsmænd skulle følge Kongen paa Rejse til Hertugdømmerne 78, 294, 320 f. Adelsmand skal repræsentere Kongen som Fadder 393; ved en fremmed Fyrstes Bryllup 490, 501, fritages herfor 511. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede Fyrster 691 f., 716, 730. Adelsmænd og Fruer tilsiges til at vare paa Tjenesten ved Hofet under fremmede Fyrsters Besøg 663, 691, 706. Adelsmænd skulle lade sig bruge ved Turnering 604; fritages herfor 625 f. Adelsmænd skulle ligge i Slotslov i Lensmandens Fraværelse 206, 471 f., 485 f., 630; efter en Lensmands Død 358 f., 436. Adelsfruer skulle drage Værelser se Dragning. Adelsmand skal holdes i Fængsel 130, 444,

451. En til Danmark flygtet svensk Adelsmand skal holdes i Fængsel 610, 620. Adelsmand gør sig skyldig i Fribyggeri 126 ff. Adelsmænd gøre sig skyldige i Overfald 4, 63, 313, 575; i Drab 115, 237 f., 241, 253, 267, 316, 444 f., 494. Strid mellem Adelsmænd og Præster 66, 83, 634; mellem Adelsmænd og Borgere 61 ff., 74 f.; mellem Adelsmænd og Bønder 91, 315 f., 373 f., 459, 575, 719 f. Adelsmand overfaldes paa Herredstinget af Bønder 194. Jvfr. Sise.

Alderdomsforsørgelse 309, 666; af kongelige Tjenere 507 ff., 512, 603, 632, 652. Jvfr. Hospital, Pension.

Apotek 70, 574. Apotekere 70, 463, 549, 574, 617; fritages for kgl. og borgerlig Tynge 574.

Arkeli, Kongens, paa Kbhvns Slot 456, 537, 562, 582; p. Malmøhus 543, 694; p. Landskrone Slot 696. Skyts, Krudt etc., som er udlaaet fra Kongens Arkeli til Adelige og Borgere, kræves tilbage 563, 582.

Arkelimester se Lavrids Sørensen.

Arkiv. Rigets Brevhævling paa Københavns Slot 407. Lensmænds Arkiver 1, 166, 218, 305, 523. Paabud om, at Lensmændene altid skulle holde Orden i Lenenes Arkiver 110 f. Stifts- og Kapitelsarkiver 79 f., 98, 148, 167, 183, 342 f., 418, 554 f. Klosters Arkiver 457 f., 576. Kirkes Brevkiste 665. Assens Provstis Brevkiste 465. Private adelige Brevkister 1, 31 f., 55, 183, 290 f., 308 f., 348 f., 429, 454, 579, 697 f. Kansler Niels Kaas's Breve 336. Registrering af Breve 1, 32, 55, 98, 698. Udtagning af Breve af Lunde Stiftskiste 79 f., 167 f., 174, 183. — Falske Breve 15.

Artilleri se Skyts.

Arv. Arvesager efter adelige 87 f.; efter uadelige: i Købstæder 37, 74, 104 f., 108 ff., 165 f., 183, 210, 266 f., 424 f., 459, 469 f., 497, 523, 544, 560, 577, 624 f., 636 f., 686; paa Landet 277, 356. Arv forfalden til Kronen 208 f., 408, 558; skænkes Arvingerne 209, 408. Gaaen fra Arv og Gæld 183, 208 f., 441, 498, 507, 558, 565. Jvfr. Skiftevæsen.

Astrag se Sten.

Baadsmænd se Flaaden.

Badstue 622.

Barn, Udsætning af, 411. Jvfr. Hittebarn.

Bartskærere 26, 41, 150, 247, 371, 434, 447, 475, 604, 619, 651, 663.

Bededage 171 f., 364, 458, 557, 615.

Befordring af Kongens Fadebur og Folk 195, 199, 222 f., 233, 343, 407, 425, 510, 574 f. Klager over daarlig Befordring 249, 731. Forbud mod ulovlig Befordring 425. Befordring af frem-

mede fyrstelige Personer, der rejse igennem Riget, 695, 699 f., 706, 709, 712—17, 722 ff., 727, 734. Holdsvogne skulle stilles af Bønder 156, 164, 706. Jvfr. Bønder, Postvæsen, Ægt.

Begravelse. Adelige Begravelser 373, 425 f., 623. Klager over Overdaadighed ved borgerlige Begravelser 430. Jvfr. Kirker. Benniskeglas se Drikkeglas.

Berider, kgl., 40, 157.

Besigtelser i Anledning af Mageskifte 3 f., 28, 67, 106, 242, 275, 360, 438.

Beskærmelsesbreve, kgl., 61 f., 107.

Beslaglæggelse af Skibe og Gods 158, 197 f., 375, 572 f. Løsgivelse 249, 338, 430 f., 468, 600, 609, 622 f.

Bibel. Laan til Trykning af den ny Bibel 190, 388.

Bibliotek se Bogvæsen.

Birkefogder 164.

Birketing, Flytning af, 15.

Bjærgværksdrift se Jærnhytte.

Bly 134, 534, 562.

Bogtrykkere (Bogførere) 190, 388.

Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 42, 44, 626 f. Forbud mod, at Bogførere indføre og sælge her i Riget Bøger paa Dansk, som ere trykte i Udlandet, 648. Bog dediceret til Kongen 328 f., 348, 486, 672, 711. Illuminist 486. Jvfr. Bibelen, Censur, Jydske Lov, Norsk Lovbog.

Bohave. Senge og Sengetilbehør 76, 129, 562, 648, 698 f., 712, 718, 728 f. Tapeter 129. Kobberpande 622.

Bomslutter 572.

Borddækning, Tilbehør til, (Duge, Tallerkener etc.) 76, 421, 648, 698 f. Jvfr. Drikkeglas.

- Borgeleje 43 f. Borgelejebreve 130.
 Fritagelse for Borgeleje 235.
 Jvfr. Baadsmænd, Bøsseskytter.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning af Tjenesten 681 f.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Sjælland og Møen 1, 334, 347; i Skaane, Halland og Blekinge 282; i Jylland 180, 212, 236, 291, 605. Istandsættelse af Broer 262, 347, 641 f., 646, 675. Bropenge (Brokorn) til Vedligeholdelse af Broer 143, 180, 282, 291. Bønder skulle yde Pengehjælp til Bros og Aas Istandsættelse 605. Skibsbro se Havn.
- Brølægning 260, 262, 535. Jvfr. Veje.
- Bryllupper, Fyrstelige, 490, 511. Adelige 12, 44, 313, 344, 473, 483, 485, 565, 568. Borgerlige 36, 203 f.
- Brændesten 63.
- Brødbagning 116 ff., 389, 410 f., 576, 615, 645, 664, 667, 731 f. Skonrognen 576, 645.
- Brønd (o: Springvand) 500, 604 f., 607, 624, 637. Jvfr. Vandkunst.
- Budfoged 164, 181.
- Byfoged ansøger om at blive fritaget for Bestillingen 425, 430. Løn 66, 234, 434, 452, 456. Byfoged forlenes med Krontiende 66, fritages for Skat og borgerlig Tyngde 15, 95, 596. Regnskab 256 f., 320, 458. Regnskabsrestancer 151 ff., 187 f., 232, 381 ff., 385 ff., 405, 456, 558, 730; eftergives 232, 266, 323, 498, 598 f., 652, 663 f., 669. Hensstand med Betalingen af dem 397 f. Byfoged faar Paalæg om at dømme endeligt i en Sag 368. Byfoged skal dømme mellem Borgemestre og Raad og en Adelsmand 409. Klage over Byfoged 547 f.
- Byfred sværges over en Person for Baardag 6 f.
- Bygmestre, kgl., se Hans v. Antwerpen, Villum Paaske, Lenart v. Poiten, Hans v. Stenwinkel.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Byskat nedsættes 469. Restancer 150 f., 187, 380, 385, 425. Eftergivelse 75, 593. Fritagelse for at svare Byskat en Tid 235; Bevis herom skal fremvises paa Rentekammeret 182, 187. Jvfr. Købstæder.
- Bægere se Drikkeglas.
- Bøder se Sagefald.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 101, 124, 200, 270 f., 434 f., 641 f., 675 f., 728; fritages herfor mod at give Penge i Stedet 313. Bønder tilsiges til Fæstningsarbejder 366 f.; skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle stille Holdsvogne 156, 164, 706, 715; skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk og Tømmer 2, 47, 159, 200, 234, 261 f., 269 f., 272, 363, 475, 534, 559 f., 562 f., 576, 591, 657 f.. Bønder skulle befordre Kongens Fadebur 195, 222 f., 343, 425, 574 f.; Adels- og Kapitelsbønder skulle hjælpe dem hermed 195. Adels-, Kapitels-, Kirke- og Præstetjenere skulle hjælpe Kronens Bønder med at befordre fremmede Fyrster og deres Tjenere og Gods 703, 709, 713, 717. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 233 f., 355. Jordegne Bønder tilholde sig Frihed for Ægt og Arbejde 154. Universitets-, Kapitels- og Kirketjenere

- skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt 124, 159 f., 432, 562 f., 576, 610, 638, 650 f., 724. Jvfr. Ægt. Bønder yde Pengehjælp til tilstoppet Aas Istandsættelse 313. Fritagelse for Hoveri 76, 86, 95, 103, 170, 173, 193, 414. Fritagelse for at deles til Stavns (366), 399, 577, 600. Bønder ulovligt udviste af deres Gaarde 219 f., 273, 459. Bønders Privilegier 154. Bønder klage over deres Lensmand 69, 154, 162, 164, 182, 208, 219, 591; vise sig ulydige 23 f., 182, 554 f., 638. Kronbønder i et Hovedlen skulle, selv om de ikke høre under dette, men ere bortforleuede til andre, alligevel paatage sig Ombud som Herredsfoged, Skriver, Sandemand eller Nævning 98. Jvfr. Befordring, Fiskeri, Handel, Indfæstning, Landgilde, Skat.
- Bøndergods.** Jordegent Gods. Herligheden over jordegent Gods bortforlenes 19, 297. Salg af jordegent Gods til Borger 465. Køb af jordegent Bøndergods til Kronen 45, 184. Jordegne Bøndergaarde maa ikke deles 285; der maa ikke pantsættes Dele af dem til andre 184. — Nedlægelse af Bøndergaarde 586, 686. Taksation af Bøndernes Huse ved Fæsteskitte paa Samsø 410.
- Bøsser.** Bøssemager 229; Bøssemester 165.
- Bøsseskytter** lægges i Borgeleje 130. Jvfr. Borgeleje.
- Cement** se Kalk.
- Censur** 465.
- Daabshøjtideligheder** 393. Adels-
- mand skal repræsentere Kongen som Fadder 393.
- Degne** 198, 339, 523. Strid om Degns Kaldelse 556, 564 f. Landsbydegnedømmer fravendte Skole 241.
- Domkapitler** se Kapitler.
- Domme.** Forordning om, at Stemmeferhed skal gøre Udslaget, naar et ulige Antal kongelige Kommissarier skulle paadømme en Sag, og Formandens Stemme, naar Stemmerne ere lige, 720. Appel af Domme paa Island, afsagte af Lagmændene, til Lensmanden og 24 Mænd 184. Vægring ved at dømme i en Sag paa Grund af Slægtskab med en af Parterne tages ikke gyldig 253. Klager over, at Domsbeskrivelse nægtes 225. Dom maa foreløbig ikke gives beskrevet 102. Fremmede Skippere skulle deltage sammen med Borgemestre og Raad i Helsingør i Doms Afsigelse over Fribyttere 130.
- Domstol** i Ægteskabssager 480, 578, 630 f.
- Drabanter, Kongens,** 302. Høvedsmand se Kasper Wise. Drabantprofos se Morten Eisleben.
- Drabssager.** Drab paa adelige 115, 237 f., 253, 303, 393, 494, 520; paa uadelige 12 f., 17, 49, 86 f., 94 f., 203, 221, 228, 241, 245, 250, 265, 267 f., 304, 316, 335, 342, 367 f., 371, 376, 444 f., 459, 503, 523, 537, 582, 635 f., 679. Jvfr. Mord, Selvmord.
- Dragere** 134.
- Dragning af Værelser** 147, 485, 622, 628, 632, 648, 688, 695 f., 702 f., 713.
- Drejerammer, Kongens,** 134.

Drikkeglas 625, 679; Bennikeglas 625.

Dug se Borddækning.

Dyr. Kameler 522. Losse 522.

Dyrehave 135, 489.

Dyretid 243, 364, 458.

Dødsstraf se Livsstraf.

Ejendomstrætter: paa Sjælland og Møen 505, 537, 634; i Skaane, Halland og Blekinge 33, 54, 101, 114, 289 f., 454; i Fyen 338, 495, 532 f., 579, 612; paa Laaland og Falster 251; i Jylland 39—42, 84 f., 102, 163, 194, 218, 229, 265, 275, 285, 293, 342 f., 357 f., 414 f., 429, 500, 523, 552, 601, 614, 665. Forbud mod at paaføre Adelsmand Trætte paa hans Jordegods, da hans Adkomstbreve ere brændte, 583. Forbud mod at paaføre Adelsmand Trætte paa hans Gods, medens han er i Udlandet, 112f., 309, 438 f., 450, 527, 639.

Ejertov 542.

Ekspektancebreve paa gejstlige Forleninger: i Aarhus 73, 395; Lund 429, 493; Ribe 447 f., 490; Roskilde 262, 279, 414, 595; Viborg 488. Generalekspektancebrev 260. Ekspektancebrev kræves tilbage 488.

Enke, Forsørgelse af, 44, 108, 277, 296, 349, 390, 407 f., 446, 452, 506 f., 536, 591, 598 f., 662, 683. Enke maa beholde Gaarden uden Indfæstning, saa længe hun sidder som Enke, 273. Enke udvises af Gaarden 273, 278, 642. Jvfr. Lensmænd.

Falke. Køb af Falke paa Island 257, 398.

Fattigforsørgelse 542, 586. Jvfr.

Alderdomsforsørgelse, Hospita-
ler.

Finanser se Pengevæsen.

Fisk. Enkelte Arter af Fisk 347, 644. Jvfr. Hoffet.

Fiskere 134, 423, 508, 521, 592, 609, 730.

Fiskeri, Ret til, 277, 445, 639. Strid om Fiskeri 8, 18, 229 f., 246 f., 258, 426 f., 448, 611, 640. Forbud mod Fiskeri (459). Bønders Ret til Fiskeri 18, 502. Aalegaard (-kiste) 79, 286, 532. Laksefiskeri 332, 334, 413, 427, 465, 529. Pølefiskeri 8. Fiske-
riet paa Anholt 687; ved Falsterbo 258; i Lillebælt 640; i Limfjorden 426, 457. Fiskeriet under Island 259, 277, 468. Det norske Fiskeri 277, 386. Saltning af Fisk 26, 40 f., 238, 386. Indkøb af Fiskeredskaber 433.

Flaaden. Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse 16, 517. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisitter (Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc) 158, 173 f., 325, 363, 521. Leverancer og Indkøb af Fetalje osv. til Flaaden og Holmen 77 f., 116—19, 181 f., 330 ff., 428, 481 ff., 692 f. Skibes Udrustning og Udsendelse 36, 62, 245, 247, 309, 463 f., 469, 617, 640, 705, 707. Baadsmænd skulle stilles af Købstæder 606. Baadsmænd lægges i Borgeleje 130. Jvfr. Borgeleje. Afskedigelse af Baadsmænd paa Bremerholm 131. Rigens Admiral se Peder Munk. Admiraler se Kjeld Baad, Alexander Durham, Børge Trolle. Befalingsmand paa Holmen se Kristen Pedersen. Søofficerer 5, 36, 53, 94, 148 f., 199, 227, 247, 309 f., 334, 464, 467, 586,

- 617, 642, 707. Afskedigelse 32, 131. Kgl. Skippere 52 f., 62, 112, 121, 160, 244 f., 309, 464 f., 469, 492 f., 517, 664, 674. Kgl. Skibe: Barken 467, 617, 707; Barking 247; Duen 53, 640; Blaa Due 464; Den hvide Due 247; Engelen 517; Lille Engel 112; Graa Falk 62, 465; Flasken 388; Engelske Grib 62, 664; Hektor 245, 464; Herkules 707; Den unge Hjort 52, 492; Hollandske Jomfru 465; Jonas 469; Engelske Jonas 309 f.; Josafat 52, 309, 463; Engelske Kristoffer 280; Skotske Løve 62; Musen 485; Papegøjen 247, 617; Prinsbarken 121, 485; Ra-fael 52, 244, 645, 707; Lybske Vildmand 485. Skibsartikler 52, 463. Adskillelse af Københavns Slots og Bremerholms Regnskab 528, 628.
- Forbrydelse af Gods og Penge til Kronen 26, 158, 203, 221, 376, 459. Tilbagegivelse 221, 249, 376, 390, (459), 615, 702.
- Forbud se Ejendomstrætter, Ud-førselsforbud.
- Forprang se Handel.
- Forsvarsanstalter og Forsigtig-hedsforanstaltninger se Fæst-ningsarbejder.
- Forte (Fortaa) 200.
- Fortæring, Betaling af, se Her-berg (Udkvitning af).
- Forvisning fra Riget 224 f., 241, 267, 316, 486; fra Herred 417.
- Fredebrev se Lejdebrev.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 122, 315 f., 437. Hugge Freden af en 122.
- Fribyttene 51 f., 100, 126 ff., 130 ff., 156 f., 272.
- Frugttræer se Have.
- Fuglefænger 134.
- Furér 617, 646.
- Fyrstebesøg 653 f., 691 f., 696 f., 703 ff., 708, 710 f., 717, 730.
- Fædrift se Kvægavl.
- Færger 265, 276, 676 ff., 699f., 715, 722 f., 734. Færgebro 334. Sundkorn 276. Fritagelse for at betale Færgeløn 666 f.
- Fæstningsarbejder 21, 27, 158 ff., 211 f., 226, 272, 283, 288, 366 f., 425, 444, 472 f., 510, 514 f., 518, 534 f.
- Gejstlighed** se Jurisdiktion, Ka-pellan, Provst, Præst, Super-intendent. Stridigheder mellem Gejstligheden paa Island 59.
- Gejstligt Gods, Undersøgelse af Adkomst til, 81 f.
- Gesandter til Rusland 174, 199, 356, 374, 396, 436, 462 ff.; til Skotland 625; til Sverrig 393. — Gesandter fra Brunsvig-Lyne-borg 428; England 728; Meklen-borg 639; Nederlandene 337, 619; Polen 107; Skotland 169, 181, 424, 733; Spanien 350.
- Gilder se Lavsvæsen.
- Glas. Glasbrænder 679. Glashytte 625.
- Gravmonument for Kong Frederik II 706.
- Grynmalen 116 f.
- Grænsen mellem Norge og Rus-land 356, 396, 436, 464. Jvfr. Gesandter til Rusland.
- Gudsbespottelse 403.
- Gudstjeneste se Kirker.
- Gæld, Kongens, se Pengevæsen.
- Gældssager. Adelige Skyldnere 45 f., 76 f., 89, 128, 153, 160, 213, 227, 248, 252, 263 f., 286 f., 315, 318 f., 329, 437 f., 462 f., 501 f., 514 f., 637, 669 f., 720, 722. Uadelige Skyldnere 33, 36, 84, 96, 99, 105, 109, 111, 128, 161,

193, 200, 221, 244, 252, 346, 395, 409, 458 f., 478, 549, 573, 582 f., 587, 596, 611 f., 623 f., 641, 672, 678, 723, 729.

Haandfæstning, Christian IV's, 728.

Haandværkere. Skomagerne i Høbro maa gøre Sko for Under-saatterne i Han Herred 280. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogles Vedkommende maaske kun et Navn]: Billedhuggere 624, 637 f.; Billedskærer 612; Blokdrejer 448; Bødker 155; Bøsemager 229; Bøsemester 165; Drejer 394; Fasbinder 495; Feldbereder 251; Grydestøber 250, 501; Guldslager 656; Guldsmed 35, 194, 469, 504, 516, 716, 728; Hjulmager 351, 376; Illuminist 486; Kandestøber 523, 577; Klejnsmed 51, 93; Lademager 376; Maler 9; Orgelmager 134, 491; Perlestikker 12, 557, 602 f., 615; Polermester 8, 526; Possementmager 144, 599; Rørmester 467, 475, 621; Sadelmager 289, 390, 458; Skifertækker 698; Skomager 332, 458 f., 544; Skrædder 134, 144, 343, 712; Smed 136, 165; Snedker 132, 159, 349, 408; Stenhugger 512, 607, 609, 637; Sukkerbager 617; Svarver 136; Sværdfejer 349; Teglbrænder 301, 472; Tøffelmager 53 f.; Tømmermand 205; Vognmager 703.

Handel. Bestemmelser om Handel 270, 281, 285 f., 305, 338, 412, 498, 502. Handelsprivilegier 728. Bestemmelser om udenlandske Sømænds Ret til at drive Handel i Helsingør 489 f. Indskrænkninger i Handelsfrihed

3, 261, 281, 575, 618. Kgl. Faktorer i Udlandet 429. Kgl. Købmænd 149, 245, 458, 572, 615; Restancer hos disse 153, 189 f.; eftergives 149. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 61, 99, 158, 161 f., 245, 261, 283, 287, 305, 307, 338, 430 f., 478, 564, 572. Danske Købmænds Handel i Udlandet 221. Handel paa Island 261, 575 ff., 618; paa Vespenø 51, 158, 575; paa Færø 106, 158, 245; paa Norge 147, 279, 612. Jvfr. Søfart. Handel (Udskibning) i Havn udenfor Købstad 3, 5, 27 f. Bønderhandel 502, 549. Forbud mod Landkøb 27 f., 84, 412, 502, 548 f., 600; mod Forprang 27 f., 412, 498, 502, 600. Paa Byens Torv skulle Bønderne bruge Byens brændte og mærkede Maal og Skæppe 548 f. Jvfr. Havn, Højhedsret, Korn, Told, Udførselsforbud, Øksne.

Harnisker, Kongens, 296, 526.

Have 35. Abildhave 450. Indkøb af Frugttræer i Holland 369, 450, 681. Kongens Gartner 450, 681.

Havn udenfor Købstad 231. Ulovlige Havne 231, 600. Forbud mod ulovlige Havne 3, 5, 281. Istandsættelse af Havn 4 f., 13f., 196, 362 f., 490. Skibsbro 592.

Havnefogder 231.

Heksesag se Trolddomssag.

Herberger i Købstad 104 f.; paa Landet 513, 574. Udkvitning af Herberg 28, 82, 107, 156, 169, 181, 322, 337, 424, 428, 527, 535, 625, 696, 733.

Herredag 29 f., 221 f., 453 f., 593.

Herredsfogder 163, 250, 309 f., 477, 499, 505, 525. Løn 235 f., 410. Afsættelse 366. Herredsfogder fritages for Afgifter og Tyngte

- af deres Gaarde 72, 144, 170, 193, 239, 310 f., 463, 508, 633.
- Herredsskriver skal afsættes paa Grund af Partiskhed 225, 335.
- Herredstings Flytning 90 f., 154, 224, 660. Herredstings Holdelse henlægges til en anden Dag 71. Henlæggelse fra et Herredsting til et andet 222. Tingfred gøres 91. Adelsmand overfalder af Bønder paa Tinget 194.
- Heste. Kongens Stod 40, 685. Kongens Heste 86, 157, 402, 648 f. Rustvognsheste 86, 157, 730. Køb af Heste til Kongen 609, 635, 718.
- Hestehave 25, 35, 446.
- Historieskrivning. Udlevering af det af M. Hans Svanning samlede historiske Materiale 470. Overlevering af det af M. Anders Sørensen Vedel indsamlede historiske Materiale til Dr. Niels Krag 419, 470, 550. Adel, Kapitler og Købstæder skulle meddele Dr. Niels Krag historisk Materiale 311 f. Kapitel skal meddele Dr. Niels Krag Breve og Dokumenter til hans historiske Arbejde 555 f. Indsamling af historisk Materiale paa Island til Dr. Niels Krag 616.
- Historiograf, kgl., se Niels Krag.
- Hittebarn 411, 423.
- Hoffet, Indbydelser til, 483, 568—71, 604, 626, 646 f. Jvfr. Bryllupshøjtideligheder, Fyrstebesøg, Kroning. Leverancer og Indkøb af Fødevarer etc. til Hoffets Brug o. lign. 12, 77 f., 116—19, 155, 163, 169, 181 f., 330f., 481ff., 506, 511, 553, 567, 617, 633, 638, 643 f., 661, 692 f., 701, 708, 712, 726 ff., 730, 733. Jvfr. Vin, Øl. Leverance af Klæde etc. til Hoffet 452, 712.
- Hofmarskal se Predbjørn Bild, Henning Gjøe.
- Hofmester, Rigens, se Kristoffer Valkendorf. Hertug Christians Hofmester se Manderup Parsberg.
- Hofsinder 361 f., 371, 671.
- Holdsvogne se Befordring, Bønder.
- Hospitaler. Henlæggelse til Hospital af Tiender 25; af gammelt Inventar 77, 209, 358, 541. Mage-skifte 605. Regnskab 71, 392. Optagelse i Hospital 56, 88, 179, 216, 260, 262, 278, 509, 544, 677. Jvfr. Sygehus.
- Hospitaler se Aalborg, Aarhus, Haderslev, Helsingør, Horsens, Kolding, København, Landskro-ne, Odense, Randers, Ribe, Var-berg, Varde, Vejle, Viborg.
- Hospitalsgods 352.
- Hoveri se Bønder.
- Huder se Læder.
- Humle, Indkøb af, 332.
- Hunde, Kongens, 402, 648. Hunde skulle enten staa bundne eller have noget hugget af den ene fremmerste Fod 255.
- Huse. Husbygning 32, 621. Ned-brydning af Huse 9, 370, 431 f., 488, 578. Blokhuse 650. Jvfr. Jagthuse.
- Hvalfisk 665.
- Hæren. Rigets Øverste se Sten Maltesen Sehested. Adelburser 126. Officerer 599, 652. Antagelse af Knægte 166 f., 538; Af-skedigelse 125; Løn 536. Skyt-ter afskediges 140. Bøssemester 165. Jvfr. Borgeleje, Bøsseskyt-ter, Mønstring.
- Højhedsret, Kongens, paa Søen 52. Anholdelse (Opholdelse) af Skibe 158. Løsgivelse 100.
- Ildebrande paa Herregaarde: Bøv-ling Slot 15; Holris 583; — i

- Købstæder: Halmstad 31, 34, 38; Maribo 650; Marstrand 106; Varde 19; Vejle 492, 585.
- Ildebrændsel, Mangel paa, 399 f., 657. Jvfr. Ved.
- Indfæstning (Stedsmaal) 50. Fritagelse for at svare Indfæstning 587. Bestemmelser om Fordelingen af Stedsmaalet af Kronen og Kirketiender, Kirketjenere og Kirkejorder mellem Kronen, Kirkerne og Lensmændene 459 f. Bønder skulle ikke ved Lensmandsskifte svare ny Indfæstning af øde Jorder, som de have fæstet til deres Gaarde, 659.
- Indlager (Indmaning) 264, 319.
- Instrukser for: Renteskriveren i Nørrejylland 319; Rigsraader angaaende Undersøgelsen af Forholdene paa Bornholm og Gulland 326 ff.
- Instrumentister, Kgl., 428, 577. Klaretblæsere 312. Taarnmænd 64, 255 f., 317. Trommetere 448, 609. Trompetere 704.
- Invalid (Krøbling) faar Ophold i Kloster 289.
- Inventariums Besigtigelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 254. Jvfr. Slotte (Besigtigelser af Slotsbygninger). Gammelt Inventar skænkes Hospital 77, 209, 358, 541; fattige Folk 370, 592, 676, 718. Inventariums Forbedring 76, 274, 317, 370, 431, 467, 514, 562, 587.
- Jagt 44, 99, 123, 125, 313, 344, 501, 554, 623, 647, 707 f. Klage over, at der er for meget Vildt, 123. Dughus 622. Vejdemand 128. Vejdehund 128.
- Jagthuse 431 f.
- Jurisdiktion, gejstlig, 83, 419.
- Strid om den gejstlige Jurisdiktion 654 f. Lensmænd skulle indsende Fortegnelser over Kronens gejstlige Gods og Tiender i deres Len 223, 353 f.
- Juvelér 153.
- Jydske Lov. Blasius Eckenbergs plattyske Oversættelse heraf 73f., 454.
- Jægermester, kgl., se Adam Normann.
- Jærnhytte 175.
- Kakkelovne 622, 717 f.
- Kalk 272, 286, 288, 421, 434, 472 f., 511, 515 f., 562, 585 ff., 664 f., 695. Cement 420.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
- Kammerjunker, Kongens, se Frederik Rosenkrantz.
- Kancelliets Tjenere (Sekretærer) se Kristen Knudsen Akeleje, Kristen Barnekov, Sivert Beck, Frans Brockenhuus, Peder Dresselberg, Vilhelm Dresselberg, Augustus Erich, Iver Friis, Sivert Grubbe, Hans Otsen, Jens Mogensen Harbou, Hans Georg Heidenreich, Kristen Holck, Jakob Høyer, Iver Juul, Hans Olufsen Kofod, Gunde Lange, Oluf Pedersen Maaneskjold, Lavrids Mule, Jørgen Skomager.
- Kansler, Kongens, se Kristian Friis, Niels Kaas. Rigens Kansler se Arild Hvitfeldt.
- Kantori, Kongens, 667. Jvfr. Instrumentister.
- Kapellans Underhold 369, 434, 584 f., 663. Strid mellem Præst og Kapellan 124. Kapellan afsat og forvist fra Herredet 417.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med Kannikedømmer: i Aarhus 37, 48 f., 280, 390; Lund 7, 64, 493;

- Ribe 489; Roskilde 287, 488 f., 624; Viborg 320, 395, 634. Kongen anmoder Kapitel om at lade Kansleren faa et bestemt Præbende, som det har Forleyningsret til, 662. Optionsret for ikke-residerende Kanniker 318, 339 f. Mageskifte 195. Landesk. Restance 187, 338. Kapitlerne skulle bidrage til Kollegiehusets Bygning 338, 354, 367, 523 f. Kapitels Landebog 33. Kapitel maa holde Vinkælder i Domkirkens Kælder til Bedste for Domkirken og Kapitlet 614. Kapitelsgods 460, 658 f.; mageskiftes eller sælges 614. Herligheden af Kannike- og Vikariatjenerne i Aarhus Kapitel følger Kronen 461, 489, 518 f.; Undtagelser herfra 461, (518), 565 f. Kapitelsprivilegier 732. Kapuner 521, 716.
- Kirker. Forfaldne Kirker 190, 199, 210, 284, 601. Øde Kirker 22. Istandsættelse af og Byggearbejder paa Kirker: Antvorskov 256; Avsaas (S. Asbo H.) 660; Børglum Klosters Kirke 344 f.; Elling (Horns H. Jylland) 672; Horsens 156, 339, 547; Hvirring (Nim H.) 71; Klakring (Bjærge H. Jylland) 371; Kolding 26; Københavns Vor Frue Kirke 519; Lykaa 506; Løsning (Hatting H.) 230; Malt (Malt H.) 164; Ribe Domkirke 657; Ribe St. Katarine Kirke 18, 171; Ringkøbing 97; Roskilde Domkirke 122, 342, 355; Rødding (Nørlyng H.) 661; Rønninge (Aasum H.) 581; Sandby (Torne H.) 74; Sjelle (Framlev H.) 497; Skanderup (Hjelmslev H.) 400; Slangerup 129; Stubbekøbing 509; Søby (Gern H.) 224, 556; Tolstrup (Børglum H.) 706; Vejle 237; Voldby (Gern H.) 210; Vorbasse (Slavs H.) 645 f. Gaver (Laan) til Kirkers Istandsættelse 210, 237, 498, 509, 519, 547, 556, 660, 706. Jvfr. Tiende. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 26, 68, 71, 74, 97, 224, 230, 371, 497 f., 506, 581, 601, 645 f., 657, 661, 672; til Bygning af et Hus i Kollegiegaarden 21, 56, 330, 338; til brændt Præstegaards Genopbyggelse 613. Kirker skulle yde Hjælp til en Persons Studeringer 579 f. Penge testamenterede til Kirke 566. Forordning om Stolestand og Begravelser i Kolding og Vejle 237. Ordning af Stolestand i Kirke 237, 541. Ringning med Freds- og Bedeklokken skal besørges af Sognemændene selv, hvor der ikke findes nogen Sædedegn, 112. Kongen tillader en Superintendent at prædike og gøre anden Tjeneste ved Begravelse i et andet Stift 373 f. Forbud mod at skyde med Bøsser efter Fugle eller andet paa Domkirken i Aarhus 554.
- Kirkegods 322, 360, 463, 544 f., 656. Undersøgelse af Adkomst til Kirkegods 81 f. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaa (pant-sættes, bortforpagtes) 65, 110, 115.
- Kirkeinventar: Alter 400; Døbefont 404; Kalk og Disk 200 f.; Klokker 230; Korkaarbe 708; Messehagl 708; Tavle 400.
- Kirkeregnskaber 126, 161, 198 f., 360 f., 390 ff., 396, 411 f., 418, 435, 440, 500, 513, 627 f., 660, 662, 712 f. Strid om Retten til at høre Kirkeregnskaber 108, 301, 396, 654 f. Regn-

- skabsprovster maa ikke oppebære Afgift af Kirkerne for at høre disses Regnskaber, og der skal ved Provsteskitte ikke tages nyt Fæstebrev paa Kirketienderne eller Kirkejorderne 605 f.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 153, 190.
- Kloster. Undersøgelse af Forholdene i Maribo Kloster 457, 480, 483. Forordning om, hvorledes der skal forholdes i Maribo Kloster 674. Fundats 656. Abbedisse ulydig 554, 657; afsat paa Grund af Forsømmelighed og Ulydighed 720 f. Valg af Abbedisse 721. Klosterjomfruers Optagelse 601. Enkefruer, der godt kunne ernære sig af deres eget, maa ikke længere nyde Underholdning i Maribo Kloster 510; faa alligevel Tilladelse dertil 541, 561, 657.
- Klostergods 10 f., 89, 142, 176, 633 f.
- Klædedragt 203. Æreklædning 148, 501.
- Kobber 534, 561 f., 620, 628. Omsmeltning af gammelt Kobber 259 ff.
- Kokke 485, 509, 619, 639, 681, 702. Mangel paa Kokke i Kongens Køkken under Kroningen 695. Adelsmænd skulle laane Kongen Kokke under Kroningen 702.
- Kongerejser i Indlandet 71, 179, 195, 199, 222, 233, 343, 494, 510, 574 f., 700; til Hertugdømmerne 78, 294; til Udlandet 521 f., 539.
- Kontrafejer af Kongen 190, 520, 728.
- Kontrakter om Udførelse af Arbejder 397, 637.
- Korn. Salg af Kronens Korn 503, 507. Køb af Korn 697, 701 f., 706. Køb af Sædekorn til Kongen 317, 719. Jvfr. Maal, Pengevæsen, Priser, Udførselsforbud.
- Kost og Tæring. Klage over ubillig Beregning af Kost og Tæring 250, 542.
- Kroer se Frederiksborg, Hillerød, Køge, Lundehave, Skanderborg. Forbud mod at holde eller opføre Kroer eller Boder til Udskænkning af stærke Drikke i Landsbyerne, lige udenfor Byerne eller ved Tingstederne 104.
- Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) 100. Krongods, solgt med Reluitionsret, købes tilbage 364. Køb af Bøndergods se Bøndergods; af Købstadgods 96, (433), 540 f., 561. Krongods her i Riget, bortskiftet for Gods i Fyrstendømmet Slesvig, som er lagt under Haderslevhus, kræves erstattet af Rigsraadet 725 f.
- Kroning, Kongens, 546, 612, 626, 628, 632, 643, 646, 691, 695, 710f., 722, 727, 733f. Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Krigsfolket i København under Kroningen 722. Lensmænd skulle fremsende Personer til Tjeneste i Kongens Kælder under Kroningen 681, 695.
- Krudt 420, 500. Krudtmager 202. Krudtmølle 202.
- Kul, Brænding af, 428, 690, 731. Stenkul 264, 425, 428.
- Kvaksalver 475.
- Kvægavl. Købstæders Fædrift 266, 413. Strid om Fædrift 123 f., 413.
- Købstad. Lensmand skal have Købstad i Forsvar 284 f., 472, 500. Klager over, at Borgemeistre og Raad stadig opsætte Sagerne 179, 253, 365, 672. Strid

mellem Byøvrighed og Borgere 274, 374, 508, 513, 709 f. Byfogden skal dømme mellem Borgemestre og Raad og en Adelsmand 409. Byøvrigheds Ret til at oppebære Tiendeparten af afdød fremmed Købmands efterladte Gods 566. Valg af Borgemestre 360, 362. Afskedigelse 354. Løn 90, 173, 264 f., 295, 449, 595. Købstad fritages for at holde Baadsmænd og Bøsseskytter 75. Købstæder ere pligtige at skaffe Skuder til Transport (113), 233, 541, 695, 699 f., 713—16, 722 f., 727, 734; skulle laane Kongen Duge, Tallerkener, Sengetøj osv. 698 f., 728 f. Købstæder skulle stille Knægte 649, 700 f., 714; Bartskeerere 247, 434. Købstæder skulle stille Personer til at skænke Vin i Kælderen og varte op ved Kroningen 727. Købstæder skulle skaffe Kvinder til at drage Værelser 485. Købstæder skulle udrede Baadsmænd 606; fritages herfor 619, 621. Borgere skulle skaffe Staldrum 539, 708 ff. Købstad maa anvende Byskat (Sise, Skat, Told) til Istandsættelse af Byens Gader (Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning osv.) 4 f., 13, 18, 21, 212, 217, 237, 425, 490, 593. Landeskat 606; Begunstigelse 620 f. Købstad fritages for Byskat 490, 492; fritages for Hold og anden Tynge 490, 492. Kongens Haandværksfolk og andre Tjenere fritages for borgerlig Tynge 155, 642; Kapellan ligesaa 173. Borgere fritages for Afgift og Tynge 149, 191, 229, 235, 266; Enker ligesaa 240, 732. Brandlidte Borgere fritages for Byskat og Hold 650.

Friknægte i Helsingør, der tilige ville drive borgerlig Næring, skulle svare kgl. og borgerlig Tynge 67. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 149, 646. Øde Jorder skulle bebygges 639 f. Salg af Kirke-, Skole-, Hospitals- og Byjorder 70. Fastsættelse af Torvedag 412. Bygningsmaade 179, 217. Istandsættelse af Gader 647. Bestemmelser om Beboelsen af Huse udenfor København 363. Jvfr. Borgelejevreve, Byskat, Flaaden, Fæstningsarbejder, Handel, Krongods, Kvægavl, Told, Udførselsforbud.

Ladegaarde 99, 133, 135, 215 f., 220, 235, 317, 343, 407, 411, 431, 514, 529, 534, 706 f.

Lagmænd 646 f.

Landgilde, Nedsættelse af, 89, 97, 111, 281, 292, 301, 411, 457, 580, 597. Midlertidig Eftergivelse 63, 72, 86, 95, 123, 158, 170, 173 ff., 193, 201 f., 215 f., 220, 239, 241, 340, 408, 414, 421, 424, 447, 493, 499, 513, 555, 574, 589 f., 608, 622, 629, 652, 733; ophæves 134 ff., 144 f. Restancer eftergives Bønder 167, 508, 581 f. Landgilde maa betales med Penge 103.

Landkøb se Handel.

Landsdommer udnævnes (410), 427; lønnes med Len 427; med Tiende 450, 467 f. Landsdommer nægter at dømme i en Sag 427, 456; at give Stævning 413. Landsdommer maa ikke forhale Sagerne 258; skal dømme endeligt i en Sag 448. Irettesættelse 239. Klage over Landsdommer 1 f., 239, 258. Adelsmand skal sidde i Landsdom-

- mers Sted 11, 22 f., 163, 229 f., 250, 274, 323, 333, 401, 438, 477, 504, 524 f., 587 f., 610 f. Rigsraader skulle deltage sammen med Landsdommerne i Jylland i Paadømmelsen af en Sag 479. Landsdommere se Gabriel Knudsen Akeleje, Lage Beck, Jørgen Friis, Gregers Juel, Jens Kofod, Peder Madsen Laxmand, Hans Kristoffersen Lindenov, Bjørn Knudsen Maaneskjold, Erik Mogensen Mormand, Otte Ottesen, Movrids Stygge, Lage Urne.
- Landsting. Domhus i Viborg for Jylland 124, 302, 344. Adelen i Nørrejylland skal bidrage til Bygning af Domhus i Viborg 147; Bønderne ligesaa 344. Rigsraader skulle dømme sammen med Landsdommeren paa Landstinget 479. Landsting skal holdes paa en bestemt Tid af Dagen 18; paa et bestemt Sted 301. Landstingsskriver. Landsdommer skal holde en svoren Landstingsskriver 596, 625.
- Lavsvæsen 53 f., 62, 270.
- Lejdebrev 27, 88, 115, 303, 520.
- Len se Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Pantelen, Tiender, Vikarier. Omtaksation af Lenene for at skaffe Kronen større Indtægt og Udstedelse af nye Forleningsbrev 132—45. Lens Omraade forandres: paa Sjælland og Møen 95, 134, 136, 147 f., 321, 437, 500 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 18 f., 113, 172, 444, 462, 474, 499, 543, 693; paa Fyen 321; i Jylland 84, 88, 145, 148, 445, 452. Len henlægges under et andet Len 134, 136, 138, 145, 172, 322, 324 f., 337 (358), 428, 435, 462, 472, 474, 621, 651, 665, 667 f., 721, 724; Len udskilles 325.
- Lensafgifter. Adskillelse af Københavns Slots og Bremerholms Regnskab 528, 628. Nedsættelse 86, 283, 470. Restancer: paa Sjælland og Møen 146, 150, 184, 248, 376 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 38 f., 150, 185, 378 f., 384; paa Laaland og Falster 38 f., 184 f., 384; paa Fyen og Langeland 377; i Jylland 28, 38 f., 97, 150, 185, 216, 236, 377 f., 384, 415; i Norge 30 f., 38 f., 150, 185 f., 379 f., 384 f., 621; paa Island 38 f., 380, 385, 404; paa Gulland 379. Restancer eftergives 93. Lensmænds Regnskab 46, 112, 263, 302, 310, 448, 514, 692, 702. Antegnelser 18, 119 ff., 239, 343, 359, 675, 704. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 99f., 104, 113—16, 658, 664, 673, 726; i Skaane, Halland og Blekinge 113, 289, 630, 674; paa Laaland og Falster 94; paa Fyen 686 f.; i Jylland 65, 304, 468, 688; paa Bornholm 462. Lensmand maa svare Penge i Stedet for Kornafgiften 66, 530 f., 654.
- Lensmand skal have Købstad i Forsvar 284 f., 472, 500. Lensmand faar Erstatning for Tabet af en Forlening 61, 665. Forbedring af Lensvilkaar 553, 656. Lensmand lønnes med en bestemt Pengeløn 132 f., 138. Irettesættelser 28, 45f., 97f., 156, 162, 279, 342, 383. Klager over Lensmænd 69, 162, 164, 182, 208, 263, 458, 551, 591. Lensmand forbrøder sit Len 442 f. Lensmand mister Lenet paa Grund af Restancer 216. Bestemmelse om Lensmændenes Enkers Ret

- til at beholde Lenet efter deres
Husbonders Død 720. Strid
mellem Lensmand og Bønder
182, 208, 478.
- Liggere 134.
- Livsstraffe 26, 156 f., 272, 403 f.,
557, 596. Henrettelse med Hjul
13. Benaadning 224, 241, 479,
486.
- Love se Jydske Lov, Norsk Lov-
bog.
- Læder. Tilberedning af Huder
251.
- Læger 428. Oculist (Øjenlæge)
68. Kongens Livlæge se Johan
Bentius.
- Løsemestre 165, 176.
- Lønninger: Arkelimester 635; Ar-
keliskriver 113; Bartskeer 651;
Borgemestre 90, 173, 264 f., 295,
449, 595; Byfogder 66, 234, 434,
452, 456; Dyrevogtere 83, 145,
298 f., 328, 337, 353, 357, 449, 548 f.;
kgf. Haandværkere 8, 51, 404, 464,
512, 703; Herredsfogder 235 f.,
410; Kancelliembedsmænd 353,
560, 636; Klaretblæsere 312;
Knægte 307, 536; Kok 509;
Læge 428; Polérmester 526;
Profos 640; Rentekammerem-
bedsmænd 319; Skolemestre 106,
542, 566; Skovridere 83, 311, 558;
Slotsskriver 709, 729; Superin-
tendent 391; Svinesnider 580;
Søofficerer 94, 116, 149, 334, 586,
642; Taarnmænd 255 f., 317;
Toldere 240, 246, 391, 436; Tolk
24; Trompetere 704; Urtegaards-
mand 646; Vintapper 196, 297.
Jvfr. Præster.
- Løbsaglighed se Utugt.
- Maal.** Kornmaal 141, 304.
- Mageskifte annulleres 87. Mage-
skifte mellem Adelsmand og
Bonde 321.
- Maler se Haandværk.
- Mandhelgsbreve se Oprejnings-
breve.
- Markeder 25, 45, 285.
- Markeskel 272, 290. Trætter her-
om 33, 101, 276, 440, 524 f., 544,
557, 559.
- Marsk, Rigens, se Peder Gylden-
stjerne, Peder Munk, Hack
Ulfstand.
- Mord 11. Jvfr. Drabssager, Selv-
mord.
- Mundskænk, Kongens, se Peder
Basse.
- Mursten 1, 211, 220, 414, 420, 452,
472 f., 475, 511, 514, 534, 541,
556, 562 f., 576, 578, 582, 587, 630.
- Møde paa Grænsen mellem Norge
og Rusland 356, 396, 436, 464.
- Møller i Sjælland og Møen 51, 93,
121, 136 f., 170, 207, 249, 424,
434 f., 440, 447, 512, 522, 534,
563 f., 577, 619, 658; i Skaane,
Halland og Blekinge 138, 172,
334, 405, 469, 498 f.; paa Fyen
og Langeland 323, 677; i Jyl-
land 14, 69, 87, 91, 108, 125 f.,
201 f., 206 f., 209, 216, 241, 254,
260, 268, 299, 375, 438, 525, 598,
675. Møller ere satte for højt i
Landgilde 202, 260, 439 f., 563 f.
Opførelse af Vandmøller 405,
488. Møllesten 564. Stampe-
mølle 125 f. Polérmølle 8, 527.
- Møllestøvning 214.
- Mønsterskriver se Hans Meckel-
borg.
- Mønstring af Borgere i Købstæ-
der 49, 60; af Knægte i Køb-
stæder 662.
- Møntvæsen. Møntmester se An-
dreas Metzner. Møntgaarden
131, 603.
- Naadensaar 56, 219, 325, 591, 676.
- Norsk Lovbog 436.

Nyheder skulle opspørges og indberettes 563.

Olden. Fri Olden 148, 445, 639, 688.

Oldengæld 181 f.

Oldinge sætte Gaarde (Møller) for Landgilde 281; gøre Markeskel 524 f., 557.

Oprejsningsbreve for nederfældige 12, 29, 125, 206, 220, (242), 264, 268, 272, 321, 345, (357), 495 f., 499 f., 516, 655 ff., 665, 699. Nederfældige paa Riberhus Slots Gods i Sønderjylland skulle søge deres Oprejsning hos Lensmanden paa Riberhus 663 f.

Oprejsningsbreve til Sags Forfølgning, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid, 11, 64, 94 f., 228, 250, 304, 335, 342, 371, 393 f., 523, 537, 635.

Orgelmager 134, 491.

Pantelen. Jvfr. Bøndergods, Kirkegods. Tilladelse til at indløse Pantelen (-gods) 65 f., 132, 505f., 651. Indløsninger til Kronen 172, 297 f., 334 f., 337, 347 f., 352 f., 434, 536, 547, 631 f., 676. Pantsætning skal ske til Tinge og pantsat Gods maa ikke indløses paa Bornholm uden Løskynding til Tinge 373. Pantsættelse, der ikke er sket paa lovlig Vis paa Tinge, er dømt magtesløs 729.

Pasbreve 68, 311. Jvfr. Søbreve. Patronatsret 242, 279, 360, 465, 613, 640. Strid om Patronatsret 294.

Pengevæsen. Kongen trænger til Penge 184, 574. Indbetalinger i Kongens eget Kammer 196, 205 f., 238, 263; i Rentekammeret 113 ff., 289. Penge indsæt-

tes i Hvælvingen paa Københavns Slot 115, 263, 316, 336 f., 354, 369, 492, 520. Udbetalinger af Tolden se Told i Sundet. Kronens Gæld 113, 308 f., 722. Betaling deraf 33, 61, 109, 121, 190, 197, 235, 286, 312 f., 320, 322 f., 337, 347 f., 414, 421, 474, 505, 514, 518 f., 538, 572 f., 595, 631, 653, 661, 665, 680, 690, 708, 732. Afregning med udenlandske Leverandører 414; med Haandværkere 696. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 30 f., 184—90, 244 f., 293, 299 f., 359, 376—89, 415, 503, 507, 639. Hensland med Betalingen deraf 129, 510. Eftergivelse deraf 8, 129, 149, 300, 389, 450.

Pension 66. Jvfr. Alderdomsforsørgelse.

Pest 168, 364, 458.

Polérmølle se Møller.

Post se Vandkunst.

Postvæsen. Postvogne 107, 135, 145.

Priser paa: Flæsk 730; Havre 661: Kalk 515, 665, 695; Korn 677; Mursten 281 f., Salpeter 85, 432, 678; Smør 677.

Profos 352; Rigens Profos se Hans von Grøningen, Kasper v. Kuntz.

Provster. Regnskabsprovst 198 f., 391, 396, 474, 601, 627 f. Jvfr. Kirkeregnskaber.

Provstpenge 500.

Prædikant. Hofprædikant se Albert Hansen, Anders Bentsen.

Præsters Kaldelse og Udnævnelse 155, 254, 301 f., 340, (371, 401 f., 416), 479 f., 553, 618. Strid herom 177 f., 371 f., 394, 506 f., 613, 616, 640 f., 660 f., 704. Præster maa ikke købe sig Kald til 24, 321. Forordning om, at de

Personer, som lovligen ere blevne kaldede til Præster paa Island, ikke skulle fortrænges af dem, som ved vrang Undervisning erhverve Kongens Brev paa deres Kald, 416. Præst ansøger om paa Grund af Strid med Adelsdame at blive forflyttet til et andet Kald 83. Bønderne forlange, at den Præst, de skulle vælge, skal ægte Formandens Enke 506. Kgl. Befordrings skrivelser til Præstekald 254, 301 f., 340, 401 f., 416 f., 479 f., 553, 618. Krænkelse af Bøndernes Kaldsret 254, 506 f. Præsters Løn 6 f., 24, 48, 68, 129, 170, 178 f., 190 f., 193, 214, 217, 319 f., 362, 365, 395, 418 f., 446, 449, 537, 554, 589 f., 669, 672. Til ladelse for Sognepræst paa Landet til at bosætte sig i Købstad og holde Kapellan 514. Præst klager over utilstrækkelig Underholdning 19, 68, 190 f., 193, 214 f., 449, 533, 537, 588. Jvfr. Tiender. Præst afsat 92, 171, 289, 363, 372; maa faa Kald igen 171, 176, 461, 492. Præst forser sig i Kirketjenesten 598. Præsteembedet forbydes en Tid en Præst 465 f., 590. Præst anklaget for at have forgivet en anden Præst 175. Præst gjort sig skyldig i Utugt 176, 363, 372; i Drukkenkab og Slagsmaal 721. Strid med Adelsmand 66, 83; med Superintendent 7; med Lensmand 92, 721; med Bønder 524; med sin Kapellan 124 f., 234 f. Hospitalspræst 91. Skibspræst 270, 539. Slotspræst 441. Tysk Prædikant i København og Helsingør 154 f. Præster skulle yde Hjælp til et Kollegie-

hus's Opførelse ved Universitetet 329 f., 399 f. “

Præstegaarde 14, 64, 170, 207, 275. Præstegaard brændt 47, 86, 202, 248, 279, 282, 351, 390, 408, 456, 590, 613, 666. Præster skulle bidrage til brændt Præstegaards Genopførelse 47, 248, 408, 613; Kirker ligesaa 248, 408, 613. Kongen istandsætter forfalden Præstegaard 589. Sognepræst klager over, at han ingen Præstegaard har, 551. Pumpe 622. Pumpetræer 348, 521. Jvfr. Brønd, Vandkunst.

Reberbane 65, 392, 666.

Rebning. Strid om Markrebning 338.

Regeringsraadet. Udnævnelse af nye Medlemmer 452. Regeringsraad faar Godtgørelse for den med Regeringen forbundne Besværing 328, 658. Rigsraader skulle midlertidig ligge i Regeringen 148, 159 f., 335, 474, 599.

Regnskabsrestancer se Byfogder, Byskatter, Lensmænd, Sisemestre, Toldere. — Restancelister 184—90, 376—88. Renteskriver skal rejse omkring i Nørrejylland for at kræve Besked paa de gamle Restancer 608 f.

Rejser. Jvfr. Gesandter, Kongerejser.

Rentemestre se Holger Gagge, Enevold Kruse. Regnskab skal forhøres 460. Kvittanser 115, 196, 205 f., 238, 262 f., 316, 336 f., 354, 369, 492, 519 f.

Renteskriver for Nørrejylland 319.

Rettergang. Indbyggerne paa Gotland skulle rette sig efter Recessen og den skaanske Lov i alle forefaldende Sager 493, 512.

- Strid om en Sags rette Forum 350, 363. Lagting skal holdes 8 Dage eller mere hvert Aar paa Island 59 f. Forordning om Opsættelser til Landsting og Herredsting i Sjælland, Fyen, Skaane, Laaland og Falster 324. Under Proceduren med Høringsdele maa der ikke gives Udsættelse, naar Procedurens fjerde Ting er endt, 17. Naar Parternes Indlæg ere altfor vidtløftige, skulle Dommerne kun optage korte Uddrag af dem i Dommene 15. Pantsætning skal ske til Ting og pantsat Gods maa ikke indløses uden Løskynding til Ting 373. Jvfr. Dom, Ejendomstrætter, Landsting, Sagefald.
- Retterting, kgl., 29 f., 221 f., 302, 326 f., 453, 593.
- Ridefoged fritages for Afgift og Tyng af sin Gaard 334. Klage over Ridefoged 46 f., 103.
- Rigsraadet. Optagelse i Rigsraadet 659. Møder 2, 30, 222, 312, 397, 454, 593, 691. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 268, 270, 330, 344, 459, 546, 563. Rigsraader skulle midlertidig ligge i Regeringen 148, 159 f., 335, 474, 599, 615; skulle sidde Retterting 302, 326 f. Rigsraader skulle ligge i København under Kongens Fraværelse i Udlandet 539, 541. Rigsraader skulle forhøre Rentemesterregnskab 460. Rigsraader omtaksere Len 133 f., 140, 144. Rigsraader skulle undersøge Forholdene i Maribo Kloster og afgive Beretning derom 457, 480, 483.
- Ringning se Kirker.
- Rustkammer, Kongens, 8, 296, 363, 526, 635. Polérmester 8, 526. Polérmølle 8, 527. Tøjmaster 635. Rømning se Bortrømning.
- Sagefald.** Retten til Sagefald i Birkerne 19. Lensmændene skulle i Forening med Byfogderne træffe Aftale i Købstæderne om Bøderne i alle Bødesager undtagen Voldssager og aarlig til Rentekammeret indsende Registre over Sagefaldet 146.
- Salpetersydere, kgl., 85, 249, 260, 421, 432 f., 435 ff., 635, 678.
- Salt 207, 732 f. Jvfr. Fiskeri.
- Sandemænd 123, 220, 264, 304, 495 f., 548; fritages for Ægt og Arbejde 76, 211, 671; kun tildele 271.
- Sandemændstov 268, 272.
- Sandflod 270.
- Sandflugt 4, 13, 38, 76, 90, 97, 104, 111, 154, 177, 284, 300, 362, 531, 597, 605, 629.
- Sandgårder 269 f.
- Sandtold, Afgift, 353.
- Segl, islandsk, 60.
- Sejerværk 134, 144, 256, 418, 443, 656. Sejermager 134, 144, 418, 656.
- Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Selv mord 390. Jvfr. Drabs sager, Mord.
- Senge se Bohave.
- Sindssyge 372, 390, 555, 565, 582, 636.
- Sise. Fritagelser for at svare Sise 3, 76, 149, 203 f., 218, 266, 277, 522, 549, 581, 639, 650. Restancer 151 ff., 188 f., 232, 381 ff., 385 ff.; eftergives 310. Misbrug af Adelens Sisefrihed 98. Adelsmænd maa ikke udgive Sisesedler paa mere tysk Øl, end de bruge til eget Behov, 305.

- Sisemestre, Udnævnelse af, 240, 246, 367, 436.
- Skandskrifter 217, 690.
- Skarpretter (Rettermand) 371.
- Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 546, (572, 574). Begunstigelse 577 f., 620, 671, 704 f. Restancer 186 f., 211, 219, 244, 293, 357, 387 f., 446; eftergives 519. Restancer af Madskatter 186 f., 387 f.; eftergives 435, 459. Kronens Ugedagsmænd, der bo i Sognet ved Hovedgaarden, skulle kun svare halv Skat 577. Adelens Ugedagsmænd, der bo i Sognet ved Hovedgaarden, maa ikke besværes med Skat 588.
- Skibe, Fragtning af, 515. Køb af Skibe til Kronen 113, 286, 722. Salg af Kronens Skibe 190, 388, 450. Ankere 554.
- Skibsbro se Havn.
- Skiftevesen 165 f., 210, 212, 394, 503, 565. Jvfr. Arv.
- Skilsmisse 405.
- Skind se Læder.
- Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 43, 552. Henlægning af Gods til Skole 296 f. Penge testamenterede til Skole 538, 566. Optagelse i Sorø Skole 351, 571 f., 594, 667. Sorø Skoles Regnskab 514. Skolemestre 37, 146, 216, 348, 454, 553, 566, 690; klage over Mangel paa Underhold 103 f. Løn 106, 542, 566. Hørere 417. Landsbydegne-dømmer fravendte Skole 241.
- Skolekomedie 454.
- Skorstene 317.
- Skove, Opsyn med Kronens, 311, 554, 558. Undersøgelse af Skoves Tilstand ved ny Lensmands Tiltrædelse 51, 155, 296, 300, 314, 323, 341, 346 f., 471 f., 475 f., 478 f., 509, 592, 595 f., 662, 667 f., 670, 677, 688. Foranstaltninger for at skaane Skove 82, 109, 196, 288. Udvisning af Ildebrændsel 312, 356 f., 399 f., 411, 659; af Tømmer 107, 215, 248, 279, 282, 295, 340, 351 f., 411, 424, 456, 477, 489, 589 f., 666. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel. Vogntømmer etc. 107, 411, 659. Ulovlig Skovhugst 525. Jordegne Bønders Ret til at hugge i deres Skove 175 f.
- Skovfogder fritages for Ægt og Arbejde, men skulle svare Landgilde, 134 f.
- Skovridere 83, 311, 328, 558. Løn 83, 311, 558.
- Skriftemaal se Absolution.
- Skriver, Rigens, se Abraham Jensen, Klavs Mortensen.
- Skriverbyg 224.
- Skyts 155 f., 363, 707. Skytshjul 375, 534 f. Lader 9, 375. Ladeskovle 650. Jvfr. Bøsser.
- Skænk, Kongens, se Ebbe Munk.
- Skøvlingsbreve 91, 228, 245, 582 f.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Byggearbejder paa: Aalborghus 211, 288, 452; Aas Kloster 731; Aggershus 243, 283, 288, 577; Antvorskov 256; Baahus 34, 577, 586, 665, 695; Dragsholm 1: Dronningborg 220; Ermelundgaard 690; Frederiksborg 567; Hald 299, 683; Hammershus 370, 488; Havreballegaard 559; Helnekirke Kloster 9; Holbæk Slot 36; Hørsholm 154; Jungshoved 317; Kallundborg 231 f., 411, 718; Kallø 716; Kronborg 511, 514, 518 f., 534 f., 561, 582, 587, 609 f., 649; Københavns Slot 420 f., 519, 539, 562, 568, 582, 584 f., 620; Landskrone

- Slot 46, 96, 692; Lundegaard 633; Lykaa 620; Malmøhus 226, 243, 245, 257, 397, 469, 476; Mariager Kloster 492; Nedenæs 595; Nykøbing Slot p. F. 303; Odensegaard 541; Riberhus 206, 235, 500, 604, 606, 623; Ring Kloster 621; Roskildegaard 370, 564, 578, 703, 708; Silkeborg 286; Skanderborg 621 f.; Skivehus 102, 351, 542; Svenstrupgaard 32; Varberg Slot 349, 366 f., 404, 444, 577, 630, 731; Vestervig Kloster 597; Vinderslevgaard 26; Vinstrupgaard 265; Vordingborg Slot 604. Besigtigelse af Slotsbygninger: i Sjælland og Møen 51, 314, 475, 478 f., 592, 662, 667, 677, 688; i Skaane, Halland og Blekinge 296, 471, 476; paa Laaland og Falster 303, 323, 341; i Fyen og Lange-land 596, 668; i Jylland 234, 286, 301, 472, 509, 595, 667, 670; paa Bornholm 300, 327; paa Gulland 327.
- Slotslov 133, 168, 206, 229, 304, 306, 328, 358, 436, 471, 484, 486, 536, 543, 585, 630, 689, 694.
- Slotstjenere 134 ff. Strid mellem Slotstjenere paa Visborg og Borgerne i Visby 327, 362. Slotskrivers Løn 709, 729. Taarn-gemmer 632. Taarnmænd 64, 255 f., 317. Vægter 240.
- Sogn henlægges som Anneks til et andet 183.
- Sognefoged fritages for Afgift 12.
- Springvand se Brønd, Vandkunst.
- Staldmester, kgl., se Eustachius v. Thümen.
- Statholder i Hertugdømmerne se Henrik Rantzau; i Norge se Aksel Gyldenstjerne.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten, Brydning af, 650. Hugning af Sten 609 f. Stenbrud paa Gulland 327. Gullandske Sten (Astrag) 8, 578, 649. Indsamling af Sten 16; Brosten 535; Kampesten 561, 582. Alabast 197, 706. Klinker 420, 587. »Leidtsten« 420. Marmor 197. Skifersten 562.
- Stenkul se Kul.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Stokkenævn 292.
- Strandingsgods se Vrag.
- Studier, Understøttelser til, 16 ff., 48, 122 f., 129, 163 f., 174, 487, 516, 579 f. Studier i Udlandet 6, 48, 129, 224. Jvfr. Kommunitet, Tiender.
- Sukker 617.
- Sundkorn se Færge.
- Superintendent. Udnævnelse 73, 395 ff., 399, 405 f., 417, 422, 484 f., 556. Indvielse 90, 418, 485. Løn 391. Superintendent tilforordnes en Medhjælper 622. Residens forfalden 560. Lensmand skal istandsætte Superintendents Residens (55), 228, 297, 549. Strid med Præst 7. Jvfr. Visi-tats.
- Svinesnider 50, 580.
- Svovlhandel 63.
- Sygehus, Optagelse i, 494. Jvfr. Hospital.
- Søbreve 62, 112, 245, 247, 281, 309, 463 ff., 469, 617, 640, 707. Jvfr. Pasbreve.
- Søfart. Bønders Ret til Sejlads 502. Sejlads nord om Vardøhus 147, 354, 584, 612. Jvfr. Handel.
- Sølvstob 486, 567.
- Søm, Spigere, Nagler osv. 449, 511.
- Taarnmænd se Slotstjenere.
- Tagsten 132, 210, 257, 511, 578,

587, 620, 622. Hollandske Teglsten 257.

Tallerkener se Borddækning.

Tapet se Bohave.

Tatere 441 f.

Teglovne (-lader) 160, 210, 220, 256, 288, 301, 398, 414, 472 f.

Tiender, Forlening paa: i Sjælland og Møen 37, 44, 332, 343, 545, 582, 669; i Skaane, Halland og Blekinge 173, 467 f.; paa Fyen og Langeland 90, 174, 287, 447, 449, 516, 580; i Jylland 90, 341 f., 365, 390, 422, 449, 463 f., 496, 542, 554, 566, 589 f. Tilbagebetaling af bortforleuede Tiender 242, 339, 342, 549.

Fæstebreve paa Livstid paa Tiender mod Kornafgift: i Sjælland og Møen 7 f., 36, 104, 129, 148, 201, 255, 271, 278, 286, 310, 348, 357, 361, 369, 423, 446, 459, 467, 475, 477 f., 486 f., 497, 500 f., 503, 513, 543 f., 568, 717, 725; i Skaane, Halland og Blekinge 63, 92 f., 112, 191 f., 195 f., 252 f., 255, 295 f., 347, 402 f., 432, 436, 466, 493 f., 496, 502, 609, 618, 638, 648, 654, 717, 723 f.; paa Fyen og Langeland 3, 40, 82, 84, 89, 102 f., 124, 128 f., 191, 207, 257, 276 f., 289, 297, 323, 441, 445, 447, 449, 494, 496, 505, 517, 552, 707; i Jylland 10, 14, 64, 66, 77, 82, 85, 90, 112, 124, 131, 154, 161, 168 ff., 178, 190 f., 195, 199, 202, 204 f., 212 f., 223, 233, 237, 250, 258 ff., 265, 267 f., 272, 275 f., 287, 289, 307, 336, 346, 349 f., 352, 355, 435 f., 442, 447, 452—55, 472, 487 f., 490 f., 494 ff., 501 f., 505, 524, 526, 533, 543 f., 550 f., 560 f., 566, 571 f., 575 f., 588 ff., 598, 602, 610, 628, 648, 654, 656, 666, 707, 715 ff., 731, 733 f. Fæstebrev tages til-

bage 197. Tilladelse til at give Penge i Stedet for Kornafgiften 64, 179, 456 f., 477, 512 f., 541 f., 587, 617, 663. Nedsættelse i Afgift 76, 164, 168, 597, 603, 686. Fritagelse for Afgift 82; mod at gøre Rostjeneste 178. Tiende skal ydes i Kærven 37; skal ydes i Kærven paa Ageren, før end Kornet maa indføres i Ladden, 110. Forordning om, at den, som skal oppebære Tienden i Kærven, skal møde i rette Tid paa Marken og udtage sin Tiende 594. Strid om Tiende 209 f., 255, 533. Adelige Sæde- og Avlsgaardes Tiendefrihed 164, 168, 686; gælder ikke 209 f. Lensmand forholder Kirker Afgiften af deres Tiende 660. Lensmænd skulle indsende Fortegnelser over Kronens gejstlige Gods og Tiender i deres Løn 223, 353 f. Krontiende henlægges til Hospital 25. Krontiende anvendes til Kirkers Istandsættelse 18, 156, 171, 339, 547, 706; til Løn for Superintendent 44, 391; til Løn for Præster 24, 63, 68, (86), 90, 119 f., 129, 178 f., 193, 214, 234, 287, 362, 365, 396, 422, 449 ff., 554, 586, 588 ff., 669, 672; til Løn for Kapellan 369, 434, 584 f.; til Løn for Skolemestre 566; til Understøttelse af studerende 16 f., 163 f.; til Løn for Apoteker 463 f.; til Løn for Kongetjenere og andre Embedsmænd 66, 90, 173, 297, 332, 450, 467 f. Bestemmelser om Fordelingen af Stedsmaalet af Kron- og Kirketiender, Kirketjenere og Kirkejorder mellem Kronen, Kirkerne og Lensmændene 459 f.

Tin 259.

Tingbøger 548.

Tingskrivere. Klage over Tingskriver 225.

Tjære 321.

Told. Almindelige Bestemmelser om Told 9, 24 f., 29, 431. Tolderne i Ribe og Kolding maa kun udgive Toldsedler paa de Øksne, der komme gennem Ribe og Kolding, og som de selv se, 581, 584. Told i Havn udenfor Købstad 231. Told i Købstæder: Assens 9, 33, 235; Kolding 23, 33, 56 ff., 92, 181, 235, 581, 584; Landskrone 10; Malmø 300; Middelfart 24 f.; Ribe 33, 39, 235, 581, 584, 653; Ringkøbing 177, 602; Rødby 307 f.; Stege 274; Varberg 266. Told af Heste og Øksne 9, 25 f., 230 f., 307 f., 333, 345, 492, 584 f., 602, 653. Regnskab 56 f. Antegnelse 9. Restancer 23, 39, 57 f., 151 ff., 188 f., 232, 274, 307 f., 375, 381 ff., 385 ff.; eftergives 10, 266, 278, 310, 505, 517, 653, 694. Købmænd faa Eftergivelse af en Del af Tolden 345, 492, 538; faa Henstand 589. Toldbegunstigelser 12, 29, 34, 42, 95, 100, 147, 333 f., 564, 658, 669, 697. Toldsvig 231, 412, 455. — Told i Sundet. Udbetalinger af Tolden 29, 73, 109, 169 f., 197, 279, 281 f., 323, 410, 429, 452, 474, 487, 505, 510, 514, 534, 631, 678, 708. Indsendelse af Penge til Rentekammeret 363, 466, 523, 680. Midlertidige Laan af Tolden til Lensmænd og Byer 29, 334, 510. Kvittanser til Tolderne 56, (115), 372 f., 637. Toldsvig 197, 203, 248 f., 479, 501. Fritagelser for at svare Told 52, 62, 128, 271 f., 284, 462, 469, 517, 643, 646. — Told i Bæltet 244 f., 338.

Toldere, Udnævnelse af, 240, 246, 367, 436. Løn 240, 246, 391, 436. Tolder fritages for Skat og borgerlig Tyngne 246.

Tolk 6, 24, 547, 559, 732.

Trolddomssager 719.

Trolovelses Hævelse (409 f.), 451, 535 f. Trolovelse dømt magtesløs 111. Jvfr. Ægteskabssager.

Trætter mellem Kongeriget og Fyrstendømmet 47. Jvfr. Ejen-domstrætter.

Turnering 604.

Tyverier 46, 85, 91, 486, 533 f.; i Kirke 200, 670.

Tøjhus se Rustkammer.

Tømmer forskrives fra Norge 26, 35 f., 112, 118, 121, 158, 288, 485, 650; fra Gulland 245, 247, 288, 371, 420, 492 f., 511, 610, 614; fra Blekinge 27, 158, 521; fra Danzig 514. Hugning af Tømmer 2, 9, 14, 17 f., 26 f., 158 f., 173, 196, 215, 283, 351, 363, 375 f., 394 f., 407, 521 f., 535, 559, 606, 610, 650, 660.

Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af Fedesvin 571; Flæsk 571; Havre 571 (Undtagelser 659, 675); Rug 571 (Undtagelser 602, 651); Tømmer (Undtagelse 24); Græsøksne (Undtagelser 154, 159, 291, 542, 583 f.); Plovøksne 345. Udførselsforbud krænkes 603, 645, (654); hæves 74, 111, 659. Staldøksne maa kun udføres fra Assens, Kolding, Middelfart, Ribe og Rødby. Undtagelser herfra 8 f., 27, 34, 39, 50 f., 111, 202, 213, 243, 277, 417, 424, 443, 611.

Universitetets Domsmyndighed 455, 690. Professor maa lade en anden holde Forelæsninger for sig 545. Professorer skulle skaffe

- Bolig og Staldrum i deres Gaarde til de fremmede 612. Kommunitetet 21, 487. Bygning af et Hus i Kollegiegaarden til de 100 Studenter 21, 36, 56, 247, 329 f., 338, 354, 367, 399 f., 476, 512, 523 f., 535, 551 f., 614.
- Urtegaardsmand 40, 519, 646.
- Utugt 176, 224, 372, 389 f., 480, 592, 627, 630 f. Sognepræsterne paa Island maa give Afløsning i Horsager 258.
- Vandflod** 75, 111, 204, 206, 234 f., 597.
- Vandkunst (-ledning) 8, 35, 107, 253 f., 257, 259, 420, 621 f. Rønder dertil 35, 259 f. Pumpetræer 348, 521. Rørmester 467, 475, 621. Jvfr. Brønd, Pumpe.
- Ved, Leverance af, 22 f., 160, 369 f., 587, 635, 645, 705. Der maa gives Penge i Stedet for Landgildeved 196.
- Vej, Istandsættelse af, 72, 200, 260 ff., 269 f., 641 f., 646 f., 728. Flytning af Vej 41. Opsyn med Veje 134. Jvfr. Brolægning.
- Vikarier, Breve paa: i Aarhus 663; Lund 18, 47 f., 103, 493.
- Vikariegods 207, 516, 726.
- Vildtbane, Kongens, 67, 337. Dyrevogtere 83, 145, 158, 175, 298 f., 328, 337, 353, 357, 449, 554; fritages for Afgift af deres Gaarde 158, 175, 353, 357, 548 f. Jvfr. Skovfogder, Skovridere.
- Vildttyveri 67, 86, 123, 157 f., 251, 647.
- Vin 15, 56, 109, 245, 305, 313, 323, 333, 474, 487, 505, 537 f., 662, 685 f., 690, 703 f., 719. Vinfade 495, 584. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 149, 646.
- Vintapper, kgl., se Valter Klerck.
- Visitats af Superintendent 250, 419.
- Vogne. Brudevogn 716. Kuds-vogne 294, 319 f., 522, 535. Kgl. Vognmester 297. Vognmager 703. Hjulhuset 703.
- Voks 118, 332, 483, 644, 704.
- Vold 496, 520 f., 575, 598.
- Vornedskab se Bønder.
- Vrag- og Strandingsgods 48, 68, 229, 314 f., 374 f., 597, 642. Forordning herom 178. Forordning om Vrag paa Island 468.
- Vægt. Den lybske Vægt skal bruges ved Modtagelsen af Varer paa Københavns Slot 131.
- Værgemaal for adelige 107 f., 154, 163, 166, 257, 291, 340 f., 345, 406 f., 449, (496), 558 f.; for uadelige 35, 37 f., 631. Enke maa selv beholde Værgemalet for sine umyndige Børn 35.
- Værneting. Sager maa ikke stævnes fra deres rette Værneting 226 f. Jvfr. Rettergang.
- Ægt** 261 f., 456, 715 ff. Klager over Ægt 180 f., 214, 219, 398, 407, 425, 446, 469, 591. Fritagelser for Ægt 16, 76, 86, 95, 103, 170, 173, 193, 239, 269 f., 414. Regulering af Ægt 180 f., 214, 407.
- Ægteskab. Ægteskabssager 2 f., 111, 171, 176, 404 f., 466, 480, 578, 592, (595 f.), 602, 630 f.
- Øde** Gaarde 59, 292, 411, 531. Forordning om Bebyggelse af øde Gaarde og Jorder paa Gotland 467, 512.
- Øksne, Handel med, 154, 159. Jvfr. Told. Køb af Øksne til Kronen 330 f., 347, 421, 481 f., 487,

692 f., 700, 718. Opstaldning af Øksne 528.	Hoftejr, brygges Dansk Øl til Kongens Tjenere for at spare Udgiften til Indkøb af Rostockerøl 146.
Øl, Brygning af, 146, 567, 706. Sisefri Indførsel af Øl fra Udlandet se Sise. Der skal paa de Huse, hvor Kongen holder	Østers 161, 344.
